URICARIUL

CUPRINDĂTORIŬ

de

Hrisoave, Anaforale si alte Acte,

din suta a XVIII si XIX.

de

TH. CODRESCU

VOLUMULU I.

Edițiunea a II.

IASSY.

TIPOGRAFIA BUCIUMULUI ROMÂNU.

1871.

www.dacoromanica.ro

Domniloru Cetitori!

În urmărirea ce amŭ făcutŭ, găsindŭ unŭ numerŭ de Hrisóve originale şi doue condicĭ din care una cuprinde felurite acte, seneduriĭ şi tratăturĭ de ale ţăreĭ nóstre, cu care m'am servit în colecţiea de tratăturĭ streine şi ale Moldo-Românieĭ, ĭară alta, osăbite copiĭ de pe Hrisóve şi Anaforale ale ţereĭ acestia, m'amŭ hotărit ale publica, temăndumă ca nu cumva vre o fatală templare să le arunce în mâna cuiva, care neşciindŭ preţui o aşa comóră naţională, le'ar nimici, orĭ ar lipi ferestele, orĭ le-ar ţine aruncate în podŭ, precumŭ aŭ fostŭ sórta chiar a acestorŭ acte originale.

Tipărindŭ partea întâĭa a Uricariuluĭ, am voitŭ aĭ da unŭ caracterŭ de autenticitate, pentru care m'am şi adresatŭ loculuĭ competentŭ. Operaţiile acesteĭ autorisaţiĭ le publicŭ în tótă întinderea lorŭ ca unile ce respundŭ dorinţeĭ mele.

Partea a doua a Uricariuluĭ este sub téscŭ, din care s'aŭ şi tipăritŭ treĭ colĭ; cu acéstă ocasie nu lipsescŭ a mĕ adresa tuturorŭ acelora ce arŭ avea acte, urice şi altele, atingĕtóre de óre care obiecte ce ar putea fi de interesŭ pentru istorie, şi care ne'ar arăta trecutulŭ. Numele tuturorŭ acelora ce ar bine voi a mi le încredinţa, va figura la capătulŭ fiecăruia documentŭ; este numaĭ de luatŭ aminte că acele acte trebue să cuprindă vre o dovadă că suntŭ adevărate; căcĭ adevĕrulŭ este esenţia istorieĭ.

Teodorŭ Codrescu.

Iaşiĭ în 25 Maiŭ, 1852.

www.dacoromanica.ro

ONORABILULUI SECRETARIATŬ DE STATU AL MOLDOVEI.

Tipărindŭ partea I-a a Uricaruluĭ, cuprinḑătóre de feluríte anaforale şi hrisóve domneşcĭ din suta a 18 şi 19, publicate de pe condicĭ autentice şi acte originale, şi voindŭ a le da unŭ caracterŭ de autenticitate oficială, spre a putea servi cuĭ va trebui în viitorime, poftescŭ pe onorabilulŭ Secretariatŭ, ca să bine voiască, de va socoti de cuviinţă, a însercina pe căţiva barbaţĭ competenţĭ în acésta, spre a cerceta actele originale şi ale colaţiona cu testul Uricaruluĭ tipăritŭ, după eare să se facă prin tiparŭ legalisaţia cuvenită.

Sub-însemnatulŭ se îndatorésce, după acéstă lucrare numaĭ, a da gratisŭ întréga acéstă colecţie de hrisóve originale, cu cincĭ esemplare de Uricarŭ, onorabiluluĭ Secretariatŭ, spre a se depune în Arhiva Statuluĭ, cu speranţă că acéstă mică lucrare va pute servi la compunerea uneĭ întinse istoriĭ a Moldoveĭ.

1852. Martie în 5 ḑile.

T. Codresco.

Referatŭ, anulŭ 1852 Maiŭ 18 ḑile, No. 645.

Cercetándŭ, potrivitŭ însărcinăreĭ ce mi s'aŭ pusŭ prin resoluţiea D-sale şefuluĭ Departamentuluĭ Secretariatuluĭ de Statŭ Mareluĭ Vornicŭ şi Cavalerŭ Raducanul Rosetŭ, asupra cereiĭ D-sale Teodorŭ Codresco, din 5 Mart. 1852, partea întăia a Uricaruluĭ, împăţoşată în broşură tipărită de cătră D-luĭ Codresco spre a se colaţiona cu originalile depuse de D-luĭ la Secretariatŭ, şi a se legalisa a lorŭ autenticitate, josŭ iscălitulŭ Directorulŭ Departamentuluĭ Secretariatuluĭ de Statŭ, cu cinste referéḑă că acéstă broşură este cuprinḑătóre de hrisóve domneştĭ, de anaforale a veliţilorŭ boerĭ, de întărituri domneştĭ asupra lorŭ, urmate după vreme şi împre-

www.dacoromanica.ro

gurări, şi óre care fragmente culese de D-luĭ Codrescu, tóte acestea în No. de 43 bucăţi care se cuprindŭ în lista de maĭ josŭ; *) ele se împartŭ în doueţecĭ şi doue originale, în cinspreţece bucăţi ce suntŭ luate dintr'o condică, care de şi nu are asupra eĭ vre o adiverire, precumŭ nîcĭ actele cuprinse întrănsa, însă autoritatea ce póte să aibă este că acele de la feţele 42, 46, şi 76, pe lăngă aceia că suntŭ trecute în condică, aŭ şi originalele în numerulŭ acelorŭ de susŭ întocmaĭ glăsuitóre; în una de la faţa 100, care s'aŭ colaţionatŭ de pe o condică de la Arhiva Statuluĭ; în doue de la faţa 113 şi 117 care s'aŭ colaţionatŭ cu nişte copiĭ întărite de Eforiea de Galaţi, şi aflătóre într'o actă a Departamentuluĭ Bisericescŭ şi al învăţăturilorŭ publice; şi în treĭ de la faţa 228, 233, şi 236 care suntŭ culegirĭ făcute de D-luĭ Codrescu, din diosebite isvóre precum se arată în broşură.

Aceste tóte cuprinţătóre de feliurite dispositiĭ făcute sub sistemul cărmuireĭ înaintea întroducereĭ Regulamentuluĭ Organicŭ, nu potŭ sluji de căt, pe de o parte de cunostinţa îngrijirilorŭ ce aŭ urmatŭ după vreme întru întroducerea înbunătăţirilorŭ în ţară, şi pe de alta, ca fragmente la istoria ţereĭ.

Decĭ primindŭ de la D-luĭ Teodorŭ Codresco, atătŭ originalele arătate în numer de 22 bucăţĭ, căt şi condica de pe care s'aŭ tipăritŭ acele 15, şi D-luĭ Codrescu îndatorinduse prin cerirea sa a încredinţa Secretariatuluĭ de Statŭ cincĭ esemplare din Uricariulŭ tipăritŭ, D-luĭ şefŭ Depar-

*) Nu s'aŭ maĭ publicatŭ fiindŭ întocma cu aceia ce am tipăritŭ la capătulŭ cărţeĭ acestia. T- C,

www.dacoromanica.ro

tamentuluĭ va bine voi a da dislegare atăt pentru depunerea documentelorŭ şi a ţiselorŭ esemplare, căt şi pentru circularea acesteĭ broşure.

Directorul Depart. Secretariatuluĭ de Statŭ.
Postelniculŭ Procopie Florescu.

Rezoluţiă, Maĭ 20.

După referarea D-sale Directoruluĭ Departamentuluĭ se încuviinţază circularea acesteĭ broşure, iară originalile precum şi condica, care de cătră D. Codresco se hărăţescŭ Statuluĭ, împreună cu doue esemplare a Uricariuluĭ se vorŭ trimete la Arhiva Statuluĭ, oprinduse treĭ esemplare în Arhiva Secretariatuluĭ de Statŭ, şi fiindŭ îndatoritŭ D. Editorulŭ a da esemplarele cerute pentru bibliotica Scóleĭ.

(Iscălitŭ) Raducano Rosetŭ.

ONORATŬ D-SALE. TEODORŬ CODRESCO.

În urmarea cereriĭ ce D-ta aĭ făcutŭ Secret. de Stat., pentru colaţionarea părţiĭ I-ia a Uricariuluĭ, cuprinzătoriŭ de feliurite Anaforale şi hrisóve domneşcĭ din suta a 18 şi 19. subscrisulu împartăşindŭ D-tale pe lăngă acésta în copie Referatulŭ D-sale Directoruluĭ Depart. Secret. de Stat. care aŭ fostŭ însărcinatŭ eu acéstă colaţionare, âţĭ face tot odată cunoscutŭ că s'aŭ încuviinţatŭ circularea acesteĭ broşurĭ, mulţemind'uţĭ şi pentru hărăţirea ce aĭ făcutŭ Statuluĭ de o aşa colecţie importenta.

Secretariulŭ Statuluĭ şi Cavaler. RADUCANO ROSETU.

Cercetatŭ D. Post P. Florescu.

Şef. Secţieĭ A. Sihléno, Banŭ.

Secţia I-a din
Secretariatul de Statŭ.
№ 1,512.
Anulŭ 1852 Maĭ 23 ţile.

www.dacoromanica.ro

DOCUMENTE ISTORICE.

Anaforaoa ce s'aŭ făcutŭ de dumnealorŭ boerii pentru așădarea birului țării până a nu veni în Iași Măria sa Alecsandru Moruz VV. 1802 Noemvrie 16. No. 56.

PREA ÎNALȚATE DOAMNE.

Priimind cu plecăciune luminata carte a Măriei tale cuprinzetóre tuturorŭ povățuirilorŭ ce se cuvinŭ la chipzuirea și socotința birului țării, ca fiindŭ aceste cunoscute, și bine alcătuite să pótă lipsi de acumŭ înainte, izvodirile din noŭ a acelor fără rândueală necontenite biruri, precum și însărcinările și dreptățile locuitorilor țării aceștia, după noima vredniculuĭ de închinăciune împărătesc Hatișerif, care acum s'aŭ dăruitŭ țării cu milostivitóre întărirea celor din vechĭ pronomii, și cu îndurarea adăogirii și altor noă, ne-am adunatŭ cu toții de obștie și cu luarea aminte, înțelegĕndŭ tóte cele de cătră Înălțimea ta arătate noă pentru fericirea țării, buna starea tuturorŭ locuitorilorŭ eĭ, ocrotire și milostivire pentru tóte stările, lipsirea havalelilorŭ, și dizrădăcinarea tuturorŭ răpirilor, și nedreptățilorŭ, și puindŭ temeiŭ întru cea cunoscută de toți înțelepciune, iubire de dreptate și bunătate a Măriei tale, ĭată prin plecata Anafora arătămŭ de obște întru o glăsuire, chibzuirea și socotința nóstră care nădăjduimŭ că va fi primită și de cătră Înălțimea ta, fiindŭ socotită și alcătuită

www.dacoromanica.ro

după starea ţerii de acum cu oareşcare îngreuere, socotinduse lipsirea cea cu totulŭ a havalelilor numaĭ spre uşurinţă. Cu acestŭ chipŭ dar birurile unuĭ anŭ ce se vor lua de la locuitoriĭ ţerii atătŭ a satelor cătŭ şi a tărgurilor, şi a tuturorŭ celorŭ ce sunt supuşĭ a plăti bir, să fie treĭ miĭ cincĭ sute pungĭ de banĭ, afară de baniĭ răsurilorŭ cariĭ suntŭ pentru plata lefilor, şi afară de tóte rusumaturile cămăriĭ Gospod, cariĭ suntŭ pentru ageanzile şi alte cheltuele ale Domnuluĭ, şi afară de baniĭ trebuincioşĭ pentru ţinerea menzîlurilor ţeriĭ, care se vor lua osebitŭ pe totŭ anulŭ, după cea adevărată trebuinţă ce va fi cu Sfatulŭ de obşte. Ca o deosebită trebuinţă a ţerii care cu bună oranduealăs'aŭ socotit de căţva anĭ a se ţine deosebitŭ de epistaţĭ, şi aŭ lipsitŭ supărările locuitorilorŭ de maĭ înainte, şi se va socoti osăbită facere de bine, gâsindusă chip de a lipsi şi facerea fănuluĭ, şi surugiĭ, plătindusă şi aceea ĭarăşĭ la epistaţĭ din baniĭ ce se vor strănge a menzelhanelilor, şi afară din venitulŭ celŭ din vechiŭ obicinuitŭ a Măriei sale Dómneĭ a Botoşănilor şi a ţiganilor Gospod, şi dintru acéstă sumă de treĭ miĭ cincĭ sute pungĭ de banĭ să fie şi plata scutelnicilor, contenind de istov, şi disrădăcinăndusă asupritórele chipurĭ a tuturorŭ de obşte ce se vor afla în tóte dregătoriile marĭ şi micĭ, şi a tuturor slujbaşilorŭ, şi maĭ mult de căt acéstă sumă de bir a ţerii să nu maĭ fie şi alte ceririĭ de banĭ cu numire de grajdiŭ domnescŭ, şi alţiĭ pentru untulŭ împărătescŭ, şi alţiĭ pentru a Visterieĭ cheltuelĭ, şi în scurt pentru multe asemine numirĭ isvodite din noŭ, în tótă vremea, spre

www.dacoromanica.ro

împilarea norodului, dar și aceste trei mii cinci sute pungi de bani prin înțălepciunea adăncimei minții Înălțimii tale să se împlinéscă cu bună chibzuire, și de iznoavă alcătuire ce se va face prin Sfatulŭ obștescŭ, cumpăninduse a se lua din țară după starea în care se va afla pământulŭ în fiește care anŭ, și cât pentru acésta rămâne după norocita sosire a Înălțimii tale a se pune la cale, iar când nu se va face contenirea tuturor havalelilor, și a izvodirilorŭ celor răpitóre (care acésta nu o nădăjduim mai mult din iubirea de dreptate a Înălțimii tale), atunce mai multă greutate se va pricinui țării. Acésta este socotința prea plecatelor slugi a Măriei tale, potrivită și cu bună voință a Înălțimei tale, de a cunóște și țara liniștire și de a se trage rugile săracilor locuitorĭ, și a tuturor de obște pentru îndelungarea anilor vieței pre puterniculuĭ împăratŭ, iubitoruluĭ de oameni, și a Înălțimii tale; dar fiind că fericirea unirii țerii razămă în înlesnirea petrecirii fiește căriea stări, ne rugăm În. tale, și pentru aceasta cu firească blândeță și bunătate, să fie ascultată și priimită și a noastră rugăciune pentru însărcinarea și asuprirea némuluĭ boerescŭ, și pentru greutatea caselorŭ nóstre, după cum tóte aceste la norocita sosire a Înălțimii tale le vomŭ face cunoscute și arătate, spre a pute afla limanŭ și mângăiere prin cea dorită de bună de obște punere la cale.

Aĭ Înălțimii tale prea plecate slugĭ.

Neculaĭ Roset Logofăt, Iordachi Canta Logo-

www.dacoromanica.ro

fătŭ, Costantin Balş Logofătŭ, Ioan Razul Logofătŭ, Dracachi Deapasti Logofătŭ, Mihaĭ Sturdza Logofătŭ, Costantin Greceanu Logofătŭ, Costachi Ghica Hat. Teodor Balş Vornic, Manolachi Conachi Vornic, Neculaĭ Balş Vornic, Costandin Balş Vornic, Costandin Paladi Vornicŭ, Alecsandru Ianculeŭ Vornic, Sandul Sturza Vist. Grigori Sturza Vist. Iordachi Roset Vist. Dimitrie Ralet Vornic, Dimitrie Sturza Post. Vasili Roset Vornic. Alecsandru Balş Agă, Iordachi Balş Vist.

A doua Anafora ce s'aŭ făcutŭ pentru aşăḑarea biruluĭ ţării No. 57.

După a doua luminată poruncă a Înălţimiĭ tale, ce prin ţidulă ni s'aŭ dat, ca să ne adunăm ĭarăş la un loc, şi cu toţiĭ din preună să socotimŭ pentru suma biruluĭ ce póte ţara după starea de faţă, ca să dea la Visteriea Înălţimiĭ tale, ne fiindŭ primită suma ce s'aŭ arătat, prin cea din tăĭ Anafora, arătăndusă de cătră noĭ că ar fi cu îngreuerea ţăriĭ suma aceia, adecă: 3500 pungĭ de banĭ, şi bună voinţa Înălţimiĭ tale fiindŭ ca să dea ţara aceea ce se cade după starea şi putinţa eĭ de acum, fără îngreuere şi însărcinarea, păḑindusă pre deplinŭ înaltele împărăteştĭ poroncĭ, ce prin vredniculŭ de tótă închinăciunea sfănt Hatihumaium să daŭ, cum şi buna stare a ţăriĭ şi dreapta cumpănire eĭ, căcĭ scoposul Înălţimiĭ tale, privindŭ maĭ multŭ la viitórea fericire şi împodobirea eĭ, primeşte cu părintéasca dragoste tótă greutatea suferită pentru uşurinţa ţerii, şi pentru agiutorulŭ tuturorŭ

www.dacoromanica.ro

celorŭ ce li trebuescŭ sprijinéla Înălţimiĭ tale, şi scoţindŭ din condicile Visterieĭ suma biruluĭ ce da ţara la anul 1783, iară după veletul Otomanicescŭ, 1188, şi socotindŭ şi cheltuelile de acum şi potrivindule cu starea de faţă, să facem o dréptă cumpănélă, atătŭ la suma biruluĭ ce póte acum ţara să dea, cum şi chipul aşăḑăriĭ în ţară, şi prin doă Anaforale, adecă una cuprinḑătóre de suma biruluĭ, şi alta de chipulŭ aşăḑăriĭ să arătăm Înălţimiĭ tale.

Decĭ adunăndune cu toţiĭ la unŭ locŭ, şi maĭ întâĭ de tóte cercetăndŭ din condicile Visterieĭ suma biruluĭ ce da ţara la anulŭ 1783 după noïma de maĭ susŭ numituluĭ Hatihumaium, amŭ aflat că totŭ birulŭ ţăriĭ într'unŭ anŭ atuncea, afară de venitulŭ a măriеĭ sale Dómneĭ, bez rusumaturile, cuprinde, 941,279 leĭ, afară de răsurĭ căte 14 parale de leŭ, întru care sumă se cuprinde şi 104,498, leĭ scutelnicĭ. Acumŭ dară cu adăncă luare aminte, şi starea de acumŭ puindŭ înaintea nóstră şi alişverişulŭ ţăriĭ, cu toţiĭ într'unŭ cugetŭ amŭ socotitŭ că póte ţara să dea fără de prea simţitóre greutate, 1,600,000 leĭ, înbrăcăndusă pe tóte stările ţeriĭ ce daŭ birŭ, întru care să se cuprinḑă, şi 238,638 leĭ, scutelnicĭĭ. Afară de veniturile cele obicĭnuite a Măriеĭ sale dómneĭ, şi afară de banĭĭ menḑălurilor, şi afară de cele 15 parale de leŭ răsura, ce suntŭ pentru lesile celorŭ ce slujescŭ ţăriĭ, şi afară de rusumaturĭ, însă suma acésta, puindusă alăturea pe lângă suma anuluĭ 1783, să maĭ încarcă ţara, cu 658,721 leĭ, dar maĭ întâĭ amŭ socotitŭ (după cum maĭ sus s'aŭ pomenitŭ) alişverişulŭ ţăriĭ şi starea eĭ de acumŭ. Alŭ doile scăderea

www.dacoromanica.ro

banilorŭ de argint, şi adăogirea galbinilorŭ, care scădere şi adăogire se socoteşte la alişverişŭ în preţulŭ mărfurilorŭ ce vinŭ de peste hotarŭ tóte în ţara acésta ; al treile măcar că acéstă socotélă nu este făcută după regula neguţitoréscă, căcĭ trebue să se încarce, mult maĭ multŭ scumpetea ce curge în tótă ţara, în tot feliul de alişverişŭ ce se face în lăuntru întrănsa, pănă la cele pentru hrană, însă n'am stătutŭ numaĭ pănă aice cu privigherea şi luarea aminte, ce am întinsŭ socotinţele nóstre şi maĭ înainte. Este ştiutŭ Înălţimiĭ tale, şi tuturorŭ celorŭ ce înalta pronie iaŭ rănduitŭ să ocărmuéscă, şi să oblăduéscă noróde, că tot déuna înţăleptele oblăduirĭ ferescŭ pe noróde, a nu se atinge de doă margenĭ, de care atingĕndusă pricinuescŭ lorŭ zdrobire şi sfărămare neapărată, adecă, nicĭ le înpilează cu povóră, încătŭ să nu pótă rădica putinţa lorŭ, ca să le aducă la peire şi la diznădăjduire ; dar nicĭ le lasă întru uşurinţă atăt de nemăsurată, încăt să uite datorica şi supunerea, şi să se deprinză în zburdăciune, în lenevire, şi în trăndăvire, căcĭ amăndoă pricinuesc lor de istov pierzare, şi diznădăjduirea naşce răsipirea şi pustirea ţărĭĭ, şi uitare de datoriile sale, lenevirea şi trăndăvirea pricinueşte întăĭ încetare la tot feliul de lucrare a păméntuluĭ, din care spănzură cea întăe ticăloşie la tótă starea, şi maĭ alesŭ lipseşte şi chipulŭ prin care póte ţara acésta a împlini neapărata sa datorie cătră prea puternica, şi multŭ milostiva împărăţie, cu dare de zahere pentru hrana norodulŭĭ Ţarigraduluĭ. Aldoile încetéză tot feliulŭ de neguţitorie prin scumpe-

www.dacoromanica.ro

tea chiriilorŭ, la eşirea peste hotar la tóte metahurile ce ţara acésta le scóte.

Al treile lipseşce slujba atătŭ de starea boerească căt şi de starea neguţitorésckă, şi bisericéscă, şi mazilésckă, ne găsind nicĭ cu banĭ agiutorŭ la trebuinţele cele neapărate ce cere fieşte care stare, şi aşa tótă alcătuirea politicească iesă din hotarăle sale. Aceste dar tóte socotindule cu luare aminte, şi cumpănindŭ starea ţăreĭ de astădĭ, ḑicemŭ, că póte să dea suma de maĭ sus arătată, însă nu ḑicemŭ acésta să fie o legiuire vecĭnică, şi nestrămutată, căcĭ întămplările viitóre, atătŭ folositóre căt şi vătămătóre pentru un norodŭ, suntŭ atătŭ de ascunsă, cătŭ nicĭ ceĭ maĭ străbătătorĭ ochĭ politicestĭ nu póte maĭ înainte să le vază, nicĭ puterea oblăduirii să le oprésckă. Pentru acésta suma aratată cisluindusă în tótă ţara, şi îmbrăcăndusă pe tóte stările birnice cu bună şi dréptă cumpănire, nu numaĭ după putinţa fieşte căruia ţinutŭ, ce încă şi după putinţa fieşte cărue satŭ, însă pe suma locuitorilor ce se află acum în ţară. Iar căndniscaĭva sate vor veni de peste hotarăle ţăriĭ, şi se vor aşăza aice, acele să se aşădă în Visterie cu deosebitŭ birŭ, lipsindŭ şi jaturile, tuturorŭ celor ce după vreme să orănduescŭ în slujbe ;—rămăne ca să ne povăţuimŭ la luarea birului tot deauna din întămplările ce vremile vor naşce, şi căndalijverişurile, şi ródele păméntuluĭ vor fi în bună stare, atuncea suma arătată socotim că nu va fi ţăriĭ cu îngreuere a o da. Cum şi din înprotivă (de care să ferésckă Dumneḑeŭ) căndvom vede că alişverişulŭ aŭ încetatŭ, şi timpurile nu daŭ ródele păméntuluĭ cu îndestulare, cum şi orĭ

www.dacoromanica.ro

ce altă întămplare pricinuitóre de vătămare norodului vremea va naşte, iarăşi vom arăta Înălţimii tale în scurtŭ, tot deauna puindŭ temeiŭ, şi avănd povăţuitoriŭ vremea şi întămplările ce póte să nască. Noi Dómne aşa socotimŭ, dar cea desăvărşită hotărire rămăne la înalta înţălepciune a Înălţimii tale! 1802.

Iscăliţi toţi boerii de maĭ susŭ.

Hotărirea ce s'aŭ făcutŭ pentru aşăzarea biruluĭ ţăriĭ în 1804.

NOI ALESANDRU COSTANDIN MORUZ VV.

cu mila luĭ Dumneḑeŭ domn ţăriĭ Moldovei.

Dăndusă domnieĭ mele acéstă obştéscă anafora de cătră preosfinţiea sa părintele Mitropolitŭ, şi de cătră aĭ noştri cinstiţi şi credincioşi boerĭ, şi cetinduo s'aŭ făcutŭ cuviinciosulŭ sfatŭ şi socotinţă, pentru tóte acele ce se cuprindŭ întrănsa, următóre vredniceĭ de închinăciune poroncĭ a împărătesculuĭ Hatihumaiumŭ, şi după adânca luare aminte, şi cele cuviincióse şi de trebuinţă întrebărĭ, şi cu scumpătate cercetărĭ pentru tóte, adeverindune de la dumnélor boerii, de cumpănirea, şi după stare, potrivită alcătuire, am cunoscutŭ că cu dreptŭ cuvăntŭ urmăndŭ împărăteştеĭ poroncĭ, şi păḑinduşĭ neaparata datorie cătră patrie şi preosfinţiea sa şi dumnealor boerii, cu cale şi cu înţelepciune aŭ socotit. Decĭ dar priimindule şi domniea me acestea, poroncimŭ ca să se pue în lucrare de iznóvă aşăzarea dărilorŭ fără prelungire, şi de acumŭ în-

www.dacoromanica.ro

nainte de la ḑi întăĭ a viitóreĭ lunĭ Octomvrie, birulŭ anuluĭ să se rănduéscă în patru şferturĭ de o potrivă fieşte care căte pe treĭ lunĭ, şi acéstă rănduélă să se urmeze deapururea, fiind alésă şi chibzuită prin obştésca sfătuire, că este maĭ folositóre spre odihna birnicilorŭ, pentru cuvintele ce prin anafora să arată, puindusă fără smintélă înaintea tuturorŭ cumpănirea cea nevătămată şi întrégă, care cu hotărire o cere vrednica de închinăciune împărătéscă poroncă, căcĭ acéstă bună cumpănire ca o de obşte folositóre, fără îndoială este temeiulŭ obşteştiĭ folosinţĭ, pricinuitóre de lineşte şi de odihnă norodului maĭ mult de cătŭ tóte altele, şi maĭ întăĭ de căt tóte folosăşte cu nemărginire spre buna petrecerea norodului şi fericirea ţării.

Dreptŭ aceea pentru ca să se săvărşască acestŭ bine de obşte, precum dumnealor boeriĭ cu dreptulŭ judecă, poroncimŭ dumitale Velŭ Vistŭ ca să se deie îndată poroncile domnieĭ mele, cătră Ispravnicii ţînuturilorŭ, şi cătră sameşiĭ ţinuturilorŭ să triimată căt de îngrabă la domnésca nóstră Visterie trebuinciósele izvóde, pentru ca să se facă aice la vreme cuviinciósa cumpănire de cătră dumnélor boeriĭ, după deplina ştiinţă şi pliroforie ce aŭ pentru starea ţinuturilorŭ, satelorŭ şi locuitorilorŭ, pe care părinteşte sfătuim, şi domneşte poroncim, ca cu tótă vărtutea să'şĭ arăte a dumilorsale fierbinte sărguinţă, şi nestrămutata supunere spre deplina lucrare a înalteĭ voinţă a împărăteşteĭ poroncĭ, arătăndusĭ şi datornica ravnă cătră patrie, şi purtare de grijă pentru odihna locuitorilorŭ care se va cunóşte pentru cerşuta dreaptă cumpănire, şi

www.dacoromanica.ro

aşa să va pune în lucrare aşăzarea biruluĭ cu rănduiala câte pe treĭ luni.

Dajdia mazililorŭ, a ruptaşilorŭ, ĕră să se împartă în patru şferturĭ pe anŭ, umblăndŭ fieşte care câte pe treĭ luni, ĕră a neguţitorilorŭ cu hrisóve şi a ruptelorŭ Visterieĭ în doue şferturĭ, unul la Sf. Gheorghie, iar altulŭ la Sf. Dimitrie. Pentru birulŭ jidovilor să se socotească de a se spori cu ceea ce se va căde, spre ajutorulŭ şi uşurinţa locuitorilor, iar darea lor să se urmeze pe fieşte care lună ca şi pănă acumŭ.

Pentru obicinuitele rănduele de ordŭ, fănŭ şi altele ca acestea, şi pentru carăle Ocniĭ, după cum era şi la 1783, fiind că spre a rămăne statornică contenirea şi dizrădăcinarea acestora, care din vremea domnieĭ nóstre aŭ luatŭ începuţ, şi pentru ca să numaĭ rămâe pentru aceste cuvêntŭ, de obşte s'aŭ socotitŭ cu cuviinţă ca să se dea de cătră ţară pe fieşte care an câte: 145,000 leĭ, în loculŭ acelor arătate cuviincióse a domnieĭ, şi să nu se maĭ supere nicĭ de cum pentru aceste cu rănduele, judecăm cu cale socotinţa ce s'aŭ făcutŭ, dar fiindŭ că domnia me poftimŭ, şi voim maĭ întâĭ de căt tóte altele, maĭ multŭ odihna şi uşurarea ţerĭĭ, hotărăm ca din suma 145,000 leĭ, 45,000 leĭ (care împreună cu răsurile lor facŭ 55,000 leĭ) să se scadă din suma birnicilorŭ, şi să rămăe domnieĭ numaĭ 105,000 leĭ şi dintru acestiea iarăşĭ fiindŭ că în cugetul nostru avem de a pururea îngrijire pentru tóte cele de trebuinţă şi folosulŭ obştieĭ, sărguindune cu celŭ prin putinţă ajutoriŭ spre sporirea şi adăogirea în cătŭ se póte, dăm la locurile de

www.dacoromanica.ro

obşte ale oraşuluĭ şi ale păměntuluĭ 10,000 leĭ pe anŭ, însă:

2,500 leĭ, şcoliĭ ce s'aŭ aşazatŭ acum din noŭ la Mocola pentru îndreptarea şi catihisis tuturorŭ acelorŭ hotărăţi pentru cinulŭ preoţieĭ, şi învăţătura preuţilorŭ şi buna deprindere, şi desăvărşita şciinţă celorŭ căzute marĭ datoriĭ la acéstă sfăntă epangelmă, care nu încetéză în toată vremea cu fierbinţală a ruga pe Dumneḑeŭ pentru ţară şi pentru ceĭ ce locuesc întrănsa, pentru ca putĕnd căştiga prin ajutorul acesta cele de trebuinţă petrecireĭ vieţei şi mulţămire, adăogăndusă întru învăţătură, să se roage maĭ cu dinadinsul.

3,500 lei, epitropilor obşteştilor ape a orasuluĭ, ca cu acestiea şi cu ceealalţi rănduiţi de cătră domniea me, atăt dintru cele osăbiţŭ însuşirĭ a noastre, căt şi din rusumaturĭ să se poată săvărşi cu îndestulare pe fieşte care anŭ trebuincioasele cheltuele, şi cele după vreme întămplătoare întocmirĭ spre a rămăne de apurure cu statornicie ca un lucru de obşte folositoriu, şi din cele maĭ de trebuinţe la petrecerea oamenilor, şi pentru ca să nu agiungă oraşul iarăş întru cea din tăiu (de care se fercască Dumneḑeu) lipsă şi pătimire.

4,000 lei, epitropilor ce se vor rărndui, care luînduĭ se'ĭ deïe la neguţitorĭ cu dobăndă, sau întralt chipŭ, pentru ca să se înmulţască pănă căndvor veni la număr de ajunsŭ, spre a se pute face, întăĭ vre un obştescŭ spital folositoriŭ de ciumă, de se va întămpla (ferească Dumneḑeu), vre odinioară, şi în urmă vre un lăcaş spre hrana copiilor săracĭ, saŭ alt lucru de obşte folositoru, şi de agiutoriŭ ţării, carii acesti 10,000 leĭ rănduim nesmintit şi fără pricinuire în Visteriea domnieĭ m ele,

www.dacoromanica.ro

numărându-să câte o a patra parte din fieste care sumă, ce se arată la fieşte care şfert de treĭ luni. Iar pentru greutăţile şi îndoeala ce prin anafora să arată pentru paza pronomiilor scutelnicilor spre agiutoriul stăriĭ boereştĭ, dăm şi stăreĭ boereştĭ iarăş dintru aceĭ arătaţĭ maĭ sus 105,000 leĭ, baniĭ scutelnicilor pe o lună, care sunt din Visterie, după urmarea ce până acum lua baniĭ scutelnicilor pe 11 luni, pe an, şi de acum înainte să ea baniĭ scutelnicilor pe 12 luni, din domneasca Visterie, şi în urmă nu vom conteni a urma purtare de grijă, încât se va pute spre agiutoriul stăriĭ boereştĭ la cele drepte şi cu cuviinţă, pentru ca să petreacă întru buna vieţuire cu odihnă şi fericire, şi aşa vor rămâne domnieĭ în locul acelor cuviincĭoase dreptăţĭ obicĭnuite şi la veletul 1783, numaĭ 71000 leĭ. Iar scutelniciĭ în locul apărăriĭ ce aŭ avut despre baniĭ biruluĭ, şi a menzeluluĭ să aibă de acum scuteala accea la al treile sfert din patru sferturĭ ale anuluĭ. Pentru baniĭ menziluluĭ, cu toate că s'aŭ fost hotărit ca să fie osăbiţĭ din veniturile Visterieĭ, precum se arată prin cea din anul trecut obştească anafora, dar fiind că acum s'aŭ socotit ca la această de iznoavă aşăzare ce este să se facă, să se unească în toată suma, pentru cuvintele arătate, asemine hotărâm şi domniea me, şi din suma aceasta să se iconomisască fără sporire buna ţinerea menziluluĭ. Cheltuelile obicĭnuite zahereliĭ anuluĭ, să se iconomisască din rânduiţiĭ 26000 leĭ, fără a se maĭ face vre o dată sporire la aceştia, nicĭ scădere după vreme la plata zahereliĭ care să plătcască locuitorilor fără scădere întocma precum s'aŭ urmat şi de către domniea

www.dacoromanica.ro

me, atât în anul trecut, cât și întru acest curgătoriu, măcar că domniea me să însărcinează pentru mulțămirea locuitorilor cu darea sumeĭ banilor maĭ mult de cât 100,000 leĭ, care culurĭ maĭ înainte să daŭ arvonă pentru cumpăratul zahereliĭ, și asămine și cu cea maĭ mare sumă spre plata aceștiĭ zaherele, după ce se pogoară la schele, luănduĭ domniea baniĭ mult maĭ pe urmă, după ce se face zahereoa teslim la locurile rănduite.

Casa răsurilor să se iconomisască de ale sale venitură și cu sporiul de 25000 leĭ pe anŭ, care fiind lipsă s'aŭ rănduit acum.

Fiind că toată suma banilor biruluĭ anuluĭ țăriĭ ce prin anafora să arată cuprinzindusă într'aceasta atât baniĭ hotărițĭ a Visterieĭ 160,000 leĭ pe anŭ, cât și a menziluluĭ și altora, precm s'aŭ arătat, facŭ peste tot 1,916,000 leĭ, pentru arătatele cheltuele ale țăriĭ, și domniea me din condeiul de 145,000 leĭ, ce se cuprind în suma arătată, am ertat 40,000 leĭ, care acestĭ 40,000 leĭ, scăzindusă din toată suma, rămănŭ 1,876,000 leĭ, din care scăzindusă baniĭ mazililor, ruptașilor, a ruptelor, și a altor; după socoteala dumilorsale boerilor, rămăne suma dăriĭ birnicilor pe unŭ anŭ, 1,716,613 leĭ, care să se deosăbiască în patru potrivite sferturĭ pe anŭ, căte 429,153 leĭ, 30 bani, și să se strângă căte pe treĭ lunĭ și pe aceștiea să se ea și obicĭnuita răsură, care să se dea la casa răsurilor, pentru plata lefilor țăriĭ, priimind și rugăminte pentru bejănariĭ atât aceĭ veniți din începutul domnieĭ noastre până acum, cât și aceĭ ce vor maĭ veni de acum, măcar că după ce din anul trecut prin obștasca

www.dacoromanica.ro

anafora făcută hotărire pentru dănșii, se cuvine aĭ lua domniea osăbit darŭ, ĭĭ lăsăm, dănd folos de la dănșiĭ spre agiutorul și ușurința țăriĭ, pentru că voim maĭ întăĭ de căt toate altele, sporirea odihniĭ țăriĭ. Iar pentru facerea din noŭ a curțiĭ domnești, care de obște s'aŭ găsit cu cale, și într'un glas de cătră tot norodul, s'aŭ cerșut ca să se facă pentru nesuferitele greutățĭ și nevoĭ, atăt pentru necuviincĭosul loc al domniĭ pentru ședere, și a giudecătorieĭ lor, căt și pentru pretutindene strămtoare și supărare, din care se pricinuesce împiedecare și la giudecățĭ, și la toate alte trebuințe ale norodului, hotărănd și domniea me lucrarea eĭ, acuma maĭ întăĭ facem gătire de cele trebuincĭoase a zidireĭ, începănd: și la aceasta cu cele ce s'aŭ putut, fără a supăra țara căt de puținŭ, dară maĭ pe urmă făcĕndusă adăncă și cu luare aminte socotință, se va urma precum cu Sfatul de obște se va găsi cu cale, pentru trebuincĭoșiĭ banĭ spre facerea curțiĭ.

Decĭ într'acest chip judecănd și găsind cu cale cele de obște, de cătră preosfinția sa părintele mitropolitul, și de cătră dumnealor boeriĭ, s'aŭ socotit și domnește hotărănd lucrarea lor, întărim această obștească anafora, cu a noastră domnească iscălitură și pecete, ca să rămăe cu statornicie neclintită, toate acuma cu multă și adăncă cercetare și luare aminte bine s'aŭ alcătuit, și s'aŭ pus la cale, păzăndusă și după vreme de apururea nestrămutată.

1804 Iulie.

Alecsandru Moruz Voevod.

www.dacoromanica.ro

PREA INĂLȚATE DOAMNE!

După a Înălțimiĭ tale luminată poroncă, ce prin țidulă Gospod s'aŭ dat cătră noĭ, adunăndune cu toțiĭ la sfănta mitropolie, am înțăles toate căte ne poronceștĭ Înălțimea ta, după neadormita privighere ce aĭ pentru bună starea și fericirea obștieĭ, adecă fiind că baniĭ imdatuluĭ țăriĭ Românești, care s'aŭ fost rănduit prin înaltă și vrednică de închinăciune înaltă împărătească poroncă să se istovască la viitoarea lună Septemvrie, după cum s'aŭ hotărit prin cea de maĭ înainte obștească socotință, este vrednic a se socoti în chipul cuviincios cu cea maĭ bună alcătuită punere la cale pentru așăzarea biruluĭ și străngerea de acum înainte de la ḑi întăĭ a viitoarieĭ lunĭ Octomvrie, și pentru dreapta cumpănire spre resuflarea locuitorilor cu chibzuită și potrivită înpărțire, pentru aceasta cu mare luare aminte și adăncă cercetare socotind și în multe chipurĭ judecănd, am găsit cu dreptul:

1. Că după hotărirea-sfăntuluĭ și vredniculuĭ de închinăciune Hatișărif, și după a Înălțimiĭ tale, prin țădulă Gospod dată poroncă, este de mare cuviință punerea în lucrare a dreptieĭ cumpăniriĭ, după trecerea viitórieĭ lunĭ Septemvrie căndŭ să istovescŭ baniĭ datuluĭ, care această bună cumpănire este pricinuitóre de multă odihnă, fericirea locuitorilor și de bună statornicia țăriĭ, făcĕnduse așăzarea biruluĭ, cu dreaptă înpărțire după starea fiește căruea sat,și locuitoriŭ. Drept aceea după cea maĭ înainte folositoare hotărire și rănduire a sameșilor, pe la toate ținuturile pentru oprirea relilor urmărĭ și jafurĭ

www.dacoromanica.ro

şi pentru deplina adivărata şciinţă şi pliroforie a Visterieĭ de starea locuitorilor, de trebuinţă fiind ca să se afle de faţă, izvoadele, şi catagrafiea fieşte căruea ţinut, care neapărat trebuie să le aibă sameşiĭ după hotărirea hrisovuluĭ În. Tale. Înşciinţăm pentru aceasta pe Înălţimea ta, ca să se deie poroncĭ de la Visterie să vie căt de îngrabă arătatele izvoade, pentru ca să se facă aice la vreme cu deplină şciinţă şi pliroforie aşăzarea biruluĭ potrivită după starea satelor.

2. Că cu chipulŭ cu care pănă acumŭ s'aŭ urmatŭ darea şi străngerea biruluĭ (măcarŭ că în luminatele ḑile ale Înălţimeĭ tale, nu s'aŭ urmatŭ cele de maĭ înainte urmărĭ şi asuprele), nu numaĭ că este nealcătuitŭ şi pricinuitoriŭ de greutate, pentru necurmarea sferturilorŭ, dar şi aducĕtoriŭ de pagubă locuitorilorŭ, cerşindŭ trebuinţa a se afla printre dănşiĭ de apururea zapciĭ, şi alţĭ orănduiţĭ slujbaşi, pentru acésta socotim că este de trebuinţă a se face de isnóvă aşăḑarea şi străngerea biruluĭ, şi cu cale găsimŭ întăiŭ, după cum am fost arătat prin cea din anulŭ trecutŭ obştécă a nóstră anafora, să se deosebéscă soma banilorŭ mazililorŭ, a ruptaşilorŭ, ruptelorŭ Visterieĭ, neguţitorilorŭ hrisovoliţĭ, crăcîme, dughene, şi birulŭ jidovilorŭ, (acărora dare să se stringă iarăşŭ osebitŭ, de a locuitorilorŭ birnicĭ, precumŭ s'aŭ urmatŭ şi pănă acumŭ), cuprinḑindŭ toţĭ baniĭ aceştiea 159,387 leĭ, după acésta făcĕnduse socotéla pentru tótă soma biruluĭ Visterieĭ, pentru cheltuelile domnieĭ şi a ţerii, cuprinḑinduse şi aceste, pentru trebuinţele păměntuluĭ din vechiŭ şi acum hotărăte, cu care împreună luănduse şi obicĭnu-

www.dacoromanica.ro

ita răsură, să împartă acéstă sumă în patru sferturĭ de o potrivă pe anŭ, socotindusă fieşte care sfertŭ ca să umble pe treĭ lunĭ, începĕndusă anulŭ de la ḑi întâĭ Octomvrie şi pănă la sfârşitulŭ luĭ Septemvrie şi cu tóte că chipulŭ aceşteĭ aşăḑărĭ, văḑăndusă un lucru noŭ, şi ne obicĭnuit, póte de odată să aducă părere de óreşcare greutăţĭ, dar noĭ fiindŭ încredinţaţĭ, că acesta este celŭ maĭ bun, maĭ alesŭ, şi cuviinciosŭ chip pentru odihna locuitorilorŭ, cunóştemŭ că după vreme va fi maĭ plăcutŭ şi maĭ folositorĭŭ, căcĭ plătindŭ locuitoriĭ birul lorŭ la fieşte care îngiumătăţire a treĭ lunĭ, rămănŭ în ceelaltă vreme în răsuflare şi nesupărare, căutănduşĭ de trebuinţa caselorŭ şi alijverişuluĭ lorŭ, şi aşa ştiindŭ fieşte care ce are să dea, şi în ce vreme, îş va pune în rănduéală petrecerea sa; şi fiind ştiută vremea şi suma biruluĭ, nu vorŭ ave prilej nicĭ rănduiţiĭ ocolaşĭ şi alţiĭ, ale pricinui însărcinare şi asuprire, şi aĭ supăra cu necontenire, iară pentru analogiea de 11 ḑile din ḑioa începutuluĭ anuluĭ, cu fericire a domnieĭ Înălţimeĭ tale, adică de la 20 Septemvrie şi pănă la sfârţitulŭ aceştiĭ lunĭ, care cuprindŭ 48,219 leĭ, în tótă soma de 1,600,000 leĭ a biruluĭ anuluĭ, analoghisinduse pe tóte ḑilele anuluĭ, după socotéla căştiuluĭ gevmie, precum pănă acum s'aŭ urmatŭ de mulţĭ anĭ, şi se urméḑă nestrămutat, după hotărărea şi împărătéscă poroncă, pentru acéstă puţină somă, va fi purtare de grijă la începutulŭ aşăḑareĭ şi împărţireĭ, şi căţĭ banĭ vor prisosi din birulŭ anuluĭ aceştuea, să se socotéscă în analogonŭ acestorŭ 11 ḑile, iar de vorŭ agiunge şi vor maĭ lipsi, să se sporească la cel

www.dacoromanica.ro

întâiŭ sfertŭ, a anuluĭ viitorŭ, şi cu acestŭ chip să se plătéscă, şi de acumŭ înainte ; anulŭ să se înceapă de la ḑi întâiŭ Octomvrie, cum şi socoteala căştiuluĭ gevmiĭ, pentru arataţiĭ banĭ a biruluĭ ţăriĭ iarăş de la acéstă ḑi să se caute şi să se socotéscă.

3. Fiind că după cea până acumŭ urmare a rânduieleĭ dărilorŭ la banii biruluĭ şi a menḑiluluĭ, scutelniciĭ era necuprinşĭ, şi cu acestŭ chipŭ scutinduse, urma slujba scutelnicieĭ, amŭ socotitŭ cu cale şi în loculuĭ apărăriĭ ce până acumŭ aŭ avutŭ despre banii biruluĭ, şi a menḑiluluĭ, acum să rămâe nesuparaţi la darea unuĭ sfertŭ dintru aceste patru sferturĭ a le anuluĭ, macar că şi cu acésta cu a nevoe îĭ vomŭ pute ţine, căcĭ dacă acumŭ cândŭ încă ĭi urméḑă acea din tăĭ rânduéală a biruluĭ, pentru că s'aŭ ocrotit birniciĭ în ḑilele Înălţimeĭ tale, de cele maĭ înainte strâmbătăţi şi asuprele ce suferea din pricina havalelilorŭ, şi ale altorŭ răbştirĭ, văḑêndŭ scutelniciĭ odihna birnicilorŭ, de multe orĭ s'aŭ ispititŭ ca să se lepede de slujba lorŭ, după cum este ştiutŭ de cătră Înălţimea ta, şi cu mare nevoe s'aŭ ţinutŭ cu cătŭ maĭ vârtosŭ de acum înainte făcênduse aşeḑare, după chipulŭ arătat cu dreapta cumpănire, şi văḑindŭ locuitoriĭ birniciĭ, că căştigă răsuflare şi odihnă, vom fi siliţi să plătimŭ şi ceia ce luămŭ de la Visterie pentru scutelniciĭ aceştiea, şi încă tot suntem la îndoeală că nicĭ aşa nu'ĭ vomŭ putea ţine, dar suntem bine nădăjduiţi, că precum Înălţimea ta avêndŭ purtare de grijă pentru ţară, prin înlucrarea a tóte câte raḑămă spre odihna, agiutorulŭ, şi folosulŭ tuturor stărilorŭ,

www.dacoromanica.ro

nicĭ de cumŭ nu avemŭ îndoeală, că nu veĭ ave privighere şi pentru odihna şi agiutorulŭ stăreĭ boerescĭ, ca să nu agiungă la cădere, saŭ prin a Înălţimeĭ tale domnească hotărâre, orĭ cu care chipŭ, şi încât va fi cu putinţă spre óreşĭcare lucrare acelora, pentru care prin cea maĭ dinainte obştéscă a nóstră anafora, am rugatŭ cu umilinţă pre Înălţimea ta, saŭ cum va socoti maĭ cu cuviinţă domneasca Înălţimeĭ tale purtare de grijă şi milostivire.

4. Fiindŭ că jidoviĭ din pricina hrisóvelorŭ ce li s'aŭ făcutŭ de la o vreme cu hotărâtă dare a biruluĭ lorŭ, să adună mulţime din toate părţile, care nimică altă nu folosescŭ, de cătŭ numaĭ că pricinuescŭ în mare scumpete zaheréoa, şi aceĭ săracĭ dintre dănşiĭ, însărcinându iarăşĭ pe a lorŭ neam, s'aŭ umplutŭ tóte târgurile de jidovĭ, fără a ave vre un folosŭ de la dănşiĭ domniea saŭ ţara, găsimŭ cu cale la acéstă de isnóvă aşezare, să se facă şi pentru dănşiĭ o hotărîre cu sporire peste ceea ce daŭ, care să se scadă din hotărita somă a biruluĭ ţărĭĭ, spre uşurarea locuitorilorŭ, la oare care greutăţĭ nu prind eĭ căt de puţinŭ, din pricina arătatelorŭ hrisóve.

5. Luându sama şi socotind prea cu amăruntulŭ, baniĭ pe un anŭ ce s'aŭ strânsŭ din ţară atât în anul trecutŭ, cum şĭ în anul acestŭ curgătoriŭ, pentru birulŭ ţărĭĭ şi pentru imdat, care să istovăscŭ la viitórea lună Septemvrie, neam pliroforisit că suma ce s'aŭ luat din ţară, s'aŭ strinsŭ cu uşurinţa şi odihna locuitorilorŭ şi ne-am bucurat pentru că aŭ fostŭ nimerit acel din început socotit chipŭ, spre strângerea banilor acesWWW.DACOROMANICA.RO 2

tora a imdatului, și putem pliroforisi pe Înălțimea ta, că țara se află întru bună stare, încătu istovindusă banii imdatului, și lipsindu acéstă greutate și făcěndusă rănduеala biruluĭ în așăḑare după aratata rănduеală, cu potrivită cumpănire, trebue se fie mare și simțitóre ușurința țăriĭ, rămăind cu toțiĭ în odihnă și mulțămire. Dar fiind că la anulu 1783 aŭ fostu obicĭnuite rănduele de orḑu, fănu, i lemne, și pentru Ocnă, și pentru osebite slujbe și trebuință ale curțiĭ Gospod, să cumpără acestea tóte cu rezatu păzar și cu banĭ gata, după cum am văḑut cu toțiĭ cheltuind Înălțimea ta cu mulțămire some de banĭ pentru aceste trebuincióse, trecěnd cu viderea și acele drepte și orănduite, și neuĭtăndute la paguba Înălțimeĭ tale pentru ne supărarea locuitorilorŭ și ușurința țăriĭ, cum și pentru chiriile caselorŭ Ocniĭ, de care să face rănduеală și la 1783, am cunoscut mare deosebire la plată, fiind îndoită, încăt și maĭ mult plata ce s'aŭ hotărît de cătră Înălțimea ta în anul trecut și în anul acesta, de căt acelu ce se da atunce, încăt am văḑut și de cătră Înălțimea ta, s'aŭ dat mare sumă de banĭ numaĭ și numaĭ pentru a locuitorilorŭ mulțemire, decĭ pentru ca să rămăe statornică această bună obicĭnuință, cu rădicarea rănduelilor acelora, și ca să lipsască desăvărșit, încăt să nu rămăe în urmă pricină de rea urmare, socotim dacă și de cătră Înălțimea ta se va găsi cu cale, în locul acestor arătate drepte și cuviincioase pentru domnie, și pentru cele de trebuința curțiĭ, să se rănduească ca să iea domniea o somă de banĭ, și de acuma se nu se maĭ facă rănduele de orzu, fănu, și altele aseminea, și așa

www.dacoromanica.ro

să rămăe neclintită această punere la cale ce se va începe din vremea Înălțimeĭ tale, căcĭ într'alt chipŭ nu ni s'au părut, cu cuviință, nicĭ cu dreptate, nicĭ de laudă ca să se stenahorisască până la atăta domniea; în vreme când țara s'aŭ ușurat de greutatea banilor imdatuluĭ, și se află întru fericirea și bună orândueală și stare, supt părintésca și domneasca voastră ocărmuire a Înălțimeĭ tale, maĭ vărtos că și numărul scutelnicilor pentru înmulțirea stăreĭ boiarestĭ, s'aŭ sporit din vreme în vreme și se adăogește, și pentru ca să ne adeverimŭ de paguba ce se pricinueste domnieĭ, de aceste aratate maĭ susŭ, cercetândŭ condicile, și făcêndŭ cu amănuntulŭ cercetare, și socotéla cheltuelilorŭ acestora, ne'am încredințatŭ că cuprind 145,000 leĭ, decĭ acestĭ banĭ găsim cu cale să se sporéscă la cea maĭ dinainte hotărâtă somă 1,745,000 leĭ, cuprinzindusă în aceștiea banĭĭ scutelnicilorŭ care se plătescŭ de la Visterie, cumŭ și banĭĭ arătațĭ prin pontulŭ al doile ale aceștiĭ anaforale 159,387 leĭ, birulŭ mazililorŭ, ruptașilorŭ, ruptelorŭ, neguțitorilorŭ hrisovoliți, crăcîme, dughene și jidovĭ.

6. În soma biruluĭ anuluĭ se vor spori și banĭĭ mazililor, și o neapărată cheltueală a pământuluĭ, care maĭ înainte este hotărită ca să se ea din țară, și să se dea spre ținerea menziluluĭ, după cum și până acum s'aŭ urmat, fără să se supere țara cu chipurile ce se urma maĭ înainte, din care se pricinuea mare perzare în dobitoacele norodului, și nesuferită supărare despre trecătorĭ, și alte multe păgubirĭ;—pentru acest condeiŭ a banilor menziluluĭ la începutul domnieĭ a Înălțimeĭ tale, am fost socotit ca să se stringă

www.dacoromanica.ro

osebit din ţară cu nume hotărit pentru menziluri, după cum s'aŭ arătat prin cea de atuncea anafora, iar acuma fiind că se face de iznoavă arătare, am socotit maĭ de folos ca să se unească şi baniĭ menziluluĭ cu baniĭ hotăriţi aĭ biruluĭ înpărţinduse între arătatele patru şferturĭ, fără a se maĭ adaogi osăbită dare pentru menzil.

7. Osebit se vor maĭ spori în soma biruluĭ ţăriĭ şi baniĭ cheltueliĭ obicĭnuiteĭ zaherele, care cuprind 26,000 leĭ, după socoteala ce s'aŭ făcut şi s'aŭ căutat de către noĭ, care după cum s'aŭ găsit cu cale atunce cu Sfatul de obştie, s'aŭ dat de la casa imdatuluĭ, găsindusă cu cale acum ca şi aceştiea să se unească cu soma biruluĭ ţăriĭ de acuma înainte, şi măcar că baniĭ aceştiea se putea scădea din baniĭ plăţiĭ zahereliĭ, ce daŭ locuitoriĭ precum s'aŭ urmat şi la anul 1783, dar pentru ca să nu să vadă scădere din plata ce are să ea fieşte care pe zahere, şi să se socotească oprire, şi ca nu cumva după vreme să nască dintru această pricină şi asuprele şi strămtorire (măcar că acuma în zilele Înălţimeĭ tale sunt neertate toate aceste), şi pentru ca să'şĭ ea locuitoriĭ în toată vremea deplin soma lor de plată, precum şi în anul trecut s'aŭ urmat, care este de mare mulţămire ţăriĭ şi de îndemnare spre lucrarea păměntuluĭ, precum aceasta acuma în zilele Înălţimeĭ tale s'aŭ arătat în faptă, pentru că văzind locuitoriĭ în anul trecut că li s'aŭ plătit baniĭ, plata zahereliĭ deplin până la un ban, s'aŭ pornit în anul acesta de bună voe cu mare silinţă spre lucrarea păměntuluĭ, dar iarăş ne fiind cu dreptate a se păgubi domniea, se vor plăti de către ţară precum s'aŭ

www.dacoromanica.ro

ţis unindusă în soma biruluĭ anuluĭ, iar banii preţul zahereliĭ se vor plăti locuitorilor deplin în toată vremea precum şi în anul trecut s'aŭ urmat.

8. Asemine să se sporească în suma biruluĭ şi lipsa, ca din răsurile, care s'aŭ pricinuit din sporirea lefilor, ce trebuinţa aŭ cerut ca să se facă la unile din boeriile păměntuluĭ, şi Ispravnicĭ şi orănduiţilor sameşĭ, şi judecătorilor care sunt trebuincioşĭ pentru folosul obştieĭ, paza bunelor orănduele, stătorniciea ţării; înlesnirea judecăţilor cu dreptate, şi pentru înpiedecarea celor de maĭ înainte apucăturĭ obicĭnuite jacurĭ, care în ţilele Înălţimeĭ tale s'aŭ rădicat, drept aceea şi lipsa aceasta a caseĭ răsurilor care în anul acesta are să se stringă din ţară la Septemvrie înpreună cu rămăşiţa biruluĭ imdatuluĭ, şi acum să se unească şi soma biruluĭ anuluĭ, deci făcĕndusă cu amăruntul socoteală tuturor banilor ce prin ponturile arătate maĭ sus să cuprind atăt acelor ce aŭ să între în Visterie, pentru cheltuelele ţării căt şi a ţinerii menzilurilor, cheltuelele zahereliĭ, şi pentru lipsa caseĭ răsurilor, s'aŭ aflat că toată soma banilor se cuprindŭ în 1,916,000 leĭ, însă:

Leĭ.	
1,600,000.	Baniĭ Visterieĭ, în care se cuprindŭ şi baniĭ scutelnicilor.
145,000.	Spre întămpinarea rănduelilor de fănŭ, orzŭ, căratul sării, şi altele.
120,000.	Pentru ţinerea menzilurilor în care să cuprind şi 15,000 leĭ, ce s'aŭ maĭ sporit peste căt s'aŭ dat în anul trecut din pricină că suma nu

www.dacoromanica.ro

s'aŭ găsit muşterei să eie menziluriile pentru scumpetea cailor şi a altor trebuincioase.

26,000. Pentru cheltuelile zahereleĭ.

25,000. Neagiunsul lefilor la casa răsurilorŭ

1,916,000,

Din care scăḑéndusă condeiul mazălilor, ruptaşilor, şi a altora ce s'aŭ arătat, maĭ sus, care cuprind 159,387 leĭ, rămâne soma banilor ce aŭ birniciĭ ţăriĭ într'un anŭ, 1,756,613 leĭ, care osăbindusă în patru şferturĭ de opotrivă fac la un şfert 439,153 leĭ, 30 bani, care aŭ să se stringă în treĭ lunĭ, luăndusă pe acestiea şi obicĭnuita răsură căte 15 parale de leŭ spre plata lefilor ţăriĭ. Pentrŭ această somă de banĭ ce are să se eie de acuma înainte, cu adâncă luare aminte socotind de este cu greutate şi supărare pentru ţară, şi potrivind cu cele de maĭ înainte, ne-am adeverit din sămĭ şi din socotele că este mult maĭ usoară, şi suntem încredinţaţĭ că stringerea someĭ banilor acestora nu va pricinui nicĭ o greutate, ce va fi de mare odihnă şi mulţămire locuitorilor, iar dacă vre odată (ferească Dumneḑeŭ) se va întâmpla a se priface această de acuma bună stare a ţăriĭ în sărăcie şi slăbăciune, şi se va cunoasce viderată întâmplare, vătămătoare şi pricinuitoare de stricăcĭune ţăriĭ, precum boala ciumeĭ şi alte asemine, care neaparat va săli trebuinţa a se urma uşurinţa ţăriĭ, atunce făcĕndusă cuviincoasă punere la cale şi chibzuire, se va pune în lucrare acea care prin obştească socotinţă şi giudecată, şi hotărârea domnieĭ se va păre a fi cu cale şi de trebuinţă, făcĕndusă cuviincioasă uşu-

www.dacoromanica.ro

rinţă şi scădere, pentru ca să rămăe locuitorii de apururea întru statorniciea şi fără grijă stricăciune, şi fiind că prin obştească anafora ce s'aŭ făcut de cătră noi în anul trecut, s'aŭ fost arătat că darea biruluĭ bejenarilor ce vinŭ aice în ţară se nu se cuprindă în suma Visterieĭ, ce să se socotească osăbit venit, văḑĕnd că acum din pricina buneĭ ocărmuiriĭ a Înălţimiĭ tale, să adună mulţĭ, cu toate că în zilele Înălţimeĭ tale nu se nădăjdueşte ca să fie de vre o stricăciune, încăt să se scadă din ceĭ vechĭ locuitorĭ aĭ ţăriĭ, şi să se sporească între bejănariĭ veniţĭ din noŭ, dar socotind a fi de trebuinţă, ca să se întâmpene în zilele Înălţîmeĭ tale toate acele căte şi după vreme pot să fie cu catahrisis şi rea urmare, de se va judeca cu cale şi de cătră Înălţimea ta, să se cuprindă în soma arătată, şi acéstă sumă ce se ea de la bejenarĭ, şi se nu fie osăbit condeiŭ, rămăind şi aceĭ care aŭ venit pănă acum, şi aceĭ care vorŭ veni de acum înainte, agiutoriŭ ţăriĭ pentru ca să fie şi pentru maĭ multă uşurinţă ţăriĭ şi a locuitorilor eĭ şi spre lipsirea rălilor urmărĭ ce după vreme potŭ se nască dintr'aceasta, cum şi pentru mazilĭ, şi ruptaşĭ acărora dăjdiĭ se cuprinde în 11 lei, dăjdiĭ într'unŭ anŭ, socotim că după cum cu birul ţăriĭ s'aŭ gâsit cu cale să fie în patru şferturĭ, asămine şi dajdiile lor să se analoghisască iarăş în patru părţĭ, ca să lipsiască şi de asupra lor supărarea orănduiţilor stringĕtorĭ de banĭ de pe fieşte care lună, însă fiind că mazilĭĭ şi ruptaşĭĭ din vremea ce s'aŭ aşăzat ţinerea menziluluĭ, cu rănduéala ce se păzeste şi acuma, aŭ plătit şi eĭ la banĭĭ menziluluĭ căte un leŭ 60 banĭ de cruce, şi Înalţimea ta înoindule acum hrisovul ce

www.dacoromanica.ro

aŭ, aĭ făcut milă cu dănşiĭ şi le-aĭ rădicat 60 banĭ de cruce, iară căte un leŭ de cruce aŭ rămas să dea şi de acuma înainte ca un lucru ce este obştească datorie, şi de vreme ce banii menziluluĭ s'aŭ socotit să între tot în soma biruluĭ ţării, găsim a fi cu cale ca şi la acestiea să se socotească banii menziluluĭ tot în suma banilor dajdiilor, ca se nu se maĭ strîngă nicĭ de la dănşiĭ osăbiţĭ banĭ pentru menzil, şi pentru ca să fie şi darea lor în patru părţi potrivite, socotim ca să li se rădice banii menziluluĭ, şi să se maĭ sporească cu o giumătate de dajdie, să fie dajdiile 12 întrun anŭ şi făcĕndusă în patru şferturĭ iarăşĭ căte pe treĭ lunĭ se dea la fieşte care şfertŭ căte treĭ dajdiĭ de o potrivă, şi măcar că banii ce se cuprindŭ 4023 leĭ, ce se cuvine a da pentru menzil căte un leu de cruce, iar o giumătate de dajdie ce are să se sporească, cu răsurile împreună, cuprind numaĭ 2702 leĭ, şi rămăn folosiţi cu 1231 leĭ. Înse socotim să li se facă această uşurinţă atăt pentru potrivirea dăjdiilor, căt şi pentru ca să se afle la multe slujbe din poroncă, asemine şi căte cincĭ leĭ de cruce ce sunt obicinuiţĭ de daŭ la banii menziluluĭ neguţitoriĭ cu hrisóve, iarăş socotim să nu se maĭ stringă osăbit nicĭ de la acestiea cu nume osebit, nicĭ dela acestiea cu nume de menzil, ce fiind că darea lor după aşăzarea ce aŭ, este de doă ori pe anŭ un sfert, la Sf. Georgie, şi altul la Sf. Dimitrie, să se sporească şi banii aceştiea a menziluluĭ tot în banii acelor doă şferturĭ, cum şi ruptele Visterieĭ fiind că aşăzarea lor este în doă şferturĭ unul la Sfăntul Georgie, şi altul la Sf. Dimitrie, şi osăbit maĭ plătea şi la ajutorinţa de iarnă o a patra parte din toţĭ

www.dacoromanica.ro

banii căţi sunt aşăzaţi pe anŭ, şi la banii menziluluĭ încă plătea căte doĭ leĭ de cruce, acum dar fiind că şi ajutorinţa de iarnă lipsăşte, şi banii menziluluĭ să socotescŭ în soma biruluĭ ţării, găsim cu cale şi pentru acestiea ca atăt acea a patra parte de banĭ ce da la ajutorinţa de iarnă, căt şi aciea doĭ leĭ ceĭ da pentru menzil, să se sporească, pe fieşte care tot la cele doă şferturĭ, şi să nu maĭ dea osebiţi banĭ, cu nume de a patra parte şi de menzil. Noĭ pre plecatele slugĭ ale Înalţimeĭ tale urmăndu după hotărirea împărătescului Hatişărif, după domneasca ţîdulă a Înălţimeĭ tale, şi după neapărata datorie ce avem, cu toată luare aminte judecănd şi cu amăruntul cercetănd pentru toate, şi pliroforisindune, într'acest chipu am socotit şi am găsit cu cale, atăt pentru cea de acuma înainte aşăzare căt şi soma birului şi a cuviincioasăi cumpănire, iar Înălţimea ta după ne adormita purtare de grijă ce deapururea aĭ spre fericirea obştieĭ, odihna şi buna petrecire a tuturor locuitorilor, judicănd cele maĭ de cuviinţă, veĭ da hotărăre, şi dacă se va găsi cu cale, şi de către a Înălţimeĭ tale înţălepciune a se urma aşăzarea biruluĭ ţării şi celelalte după cuprinderea plecateĭ noastre anaforale, îndrăznim cu toţiĭ de obşte a ne ruga Înălţimeĭ tale, să se legĭuească şi să se statornicească această aşăzare de a se păzi dea pururea cu nestrămutare, iar pentru curtea domnească, care ne fiind cu putinţă a se mai urni punerea în lucrare a acestiĭ binale, fiindŭ văzută şi cunoscută de către toţi cea cu totul nesuferită neodihnă şi supărare, atîtŭ a domnieĭ cum şi a tuturor orăşănilor şi a tótă ţéra, cu Sfatul şi cererea a tuturor de obşte, s'aŭ socotit şi s'aŭ pus

www.dacoromanica.ro

la cale ca să se facă iară'şi la locul ce aŭ fost şi maĭ înainte; banii ce vor fi trebuitorĭ a se cheltui, se vor orîndui cu dréptă cumpănire ca să'ĭ dé ţéra de osăbitŭ, fiind acésta neapărată datorie a ţĕriĭ, şi cătă somă de banĭ va cere trebuinţa, a se cheltui cu facerea curţiĭ, şi la ce vreme, se va orăndui ca să'ĭ dea ţéra, vom arăta Înălţimeĭ tale, prin deosăbită plecată a nóstră Anafora. Aĭ Înălţimeĭ téle &. &.

1804 Iulie 5.

Cătră Dumneḑeŭ smerit rugătoiŭ,
Veniamin Mitropolit Moldavieĭ.

Prea plecate slugĭ:

Ştefan Sturza Logofăt, Necolaĭ Roset Logofăt, Costachi Ghica Vel Logofăt, Iordachi Canta Logofăt, Mihaĭŭ Sturza Logofăt, Constandin Balş Logofăt, Iancu Razu Vel Logofăt, Costandin Greceanu Logofăt, Iordachi Balş Vist, Teodor Balş Vornic, Constandin Paladi Vornic, Dimitrie Ralet Vornic, Nicolaĭ Balş Vornic, Alexandru Iancu-Leŭ Vornic, Lupu Balş Vornic, Costandin Balş Vornic, Manolachi Dimachi Vornic, Răducanu Roset Hat, Iordachi Roset Vel Vist, Vasilie Roset Postelnic, Costandin Costachi Postelnic, Sandul Sturza Vist.

Anaforaoa ce s'aŭ făcutŭ pentru aşăzarea biruluĭ ţĕriĭ din 1814 Maiŭ 15.

NOĬ ALEXANDRU CALIMAH VVD.

CU MILA LUĬ DUMNEḐEŬ DOMN ŢERII MOLDOVEI.

Dănduse domnieĭ mele acéstă obştéscă Anafora de cătră dohovniceştiĭ părinţi, Preaosfinţiea sé Chir Veniamin Mitropolit, şi iubitoriĭ de Dumneḑeŭ episcopĭ, a sfinţelorŭ păméntéşcĭ episcopiĭ

www.dacoromanica.ro

Romanul şi Huşul, şi de cătră aĭ noştri cinstiţĭ şi credincĭoşi boerĭ veliţĭ, întru părintésca nóstră iubire şi buna voinţă pentru tóte acele care alcătuescŭ uşurinţa locuitorilor a domneşcĭĭ nóstre ţĕrĭ, şi care privescŭ la folosul, şi buna vieţuire de obşte, părinteşte, am luat aminte tótă cuprinderea atît asupra aşĕḑării biruluĭ, cum şi asupra altor alcătuirĭ drepte, ce s'aŭ făcut pentru a locuitorilor uşurinţiă, şi pentru paza vechilor păměnteşcĭ privilegiurĭ, şi fără îndoire vĕḑĕnd tóte aşĕḑĕrile urmate cu unire la părintésca nóstră bună voinţă, după greutatea cheltuelilor de acum, care şi de cătră domnie alcătuescŭ sporire multă peste acele ale vremiĭ de maĭ înainte, de am şi avut dreptate a cere aşăḑarea biruluĭ, în soma ce aŭ fostŭ de la locuitorĭ până la anul 1806, fiind acea aşăḑare alcătuită cu potrivirea hotărireĭ înaltuluĭ vrednic de închinăciune Hatihumaium, şi cu obştésca socotinţă prin obştésca Anafora; cu sufletéscă mulţămire voind a rădica maĭ mult sarcina de greutate asupra nóstră, priimimŭ cu bucurie a se aşeḑa cătră toţĭ locuitoriĭ ţĕriĭ, numaĭ suma de 1,260,000 leĭ, de care scăḑêndusă: 140,000, leĭ, soma ce se cuprinde asupra treptelor ce aŭ aşăḑarea lor, cu deosăbire împreună şi dare într'unŭ anŭ a dughenilorŭ, rămâne să fie asupra locuitorilor satelor şi cu tărgurile numaĭ 1,120,000 leĭ, care somă după aşăḑarea făcută la 1804, alcătuindusă cu drépţă cumpĕnire în patru şferturĭ, cîte pe treĭ lunĭ, se cuvine să fie şfertul de 280,000 leĭ, iar începerea aşăḑăriĭ biruluĭ, de la 10 a viitóreĭ lunĭ Iunie, căndŭ după otomanicescul calendariŭ se împlineşce vadéoa de doĭ anĭ, care prin milostivnică îndurare aŭ fost dă-

www.dacoromanica.ro

ruită spre rĕsuflarea locuiturilor, şi dupĕ contenirea resboiuluĭ, cu părintéscă luare aminte fiind domniea me şi la vechiul privilegiŭ pentru scutelnicĭ, breslaşĭ şi slugĭ, şi macar de şi urma greutate întru acésta cu pricina strimtorireĭ loculuĭ, şi împuţinarea locuitorilor dupĕ schimbarea hotaruluĭ, dar domniea me întru părintésca bună voinţă, a se păzi fără strămutare privilegiurile şi dreptăţile némuluĭ boerescŭ, şi acésta fiind una din'tru acele din'tăĭ dreptăţĭ care se atinge de obştésca tréptă a boeresculuĭ némŭ, legiuim paza acestuĭ privilegiŭ nesmintit fără cît de puţină micşurare, şi hotărim ca dupĕ rănduiala aşăzată de maĭ nainte întru aceeaş neschimbată hotărire să se dee la tóte rangurile boerescĭ, şi la toţĭ aceĭ ce se cuvine să aĭbă întru acéstă împărtăşire, atît scutelnicĭ şi breslaşĭ cum şi slugĭ, cu rănduiala întemeeată, ca scutelniciĭ şi breslaşiĭ plătinduşĭ birul lor întru drépta analogie întru urmarea aşăzăriĭ biruluĭ, să rămăe ne supăraţĭ despre toate havalelile, iar slugile se fie slobozĭ de bir, şi din soma de 1,260,000 leĭ, cu aceeaşĭ din vechiŭ legĭuită aşăzare, se vor da pe toată luna din Vistiriea domnieĭ mele, căte doĭ leĭ de un fieşte care scutelnic, după izvodul ce se va face cu pecetea domnieĭ mele, pentru scutelniciĭ leguiţĭ. Dintru aceasta somă va fi şi întimpinarea cheltuelilor Visterieĭ, şi ţinerea menzălurilor cu alcătuirea de la 1804, luăndusă la domneasca noastră cămară şi baniĭ rusumaturilor după acea din vechiŭ legiuită aşăzare, şi nădăjduim la milostivirea Dumnezeească, că după scăderea ce s'aŭ făcut locuitorilor întru toate, petrecănd eĭ întru maĭ multă liniştire, şi uşurinţă cu

www.dacoromanica.ro

sporirea mai multă, şi bună starea lor se va întemeea şi aşăzarea biruluĭ va fi către dănşiĭ nesimţitóre. Dar dacă în potriva aceştia nedejde, va cere în urmă trebuinţa de vre o uşurinţă, noĭ atuncea nicĭ aceasta nu vom trece-o cu viderea, ce după dreptate, părinteşte pre cătŭ se va căde vom urma uşurinţa lor, găsimŭ cu cale obştească socotinţă şi pentru lipsa caseĭ răsurilorŭ pe vremea trecută, ca spre înplinirea aceşteĭ lipsă, să se păgubéscă lefile pe doue lunĭ, afară de lefile beslegilorŭ, i a neferilorŭ domneştiĭ nóstre curţĭ, i a dumisale Divanŭ Efendisŭ, şi a doftorilorŭ politieĭ. Darŭ fiind că păgubirea de odată de doă lunĭ va fi simţitóre la aceĭ ce se află slujindŭ domniea me, hotărămŭ ca se fie acéstă în doă părţĭ, adică lefile pe o lună să se păgubéscă în anulŭ acesta curgătoriŭ, şi lefile pe o lună să se păgubéscă la anulŭ viitorŭ ; la plecarea şi socotinţa domnieĭ mele găsim şi alcătuirea făcută pentru ţinerea menţălurilorŭ în somă de 1200 caĭ, după care cu alcătuirea acea de maĭ înainte, pe acéstă somă să se dee din ţară, şi soma surugiilorŭ, a cărucerilorŭ, şi a fănuluĭ, şi asemine şi orţul în cuprinderea aceştiĭ obşteştĭ Anaforale ; căcĭ şi întru acéstă dreaptă şi cuviinciósă este uşurinţa ce se alcătueşte către locuitoriĭ domneştiĭ nóstre ţerĭ. Dreptŭ aceea întru tóte aceste vrednice alcătuirĭ cu bună chibţuire, care suntŭ unite cu părintésca nóstră dréptă cugetare, spre uşurinţa locuitorilorŭ domneştiĭ nóstre ţărĭ şi de obştie buna vieţuire, hotărâmŭ urmarea întocmaĭ, şi locuitoriĭ întru acéstă alcătuire vor rămâne uşuraţĭ cu soma de 94,540 leĭ, afară de răsurĭ, ce s'aŭ lăsatŭ maĭ gios de soma aşăzeriĭ ce aŭ fost

www.dacoromanica.ro

la 1806, cu lăsare a nu se mai însărcina la un șfert cu parte de banii biruluĭ a scutelnicilor și breslașilor întru alcătuirea așăzăriĭ de la 1804. Căcĭ aceasta s'aŭ gesit a fi alcatuire asupritoare, cu ertare de tot a sporireĭ, care în vremea rezboĭuluĭ s'aŭ fost făcut peste acea din vechĭ obicĭnuință la goștină și vădrăritŭ, și cu alcătuirea menzălurilor, a se ține în maĭ mică somă de caĭ, după care urméză către locuitorĭ ușurință cu înjumătățire dintru acele ce până acum întru ținerea menzălurilor aŭ dat, și întru nedejde ne îndoită că după aceste alcătuirĭ de ușurință va fi de obștie petrecere cu îndestularea buneĭ viețuirĭ, după dreapta cugetare și buna voință a domnieĭ mele, întărim anaforaoa acésta cu a nóstră domnéscă iscălitură și pecete.

1814 Maĭ

(Isălitŭ) Noĭ Scarlat Alecsandru Kalimah Voevod.

PREA ÎNĂLȚATE DÓMNE!

Întru adunarea nóstră la sfănta Mitropolie cu țidula Înălțimeĭ tale, din 8 a curgătóreĭ lunĭ, cu tótă luarea aminte fiindŭ la dreapta și cuviinciósa rănduire, a se alcătui așăzarea biruluĭ țerĭĭ, care urmează să fie după împlinirea de doĭ anĭ, vadeoa, ce prin milostivirea prea puternicĭĭ împărățiĭ s'aŭ dăruitŭ locuitorilor țĕrĭĭ, întru ertarea de birŭ spre resuflarea lor, după contenirea resboiuluĭ și închierea păcĭĭ, între a nóstră pre puternică otomanicéscă Poartă, și între împĕră-

www.dacoromanica.ro

ţia Rosieĭ, iară împlinirea acestiĭ vadele cu urmarea calendaruluĭ otomanicescŭ, alcătuesce a fi la 10 a viitóreĭ lunĭ Iunie anul curgĕtorŭ, în cuprinderea ţidulii Înălţimeĭ téle, rănduinduse acea cuviincĭoasă aşĕḑare a biruluĭ ţĕriĭ, alcătueşce a se întocmi şi tóte alte cuviincĭoase aşĕḑarĭ, care urmĕḑă spre folosulŭ de obştie, şi care în vremea rĕsboiuluĭ s'aŭ smintitŭ din drépta lor rănduealĕ, iar pe lângă aceste, precum întru tóte altele din vremea suireĭ Înălţimeĭ téle pe strămoşăsculŭ şi părintesculŭ scaunŭ al domnieĭ aceştiĭ ţĕrĭ, cu necontenire aĭ lucratŭ tóte acele spre uşurinţa ţĕriĭ, şi spre folosulŭ obştescŭ, nemărginită sufletească mulţămire, cu tóţiĭ de obştie am căştigatŭ, vĕḑĕnd că şi întru acésta cu asemine domnească îngrijire, şi întocmaĭ părintéscă iubire ca unŭ adevĕrat părinte a patrieĭ aceştiea, rănduind cuviincĭoasele aşeḑărĭ, cu priimire părintească alcătuieşce a se păzi privilegiurile păméntescĭ fĕrŭ smintélă, şi a se uşura locuitoriĭ ţĕriĭ întru tóte şi întru aşeḑarea biruluĭ, şi întru ţinerea menzălurilorŭ ţĕriĭ, dar şi întru acele dărĭ, care la slujbele rusumaturĭ: goştina şi vĕdrĕritul, în urmarea resboiuluĭ s'aŭ adaosŭ cătră dânşiĭ, dupĕ aceea de atuncea nevoinţiă, peste acea din'tru învechime hotărire. Drept aceea alcătuiţĭ noĭ pe temeiul părinteşciĭ iubirĭ a Înălţimeĭ téle, înfăţoşindune Visteriea Înălţimeĭ téle, cuviincĭoasele înştiinţărĭ pentru suma locuitorilor ţĕriĭ, a fieşte căruea sat şi tîrg, şi căte altele aŭ cerut trebuinţa, spre dovada aceştiĭ de acum stărĭ a locuitorilor, ne-aŭ înfăçĭoşat şi estract în somă de 1,354,540 leĭ, care după aşăzarea făcută la 1804, cu urmare de 4 şferturĭ întru'nŭ an, se aflà darea biruluĭ ţărei pănă

www.dacoromanica.ro

la anul 1806, când s'aŭ deschis rezboiul, iară în soma aceasta se cuprinde darea unuĭ anŭ asupra locuitorilor, satele cu târgurile, şi o dare obicĭnuită a se lua în luna luĭ Genarĭe, numaĭ de la dughene, dar şi toate celelalte trepte: mazilĭ, ruptaşĭ, rupte ale Visterieĭ, jidovĭ şi neguţitorĭ aşăzaţĭ cu darea lor întru osăbire. Şi macar că după cunoscute şi fără îndoire cheltuelile domnieĭ, care întru această vreme sunt încă cu sporire, urmând aceasta şi de la sporirea ce aŭ luat cursul monedeĭ, dar şi întru părinteasca hotărire a Înălţimeĭ tale a se păzi vechiul privilegiŭ de scutelnicĭ şi breslaşĭ şi slugĭ, ce este alcătuit să aibă fieşte care rangŭ a boĭerie, şi toţĭ alţiĭ cărora este cuviincĭoasă această înpărtăşire, nici de cum nu era necuviincĭoasă însuşĭ suma aceasta să se aşăză iarăş, fiind că în micşurarea eĭ pe lângă altele pricinueşte micşurare de irat şi la casa răsurilor de unde se plătesc lefile celor ce slujăsc păměntuluĭ. Dar după plecarea de milostivire a Înălţimeĭ tale spre uşurinţa locuitorilor ţăriĭ, prin bună priimire a rădica şi însuşĭ Înălţimea ta, parte de strămtorirea întru care se află acum locuitoriĭ ţăriĭ, nu numaĭ pentru acele grele pătimirĭ din vremea rezboiuluĭ, ce şi cu despărţirea hotaruluĭ, care pricinueşte lor lipsă de locurile hraneĭ cuviincĭoase pentru dănşiĭ, şi pentru dobitoacele lor, şi cu potrivire la cea de acum stare a locuitorilor, socotim că va fi fără simţire de greutate a se aşăza pe un anŭ soma biruluĭ ţăriĭ, 1,260,000, afară de răsurile obicĭnuite câte 15 parale la leŭ, alcătuinduse această somă cu bună chipzuire şi dreaptă cumpănire asupra locuitorilor satelor şi a târgurilor, cum şi asupra

www.dacoromanica.ro

tuturor celoralalte trepte: mazili, ruptaşi, rupte ale Visterieĭ, jidovĭ, armenĭ, şi neguţitorĭ, ce sunt cu darea lor în osăbită aşăzare, şi întru această somă să fie şi darea cea obicĭnuită a se lua pe dughene odată într'un anŭ la luna luĭ Genarie, şi din soma aceasta, scoţinduse soma dughenilor şi soma asupra treptelor, care urmează aşĭ ave aşăzarea lor osăbită.

Soma asupra locuitorilor satelor şi tărgurilor cu rănduеala aşăzării ce s'aŭ făcut la 1804, începănduse aşăzarea aceasta de la 10 a viitoareĭ lunĭ Iunie, căud se împlineşte acea de doĭ anĭ vade, rănduită locuitorilor ţării întru ertarea de bir, să se alcătuească cu împărţirea de patru şferturĭ într'un anŭ, şi un fieşte care şfert căte treĭ lunĭ, şi aşa întru această alcătuire cu dreaptă cumpănire făcĕnduse aşăzarea biruluĭ, scutelniciĭ şi breslaşiĭ întru bună voinţa Înălţimeĭ tale, alcătuită pe temeiul păzireĭ acestuĭ privilegiŭ, fără smintire se vor da soma legiuită la fieşte care rangŭ a boerilor, şi la toţĭ alţiĭ, câţĭ se cuvin să aibă împărtăşirea aceasta, după izvodul ce se face cu pecetea Înălţimeĭ tale, pe rănduеala aşăzată de maĭ înainte, şi întru acest chip numărul scutelnicilor, şi a breslaşilor, plătind numaĭ dreaptă partea lor din soma biruluĭ, cu dreaptă analogie de havalele, vor fi apăraţĭ, spre îndestularea slujbeĭ caselor boereştĭ şi altora, şi pe soma scutelnicilor cuviincĭoşi fieşte căruea după izvod se vor da din Visterie, cu acea din vechiŭ legiuire şi căte doĭ leĭ de un scutelnic pe toată luna, şi întru apărarea de bir vor rămăne numaĭ slugile caselor boereştĭ, cu hotărirea acea de maĭ înainte, iar spre uşurinţa locuitorilor ţării, va ur-

www.dacoromanica.ro

ma încă lăsare cu totul a hotăriреі ce erà după aşăzarea biruluĭ făcută la 1804, ca în şfertul al treile să numaĭ dea baniĭ Visterieĭ scutelniciĭ şi breslaşiĭ, şi partea acelora să se încarce pe ceelalţĭ locuitorĭ. Nu va urma aceasta nicĭ decum fiind că se socoteşte alcătuire asupritoare, ce după aşăzarea ce se va face, vor urma toate şferturile cu plată de cătră toţĭ fără osăbire, şi aceĭ cu scutelnicĭ şi breslaşĭ, care va cere trebuinţa a se alcătui ca să'ĭ apere şi din darea biruluĭ, vor plăti birul scutelnicilor şi a breslaşilor dintru aceĭ doĭ leĭ ce vor lua din Visterie pe numărul scutelnicilor. Cu această alcătuire aşăzănduse birul ţărіі de 1,260,000 leĭ, din soma aceasta vor fi a se plăti aceĭ legiuiţi pentru scutelnicĭ căte doĭ leĭ pe un liude pe lună, pe soma scutelnicilor ce se cuvin a se da la rangurile boerilor şi altora, şi dintru această somă va fi întimpinarea cheltuelilor Visterieĭ, întru care şi soma cuviincĭoasă spre ţinerea menzălurilor din preună cu ugeritul ce vor cuprinde inamurile, dar şi cheltuelele zaherelіĭ, şi alte cheltueli a curţіĭ domneştĭ, pe alcătuirea făcută la aşăzarea biruluĭ de la anul 1804, afară de soma slujbilor rusumaturĭ care dintru învechime cu aşăzarea lor sunt legiuite pentru domnie. Iar baniĭ răsurilor căte 15 parale la leŭ pe toată soma aşăzărіĭ biruluĭ stringĕnduse înpreună cu baniĭ Visterieĭ pe alcătuirea aşăzată de maĭ înainte, se vor da la casa răsurilor, şi vor urma spre plata lefilor la ceĭ ce se află slujind întru pămănteştele săvărşirĭ, şi suma aceştіĭ aşăzărĭ va fi afară de iraturile obicĭnuite a măriеĭ sale Doamneĭ, cu luare aminte chibzuind alcătuire şi a caseĭ răsurilor, care neapărat se

www.dacoromanica.ro

cuvine aşĭ ave o cuviincĭoasă stare, pentru ca să poată a întimpina lefile ce se cuvin să se dea, urmănd şi aceasta după obştească trebuinţă pentru obştescul folos, căcĭ toate săvărşirile prin aceĭ rănduiţĭ în slujbele pămănteştĭ, pe această alcătuire sunt aşăzate, şi alcătuire fără îndoire dreaptă şi de cuviinţă. După toată chibzuirea ce am făcut fiind dreaptă şi părintească plecarea Înălţimeĭ tale a se rădica deasupra locuitorilor acea sporire făcută în vremea rezboiuluĭ cu darea maĭ mult peste obicĭnuinţa veche la goştină şi la vădrărit, întru strămtorirea cea de acum a ţărĭĭ, care aseminea urmează şi cătră domnie, nicĭ de cum nu am putut găsi vre un înlesnitor chip, a se maĭ adaoge aceştеĭ casă vre un irat, rămăind numaĭ cu răsurile pe soma banilor Visterieĭ, şi acel de maĭ înainte legiuit irat din slujbele rusumaturĭ: goştină, desătină şi vădrărit, iar cu adăogire după bună voinţă a Înălţimeĭ tale, spre agiutoriŭ şi întru aceasta va maĭ ave şi va maĭ lua zăciueală şi din slujbele rusumaturĭ, vama şi ocna, din care până la această vreme n'aŭ luat, şi după acest irat pe soma ce va cuprinde într'un anŭ, potrivit cu soma iratuluĭ, să se alcătuească de cătră Înălţimea ta şi lefile, făcĕnduse izvod anume şi hotărănduse a se da de la casa răsurilorŭ lefe pe urmarea strămtorireĭ de acumŭ, la aceĭ care neapărat se cuvin a se afla în slujbe, şi săvărşirĭ pămĕnteştĭ, întru care şi ecpaeaoa curţiĭ domneştĭ, şi boerĭĭ capichehaelile Ţarigraduluĭ. Am cercetatŭ şi socotéla aceştiĭ case pe următoriul anŭ, şi dupĕ iratulŭ ce aŭ avutŭ şi soma lefilorŭ ce aŭ fostŭ rănduită a se plăti, se vede să aĭbă acéstă casă neagiungere spre plata lefilorŭ întru împli-

www.dacoromanica.ro

nirea anuluĭ.... leĭ, şi fiindŭ că dupĕ tóte cercările, şi chibzuirele ce am făcutŭ, nicĭ de cum nu am pututŭ afla, nicĭ o înlesnire de unde să se întimpene lipsa acésta, pentru ca să conteniască acéstă neagiungere de la casa rĕsurilor, căcĭ întru neagiungere pricinuesce strămtorire şi supărare şi acelorŭ ce aŭ a lua lefile neîndestulare, socotinţa nóstră urméză, ca spre buna şi cuviincĭósa îndreptare a caseĭ aceştiea, din lefile pe doŭĕ lunĭ a anuluĭ curgĕtorŭ, să se plătiască numaĭ lefile beşlegilorŭ, a neferilorŭ curţiĭ Gospod, şi a dumisale Divan Efendes, dar şi a doftorilorŭ politieĭ în cuprinderea hrisovuluĭ ce are acéstă epitropie, iar toţĭ ceĭ-l-alţĭ câţĭ se cuprindŭ în izvodulŭ lefilor, să rĕmăe fĕrĕ luare de léfĕ întru aceste doŭe lunĭ, şi întru acestŭ chipŭ vindecănduse lipsa aceştiĭ casă cu urmarea ce s'aŭ zisŭ maĭ sus, se vor alcătui lefile pe soma iratuluĭ, şi va conteni nevoinţa néagiungeriĭ a se plăti lefile dupĕ hotărire; am alcătuitŭ asemine socotinţă, şi pentru ţinerea menzĕlurilorŭ ţĕriĭ, şi iarăşĭ întru aceia'şĭ plecare a Inălţimeĭ tale, spre uşurinţa locuitorilorŭ, dupĕ acéstă de acum strămtorire a ţĕriĭ, spre îndestularea şi a trebuinţeĭ acestiea urméză a se micşura menzĕlul, şi din suma de 2000 caĭ, ce aŭ fostŭ hotărire a se afla prin menzĕlurĭ cu ponturile anuluĭ trecut, prin acelé'şĭ drumurĭ ale ţĕriĭ şi prin acelé'şi menzĕlurĭ cu drĕptă şi cuviincĭósă alcătuire de soma cailorŭ ce se cuvine a se afla la fieşte care poştă, să rĕmăe a se ţine menzălul de 1200 caĭ, pe acéstă somă a cailor să se dea din ţĕră surugiĭ pe alcătuirea acea de maĭ înainte, la 4 caĭ un surugiŭ, şi asemine la 4 caĭ unŭ stogŭ de fânŭ,

www.dacoromanica.ro

să se dea la tóte poştele şi 40 căruceri cu alcătuire la cele întâi poşte câte doi căruceri, la al doilea câte unul, şi la acele al treile la două saŭ trei poşte câte unŭ căruceriŭ, căci mai mult nu urméză trebuinţa, şi spre împlinirea trebuinţei de ţimiraşŭ la casa menzăluluĭ, să se dea din ţéră 15 liuḑi, care să se rănduiască în numĕrulŭ căruceriloru, pentru care casa menzăluluĭ să eïe hacul ce se va hotări pentru căruceri. şi cu acela'ş hac să năméscă 15 ţămiraşi, care să'ĭ aïbă spre purtarea cărţiloru Visterieĭ; se fie îndatorită ţéra şi pentru întocmirea menzăluriloru cu aceea'şi rănduélă ce se urma şi pŏnŏ acum, iar pentru orzulŭ cuviincĭosŭ care dupŏ alcătuirea de maĭ înainte urméză câte 4 chile la unŭ calŭ, pentru ca şi menzălurile să'şi aïbĕ întru acésta îndestularea cuviincĭósă, dar şi locuitoriĭ să nu simţiască asuprire, pe aceea'şi socotinţă de 4 chile de unŭ calŭ, alcătuindŭ suma orzuluĭ 4800 chile pe soma de 1200 caĭ, acéstă somă în fie-care anŭ la vremea cuviincĭósă să se rănduéscă în ţéră cu drépta cumpĕnire, şi îndatorinduse locuitoriĭ a pune suma acésta prin menzăluri precum se vor rândui să li se dea lor plata de cătră ţiitoriĭ poştelorŭ pe o chilă acela'ş preţŭ, care în vremea rănduelii va fi vînḑérea orzuluĭ în ţéră.

Întru acestŭ chipŭ să se alcătuiască ponturile ţinerii menzăluriloru, şi pentru ca să pótă ţine alcătuirea lor cu întemeere, şi aceĭ ce vor lua ţinerea lor asupră, să pótă a'şi face chibzuirile cuviincióse spre îndestularea buneĭ stări a menzăluriloru, să fie hotărire a se dá poştelorŭ întru ţinere cu legătură de contract, în vadea de 3 anĭ.

Aceste suntŭ socotinţele nóstre, şi chibzuirile

www.dacoromanica.ro

alcătuite pe temeiulŭ părintesceĭ iubirĭ a Înălţimeĭ tale, pentru uşurinţia locuitorilor, liniştirea şi buna vieţuire de obştie, iar uşurinţia care întru acésta s'aŭ făcutŭ cătră locuitoriĭ ţĕriĭ, se alcătuesce cu lămurire 94,540, afară de răsurĭ, soma care s'aŭ lasat maĭ josŭ de soma de 1,354,540 leĭ, ce da ţéra la velétulŭ 1806, lăsare de tot a urmăriĭ ce aŭ fostŭ de la 1806, a se apara de unŭ şfertŭ într'un anŭ scutelniciĭ şi breslaşiĭ, şi a se însĕrcina partea acestora asupra celor-l-alţĭ, ertare de totŭ, asupririeĭ care în vremea rĕsboiuluĭ s'aŭ făcutŭ, după acea de atunce nevoinţă a se lua la slujba goşteniĭ câte 3 parale şi 2 banĭ de o oae, şi câte una para de vadră, la slujba vĕdrĕrituluĭ, şi alcătuire a se ţine menzălurile ţĕrii în somă maĭ mică de caĭ, după care alcătueşce în giumătăţire la acele îndatorite a dà ţéra spre acéstă săvărşire. Întru acésta cu părinţésca plecare a Înălţimeĭ tale urméză aşĕzarea biruluĭ, şi uşurinţele cuprinse pentru locuitorĭ, dar şi dreptele aşĕdărĭ întru paza fĕrŏ strămutare a păminteşcelorŭ privelegiurĭ. Şi înştiinţemŭ pe Înălţimea ta.

1814 Maiŭ 15.

Aĭ Înălţimeĭ tale

Smeriţĭ cătra Dumneḑeŭ rugătorĭ:

Veniamin Mitropolit Moldavieĭ, Gerasim Episcop Romanuluĭ, Meletie Episcop Huşuluĭ.

Pre plecate slugĭ.

Costachi Ghica Logoşăt, Constandin Balşŭ Logoşăt, Iordachi Canta Logoşăt, Sandul Sturḑà Vel-Vist, Iordachi Roset Vist, Vasile Costachi Vel Vornic, Alexandru Iancu Leu Vel Vornic, Costandin Balş Vornic, Dimitrie

www.dacoromanica.ro

Ralet Vornic, Manolachi Dimachi Vornic, Răducanu Roset Hat, Vasile Roset Vornic, Neculaĭ Stratulat Vel-Vornic, Constandin Costachi Vel Vornic, Șărban Negel Vornic, Constandin Canta Vel Vornic, Teodor Balș Vel Vornic, Iordachi Catargiu Post.

Hrisov de la Neculaĭ Alexandru Mavrocordatŭ Voevod pentru pogonăritul de viĭ.

NOĬ NECULAĬ ALEXANDRU VVD.

BOJ MILOST. GOSPODAR ZEMLII MOLDAVSCOI.

Facemŭ șcire cu acéstă carte a domnieĭ mele tuturor cuĭ se cade a șci, ḑice dumneḑeesculŭ Apostol, câțĭ cu duhul luĭ Dumneḑeŭ sa pórtă, aceștiea suntŭ fiĭ luĭ Dumneḑeŭ, căruea 'ĭ urmează alergĕnd, cariĭ sunt iubitorĭ de dreptate, și cu bună nevoințĕ nevoinduse, cele dorite căștigară, iar cele păměnteșcĭ păměntuluĭ le lăsară, și cătră cele cereșcĭ cu fapte bune se lipiră, acelŭ glasŭ de bucurie auḑindŭ, veniți toți ce v'ați ostenitŭ, și îngreueți sunteți, și eŭ voŭă odihnă voiŭ da, iproci. Asemine dar și eŭ *șerbul* Domnuluĭ meŭ Is. Chrs, darul și mila Sfințieĭ séle, dăndumise stepenul domnieĭ țĕriĭ Moldoviĭ, bine am învoitŭ de la Domnulŭ, rĕvnind celor ce aŭ fost maĭ nainte de noĭ răposați și milostivĭ domnĭ, care din'tre dânșiĭ o samă multe obiceiurĭ bune aŭ legat, și aŭ așeḑat în țĕră ca să aĭbă vecinícă pomenire. Luatamŭ dar aminte și domniea mea pentru rândul pogonăritului de viĭ, care acest obiceiŭ este isvodit de cătĕva vreme, și macar cum înțĕlegemŭ că s'aŭ fostŭ maĭ de multŭ într'un rîndŭ, și părăsitŭ, și ĭar s'aŭ ațițatŭ de s'aŭ înoit de

www.dacoromanica.ro

s'aŭ urmatŭ şi pŏnŏ acum, la acéstă vreme, la adoua domniea nóstră, şi acésta căcĭ s'aŭ urmatŭ, nu că am poftitŭ să fie, saŭ că am cunoscutŭ a fi obiceiŭ rĕŭ, şi că nu este hulă al urma, căcĭ obiceiurile cele bune, laudă aduc, şi trag dupĕ sine Domnilorŭ, ce macar că ţéra ajungĕnd la multă slăbăciune din stropşĕtul oştelor, şi pradĕ, şi robie, precumŭ *aevea* este vederatŭ întru toţĭ, ş'obiceiurile cele vechĭ sunt nelipsite despre stăpînĭ a nu se plini, dar noĭ nu iam spăimĕntatŭ de unele ca acele, nicĭ iam uitat căcĭ se lua banĭ, şi acum se va face scădere, iar nicĭ am voitŭ a se adaoge obiceiŭrĭ ce nu sunt de folosŭ păměntuluĭ acestuea, ce am rĕvnit ca să se stîngĕ şi acest obiceiŭ scornitŭ de la o vreme în cóce, adecă pogonăritulŭ de vii, socotind că cu luatul cu obiceĭurile rĕle nu se va face nicĭ un folos, nicĭ domnilor, nicĭ ţĕriĭ, ce numaĭ la mila luĭ Dumneḑeŭ am pusŭ tótă nedejdea, şi totŭ razimulŭ în proniea Sfinţieĭ séle, şi aşa cu ajutoriul luĭ Dumneḑeŭ, şi cu blagosloveniea a patru aĭ ţĕriĭ Moldaviĭ sfinţĭ Arhiereĭ, chir Ghedeon Arhiepiscop şi Mitropolit Sucevii, şi chir Savva episcop ot Roman, şi chir Calistru episcop ot Răḑăuţĭ, şi chir Iorest episcop ot Huşiĭ, şi cu totŭ al nostru Sfat boeriĭ ţĕriĭ D. D. Antohie Jora Vel Logofăt, şi Lupul Costachi Vel Vornic de ţéra de gios, şi Ilie Catargiŭ Vel Vornic de ţéra de sus, şi Ión Sturḑa Biv Vel Vornic, şi Ión Buhuş Hat, i Părcălab Suceveĭ, i Dimitrie Ramadan Vel Post, i Ión Paladi Vel Spat, i Ión Balş Vel Ban, i Georgie Apostol Vel Paharnic, i Grigorie Jora Vel Vist, i Costandin Costachi Vel Stolnic, i Manoil Hurmuz Vel Comis, şi a altor boerĭ a

www.dacoromanica.ro

marĭ şi a micĭ, socotit'am cum că acestŭ obiceĭŭ rĕŭ nu este de folos, ce de mare stricăciune ţĕriĭ, drept aceea l'am şters ca să numaĭ fie în vecĭ, nicĭ în ḑilele nóstre de acum, nicĭ în ḑilele viitóre ale altor domnĭ, cine ar fi pe urma nóstră, să nu se maĭ scóţĕ pogonăritul de viĭ, ce se lipsiască acest obiceiŭ rĕŭ, si cu mare blĕstĕmŭ am legat, şi am întăritŭ împreună cu sfinţiĭ Arhiereĭ, cariĭ s'aŭ numitŭ maĭ sus, şi cu tot Sfatulŭ domnieĭ mele să nu se maĭ dizlege, iar cine s'ar ispiti de la acestŭ veleat 7222, înainte, ca să maĭ scóţă pogonăritŭ de viĭ, să ea banĭ precum s'aŭ luat pônŏ acum, orĭ domn, orĭ arhiereŭ, orĭ din boerĭ, saŭ fie cine ar fi, ca să calce acestŭ testament, séŭ cine ar fi şi sfătuitor, saŭ şi îndemnător spre suricarea şi deslegarea, uniĭ ca aceea să fie trecleţĭ şi proclеţĭ, şi anafema de treĭ orĭ, şi blestemaţi de Tatăl, şi de Fiiul, şi de Sfăntul Duh, Troiţă Sfînta, unul Dumneḑeŭ, şi de Maĭca Precista şi de doĭspreḑece Apostolĭ Verhovnicĭ, şi să fie afurisiţĭ, şi dupĕ mórtea lor nedeslegaţĭ de 318 părinţĭ din cetatea Nichiea, şi trus-şépte sobóră a tótă lumea, şi de smerenia nóstră Arhieriilor, care ne-am pomenit maĭ sus, parte şi lŏcaşulŭ lor se fie cu Iuda, şi treclătul Arie, şi cu toţĭ ereticiĭ, şi în viaţia lor să dobândiască cutremurul luĭ Cain, şi sugrumarea Iudeĭ cu tótă casà lor, şi cu toţĭ fecĭoriĭ, şi seminţiea lor, să'ĭ stîngĕ Dumneḑeŭ din cartea vieţiĭ, iar dupĕ mórtea lor să moştenéscĕ focul celŭ nestĕmpĕrat, şi vermiĭ ceĭ neadormiţĭ, împreună cu Antihristŭ şi cu toţĭ demoniĭ. Asemine şi aceĭa care s'ar ispiti ca să dislege acéstă socotélă, anafema de treĭ orĭ să fie, şi să rĕmâe sub blĕstĕmul ce scriem maĭ sus, şi

www.dacoromanica.ro

ertăciune de disleganie să nu alle. Acésta scriem. Scrisus'aŭ în Iassi, fiind cursul anilor.

7222 în luna luĭ Dechemvrie 20.

Noĭ Neculaĭ Voevod.

Ghedeon Mitropolit Moldo-vlahieĭ.

Sava Episcop Romanuluĭ.

Acsăntie Uricariŭ.

(În josul hrisovuluĭ acestuĭa este în greceşte un blèstĕm de Patriarhiĭ Erusalimuluĭ şi al Alexandrieĭ, amenințătoriŭ de a se păzì în tótă cuprinderê hrisovul de mai sus).

Hrisov pentru desătînă, cum să se plătiască.

NOĬ GRIGORIE GHICA VVD.

BOJ, MILOST, GOSPODAR ZĂMLII MOLDAVSCOI.

Facem şcire cu acéstă carte a domnieĭ nóstre tuturor cuĭ se cade a şci. Dator este domnul şi stăpănul a socotí şi a privi de apururea asupra supuşilor seĭ, ca să cunóscĕ pe fieşte care în ce petrecere şi stare se află, şi dreptate să le facĕ, ca fieşte carele în rănduiala sa sĕ se chivernisască.

Decĭ dară din vrerea şi mila cea dumnedéscă, fiind noĭ orănduiţĭ la acéstă vreme domnŭ, şi stăpănitoriŭ aceştiĭ ţĕrĭ a Moldaviĭ, carele este patriea nóstre, dupĕ datoriea ce maĭ sus am arătat, socotind starea tuturor locuitorilor, cunoscut'am că monăstirile şi boeriĭ cu boeriĭ, şi fĕrĕ de boeriĭ, şi alte bresle ce sunt de cinste din staré lor s'aŭ scădut, maĭ mult înoinduse un obiceĭŭ aspura lor de la o samă de vreme, desătina de

www.dacoromanica.ro

stupĭ, şi de sfinĭ, dând asemine cu ţéra, din care maĭ multă scădere stăriĭ lor, că este am adeverit, şi vĕdênd casele cele de cinste sosite la atîta scădere, am avutŭ părere de rĕŭ, şi mirare, ce aŭ socotitŭ aceĭ de aŭ scornitŭ acel obiceiŭ, că nu este lucru de folos, de vreme că mŏnăstirile, şi céta boerimeĭ, dintru acestŭ obiceiŭ aŭ rĕmas întristaţĭ, şi disnădăjduiţĭ, pe care avênd noĭ poftă aĭ îndrepta, şi aĭ pune la stare, cerşănd agiutor de la Dumneḑeŭ, însu'mĭ domniea me am socotit, şi am aşĕzat pe fieşte care cétă, dupĕ cum vom arăta maĭ jos. Sfinţiea sé părintele Mitropolitul cu Arhiereiĭ de pe la scaune, şi Arhiereiĭ mazilĭ, şi mŏnăstirile tóte, şi boeriĭ ceĭ cu boerie şi fŏrŏ de boerie adecă mazilii, care daŭ dajdie în Visterie, vor da de ḑece stupĭ şi mascurĭ un leŭ, giupĕnesele săracе, şi pe carele le vor fi ţinutŭ boerĭ din neamurile ce sunt alese, de daŭ de ḑece bucate un leŭ, macar că părinţiĭ acelor giupănesе, de ar fi fost de neam maĭ jos, şi ele de ḑece bucate un leŭ vor da; feceoriĭ de boerĭ, ce sunt holteĭ, aşijderea vor da de ḑece bucate un leŭ, Diecii de Visterie' aşijderea vor da la ḑĕce bucate un leŭ. Neguţitoriĭ din Iassi cariĭ aŭ dajdie în Visterie, ce sunt anume în isvodul cu pecetea domnieĭ mele, vor da de ḑece bucate un leŭ, Boerenaşiĭ de curte pŏnŏ la Vtoriĭ Uşerĭ vor da de ḑece bucate un leŭ, căpitanul cel mare, va da de ḑece bucate un leŭ, Căpitaniĭ ceĭ marĭ de marginea de Cernăuţĭ, de Soroca, de Fălciiŭ, de Covurluĭ, de Tecucĭŭ, pŏnŏ la una sută de bucate, vor da de ḑece bucate un leŭ. Iar de s'ar întâmpla vr'uniĭ dintr'aceştĭ Căpitanĭ, a fi feciorĭ de boerĭ, vor da ca şi boeriĭ pe tóte bucatele lor,

www.dacoromanica.ro

Doĭ Uricarĭ vor da de ḑece bucate un leŭ. Căpitaniĭ ce aŭ steaguri, și Căpitaniĭ mazilĭ cu dajdie până la cincĭ-ḑecĭ de bucate, vor da de ḑece un leŭ. Păhărniceiĭ încă până la 50 de bucate vor da de ḑece un leŭ, doĭ preuți și un diacon de la biserica domnéscă de pe Pórtă, până la 50 de bucate vor da de ḑece un leŭ, doĭ preuți despre Doamna, până la 50 de bucate vor da de ḑece un leŭ, Protopopul, și doĭ preuți, și un diacon de la Sfântul Nicolaĭ până la cincĭ-ḑecĭ de bucate, așijderea vor da de ḑece un leŭ. Iar alți preuți din Iași, și de pe la alte târguri, și preuții de țară și diaconiĭ cariĭ vor fi pe la biserică până la treĭ-ḑecĭ de bucate, vor da la ḑece un leŭ. Dieciĭ de Divan, așijderea până la cincĭ ḑecĭ de bucate, vor da de ḑece un leŭ, doĭ bulubași și Căpitanĭ de draganĭ, și sotnicul de cazacĭ, și Căpitanul de vânătorĭ, și Căpitanul de catane, până la 50 de bucate, vor da de ḑece un leŭ. Patru bulubași hătmănești până la 50 de bucate voi da de ḑĕce un leŭ, 8 bulubași agești și hotnogul agescŭ tij până la 50 de bucate vor da de ḑĕce un leŭ. Ruptașiĭ cămăriĭ până la 50 de bucate, tij vor da de ḑece un leŭ ††). Aceștia toți vor da dupĕ cum scrie maĭ sus, și un potronic de cruce răsură, iar altă nimică. Insă acești numiți maĭ sus, să se ferească a nu primi să se respundă bucatele cuĭva pe numirile lor. Iar care va cuteza a nu socoti pontul acesta, și s'ar afla c'aŭ îndrăznitŭ a face

†) Adaos cu însuși mâna Ĭ. S. în limba grecéscă, în al doilea anŭ al domnireĭ sêle la Moldova.

„Și Copiiĭ din casă câți aŭ pecetluiturĭ domnești până la 50 să deie de ḑĕce una; aseminea și armășăiĭ și aprodiĭ divanuluĭ până la 50, să deie de ḑece una; Porușnicul, are rândulŭ Capitanuluĭ celuĭ mare și să deie de ḑĕce unulŭ, asemine și Capitanulŭ Iașuluĭ de menzil."

www.dacoromanica.ro

meşteşug, bucatele aceluia să fie tóte domneşti. Aşijderea si acele respunse pre dânsul, şi numele luĭ să se ştérgĕ din rânduiala mileĭ nóstre şi ném de némul luĭ ţăran să rămîe, şi anafema să fie celŭ ce va erta, şi cela ce va fi mijlocitor să'l erte. Iar alte bresle ce rămân afară din'tru aceştĭ arătaţĭ maĭ sus, vor da desătină pe obiceiŭ. Aşijdere şi ceĭ ce aŭ nart, cîte bucate vor trece peste nart, vor da ţărăneşce. Aşijderea călugărieĭ, carieĭ vor ave bucatele lor deosebĭ de a mŏnăstirieĭ, vor da ţărăneş e şi preuţieĭ carieĭ vor fi fără biserică vor da tij ţărăneşte. Pentru care poftim şi dupĕ a nóstră viaţiă şi domnie, pre cine Dumneḑeŭ va alege a fi Domn aceştiĭ ţĕrĭ, orĭ din fiiĭ noştrii, orĭ din alţiĭ, ca să nu strice, ce se întărésca Testamentul acesta, nicĭ cu altă dare, cu vr'o mijlocire împrotiva aceştiĭ milĭ, ce am făcutŭ, să nu aĭbă a supăra, şi mila luĭ Dumneḑeŭ de asupra lor, rugămŭ să nu lipsască. Iar care s'ar ispiti a ana mi'lóce saŭ pricinĭ, ca să strice aşăzarea şi testamentul acesta, să fie blestemat de Domnul Dumneḑeŭ ce aŭ făcutŭ ceriulŭ şi păměn. , şi de Preacurată Fecĭoară Mariea, şi de tó e sfintele soboare să fie afurisitŭ şi anafema, să aĭbă parte cu toţĭ împrotivitoriĭ luĭ Christos, el şi ne mul luĭ procop. dă să nu aĭbă nicĭ odinióră. Asemine şi care ar îndemna, şi ar sfătui, să fie părtaşŭ la totŭ blăstămulŭ, ce scrie maĭ sus.

Iassi, veleatŭ 7236 Iulie 30.

Grigorie Ghica Voevod (LP.)

(Urmeaḑă în limba Grecească o afurisenie pentru păzirea in totulŭ a acestuĭ Testament, făcută de cătră Patriarhul Hrisantie al Ierusalimului şi al Palestineĭ.)

www.dacoromanica.ro

Hrisov de miluire către monastirile închinate la Sf. Mormîntŭ.

CU MILA LUĬ DUMNEȚEŬ

Noi Constantin Nicolai VVD, Domn Terei Moldaviei.

Facem ştire tuturor cuĭ se cade a şci că Sf. Siou din Ierusalim, unde este Sfîntul şi dătătorul de viaţiă Mormînt al Domnuluĭ şi Măntuitoruluĭ nostru Is. Hs. dupĕ rănduiala Dumneţească, Dumneţeŭ n'aŭ rănduitŭ alt mijlocŭ de chivernisală sfinţelorŭ biserică, fără numaĭ cu milosteniea pravoslavnicilor creştinĭ. Pentru acésta maĭ înainte şi de singurĭ Sfinţiĭ Apostolĭ, aŭ avut rănduită milostenie de prin multe oraşe, şi sate, să mérgĕ la Sfîntul Mormăntŭ, şi acéstă datorie rănduindŭ la toţĭ creştiniĭ, mulţĭ s'aŭ silitŭ, cu de totŭ feliulŭ de cinste, şi darurĭ a se închina, şi a sluji acestuĭ Sf. Loc, şi maĭ vîrtos s'aŭ nevoit şi alţĭ luminaţĭ domnĭ, ce aŭ fost din mila luĭ Dumneţeŭ la pravoslavnica ţéra acésta, şi cu cîtŭ le-aŭ datŭ putinţa, aŭ făcutŭ datoria lorŭ, cum în hrisoavele domniilor séle se vede, întăĭ de la ctitoriĭ Sfintelor Monastirĭ, care le aŭ zidit le aŭ făcutŭ Aşăzămînturĭ de mile acestor mŏnăstirĭ pentru starea lor. Maĭ pe urmă şi domniea sa Mihail Vodă la întăea domnie aŭ fost făcut aşăzămîntŭ satelor mŏnăstirilor, a plăti de omŭ cîte 2. ughĭ-pol într'un an, şi goştina şi desătina satelorŭ mŏnastireşcĭ, aŭ fostŭ dăruitŭ să o ĭea Igumeniĭ de pre la monastirĭ, către care şi fericitul întru pomenire răposatul părintele nostru încă şi maĭ cu multă evlavie aŭ fostŭ întăritŭ aceste mile cu hrisov, a nu plăti mŏnăstirile nicĭ unŭ felĭŭ de dare pe bucatele lor, şi desătinile

www.dacoromanica.ro

și goștinile satelor încă să plătéscă la mŏnastirĭ, care nile leaŭ păzitŭ nestrămutatŭ. Iar dupĕ acésta, domniea sé Grigorie Vodă la întăia domnie. dupĕ starea ţĕrĭĭ, aŭ fost făcut altŭ Aşăzămîntŭ acestor monastirĭ a Sfîntuluĭ Mormânt, rănduind ca să scutéscă tóte mŏnastirile Sfîntuluĭ Mormânt desătina de stupĭ cu somă pănă la 2500 de stupĭ, și ce vor maĭ trece să plătiască pe ḑece bucate unŭ leŭ, aşijderea și goștina de oĭ, și vădrărit, pogonărit nicĭ unŭ ban să nu deĭe și pe ómeniĭ din satele mŏnastirilor încă iaŭ fostŭ osăbitŭ a plăti birul lor cu ruptă, osăbit de altă ţéră, cîte 3 ughĭ vechĭ de om într'un an, aşijderea și dajdiea mŏnastirilor aŭ fostŭ rănduitŭ a plăti aceste mŏnastirĭ 100 ugĭ într'un an, și de văcărit, cuniţă bucatele lor să le plătiască, care aşĕzământŭ la domniea nóstră întăiŭ, și domniea me l'am fost întărit cu hrisov, și l'am păzit, afară numaĭ de dajdiea mŏnastirilor acea 100 ughĭ, care am fost ertat'o a nu plăti mŏnastirile nicĭ un banŭ. Iar după acésta, iară'ș domniea sa Grigorie Vodă, la a doua domnie găsind cu cuviinţă pentru mŏnastirea Galata și Cetăţuia, leaŭ fostŭ miluit cu hrisov ca să nu plătiască nicĭ dajdie, și să scutiască și tóte bucatele lor, stupĭ, oĭ, i vădrăritŭ, pogonărit, și văcărit, și cuniţă, nicĭ unŭ ban să nu plătiască. Iar alte mŏnăstirĭ aŭ fostŭ rămasŭ totŭ la mila testamentuluĭ, ce se arată maĭ sus, Acum dar la adoa domnie a nóstră, după Aşăzămîntul de obştie ce s'aŭ făcut, lipsindŭ vădrăritul, și cuniţa, și pogonăritul, a nu plăti nime în ţéra acésta, rădicând domniea me și dajdiile a tuturorŭ mŏnastirilorŭ din ţéră, aŭ rămasŭ și mŏnastirile Sfîntuluĭ Mormântŭ, fără dajdie, scu-

www.dacoromanica.ro

tindŭ şi văcărit, şi cuniţă. aşijderea şi desătina de stupi, şi goştina, şi vădrăritul, pe Hrisóvele ce aŭ avut monastirile Sfântuluĭ Mormânt, iară'ş s'aŭ păzitŭ milile lor, neplătind nicĭ unŭ banŭ. Dar cu tóte aceste, acum întâmplându-să a veni aicĭ la Moldova, al nostru prea cinstit şi duhovnicescŭ părinte, Sfinţiea sé Fericitul Patriarh, al Sfinteĭ cetăţi Ierusalimuluĭ, (Chir Chirio Parfenie.) şi vĕdênd domniea me, că nu puţină osteneală aŭ arătatŭ cu învăţăturile séle cele duhovniceşcĭ cătră folosurile sufleteşcĭ a obştieĭ, aşijderea şi egumeniĭ acestorŭ mŏnastirĭ încă de apururea aflându-sa în slujba obştieĭ, şi cu tóte acestea, şi noĭ datoria nóstră ce ni s'aŭ căḑutŭ cătră ajutorul Sfîntuluĭ Mormînt, vrêndŭ deplin a o face, am socotit că cele ce se închină luĭ Dumneḑeŭ, nicĭ o pagubă nu aduc, şi maĭ vîrtos, că acestŭ sfîntŭ locŭ, şi Mormântul celŭ de viaţiă dătătoriŭ şi maĭ mult îndatoreşce pe tot creş inulŭ, a se cinsti cu cele maĭ de cinste, şi nemăsurate daruri, am făcutŭ obiceiŭ de milă tuturor mŏnastirilor Sfîntuluĭ Mormânt, adecă: Galaa, Bărnovschi, i Cetăţuea, şi a Sfântuluĭ Sıvva, şi Bârnova. şi Bistriţa, şi a sfântuluĭ Gheorghie din Galaţi, ca să scutiască aceste mŏnastirĭ tótă desătina pe tóte bucatele, ce vorŭ fi drepte a mŏnastirilor, şi tóte oile de goştină, şi vădrăritul pe tot vinul, ce vor ave drepte din viile mŏnastirilor, numaĭ bucate omeneşcĭ, adecă a altor ómenĭ mŏnastireşcĭ, cu numele mŏnastirilor, să nu se afle, ca să se răspuńḑă că aŭ să scutiască, că apoĭ se va strica mila monastirilor, şi pe lîngă aceste, de vreme ce sfinţiea sé părintele Patriarhul, aŭ cerut dreptate şi pentru alte 4 mŏnastirĭ, anume: Probota,

www.dacoromanica.ro

şi Tazlăul, şi Caşinul, şi Soveja, arătînd că aceste mŏnastirĭ încă aŭ fostŭ închinate maĭ înainte de răposaţiĭ domnĭ trecuţĭ, şi cu voea ţĕriĭ, şi unele şi de ctitoriĭ lor la Sîntul Mormînt, iar la vremea domnieĭ séle Mihaiŭ Vodă la întăia domnie, întîmplăndusă aice răposatul Dosifteĭ Patriarhul, pentru óre-care pricină, aflăndusă aceste mŏnastirĭ la slabă stare, după vremea ce aŭ fost, şi neputêndusă chivernisi de catră Sfântul Mormânt, leaŭ lăsat maĭ sus numitul Patriarh, pe aceste mŏnastirĭ iară'ş la ţĕră pe sama Domnuluĭ, care acum sfinţia sé părintele Patriarhul cerêndule iară'ş la închinarea lor, sub stăpânirea Sfântuluĭ Mormînt, socotitamŭ domniea me împreună cu tot Sfatul nostru, adecă: cu sfinţiea sé Chir Nichifor Mitropolitul ţĕriĭ, şi sfinţiea lor Chir Ghedeon Episcopul Romanuluĭ şi Chir Varlaam Episcopul Rădăuţilor, şi Chir Teofil Episcopul Huşilor, şi cu toţĭ cinstiţiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ domnieĭ mele, cum aceste mŏnastirĭ fiind închinate la acel sfânt loc, macar că leaŭ şi lăsat Dosifteĭ Patriarhul, n'aŭ fost volnicŭ a le dislipi de la Sfântul Mormânt, şi are dreptate Sfântul Mormânt, aş cerca, şi aş lua lucrulŭ seŭ iară'ş la închinarea ce aŭ fostŭ, şi cu drep ate găsind s'aŭ făcut hotărire, de s'aŭ dat aceste mŏnastirĭ cu tóte odăjdiile şi bucatele, şi moşiile, iară'ş la stăpânirea Sfântuluĭ Mormânt; şi de acum înainte sfinţiea sé fericitul părintele Patriarhul să le eĭa în séma sfinţieĭ séle să aşĕze Igumenĭ, şi cu tótă ascultarea lor la Sfântul Mormânt să fie, şi ca unŭ lucru cu dreptate, să rămâe stăpânitóre pe séma Sfântuluĭ Mormânt, şi de vreme ce alte mŏnăstirĭ a Sfântuluĭ Mormânt maĭ sus arătate, s'aŭ obicĭnuit a avé acele

www.dacoromanica.ro

mile de scutéla bucatelor, am socotit ca să rămîe şi aceste 4 mŏnastirĭ tot la acel Aşĕzământ, ca să scutească şi aceste mŏnastirĭ, desătina de stupĭ pe tóte bucatele lor, ce vor ave drepte şi goştina de oĭ, şi vădrărit pe tóte bucatele ce vor avea să nu dea nicĭ unŭ ban, asemine milă să aĭbă cum şi alte mŏnastirĭ a Sfântuluĭ Mormînt. Şi tóte aceste mŏnastirĭ, maĭ multă supărare, nicĭ odată să nu aĭbă, şi toţĭ ómenĭĭ lăturaşĭ, ce vor ave prin satele lor, după hotărirea ce s'aŭ făcut, se aĭbă a sluji de tot omul 12 ḑile într'un anŭ, iar vecinĭĭ, să slujască pe obiceiŭ, şi vecinĭĭ de pe unde se vorŭ alla, acestorŭ mŏnastirĭ înprăştiaţĭ, să aĭbă a'ĭ lua şi să'ĭ ducĕ în sate, şi osăbitŭ să aĭbă pace aceste sate de chile, de ialoviţĭ, de caĭ de olac, de podvozĭ, de clăcĭ Gospod şi boereşcĭ, macar că domniea me une angărĭĭ ca aceste, leam rîdicatŭ tóte de pe tótă ţéra, şi fără de banĭ, şi plată deplinŭ de la nimenea nimică să nu se ĭea. Asemine şi starostiĭ, Părcălabiĭ, aŭ alţĭ ómenĭ Gospod, aŭ boereşcĭ, judecătorĭ globnicĭ, nime să n'aĭbă treabă cu ómenĭĭ mŏnastirilor, a'ĭ judeca, saŭ a'ĭ globi, fără numaĭ Igumenĭĭ să fie certătorĭ, şi judecătorĭ să certe pe ceĭ vinovaţĭ, afară de morţĭ de om şi pricinĭ de furtuşag, care se cuvin a se judeca cu Divanul domnesc, precum le scriŭ testamenturile, şi de la răposaţiĭ domnĭ, ce aŭ fost maĭ înainte de noĭ. Ci pentru acesté tóte, dupĕ a nóstră viaçiă şi domnie, pre cine va alege Dumneḑeŭ a fi domn aceştiĭ ţĕrĭ, orĭ din fiiĭ noştri orĭ di'ntru alt neam, poftim ca să nu strice acéstă aşăzare acestor mŏnastirĭ a Sfântuluĭ Mormânt, că de'ĭ va şi păré ceva ajutoriŭ, iar de maĭ mare răspuns 'ĭ va fi gândind a se ispiti la una ca acésta,

www.dacoromanica.ro

căcĭ şi noĭ această dată în multe greutăţĭ ne aflămŭ, iarŭ încă şi pentru chivirnisala Sfântuluĭ Mormnâtŭ într'acesta chipŭ le am aşăzat. Ce macarŭ că nu suntemŭ îndoiţĭ că va îndrăzni cineva a face pagubă Sfântuluĭ Mormânt, de vreme că va fi creştinŭ. Şi acestea tóte s'aŭ întărit, şi s'aŭ încredinţat întâiĭŭ cu a nóstră încredinţare de maĭ sus numitul, Noĭ Constandin Nicolaĭ Voevod, şi cu Sfatul Sfinţilor Arhiereĭ a'ĭ ţĕriĭ de maĭ sus numiţĭ, şi a tuturorŭ boerilorŭ Divanuluĭ domnieĭ mele: Constandin Roset Biv Vel Vornic, Costachi Razul Vel Vornic, Dolnie zemli, Radul Racoviçiă Vel Vornic, Gorneĭ zemli, i Enachi Hat. i Părcălab Sucevĭi,..... Vel Post. i Aristarh Leus Vel Spat. i Andreĭ Roset Vel Ban, i Toader Palade Vel Vist,..... Vel Pahr. i Toader Cantacuzino Vel Stolnic, i Paleologul Vel Comis şi pentru maĭ mare tărie am poroncit, a luĭ nostru cinstit şi credincĭos boeriŭ D-luĭ Sandul Sturça Vel Logofăt, ca să scrie şi a nóstră pecete să pue.

Şi s'aŭ scrisŭ hrisovul acesta în scaunul domnieĭ mele, în oraşul Eaşilor de Tanasie Logofăt de taĭnă.

Veleat. 7251 April 20.

Noĭ Constantin Nicolaĭ VVD.

Hrisov întăritoriu a altuĭ hrisov de miluire ce s'aŭ dat Monastirilor închinate la Sfîntul Mormânt.

CU MILA LUĬ DUMNEÇEŬ

Noi Ioan Nicolai VVD. Domn Terii Moldaviei.

Facem şcire tuturor cuĭ se cuvine a şci, că Sfântulŭ Sion din Ierusalim, unde este Sfântulŭ

www.dacoromanica.ro

și dătătorulŭ de viaçiă Mormânt al Domnuluĭ și Mântuitoruluĭ nostru Isus Christos: după rânduiala dumneḑeească, Dumneḑeŭ n'aŭ rânduit alt mijĭloc de chivernisală Sfintelor biserecĭ, fără numaĭ cu milosteniea pravoslavnicilor creștinĭ; pentru acésta maĭ înainte și de singurĭ Sfinţiĭ Apostolĭ, aŭ avut rânduită milostenie de prin multe oraşe și sate să mérgĕ la Sfântulŭ Mormânt, și acéstă datorie rămăind la toţĭ creștiniĭ, mulţĭ s'aŭ silit cu de tot feliul de cinstĭ, și darurĭ, a se închina și a sluji acestuĭ sfîntŭ Loc, și maĭ vîrtos s'aŭ nevoit și alţĭ luminaţĭ domnĭ, ce aŭ fost din mila luĭ Dumneḑeŭ la pravoslavnica ţéra acésta, și cu cît le aŭ dat putinţa aŭ făcut datoriea lor. (*Textul maĭ departe fiind din cuvînt în cuvînt întocma cu acela din hrisovul de maĭ nainte (f. 54) am socotit a nu'l maĭ repeta pănă la periodul următoriŭ.*)—Ce ear acum din mila și rânduiala cea domniască venind și Noĭ cu domniea la patriea cea părintéscă cu oblăduirea scaunuluĭ ţĕrii Moldavieĭ, și arătându-ne rugătoriĭ noștriĭ .Igumenĭ de pe la aceste sfinte mŏnastirĭ a Sfântuluĭ Mormînt, care se numescŭ maĭ sus. testament de miluire, și de bun aşăzămînt de la prea iubit fratele nostru domniea sé Constandin Vodă, ce aŭ făcutŭ cătră aceste sfinte mŏnastirĭ, cu orânduieala de scutiala mŏnastirilor, și de hotărirea ce s'aŭ făcut și asupra oamenilor mŏnastirilor, atît pentru ceĭ ce nu sunt vecinĭ, cît și pentru vecinii mŏnastirilor, și din Dumneḑeească rîvnă, fiind îndemnat și bine voind și domnieа me, aseminea le am întăritŭ și am înoit sfintelor mŏnastirĭ și cu al nostru hrisov, ca să aĭbĕ și de la domniea mea tot acea hotărire de milă pentru tóte cum

www.dacoromanica.ro

arată mai sus, așijderea și Starostii Pârcălabi, aŭ alți oameni domnești, aŭ boerești, judecătorii globnici, nime să n'aîbă trébă cu ómenii mŏnastirii, a'i judeca, saŭ a'i globi, fără numai Igumenii să fie certători și judecători, să certe pe cei vinovați, afară de morți de om și pricini de urtușag, care se cuvine a se judeca cu Divanul Domnescŭ, precum le scriŭ testamenturile, și de la alți răposați domni, ce aŭ fostŭ mai nainte de noi, ce pentru aceste tóte dupĕ a nóstră viață, și domnie, pre cine va alege Dumnedeŭ a fi domn acestii țĕri, ori din fiii noștrii, ori dintr'alt némŭ poftimŭ ca să nu strice acéstă așăzare acestorŭ mŏnastiri a Sfântului Mormânt: când 'i va păre și ceva ajutoriŭ, iar de mai mare răsipă 'i va fi, gândindŭ a se ispiti la una ca acésta; căci noi acéstă dată în multe greutăți ne aflăm, iar încă și pentru chivernisala Sfântului Mormînt, într'acest chipŭ le am așăzat, și asemine le am întăritŭ, ce macar că nu suntemŭ îndoiți că va îndrăzni cineva a face pagubă Sfântului Mormântŭ, de vreme că va fi creștinŭ. Și acestea tóte s'aŭ întăritŭ, și s'aŭ încredințatŭ întâiŭ cu a nóstră încredințare de mai sus numitul Io Ioan Nicolai Voevod și cu Sfatulŭ Sfinților Arhiereĭ a'i țĕrii de mai sus numiți, și a tuturor boerilor Divanului domniei mele: D-lor, Iordachi Cantacuzino Vel Vornic de țéra de jos, i Radul Racoviță Vel Vornic de țéra de sus,... Hatman, i Parcalabŭ Sucevschii, i Andonachi Ramadan Vel Post, i Toader Palade Vel Spat, i Iordachi Balșŭ Vel Ban, i Aristarhŭ Vel Vist, i Vasilie Roset Vel Pahr, i Vasili Costachi Vel Stolnic, i Constandin Vel Comis. Și pentru mai mare tărie am poroncit a luĭ nostru

www.dacoromanica.ro

cinstit şi credincios boeriŭ D-luĭ Sandul Sturza Vel Logofăt, ca să scrie şi a nóstră pecete să pue. Şi s'aŭ scrisŭ hrisovul acesta în scaunul domnieĭ mele, în oraşul Iaşiĭ, de Gheorghie Vrabie Logofăt de taĭnă.

Veleat 7252. Noemvrie 30.

Noĭ Ioan Nicolaĭ Voevod.

Hrisov de la Domnul Grigorie Ghica Vovod pentru Scoale.

NOĬ GRIGORIE GHICA VVD.

Boj. Milost, Gospodar. Zemli Moldavskoi.

Facem şcire tuturor cuĭ se cade a şci pentru rândulŭ Scólelorŭ de învĕţătura cărţiĭ, de vreme ce în ţéra acésta din nepurtare de grijă a Domnilor, neobicĭnuindusă maĭ din nainte vreme a se ţinea scóle de învĕţătură, era multă prostie, că şi ceĭ puternicĭ, ce cu puterea lor, ţinea dascal pentru copiiĭ lor, încă şi cu învĕţătura cea desăvărşit nu se procopsea, rămăind ceĭ maĭ mulţĭ totŭ ne învĕţaţĭ, iar prostimea cu totul se afla lipsiţĭ de podoaba învĕţăturiĭ. Şi fiind că scólele sunt ca o fŏntână din care se adapă obştescul norod cu îndestularea învĕţăturiĭ, şi a înţelepcĭuneĭ, care învĕţătură 'l face pe totŭ omulŭ a cunósce Dumneḑeirea, a pricepe legea cea pravoslavnică, a procopsi pe ómenĭ cu înfrumuseţarea vorbiĭ, şi practica cuvintelor, a învrednici a se face preoţĭ iscusiţĭ, şi dascalĭ învĕţaţĭ, de la care curge mult folos, atît bisericesc, cît şi politicesc. Cu puterea învĕţăturiĭ, şi sfinţiĭ părinţĭ aŭ biruit eresurile şi aŭ luminatŭ sfânta biserică, îm odobinduo cu

www.dacoromanica.ro

multe canoane de cântări și laude, și pre toți ne îndémnă și ne învață a ne sili cu învățătura. Acésta dar răvnind și domniea me, care dupĕ ce Dumnedeeasca pronie aŭ rănduit a ni se da stepena domnieĭ aceștieĭ țĕrĭ, îndată atuncea în domniea întăia am cercetat și pentru Așăzămîntul scólelor, și întăia am fostŭ făcutŭ acest așăzămînt, rănduind și așăzând să fie patru scóle cu patru dascalĭ, una Elinească, și alta Grecească, și alta Slovenească, și alta Românească, iar leafa dascalilor să răuduise asupra boerilor cu boeriĭ, și a dregătoriilorŭ. Dar pe urmă cunoscêndŭ, că cu acest așăzămîntŭ nu vor putè sta școlele, fiind că erá cu supărare, și boerilor să pricinuea sminteală, și cu schimbarea boeriilor, și neputêndusă scóte banii la vremĭ, nu lipsia jalobile dascalilorŭ, și vĕdêndu domniea me că se dă o pricină de stricare școlelorŭ, și fiindŭ trebuință a se găsi alt chip de așăzămîntŭ scólelor maĭ întemeeat și stătătoriŭ, am socotit domniea me luândŭ blagoslovenie și de la preaosfințiea sa părintele Mitropolitul țĕriĭ și a sfințiilorŭ séle Episcopilor, și cu tot Sfatul nostru, D-lor-séle boeriĭ ceĭ marĭ, am alesŭ hotărînd așăzarea scólelor de s'aŭ făcutŭ într'acest'aș chip. Fiind că pănă la acea vreme preoții plătia dajdie cîte 4 galbenĭ pe anŭ, 2 galbenĭ la Sântul Gheorghie, și doĭ galbenĭ la Sfântul Dimitrie, s'aŭ ertatŭ dajdiea lor, ca să nu dea eĭ altă dajdie fără numaĭ cîte 1 galbăn de preotŭ și de Diacon, numaĭ odată într'un an școlelor, care banĭ să'ĭ stringĕ sfințiea sa părintele Mitroplitul, și să plătească lefile dascalilor, și din baniĭ ce maĭ prisosescŭ din lefile dascalilor, întămplăndusă la acca vreme aicea, și răposatul fericitul întru pomenire

www.dacoromanica.ro

sfinţia sa Patriarhul Sfântuluĭ Mormânt Chir Hrisantie, dupĕ cererea, şi pofta sfinţieĭ séle, s'aŭ orănduit să se deĭe una sută leĭ pe anŭ ajutoriŭ, şi Sfântuluĭ Mormânt pentru scólele de acolo, şi alţĭ banĭ ce vor maĭ prisosi, să fie de chivernisala copiilorŭ celor străinĭ, şi săracĭ pentru îmbrăcămintea şi hrana lor, care aşăzămîntŭ s'aŭ întărit şi cu hrisovulŭ domnieĭ mele a nu se strămuta, şi acéstă aşăzare fiindŭ socotită cu bună rănduială, nu era a se da nicĭ odată sminteală, scólelorŭ de vre o zăticnire saŭ stricare. Numaĭ dupĕ mazilieа nóstră viind fratele nostru domniea sa Constantin Voevod, şi socotind să facă altŭ aşăzămînt, făcênd rănduială a se plăti lefile dascalilor de la Visterie, şi să nu se maĭ supere pe preoţĭ, cu o nădejde că va pute birui Visteriea aŭ stricatŭ aşăzarea nóstră. Dar pe urmă viind fratele nostru domniea sa Ioan Vodă, şi Visteriea dupĕ cum pururea se află cu multe trebuinţe, nu s'aŭ pututŭ plăti lefile dascalilor de la Visterie şi aŭ datŭ o pricină de strămutarea şcólelor. C acum darŭ miluind Dumneḑeŭ de am venitŭ ş' cu a treia domnie la strămoşesc scaunul nostru, şi cercetândŭ de rândul şcólelor, n'am suferit a rĕmîne oraşulŭ acesta fără şcóle de învĕţătură. ce am tocmitŭ şi am aşăzatŭ iară'şĭ acele patru şcóle cu patru dascalĭ, precum aŭ fostŭ maĭ înainte, şi leafa dascalilor am orănduit'o iară'şĭ de la preoţĭ, ertăndu'ĭ pre dânşiĭ de alte dăjdĭ, să deĭe eĭ numaĭ unŭ galbĕn într'un an pentru şcóle, însă ḑece potronicĭ la Sântul Gheorghie, şi ḑece potronicĭ la Sfântul Dimitrie. Care banĭ să'ĭ strîngĕ sfinţiea sa părintele Mitropolitul ce va fi, şi de la sfinţiea sa să eĭe dascaliĭ lefeḑe lor, însă

www.dacoromanica.ro

dascalulŭ celŭ mare Elenesc 360 leĭ, şi al doilea dascal 120 leĭ, şi dascalulŭ Şlovenesc 130 leĭ, şi celŭ Românesc 100 leĭ, şi aceştĭ banĭ pe jumătate să li se deie la Sf. Gheorgie, şi pe jumătate la Sf. Dimitrie şi din ceĭ-l-alţĭ banĭ ce maĭ prisosesc, tot pe rănduiala ce făcuse şi maĭ înainte 100 leĭ pe anŭ să se deĭe la Sfântul Mormânt pentru şcólele de acolo, şi să se chivernisască şi copiĭ ceĭ s reinĭ, ş saracĭ cu hrana şi îmbrăcămintea, puntătoriŭ de grijă să fie şi acestora totŭ însuşĭ sfintiea sa părintele Mitropolitul. Însă ce va cupri inde trebuinţa copiilor celor streinĭ, şi seracĭ, cu isvodŭ Gospod sa se rănduiască, să'ĭ dea sfin iea sa, şi să facĕ căutare şi şcólelorŭ, luându sćma dascalilor de doue orĭ într'unŭ anŭ, cu ce feliŭ de silinţă să poartă asupra învĕţăturiĭ copiilo , şi fieşte care copilŭ cum se înva,a, şi la ce se spoiesce. Daorıea sfinţieĭ sale să fie a cerceta ace eı tóte, şi ale aşiza. Însă socotindusă că unele ţ'nu urĭ fiind depărtate, nu pot ajunge toţĭ locui o iĭ cu copiiĭ or, la şcólele de la Iaşĭ, şi maĭ vî tosŭ ceĭ sărıcĭ fară putinţă, şi pentıu ca să cupı inde, să se împărtăşiască toţĭ de acéstă milă, s'aŭ socotit la reĭ Episcopiĭ a ţĕrii să se maĭ aşăze treĭ şcóle Sloveneşcĭ, şi Românescĭ, la t'eĭ E iscopiĭ, la Roman, şi Rădăuţĭ, şi la Huşĭ. Pentru care să aĭbă purtare de grijă sfinţiile sale Episcopiĭ a găsi dascalĭ învĕţaţĭ la Slovenie, orĭ şi la Românie, orĭ din ceĭ eşiţĭ din şcólele de la Iaşĭ, órĭ dintr'alţiĭ, şi să aşeze la fieşte care Episcopie cîte o şcólă de învĕţătura copiilorŭ, şi aceĭ treĭ dascalĭ de la acele treĭ şcóle, să fie datorĭ a se sili cu învĕţătura copiilor, atît cu Sĕrbiea cîtŭ şi cu Românieа, şi léfa lor s'aŭ ıănduit cîte 80 leĭ de dascal pe

www.dacoromanica.ro

anŭ, care banĭ să'ĭ eĭe pe jumătate la Sfântul Gheorghie, şi pe jumătate la Sfântul Dimitrie, însă sfinţiea sa părintele Mitropolitul să deĭe aceĭ banĭ din banii preuţilorŭ, ce arată maĭ susŭ la mâna Episcopilor, şi Episcopiĭ să plătiască dascalilor, şi aceĭ dascalĭ să aĭbĕ şi scutială de birul Visterieĭ, nicĭ unŭ banŭ să nu deĭe, numaĭ se păziască slujba lor grijinduse de învĕţătura copiilorŭ, şi iarăşĭ sfinţiile sale Episcopiĭ, să facĕ necontenită cercetare şcólelorŭ, adese luânduse sama, cum învaţă copiiĭ şi la ce se sporescŭ, ca şi dascaliĭ să se silească, şi copiiĭ să se procopsască cu învĕţătura lor. Iar prăvitoriŭ şi zapciŭ cu puterea domniască a se împlini aceste tóte, să fie D-luĭ Vel-Vist, şi când s'a plini anulŭ să aĭbă a lua sama acestor banĭ, ce unde s'aŭ cheltuit, şi ce aŭ remas, şi isvod lămurit să arăte la domnie. Ci dar precum s'aŭ aşăzatŭ rânduiala acestor şcóle, să stea nemutată, şi nestrămutată, iar cine s'ar ispiti a sfătui într'alt chip, ca să mute. şi să strămute acéstă pomană, ce s'aŭ făcutŭ de folosulŭ obştieĭ, care este podoaba ţĕriĭ, şi cu odihna şi nesupărare, şi a boerimeĭ, şi cu odihna preoţilorŭ, lipsinduse de acea dajdie ce da maĭ nainte, şi fără paguba ţĕriĭ, şi a Visterieĭ, cine va îndrăzni a se atinge de stricarea acestuĭ aşăzĕmânt. şi din'tru acăruea pricină, se va lipsi acestŭ folositoriŭ isvor, orĭ domn va fi, orĭ boeriŭ sfătuitorŭ, uniĭ ca aceea să aĭbă blăstămul sfinţilor părinţi celor 318 a Soboruluĭ a tótă lumea de la Nichiea, şi de a'ĭ noştri a patru a ţĕriĭ sfinţi Arhiereĭ cariĭ s'aŭ iscălitŭ maĭ josŭ, ca de unŭ Sobor să fie daţi anafemiĭ. Şi întărim hrisovul acesta, întâĭ cu a nóstră încredinţare, Noĭ Grigorie Ghica

www.dacoromanica.ro

Voivodŭ, şi cu a prea iubiţi fiilorŭ domnieĭ mele, Scarlat, şi Mateiŭ, şi cu totŭ Sfatulŭ nostru boeriĭ Divanuluĭ domnieĭ mele, D-lor Costachi Razu Vel Vornicŭ de ţéra de josŭ, i Radul Racoviçiă Vel Vornic de ţéra de Sus, i Gheorghie Hat, Părcălab Sucevschiĭ, i Alistar Hrisosculeĭ Vel Spat, i Enachi Hrisosculeŭ Vel Post, i Dimitrachi Calmăşul Vel Ban, i Dimitraşcul Paladi Vel Paharnic, i Vasilie Roset Vel Vist, i Ilie Costachi Vel stolnic, i Vasilie Razul Vel Comis. Şi pentru maĭ mare întemeere am poroncit cinstitŭ şi credincĭosuluĭ boeruluĭ nostru D-sale Sanlul Sturda Vel Logofăt, ca să scrie şi a nóstră pecete să pue, şi s'aŭ scrisŭ hrisovul acesta aicea în oraşul Iaşilor, în a treiea domnie a domnieĭ mele, de Gheorghie Vrabie Logofăt de taĭnă.

Veleat 7256 Dechembrie 25,

Noĭ Grigorie Ghica Voevod [*LP.*]

Nichifor Mitropolit Moldavieĭ,
Iacov Episcopul Rădăuţuluĭ.
Ionichie Episcopul Romanuluĭ.
Dorofteĭ Episcopul Huşuluĭ.
Iscăliţĭ şi toţĭ boeriĭ de sus arătaţi.
Procit Vasilie Vasiliev Buhiescu, Biv Vel Vist.

Hrisov pentru Şcoale.

NOĬ IOAN TEODOR VVD.

Cu Mila lui Dumnezeu Domn Terei Moldaviei.

Podoaba cea maĭ mare a lumiĭ este omul, iar a omuluĭ este învĕţătura, că de vom ḑice puterea, şi aceea este vremelnică, bogăţiea, ear 'ĭ nestatornică,

www.dacoromanica.ro

cinstea, şi aceea într'o clipală curând se restoarnă, saŭ pre o parte, saŭ pre alta, cu tóte acestea, împrotiva învăţăturei sunt cele maĭ micĭ podoabe a omuluĭ, iar învăţătura nu numaĭ că la ne întunericul trecerii vieţiĭ aceştiea, ne este ca o făclie arzătóre, şi de lumină slobodítóre spre îndreptare, şi nepodicnirea nóstră, ci şi sufletuluĭ şi duhuluĭ nostru, ajutor şi folosinţĭ, căci prin trănsa cunoscêndu cele trecute, socotindu aceste de faţiă, şi cele viitóre măsurăndu. şi pre tóte împreună măsurăndule, îmbrăţoşămu cele bune şi cuviincióse, prin care, şi in calea lumii dreptu mergemu, şi la popasulu celu vecĭ cu răpaosu şi odihnă aflămu, ne putem adeveri şi din istoriile vechĭ, în ce felĭu aŭ fostu neamurile a ele, care, pe iscusitul învăţăturiĭ talantu aŭ lucratu, că nu numaĭ, cinstite, lăudate, şi ca niş e Dumnedeirĭ de tótă lumea era închinate, ci şi la resboae neînfrănte şi nebiruite se afla, pentru că nu numĕrul, ci învăţătura obştesculuĭ meşt ug poartă biruinţa. Ia să întoarcem ochiĭ noş i căra întunericul trecutelor vremĭ, şi se vedemu cum străluceşte ca o piatră de mult pre , a eea adecă cuĭbul înţelepţilorŭ, grădina iscusitelor meşteşuguri, isvorŭ învăţăturilor, maĭca vetejilor, ochiul lumeĭ, şi vălfa veacurilor trecute, să întórcem şi urmele nóstre, ca să auzim pre aceĭ vechĭ istoricĭ, care şi acum bucĭumă mărirele eĭ cât pe la marginile lumeĭ să aude, óre prin ce? şi cu ce chip s'aŭ căştigatŭ aceste nume înalte, să socotim, nu prin tr'altă cu adevĕrat, fără numaĭ prin mijlocul învăţăturiĭ, prin care, şi cât aŭ fostŭ, cu tóte fericirile aŭ înflorit, şi după stricarea sa, care este sorţul neamuluĭ omenescŭ, la toţĭ ceştĭ de pe urmă

www.dacoromanica.ro

pomenire plină de nemuriri întru cinste aŭ lăsatŭ, şi aşa se dovedeşce aevea despre politicească stare, că învăţătura este cea maĭ de treabă şi maĭ de folosŭ adunătóre, iar de ne vomŭ uĭta şi despre partea bisericească, nu maĭ puţinŭ folosŭ şi din'tr'acolo aŭ aduşŭ, aŭ nu prin mijlocul eĭ sfinţiĭ părinţi, cariĭ şi de duhul Sfânt fiind năstăviţi, şi plinĭ şi de învăţătură, împodobiţi şi luminaţi aŭ băutŭ cu tărie, şi aŭ disrădăcinat oboritele, şi surpatele plinele de otravă şi oţărîă ele eresurĭ acelor ce cu vărvărie pornire, şi diavolească, cu gătlejurile lor cascate, dintru care isbucnia mulţimea hulelorŭ, spre oborire, şi de totŭ stricare a Dumneḑeeşciĭ nóstre credinţi creş neştĭ. Pre care toţi ca dintr'o praştie iute întórsă, iaŭ svărlit întru bezniea vecinicei pedepselor căḑute. Cum şi din spre altă parte, iară'şĭ vedemŭ oranduelele sfinteĭ bisericiĭ nóstre a răsăritului, carele de sfinţiĭ părinţi făcută după meşteşugulŭ învăţăturiĭ, sunt cele maĭ iscusite, si mai frumóse, prin care neîncetat, şi de apuru ea se săvărşăşte jertfa cea tăĭnuită, care căută ceriŭ neîncetatŭ să înalţă de unde se dovedeşce, că şi politiceşce, şi bisericeşce, aŭ fost şi este de folosŭ învĕţătura, iar maĭ alesŭ cea Elenească, de unde ca dintr'un isvor cele-l-alte tóte aŭ eşitŭ, care pretutindene trebue a se afla, iar maĭ alesŭ în cetăţi, şi în oraşe pentru folosulŭ de obştie, şi pentru ca să aĭbă toţi lesnire a se împărtăşi, a se adăpa dintr'această fôntînă plină de daruri, trebue ca să se afle şi şcoală de obştie, dascalĭ procopsiţi, ca să pótă toţi încăpe în cămările învăţăturiĭ celeĭ iscusite şi luminósă, după cum şi aice în Iaşĭ scaunul domnieĭ mele,

www.dacoromanica.ro

de când Dumnedeŭ ne aŭ miluitŭ cu domniea cea din tăiŭ, grija a nóstră aceasta aŭ fostŭ, ca să păzim orănduelele cele bune şi folositóre, iar maĭ ales a şcólelorŭ, care suntŭ ca nişce maĭce de obştie,..., Decĭ cercetândŭ domniea me cu totŭ deadinsul pentru rândulu numitelor şcóle, ca să vedem în ce chip suntŭ, şi la ce stare se află, şi câte suntŭ, şi de suntŭ dascalĭ procopsiţĭ, de la carii se pótă învĕţa cineva saŭ ba,..., şi am orănduit domniea me pe sfinţiea sa Chirio Chir Iacov Mitropolitul Moldavieĭ, şi pe numitul şi vestitul la învĕţătură Critiea marele Caĭsi, iar aĭ bisericiĭ ceĭ marĭ a răsărituluĭ, ca să cerceteze, şi în ce chip se află starea şcólelorŭ Elineşcĭ, să înştiinţeze, care după cercetarea ce aŭ făcutŭ, întru adevĕrŭ ne aŭ arătatŭ, că şcóla se află la próstă, şi rĕ stare, însă nu din pricina dascalilor, ci din doă pricinĭ s'aŭ dovedit răsipa ucenicilor, cea din tăiŭ. că unii din ucenicĭ iubindŭ maĭ mult cinstea curţiĭ, alţiĭ fiindŭ străinĭ, şi de cele trebuincĭósă pentru viaţă lipsiţĭ fiindŭ, ne îngăduindŭ vreme, şi ne şĕdêndŭ până la sfărşitul învĕţăturiĭ esŭ, părăsindŭ cartea; adoua pricină care este cea maĭ mare şi maĭ folositóre s'aŭ aflatŭ, că orĭ-care dascal, atât de aiurea cât şi de locŭ, stringândŭ ucenicĭ, şi făcêndŭ şcóle osăbite, nu numaĭ că spargŭ şcóla cea mare domnească, ci încă hulindŭ şi pe dascalĭ, înstreineadă şi inimile părinţilorŭ, ca să'şĭ dea copiĭ la şcóla cea mare domnească, că ascultândŭ, şi potrivinduse defăimărilorŭ lorŭ celorŭ minciunóse, socotescŭ că dascalulŭ 'ĭ neprocopsitŭ, şi aşa se pricinueşce pustiire de ucinicĭi şcóleĭ ceĭ marĭ domneşcĭ, cât la aceasta orănduiţiĭ de maĭ sus arătaţĭ, aŭ găsit

www.dacoromanica.ro

doue mizilóce îndreptătóre împrotiva acelor doă pricinĭ ce aduce stricăciune şcólelor, întăĭ: ucenicĭĭ până nu'ş vor plini şese anĭ, celŭ maĭ puţin din şcólă să nu lipsiască, ca cu necurmata ascultare învĕţăturiĭ, şi cu împlinirea anilor acestora să pótă ucenicul a agiunge la priceperea învĕţăturiĭ, şi la scara cea căḑută a procopsăliĭ;—al doilea: acele de pre delaturĭ şcóle făcute, de unii din dascaliĭ de maĭ sus numiţĭ, orĭ pe la mŏnastirĭ, orĭ pre la alte locurĭ şi orĭ pe unde ar fi, de vreme ce sunt dovedite de stricăciune, ş' răsipa şcóleĭ ceĭ marĭ domneşcĭ, s'aŭ socotitŭ ca nişce aducĕtóre de înpedecare a mergeriĭ înaintea procopseliĭ ucenicilor, de totŭ să lipsiască, şi numaĭ la şcóla cea mare să fie adunare şi învĕţătura ucenicilor tuturor, însă dascaliĭ ce se află la casele boereşcĭ să înveţe numaĭ pe fiiĭ d-lor sale, iar alţĭ copiĭ a strînge, şi a învĕţa din laturĭ, nicĭ de cum voe să n'aĭbă, căcĭ să cade ca şcóla cea mare, ca una domnească şi d'intăiŭ, să aĭbĕ cinste şi rănduеala sa deplinŭ. Iar dascalul celŭ mare Nicola, aflăndulŭ acestia, de maĭ sus numiţĭ orănduiţĭ, că este vrednicŭ şi procopsitŭ, aŭ socotit ca să rămâe eară'şĭ dascalŭ la şcóla cea mare, dăndŭ ma imile cu tótă orănduiala, şi silinţa necurmat, aseminea şi pentru dascalul al doilea, şi pentru dascalul al treilea de la şcóla cea Greească, totŭ cu alegerea dascaluluĭ celuĭ mare, să fie, pentru maĭ bună învăţătura ucenicilor.

Aceste tóte înscris fiindŭ aduse de sfinţiea sa părintele Mitropolit şi de marele dascal Critĭea, şi cercetând şi noĭ, şi aflănduse că suntŭ cu cale, cu acestŭ al nostru domnescŭ hrisovŭ leam întăritŭ, însă pentru dascaliĭ ce vor cuteza a maĭ

www.dacoromanica.ro

face osăbite şcóle, şi a mai strânge ucenicĭ, pe umĭ ca aciea arătânduĭ dascalul celŭ mare la domnie, să se pedepsiască cu grea pedépsă; cum e ntru dascaliĭ, ce vor merge pe la casele boerĕşcĭ, iară'şĭ dascalulŭ celŭ mare să ispitiască rednicĭea şi învăţătura lorŭ, iar pentru plata scalilorŭ, după cum arată hrisovul domnieĭ sale Gr gorie Vodă aşa să se urmeze, luându fieşte care dreptulŭ sĕŭ la vremile ce s'aŭ orănduitŭ cu de mai sus numitul hrisovŭ a domnieĭ sale Grigorie Voevod; iară pentru dascalul de la şcóla treia Grecească, de vreme ce ne au arătatŭ sfinţiea sa părintele Mitropolit că are os enială multă pentru mulţimea ucenicilor, şi că ceĭ ece eĭ ceĭ avea mai înainte pe lună, nu ajunge de chiv ernisala sa, am hotăritŭ domn ca me de acumŭ înainte să aĭbă 15 leĭ pe lună, şi de aice încolo aşa să se urmeze, iar pentru şcóle ce sunt în ţéră atît moldovineşcĭ, cât şi Sloveneşcĭ, iarăşĭ după testamentul domnieĭ sale Grigorie Voevod, să se urmeze; Numaĭ iarăşĭ ne mai arată sfinţiea sa părintele Mitropolitul că la monăstirea Putneĭ este trebuinţă ca să se afle o şcólă, căcĭ fiindŭ locŭ depărtat, nu potŭ copiiĭ a agiunge pe la cele-l-alte şcóle, şi mai ales că se află acolo un dascalŭ, care de câţĭ-va anĭ învaţă cu mare folos a ucenicilor, decĭ domniea me, şi acolo să fie dascal şi şcóle am întăritŭ, hotărind ca, de acum înainte dascalulŭ ce va fi acolo să aĭbă a lua din banĭ şcólelor ce este obiceĭŭ de stringŭ de pe la preoţĭ câte 60 leĭ pe anŭ, adecă 30 leĭ la Sfântul Dimitrie, şi 30 la Sfântul Gheorghie, pentru osteneala sa, şi aceasta să fie una

www.dacoromanica.ro

din cele-l-alte şcóle ce suntŭ numite în hrisovul domnieĭ sale Grigorie Voevod.

Decĭ la tóte după cum am arătatŭ maĭ sus, poroncim domniea me să se urmeze. Iar pentru că aşăzările cele bune suntŭ cinstea domnilor şi a stăpânitorilor, podobirea cetăţilor şi a oraşelorŭ, folosŭ de obştie, cade ni se a pune tot feliul de oşărdie, şi de silinţă ca nestrămutatŭ să se păzască, pentru că întru paza bunelor aşăzărĭ stă dreapta stăpânire a unuĭ domn, sub acăruea umbrire norodulŭ adăpostinduse, se apără de arşiţurile strămbătăţilor, care cu nimică altŭ nu se potŭ goni, nicĭ s'aŭ gonitŭ pănô acum, fără numaĭ cu cele bune aşăzărĭ, şi cu bună paza lor; că de se vor şi întâmpla vre unĭĭ să smintească încât de puţinŭ acele vechĭ şi bune orănduele, nu numaĭ că luişŭ nume de iubitoriŭ strămbătăţilor 'şĭ căştigă, ce şi de obştie stricăciune aduce, decât care nimică nu este maĭ defăimatŭ la unŭ domnŭ, şi de vreme că orănduelele aceste a scólelorŭ ce s'aŭ făcutŭ pentru învăţătura de obştie, suntŭ unile din cele maĭ de frunte, şi maĭ aducĕtóre de folos obştieĭ, după cum şi noĭ, nu numaĭ că din vechiŭ după cum aŭ fostŭ, nu le am strămutatŭ, ce încă şi printr'acestŭ alŭ nostru hrisovŭ întărindule la maĭ bună stare le am adus. Drept aceea dar poftim domniea me şi pre alţĭ luminaţĭ domnĭ, ce vor fi în urma domnieĭ mele, miluiţĭ de Dumneḑeŭ cu domniea acesteĭ ţĕrĭ, orĭ din fiiĭ domnieĭ mele, saŭ dintr'alt neam, să întăriască şi domniile sale pentru a lor vecĭnica pomenire.

Şi spre aceasta este credinţa a însumĭ domnieĭ mele de maĭ sus scrisă, Noĭ Ioan Feodor Voevód, şi credinţa a prea iubiţĭ fiilorŭ domnieĭ mele,

www.dacoromanica.ro

Grigorie Voevod, Alessandru Voevod, şi credinţa a cinstiţi: şi credincioşi boerii ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ domnieĭ mele D-lor Stefan Roset Vel Logofăt, Iordachi Balş Vel Vornic, de ţéra de Jos, i Mihalachi Sturdza Vel Vornic de ţéra de Sus, i Vasile Roset Hat, Părcălab Sucevschiĭ, i Enachi Vidale Vel Post, i Ioniţă Cantacuzino Vel Vist, i Ioniţă Cantacuzino Vel Spat, i Andronachi Vel Ban, i Arghirie Vel Paharnic, i Enachi Vel Caminar. . . . . Vel Stolnic, ... Vel Comis, şi credinţa tuturor boerilor domnieĭ mele, marĭ şi micĭ.

Şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în scaunulŭ domnieĭ mele, în oraşul Iaşiĭ, de Vasilie Gane, Diacul de Divan.

Noĭ Ioan Voevod. (*LP*).

Manolachi Bogdan treti Logofăt Procit.

Hrisov pentru Şcoale.

NOĬ GRIGORIE ALESANDRU GHICA VVD.

cu mila luĭ Dumneḑeŭ domn ţĕriĭ Moldavieĭ.

Cele maĭ folositóre, şi aducĕtóre de roduri, şi a fericiteĭ vieţiĭ întăritóre lucruri, din tóte lucrurile, care le amŭ hotăritŭ, şi amŭ aşĕḑatŭ prin hrisovulŭ domnieĭ mele la cea din tăĭ domniea nóstră, cu a luĭ Dumneḑeŭ ajutoriŭ, pentru celŭ de obştie folosŭ a supuşilorŭ ţĕriĭ sunt, şcólele carele din temelie s'aŭ ridicatŭ şi s'aŭ aşeḑatŭ. De vreme ce invĕţăturile lesnescŭ pe ómenĭ a fi supuşĭ pravelilorŭ şi facŭ iubitorĭ buneĭ orăn-

www.dacoromanica.ro

duele, și meșteșugași 'ĭ arată, și vrednicĭ 'ĭ face spre tóte lucrurile, dintr'acésta dar isvorește viața cea liniștită, și fericirea cea nemișcată, și petrecerea cea nĕdĕjduită a vieții ceĭ bune; marturĭ cuvintelorŭ acestorŭ sântŭ neamurile cele vechĭ iubitóre de invĕțătură, și câte neamurĭ în ḑioa de astă-ḑĭ totŭ de-a-una și fără lenevire, aŭ ne'ncetată purtare de grijă, și iubescŭ învĕțăturile, la care acește neamurĭ vedemŭ buna orănduéală a praveliloru celor politicești, și cele înflorite meșteșuguri, și viéța cea cu fericita stare. Și înțeleptulŭ Solomon cunoscĕndŭ că sunt unite, și împreună cu înțelepciunea sălășluite tóte bunătățile, ḑice, venitu-mĭ-aŭ tóte bunătățile împreună cu înțelepciunea, și nenumĕrata bogăție la mănile eĭ, și pre ceĭ ce hulea pe înțelepciunea, în ticăloșie zăcĕndŭ. Omulŭ celŭ carele ocărește înțelepciunea și învĕțetura, ticălosŭ este, și în zadarŭ nădejdelor, și ostenelile luĭ fără de folosŭ, și netrebnice faptele luĭ. Însă Domnulŭ Dumneḑeŭ tuturorŭ șciindŭ câtŭ de multă este trebuinciósă la ómenĭ învĕțătura, aŭ înfricoșatŭ pre ceĭ ce ocărescŭ învĕțătura, cu acestŭ cuvĕntŭ: apucați-vĕ de învĕțătură, ca nu cumva să se mănie Domnulŭ, și veți peri din calea dreptății.

Decĭ de vreme ce iarăși cu mila luĭ Dumneḑeŭ, amŭ luatŭ stăpănirea țĕriĭ aceștiea, și fiindcă amŭ aflatŭ șcólele carele sântŭ la aceasta țéră părăsite și stricate, și fără nicĭ o faptă, vrăndŭ noĭ ca să le ridicămŭ, și să le așĕḑăm împreună, și să le întărimŭ și să le apărămŭ de cea viitóre stricăciune și facerea de rĕŭ, hotărimŭ, a orăndui aceste de maĭ josu, ca o adă-

www.dacoromanica.ro

ogire şi întărire la hrisovulŭ nostru, care s'aŭ făcutŭ pentru asăḑarea şi tocmala acestor şcóle. Epitropŭ tuturorŭ şcólelorŭ să fie D-luĭ marele Vistŭ, Ioanŭ Cantacuzino i nepotulŭ nostru D-luĭ Hat. Gheorghie Ghica, celŭ după vreme marele Vist, i D-luĭ marele Spat. Manolachi Bogdan, i D-luĭ marele Comisŭ Mateĭ Cantacuzino, i D-luĭ marele Comisŭ Scarlatŭ Sturdza, i D-luĭ Medelnicerŭ Coste Papafil, i D-luĭ Ilie Catargiu al doile Logofăt, i Coste Avram. Şi dintr-aceştĭ Epitropĭ, celŭ după vreme marele Vist, să aĭbĕ purtare de grijă, a strănge totŭ de-a-una venitulŭ, şi banii ce se vor strănge să'ĭ deie la unulŭ din epitropĭ, pe carele ceĭ-l-alţĭ epitropĭ 'l vor alege păzitoriŭ de banĭ, şi după ce se va împlini anulŭ luĭ de căndŭ 'l aŭ alesŭ ceĭ-l-alţĭ, să dea samă la ceĭ-l-alţĭ epitropĭ cu amăruntul; Vistieriulŭ să dea samă de numĕrulŭ preoţilor, şi a diaconilorŭ, şi a sumeĭ de banĭ, care aŭ luatŭ de la dănşiĭ, şi iaŭ datŭ la păzitoriulŭ banilorŭ, iar păzitoriulŭ banilorŭ să dea samă de banii ce aŭ luat, şi pentru căt aŭ cheltuit la trebuinţa şcóleĭ, şi să se rănduiască de epitropĭ alt păzitoriŭ de banĭ în loculŭ luĭ, şi acestea aşa să se urmeze pe totŭ anulŭ. Iar de vor prisosi banĭ sfărşinduse anulŭ, ce va prisosi cheltuială prin sfatulŭ dascaluluĭ celuĭ din tăiŭ, la lucrurile care rănduĕşte hrisovulŭ domniei mele cel din tĕiŭ, şi pe acestŭ de'ntĕiŭ povăţuitoriŭ, şi Didascalŭ alŭ filosofeştilorŭ matimĭ la Academiea Moldoviĭ să se aleagĕ de către domnĭ, şi de către Mitropolitulŭ, cu ispitirea acea care se cade, iar acestŭ din tĕiŭ Didascal, să alégĕ pe alţĭ Didascalĭ la Academiea Iaşilorŭ, şi numĕrulŭ lorŭ

www.dacoromanica.ro

câţi vor fi, şi plăţile lorŭ să le orănduească totŭ elŭ, şi matimile căte se vor da pe totŭ anulŭ; lăngă acestea totŭ acelŭ din tĕiŭ Didascalŭ, să alégĕ şi să hotărésckă pe ceĭ streinĭ şi săracĭ ucenicĭ căţi vorŭ procopsi la învĕţătură, ca să ea mila cea orănduită după hrisovulŭ celŭ din tĕiŭ. Cătră acestea să fie purtarea de grijă şi la acest din tĕiŭ Didascalŭ, şi ceĭ-l-alţi dascalĭ aĭ Academieĭ, a primi şi a cinsti pe ucenicii ceĭ cu bună orăndueală şi cu supunere, şi cu osărdie, iar pe ceĭ nesupuşĭ, şi îndărăpnicĭ să'ĭ gonească, şi în scurtŭ să aĭbĕ purtarea de grijă pentru tóte acele bune, carele sunt spre creşterea şcóleĭ. Iar alegerea celor-l-alţĭ dascalĭ aĭ ţĕriĭ de pe la ţinuturĭ de afară, să se facĕ de orănduiţii Epitropĭ, şi să se hotărĭască alegerea lor, despre domnĭ, şi despre Mitropolitulŭ, şi să li se întărească cu cărţile Domnuluĭ, iar de va trece vremea cea orănduită la care se cade să eĭe dascalii plata lorŭ, şi ucenicii milele lorŭ, şi epitropii vor urni vremea, nu numaĭ dascalul celŭ din tĕiŭ, ci şi ceĭ-l-alţĭ dascalĭ, si fieşte carele din ucenicĭ, să aĭbĕ voe a trage pe epitropĭ la domnésca judecată, şi vadeaoa a ziseĭ vremĭ, să fie şese lunĭ, şi poroncim ca să se dea la şcólă stăpănirea biserecĕĭ care este hotărită prin hrisovulŭ celŭ din tĕiŭ, care biserică se va chivernisi de tóte de cătră dascalĭ fără de nicĭ o supărare. Decĭ înşciinţămŭ pe toţĭ şi cu gândŭ ne mutatŭ şi ne întorsŭ hotărimŭ, ca după ce vorŭ trece treĭ anĭ şi maĭ bine, niminea din tinerii ucenicĭ, nu se va sui nicĭ la o cinste, de nu va arăta cărţile, şi a dascaluluĭ celuĭ din tĕĭ, şi acelor-l-alţĭ Didascalĭ de la Academiea Iaşuluĭ, care cărţi să a-

www.dacoromanica.ro

răte cum că aŭ fostŭ ucenicŭ silitorŭ şi cu osărdie, şi cum că aŭ căştigatŭ învăţăturile, şi cum că s'aŭ cinstitŭ de dascalĭ cu nume de omŭ învĕţatŭ, şi voim domniea me ca să nu se dea la nimine de la dascalĭ aceste cărţĭ, pănă nu se va face o cercetare de obştie înaintea tuturora, nu numaĭ a dascalilorŭ, şi a ucenicilorŭ, ce şi înaintea celorŭ ce voiŭ vre ca să se afle acolo în ḑioa cea rănduită de cercetare, şi vrerea domnieĭ mele earăşĭ este, aceştĭ învĕţaţĭ să aĭbĕ cinste de cătră noĭ, şi orănduneala şi cinstea lor să fie după boerĭ; ne făgăduimŭ domniea me a cinsti pe aceştĭ învĕţaţĭ cu suirea şi cu boerie maĭ multŭ de cât pe alţĭ după averea procopseleĭ lor. Îndemnăm şi pe preosfinţiea sa părintele Mitropolitulŭ, ca de acum înainte pe nimenea să nu înalţă la cinstea preoţieĭ, de nu vor avea cărţile dascalilor celor preoţeştĭ, care cărţĭ să arăte tótă procopsala lorŭ la tótă bisericeasca învĕţătură, căcĭ că oĭ care dintr'aceştiea fără de numitele cărţĭ va fura preoţiea, va fi supusŭ la tóte birurile la căte suntŭ supuşĭ şi mirenĭĭ. Rugăm daraŭ domniea me frăţeşte şi pre ceĭ după noĭ domnĭ, şi rugăm pe Dumneḑeŭ celŭ viŭ ca să întórcĕ tot deauna spre şcóle domnésca lor vedere, şi să le chivernisiască şi să le pórte de grijă, şi cu stăpănitórea lor facere de bine să le créscĕ spre bine socotindŭ căt de multe şi felĭ de minunate bunătăţĭ isvorescŭ din spre învĕţătură. Aşijderea rugămŭ şi pe ceştĭ de acum epitropĭ, şi pre ceĭ ce vor fi urmaşiĭ lor, după orănduneala arătatuluĭ hrisovŭ a domnieĭ mele, şi pe D-lor Veliţiĭ boerĭ, şi pe toţĭ de obştie pravoslavniciĭ creştinĭ, să ajute după a lorŭ putere la această

www.dacoromanica.ro

bună faptă. Iar de să va arata cineva stricătoriŭ, orĭ făcĕtoriŭ de rĕŭ la acestea care amŭ hotăritŭ domniea me, orĭ la cele ce vor rândui pe urmă pentru creştirea şcólilor, Noĭ pre acela 'lŭ chemăm la înfricoşata şi ne înşelata judecata a luĭ Dumneḑeŭ, ca să dee sémă la cel ce judecă tótă fapta omenéscă cu dreptate şi fără de făţărie, şi însuşĭ acestŭ dreptŭ Dumneḑeŭ asupra aceluea ca unuĭ făcĕtoriŭ de rĕŭ, şi ucigaşŭ nu numaĭ unora, ce multora, şi nu trupurilor, ce sufletelor, să se aprindĕ tótă măniea luĭ împrotiva luĭ, să'şĭ încordeḑe arcul seŭ împrotiva luĭ, şi să gătéscă întrănsulŭ săgeţile morţiĭ, să se ştérgĕ de pe faţia păméntuluĭ pomenirea caseĭ luĭ şi numele luĭ.

Datu saŭ şi acestŭ hrisovŭ tot cu acel gândŭ iubitoriŭ de Dumneḑeŭ, şi totŭ cu aceeaşĭ virtute şi putere, cu care s'aŭ datŭ şi celŭ de'ntĕĭ, al nostru domnesc hrisov, pentru acésta să aĭbĕ adeverire şi neclintire nestrămutată şi nemutată.

În Jassĭ 1775, Noemvrie 15.

Grigorie Ghica Voevod (*LP. gospod.*)

Hrisov pentru venitulŭ Cupărieĭ.

NOĬ MATEIŬ GHICA VVD.

cu mila luĭ Dumneḑeŭ domn ţĕrĭĭ Moldavieĭ.

Facemŭ şcire cu această carte a domnieĭ mele, că vĕḑĕndŭ domniea me boeriile atătŭ cele marĭ, cătŭ şi cele de mizlocŭ, că s'arŭ afla la próstă stare, ne avĕndŭ maĭ multe din trănsele nicĭ unŭ venitŭ, pentru care neputĕndŭ suferi dom-

www.dacoromanica.ro

niea me, am socotit și cu paguba cămăriĭ domnieĭ mele, le amŭ împodobitŭ tóte boeriile de la cea maĭ mare boerie până la cea maĭ mică, cu venituri îndestulate, pentru care de tóte s'aŭ făcutŭ și Testamentulŭ nostru de s'aŭ cetitŭ la Divanŭ întru auḑulŭ tuturorŭ, care s'aŭ trecutŭ și în condica nóstră cea tipărită, și fiind că din boeriile cele din lăuntru, fiindŭ și una cupărie, care este o boerie cinstită, și totŭ de-a-una se facŭ feciorĭ de boerĭ de neam, și domniea me amŭ socotitŭ, de vreme că pururea svorește înaintea Domnuluĭ, cu care boerie care din feciorĭĭ din boerĭ să făcea, căuta ca să păziască, și cinstea boerimeĭ, și ne avěndŭ venitŭ cu care să o pótě păzi, aŭ fostŭ ajunsŭ acéstă boerie la rea stare, căt nimea din feciorĭ de boĭerĭ nu'ĭ trăgé inima ca să se facě, ce aŭ început a ajunge și la ceĭ maĭ proștĭ, pentru care neputěndŭ suferi domniea me, și de vreme că cugetulŭ nostru cu totulușŭ totŭ, aŭ fostŭ spre facerile de bine aceștiĭ țěrĭ, și spre podóba tuturorŭ boerilorŭ, și fiindŭ că aceștiĭ boeriĭ nu s'aŭ fostŭ rănduitŭ nicĭ un venitŭ, iată dar că am socotitŭ insumĭ domniea mea, și am găsitŭ cu cale, orănduind ca să aĭbě vel-cupariŭ a lua din venitul Caminiĭ căte 500 leĭ pe anŭ, însě pe patru șferturĭ, adecă pe treĭ lunĭ să ea căte 125 leĭ, și acești banĭ să'ĭ ea tot-de-a-una, nescăḑěnduse venitul luĭ, saŭ cu preț mai multŭ de se va vinde Camina, saŭ cu preț maĭ josŭ, și nicĭ cu scăderile cărților Gospode, să nu i se scaḑě venitulŭ luĭ, ce să i se dea deplin, și osăbitŭ dintr'acești 500 leĭ, va maĭ lua vel-cupariŭ, și baniĭ bouruluĭ, după obiceiulŭ vechiŭ, adecă de tótă crăș-

www.dacoromanica.ro

ma, căte 40 banĭ vechĭ, orĭ mare de va fi crăşma, orĭ mică, şi această hotărire a domnieĭ mele, să stea nestrămutată. Şi poftim domniea me şi pre alţĭ luminaţĭ domnĭ, care vorŭ fi în urma domnieĭ mele, saŭ din fiiĭ noştri, saŭ dintr'altŭ némŭ, să nu strice acéstă bună orănduéală, ce maĭ vĕrtosŭ să o întărească pentru a lor vecĭnica pomenire.

Scrisusaŭ hrisovulŭ acesta aice în oraşulŭ Jassilor, de Ioan Pavel Gramaticul. În anulŭ 7263 Ghenarie 20.

Noĭ Mateiŭ Ghica Voevod (LP.)

Treti Logofăt Procitelnom.

Scrisórea Grafuluĭ Romanţiov cătră Mitropolitul pentru pace.

Cinstită scrisórea prea sfinţieĭ tale de la 1-ia a luneĭ aceştiea, m'am învrednicitŭ a o priimi, din care am vĕdut prin osăbită mulţămire, tótă dreptatea lăsând'o asupra me, cu adevĕrată osărdie spre patriea vóstră, tóte înştiinţările din mine pré sfinţiitale şi preasfiinţiea ta norodului, tóte încredinţările şi învĕţăturile pentru nelipsitulŭ acoperemĕnt, şi voire de bine vouă, a Împĕrăteşciĭ Măririĭ, a mileĭ milostiveĭ stăpănitóre, aşaţatŭ aŭ fostŭ întru însuşĭ adevĕrulŭ, şi acumŭ mĕ cucerescŭ ca să fiŭ desevĕrşitŭ la aceasta, îndreptatŭ fiind că cu ajutorulŭ luĭ Dumneţeŭ, norocitele şi slăvitele curgerĭ ale armieĭ împĕrăteşciĭ Măririĭ, aŭ apropiatŭ sfărşirea oştireĭ, şi cu dănsa aŭ încheeatŭ fericita şi folositórea pace, între înalta împĕrăţie Ruséscă, şi strălucitórea

www.dacoromanica.ro

pórta Otomanicéscă, cu midlocirea acea, aşĕdĕnd de obştie pace şi întărindŭ norodului celuĭ de o credinţă, tótă negrija, şi cele maĭ bune după putinţa odihneĭ, anume;

1. Socotinduse a tuturor locuitorilor acestor Cnejiĭ, orĭ de ce felĭŭ de stare ar fi, ne scăpând nimică să se păziască deplinŭ şi învecĭ uitată, acelora care aŭ fostŭ inprotivitorĭ înteresurilor, orĭ la o parte orĭ la alta, saŭ la o întâmplare ca acésta, de sunt şi cu prepus, să nu li se facĕ nicĭ o răsplătire, nicĭ pe alţiĭ să nu'ĭ lase ca să le facĕ mustrărĭ, stricăciune şi pagube, orĭ cu ce felĭŭ de chipŭ ar fi, să se lase după cinstea lor, şi cinurile cele vechĭ, şi să stăpâniască acele cu care s'aŭ mulţămitŭ eĭ până la începerea oştirei, ca să pótă trăi suptŭ paza, şi acoperemântul legiĭ, şi obiceiurilor pământuluĭ, asemenea şi cu moşiile lor.

2. Să nu li stea împrotivitorĭ la mărturisirea legiĭ creştinescĭ orĭ cu ce felĭŭ de chipŭ ar fi, ce să fie sloboḑĭ la făcutul bisericilor noă şi la tocmitul celor vechĭ, după cum aŭ fostŭ maĭ înainte.

3. Să se cunóscĕ şi să se cinstéscă partea dohovnicéscă, după cum se cade, cu osebită cinste cinurile acelora.

4. Să se dee înapoĭ mŏnastirilor, şi celora l-alţĭ oamenĭ moşiile, şi alte acareturĭ, care era alor maĭ dinainte, şi s'aŭ luatŭ împrotiva dreptăţiĭ pe lângă Brăila, pe lângă Hotin, pe lângă Bender, şi alte cetăţĭ care se numea raele.

5. Să nu cee nicĭ să ea, nicĭ un felĭŭ de sumă de banĭ după socotéla veche, orĭ pe ce felĭŭ de cuviinţă s'ar cuveni.

www.dacoromanica.ro

6. Să nu cee de la dânşii nicĭ unŭ feliŭ de dajdie pentru tótă vremea oştireĭ, pentru stricăciunile ce li s'ar fi pricinuitŭ lorŭ într'acéstă vreme, şi încă pe doĭ anĭ, socotinduse de la legătura păciĭ.

7. După sfârşitul vadeleĭ aratate, să se păzască iubirea de ómenĭ, şi mărimea de suflet, socotind dajdiile de banĭ să ea prin miḑlocire cu trimişiĭ Deputaţĭ; peste doĭ anĭ la darea acestor banĭ, niminea din paşiĭ saŭ alţi dregătorĭ, orĭ ce feliŭ de obraze ar fi, să nu strâmtorésc㎅, orĭ să cee de la dânşiĭ ca să plătiască, orĭ cu alt feliŭ de numirĭ să'ĭ însărcineḑe, ce să aibă voea să se folosiască, cu tóte acele odihne, cu care s'aŭ folositŭ în vremele împeratuluĭ Sultan Mehmet.

8. Cnejiĭ acestor doue Cnejiĭ să aibă Capichihaĭ la Pórtă din creştinĭ din legea Grecéscă, care vor purta grije pentru trebile numitelor Cnejiĭ, şi vorŭ avea corespondenţie cu Pórta şi să se cinstéscă de norodŭ, drept să se folosiască, şi să nu se dé de supuşĭ nicĭ la un feliŭ de sîlnicie·

9. Insă voesce aseminea Pórta, ca după pricinele amânduror acestor Cnejiĭ, Miniştriĭ curţiĭ a împărăţiei Ruseşcĭ ce se află lângă Pórtă, să pótă vorbi pentru folosul acestor doue Cnejiĭ, şi să apucă Pórta să 'ĭ asculte, după asemanarea prieteşuguluĭ, şi cinstea altor stăpâniriĭ, şi maĭ puţin pentru aceea cariĭ vorŭ socoti că nu le vine să trăiască aicea, şi vor socoti să se strămute, s'aŭ hotăritŭ ponturĭ anume.

10. Toţĭ uniĭ ca aceea cu familiile lor, de vor vra să'şĭ lase patriea sa, şi la alte locurĭ să se strămute, să le dea voea ca să se strămute cu tóte averile lor şi cu tóte familiile lor, un anŭ

www.dacoromanica.ro

de ḑile, socotindŭ vremea, din ḑioa ce se vorŭ schimba robiĭ.

11. Asemenea ca aceştiea din locuitorĭ, orĭ din ce neamŭ arŭ fi, ce aŭ întratŭ în slujba împĕrăteşciĭ Maririĭ, care vorŭ vre peste vadeaoa pusĕ, cu tóte familiile lor şi cu tótă averea lor, să mérgĕ cu oştĭ ruseşcĭ. Dar de vor maĭ rămăne peste totŭ anulŭ, nicĭ c'unŭ feliŭ de chip să nu se poprească, nicĭ o îndoială nu este, că fieşte carele iubitoriŭ de patriea sa, nu va cunósce iubirea de ómenĭ şi mila aceĭ împĕrăteşcĭ Măririĭ, cu ceĭ de o credinţă, care s'aŭ folosit cu deplină pace, linişte şi odihnă, şi cunósce de la înalta a eĭ Mărire, mila şi voirea de bine, asupra acestor Cnejiĭ, cu care folosinduse vor proslăvi numele măririeĭ eĭ, şi facerii de bine„

După acésta poftescŭ pe preaosfinţiea ta, să daĭ de ştire la tóte locurile, acéstă aducĕtóre de bucurie aşaḑare, ca toţĭ şi fieşte carele în ştiinţă să se alle, în pace şi fără de grijă, dar ceĭ cariĭ vor vre ca să se mute din patriea lorŭ aiurea, alegĕnduşĭ locŭ pre largŭ la împĕrăţiea Rusască, potŭ să fie încredinţaţĭ că fieşte care după starea cinsteĭ luĭ, şi după măsura slujbeĭ, va găsi odihnă şi sprijineală.

Graf Romanţiov.

1774. Iulie 28, din Ibrăila s'aŭ scris.

Hrisov pentru veniturile Sfăntuluĭ Spiridon.

NOĬ CONST. ALESANDRU IPSILANT VVD.

cu mila luĭ Dumneḑeŭ, domn ţĕriĭ Moldavieĭ.

A faptelor bune, cele după Aşĕḑĕmântul po-

www.dacoromanica.ro

roncilor Dumneḑeeşcĭ, să păzescŭ de la începutulŭ vécurilor, ca unŭ lucru ce cu adevĕrat este maĭ pre susŭ de cătŭ tóte altele, toţĭ ceĭ ce se facŭ lucrătorĭ vederatŭ se arată, că resplătirea lorŭ să înalţă multŭ maĭ pre susŭ de căt fiinţa lorŭ; de vreme ce nu numaĭ în vécŭ lauda şi pomenirea lorŭ remăne nemuritóre, der încă scara acésta este cea maĭ fericită resplătire se facĕ vrednice desăvĕrşitŭ a merge cu îndrăsnélă pe calea sufleteşciĭ măntuirĭ, şi a ajunge lesne la moştenirea slaveĭ ceĭ veciníce. Şi de vreme ce cuprinderea faptelorŭ bune, este împărţită în multe fiinţe, şi tóte acele fiinţe minţiĭ omeneşcĭ suntŭ pricepute, cu lesnire dar potŭ a se şi săvĕrşi, şi maĭ alesŭ, celor ce şi chipulŭ lucrăreĭ lorŭ este supusŭ. Una dar şi cea maĭ din tĕĭ dintr'aceste lăudate şi multŭ folositóre fapte, fiindŭ şi iubirea cătră Dumneḑeŭ i cătră aprópele sĕŭ, cătră buna cuviinţă podóbelorŭ lăcaşuluĭ mărireĭ séle, undc bine aŭ voitŭ a se săvĕrşi preasfintele séle taĭne, cum şi ajutoriulŭ celorŭ slabĭ şi neputincioşĭ, şi adăpostirea celorŭ streinĭ şi bolnavĭ, care tóte aceste rĕzămăndŭ la poroncile Dumneḑeeşcĭ, datorie este a fieşte căruea din némulŭ omenescŭ ale păzi cu sirguinţă. Drept aceea dar, şi domniea me din adănca răvnă, şi plecarea ce avemŭ la urmarea poroncilorŭ luĭ Dumneḑeŭ, dintru acăruea milă şi cerésca pronie, ni s'aŭ încredinţatŭ stăpănirea aceştiĭ pravoslavnice ţĕrĭ a Moldavieĭ, din césulŭ ce neam înalţat la acest al nostru părintesc slăvit eghimonicesc scaun, avĕnd neadormit cuget şi privighere pentru cele ce razămă la datoriea nóstră, şi prin cătŭ ne a fi prin putinţă, după vremĭ să le îm-

www.dacoromanica.ro

plinim. Luatam sama și pentru monastirea sfăntuluĭ Spiridon din orașulŭ Jașsiĭ, unde în lăuntru, întru acéstă sfântă monastire este și spital, care acestŭ spitalŭ de vreme ce s'aŭ făcutŭ spre priimirea și căutarea, și tămăduirea de bolnavĭ neputincioșĭ si săracĭ, atătŭ din pămênteni, cât și din străinĭ nemernicĭ, (după cumŭ neam încredințat domniea me din hrisovul domnieĭ séle Alessandru Ioan Mavrocordat Voevod, ce ni s'aŭ arătatŭ de cătră aĭ noștri cinstiți și credincioșĭ boerĭ, D-lor epitropiĭ sfinteĭ monastirĭ, întăritoriŭ hrisóveloriŭ altoriŭ luminați domnĭ de maĭ înainte) s'aŭ aĭerositŭ, și s'aŭ datŭ ca să fie nestrămutatŭ nicĭ odinióră și în vecĭ de la acéstă numită sfântă monastire, și s'aŭ întăritŭ cu mile domnescĭ, (în purtarea de grijă a monastireĭ), ca să se ție în tótă vremea păzit întru odihnă, și bună statornicie. Și acéstă aĭerosire și miluire cu tóte alte privilegiĭ, ce s'aŭ vĕdutŭ că are, cercetăndule domniea me, și socotindule că sunt cu cale, și cu cuviință așĕdate și întărite, iată și prin acestŭ al nostru domnescŭ hrisov înnoim și întărim și hotărim ca să se urmeze, și să se păzascĕ întocma, după cumŭ maĭ josŭ să arată anume.

Adecă veniturile a tóte moșiile, și de pe dughene, și de pe orĭ-ce alte acareturĭ a monastiriĭ sfăntuluĭ Spiridon, să se ea după obiceiulŭ păměntuluĭ. Venitulŭ loculuĭ monastireĭ de la Galați să se ea cum anume să arată și la condica Vistieriei cu pecetea Gospod: însă 30 leĭ, de tótă zalhanaoa 3 leĭ, de tótă magazaoa mare ce va fi în față 2 leĭ, de tótă magazaoa mică ce va fi în față 2 leĭ, de tótă magazaoa mare

www.dacoromanica.ro

ce va fi din dosŭ 2 leŭ, de tótă magazaoa mică ce va fi din dos 1 leĭ, de tótă șaĭca mare ce se cobóră pe Seretiŭ, încărcată, 1 leŭ, de tótă șaĭca mică tij 1 leŭ, de tótă casa ce va fi pe locŭlŭ monastireĭ, 3 leĭ; de tótă dughiana ce va fi pe locŭlŭ monastireĭ, 30 banĭ, de totŭ catargul ce se cobóră pe Seretiŭ 30 banĭ, de tótă cărma, 15 banĭ, de totŭ trnuchetulŭ, 9 banĭ, de totŭ sireanulŭ mare, 3 banĭ, de totŭ sireanulŭ micŭ, 3, de totŭ tahtalăculŭ ce se pogóră pe Seretiŭ, 1 banŭ, de totŭ dulapulŭ ce vine pe Seretiŭ, 2 banĭ, de totŭ ciftea dulapĭ tij. 1 banŭ, de doă grinḑĭ, saŭ de doĭ uṣorĭ, ce vin pe apă, 1 ban; de două scănduri de brad ce vin pe apă. 1 ban, de douĕ scănduri marĭ de teĭŭ ce vinŭ pe apă 1 b. Dejma din vin după obiceiŭ. Venitul cantariuluĭ de pe la tóte alte tărgurĭ din țéră, (afară de aceste tărgurĭ, Galaț i Focșanii, i Chișinăulŭ, și Botoșaniĭ, acărora venit a cantariuluĭ este datŭ miluire altorŭ monastirĭ cu deosebite hrisoave domnescĭ). Acest venitŭ să'l ea monastirea sfăntuluĭ Spiridon, cum anume se arată și la condica Visterieĭ cu pecetea Gospod, însă: 6 banĭ la 44 ocă cantariatica, orĭ-ce feliŭ de marfă a fi, și se va trage la cantariŭ. Iar fiind maĭ josŭ de căt 44 ocă, să se ea după analogie de la cumpăĭătoriulŭ marfeĭ, iar sarea de se va căntări să se ea cantariatica la 100 ocă 3 banĭ, iar her de se va căntări să se ea cantariatica la 500 ocă 6 banĭ, iar pe marfa ce va ave cinevașĭ, macar de nu o va vinde, și va vrea s'o căntăriască, ca să știe căte ocă trage marfa sa, să plătiască stăpănulŭ marfeĭ cantariatica, precumŭ maĭ susŭ se arată. Pe totŭ anul să fie datoriŭ acel ce va ave mi-

www.dacoromanica.ro

luire acestŭ venitŭ alŭ cantarilorŭ, adecă să le îndrepteze, iar pe marfa ce va cântări în vamă (ca să plătéscă vamă domniască) să nu plătéscă cantarĭatica. Iarŭ de se va tămpla stăpânulŭ marfeĭ să vĕnḑĕ marfa sa în vama domnească, atuncea să plătească cumpărătoriulŭ cantarĭatica, după rândueala ce se arată maĭ susŭ. Tóte cantarele, omulŭ rânduitŭ de la acelŭ ce va ave miluire venitulŭ cantariuluĭ, să le aĭbĕ suptŭ zaptulŭ sĕŭ, iar altulŭ să nu fie volnic a ţinea, şi a ave căntare maĭ marĭ de cătŭ 40 ocă; şi băcaliĭ şi alţiĭ pentru trebuinţa vĕnḑĕriĭ marfeĭ lorŭ, să fie volnicĭ a ţine şi a ave cantariŭ, de 40 ocă trăsura, şi cu acelŭ cantariŭ să'şĭ facĕ alişverişulŭ lor. Iarŭ la cine se vorŭ afla cantare maĭ marĭ de 40 ocă trăsura, să fie volnicŭ acelŭ ce va ave miluire venitulŭ cantariului, alelua suptŭ zaptulŭ sĕŭ.— 20 banĭ de totŭ carulŭ cu marfă, ce lua cantaragiĭ vămiĭ, căndŭ intra în vamă, să lipsiascĕ.

De la neguţitoriĭ lipiţcanĭ, ce aducŭ marfă de Lipiţca, să aĭbĕ a lua de totŭ carulŭ cu doĭ boĭ căte 15 leĭ. de la neguţitoriĭ lipţcanĭ, ceĭ trecĕtoriĭ, să aĭbĕ a lua de totŭ carulŭ cu doĭ boĭ căte 3 pol leĭ. De tótă butea cu vinŭ ce facŭ cazacliĭ, şi alţiĭ neguţitoriĭ, şi trec peste hotar să se ea căte 2 leĭ, iar de polobocŭ pe jumătate. Pol para să ea de tótă oca de céră, ce se va afla în tótă ţéra. Pol para, să ea de tótă vadra de horilcă ce va intra în oraşulŭ Jassiĭ. Venitulŭ paharnicieĭ ceĭ marĭ să se ea căte 60 banĭ de bute cu vin, ce va întra în oraşul Jassiĭ, iar de polobocŭ, pe jumatate, însă de la preosfinţiea sa Mitropolitulŭ, şi până la Vel-Stolnic,

www.dacoromanica.ro

atăt care se vorŭ afla într'aceste boeriĭ, cum şi aceĭ ce aŭ fostŭ maĭ înainte într'aceste boeriĭ, aşijderea şi giupenesele vĕduve, ce le vor fi fostŭ boeriĭ lor într'aceste boeriĭ, să nu se supere pe vinaţele lor, cum aseminea se arată, şi la condica Visterieĭ cu pecetea Gospod, însă pe vinul ce se va aduce de pinprejurul Iaşilor, să nu se supere nefiindŭ obiceĭ; tiutiunăritulŭ să ea căte un leŭ de pogonŭ, ce se află în ţéră sĕmĕnatŭ. Solăritulŭ Vranceĭ să'l ea, după aşĕḑarea ce va face cu Vrancenii pentru sarea măruntă de Vrancea. De totŭ rămătoriulŭ ce va trece peste hotarŭ, să ea căte 60 banĭ; de tótă vita ce se va vinde în Iaşĭ, şi la tărgul Frumos, de cal, iapă, boŭ, vacă, să ea căte 24 banĭ, însă 12 banĭ de la vĕnḑĕtoriŭ, şi 12 de la cumpărătoriŭ. Opt-ḑecĭ liudi scutelnicĭ să aibĕ a lua Epitropiĭ deapururea de la Visterie din catastihul scutelnicilor cu pecetea Gospod, pentru tréba spitaluluĭ, ca dintr'aceştĭ banĭ a scutelnicilor să aibĕ a ţine lemnarĭ, bucatarĭ, şi femeĭ pentru spalatulŭ şi grija bolnavilor la spitalŭ. Şi macar că pănă acum ave de lua numaĭ 25 liuzĭ scutelnicĭ, dar fiind că acum spitalulŭ s'aŭ maĭ măritŭ făcĕnduse şi alte odăĭ din noŭ, şi numĕrulŭ bolnavilor încă s'aŭ maĭ îmulţitŭ. de cum era, şi socotinduse de cătră domniea me, că după mulţimea bolnavilor ce suntŭ la spitalŭ, aceĭ scutelnicĭ nu suntŭ de ajunsŭ, am făcut domniea me milă, şi s'aŭ maĭ adaosŭ încă 55 liuḑĭ scutelnicĭ peste scutelniciĭ ce ave, care şi aceştiea să se trécĕ la isvodulŭ cu pecetea Gospod, din Visterie, şi să se deie nestrămutatŭ spre cuprinderea trebuincióselorŭ spitaluluĭ. Doue miĭ leĭ să se ea din vama cea

www.dacoromanica.ro

mare Gospodŭ, pe totŭ anulŭ, cu şferturĭ după analoghie, adecă căte 167 leĭ 80 banĭ, pe lună, însă aceştĭ banĭ, să'ĭ deie de la sine, aceĭ care vor cumpăra vama, iar căndŭ va fi vama dată în credinţă, atuncea aceştĭ banĭ 2 leĭ, să le dei de la camara Gospod, după analogia aceştiea pe tótă luna nezăticnit. Slujba cuniţeĭ, să aibĕ a o lua pe totŭ anul cu ponturĭ, ce se arată şi la condica Visterieĭ, cu pecetea Gospod, adecă: neguţitoriĭ, şi alţiĭ, din stăpănirea Austricéscă, care aŭ căşlele lor aicĭ în Moldova, vor plăti cuniţa de tótă vita căte 40 banĭ noĭ, după hrisovulŭ Gospod ce aŭ la mâna lor. Pentru oile ce vor eşi la Moldova, şi se vor păşuna aicea în Moldova, pentru varatic, vor plăti cuniţa câte 6 banĭ nuoĭ de oae şi de capră, iar când acele oĭ vor şi erna, atuncea vor plăti goştina, căte un ban noŭ de oae la goştinarĭ de streinĭ, şi baniĭ cuniţeĭ ce vorŭ fi plătitŭ să'ĭ deie cuniceriĭ înapoĭ, fiind-că plătesc goştina. Care dintr'aceştĭ străinĭ cumpără vite aice în Moldova, atătŭ pe la târguri şi sate, cum şi prin herghelii, şi nepăşunându-le peste vară aicea în ţéră, le trec peste hotar, li s'aŭ fost pusŭ sorocŭ de la ḑioa ce le vorŭ cumpĕra, până în doue lunĭ de ḑile, să nu se supere de cuniceri, iar păşunându-se maĭ mult, să plătéscă cuniţa căte 40 banĭ de vită după obiceiŭ: dar fiindŭ că dintr'acésta se năşcea multă pricină, între cumpĕrătoriĭ, şi cuniceriĭ, şi se aducea slujbeĭ păgubire, s'aŭ hotăritŭ ca să plătească cuniţĭ pe jumătate, adecă cu căte 20 banĭ nuoĭ de tótă vita în vremea ce le vor cumpăra, cum şi vitele ce se vor cumpăra cu cărdul, s'aŭ cu ciréda, de pe afară, de pe la neguţitoriĭ pă-

www.dacoromanica.ro

mênteni, saŭ de la alţii, trecêndule în sus, peste hotarŭ, să plătéscă câte 20 bani noi cuniţa, de nu vor ave cărţulii de plată, aşijderea şi pentru vitele, ce le aducŭ neguţitorii dintr'alte părţi de locŭ aicea în ţéră de păşunatŭ, şi nu le vorŭ păşuna mai multŭ de 2 luni, să nu se supere de cuniceri, iar aducêndule la păşunatŭ înadins, şi iarăşi le vor întórce înapoi, atunce să nu se socotéscă sorocul de 2 luni, ce să plătéscă cuniţa după obiceiŭ. Locuitorii din Raïaoa Hotinuluĭ, şi a Benderuluĭ, i din Snioţa, i din Ucraina, vorŭ plăti cuniţa câte 40 bani nuoi de tótă vita, cum şi pe fănaţele ce vor ave, iarăşi vor da cuniţa câte 40 bani nuoi pe stogulŭ de fănŭ. Iar pentru oi vor da goştina la goştinarii de streini. Caii bărsăneşti din ţéra Unguréscă, ce se vor afla aicea în ţéră la ernaticŭ, vor da cuniţa, câte 40 bani nuoi de totŭ calulŭ, după cumŭ aŭ datŭ şi până acumŭ. Iar pentru trei patru caĭ ce vorŭ ave pe la odăile lorŭ, carele suntŭ pentru slujbă, pe aceĭ caĭ nu vorŭ plăti cuniţi, şi nicĭ să se supere de către cuniceri. Caiii bărsăneşti din ţéra Muntenéscă, ce se vor afla iar aicea în ţéră la ernatic, vor plăti cuniţa câte 40 bani nuoi, de totŭ calul după obiceĭ. Boii de negoţi să nu se supere de cuniceri fiindŭ că plătescŭ cornărit, şi vamă cum şi boii, i vacĭ de zalhana, iarăşi să nu se supere de cuniceri, fiind că plătescŭ vamă. Mănzii, şi viţeĭ, prăsila, ce se va face pe anŭ, să nu se supere de către cuniceri. Monastirea Precista din Roman, şi monastirea prorocul Samuil din Focşani, cu biserica de piatră de la Bodeşti din ţinutul Neamţuluĭ, ce aŭ fost supt protecţia monastirii

www.dacoromanica.ro

sfăntuluĭ Spiridon, cu tóte averile lor mişcătóre şi nemişcătóre, afierosite de fericitulŭ întru pomenire domnulŭ Stefanŭ Racoviţa Voevodŭ, şi întărite, şi de alţĭ luminaţĭ domnĭ, şi în vremea domnieĭ sale, Alessandru Constandin Voevod, leaŭ fost desghinat de la monastirea sfăntuluĭ Spiridonŭ, clironomiĭ răposatuluĭ Mihaĭ Racoviţă Voevod cu luminatulŭ Beĭzade Ioniţă Racoviţă, cu nepoţiĭ luminăriĭ sale, luăndule ca să le epitropisească din neam în neam, iar în vremea domnieĭ sale Alessandru Ioan Mavrocordat Voevod, după judecata ce aŭ tras D-lor boeriĭ epitropĭ, şi cercetările ce s'aŭ făcutŭ, s'aŭ hotăritŭ şi s'aŭ datŭ numitele metóce, cu anafora, şi cu hrisovŭ Gospod, iarăşĭ supt protecţia monastiriĭ sfăntuluĭ Spiridonŭ. Pentru acésta şi domniea me prin hrisovulŭ acesta întărimŭ, şi hotărim, ca şi de aicea înainte, numitele de maĭ susŭ metóce, cu tóte averile lorŭ moşiĭ şi alte acareturĭ, să fie totŭ supt protecţia şi purtarea de grijă a monastiriĭ sfăntuluĭ Spiridon, nestrămutat în vecĭ. Desetina, vădrăritulŭ şi goştina, (pe drepte bucate, ce va ave monastirea sfăntuluĭ Spiridon, cum şi metócele sale, adecă, Precista din Roman, şi Prorocul Samuil din Focşanĭ, cu biserica de la Bodeşti ot Neamţŭ, i Schitul de la Stavnicŭ din ţinut Cărligătureĭ, şi Schitul de la Lieştĭ de la ţinutŭ, Vasluiuluĭ), nicĭ unŭ banŭ să nu plătéscă rămăşiturĭ din veniturile sfăntuluĭ Spiridon, şi a spitaluluĭ, saŭ orĭ-ce altă va fi trebuinţă a se împlini, prin zapciĭ, şi orice feliŭ de ómenĭ domneşcĭ, înplineală să nu dea. Doă cutiĭ pentru milostenie cu peceţile boerilor rănduiţi epitropĭ, una să stea în biserică la pro-

www.dacoromanica.ro

schinitariŭ, şi alta la spitalŭ, care într'unŭ anŭ odată la ḑioa hramuluĭ să se deschidĕ de epitropĭ, şi căţĭ banĭ se vor afla strînşĭ într'aceste douĕ cutiĭ să se arăte la catastihul veniturilorŭ monastiriĭ, şi a spitaluluĭ.

Patru scutelnicĭ să aĭbĕ spiţeriea de apururea pentru slujbă, din catastihul scutelnicilor ce este în Vistierie cu pecetea Gospodŭ. Schitulŭ din Măgura Iaşuluĭ să fie în purtarea de grijă a monastiriĭ sfăntuluĭ Spiridonŭ pentrn trebuinţa spitaluluĭ, precum s'aŭ afierositŭ prin hrisóvele luminaţilorŭ domnĭ de maĭ înainte, urmănduse după aceeaşĭ rănduealĕ. Adecă schitul acesta să fie spital pentru ceĭ smreduiţĭ de bóla ciumeĭ, căud se va întămpla, şi se fie scutitŭ de desătină, de vĕdrăritŭ, şi de goştină, pe drepte bucatele sale, nicĭ unŭ banŭ să nu de, şi afară de milele şi privilegiile ce se arată maĭ susŭ anume, că are monastirea sfăntuluĭ Spiridon, şi spitalul ne-aŭ maĭ aratatŭ D-lor epitropiĭ şi alte hrisóve de la luminaţiĭ domnĭ, ce aŭ fost maĭ nainte de noĭ, pentru alte deosebite cuprinderĭ de milă ce are monastirea acésta, şi spitalulŭ. Întăiŭ, un hrisov de la domniea sa Alessandru Ioan Mavrocordat, Voevod, din anul 1786 Fevruarie 1, dat în urma hrisovuluĭ de maĭ susŭ pomenitŭ, prin care rănduşce, ca, spitalulŭ spre ajutoriulŭ trebuinţeĭ sale, să aĭbĕ treĭ lindi, adecă un teslariŭ, un pietrariŭ şi un bărbieriŭ, care să fie scutiţĭ de birŭ, şi de havalele, şi să ea şi căte 50 leĭ, milă pe totŭ anulŭ din vama Gospod, la ḑioa prasniculuĭ sfăntuluĭ Ierarh Spiridon. fiind întărit acelŭ hrisov, şi prin hrisovul domnieĭ sale, Alessandru Constandin Moruz i Voevod, din ve-

www.dacoromanica.ro

leatŭ 1792. Noemvrie 18, cu adăogire, că peste aceĭ treĭ liudĭ, şi 50 leĭ milă, să aĭbĕ şi un butnariŭ. Al doile hrisov, de la domniea sa, Mihail Constandin Suţul Voevod, din 1795 Aprilie 7, prin care miluesce pe monastirea sfăntuluĭ Spiridon ca să aĭbĕ a ţinea douĕ trunchiurĭ ale sale de tăĉtŭ carne aicea în oraşulŭ Iaşiĭ. Şi hotăresce că atătŭ trunchiurile, căt şi casapiĭ acestor doue trunchiurĭ, să fie în pace şi nesupăraţi, atăt de dările şi angariile Gospod, căt şi de poclonul agiesc, i altele ce vor eşi pe briasla casapilorŭ, păzindŭ numaĭ că în tótă vremea să se tae carne de ajunsŭ, şi să se vĕndĕ cu preţul ce se va hotări, şi la ceĭ de obştie casapĭ, şi D-luĭ Vel Agă, ce va fi după vremĭ, cum şi alţĭ zapciĭ şaŭ Starostele de casapĭ, nicĭ de cum să nu se amestece a pedepsi, saŭ a geremetisi pe casapiĭ acestor trunchiurĭ a monastiriĭ, ce urmăndŭ înprotiva orănduelĭĭ ce li se cuvine, arătăndulise vinovăţiea lor D-lor sale boerilor epitropĭ, ĭ vor pedepsi după vina lor. Şi osebitŭ aŭ maĭ miluit'o pe monastire, ca şi douĕ crăşme cu bĕutură, ce va avea în oraşul Iaşiĭ, şi o pitărie ce va ave lăngă colţulŭ monastiriĭ, să fie scutite de tóte dările, şi angariile orĭ căte vorŭ fi pe alte crăşme, şi pităriĭ, cumŭ şi de poclonulŭ agiesc, şi altele; şi al treilea hrisov de la domniea sa Alessandru Ioan Calimah Voevod, din veleatŭ, 1797 Genarie, prin care răndueşce şi hotăreşce, ca opt-sute leĭ ce sunt să se ea chirie, de la veleat 1801 Mart 1, pe totŭ anul pe casele ce s'aŭ cumperat de domniea sa de la D-luĭ Teodorŭ Balş, Vel Vornic, pentru şederea D-sale Consuluĭ Rosieĭ, să se dea de cătră orănduiţiĭ epitropĭ ce

www.dacoromanica.ro

sunt asupra caselor, la monastirea sfăntuluĭ Spiridon deapururea, nesmintit, spre trebuința spitaluluĭ, neoprinduse de cătră nimine unŭ banŭ macar, fără numaĭ căndu se va întămpla trebuință, ca să se facĕ vre un micŭ meremet acestor case, atuncea rănduiții epitropĭ vor opri din baniĭ chirieĭ pe căt va cere trebuința, și ceĭ-l-alțĭ banĭ ĭ vor da la monastire. Iar căndu va cere trebuința de a se face vre un meremet maĭ mare la acéstă casă, atuncea păměntulŭ, din veniturile obștești să cheltuéscă, iar monastirea sfăntuluĭ Spiridonŭ să nu fie supărată maĭ multŭ. Care miluirĭ socotindule și domniea me că cu cale ș cu cuviință s'aŭ făcutŭ, nu numaĭ că le întărim, și hotărim, că aseminea să se urmeze, și să se păzască, dar încă și maĭ adăogim mila cu căte s'aŭ socotit, adecă peste patru liudi, ce are breslașĭ, însă: un teslariŭ, un pietrariŭ, un butnariŭ, un bărbieriŭ, să maĭ aĭbĕ și un minderigiŭ, ce este trebuinciosŭ pentru înbrăcămintea spitaluluĭ, care acești ómenĭ avĕnd la măna lor răvașile D-sale Vel Vist, să nu fie supărați întru nimică, la nicĭ o dare, nicĭ siliți ca să eĭe răvașĭ de la alțiĭ, ce numaĭ cu acele răvașe a D-sale Vel Vist. să fie scutiți, și nesupărați atăt de cătră D-luĭ Vel Agă, căt și de cătră orĭ-cine alțiĭ, și peste doue crășme ce aŭ avut pănă acum scutite, să maĭ aĭbĕ și alte treĭ crășme, ca să fie peste totŭ cincĭ crășme a monastireĭ apărate și scutite de baniĭ agiutorinței, și de alte întămplătóre dărĭ, cum și de poclonul agiesc precum maĭ susŭ se cuprinde. Osăbit ne aŭ arătat D-lorŭ epitropiĭ, și o carte a domnieĭ mele dintr'acest

www.dacoromanica.ro

anŭ, 1799 Septemvrie 29, ce s'aŭ dat Tudoreĭ Miliroea pentru o berărie a sa din mahalaoa Muntenimeĭ de sus, ce aŭ avut soțul sĕŭ Miler cumpărată de la unŭ Herleț Gerah, prin care după așăḑarea ce aŭ făcut cu monastirea, că va plăti căte o sută leĭ pe tot anul pentru cheltueala bolnavilor de la spital, precum se da și maĭ înainte de cătră ceĭ ce aŭ avuto. Și osăbit peste baniĭ aceștiea s'aŭ maĭ îndatorit încă, ba și bere cătŭ va trebui pe anŭ la spital pentru bolnavĭ, să o dé, de la sine fără de nicĭ o plată, i s'aŭ datŭ voe de cătră domniea me, ca să lucreze bere, însă pănea ce'ĭ va trebui pentru lucrarea bereĭ, să o aducĕ de peste hotar, cu adiverinți de la dregătoriĭ de margine, că acea pănе este adevĕrată scósă de peste hotar, ĭar să nu lucreze pănе de aicea din țeră, hotărind domniea me, ca niminea altulŭ, să nu fie volnic a lucra bere aicea în orașŭ, de cătŭ numaĭ numita Tudora Milăróe. Și fiind-că acestfl venit ce este să se eĭe de la berăriea acésta, s'aŭ socotitŭ de cătră domniea me, că este pentru óreș-care agiutoriŭ la cheltuelele spitaluluĭ, hotărimŭ și prin acestŭ hrisov a domnieĭ mele, că numaĭ la berăriea acésta să se lucreze bere aicĭ în oraș din pănea ce va aduce de peste hotar, și se deie aceĭ 100 leĭ pe anŭ la monastire, și berea trebuinciósă peste anŭ la spital, de la sine, fără plată, precum și maĭ sus se arată. Iar altul niminea să nu fie volnicŭ a deschide berărie, saŭ a lucra bere aicea în oraș, și de ar și vre cineva cândva, după vremĭ, ca să deschidĕ altă berărie pentru lucrarea de bere, D-lor epitropiĭ Monastiriĭ, nicĭ

www.dacoromanica.ro

într'unu chipu să nu îngăduiască, ce să oprească cu totul acea lucrare, rămâindu se fie numai această berărie. La spitalul de la sfântul Spiridon, fiind că precum mai sus se arată, s'aŭ mai măritŭ, hotărim domniea me, ca să fie 60 paturi de bolnavi; doftorul ce va fi, după vremi, la spitalul acesta (prin alegerea boeriloru epitropi) să aibă a lua plata sa pe tótă luna câte 70 lei, care doctorŭ să fie datorŭ a merge câte de două ori pe ḍi, dimineaţa, şi la chindie, să vaḍă pe toţi bolnavii, şi după bóla fieşte căruia să rânduiască şi doftoriile, ce se vor căde prin reţete, iar fiind trebuinţă la vre unu bolnavu, şi peste rânduitile doă vizete pe zi, ce s'aŭ arătatŭ mai susŭ, să fie datoriŭ a merge, ori zi, ori noapte, ca să cerceteze pe bolnavu, şi să orânduiască doftoriile ce se va căde. Gerahul spitaluluĭ să aibă a lua plata sa pe tótă luna câte 50 leĭ, carele datoriŭ să fie şi el a urma întocma după rândueala doftoruluĭ spitalului. Gerahul al doile a spitaluluĭ, să aibă a lua plata sa pe toată luna câte 20 leĭ, care şi acesta datoriŭ se fie, a urma întocma după rândueala aceluĭ întăĭ Gerah, fiind şi supusŭ la toate ce iar da învăţătură, însă, în toată vremea nelipsitu de la spital, şi purtătoriŭ de grijĭ la doftorii, câtŭ şi la mâncarea bolnavilor, ca să se păzască atât doftoriile, cât şi mâncarea lor, orânduitele ceasuri, după rânduiala doftoruluĭ; aşişderea mai hotărâmŭ domnia me, ca doftorul cel mare al curţii Gospod, şi doftorul politiei (care vor fi după vremi) să nu aibă nici câtŭ de puţinu amestecŭ la spitalul acesta, nici la spiţăria spitaluluĭ. La spital să nu fie ei vol-

www.dacoromanica.ro

nici a rândui doftori, fără numaĭ epitropiĭ să'ĭ orânduească, pe care îĭ vor socoti de om vrednicu, nicĭ să fie supăratŭ întru ceva cât de puţinŭ doftorul spitaluluĭ de cătră doftorul curţiĭ, şi încă când doftoruluĭ spitaluluĭ, îĭ va prisosi vreme, peste obicĭnuita trebuinciósa slujba luĭ la spital, şi se va întâmpla să'l cheme vre unŭ bolnavŭ de aicea din oraşŭ, să aĭbă voe să mérgă, şi nicĭ atuncea să nu aĭbă vre o supărare din spre doftorulŭ domnieĭ, saŭ din spre doftorulŭ politieĭ. Spiţeria acésta care este a spitaluluĭ, şi a politieĭ, să stea păzită şi în pace nesmintită şi nestrămutată din rânduéala eĭ, nicĭ de cătră doftorul cel mare al curţiĭ Gospod, nicĭ de cătră doftorul politieĭ, (care vor fi după vremĭ) şi nicĭ de cătră orĭ cine altul. Ce epitropiea să aĭbă purtare de grijă ca să pue şpiţeriŭ, pe care îl vor alege, şi'l vor socoti de om vrednic, cu léfa rânduită pe lună 25 lei, şi nicĭ să fie volnicŭ, orĭ doftorul curţiĭ, orĭ doftorul politieĭ, nicĭ altul nimenea a deschide altă spiţerie, fără numai monastirea sfântuluĭ Spiridon să aĭbă a ţinea spiţerie cu doftoriĭ de vânḑare, iar de nu va fi destul o spiţerie, şi a fi trebuinţă pentru îndestularea şi lesnirea norodului, şi de altă spiţerie, iarăşĭ altulŭ nimenea volnicŭ să nu fie a deschide spiţerie, ce numaĭ monastirea acésta, prin marafetulŭ epitropilorŭ, să fie volnică a deschide, şi a doue, şi a treiea spiţărie, de a fi trebuinţă, la locurile unde s'ar socoti, şi de ar şi îndrăzni cinevaşŭ, ori doftorul curţeĭ, orĭ doftorul politieĭ, sau orĭ cine ar fi, a deschide vre o spiţerie peste hotărîrea noastră, dăm domnia me volni-

www.dacoromanica.ro

cie epitropilor, ce se vor afla, să răsipească ace spiţerie, şi tóte doftoriile să le ea, fără de nici o plată, şi să le dea la spiţeriea monastiriĭ ;¡cum şi uniĭ din doftorĭ, din Gerahĭ, ce obicĭnuescu a ţinea doftoriĭ prin casele lor, hotărâm domniea me ca se fie împiedecaţĭ, şi opriţĭ de a ţinea doftoriĭ prin casele lor, ce fişte cine avêndu trebuinţă de doftoriĭ să rânduească prin reţetă, şi să ea de la spiţeria spitaluluĭ sfântuluĭ Spiridon, după tarifa ce s'aŭ aşăḑatŭ cu preţŭ maĭ josŭ, după cum s'aŭ socotitŭ a fi cu dreptate, spre odihna obştieĭ, iar carĭĭ din doftorĭ, sau din gerahiĭ, ce s'ar afla aicea, nu s'ar supune a urma după acéstă hotărire, volnicim domnia me pe epitropĭ, ca luându tóte doftoriile, ce vor afla la fişte carele, şi dându-le la spiţeria spitaluluĭ fără de nicĭ o plată, să înştiinţaţi şi pe domnia me, ca să se pedepsască uniĭ ca aciea, ca niştе nesupuşi, şi înprotivitorĭ poronciĭ. Pe doftoriile ce se vor aduce la spiţeria aceasta, vamă să nu plătească, avênd epitropiĭ purtare de grijă, şi privighere pentru tóte câte vor fi de trebuinţă spre folosul acesteĭ spiţeriĭ. Deosăbitu şi pentru alte urmărĭ (afară de orândueală) ce să făcea la spital de cătră uniĭ şi alţiĭ până acum spre paguba spitaluluĭ. Adecă: se obicĭnuea uniĭ şi alţiĭ de lua lefe de la spital: care aceste nefiind suferite de cătră domnia me, hotărîm şi poroncim să contenească de istovŭ, şi fiindŭ că monastirea sfântuluĭ Spiridon, este Stavropigeon (după aşeḑarea de legătura ce s'au făcutu cu Biserica cea Mare,) şi după hrisoavele altor luminaţĭ domnĭ. Aseminea şi prin hrisovul a-

www.dacoromanica.ro

cesta al domnieĭ mele, hotărîm ca Mitropolitul ţărieĭ, şi nime din ceĭ după vremĭ, orĭ ce obrazŭ, să nu aibă volnicie, nicĭ să cuteze de sine ca să pue, saŭ să scótă Igumenĭ, atâtŭ la monastirea sfântuluĭ Spiridon, cum nicĭ la metoacele sale, nici să se amestece la ceva câtŭ de puţinŭ la monastirea acésta, fiind legatŭ cu înfricoşatŭ blestăm de la biserica cea Mare, ce toată purtarea de grijă şi iconomia la toate ale aceştiĭ monastirĭ şi ale spitaluluĭ, să fie dată epitropilor, precum prin hrisovul acesta se arată, şi după Patriearşăştile şi sobornicestele scrisorĭ ce sunt date de la biserica cea Mare. Egumenul ce se va afla la monastire, dator se fie în tóte sâmbetele, se slujască sfânta liturghie pentru pomenirea ctitorilor, şi acelor ce vor ajutora la acestŭ sfântŭ lăcaşŭ. Iar la alte, la nimică să nu aibă volnicie a se amesteca, nicĭ la veniturile monastiriĭ, nicĭ la moşiĭ, nicĭ la bucate, nicĭ la alte venitur, saŭ cheltuele, fără numaĭ la ale sfinteĭ biericĭ orânduele, să poarte de grijă, ca să se păzască, deapururea în toată vremea după canónele bisericeştĭ; şi când din ieromonahiĭ, din preoţiĭ bisericeşcĭ i diaconi, i călugărĭ, cum şi din alţĭ oamenĭ ai monastiriĭ va simţi Igumenul, că nu se poartă cinevaşŭ după căduta rândueală, a-

www.dacoromanica.ro

tunci unii ca aciea, (prin ştirea epitropilor) să se pedepsească fişte cine pe vina sa, după canónele bisericesci, ear alţii nimenea să nu se atingă. Prin ştirea şi prin alegirea epitropilor să se aşeze (când va fi trebuinţă) Egumen, om vrednicu, cu frica lui Dumneḑeŭ la monastirea acésta a sântului Spiridon, carele se fie după aseminea rândueală cum s'aŭ arătatŭ mai sus, cum şi la metoacele monastirei de mai sus pomenite, când trebuinţa va cere ca să se scótă Igumenŭ din vre o pricină, saŭ să se puie Igumen, nimenea altul să nu fie volnicu a scóte, saŭ a pune Igumen, ce numai prin ştirea şi alegerea epitropilor, să se scótă, şi să se puie Igumen, pe care îl vor socoti de om vrednicŭ. Boerii epitropi care vor fi, după vreme, să fie cu purtare de grijă, şi cu privighere, atâtŭ pentru doftorŭ, gerahu i spiţerŭ, şi alţi ómeni de slujba spitalului, ca să vază cum urméză fişte care la rândueala slujbei lor, cum şi pentru strânsul banilor venitului monastirii, şi pentru cheltueala cea trebuinciósă de peste anu a spitalului. Iar banii ce vor prisosi din venituri peste cheltueala trebuinciósă a spitalului, dintr'acei bani să aibă a cheltui epitropii şi la alte lucruri ale Monastirei la ce a fi trebuinţă, şi pe tot anul epi-

www.dacoromanica.ro

tropiĭ să facă samă curată, cum de venitură, şi de cheltuele, care samă iscălinduo să se treacă, şi la condica monastireĭ. Datorĭ se fie boeriĭ epitropĭ, a ave tótă privigherea şi sîrguinţa spre a se păzi, şi a se urma întocma şi pre deplinu, rânduеala şi Aşăzĕmêntul acesta spre odihna, şi buna stare a aceşteĭ sânte monastirĭ, şi a spitaluluĭ, după cum se cuprinde prin acestŭ al nostru domnescŭ hrisovŭ. Şi pentru ca să se păzlască toate aceste pomenite rânduele, ce se cuprindŭ întru acestŭ hrisovŭ al domnieĭ mele, am întăritŭ cu însumĭ a domnieĭ mele iscălitură şi pecete: poftindŭ şi pe Preosfiinţia sa părintele Mitropolitulŭ ţăriĭ, ca să întărească cu arhiereşcŭ blestăm. Iar după a nóstră domnie pe care sântul Dumnedeŭ va alege a fi domnŭ, şi oblăduitoriu ţĕriĭ aceştiea Moldoveĭ, din neamul nostru, saŭ dintr'altu neamŭ, poftim domnia me cu dragoste, ca fie care luminatŭ domnŭ, agiungêndŭ în vremea stăpânirĭĭ sale, să nu'şĭ îndoească cugetul, ca să se surpe Aşăzemântul ce s'aŭ făcutu la acestŭ cuviinciosŭ lucru, nicĭ se scadă saŭ să lipslască pe monastirea acésta din cele rânduite spre ajutorŭ şi chivernisala ticăloşilorŭ bolnavĭ de la spitalul acesta, precum nicĭ noĭ n'am stricatŭ urmările ce-

www.dacoromanica.ro

le bune și rânduitele mile ale luminaților domni. celor mai înainte de noi: ce mai vârtosŭ se adaogă, și să întărească, pentru a domniilorŭ sale cinste, și laudă, și veci-nică pomenire. Și hrisovul acesta al domniei mele, să fie monastirei sântului Spiridon și spitalului, întăritură statornică. neclintitŭ, și nestrămutatŭ în veci. Spre acésta este credința a însumi domniei mele: Noi Constantin Alecsandru Ipsilant Voevod, și credința a pre iubiți fiilor domniei mele, Alecsandru Voevod, Dimitrie Voevod, Gheorghie Voevod, Nicolai Voevod, și credința a tuturorŭ cinstiți și credincioși boerilor domniei mele: D Constantin Balș vel Logofătŭ din țara de Josŭ, D. Mihaiŭ Sturza vel Logofăt de țara de Sus. D. Iordachi Balș vel Vist. D. Iordachi Mavrocordat Hat. și Parcalab Sucevei. D. Iancu Razul vel Vornicŭ de țara de Josŭ, iproci: și credința tuturorŭ boerilorŭ mari și mici. Scrisus'aŭ hrisovul acesta la scaunul domniei mele, în orașul Iași, întru cea dintăi domnie a nóstră la Moldaviea. în anul dintăi: de Constantin Veisa, Diac de Visterie.

La anul 1799, Decemvrie 10.

(*Iscălitŭ*) *Noi Constantin Alecsandru Ipsilant Voevod.*

Iordachi Vel Vist, Procitoh.

Фінд аѣ за одиглзнеѣ'дін тѣіѧ, ѡѕ пе—ам цѣтѣтѣ прокѕра аѣтѣа ѳѳндаментаі аі Осніта-ѧѣѕі ѳѳ. Сѣіпідон, ѧѣѕм дѣ дмънрѣтѣшім ѣекѣропѕор помѣрпіі, ѧіѵс. Т. Е.

www.dacoromanica.ro

NOI ALECSANDRU IOAN MAVROCORDAT,

cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domn ţăreĭ Moldoveĭ.

De vreme ce lucrătoriĭ faptelor bune (acelor care suntŭ după orânduială şi întocmirea dumneḑeeştilor poronci) se facŭ vrednicĭ de marĭ resplătirĭ, în veacul acesta şi în cel ce nu are sfârşitŭ, cu cât maĭ vârtosŭ puindŭ în lucrare şi săvârşindŭ intĉia şi cea maĭ mare dumneḑeească poron că, a iubi pre Dumneḑeŭ şi buna cuviinţă a podóbeĭ caseĭ sale, locul locaşuluĭ mărireĭ sale, întru care de-a-pururea se săvârşăsce jertfa cea fără de sânge ; încă iubindu şi pe aprópele seu cu ajutorarea celor slabĭ şi neputincioşĭ şi bolnavĭ, care aceste (maĭ cu întărită încredinţare), ştergŭ mulţime de pacate, isbăvescŭ suflete din mórte, şi lesnescu călătoria către împĕrăţia cerurilorŭ la moştenirea slaveĭ ceĭ vecinice. Dreptŭ aceia dar şi Domnia Mea, din ferbinte râvnă şi dorinţă ce avem către calea cea adevĕrată a poroncilorŭ luĭ Dumneḑeŭ, căḑindunise a împlini cu fapte bune şi datoria mulţemireĭ către Dumneḑeu cel tare, cel viŭ şi a tot puternicŭ, dintru acăruia mila şi pronie, Ni s'aŭ încredinţatŭ noă domnia acesteĭ pravoslavnice ţerĭ a Moldoveĭ, din ceasul ce ne-aŭ miluitŭ Sfântul Dumneḑeu de ne-am aşeḑatŭ la acestŭ al Nostru părintescŭ şi strămoşescŭ slavitŭ ighemonicescŭ scaunŭ, cu neadormitŭ cugetŭ şi privighere aflându-ne pentru tóte cele plăcute luĭ Dumneḑeŭ, după alte lucrărĭ şi bune aşezărĭ, spre care cu totul aŭ fostŭ şi este plecatŭ cugetul cel curatŭ al Domnieĭ Mele, şi prin cât Ne-aŭ fostŭ Nouă cu putinţă după vreme, Ne-am silitŭ a le împlini. Luat'am aminte şi pentru monastirea Sf. Spiridon din oraşul Iaşiĭ, unde în lăuntru într'acéstă Sfântă monastire fiind şi spitalul, care a-

www.dacoromanica.ro

cestŭ spital din vremea ce s'aŭ făcutŭ spre primirea şi căutarea şi tămăduirea de bolnavĭ neputincioşĭ şi saracĭ, atât din pământeni, cum şi din străinĭ nemernicĭ, (după cum Ne-am încredinţatŭ Domnia Me, din domnescile hrisóve ale luminaţilorŭ Domnĭ, celorŭ maĭ înainte de Noĭ), s'aŭ afierositŭ şi s'aŭ datŭ ca să fie nestrămutatŭ nicĭ odinióră în veacŭ de la acéstă numită Sfântă monastire, şi s'aŭ întăritŭ cu mile domnescĭ (în purtarea de grije a monastireĭ) ca să se ţie în tótă vremea păzitŭ întru odihnă şi bună statornicie; iar în vremea, de acumŭ aflându-se spitalul la slabă şi próstă stare, n'am suferitu Domnia Me, a privi maĭ multŭ slăbăciunea şi contenirea care urma la o încuviinţată bunătate ca acésta, care este de mare folosu sufleteseŭ, şi cinstea acesteĭ Patriĭ; ce voindŭ a sci pricinele care era înprotivă următóre, d-lor veliţiĭ boierĭ prin anafora pe largŭ ne-au înşciinţatu, întâiŭ: că monastirea acésta a Sf. Spiridonŭ, avêndŭ sub protecţia sa pe monastirea Precista din târgul Romanul, cum şi pe monastirea Proorocul Samuil din Focşanĭ şi biserica de pétră de la Bodescĭ din ţinutulŭ Némţuluĭ, afierosite de cătră Domnia Sa Stefanŭ Racoviţă VV., şi afierosite şi întărite şi de reposatul Domnŭ Grigorie Alcsandru Ghica VV., cu moşiĭ şi ţiganĭ şi alte acareturĭ, cu câte de ctitorul lor reposatulŭ Domnu Constandin Racoviţă VV., şi de alţĭ creştinĭ se afla înzestrate; din acărora venitурĭ cu embaticul ce se lua nu puţin se ajutora spitalul acesta. Pe aceste monastirĭ cu tóte averile lorŭ mişcătóre şi nemişcătóre lucrurĭ, în anul trecutŭ la vremea Domnieĭ Sale Alecsand. Constantin VV. cu hrisóvele Domnieĭ Sale, le-aŭ desbinat de la monastirea Sf. Spiridon, clironomiĭ reposatuluĭ Mihaĭ Racoviţă VV.—

Luminatul beizade Ioniţă Racoviţă, şi nepoţiĭ Luminăreĭ

www.dacoromanica.ro

Sale, fiiĭ reposatuluĭ Beizade Mihăiță Racoviță, luându-le ca să le epitropisască din neam în neam. Adoua că de la Ocnă avênd să ia venitŭ spitalul 2000 leĭ pe anŭ, de la o vreme în cóce nu se da baniĭ la monastire, ce i se da sare, care și aceia nedându-se la vreme bună, nu putea să se vândă, și când se vindea, earăși cu pagubă. A treia că și din tr'alte rănduite veniturĭ pentru spital, ce lua monastirea maĭ nainte, acum din pricina sudițilorŭ, păgubește monastirea, și întru acestași chipŭ veniturile spitaluluĭ se micșura; despre altă parte cheltuelile din vreme în vreme se adăogea prin poroncĭ domnești, fiindŭ că doctoriĭ curțiĭ gospodŭ orănduia la spitalŭ doctorĭ pre cariĭ îĭ vroiaŭ eĭ, cărora prin hatârŭ li se orănduia și lefe de la spitalŭ peste orănduĭală, din care leafă se împărtășea și doctoriĭ Domnilorŭ; și osebitŭ earăși din poroncă domnéscă se maĭ orănduea lefe și pe la alte obraze; și așa spitalulŭ neputăndŭ întimpina cheltuelile ce curgŭ pe tótă ḑioa, numaĭ cu veniturile ce remăsese, aŭ agiunsŭ la acéstă próstă stare. Deci aceste pricinĭ cunoscânduse și de către Domniea Me că aŭ fostŭ vătămătóre madeleĭ accșteia, și că s'aŭ cuvenitŭ a se pune la cale o bună orănduealĭ, ca să se pótă cuprinde și a se chivernisi cheltueala cea de peste anŭ trebuinciósă a spitaluluĭ, și ca să rămăĭe în odihnă și liniște, și să se ție spitalul pururea întemeeatŭ întru cea maĭ bună stare, și spre viitórele vremĭ; eată acum după a Noastră bună voință, socotit'am Domnia Me, împreună cu tot sfatul Nostru, și după cum s'aŭ găsitŭ a fi cu cale și de folosŭ, orândueala și bunŭ Așeḑĕmântul venituluĭ monast. Sf. Spiridon și a spitaluluĭ, prin acestŭ al Nostru Domnescŭ Hrisovŭ, înoim și întărim și hotărâmŭ, ca de acum înainte într'acestașĭ chipŭ să se urmeze, adecă: veniturile

www.dacoromanica.ro

a toate moşiile şi de pe dughene, şi de pe orĭ ce alte acareturĭ a monastireĭ Sf. Spiridon, să se ia după obiceiul pământuluĭ; venitul loculuĭ monastireĭ de la Galaţĭ să se ia cum anume se arată şi la condica visterieĭ cu pecetea gospod ; însă 30 leĭ de tótă zalhanaoa, 3 leĭ de toată magaziea mare ce va fi în faţă, 2 leĭ de toată magaziea mică ce va fi în faţă, 2 leĭ de tótă magazia mare ce va fi din dosŭ, 1 de tótă magasia mică ce va fi din dosŭ, 2 leĭ de toată şaĭca mare ce se pogoară pe Siretiŭ incarcată ; —1 leŭ de toată şaĭca mică tij; 1 leŭ de toată casa ce va fi pe locul monast., 3 leĭ de toată dugheana ce va fi pe locul monastireĭ, 30 banĭ de totŭ catargul ce se pogoară pe Siretŭ, 30 banĭ de toată cârma, 15 banĭ de tot treancheatul, 9 banĭ de tot sereamulŭ mare, 3 banĭ de tot sereamulŭ micŭ, 3 banĭ de totŭ tahtalâculŭ ce se pogoară pe Siretŭ, 1 banŭ de totŭ dulapulŭ ce vine pe Siretiŭ ; 2 banĭ de totŭ ciftea dulapĭ tijĭ, 1 banŭ de două grinḑĭ saŭ de doĭ uşorĭ ce vinŭ pe apă, 1 banŭ de 2 scânḑurĭ de bradŭ ce vinŭ pe apă; —1 banŭ de două scânḑurĭ marĭ de teiŭ ce vinŭ pe apă. Dejma din viĭ după obiceiŭ. Venitulŭ cantaruluĭ de pe la tóte alte târgurĭ din ţeară (afară de ceste târgurĭ : Galaţiĭ, Focşanĭ, Kişinăul şi Botoşanĭ, al cărora venitul cantaruluĭ este datŭ miluire altor monastirĭ cu deosebite hrisoave domnescĭ), acestŭ venitŭ să'l ia monastirea Sf. Spiridon cum anume se arată şi la condica visterieĭ cu pecetiea gospodŭ ;—însă 6 banĭ la patru-zecĭ şi patru ocă cantariatica, orĭ ce felŭ de marfă ar fi, şi se va trage la cântariŭ ; ear fiiudŭ maĭ giosŭ de cât 44 ocă, să se ia după analoghie de la cumpărătoriul marfeĭ ; ear sare de se va cumpara, să se ia cantariatica la 100 ocă 3 banĭ ;

www.dacoromanica.ro

iar fierŭ de se va cumpara să se ia cantariatica la 59 ocă 6 banĭ; ear pe marfa ce va ave cinevaşĭ macar de nu o va vinde şi va vre se o cântărească ca să ştie câte ocă trage marfa sa, să plătească stăpânul marfeĭ cantariatica, precum maĭ susŭ se arată. Pe totŭ anulŭ să fie datoriŭ acel ce va ave miluire acestŭ venitŭ al cântaruluĭ. se facă aiarŭ cantarelorŭ, adecă să le îndrepteze; iar pe marfa ce se va cântări în vamă ca să plătească vama Domnească, să nu plătească cantariatica; iar de se va ţâmpla stăpânul marfeĭ să vândă marfa sa în vama Domnească, atunce să plătească cumpărătoriulŭ cantariatica după rândueala ce se arată maĭ sus. Toate cântarele, omul rânduitŭ de la acel ce va ave miluire venitul cantariuluĭ, să le aibă sub zaptul seŭ, iar altul să nu fie volnicŭ a ţine şi a ave cantare mai mare de cât de 40 ocă; şi bacaliĭ şi alţiĭ pentru trebuinţa vânzĕrilĭ marfeĭ lor, se fie volnicĭ a ţine şi a ave cântaru de 40 ocă trăsură, şi cu acele cântare se'şĭ facă aleşverişul lorŭ; iar la cine se vor afla cantare maĭ marĭ de 40 ocă trăsură, se fie volnicŭ acel ce va ave miluire venitul cantariuluĭ, a le lua sub zaptul seŭ.—20 banĭ de tot carul cu marfă ce lua cantaragiĭ vămeĭ când intra în vamă, se lipsască; de la neguţitoriĭ lipscanĭ ce aducŭ marfă de Lipsca să aibă a lua de tot carul cu doĭ boĭ câte 15 leĭ, de la neguţitoriĭ lipscanĭ ceĭ trecătorĭ, să aibă a lua de tot carul cu doĭ boĭ câte 11 leĭ. De tótă butea cu vinŭ, ce facŭ cazaclĭĭ şi alţĭ neguţitorĭ şi'l trecŭ peste hotarŭ, să se iee câte doĭ leĭ, iar de polobocu pe jumătate; pol para să se iee de tótă oca de ceară, ce se va afla în tótă ţéra; pol para să iee de toată vadra de holercă ce va intra în oraşul Iaşiĭ; venitul păhărniciеĭ ceĭ marĭ să să iee câte 60

www.dacoromanica.ro

bani de butea cu vinŭ ce va intra în oraşul Iaşii; iar de polobocŭ pe giumătate; însă de la Preosfinţia Sa Mitropolitul şi până la vel-stolnicŭ, atât carii se vor afla într'aceste boerii, cum şi aceĭ ce aŭ fostŭ mai nainte într'aceste boerii, aşijderea şi giupinesele văduve, de vor fi fostu boerii lor într'aceste boerii, să nu se supere pe vinaţile lor, cum asemine se arată şi la condica Visterieĭ cu pecetea gospodŭ; însă pe vinul ce se va aduce de prin pregiurul Iaşilorŭ să nu se supere nefiind obiceiŭ.— Tiutiunăritul să ia câte unu leŭ de pogonŭ, ce să află în ţară sămănatŭ; solăritul Vranceĭ să'l ea după aşăḑarea ce va face cu Vrăncenii pentru sarea măruntă din Vrancea; de tot rămătoriul ce va trece peste hotaru, să ia câte 7 banĭ; de toată vita ce se va vinde în Iaşi şi la târgul Frumosŭ, de cal, eapă, boŭ, vacă, să ia câte 24 banĭ, însă 12 bani de la vânḑătorŭ şi 12 bani dela cumpărătorŭ; două-ḑeci scutelnicĭ să aibă a lua Epitropii deapurure de la Visterie, din catastihul scutelnicilorŭ cu pecetea gospodŭ, pentru treaba spitaluluĭ, ca dintru aceştĭ banĭ aĭ scutelnicilorŭ, se aibă a ţine lemnarĭ, bucătarĭ şi femeĭ pentru spalatul şi grija bolnavilor la spitalŭ. Două miĭ leĭ ce ave monăstirea rânduitŭ venitŭ pentru spitalŭ pe totŭ anulŭ din ocnele gospodŭ, şi de la o vreme în locu de banĭ să da sare, şi se păgubea spitalul, hotărîm Domnia Me, că de acum înainte aceştĭ banĭ 2000 leĭ să se dea din vama cea mare gospodŭ pe tótă luna, dupe analoghia sumeĭ aceştia, adecă câte 167 leĭ 80 banĭ pe lună; însă aceştĭ banĭ seĭ dea de la sine aceĭ carii vor cumpăra vama; iar când va fi vama dată în credinţă, atunci aceştĭ 2000 leĭ să se dea de la camara gospod, după analoghia sumeĭ aceştia pe toată luna ne-zeticnitŭ.

www.dacoromanica.ro

Aşijderea iată Ne-am milostivitŭ Domnia Me şi dintru a Noastră osebită Domnească milă, am afierositŭ spitaluluĭ şi iam datŭ ca se aĭbă statornicŭ venitŭ slujba cuniţeĭ, ce se strângea maĭ înainte la Visteria gospodŭ, ca să fie spre ajutoriul cheltuelilor spitaluluĭ, care acestŭ venitŭ să aĭbă a lua pe tot anul cu ponturĭ ce să arată şi la condica Visterieĭ cu pecetea gospodŭ, adecă neguţitoriĭ şi alţiĭ din stăpânirea Austriiceascâ, carii aŭ căşlele lor aice în Moldova, vor plăti cuniţa de tótă vita câte 40 banĭ noĭ, după hrisovul gospodŭ ce aŭ la mâna lorŭ; — pentru oile ce vor eşi la Moldova şi le vor păşuna aice în ţară, pentru varaticŭ, vor plăti cuniţa câte 7 banĭ noĭ de óie şi de capră; ear când acele oĭ vor eşi iarna, atuncea vor plăti goştina câte 10 banĭ noĭ de oaie la goştinariĭ de streiniĭ, şi baniĭ cuniţiĭ ce vor fi plătitŭ, se'ĭ dea cunicerĭĭ înapoĭ fiind că plătescŭ goştină; carii dintr'aceştĭ străiniĭ cumpără vite aice în Moldova, şi nepăşunânduse peste vară le trecu peste hotarŭ, li s'aŭ pusŭ sorocŭ de la ţioa ce le vor cumpara până în două luni de ţile, se nu se supere de cunicerĭ; iar păşunându-se maĭ multŭ de două luniĭ se plătească şi ieĭ cuniţa câte 40 banĭ noĭ, după obiceiŭ ca si alţiĭ; aşijderea şi pentru vitele ce le aducŭ neguţitoriĭ dintre alte părţĭ de locŭ aice în ţară pentru păşunatŭ, şi nu le vor păşuna maĭ multŭ de două luniĭ, să nu să supere de cunicerĭ, iar de le vor ţine peste anŭ, vor plăti cuniţa ca şi alţiĭ. Locuitoriĭ din raiaoa Hotinuluĭ şi a Benderuluĭ, vor plăti cuniţa câte 40 banĭ noĭ de tótă vita, cum şi pe fânaţele ce vor ave earăşĭ vor da cuniţa câte 40 banĭ noĭ pe totŭ stogulŭ de fânŭ, iar pentru oĭ eĭ vor da goştina la goştinariĭ streiniĭ;—caiĭ bărseneşcĭ din ţara Ungurească, ce s'ar

www.dacoromanica.ro

afla aice în ţară la ernaticŭ, vor da cuniţa câte 40 banĭ noĭ de totŭ calulŭ, după cum aŭ datu şi până acum; iar pentru treĭ patru caĭ ce vor ave pe la odăile lorŭ carele suntŭ pentru slujbă, pe aceĭ caĭ nu vor plăti cuniţa, şi nici să se supere dé cătră cuniceri; caiĭ bărsenescĭ din ţara muntenească ce se vor afla iarăşĭ aice în ţéră la ernaticŭ, vor plăti cuniţa câte 40 banĭ noĭ de tot calul după obiceiŭ; boiĭ de negoţŭ să nu se supere de cuniceri, fiind că plătescŭ cornăritŭ şi vamă; cum şi boĭ, vacĭ, de zalhana, iarăşĭ să nu se supere de cuniceri, fiindŭ că plătescŭ vamă; mânzii şi viţeiĭ, prăsila ce se va face pe anŭ, se nu se supere de cucineri.

Monastirea Precista din Romanŭ şi Monastirea Proorocul Samuilŭ din Focşanĭ, cu biserica de peatră de la Bodeştŭ din ţinutul Neamţuluĭ, cu tóte averile, moşiile şi acaeturile lorŭ, s'aŭ datŭ să fie iarăşĭ sub protecţia şi purtarea de grijă a Monast. Sf. Spiridon nestrămutate; după osebitŭ hrisovul Domnieĭ Mele (de giudecată şi de întăritură pe aretatele aflerosirĭ), ce s'aŭ datŭ la monastire la trecuta lună Iunie în anul acesta 1785.—Desetina şi Vădrăritul şi Goştina, pe drepte bucate ce va ave Monast. Sf. Spiridon, cum şi metoacele sale, adecă Precista din Romanŭ şi Proorocul Samuil din Focşanĭ, cu biserica de la Bodeştĭ ot Nemţu, nicĭ unŭ banŭ se nu plătească. Rămăşiturĭ din veniturile Monast. Sf. Spiridon şi a spitaluluĭ, saŭ orĭ ce altŭ va fi trebuinţă a se înplini prin zapciĭ şi orĭ ce fel de oamenĭ domnescĭ, înplineală să nu dea. Două cutiĭ pentru milostenii cu peceţile boierilorŭ rânduiţi epitropĭ, una se stee în biserică la proschinetariu şi alta la spital, care într'un an odată la zioa hramuluĭ să se deschiză de epitropĭ, şi căţi banĭ se vor afla strânşĭ într'a-

www.dacoromanica.ro

ceste două cutiĭ, să se arăte la catastihul veniturilor monastireĭ şi a spitaluluĭ. Patru scutelnicĭ se aĭbă spiţeria de a pururea pentru slujbă din catastihul scutelnicilorŭ ce este în Visterie cu pecetea gospodŭ. Schitul din măgura Iaşuluĭ se fie în purtarea de grijă a monast. Sf. Spiridon, pentru trebuinţa spitaluluĭ, precum s'aŭ aflerositŭ prin două hrisóve ale reposatuluĭ Domnŭ Grigorie Ióan Calimahŭ VV. din anĭ 7270 şi 1763 Septemvrie 28, urmănduse după aceeaşĭ rănduială, adecă schitul acela să fie spitalŭ pentru ceĭ zmerduiţĭ de bóla ciumeĭ, când se va întâmpla, şi se fie scutitŭ de desetină, de vădrăritŭ şi de goştină; pe drepte bucatele sale, nicĭ unŭ banŭ să nu dea. La spitalul de Sf. Spiridon hotărîmŭ domnia Me să se afle pe totŭ anulŭ patru-ţecĭ paturĭ de bolnavĭ.

Doctorul ce va fi după vremĭ la spitalul acesta (prin alegerea boierilorŭ epitropĭ,) se aĭbă a lua plata sa pe tótă luna căte 90 leĭ, carele datoriŭ să fie a merge căte de două orĭ pe ţi dimineaţă şi la chindie, să vaţă pe toţĭ bolnavĭĭ, şi după bóla fieşte căruia sĕ rănduiască şi doftoriile ce se vor căde prin reţete; iar fiind trebuinţă la vre unŭ bolnavŭ şi peste rănduitele doue vizite pe ţi ce s'aŭ arĕtatŭ mai susŭ, să fie datoriŭ a merge orĭ ţi orĭ noapte, ca să cerceteze pe bolnavŭ şi se'i orănduiască doftoriile ce se va căde.

Gerahul spitaluluĭ să aĭbă a lua plata sa pe tótă luna căte 50 leĭ, carele datoriŭ să fie şi el a urma întocmaĭ după răndueala doftoruluĭ spitaluluĭ. Gerahul al doilea al spitaluluĭ să aĭbă a lua plata sa pe tótă luna căte 20 leĭ; care şi acesta datoriŭ să fie a urma întocmaĭ după răndueala aceluĭ întâĭ gerahŭ, fiind şi supusŭ la tóte ce iar da învăţătură; însă în tótă vremea nelipsitŭ de la spitalŭ,

www.dacoromanica.ro

şi purtătoriŭ de grijă la doftorii şi la măncarea bolnavilorŭ, ca să se păzască atăt doftoriile căt şi măncarea lor la orănduitele ceasurĭ după răndueala doftoruluĭ. Aşijderea maĭ hotărîm Domnia Me, ca doftorul cel mare al Curţiĭ gospodŭ (care va fi după vremĭ,) să nu aĭbă nicĭ căt de puţinŭ amesticŭ la spitalul acesta, nicĭ la spiţeria spitaluluĭ; la spital să nu fie eĭ volnicĭ a orăndui doftorĭ, fără numaĭ epitropiĭ se orănduiască pre care îl vor socoti de om vrednicŭ; nicĭ să fie supăratŭ întru ceva căt de puţinŭ doftorul spitaluluĭ de către doftorul curţiĭ; şi încă când doftorulŭ spitaluluĭ îĭ va prisosi vreme peste obicĭnuita trebuinciósă slujba luĭ la spital, de să va întămpla se'l cheme vre unŭ bolnavŭ de aice din oraşŭ, să aĭbă voe să meargă, şi nicĭ atunci se nu aĭbă vre o suparare despre doftorii Domnieĭ. Spiţeria aceasta care este a spitaluluĭ şi a politieĭ, să stea păzită şi în pace, nesmintită şi nestrămutată din orănduiala eĭ, nicĭ de către doftorul cel mare al curţiĭ gospodŭ (care va fi după vremĭ), nicĭ de către orĭ cine altul, ci epitropĭa se aĭbă purtare de grijă, ca se puie spiţerŭ pe care îl vor alege şi'l vor socoti de omŭ vrednicŭ, cu leafa luĭ rănduită pe lună 25 leĭ. Pe doftoriile ce se vor aduce la spiţeria aceasta, vamă să nu plătească; avèndŭ epitropiĭ purtare de grijă şi privighere pentru tóte căte vor fi de trebuinţă spre folosul acesteĭ spiţăriĭ şi statornicia eĭ. De osebitŭ şi pentru alte urmărĭ (afară din orănduială) ce se făcea la spitalŭ de către uniĭ şi alţiĭ până acum, spre paguba spitaluluĭ, cum s'aŭ arătatŭ maĭ sus, adecă că se obicĭnuea uniĭ şi alţiĭ de lua lefe de la spitalŭ, care aceste nefiindŭ suferite de către domnia Me, hotărîm şi poroncim să contenească de istovŭ. Şi fiind că monastirea Sf. Spiri-

www.dacoromanica.ro

don este stavropighionŭ (după aşeḑarea şi legătura ce s'aŭ făcutŭ cu biserica cea mare), şi după hrisoavele altor luminaţi Domnĭ, asemine şi prin hrisovul acesta al Domnieĭ Mele hotărăm: ca Mitropolitul Ţerĭi, şi nime din ceĭ după vremĭ, orĭ ce obrazŭ, se nu aibă volnicie nicĭ se cuteze de sine ca să pue sau se scótă egumenĭ atătŭ la monastirea Sf. Spiridon, cât şi la mitoacele sale; nicĭ să se amestice la cevaşĭ cât de puţinŭ la monastirea, acésta şi la spitalul acesta, fiindŭ legatŭ cu înfricoşatŭ blestemŭ, de la biserica ce mare; ce toată purtarea de grijă şi economie la toate a le acesteĭ monastirĭ şi a spitaluluĭ să fie după epitropĭ.

Şi intru această vreme aflănduse purtătoriŭ de grijă monastireĭ aceştia şi spitaluluĭ, sfinţia sa Irinuopoleos Kir Sofronie, hotărîm Domnia Me, ca şi de acum înainte iarăşĭ sfinţia sa să fie nestrămutatŭ; şi pentru cheltueala şi ostenelile sale, se aibă a lua de la epitropĭ din veniturile monastireĭ câte una sută leĭ pe toată luna, (afară din ce va maĭ căştiga cu epitrahilul seŭ,) şi datoriŭ să fie în tóte sâmbetele, să slujască sânta liturghie, pentru pomenirea ctitorilor, şi acelor ce vor ajutora la acestŭ sântŭ lăcaşŭ, iar la altă la nimicŭ să nu aibă volnicie sfinţia sa a se amesteca, fără ştirea epitropilorŭ, nici la veniturile monastireĭ, nicĭ la moşiĭ, nicĭ la bucate, nicĭ la alte venituri saŭ cheltuele, fără numaĭ privighere să aibă în frica luĭ Dumneḑeŭ, ca să nu se facă vre unŭ sfeterizmosŭ de către alţiĭ la strânsul veniturilorŭ şi la cheltuelile monastireĭ, cum şi la a le sfinteĭ bisericĭ orânduele, să poarte de grijă ca să se păzască de a pururea şi în toată vremea după canoanele bisericescĭ; şi când din ieromonahĭ, i din preoţiĭ bisericeĭ, i diaconĭ, i călugărĭ,

www.dacoromanica.ro

cum şi din alţi oameni ai monastirei va simţi sfinţia sa că nu se pórtă cinevaşi după rânduială, atunci unii ca aceia prin ştirea epitropilorŭ să se pedepsască fişte cine pe vina sa, după canoanele bisericescĭ, însă de sfinţia sa Irinopoleos, iar alţii nime să nu se atingă; aşijderea iarăşĭ să aibă sfinţia sa purtare de grijă şi privighere pentru doftorŭ, i gerahŭ, i spiţerŭ şi alţi oameni de slujba spitaluluĭ, ca se veḑă cum urmează fişte care la rânduiala slujbeĭ lorŭ, şi pentru purtare de grijă a bolnavilorŭ, ca să se păzască după rânduiala arătată; iar după săvârşirea sfinţieĭ sale Irinupoleos Kir Sofroni-, prin ştirea epitropilorŭ, să se aşeḑe iarăşĭ arhiereŭ, om vrednicŭ cu frica luĭ D-ḑeŭ, la mănăstirea acésta a Sf. Spiridon, carele să fie după asemine rânduială, cum s'aŭ arĕtatŭ mai sus. Boeriĭ epitropĭ care vor fi după vremĭ, să fie cu purtare de grijă şi cu silinţă, atâtŭ pentru strânsul banilorŭ, venituluĭ monastireĭ, cât şi pentru cheltueala cea trebuinciósă de peste anŭ a spitaluluĭ: iar baniĭ ce vor prisosi din venitурĭ peste trebuinciósa cheltuială a spitaluluĭ, dintr'aceĭ baniĭ se aibă a cheltuĭ epitropiĭ şi la alte lucrurĭ a monastireĭ la ce a fi trebuinţă, şi pe tot anul epitropiĭ să facă samă curată cum de venitурĭ şi de cheltuele, şi se arete sama la boeriĭ ce se vor orândui, luătorĭ de samă cu ţidulă gospodŭ; care samă iscălită să se treacă şi la condica Monastireĭ.

Datorĭ să fie boeriĭ epitropĭ a ave tótă privigherea şi sirguinţa spre a se păzi şi a se urma întocma şi pre deplinŭ rânduială şi aşăḑământul acesta, spre odihna şi buna stare a acesteĭ sfinte monastirĭ şi a spitaluluĭ; după cum se cuprinde prin acestŭ al Nostru Domnescŭ hrisovŭ. Şi pentru ca să se păzască tóte aceste pomenite rânduele ce

www.dacoromanica.ro

se cuprindă întru acestă hrisovă altă Domniei Mele, amă întăritu cu însumi a Domniei Mele iscălitură şi pecete, poftindă şi pe Preosfinţia sa Mitropolitulă Ţerii ca să întăréscă cu arhierescă blestemă. Iară după a nóstră Domnie şi viaţă, pre care Sântulă Dumneţeă va alege a fi Domnă şi oblăduitoriă Ţerii aceştia Moldavieĭ, din némulă nostră saă dintr'altă némă, poftindă Domnia Me cu dragoste ca fieşte care luminată Domnă, agiungândă în vremea stăpânireĭ sale, să nu'şi îndoéscă cugetulă ca se strice aşăzământulă ce s'aă făcută la acestă cuviinciosă lucru, nicĭ să scadă saă se lipsască pe monastirea acésta din cele rânduite spre agiutorulă şi chivirnisala ticăloşiloră bolnavĭ din spitalulă acesta, precumă nicĭ Noĭ n'amă stricată urmările cele bune şi rânduitele mile ale luminaţiloră Domnĭ celoră maĭ înainte de Noĭ; ce maĭ vârtosă se adaogă şi să întăréscă pentru a Domniiloră Sale cinste şi laudă şi vecînică pomenire. Şi hrisovulă acesta al Domnieĭ Mele se fie monastireĭ Sf. Spridonă şi spitaluluĭ de întăritură statornică, neclintită şi nestrămutată în vecĭ; spre acésta este credinţa a însumĭ Domnieĭ mele, Noĭ Alecsandru Iónă Mavrocordată VV., şi credinţa tuturoră cinstiţĭ şi credincioşĭ boeriloră Domnieĭ Mele, D-luĭ Dimitrie Sturza velă Logofătă de ţara de josă, D-luĭ Neculaĭ Rusetă velă Logofătă de ţara de susă: D-luĭ Lupulă Costachi vel vornică, D-luĭ Iónă Cantacuzino vel vornică, D-luĭ Iordachi Cantacuzino velă vornică, D-luĭ Lascarachi Rusetă velă vornică; D-luĭ Costachĭ Ghica Hatmană, D-luĭ Costachĭ Rusetă vel post. D-luĭ Mateĭ Cantacuzino velă vistă., D-luĭ Scarlată Caragea vel agă, D-luĭ Costină Catargiu vel spatară, D-luĭ Nicolaĭ Balşă vel vornicu, D-luĭ Costantină Başotă vel han, D-luĭ Costachi Caragea vel comisă, D-luĭ Dimitrachi Ghica

www.dacoromanica.ro

velŭ căminariŭ, D-luĭ Mihalachi Costachi vel paharnicŭ, D-luĭ Costea vel sardarŭ, D-luĭ Dimitrie Răşcanulŭ vel stolnicŭ; şi credinţa a tuturorŭ boerilorŭ Domnieĭ Mele marĭ şi micĭ

Scrisu-s'aŭ hrisovulu acesta la scaunulŭ Domnieĭ Mele în oraşulŭ Iaşiĭ, la întâea Domnie a Nóstră, în anulŭ din tăiŭ, de boeriulŭ nostru Iónŭ Ursuianulŭ bivŭ treti logofătŭ.

(*Sub-scrisŭ*) *Noĭ Alecsandru Iónŭ Mavrocordat VV.*

Aniĭ 1785 Avgustŭ.

Mateiŭ Cantacuzino Vel Vist. Procitóh.
Neculae Rusetŭ Vel Logofătŭ Procitoh.
S'aŭ trecutŭ şi la condica Divanului.
Andrei Biv-Isbaşa condicariŭ.

Procopie cu mila luĭ Dumneḑeŭ Arhiepiscopŭ Constantinopoluluĭ, a noue Roma şi patriarhŭ a tótă lumea .

Bine ar fi fost dacă vre odată nu s'ar întĕmpla ómenilor nici o abatere din faptele bune şi drepte, pentru că în aşa chip, nici prigoniri întru aceasta nu s'ar sveţi, nici ar fi fost trebuinţă de cercetări şi judecăţĭ; şi fiind că aceasta nu este cu înlesnire, sau cum s'ar ḑice maĭ bine, cu neputinţă în vieaţa omenéscă, de aceia ne apăratŭ sunt datori acei maĭ întâĭ proiştoşi, ca nu numaĭ pentru cele viitóre să se sirguească a fi în bună stare, dar încă trebue ca şi acele de mai nainte înfiinţate cu înţelepciune a le cerceta, şi cu măsuri de bună chibzuire a le îndrepta, dacă unile din acele nu s'aŭ făcut bine şi după cuviinţă, căci în altŭ feli u dacă s'ar întâmpla abatere întru acele de obştescu folosu saŭ în acele sfinte lăcaşurĭ, pre cât aceste în felulu lor sunt mai neaparate pre atâta şi mai de folos este observaţia şi îndreptarea lor; care acésta acum aŭ puso în lucrare cu mai înţăléptă măsură bine credinciosul si pré înalţatul Domn Stăpânitoru a tótă Moldova al nostru în Duhul Sfânt iubit fiiu Alecsandru Iónu Mavrocordat VV.

Fiind dar că cu mila lui Dumneḑeŭ s'au ales Domnitoriu

www.dacoromanica.ro

a aceştiĭ strălucite Domniĭ însufleţit de un sfânt zel şi cu ferbinte bună voinţă, în plecare fiind de a purure către cele bune şi plăcute lui Dumneḑeŭ, pe lângă celelante dispoḑiţiĭ a facerei de bine, aŭ pusu stăruitóre îngrijire cu bărbăţia stăpâniriĭ sale pentru ace din Iaşĭ, de Dumnezeu păzită a sa ţară, sfântă şi respectivă mânt. a Sfântuluĭ Spiridon, care mai nainte de mai mulţĭ anĭ, cum au fost rânduit spre obştesc a politieĭ ospital, spre căutarea şi vindecarea bolnavilor pământuluĭ, şi alţi streinĭ având şi îndestule anuale venituri spre înbrăţoşare şi căutarea bolnavilor ;—plata lefilor Doctorilor, Hirurgilor şi altora care sănt rânduite prin Domneşti hrisóve, întărite şi prin patriarhiceştĭ Singili (a cărora copiĭ s'aŭ înfăţoşat nóă), a fericiţilor întru pomenire Patriarşĭ aĭ Konstantinopoluluĭ, Kir Serafim şi Kir Samoil, găsindusă această Monast. supt epitropiea acelor din vreme întâĭ boeiri de acolo, cariĭ adunându veniturile acestui ospital, iconomisă şi cărmuea neapăratele cheltueli a acelui ospital, şi aşa maĭ mulţĭ din bolnavĭ să întimpina de căutarea şi lecuirea cea maĭ priinciósă în acel ospital ; în privirea aceşti obştesti folosinţĭ de Dumnezeŭ îngrijite şi întrodusă, din acéstă plăcută luĭ Dumneḑeŭ faptă, isvoru de răsplătire precum se cuvine mult de la Dumnezeŭ către pricinuitoriĭ şi conlucrătoriĭ a unuĭ asemine priincios aşăzământ ;—iar din partea ómenilor să recomânduia o laudă fórte mare ;—însfărşit în aşa bună stare de obştescu folosu fiind înpregiurările zisei Monast. iar în urmă nu ştim cum s'a părăsit de către unĭ din Domnitoriĭ ce aŭ stătut acolo. încât s'au amenințat a veni în primejdiea unei desăvârşite dărămări acest obstesc bine. Deci pomenitul maĭ sus Prea înălţat Domn fiind că încurând s'aŭ rânduit pre luminatul său tron, dând cu totulu pre sine în agiutoriul obştescului folos al ţăreĭ sale, cei de Dumneḑeu păḑite, cu totul însufleţit despre acele bune şi plăcute lui Dumneḑeŭ, nu aŭ îngăduit, ca nicĭ de acele atingătóre despre acest ospital a rămâne necercetate, ce îndată prin Domnésca sa poroncă, au statornicit, şi aŭ şi rânduitŭ pre uni din acei de acolo maĭ osâbiţĭ şi de bun ném boerĭ, întru ace cu scumpătate cercetare a pricinilor uniĭ asămine pustieri şi triste stări a aceluĭ obştesc ospital, care boeri după luminată poroncă cu pătrundere cercetând şi în curăţăniea cugetuluĭ sufletescu întrând în desbatere a pricineĭ aceştiea, aŭ găsit treĭ cazurĭ

www.dacoromanica.ro

ce aŭ pustiat ḑisul ospital; întâiŭ că s'aŭ lipsit de venitulŭ anuelnic al ocnilor ce să rănduisă de către fericiţi de maĭ nainte Domni, din pricină că ocnile au fostu date în credinţă; al doile abuzurile acelor după vreme Doctori şi Hirurgĭ; al treilea şi cea mai de căpitenia pricină, desbinarea a doa mănăstirĭ, ce întâi ce se ḑice a Precistei din Roman, şi cea a doua a prooroculuĭ Samoil din Focşanĭ, care maĭ nainte aŭ fost metoace aceştiĭ sfinte monastiri a Sfântului Spiridon, care cu anĭ maĭ nainte au fost închinate de către fericitul întru pomenire Domn Costantin Racoviţă VV. şi a fratelui seŭ, al nostru duhovnicesc fiu, Prea înalţatulu Stefan Racoviţă VV. întăritâ fiind a lor dănuire, şi prin Domneştĭ hrisóve a fericiţilor întru pomenire Domnĭ, Grigorie Alecsandru Ghica VV. şi Grigorie Calimah VV. Aceste doă monastiri dar aŭ fost supt deplină stăpânire a ḑisei monastiri a Sfântului Spridon, fiind a sale metóce, dar în domniea bine credincĭosului şi prea înălţatŭ Domn Alecsandru Constantin Mavrocordat VV.—cu toate că acele odată, afierosite luĭ Dumneḑeŭ, după sfintele canoane, trebue a fi nerăşluite şi nedezbinate, însă Inălţ. Sa le-aŭ dat sub epitropiea fraţilor şi nepoţilor a fericituluĭ întru pomenire Domn, Costantin Racoviţă VV. răpind şi despărţind aceste din stăpânirea ḑisei monastiri a Sfântului Spiridon, şi aşa s'au lipsit de veniturile acelora.—Aceste treĭ pricinĭ, dar supuindusă la cunostinţa înălţimeĭ sale, de către rănduiţiĭ spre cercetare boierĭ, cu o bună şi în totul deplină chibzuire, acele doaă pricinĭ, nefiindŭ de trebuinţă a se supune pe viitorime vre uneĭ cercetărĭ, cu tótă înţelepciunea le-aŭ îndreptatŭ prĭn luminatŭ al sĕŭ hrisovŭ, rânduindŭ şi poroncindŭ prin el, ca pentru venitul sărĭĭ ce pe totu anul lua de la ocne, să i se deie de acum înainte din vămile Domnescĭ de cu vreme, pentru a nu se prilejă pricinuirĭ şi pentru ca să lipsască din mijlocŭ şi abuzurile acelorŭ din vreme, Doctorĭ şi Hirurgĭ Domnescĭ, încâtu să nu se maĭ încerce a se amesteca în interesurile atingetoare de acestŭ ospitalŭ, avêndŭ el aĭ seĭ osebiţĭ Doctorĭ şi Hirurgĭ sloboḑĭ; către aceste dar aŭ maĭ rânduitŭ Înălţimea sa, cu generositate şi unŭ altŭ venitŭ ce să numeşte cuniţa, spre îndeplinirea şi îndestularea cheltueliloru acestuiaş ospital;—prescrisele împregiurărĭ dar sunt întru cât se atinge de zisele doŭă pricinĭ.

www.dacoromanica.ro

pentru desbinarea a mai susŭ citatelor doue metóce a Precisteĭ, şi a Prooroculuĭ Samuelŭ, aŭ rânduitŭ Înălţimea Sa prin Domnésca sa ţâdulă. pe Préslinţitulŭ Mitropolitu al Moldoveĭ prè cinstitŭ şi Ecsarc plaiurilor ţu Sfêntul Duh, iubit al nostru frate si împreună slugitor Chir-Gavril, ca în unire cu aceĭ de acolo aflători preasfinţiţĭ Arherei şi egumenĭ, şi aceĭ localnici de bun neam boieri, să cerceteze isvorârea acestiĭ pricini între clironomiĭ răposatuluĭ Domn Mihail Racoviţă VV. adecă luminarea sa Beḑade Ioniţă Racoviţă, şi Dl. boierul biv vel agă Ión Racoviţă ţiu a răposatului Beḑede Mihail Racoviţă, şi între D-lor boerĭ de acolo epitropi a ḑisei monastiri a Sfântului Spiridon, care rânduiţi spre asemine cercetare întrunindu-se la un loc, cercetând întru curăţănica cugetului sufletesc propusele dreptăţiĭ a ambelor părţi aŭ supus prin a lor obştéscă anaforă, Prea înalţatuluĭ Domn mai sus pomenit (acăruia anafora copie s'aŭ înfăţoşat noă) că deḑbinarea ḑiselor metóce de la citata monastire a Sfântului Spiridon nedrept s'aŭ făcut în potrivă ţiind a sfintelor canóne şi pravili, şi obiceiulu pământuluĭ. După mărturisirea dar a citatei înscris anaforale : restatornicit înălţimea sa cu iubire de ḑreptale dreptăţile pomeniteĭ monastirĭ a sfântului Spiridon şi a obşteşculuĭ ospital, întărind ca ḑisele doă monastiri a Precistei şi a prooroculuĭ Samoil să ţie şi pe viitorime subt stăpânirea şi propietatea monastireĭ Sfântuluĭ Spiridon metóce a sale şi nereşluite aţierosiri ; rânduind încă prin Domnescul hrisov şi pentru venitul ocnilor, că pe viitorime să se ḑeie din Domneştile vămĭ pe tot anul, cu adăogirea şi celuialant venit a cuniţiĭ; rânduind încă şi pentru Doctori şi hirurgi Domneştĭ ca nici odată să se încerce a se ameşteca în acele atingătóre de ospital.

Aceste dar înştiinţinduse noă, şi adunărei Sinodului nostru cu cerire şi rugăminte pentru ca să întărim, şi să înputernicimu slobozitulu acumŭ de înălţimea sa hrisovŭ prin patriarhicescŭ şi sinodicesc singiliu, şi prin închiḑesluire de puternică asigurare cu blestămuri bisericeştĭ precum să cuvine spre a fi în viitor necalcate, şi ne încercate către vre o lăcomie acele hotărite de înălţimea Sa. spre înbunătăţirea ḑisului obştesc ospital, şi dar cerirea această fiindŭ bine cuvântată, legiuită. şi de obştescu folosu, cu bună voinţă primindo, şi lăudândŭ pe prea înalţatulŭ

www.dacoromanica.ro

Domn pentru această a sa plecare a faptei bune şi din suflet bine cuvântâm noi cele de laudă întru asămine scriind declărăm sinodiceste înpreună cu acei pe lângă noi preosfinţiţi arhierei, acei în duhul sfânt pre iubiţii ai noştri fraţi şi înpreună slugitorî, pentru ca ţitatulu Domnesc Hrisovŭ al ţisului mai susu prea înalţatu Domn a toată Moldova, al nostru după duhul sfânt iubîtu fiŭ, Alecsandru Mavrocordat VV. pentru dreapta statornicire a acestor doă metoace adecă a Precistei şi a prooroculuĭ Samoil în destinaţica pomenitei monastirî a Sfântului Spiridon, şi tóte acele cuprinse în zisulu hrisov domneşti dispoziţii spre înbunătăţire şi statornică urmare a pomenitului obseştesc spital, pentru a se păzi nu numai nestrămutate şi neschimbate de cătră otî care faţă deapurure, necutedând nimine a le clinti saŭ a le resturna; dar încă şi acei după vreme boeri epitropi a pomenitei monastirî sânt datori ca fără părtinire saŭ fătărnicie să cărmuească acéastă epitropie, ca unii ce sunt supuşi la blăstămurile următóre:

Dacă şi acestia nu ar cârmuî epitropia lor după cuviinţă, saŭ nu s'arŭ îngriji pentru înbunătăţirea şi statornicirea a acestuî obstescŭ folosŭ a politieî, iarŭ acela carele din creştinî arŭ cuteza a să mişca în protiva acelorŭ maî susŭ prescrise şi hotărâte pentru zisa monastire şi spitalŭ, precum şi acele douĕ supuse eî metóce a Precisteî şi a prooroculuî Samuelŭ. care aceste şi dè cătră noî acumŭ s'aŭ întăritŭ, şi ar voi óre cumŭ a resturna, saŭ a strămuta aceste, unulŭ ca acela, fie de orî care clasŭ şi rangŭ, clericŭ saŭ mirénŭ, mare sau micŭ, stăpânitoriŭ, saŭ stăpânitŭ, afurisitŭ să fie de cătră sfânta, de o fiinţă şi nedespărţită treime a unuia numaî Dumnedeŭ, şi blestămatŭ, şi neiertat şi după mórte nedezlegatŭ, îmflatŭ ca o dobă, şi supusă tuturorŭ blestămurilorŭ Patriarhiceştî, şi Sinodiceştî, şi vecíniceî anaftemeî părtaşŭ foculuî nestânsŭ al ghienii."

Decî spre credinţă şi necurmată tărie, s'aŭ slobozitŭ acestŭ de faţă al nostru patriarhicescŭ şi sînodicescŭ singilion întăritoriŭ; trecândusă şi în sfânta condică a sfinteî nóstre biserice a luî Hristosŭ, în anul mântuitoriŭ 1785.

(Iscălitŭ în originalŭ) Procopie, cu mila luî Dumnedeŭ Arhiepiscopŭ al Constantinopoluluî nova Roma, şi Patriarh a tótă lumea.

www.dacoromanica.ro

Mai urmează în original, şi iscălitura, a doi-spre-dece Arhierei a Sinodului.

Hrisovul Domnului Mavrocordatŭ Vodă, cum şi cartea Patriarhicéscă, s'aŭ reprodusŭ în acéstă Ediţiune, de pe o broşură publicată în 1862 în Iaşi de cătră Epitropia Spitalului Sf. Spiridon.

Th. C.

Oprirea protimisului cătră locuitorii seteni, urmată după o Anafora a Divanului Moldoveĭ.

NOĬ SCARLAT ALES. CALIMAH VVD.

cu mila lui Dumneḑeŭ Domnŭ ţèriĭ Moldoveĭ.

Cetindusă Anaforaoa acésta înaintea Domniei mele, şi a totŭ Sfatulŭ, şi întrând însuşi domniea mea în cea maĭ cu amărutulŭ cercetare celorŭ cuprinsă în Anafora, amŭ văḑutŭ atâtŭ cele de maĭ înainte urmate feliurĭ de păgubirĭ pricinuitóre judecăţii, nu numaĭ stăpânilorŭ moşiilorŭ, ce şi orândatorilorŭ dintru o rea obicĭnuire ca acésta, cătŭ şi multe asemenea pricini ce s'aŭ întâmplatŭ acumŭ în vremea domnieĭ mele, aducătóre nu de puţină sărăcie şi stângere şi însuşi lăcuitorilorŭ, stându şi cu necontenire judecânduse. Dreptŭ aceĭa încredinţându-ne că socotinţa D-lor sale boerilorŭ este dreaptă, şi cu cuviinţă de a contenĭ acestŭ pricinuitoriŭ de păgubire obiceiŭ, hotărimŭ domniea mea împreună cu totŭ Sfatulŭ de obştie, ca de acumŭ înainte un protimisisŭ ca acesta, să fie cu totulŭ opritŭ, şi fieşte care din stăpânii moşiilorŭ să fie slobodŭ şi întru deplină stăpânire a'şĭ vinde venitulŭ moşiilorŭ precumŭ va vroi, şi ori cuĭ va vre, şi contractulŭ dintre vănḑătorĭ şi cumpărătorĭ să aibă tărie, însă ca nu cumva şi orândatoriĭ în nădeĭdea aceştiĭ hotăririĭ a rădicăriĭ protimisului de la locuitorĭ, să se ispitéscă a păşi preste ponturile domneşti, saŭ peste aşăḑarea ce vorŭ ave stăpânii moşieĭ cu locuitoriĭ şi să asupréscă maĭ multŭ pe locuitorĭ.

www.dacoromanica.ro

Poroncimŭ domniea mea, D-sale vel Logofătŭ, şi D-sale vel Vist, ca de se vorŭ arăta nescariva locuitorĭ, cu acestŭ feliŭ de jalobe, să se cerceteză cu amăruntulŭ, şi încredinţăndusă de vre o urmare a orăndatoriloru înpotiva ponturilorŭ Gospodŭ, saŭ a aşăzării cu stăpănii moşiilorŭ, atuncea îndată pe aceĭ orăndatorĭ să'ĭ lipsască din stăpănirea moşiilorŭ, fără a li se maĭ da maĭ multă ascultare ; întărinduse Anaforaoa aceasta cu a nóstră domnéscă iscălitura şi pecete.—1815. Fevr. 9.

(*Iscălit*) *Noĭ Scarlat Alecsandru Calimahŭ Voevod.*

(L. P.) Iordaki Ghika vel Logofăt, Procitoh.

Hotărirea acésta s'aŭ tipăritŭ după manuscriptul cuprinsŭ la fata 153 în Condica hrisóvelor din 1815 şi 1816 ce se păstréză în Arhiva Statuluĭ. T. C.

Ţidulă Gospod a Măriei sale Alesandru Moruz Voevod, ce s'aŭ scris cătră D-luĭ Vorn. Dimaki când s'aŭ rănduit Vornic de obştie. 1803 Ianuarie 1.

După cumŭ este cu cuviinţă pronieĭ şi purtăriĭ de grijă domneşti a se îngriji sĭ a găndi pentru cele cuviincioase şi de obştie folositóre, dar începutŭ puindŭ înainte cea de obştie împodobire a ţăreĭ, buna petrecere a locuitorilorŭ, şĭ buna orăndueală ce pe fieşte care aduce spre buna vieţuire, n'am contenit domniea nostră, nicĭ vom conteni cercăndŭ şi socotindŭ pentru cele ce folosesc şi cătră aceste aducŭ. Decĭ dar socotind că în ţara aceasta multe din cele obşteşti şi folositóre, aŭ trebuinţă de osăbită epistăsie şi purtare de grijă, pentru ca la vreme să se săvărşască maĭ bine şi maĭ cu folosinţă, am socotit, aducăndule să le facemŭ supt óreş care potrivită epistasie şi slujbă ; pentru aceea am făcut o nouă boerie înadins Vornic mare al domnesculuĭ nostru Divanŭ, ca unulŭ din ceĭ

www.dacoromanica.ro

patru Vornicĭ marĭ, pe al nostru boeriŭ Manolachi Dinachi' numindulŭ vel Vornic de obştie, a căruea boerie şi rănduim prin acésta a nóstră domnéscă ţidulă, epistasiile, şi slujbele, întru aceste de maĭ jos capete,

1. Al nostru boeriŭ Vornic de obştie, luând casa mileĭ se îndatoreşte să pue tótă purtarea de grijă şi silinţă pentru dănsa, şi încă se îndatoreşte a se afla faţă şi la domnescŭlŭ nostru Divanŭ împreună cu veliţiĭ boerĭ stând, după ceealalţi patru vornicĭ marĭ, maĭ alesŭ asupra pricinilorŭ de clironomie, şi ale altorŭ, căte spre rănduiala şi folosulŭ obştieĭ suntŭ aducătóre, căcĭ pentru aceste nelipsit se îndatoreşce a fi împreună boeriulŭ domnieĭ mele Vornicul de obştie.

2. La pricinile de clironomie, când se întâmplă trebuinţă de epitrop, să se arăte la D-luĭ vel Vornicŭ, şi cu a sa alegere să se rânduească epitropi, asemenea şi împărţâlile clironomilorŭ prin trănsulŭ să se facă, şi pentru lesnirea sa, si ca să nu se facă întârdiere la săvârşirea acestorŭ de obştie folositóre pricinĭ, poroncim ca să ele lângă sine şi judecătoriŭ pe unulŭ din boerĭ de a doua stare pre carele îl va alege, om temătoriŭ de Dumneđeŭ, dreptŭ si silitoriŭ, carele să se rânduească şi de cătră domnica noastră, şi un logoĭăt, practisit şi vrednic.

3. Fiindŭ că în cel de curând pentru ţară daţu slăvit hatişerif, se poronceste pentru oareş care pricinĭ călugăreşti, ce se cuvin la acea pentru sprijinire şi agiutorulă săracilorŭ şĭ al nevrăstnicilor fără părinţĭ, casă a milii, rănduim şi această purtare de grijă şi epistăsiea a boeriuluĭ nostru Vel Vornic de obştie.

4. La rănduitele vremi a le anuluĭ, când se dau milele, să facă izvoade şi să le arăte la domnica nóstră ca să

www.dacoromanica.ro

se pecetluească cu pecetea domnéscă, şi aşa să înpărţască milele, aseminea şi pentru cele câţi au lefe pe lună din cutiea milelorŭ, izvódele făcăndule, să se arăte la domniea nóstră, ca să se pecetluească, şi aşa să se înpartă lefile, ear la înplinirea anuluĭ, să arăte domnieĭ nóstre, prin anafora, sămile caseĭ, şi făcăndusă domnescul nostru pitac să se cerceteză, şi de către toţi D-lor veliţiĭ boerĭ.

5. Iar pe lăngă tóte aceste să se îngrijaseă şi să se nevoească cu tótă puterea, şi tot chipulŭ drept, spre adăogirea veniturilor caseĭ miliĭ, spre adunarea celorŭ din multe părţi analoguri a cutieĭ, şi negreşit străngerea şi păstrările caseĭ arătăndŭ domnieĭ nóstre pentru acésta când va cere trebuinţa, prin anafora înscris; către aceste încă să'şĭ aibă luarea aminte, spre a se pliroforisi, pentru cele ce în vreme se daŭ din casă, ori lefe pe lună, orĭ mile, ca să se deie la aceĭ ce aŭ trebuinţă, şi căţi vredniciĭ a se milui, iar nu pentru darŭ, saŭ hatăr, saŭ îndeşărt obiceiŭ, maĭ vărtosu cu analogie, şi cu bună rănduéală, ca nu fără cuvănt, şi fără oprire, înpreştiindusă baniĭ miliĭ, şi să nu agiungă a se da celorŭ ce cu adevărat aŭ trebuinţă săracĭ şi văduve, şi copiĭ fără părinţi, pentru a cărora folos şi ajutorire bine s'aŭ făcutŭ, şi se păzeşte casa acésta, pentru aceea şi a miluireĭ numirĭei s'aŭ dat.

6. Cele ce se numesc ceşniuri (adecă cercărĭ) pâne şi carne, să aibă a face nart împreună, boeriulŭ Vornicŭ de obştie cu al nostru Agă, şi să facă anafora către domniea nóstră.

7. Al nostru boeriul Vornic de obştie, va avea şi epistasiea cişmelelor, şi a apelor ce acum ne-am apucatŭ ca să aducemŭ în oraşŭ, şi aŭ începutŭ a se lucra, avăndŭ

www.dacoromanica.ro

purtare de grijă cu silință, și privighiere pentru dânsele, și pentru cele trebuincioase la dânsele.

La acésta caută, și dintr'aceste se alcătuește epistasiea boerieĭ a Vornicieĭ de obștie, adăogând într'acestaș chipŭ de la domnescul noștru Divan un Vornic mare, acăruea cuviincioasa leafă este întocma cu aceloralalți patru veliți Vornicĭ, și rânduim ca din casa milelorŭ să eie căt și până acum să da la boeriul ce era epistatŭ, iar neagîungerea până la hotărâta leafă, să se implinéscă de la casa răsurilor, și acésta acum poroncim, și hotărim prin acéstă a nóstră domnéscă țidulă, iar maĭ pe urmă vom așăda și prin al domnieĭ noastre hrisov, maĭ adăugându încă și orĭ ce alt vom socoti de obștie folositoriŭ și cuviinciosŭ.

Regularea Împărătească pentru așăzarea celorŭ patru familiĭ Grecești ce au a domni pe rând în Moldo-Romănia.

Învecĭnicita puternică împărăție alegând pe Domnitorĭ în provințiile de sub suzeranitatea eĭ cea după clironomie, adică Moldova și Valahia, în tótă vremea după a eĭ singură și nemărginită socotință, de și maĭ nainte îi rânduea din pământenĭ, dară așa precumŭ s'aŭ aratatŭ din partea lor óre care neertate cutezărĭ; de nevoe s'aŭ găsitŭ cu cale maĭ în urmă, de a se disființa sistemulŭ din tăiŭ, și in locuĭ a se întroduce acela al alegirei dintre fanarioțĭ, carele s'aŭ și urmatŭ până acumŭ. Scopulŭ schimbăriĭ acestica se întemeĭa pe aceĭa că faptele și lucrările îndrezníte de cătră Domniĭ pământenĭ, nu se vorŭ maĭ ivi din partea fanarioților, ca uniĭa ce mai nainte erau cumpătațĭ. Însă de la o vreme încóce fiind că unia din numeroșiĭ rivalĭ, nu numaĭ din aceia ce nu se aflaŭ în trebĭ, ce încă

www.dacoromanica.ro

şi din aceĭ vrednicĭ şi nevrednicĭ, întrebuinţaŭ tot feliul de maşinaţiĭ spre căpătarea mareĭ Dragomaniĭ şi a Îmbelor Domniĭ, iscodeaŭ feliurite intrigĭ unulŭ asupra altuea, în protiva înalteĭ voinţĭ; sistematica punere la cale a acestor lucrurĭ aŭ ajunsŭ una din cele maĭ neapărate nevoĭ, rădicănduse din mijlocŭ *pricinile* de căpitenie a totŭ feliulŭ de viclenie şi prigonire în viitorime.

Aşa dar discoperinduse acum din cercetare şi din practică, purtările prenumiţilorŭ fanarioţĭ, în privire că personala calitate, vrednicie şi nevrednicie a fieşte căruïa s'aŭ dovedităŭ în destulŭ şi maĭ cu samă acum în anii aceştĭ maĭ din urmă, când viclenia unora ascunsă sub mască de dreptate s'aŭ vădit din împregiurarea seriósă, luănduse bună încredinţare prin aceasta că nu este dat celuĭ întâiŭ venit de a i se încredinţa asemine însemnate posturĭ, precum a Domniilorŭ, pentru aceasta de neapăratŭ s'aŭ găsit de cuviinţă a se face o din noŭ regulare potrivită cu împregiurările şi cu interesele înaltuluĭ Devletŭ, în chipŭ că amăndouă Domniile să fie hotărite numaĭ pentru patru familiĭ, asupra cărora nu urmează vre o înputare, înscrise cu numele şi pronumele, şi după regula lucrătóre atunce; precum şi postulu mareĭ Dragomaniĭ ce se socòtea între cele dintâiŭ să se cărmuiască numaĭ de către aceste patru familiĭ, iar aceĭ ce vor rămâne pe din afară, fiind nevrednicĭ şi neputăndŭ avea nicĭ o nedejde în privirea familieĭ se vor ocroti sub umbra puternicieĭ împărăţiĭ.

Pe aceşte dară temeiurĭ, după înalta voinţă şi hotărirea a împărăţieĭ, şi după socotinţa unanimă acelorŭ bine cugetătorĭ şi cu credinţă către puternica împărăţie, bazele regulăreĭ făcute, şi priincioasele condiţiĭ şi regule s'aŭ statornicitŭ în chipul următoriŭ:

www.dacoromanica.ro

Domniile Moldoveĭ şi a Valahieĭ vor fi de astăḑĭ mărginite numaĭ în cele patru familiĭ care s'aŭ însemnatŭ prin credinţa şi dreptatea strămeşilorŭ şi care merge pe urma lor, adică: 1 familia Domnitorului de astăḑĭ a Moldoveĭ Scarlat Calimah VV. a 2 acea a Domnitoruluĭ de astăḑĭ a Valahieĭ Alecu Suţu, a 3, marele Dragoman de astăḑĭ Mihalachi Suţu din familiea luĭ Mihaĭ V*V*. şi a 4 acea a reposatuluĭ Alexandru Muruzŭ, compuse din treĭ fraţi, Iar Domniilor, a Domnitorilor de astăḑĭ vor succeda periodiceşte şi pe rândŭ, Domniĭ ceĭ doĭ aflătorĭ în capitala împărăţieĭ, adecă acel mazilitŭ din Valahica, la Domniea Moldavieĭ şi acel din Moldova la Domnica Valahieĭ, fără a se îngădui nieĭ de cumŭ domniea vre unia din maĭ susŭ zisele familieĭ. Din aceste patru familiĭ dacă vr'odinióră arŭ lipsi elironomĭ, Înalta Poartă, cercetând şi însămnând pe aceĭ inzăstraţi cu credinţă şi învăţătură, va alege pe cel maĭ însemnatŭ dintre eĭ, hărăzinduĭ driturile familieĭ a patra. Iar pentru postul mareĭ Dragomaniĭ se va alege pe acel maĭ vrednic şi maĭ ispitit fiiŭ, aceluĭ maĭ vechiŭ Domnu, sub cuvant de servicĭĭ făcute mai nainte, iar tatăl săŭ, căndŭ îi va veni rândul de a domni, orĭ când ar vroi prin înscris iscălit de insusĭ el, să oropue şi să ceară de bună voie şi nesilit a sa demisie, şi în locuĭ rănduirea fiiuluĭ săŭ ce arŭ fi ocupăndŭ postulŭ mareĭ Dragomaniĭ; în asemine cazŭ şi în urmarea cereireĭ sale făcute cătră Înaltul Devletŭ, fiiulŭ se va rândui Domnŭ în loculuĭ tatăluĭ săŭ, iar postulŭ mareĭ Dragomaniĭ, se va încredinţa celuĭ mal vrednicŭ fiiŭ din cea maĭ veche din acelelalte familiĭ.

Iar dacă din cea maĭ veche familie nu s'ar găsi fiiŭ avănd orĭ vrăsta potrivită, orĭ ştiinţele şi învăţătura cuvenită, saŭ şi găsinduse nu ar avea însuşirile cerute pentru asemine

www.dacoromanica.ro

posturi, atunce, precum și în cazulŭ de maĭ susŭ, alegăn-duse din celelalte familiĭ pe acel maĭ vrednicŭ și maĭ în-vaţatŭ, se va rândui la postulŭ mareĭ Dragomaniĭ, iar a-cesta după alegire, rânduitŭ Mare Dragomanŭ, împlininduși cu credinţă și dreptate datoriile postuluĭ, ce din mila Îm-părăţieĭ a trece la rangulŭ de Domnŭ; însă în vremea Dragomaniĭ sale, cunoscănduse de către puternica Împă-răţie, sau nevredniciea sa, saŭ orĭ ce vre o altă vină vă-ditătă saŭ nevăditătă, dindată depărtănduse din postulŭ seŭ, după aseminea rânduială se va rândui altul în loculŭ săŭ, fără ca aceĭ ce se depărtézătă sub categorie de vină, să se pótă înaintu la rangulŭ Domnieĭ.

Osebit de aceste, spre a se preîntîmpina și a se înlă-tura orĭ ce violenie și intrige, mărginindu-se și postulŭ Dragomanieĭ Floteĭ la aceste patru familiĭ, îl va căpăta cel maĭ vrednic ce se va alege din ele, în chip ca, de și maĭ nainte din Dragomania Floteĭ, de a dreptulŭ s'aŭ înain-titŭ la rangul Domnieĭ, acum însă, fiindŭ că se hotărăște ca transiţia (păşirea) la Domnie să fie postulŭ mareĭ Dra-gomaniĭ, apoĭ nu este nicĭ cumŭ erlatŭ în viitorime vre unuia din Dragomanii Floteĭ ca să trécă deadreptulŭ la Domnie: dară după regularea făcută. Dragomanulŭ Floteĭ la sosirea epohei hotărită, va trece la postulŭ Mareĭ Dra-gomaniĭ, și în urmă, la vremea hotărită înaintindusă la rangulŭ Domnieĭ; din celelalte patru familiĭ se va rândui, precumŭ maĭ susŭ s'aŭ dis, după alegire pe acel maĭ vred-nicŭ, fără ca iarăși să se poată rândui nicĭ odată în nicĭ o slujbă pe aceĭ ce pentru fapte vinovate, s'aŭ departatŭ din Dragomania Floteĭ.

In urmarea acestora, fiindŭ că după regularea acumŭ făcută, atâtŭ ambele Domniĭ, precumŭ și Dragomanlei

www.dacoromanica.ro

Divanului Împărătescŭ şi al Floteĭ, s'aŭ hotărit numaĭ pentru acele patru familiĭ, aceĭ ce de puţină vreme s'aŭ înaintitŭ, şi care nu facŭ parte din susŭ ḑisele patru familiĭ, atâtŭ Hangerliul, câtŭ şi fostulŭ Dragomanŭ Iacob Argiropulo, se vor cunóşte de astăḑĭ de către puternica Împărăţie ca nişte particulariĭ, disbrăcânduse de rangulŭ cel avuseră maĭ înainte; însă atât pentru slujbele lor în parte făcute de maĭ nainte, şi pentru mila ce se hărăzeşte tuturorŭ supuşilorŭ puterniceĭ Împărăţiĭ, spre a nu întâmpina numiţiĭ nevoĭ, în privirea stăreĭ lor, ca o consecventă a îndurăreĭ autocratoriceştĭ, li s'aŭ încuviinţat oare care somă sub numirea de pensie; şi dară, fostuluĭ Dragomanŭ Iacovachi, ca unulŭ ce are mulţĭ pe lângă el şi maĭ mult datorind de cât Hangerliŭ, s'aŭ legiuit a se da din însuşi veniturile Domniilor, celuĭ întâiŭ 60,000 leĭ pe fiecare anŭ, şi luĭ Hangerliŭ 40,000, leĭ, din care scăzinduse acea ce ar agiunge spre hrana lor, rămăşiţa se va plăti creditorilor. Iar de soma pominită a pensieĭ, două treimĭ se vor da pe fie care anŭ de către Domnulŭ Valahieĭ, şi ceialaltă treime de către Domnulŭ Moldoveĭ, slobozinduli se îndată acumŭ cuvenitele sineturĭ în puterea acesteĭ regulărĭ;— pomeniţiĭ însă sunt datorĭ a şedea retraşĭ si a pitrece cu linişte, recunoscătorĭ pentru mila ce li s'a făcutŭ. Dacă însă, (lucru ce nu se crede) s'ar afla că eĭ aŭ cutezatŭ în protiva împărăteştеĭ poruncĭ, urmate după înalta voinţă a hotărireĭ. osebit de perderea hărăziteĭ lor pensiĭ, vorŭ lua încă şi pedeapsa sumeţieĭ lor, prin ştrengŭ.

Fiind de trebuinţă ca pomenitele familiĭ să reguleze cele de cuviinţă şi pentru toţĭ boeriĭ împărţinduĭ între dănşiĭ, înprietenind pe uniea, agiutând pe aceĭ ce ar ave nevoe, şi purtând grijă pentru hrana lor, urmează după

www.dacoromanica.ro

acestaşi cuprinsu că trebue să se razăme, spre a fi ei slobozi de un vănt, ca tóte stările de boerī, conformănduse cu credinţă şi dreptate, sistemului familiei sub care se află, să se ferească de orī ce faptă mare saŭ mică, ce ar fi inprotiva înaltei voinţă, bine cănoscând că reprezentaţiile de mulţămire orī nemulţămire, ce acele patru familiī vor face Înaltei Porţi pentru cutare orī cutare faptă şi purtare a boerilor, vor fi primite de Poartă.

Şi dar spre a cunóşte fie care această punere la cale şi înaltă autocratoricească voinţă, s'aŭ slobozitŭ înalt buiuruldiŭ, cuprinzătoriŭ poroncilor pomenite, Patriarhului Romeilor. iar acelor patru familiī cuprinse în această regulare, li s'aŭ făcutŭ fie căreia în parte înscrisŭ înştiinţare, cuprinzătóre de tóte cele maī susŭ espuse. Iar aceste poroncī statornicite sistematicŭ, spre a avea pururea putere, s'aŭ înscrisŭ atăt în calemul Divanuluī, precumŭ şi în condicele Amegiuluī şi a împărăteştei Zaranhanele, ca după trebuinţă privinduse să se aplice cu potrivire.

In Constantinopoli. Anul 1819 luna Ianuarie.

Acéstă regulare fiindŭ în limba grecéscă s'aŭ tradusŭ din Condica Hrisóvelor ce s'aŭ tipăritŭ până aice.—În acéstă a doue ediţiune, am adăogitŭ lăngă Hrisovul luĭ Ipsilant Vodă pentru Spitalulŭ Sf. Spiridon, pe acela de la 1785 a Domnuluĭ Mavrocordat, ce servesce ca temelie acestuĭ filantropicŭ Aşeđĕmêntŭ.

Pentru scinţa celorŭ ce vor ceti aceste Documente, sunt datorĭŭ a însemna că Condica de pe care le-am fostŭ publicatŭ, am hărăzit'o Arhivei Statuluĭ Moldoveĭ spre păstrare. *T. C.*

www.dacoromanica.ro

NOĬ ANTONIE RUSET VODA

Bojiĭ Milosti Gospodar Zemli Moldavscoĭ.

Dămŭ scire Domnica Mea cu acéstă carte tuturorŭ cuĭ se cade a sci, pentru o niră ce-aŭ avutŭ rugătoriĭ noştriĭ călugărĭ de la sf. Monăstire de la Bărnova, din codrulŭ Iaşilor, cu ţăraniĭ din Ciorbescĭ; arătatu-ne-au călugăriĭ drese de la alţĭ Domnĭ, ce aŭ fost maĭ înainte de noĭ, pentru satulŭ Ciorbescĭĭ, ce aŭ fostŭ de ocolulŭ tërgului Iaşilor cu locurĭ de fănaţe, căte sunt pre hotarul satuluĭ, şi cu helestĕŭ şi cu moară; care satŭ este danie şiniluire sf. monastirĭ Bărnova de la reposatul Miron Barnovschi Vodă. Aşijderea pentru rândul vecinilor dintr'acel satŭ, s'aŭ fost maĭ ispitit şi maĭ de mult ca să n'asculte de călugărĭ şi acumu iarăş s'aŭ cercat într'acesta kipŭ Decĭ Domnica Mea, am socotitŭ că nu să cade să stricămŭ dania şi miluirea ctitorilor, ce aŭ fost, şi aŭ miluit sf. monastirĭ. Domnica Mea, încă dămŭ lor precum le-aŭ fost obiceĭu şi de la alţĭ Domnĭ ce aŭ fost maĭ înainte de noĭ. Oameniĭ dintr'acest satŭ din Ciorbescĭ să aibă a lucra în tóte lunĭ, cu toţiĭ, într'o lună, căte doue ţile preste toţĭ anĭ călugărilorŭ la trebile lor. Aşijderea şi călugăriĭ să le deie locŭ de fănaţi pre hotarul satuluĭ să'şĭ cosască. însă nu unde va fi voia oamenilor, ce unde va fi voia călugărilor, acolo să cosască eĭ fănu. Aşijderea să aibă călugăriĭ aşĭ luà de a ţecea, de pre hotarulŭ satuluĭ, din păine, şi din fănaţi, şi din grădină, şi din tot venitul ce va fi.—Aşia ca să le fie, şi de la Domnica Mea ocină şi danie şi uricu, şi întăritură, neruşuită. nicĭ odinióră în vecĭ.

În Iassi. 7185 (1677) Maiu 3. Predsăm linton godsposchi.—Toĭa pişăm.

Noĭ Antonie Vodă. (*L. P.*)

www.dacoromanica.ro

Acest uricŭ l'am adaogit în această a doue ediţiune, dintr'o condică ce este în dispositiunea mea, şi din care voiŭ mai publica documente importante pentru volumenul al şeselea, din Uricariu, pentru care am şi strănsŭ îndestulă materie. *T. C.*

Anafora pentru vecinĭ şi munca boĭereseluĭ.

Prea Înalţate Doamne.

Nr. 31. — După luminata poronca Mărieĭ Tale, ce ni s'aŭ datŭ prin ţidulă, adunăndune cu toţiĭ, s'aŭ cetitŭ şi am înţelesŭ însemnătŭ acea poruncă, dintru care cunóscemŭ cu bucurie, stăpăniasca Mărieĭ Tale purtare de grijă, care ca unŭ părinte iubitoriu de fiĭ, mai înainte privesce kipurile şi bunele aşezărĭ ce caută spre folosulŭ şi odihna de obşte a supuşilor, dorindŭ voĭ a aşeza tóte stările împrejurŭ a le acesteĭ patriĭ, după mĕsurile dreptăţeĭ întru buna orănduială. Şi fiind că una din celelalte ce cerŭ kipzuinţă şi punere la cale, este şi orănduiala ce se cade a se păzi între stăpănuĭ moşielor şi între locuitoriĭ ce se hrănescŭ pe dănsele, ni poroncescĭ Măria Ta, caadunăndune la unŭ locŭ să facemŭ unită cercetare şi socotinţă asupra acesteĭ pricinĭ, şi prin anafora să însciinţămŭ pe M. Ta. în ce kipŭ aŭ fost din vechiŭ obiceiŭ la acésta, cum s'aŭ urmatŭ maĭ pe urmă, şi în ce kipŭ vom socoti ca să se rănduiască acum, ca prin Domnească hotărîre a M. Tale să se puie ea la cale, ca şi ceĭ cu moşiile să fie odihniţĭ şi mulţemiţĭ, şi locuitoriĭ să scie încă ce este să fie darea lorŭ pentru adetiul moşiilorŭ, şi ce slujbă să facă, ca să rămîe şi eĭ odihniţĭ, fără a nu se supăra maĭ mult peste hotărire. Decĭ după porunca M. Tale, adunăndune şi făcêndŭ între noĭ asupra acesteĭ pricinĭ cercetare şi sfat,

www.dacoromanica.ro

precum aŭ fostŭ obiceiulŭ din vechiŭ, şi cumŭ s'aŭ urmat mai pe urmă, şi în ce kip socotimŭ eă este cu cale a se aşeza acumŭ, înscriinţămŭ pe M. Ta.

Sciutŭ este că în vremile trecute, a fericiţilorŭ întru pomenire reposaţi Domnĭ, ce aŭ stătutŭ în pămêntul acesta tóte mŏnăstirile şi neamurile boieresci aveau pe moşiile lor **vecinĭ**, daţi danie şi miluire împreună cu moşiile de către stăpânitorii Domnĭ, precum adiveréză hrisóvele vechĭ, şi pre aceştĭ vecinĭ ĭ stăpânea din neam în neam, slujinduse cu dênşii la tóte trebuinţele, şi în fie care vreme şi locŭ, întocmai ca şi cu robiĭ ţiganĭ, numai cu atâta diosebire că pe vecinĭ nu'ĭ putea vinde câte pe unul, ca pe ţiganĭ. ear când se vindea vre unŭ satŭ întra şi vecinii căţi era într'acel satŭ la preţul cumpărăreĭ, şi nicĭ era volnicĭ a se duce aiurea. Ear ceilalţĭ locuitorĭ căţi era trăitorĭ pe moşiĭ stăpânescĭ de se hrănea, de şi nu eraŭ vecinĭ, dar la tóte trebuinţele ce avea stăpânii moşieĭ, fără sorocŭ, slujaŭ.—Ear la Domnia fericitului întru pomenire Const. Mavrocordat Vodă, s'aŭ hotărit din poroncă, ca să nu se mai pominéscă nime din locuitoriĭ Moldoveĭ cu nume de vecinĭ, ci se aibă toţĭ volnica slobozenica lor (precumŭ să şi cade). Cu tóte acestea slujba lor era necontenită ca şi maĭ înainte la tóte trebuinţele ce avea stăpânii moşiilor, cum şi ceilalţĭ locuitorĭ, ce nu era la numĕrulŭ vecinilorŭ, macar că earăşĭ din poroncă domniască, li s'aŭ hotărit atuncea ca să aibă a lucra la stăpânii moşiilorŭ câte 24 ţile într'unŭ anŭ, dându şi de a zecea din tóte rodurile lor; dar fiind obicinuiţĭ maĭ din nainte a fi supuşĭ stăpânilorŭ moşieĭ la tóte slujbele, earăşĭ fără de sorocŭ slujia, şi peste rânduitele ţile până la o vreme. Maĭ pe urmă din vreme în vreme, stergênduse de istov numele vecinătăţeĭ, şi rămâind şi aceĭ ce s'aŭ

www.dacoromanica.ro

numitŭ vecini, în rănduiala celorlalţi locuitorĭ, aŭ începutŭ unii dintr'înşiĭ, a nu împlini nicĭ slujba cea rănduită pe anŭ la stăpănii moşiilor, alţiĭ din stăpănĭ earăşĭ silinduĭ maĭ mult şi peste rănduiala şi putinţa lor.

Dintr'aceste necontenite pricinĭ. se scornea şi judecaţi, jăluindusĕ de strămbătate unii asupra altora, şi aşia din anŭ în anŭ mergêndŭ acéstă rănduéală tot spre scădere, şi neînplinindŭ deplinŭ adetiulŭ ce s'aŭ ţisŭ, ceĭ ce se hrănescŭ pe moşii, către stăpănii moşiilorŭ aŭ remasŭ până acum de pre puţinŭ folosŭ; şi slujbă potŭ să aĭbă ceĭ cu moşiile de la ceĭ ce locuiescŭ pe dânsele, şi încă putemŭ să ţicem maĭ mult pagubă, de vreme cât numaĭ cât calcă şi lucrează moşiile, dar nicĭ slujba lor o facŭ deplinŭ şi precumŭ se cade, nicĭ dejma semănăturilor o daŭ după dreptate, ce strângêndŭ eĭ maĭ înainte rodurile, lasă pe ţarină ce le este voia pentru dejmă, care şi aceia maĭ de multe orĭ acolo se prăpădesce, neavênd scire stăpânulŭ moşieĭ.

Acum de vreme că dumneţeecasca pronie, bine voindŭ patrieĭ nóstre, aŭ înălţatŭ earăşĭ pe M. Ta la stepena acesteĭ oblăduirĭ. de la care ni se daŭ tóte semnele bunilor nedejdi, a vedea întemeiată întru bună stare, pe struncinata patria nóstră, nu avem îndoĭală că M. Ta. între alte folositóre obscescĭ îndreptărĭ, veĭ pune şi acéstă pricină, care este deobştie, la bună orănduială; socotinţa nóstră întru acest kipŭ este la acésta, de veĭ găsi şi M. Ta cu cale, de vreme că acum ne-am învrednicitŭ a căsciga statornicia cea dorită a stăreĭ şi a stăpânireĭ, fără a nu fi îngrozite inimile locuitorilor de prifacere şi strămutare, ce fieşte care nădăjduesce aşezare, odihnă şi kivernisala sa la locul ce se află, nu le va cădea cu greŭ ca să lucreză

www.dacoromanica.ro

la stăpănii moşiilor pe care se hrănescŭ şi să kivernisescŭ din ḑece ḑile **una**, dănd şi dejma din roduri de a ḑecea după obiceiŭ, însă cu hotărire, ca să nu fie volnici aşi ridica nimică de pe ţărină, până nu vor face întâiŭ sciutŭ stăpănuluĭ moşieĭ, ca el să trimită să'şĭ ea dejma, şi acéstă rănduĭală de slujbă a locuitorilor socotim că nu numaĭ nu le va fi lor de stricăciune, ce încă şi spre îmbelşugare şi fericirea ţereĭ, şi a tuturor de obştie, care de veĭ socoti M. Ta. să se înfăţişască şi cu luminatul Vostru hrisov, ca să fie statornică şi să cunósca şi urmaşiĭ folosul şi odihna lor din mila M Tale, pentru care veţi avea vecinică pomenire. Ear cea de sĕvĕrşită hotărire rămâne la a M. Tale milă şi înaltă înţelepciune.

1775 April 14.

Al Măriei Tale, cătră Domnul smerit rugătorŭ: *Gavril Mitropolitu Moldoveĭ.*

Aĭ M. Tale pre plecate slugĭ: *Const. Sturza. vel Vorn. Costaki Conaki vel Vorn. Stefan Sturza. vel Vorn. Vasile Costaki vel Vornic. Vasile Roset hatman. Ioan Canta* Vist.

Acéstă anaforă, descriitóre traiuluĭ vecinilor în Moldova, o am reprodus'o în acéstă a doue Ediţiune, din o Condică de Anaforale pagina 82 ce se află în dispositiunea mea. T. C.

Adiverinţă.

Adecă eu Dumitru, judeţul, împreună şi cu preoţiĭ şi orăşănii de aice. de la Vel-Ocnă, sud-Vălcea, datam acéstă adiverinţă a nóstră de încredinţare la mâna dumnealuĭ Dumitraki paharniculŭ sin Constantin logofătul de Visterie, şi nepot Mihalceĭ vtorĭ logofăt, că însciinţindune pe noĭ, Dumnealuĭ, cu scrisóre a dumnealuĭ, pentru ocnele de sa-

www.dacoromanica.ro

re ce sunt făcute de unŭ anŭ şi opt lunĭ, şi umblă de scotŭ sare din trănsele, sunt cu adivĕratŭ pe moşiea dumnealui numituluĭ maĭ susŭ păharnic; pentru acésta am dat şi noĭ acéstă adiverinţă la măna dumnealuĭ, din încredinţare, şi noĭ pentru maĭ adivăraiă credinţă ne-am iscălit maĭ jos ca să se creaḑă.

Noemvrie 11. anul 1784.

Eu Popa Radu Hulbecŭ, adiverez.
Eu Popa Costantin, adiverez.
Eu Popa Kera, adiverez.
Eu Dumitru sin Dumitru, diaconŭ, adiverez.
Eu Dumitru judeţul de la Vel-Ocnă, adiverez.
Eu Constantin al preoteseĭ de anĭ 75 adiverez.
Eu Dumitru Minotă. de anĭ 70, adiverez.
Eu Ene Vătaful de Măgasĭ, al Croitoruluĭ, de anĭ 60 adiverez
Eu Constantin Minotă, părcălab, de anĭ, 40 adiverez.
Eu Constantin sin Lupul, de anĭ 65 adiverez
Eu Gheorghie Unkiaşul de anĭ 76 adiverez.
Eu Radu sin Stefan de anĭ 25 adiverez.

Şi am scrisŭ eŭ Dumitru Diaconul cu zisa tuturor şi m. r ur.

Din Originalul acesteĭ adiverinţă se vede că în Muntenia era datină a se arăta etatea marturilor ; tot din cuprinsul acestuĭ actŭ se constată că esploataţiunea sareĭ la Ocnele-Marĭ, din Muntenia, datază de la anul 1783. Th. C.

MILOSTI BOJI. ION ŞERBAN VODĂ. GOSPODAR ZEMLI VALASCOĬ.

Datam — — slugeĭ Domnieĭ Mele Kera logof. ot Vel-Oc-

www.dacoromanica.ro

nă, ca să'ĭ fie luĭ unŭ Vierŭ şi un Stupariŭ, însă oamenĭ fără de bir, şi fără gîlcévă, la via luĭ şi la stupina luĭ, în pace şi ertaţĭ de bir, de talerĭ, de miere cu ceară, de găleată cu făn, de zaerele, ... de birul lefelor, şi al vacilor, şi al oilor, şi al untuluĭ, de baniĭ carălor, de birul oşteĭ, şi de al malaiuluĭ, şi de seama a doua şi a treia, şi de tóte dăjdiele şi rănduelele căte se punŭ peste anŭ, pre siliştĭ, şi acolo în oraşŭ, de caiiĭ de olac, de potvoade, de mertice, de conace şi de rînduelile şi dăjdiile ocnelor, de către judeţul cu pîrgariĭ luĭ şi de orăşăniĭ şi de către toţĭ zapciĭ de judeţŭ care vor fi cu slujbe acolo în oraşŭ, de nicĭ unile nimic val saŭ băntuealâ se n'aibă.

Pentru că m'am milostivit domniea me de i-am ertatŭ de tóte de aceaste câte scrim maĭ sus, ca se fie de ajutorŭ lui Chera logof. la ce ear fi trebuinţă, pentru că el încă slujesce domnieĭ mele acolo la Ocnă la slujba domnească în tótă vremea; aşişderea voĭ toate slugile domnieĭ mele veri cariĭ cu ce slujbă veţĭ umbla acolo şi ţie Judeţŭ şi voĭ toţĭ orăşenilor de acolo se căutaţĭ dacă veţĭ vedea această carte a domnieĭ mele, ear foarte se vă feriţĭ de aceştĭ doĭ oamenĭ, că cine se va ispiti seĭ învălui peste cartea domnieĭ mele, acela om mare certare va pitrece de către Domniea mea. Aşa este porunca domnieĭ mele.

(L. P.) 7193 Ianuarie 13.

Am reprodusŭ documentul de sus, în intenţiune ca să se vadă de către lectorĭ, că şi în timpurile vechĭ, 7193 (1684) se aflaŭ mulţime de dărĭ şi angărĭ, aruncate asupra populaţiunei române. Timpurile de acum samănă fórte bine cu acele bătrâne în privirea dărilorŭ, cu deosebire că astăţĭ nime nu se poate scuti de plata contribuţiunilor fiscale şi a dărilor comunale.—Originalul se află în păstrarea mea împreună cu alte câteva bucăţĭ, ale oraşuluĭ Ocna-Mare, de peste Milcovu. Th. C.

www.dacoromanica.ro

NOĬ STEFAN VOEVOD.

Boji milosti gospodar zemli Moldavscoi,

Facem scire Domnia mea la boerulŭ nostru Cărăbăţu, pârcălabŭ de Vasluiŭ, adică precum aceste credincióse slugile nóstre Mihociŭ, uşierul curţiĭ Domneştĭ din Vasluiŭ, şi Cocuzŭ păhărnicelŭ şi părcălab bivŭ pîrgariŭ, şi Cotae Cupeţŭ, şi Hilatŭ Cupeţu, bătrîniĭ târguluĭ Vasluiŭ ce veni cu voiniciĭ de óste a târguluĭ la tabăra nóstră aice în prestanicea Milcovuluĭ, şi cu mare obidă plânsese înaintea nóstră şi înaintea a lor noştri moldovenescĭ boerĭ, şi Armeniĭ şi Jidoviĭ, şi Greciĭ care se află acolo în târgŭ oploşĭ, precum multe neajunsurĭ şi nagete, căşuna-le-arŭ la toţĭ a lor târgoveţĭ, că se bagă la tóte cupeţiilorŭ Moldovenilor la care ceĭ streinĭ n'aŭ dreptatea pe legea bătrînă : meserniţi, cârciume şi pitării a ţine, cum acolo în acel târgŭ ţinŭ. Ma cumpĕră şi locuri ocinĭ de case, şi de fâneţe şi de prisecĭ, şi vaduri de făcăe, şi ţinŭ şi dobitóce cum ţinŭ toţĭ târgoveţiĭ. la care şolduţiĭ şi pârgariĭ parte ar ţine acelor streini, şi îngăduélă peste legea cea bătrînă,—s'aŭ cerşut să le facem dreptate pe legea bătrână şi pe uricul' de danie ce'l aŭ de la cel mare Stefan Vodă, moşulŭ Domnieĭ mele, Dumneḑeŭ pomenéscă-lŭ, care moşul Domnieĭ mele cum isbândi cea mare bătălie de la Racova şi vinge pe Turcĭ, şi pe Muntenĭ, şi'ĭ frânse, şi'ĭ fugărĭ pentru pământia ce'ĭ vencili, cumpĕră pe baniĭ sĕĭ tótă moşia de la ceĭ bătrânĭ moşnenĭ, şi făcu sfântă rugă şi curtea

www.dacoromanica.ro

domnéscă şi adăvase târgŭ acelŭ Vasluiŭ cu cei voinicĭ, ciuntiţĭ şi slutiţi din bătăliă şi aşăđă tîrgoveţĭ, şĭ bani le dete acupeţirea şi tótă moşia o dănuiră ocină în vécŭ a firea târgoveţilorŭ Moldovenĭ, care se vinge cu Turcii acolo şi voinicesce se luptă de dovedi atâta mulţime de păgânĭ, — năpădiseră în ţéră. Cumŭ vĕđum Domnia mea şi toţĭ boeriĭ Domnieĭ mele uricŭlŭ celŭ de danie, şi altŭ uricŭ de întăriturĕ de la părintea Domnieĭ mele Bogdan Vodă, Dumneđeŭ pomenéscă'lŭ. ca se aibă acei tîrgoveţĭ Moldovenĭ şi totŭ rodul, seminţia lor din ném în ném până în vécŭ a stăpîni acea moşie în totŭ locu, cu totŭ venitulŭ din câmpŭ, din păcurĭ, din trapă, şi din fâneţe, şi din lunci, şi din locurĭ, din ţérină, şi din vatra târgului, volnicĭ aşĭ lua venitul din tóte ca de pe dréptă a lorŭ ocină şi mosie numaĭ pe legea alor-alanţĭ târguri, să aibe la vreme de păsŭ călări voinicĭ de óste a dară mistiţĭ cu tóte cele de trébă la bătae, cumŭ şĭ acumŭ aŭ voinicii lorŭ aicea în tabăra nóstră;— şi văđêndŭ Domnia mea plânsórea slugilor nóstre ceĭ maĭ susŭ scrişĭ, şi a toţĭ târgoveţilor din Vasluiŭ. şi dacă văđum şi uricile cele bătrâne, iată numaĭ ce'ţi scrimŭ şi tare'ţi poruncimŭ, cumŭ amână veni'ĭi-va cartea Domnieĭ mele, să nu într'altfelŭ facĭ, numaĭ ce de sîrgŭ să vĕ strângeţĭ cu soldugiĭ şi cu pârgariĭ, şi să chiemaţi pe toţi ceĭ streinĭ cupeţĭ, armenĭ, şi grecĭ, şi jidovĭ, să le luaţĭ sama cu ce derese cumpără ocinĭ, locurĭ de casă, şi de fâneţe, şi de priseci şi de ţarină şi vaduri de făcăe, şi avândŭ derese savaĭ Domnescĭ de ar firea, să le luaţi de la mâna lorŭ şĭ să le trimiteţĭ la Domnia mea ca să le rumpem,

www.dacoromanica.ro

că n'aŭ lege Armeniĭ şi Jidovĭĭ ocinĭ a ţinerea în pământu nostru moldovenescŭ cu atare tocmélă şi lege fost-aŭ nu şi priimiţĭ de strămoşul Domnu bătrinulŭ Alexandru Vodă celŭ bunŭ, tindŭ aceste linghĭ curse întâiŭ în pământulŭ nostru moldovenescŭ, fugăriţĭ din ţéra Unguréscă şi dintr'alte ţĕrĭ pentru legea a lorŭ săĭ părinţĭ, care li se dete voe, şi lege de la Domniĭ şi de la ţéră cu seimĭ de obsce a'şĭ ţine legile lorŭ, şi a face veri-ce cupeţiĭ, făr'ce meserniţe, şi cârciumĭ, şi pitării a nu ţine, ca nu care-cumvaşilea pe creştinĭ spurce, cum datina lor ar fi.—Şi pentru una ca asta iată tare vĕ poruncimŭ Domnia mea ca de sîrgŭ pe toţĭ ceĭ străini, armenĭ şi jidovĭ tare să'ĭ popriţĭ a face cupeţiĭ cu cârciume, verĭ cu meserniţi, verĭ cu pităreĭ, numaĭ fără ci, greciĭ care aŭ vrea cu volnĭcie la aceste cupeţiĭ, ma ocinĭ nimenĭ, verĭ care streinŭ firearŭ, şi grecŭ, n'are volnicie în pământulŭ nostru moldovenescŭ cu a ţinea veri a birui, că n'aŭ lege de la cei bătrîni Domni, si moşneni, care agonoisi pământul esta cu sângele lorŭ, îlŭ ţinŭ şi'l arătue, şi'l păstră moşia afirea pentru rodulŭ lorŭ. şi pentru semînţenia lorŭ până în vécŭ, că nu'şĭ vărsară sângele lorŭ pentru ceĭ streinĭ, cari n'avură nici unŭ pasŭ pentru moşia nóstră, cumŭ şi noi până în ḑioa de astăḑi ţinemu-ne moşia cu sabiea şi cu sângele nostru, şi pentru aceea toţĭ streinii ceştia armeni, şi jidovi, şi greci, cum se dete legea leşilor, şi ruşilor, şi ungurilorŭ, şi bulgarilor care vinŭ din dorul lor de sluji în ţéra nóstră la óste şi vrură pentru beşugu pământuluĭ a se acina şi hălăduĭ la noĭ, să'şĭ agonéscă cu muncesta verĭ cu cupeţie pita

www.dacoromanica.ro

lorŭ, a'şĭ ţine case, şi locurĭ de pămêntŭ unde ar putea găsi cu namală de la moşnenĭ.— Aşijderea lege dedese şi estora, şi D-ta aflându nucinĭ cumpĕrate de verĭ care streinŭ numaĭ ce să le eĭ zapisele, şi să le întórcă târgoveţiĭ baniĭ câtŭ s'ar scri zapisele, şi vrêndŭ streini ceia a hălădui acolo, şi a ţinea acele locurĭ, să se învoiască cu tirgoveţii cu namalŭ a le ţine, şi cari ar vrea dobitóce pentru a lorŭ casă a ţine pentru păşune să dea pe vară câte unŭ ugŭ la biserica Domnéscă, şi maĭ multŭ valŭ nu li se facă, ca să pótă şi dînşiĭ a hălădui în pămêntulŭ nostru, şi a'şĭ agonisi pita lorŭ, şi ce's aşĕdaţĭ a da pe totŭ anul la visteria Domnéscă si baniĭ stégului cetăţii Vasluiŭ, aşa poruncimu'ţĭ pârcălabe şi cată a da ascultare deplină la porunca nóstră, şi înturnându-ne din mila luĭ Dumneḑeŭ cu sănătate la scaunulŭ nostru să ne facĭ de scire de tóte ceste ce se plânse Vasluenii, şi cumŭ în cale pusuţiĭ ca şi noĭ de la noĭ să le damŭ şi să'ĭ miluimŭ; şi să le întărimŭ dania şi miluirea moşuluĭ nostru, şi a părinteluĭ nostru, Dumneḑeŭ pomenéscă'ĭ, cu uriculŭ nostru întăritŭ cu cea mare a nóstră pecete. Şi ca maĭ nu îndrăsneḑĭ verĭ care dregătorŭ a călcarea legea bătrînă de a îngăduirea cupeţiĭ, cupeţiĭ cu cârciumĭ, şi meserniţĭ, şi pitării armenilorŭ şi jidovilorŭ, şi ocinĭ a cumpĕrarea verĭ care streini de rodulŭ moldovenescŭ în pamêntul nostru, şi în moşia nóstră, poruncit-amŭ pe legea bătrînă, uni ca aceia cu spînzurătóre să se omóre, cari atare poruncă datu-amŭ Domnia mea credincioşĭ boerilorŭ noştri hatmanuluĭ, şi celor marĭ vor-

www.dacoromanica.ro

nicĭ a ţĕreĭ de jos şi a ţĕreĭ de susŭ, s'o plinéscă numaĭ de câtŭ.

Sam Gospodŭ Velealŭ.

Ot Toplicenĭ u velétŭ 7034,
(L. P.) Mesiţa Septemvrie 20.
la Movila piserŭ am scriptŭ.

NOĬ GEORGE GHICA, VOEVOD,

Boji milosti Gospodar zemli Moldavscoi.

Adicĕ Domnia mea amŭ datŭ şi amŭ întăritŭ slugilorŭ nóstre tîrgoveţilorŭ de Vasluiŭ pe a lorŭ dréptă ocină şi moşiă a tîrgului Vasluiŭ, din Ispisoculŭ de danie şi miluire ce aŭ de la Stefan-Vodă celŭ bĕtrînŭ, şi din Ispisócele de întăritură de la Bogdan Vodă, şi de la Stefan Vodă celŭ tânĕrŭ, şi de la Pĕtru-Vodă, şi de la Iliaşŭ-Vodă, şi de la Alesandru-Vodă, şi de la Irimia-Vodă, şi de la Vasile-Vodă, şi de la mulţĭ Domnĭ bĕtrâni, aşijderea şi noĭ am datŭ, şi amŭ întăritŭ, şi amŭ miluitŭ pre slugile nóstre tîrgoveţiĭ din Vasluiŭ şi (lipsesce) de la noĭ ocinĭ, moşiĭ lorŭ, şi fecĭorilorŭ lorŭ, şi (lipsesce) oţilor lorŭ, şi la totŭ némulŭ lorŭ, şi la toţĭ cari orŭ trăi întă (lipsecce) cesta hirişŭ Moldovenĭ să le fiă uricŭ din némŭ în némŭ nerusîitŭ, nicĭ dănăóră în vécŭ, şi altŭ nimenĭ să nu se amestece.

Sam Gospod Velél. Ot velétŭ 7165, Maiŭ 10.
(Iscălitu) Io Gheorghie Ghica Vodă.
(L. P.) *Nicolae Gonge.*

www.dacoromanica.ro

NOI MIHAIL CONSTANTIN SUŢU V. V.

Cu mila luĭ D-ḑeu Domn ţĕriĭ Moldoveĭ.

Fiind că temeiulŭ bunătăţilorŭ şi podóba cea alésă a oblăduitorilorŭ de noróde este mila, dreptatea şi buna ocărmuire, ca uniĭ ce se aleg din Dumnezeiască voie a fi stăpânitoriŭ obstieĭ. privind asupra a tótă starea, saŭ pământeniĭ saŭ străiniĭ şi orĭ de ce stare vor fi, aŭ datorie dar se pue la cale cele bune orênduele, şi să îndepteze cele câte sĕ cuvine a fi într'aceia stare, căcĭ la un stăpânitorŭ nu este ehipŭ a câştiga alt nume de fericire, cu altă mijlocire de cătŭ cu urmările ce se cuvin şi sunt pentru odihna şi întemeierea obştieĭ, de vreme ce tóte altele cu schimbarea vremeĭ să prefacu, iar numele purtătorilorŭ de bunătăţĭ de a pururea este nemuritorŭ. Pentru aceia dar şi noĭ din pronia Dumnezeéscă înălţîndune la scaunul Domnieĭ aceştiea a Moldoveĭ, cu totŭ cugetulŭ şi dorinţa nóstră dintr'acel césŭ aŭ fost şi este să ne arătăm cu întemeiere şi adăogire spre cele bune asupra obştieĭ. Decĭ pe lîngă alte cuviincĭóse miluirĭ ce am făcut Domiea mea cu alte obraze boiereştĭ, luat-am séma şi pentru a nostru cinstitŭ şi credincios boĭer Dumnéluĭ Costaki Ghica Hatman, că cu tótă cuviinţa şi dreptatea se cade a se adjutora spre răsplătirea multoru adese slujbe, care după vreme cu tótă râvna şi osărdia s'au arătatŭ, nu numaĭ la vremile liniştite ci şi la întâmplărĭ cumplite cu sădăcatŭ şi credinţă—slujând ţereĭ şi Domnilorŭ, ştiută fiind acéstă adivĕrată osârdie şi râvnă pe deplin şi de către cele mai în nalte locurĭ, pentru care n'am

www.dacoromanica.ro

trecut Domniea mea cu vederea, ce iată înpotriva căzuteĭ mulţumirĭ şi resplătirĭ *îĭ dăm Domnia mea danie şi miluire târgul Vasluiulnĕ, cu totŭ locul de prin prejurŭ,* ce se va dovedi că este ne dat danie de vre un Domn; pe care să aibă a'l stăpâni *cu pace, d'acum înainte ca pe un lucru drept al Dumi-sale.*

Deosebit şi mortăsăpia aceluĭ Târgŭ iarăşĭ o dăm Dumi-sale, să o ţie, pentru care poruncim Domnia mea, Dumisale Velŭ Vameşŭ de Carvasara, de acum înainte să nu vĕ amestecaţĭ maĭ multŭ la Mortasăpia Târguluĭ Vasluiŭ.—Asijderea şi *băutura vînuluĭ, a rachiuluĭ,* a meaduluĭ, a bereĭ, numaĭ de a Dumi-sale să se vêndă, *iar alţĭ nimine să nu îndresnéscă de a putea vînde—fără ştirea şi fără a nu se învoĭ prin tocmélă cu Dumnélui Hatmanul,* precum hotărescŭ punturile Visterieĭ; *cum şi meserniţa de tăĕĭ carne* acolo, *iar nimine să nu fie volnic a ţine trunchiŭ şi a tăea carne, fără numaĭ ceĭ* care din tocmélă şă *vor învoi cu Dumnélui Hatmanul,* deosebitŭ se fie volnic Dumnéluĭ şi vechilul Dumi-sale, că se nu îngăduéscă pe nimine, orĭ din ceĭ din locŭ de acolo, ori din ceĭ streinĭ fără ştirea şi voia Dumisale a'şĭ face case şaŭ dugenĭ pe moşia acésta; întêĭ să se învoéscă cu D-luĭ Hatmanul prin scrisóre pentru bezmănul loculuĭ pe câţĭ stînjenĭ de locŭ va avea trebuinţă să coprindă, şi aşa să încépă a face clădire, iar într'alt chipŭ să nu aĭbă voe, cum şi ceĭ cari până acum aŭ făcut acolo case şi dugene i magazale, aceĭ toţĭ să aĭbă a se tocmi şi a se aşeda prin tocmélă cu Dumnéluĭ Hatmanul, şi pe stînjenĭ plătind bezmănul

www.dacoromanica.ro

loculuĭ, precum se urmézĕ şi aiurea la alte locurĭ a târgurilorŭ ; cu adet de casă să nu fie supăraţĭ de către stăpânul moşieĭ, *asemene se maĭ iee şi câte patru-ₒecĭ bani de la toţĭ ceĭ ce vin la iarmaróce i zile de târgŭ* şi întind marfă spre interesul lorŭ.

Dreptu aceia poruncim Domnia mea, Ispravnicilorŭ de ţinutul Vasluiuluĭ, şi altor zapciĭ, de către toţĭ să se păzéscă întocmaĭ precum maĭ sus se cuprinde prin Hrisovulŭ acesta, dând adjutoriul trebuincios spre a se păzi întocmaĭ rânduela ce s'au arătat. Poftim dar Domnia mea pe alţĭ fraţĭ luminaţĭ Domnĭ pe care sfântulŭ Dumneₒeŭ îĭ va orêndui cu Domnia acesteĭ ţărĭ, să nu strice acéstă Danie, ce cu dreptate s'aŭ făcut, ci maĭ vîrtos să o întăréscă pentru a Domnilor sale vecinică pomenire.

Scrisu-s'aŭ Hrisovul acesta la Scaunulŭ Domnieĭ mele în oraşul Iaşii, întru cea d'âncêĭ Domnie a nóstră la Moldavia, în anul al treilea, de credincios boierul Domniĭ-Mele, Constantin Burchi Biv-Vel Clucerŭ. în 2 Aprilie 1795.

(Iscălit) *Mihail Constantin Suţu Voevod.*

(Locul Peceţiĭ Domneşti).

În asemenea coprindere urméₒă şi Hrisovulu Domnuluĭ Mihaĭ Grigore Suţu din anul 1820, Mart 8, întăritorŭ celuĭ de mai nainte.

Protestaţia tîrgoveţilorŭ de Vasluiŭ din 1797.

Prea Înălţate Dómne!

Măria Sa Mihail Constantin Suţul Voevod, după ce s'a mazîlitŭ, aŭ afierostiŭ târgul Vas-

www.dacoromanica.ro

luiuluĭ, D-sale Hatmanuluĭ Costache Ghica, şi noĭ ca uniĭ ce n'amŭ avutŭ nicĭ o şciinţă, şi maĭ alesŭ că unile din scrisorile vechĭ cuprindĕtóre pe vatra tîrguluĭ s'aŭ reslăţitŭ de la mâna nóstră, din întâmplarea vremilorŭ, iară unele din scrisorĭ le avemŭ, şi că póte D-luí Hatmanul să pue stăpînire, şi să ne silésckă pe noĭ să plătimŭ bezmânŭ pe casele şi dughenile nóstre; cu plângere ne rugămŭ înălţimiĭ tale, să nu te însărcinezĭ şi înălţimea ta, cu lacrămile a unuĭ norod, pentru că îndestulŭ ne este noă şederea în şléhulŭ cel mare, că pentru acésta şi ceĭ de maĭ nainte luminaţĭ Domnĭ aŭ făcutŭ hotărîre prin hrisóve, de a nu se da acestŭ tîrgŭ nimăruĭ. Prea milostive Dómne, cu acésta dovedimŭ noĭ, că hrisovulŭ de aşiorisirea tîrguluĭ, s'aŭ datŭ D-sale Hatmanuluĭ Costachi Ghica în mazilia Mărĭĭ sale Mihail Constantin Suţul voevodŭ, pentru că de s'ar fi făcutŭ aşiorisirea în domnie, trebuea să ne arătămŭ în multe rînduri cu jălbĭ, şi hrisovulŭ de aşiorisire trebuia să se protocolésckă de D-luĭ Vel-Logofătŭ, şi să se trécă şi în condica Divanuluĭ, şi maĭ ales cum aŭ pututŭ Măria Sa Mihail Voevodŭ de a da târgulŭ acesta, în vreme ce prin hrisovulŭ ce se află la mâna nóstră hotărasce ca să nu se-dea nimăruia nicĭ odinióră. Iarăşĭ cu plângere ne rugămŭ ca să fimŭ scoşĭ de sub jugul acesta, şi vecĭnică pomenire va rĕmânea înălţimeĭ Tale.

Toţi tîrgoveţii din tîrgul Vasluiŭ. (*Iscăliţi*)

Resoluţie domniască.—Dumnécta, vel-Logofătŭ, cercetézĕ jalba acésta, şi să facĭ aducere aminte Domnieĭ mele pentru acéstă pricină. (L. P.) 1797, Septemvrie 2.

Hrisoverghi Stolnicŭ.

www.dacoromanica.ro

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ, Noĭ Alecsandru Constandin Moruzŭ, Domnŭ Ţeriĭ Moldoveĭ.

Datam Cartea Domnieĭ mele, cinstitŭ şi credinciosŭ Boeariuluĭ nostru dumisale Costache Ghica Bivelŭ logofătŭ de ţara de josŭ, şi omuluĭ ce'lŭ va avea rînduitŭ vechilŭ la moşiea D-sale Târgulŭ Vasluĭuluĭ, şi loculuĭ din pregiurul Târguluĭ, ce'lŭ are schimbŭ de la Monastirea Sf. Spiridon, şi cu scrisoare din anul acesta curgătoriŭ 1805 Martie 28, se stăpînească şi să ea venitul de la toţĭ aceia ce vor fi cu locuinţa *pe această moşie Târgulŭ Vasluiuluĭ, şi loculuĭ din pregiurul Târguluĭ*, şi alţiĭ ce se vorŭ fi hrănindŭ acolo, din toate, *după obiceiŭ şi după hotărârea* ponturilor *Domneştĭ* — Iar pentru aceĭ ce se vorŭ arăta împrotivitorĭ, poruncim D-v. Ispravnicĭ ţinutuluĭ ca să'ĭ supuneţĭ a urma întocmaĭ după hotărârea ponturilorŭ Domneştĭ.

Isc. (Procitocŭ vel. logofăt).

1805, Maiŭ 22.

(L. P.)

In acestŭ a doŭă Ediţiune a volumenuluĭ I din Uricariŭ, am adaosŭ şi documentele Târguluĭ Vasluĭ, aşia precum ele sunt tipărite de Doamna proprietară El. Şubinŭ-Ghica, şi de notabilităţile politieĭ Vasluĭ —Reproducerea dară a Uriculuĭ de la Stefan Vodă, din 7034. Sept. 30, cum şi a aceluĭ de la Gheorghie Ghica Vodă din 7165 maiŭ 10, este datŭ sub tŏtă reserva, atăt din causă că obirsia aflăreĭ lor de cătră Dl. Const. Sion, este supusă îndoieleĭ, căt şi din aceia că nu am avut fericirea să scrutămŭ uricile în cestiune, spre a le compăra cu acelea ce ne-aŭ căduttŭ în mănă, cu ocasiunea publicăreĭ a sute de urice vechĭ, în Colecţiunea nóstră. Poate că alţiĭ, în viitorime, maĭ norocoşĭ, vor putea a se pronunţa categoricŭ asupra uricilor menţionate. —Căteva cuvinte, înşirate în uricul de la Stefan Vodă (pagina 139), ni s'aŭ părutŭ ca neîntrebuinţate pe timpul cănd se presupune că s'aŭ datŭ acestŭ hrisovŭ, de aseminea şi construcţiunea fraselorŭ ni se pare a fi pre silită.—Atătă ţicemŭ.

Th. C.

www.dacoromanica.ro

NOĬ PETRU RARESU VODĂ

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Domnŭ Moldoveĭ.

Însciințare facemu prin acéstă carte a nóstră, tuturor cuĭ vor căuta asupra eĭ, sau o vor auĝi cetinduse, pentru acest adivĕrat sluga nóstră Roman Hamză, precum că l'am miluit cu osebită a nóstră milă, de iam datu și iam întăritu în țara nóstră a Moldoveĭ, dréptă ocina luĭ și cumpărătură, o a patra parte din satu din Piticenĭ în Cobîle, partea cea din josu care iau fostu vĕnduto, Sima visternicul încă în ĝilele vĕruluĭ domnieĭ mele Stefan Vodă dreptŭ 320. zloți tătăresci. Această tótă de maĭ sus arătată a patra parte, săĭ fie luĭ de la noĭ uric cu tot venitul și fiilor lui, nepoților, strănepoților, prea strănepoților, și la tot neamul luĭ cine i se va alege maĭ de aprópe, nestrămutatŭ nici odinioară în vecĭ.—Ear hotarul aceĭ a patra părți din satu din Piticenĭ ce'ĭ în Cobîle, partea cea din josu, din tot hotarul să fie a parta parte, ear despre alte părțĭ să fie până unde s'au apucat din veac după hotarul cel vechiu, precum și ispisocul ce l'au avutu Sima Visternicul de cumpărătură pe acea a patra parte de satŭ din Piticenĭ ce'ĭ în Cobîle partea cea din josu încă l'aŭ dat în mănele slugeĭ nóstre luĭ Roman Hamză.— Care spre acésta este credința a maĭ susu

www.dacoromanica.ro

numitei Domniei Noastre Petru Vodă, și credința a prea iubitului fiiu al Domniei mele Bogdan, și credința a tuturor Boerilor nostri ai Moldovei a mari și mici—Ear după vieața nóstră cine va fi Domnu țerei noastre acestiea din fiii nostri, sau din neamul nostru, sau ori și pe cine ar alege Dumnedĭu a fi Domnu țerei nóstre acestiea a Moldovei. unul ca acela să nu clintéscă dania și întăritura nóstră, ci să'i întărească și să'i înputernicească, pentru că'i este dréptă ocină și cumpărătură. Și spre mai mare tărie și întăritură tuturor acestora de mai sus scrise, am poroncit credinciosŭ boerului nostru Tóder vel Logofăt să scrie, și cătră acéstă adiverată Cartea noastră pecetea nóstră să lege. Scrisu în Iași de Grigore Bocsovici, diiacul la 7036. (1528.) martie 4.

(Литѣта ѯ ѱі печетеа господа)

NOĬ PETRU RARESU VODĂ

Cu mila lui Dumnedĭeu Domnu Moldovei

Însciințare facemŭ prin acéstă carte a nóstră tuturorŭ cui vor privi asupra ei, sau o vorŭ auḑi cetindusă, precum că, Stancăi acestiea dreptei fete a Négăi, nepótei luĭ Thóderŭ Peticŭ, iam datŭ și iam întăritŭ, dréptă ocină și mosie, din ispisocului ce l'au avut maicăsa Négă, de împărțélă, dela părintele

www.dacoromanica.ro

Domniei mele dela Stefan Vodă (bătrânulŭ), din jumatatea de satu din Piticeni, jumătatea partea cea de mijlocŭ. Acéstă de mai susŭ numită jumătate partea de satu, să'i fie ei uricu, cu totŭ venitul. şi fiilorŭ ei, nepoţilor, strănepoţilor. şi la totŭ neamulŭ ei, cine i se va alege mai de aprópe, nestrămutată nici odinióră în veci. Eară hotarulŭ aceĭ jumătăţi. din jumătatea de satŭ din Piticenĭ partea cea din miçilocŭ, să fie pe unde au hotărâtŭ şi au pusŭ semne, credincioşiĭ boerii noştrĭ Petrica, ce au fostŭ **Portaru Sucevei.** şi D-luĭ Danciulŭ părcălabŭ **Cetăţeĭ Noue.** Erŭ despre alte părţi după vechiul hotarŭ până unde s'au apucatŭ din vécŭ.— Care spre acésta este credinţa... (*Mai de parte urmează cuvintele din uriculŭ de mai susŭ, până la capătŭ, de aceia nu s'au mai repetat şi in acesta*)—

Scrisu în Huşŭ, de Thóderŭ Oaneĭ, diacu din 7036, (1528) Martie 28.

(Літѣра ні нечетса господа)

NOĬ MOISIE MOVILĂ VODĂ

Cu mila luĭ Dumnedeu Domnu Moldoveĭ.

Iată venindu înaintea noastră, şi înaintea tuturor Boerilor nostri aĭ Moldoveĭ a mari şi a mici rugătorul Domnieĭ mele preotul Avram din Piticenĭ şi ne-au adus unu zapis

www.dacoromanica.ro

de mărturie, de la Petrea Hótnog, de la Costantin Visternicul, dela Toma Sulgeru si dela Pintileiu din Piticenĭ, şi de la Mihăilă şi Grigore tot de acolo, cum şi de la Andronie din Sâlăvestrĭ; asemine şi de la alţi oamenĭ buni, **ostaşĭ de frunte** şi megiesĭ de prin prejuru, asia scriind şi mărturisind într'acelu zapis precum că venind înaintea lor Pavăl şi sorusa Nastasia, nepoţi de fată a Hăragăĭ, ficiorul Ruseĭ, si dreptă ocina lor şi mosie. . . . . cătă se va alege din Piticenĭ, partea Hăragăĭ, de nime siliţĭ, nici asupriţĭ, ci de a lor bună voie au vĕndut mai sus numituluĭ rugătoruluĭ nostru preotuluĭ Avram, drept patru spre ḑece taleri bani buni de argint.

Deci Domnia mea vĕḑind acest zapis de mărturie, acéstă de bună voie tocmală şi deplină plată, Domnia mea am creḑut, şi încă şi de la noĭ am dat şi întărit acéstă de maĭ sus numită partea dintr'acest satu Piticeniĭ, ca numituluĭ maĭ sus rugătoruluĭ nostru preotuluĭ Avram, să'ĭ fie dreptă ocină, mosie, cumpărătură şi uricu şi întăritură cu tot venitul, nestrămutat nicĭ odinioară în veci. Şi altul nimea în protiva cărţeĭ noastre acestiea să nu se amestice.—*Însuşĭ Domnul au poruncit.*

Scrisu în Iaşĭ, de Ionascu Diiac, în 7139. Arilie 21.

(*L. P.*)

Ghenghea vel Logofăt au învăţat şi au iscălitu.

www.dacoromanica.ro

NOĬ ILIIAŞU VODĂ

Cu mila lui Dumneḑeu Domnu Moldoveĭ.

Însciinţare facemu prin acéstă cartea a noastră tuturor cuĭ vor căuta asupra eĭ, sau o vor auḑi citinduse, precum că venind înaintea noastră şi înaintea boierilor nostri aĭ Moldoveĭ, slugele nóstre: Drăgiciŭ şi fratele seu Ioan, ficiorii Negreteĭ, şi Neagu, şi sorusa Frăsina, fetele Marieĭ şi Nica, şi fraţiĭ eĭ, Cupce şi Toader, şi surorile lor Irina şi Greaca şi Nica, fiiĭ Albuluĭ, toţi strenepoţi aĭ lui Tóder Piticu, dreaptă ocina lor şi moşie, din ispisocul de întăritură, ce l'au avutu stremoşul lor Toader Piticu, de la Domniĭ cei de mai înaintea Domnieĭ mele, de la Iliias şi Stefan Vodă, adică: din jumătatea de satu ce'i pe Cobîle unde au fost casele a strămoşuluĭ lor doue părţi, cele din susu care acăm se numescu Piticeni, de nime siliţi, nicĭ asupriţi, ci de alor bună voie, au vĕndut slugeĭ nóstre, luĭ Lupe Berheciŭ, drept cincĭ sute **zloţi tătăresci.** asia apoĭ numitul sluga nóstră Lupe Berheciu, scuănduse, au plătitu deplinu toţi aceĭ de maĭ sus arătaţi banĭ, 500 zloţi tătărescĭ, în mănele maĭ susu numiţilor luĭ Drăghiciu şi fraţimiseu lui Ioan ficiorii Negreteĭ, şi Neagăi şi sororeĭ eĭ Frăsinei fetilor Marieĭ, şi Nicăĭ şi fraţilor eĭ: Cupceĭ şi luĭ Ioan, şi su-

www.dacoromanica.ro

rorilor lor: Irineĭ, Greacăĭ. şi Nicăĭ, fiilor Albuluĭ, toţi strenepoţiĭ aĭ luĭ Toader Piticu, din naintea nóstră' şi din naintea boerilor nostri.—Deci Domnia mea veḑĕndu această de a lor bună voie tocmală şi deplină plată, Noĭ ĕncă asijdirea şi de la nóĭ am datu şi am întăritu slugeĭ nóstre luĭ Lupe Berheciu, acele de mai sus numitele doue părţi, părţile cele din susu, din jumătatea cea de satu ce'i pe Cobîle, unde au fost casele luĭ Petrică Piticu, care acum se numescu Piticenĭ. Pentru ca să'i fie lui de la noĭ uric, cu tot venitul, şi fiilor luĭ, nepoţilorŭ, strenepoţilor, prea strănepoţilor, şi la tot neamul luĭ, cine i se va alege maĭ deaprópe, nestrămutatu nicĭ odinioară în vecĭ.

Ear hótarul celor de maĭ susu numitelor doue părţi, părţilor celor din sus, din jumătatea de satu ce'i pe Cobîle, unde au fost casa stremosului lor, cari acum se numescu Piticenĭ, din tot hotarul din jumătatea de satu să fie doue părţi, ear despre alte părţi, să fie după vechiul hotar, până unde s'au apucat din veacu. Care spre acésta este credinţa a mai sus numiteĭ Domnieĭ noastre Ilieas Vodă şi credinţa a pre iubiţilor **fraţi** aĭ Dqmnieĭ mele Stefan şi Costantin, şi credinţa a tuturor boerilor nostri aĭ Moldoveĭ a marĭ şi a micĭ.—Ear după viiaţa

www.dacoromanica.ro

noastră cine va fi Domnu ţereĭ noastre acestiea, din fraţiĭ nostrĭ, sau din fiiĭ nostri sau din neamul nostru, sau orĭ şi pe cine va alege Dumneḑeu a fi Domnu ţereĭ nóstre acestiea a Moldoveĭ, acela să nu aibă aĭ strica dania noastră şi întăritură, ci săĭ întăriască, şi să'l înputernicească, pentru că el pe drepţi şi curaţi banĭ aĭ seĭ şi-au cumpăratu.—Şi spre maĭ mare tărie şi întăritură tuturor acestor de mai sus scrise, am poroncitu credincios boeriuluĭ nostru, Măteéş Vel Logofăt, să scrie şi cătră acéstă adevărată Cartea noastră pecetea noastră să lege.

Scrisu în Husî, de Mihailă Voira, dieacu în 7056. (1548) martie 23.

(Легътара Печетеі господ*в.)

Nota. După publicarea Documentelorŭ Târgului Vasluiului, am socotitŭ de o imperiósă datorie de Colectoru, să cautu a împărtăşi lectorilorŭ şi Urice maĭ vechi de câtŭ acela de la pagina 139; am creḑutŭ dar că ispisócele serbesci de la Petru Rareşŭ Vodă, de la Iliaşŭ Vodă şi de la Moisie Movilă Vodă, ce sunt atingătore de moşia Piticeniĭ (Berbinceniĭ), ţinutul Bacău, şi care se află în păstrarea mea, ar putea servi de comparaţiune; la cazu de trebuinţă. Traducţiunea acestorŭ urice serbescĭ, s'au făcut în anul 1816 şi în 1817 de cătră Clucerulŭ Apostol. Şirulŭ construcţiuneĭ este lesniciosŭ, nu intortochiatŭ ca acela al traducătoruluĭ Uricului de la pagina 139; căci dacă s'ar socoti, unŭ minutŭ macar, că documentile Vasluenilorŭ au fostŭ scrise în românesce, atuncĭ de sigurŭ amŭ putea întări că acelŭ actŭ este apocrifu, căci documentele Domniloru au începutŭ a se scrie în Românesce de prin timpulŭ luĭ Stefan Tomşia Vodă şi Vasile Vodă.

www.dacoromanica.ro

Documentele împărtășite de la Pagina 149 până la 155 potu da îndestulă materie de studiată celor ce se ocupă cu istoria nóstră.

T. C.

Inscripțiune
În păretele deasupra scărilorŭ suitoare în cafasulŭ Bisericeĭ Precista-Mare din Romanŭ.

„Această S-tă Biserică unde se prăsnuesce „Adormirea Precistei, întâiŭ aŭ fostŭ zidită de „Dómna Rusanda maica luĭ Bogdanŭ la „anulŭ 1569; al doilea s'au ḑiditŭ de isnoa„vă de Episcopulŭ Romanuluĭ Chir Ionichie „cu ajutorulŭ Domnuluĭ Constantin Raco„viță V. V. la anulŭ 1753. și s'aŭ dat de „ctitoriĭ seĭ metoc St. Spiridŏn din Iassĭ; „al treile iarăși s'aŭ ziditu din temelie din „veniturile M-rei fiind egumen Gerasim „Putneanl la anĭ 1787.“

NOTIȚĂ BIBLIOGRAFICĂ

Împărtășim frontispiciul unuĭ *Ceaslov* pentru sciința amatorilor de Cărți vechi.

„Ceaslov tipăritu, în ḑilele prea luminatuluĭ și prea înalțatuluĭ Domnu Ioan Neculai Mavrocordat Vodă, cu bine cuvĕntarea pre Sfințituluĭ Kir Nechifor Peloponisanul, Mitropolitu a tótă Moldova; cu osĕrdia reposatuluĭ Kir Varlam Episcopu Rădăuților, întru a sa din nou făcută Tiporgafie de Rădăuți.

www.dacoromanica.ro

„În anii dela Zidirea Lumei 7254. iar de la Hristos 1745. septem 21.

NOI IRIMIA MOVILÂ VOIVODU,

Cu mila lui Dumnedeu Domnu Țerei Moldovei.

Iată au venit înaintea nóstră și înaintea boierilor nostri Todosia fata lui Iachim, nepoata, că de a ei bună voie, de niminea silită, nici asuprită, au vêndut a sa ocină și moșie partea ei ce se va alege din satul Dumenii, ce este peste Prut în ținutul Hotinului la Ezerul-Albu, din vatră și din cămpu, pe aceia au vênduto slugei noastre lui Fedor Pitărelul, drect 80 *taleri* de argintu, și iau plătit elu, toți deplinu, înaintea noastră, și înaintea boierilor nostri.—Deci de acum înainte, acea de mai sus arătată parte de ocină, ce'i se va alege, partea Todosiei, fetei lui Iachim, din satul Dumenii, din vatră și din cămpu, sa'i fie lui, mai sus numitul Fedor Pitărelul, și de la noi uricu și cumpărătură cu tot venitul, și altul să nu se amestice. Suceava 7107 (1599) iunie 9.

Domnul au Poruncit. (L. P.)

(Traducere de pe Sêrbie de pe piele).

Noi Dumitru Șoltuzul, cu 12. Pârgari din Târgul Hotinului

Iată au venit înaintea nostră Makidon din

www.dacoromanica.ro

Fătcăuţĭ, şi fratele seu Ionaşcu, şi sora lor Nasti, că de nime siliţĭ, nicĭ asupriţĭ, ci de a lor bună voie, i cu mărturiĭ din naintea noastră, şi din naintea altor ómenĭ buni, din Târgul Hotinuluĭ precum că şi-au vêndutu a lor dréptă ocină şi moşie, partea de silisce ce se numesce Dumeniĭ pe malul Ezeruluĭ, unde au şedutu Skimne, şi cu locu de moară în valea care vine cătră Cerlina, şi au vêndutu din jumătate de satu, o a treia parte, luĭ Grigorie Donovicĭ, drept 72 galbenĭ ungurescĭ. Deci, noĭ Şoltuzul şi părgariĭ, vedêndu a lor de bună voie mărturisire, şi a luĭ Grigorie, plata deplinu, noĭ asijderea şi de la noĭ ĭam făcutu luĭ mărturie, ca să'ĭ fie luĭ şi de la noĭ mărturie, pe acea de maĭ sus arătată silisce anume Dumeniĭ, din jumătate de satu, a trea parte, —şi spre maĭ bună credinţă şi siguranţie am pusu pecetea Târguluĭ, într'acéstă mărturie a noastră, ca să se scie.

în Hotin la 7111. (1603.) maiŭ 21.

(L. P.)

NOĬ IRIMIA MOVILĂ VOEVODU

Cu mila luĭ Dumnedeu Domnu Moldoveĭ.

Iată au venitŭ inaintea nóstră şi inaintea boerilorŭ noştri, jupănésa Irina, şi jupănésa Agafia şi fratele lor Isacŭ, şi sora lor Gaftóna, ficiorii

www.dacoromanica.ro

reposatului biv-Logofăt Bârlădénul, şi s'au jăluit Noue cu mare jalbă, şi cu mare mărturiĭ a mulţi boeri şi slugĭ de curtea domniască, şi megieşi de prin prejurŭ, ḑicêndŭ: că dresurile de cumpărătură ce au avutŭ de la Petru Vodă, şi ispisóce de întăritură de la Aron Vodă, pe o siliste anume Zelina, pe din josu de Medveja, ce este în ţinutulŭ Hotinuluĭ; acele dresurĭ au peritŭ, cândŭ au peritŭ singurŭ Bărlădénul Logofătulŭ în ḑilele luĭ Aron Vodă, érŭ altele au peritŭ cândŭ au venitŭ Mihail Vodă, în pământul Moldoveĭ, şi satul acela atuncĭ au arsŭ, şi de atunci este pustiŭ. Care acea siliste au fostŭ de cumpărătură Bărlădénuluĭ de la Crăgun Prodan şi de la surorile luĭ Nastaşca şi Oléna Mironésa, şi Magda şi Mica, şi Tudosca, ficiorii luĭ Ión Prodan, nepoţiĭ luĭ Prodan celuĭ bătrân, strenepoţiĭ luĭ Coman Bosinschi, dreptŭ 1500 Zloţi tătărescĭ, din dresu de miluire ce au avutŭ Coman Bosinski, de la bătrânul şi bunul Alesandru Vodă, şi din dresu de întăritură ce au avutŭ Ioan Prodan de la Alesandru Vodă. Decĭ Noĭ vĕḑêndŭ atâtă jalbá şi mărturiĭ, aşijderea şi de la Noĭ am dat, acelor de maĭ sus scrişĭ ficiorii Bărlădénuluĭ Logofătŭ, pre acele de maĭ sus ḑise siliste, anume Zelina, ca să fie şi de la Noĭ uricu şi ocină cu totŭ venitulŭ.—Şi altul să nu se amestice.

Irimia Movilâ Vodă 7113, (1605) Aprilie 2.

(L. P.) Vel Logofăt, procit.

Nebojatco, uricaru.

---

www.dacoromanica.ro

NOĬ IRIMIA MOVILĂ, VODÂ

Cu mila luĭ Dumnedeu Domnu Moldoveĭ.

Cuĭ s'ar întâmpla a auḑi pentru acéstă adivĕrată sluga nóstră, Dimitrie Ponicĭ, şi sora luĭ Agafia, ficiorii Măriucăĭ, şi némurilor lor Grigorie şi Tóder, şi sora lor Nastasia, Stanca şi alte surorĭ a lor, ficiorii luĭ Petraşcu, nepoţi Stanceĭ, feteĭ luĭ Arbure Hatmanu, jăluinduse eĭ Noue, érŭ Noĭ cu anóstră osebită milostivire, dândule şi întărindule lor de la Noĭ, şi dintr'al nostru pământŭ al Moldoveĭ, drépta lor ocină din strămosecu ispisocŭ de împărţială, dréptă îndreptare, ce au avutŭ de la strămoşul lor Arbore hatman de la bătrânul Bogdan Vodă, şi întăritură de la tânărul Stefan, satul, pre nume, Vorona cu móră, ce este în ţinutul Suceveĭ, şi satul Sfetcăuţiĭ cu móră, şi jumătate de satu Hriţeniĭ cu móră în Drabisce; ér satul Bliscinăuţii cu morĭ, care satŭ Bliscinăuţii cu mori, sculându-se din trânşiĭ au vêndutŭ, şi au remasŭ partea luĭ Dumitru Poniciu şi a suroreĭ luĭ Agafiea, satul Sfetcăuţii cu morĭ şi jumătate satu Hriţeniĭ, care au datŭ Patrascu, şi a sa a patra parte din satul Hriţeniĭ suroreĭ luĭ Măriucăĭ pentru un frău de argintŭ poleitŭ, care 'l luasă de la dênsa, când au fostŭ pribejit în ţara Leşiască, şi l'au prăpăditŭ atuncea; — érŭ partea némurilorŭ lor: Grigorie, Tóderŭ, şi surorile lor Nastasia 'i Stanca şi ale altorŭ surorĭ a lor, le-au remasŭ lor satul Vorona cu morĭ. Pentru acésta ca să fie slugeĭ nóstre luĭ Dumitru Poniciu şi a suroreĭ luĭ Agafia, satul Sfitcăuţiĭ cu morĭ, şi jumatate satŭ Hriţeniĭ cu morĭ ce suntŭ în ţinutul Hotinuluĭ, de la Noĭ cu uricu de ocină cu totu

www.dacoromanica.ro

venitul lor, şi a totŭ némul lor, care din trânşii ar fi maĭ aprópe, nesmintiţi nicĭ odinióră în vecĭ. Iar hotarul acestor de maĭ sus pomenite sate, anume: Vorona şi Sfitcăutiĭ, şi acéstă jumătate satŭ Hriţeniĭ, ca să fie lor, de pre părţile lor, pe a lor bătrâne hotare, pe unde din ceputŭ au fost aşezatŭ.— Acésta este credinţa Domnieĭ mele şi a credincioşilor boerilor nostri.— —

7114, (1606) april 6.

Irimia Movilă Vodă (L. P.)

Vel Logofăt, Procit.

NOĬ RADU VOEVODU.

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domnu Moldoveĭ.

Scriu că Nastasia, fata luĭ Isaac părcălabul, jupîneasa luĭ Ionascu Rostopanul, diĭacu, s'au tănguit Domnieĭ cu mulţi boierĭ marturĭ din curtea domniască, şi cu megieşĭ de prinprejuru, ḑicêndu: că au avut jumătate de satu Ionăseniĭ, partea din josu cu curte a părintelui eĭ, a luĭ Isaac părcălabul, şi cu locu de moară, dreaptă ocină şi mosie, şi au fostŭ eĭ danie de la tatăl seu Isaac, pentru căcĭ ea au fost cea maĭ mică în casa părintelui seu,—şi când au venit Stefan Tomşa Vodă, fratele Nastasieĭ, Grigoras, şi cu fratele Domnului, au pribegit în ţéră lesiască, şi ş'au luatu atunce, aceia jumătate de satu de Ionăseni, ca Domniască, şi s'au dat monastireĭ Solca, pentru fuga fratelui seu

www.dacoromanica.ro

Grigoras.—Iar Domnia sa Radu Vodă s'au sfătuit cu sfetnicii, tot după legea ţerei, şi au aflatu că nicĭ au fost frateseu vinovatu cu nimică. Asia dară, Domnia sa, cercetănd prin marturi, au aflatu că este dreaptă mosie a Nastasiei, fetei luĭ Isaac, acea jumătate de satu Ionăşeniĭ partea de josu cu curte şi moară în Siretu, au luato de la mănăstirea Solca, şi au dat'o ear Nastasiei, şi'i face şi întăritură cu acest hrisov, să o aibă în vecĭ. 7125. (1617.) Ian. 30.

Singur Domnul au poroncit,

(L. P.) (subscrisŭ) *Ghenghea* Vel-Logofătu

(Traducere din Sărbesce.)

NOĬ VASILE VOIVODU

Cu mila luĭ Dumneḑeu, Domnu Moldoveĭ

Facemu însciinţare precum au venit înaintea noastră şi înaintea boierilor nostri, Hristea şi fraţiĭ luĭ Stratulat si Eremia şi cumnatul lor Cazacu, ficiorul luĭ Iurăşcu Dracea ce au fost biv sulgeru, şi Stratulat Dobroţinu, cu frateseu, şi Gheorghie şi sora luĭ, ficiorii lui Ilie din Holcineţiu şi Hristina fata luĭ Miron, şi Minta fata luĭ Mateeşu, şi Petraşu ginerele Moşitóe toţi nepoţiĭ luĭ Tóder, strănepoţiĭ lui Cozmin Cămărasuluĭ, şi aŭ pârîtŭ de faţă înaintea nóstră pre Dumitru Ponicĭ şi pe nepoţiĭ luĭ, Vasilie şi Mihaşcu, ficiorii luĭ Isaac din Costinescĭ, şi pe Onosa, ficiorii luĭ Matieşu, Pitărescu, şi pe Dumitrascu Şandăr din Iaşi,

www.dacoromanica.ro

şi pe Safta femeia luĭ Necoară ficiorul Eudokieĭ nepóta luĭ Poniciu, şi pre tóte rudeniile lor, nepoţi şi strănepoţi, Nastiĭ, Iogu, pentru a treia parte din Vlădenĭ şi pentru a treia parte din tot satul din Culiciu, ce suntu la ţinutul Sucevei, ţicêndu eĭ cum acele drepte ocinĭ şi bascini, că sunt ale lor. Iar Dumitru Ponicin şi cu toţi nepoţiĭ luĭ ne-au arătatu unu Uric de bastină de la bătrinul Stefan Vodă, şi alt uric de înpărţeală earăşĭ de la acela Stefan Vodă, Bătrănul, scriindu ĭnt'acel uricu cum că s'au venit la înpărţială tot satul Vlădeniĭ şi tot satul Culiceniĭ, şi satul Rogoşestiĭ, strămosilor Nasteĭ Iogóe. Ear cánd au fost în ţilele luĭ Radu Vodă, s'au sculat Dumitrascu, ficiorul luĭ Pătrascu, nepoţiĭ Mihului şi rudeniile luĭ, şi-au venit ficiorul luĭ Ionascu, nepoţi Groazeĭ şi alte rudeniĭ a lor, tuturor de mai sus scrişĭ, şi au pîrîtu pe Ponicescĭ şi pe tóte rudeniile lor, cu unu ispisoc de înpărţială de la Alisandru Voda, scriind întrănsul; cum că sunt ale lor acele sate de bastină, şi a mosuluĭ lor Grozeĭ şi luĭ Toader şi Mihuluĭ, ear Radul Vodă ĭau judicat pre dĕnsiĭ după dreptate şi după legea ţereĭ, că să jure eĭ cu 24. *de jurători* oameni buni, şi slugĭ domnescĭ, cum că este acel ispisocu dreptu de la Alisandru Vodă, eară ei n'aŭ pututu să jure, ce aŭ remasu din tótă legea Raduluĭ Vodă, precum au arătat Ponicescii cu tóte rudeniile.—Ispisoc dela Radul Vodă, precum ĭau remasu pre dĕnşiĭ şi *şi-au pusu ferĭ*. Deci Domniea mea, am întrebatu pre dennşiĭ, pre ceĭ de maĭ sus scrişĭ ficiorii Draceĭ şi pre Dobricescii, şi pre ficiorii luĭ Ilie, şi pre tóte rudeniile, maĭ au nişcaiva dresuri pe acele tóte

www.dacoromanica.ro

de maĭ sus scrise, ear ei au respunsu că n'au nicĭ unu zapisu, decĭ au remasu din tótă legea ţereĭ. Iar Dumitru Poniciu cu nepoţiĭ luĭ, Vasile şi Mihasco şi sora lor Ionica, şi fratele lui, şi Dumitrascu Şandăr, şi alte rudeniĭ a lor, s'au îndeptat şi *supus feriĭ 24. zloţi în Visteria Domnieĭ mele*, şi earăsĭ ĭau pîrîtu ficiorii Draceĭ Sulgerul pe Dumitru Poniciu, şi pe toţi nepoţiĭ luĭ, pentru atreea parte de satu din Culici, cumpărătura tatăluĭ lor, ţicêndu că este aceia atreia parte de satu, cumpărătură lui Iurascu Dracei Sulgeruluĭ, de la Ionascu Stroici, ficiorul luĭ Stroici Logofătul.—Deci, Domnia mea, ĭam întrebatu pre dĕnsiĭ de au vre unu zapis de la Ionascu Stroici, de mărturie precum au cumpăratu tatăl lor Iurascu Draceĭ acea atreia parte de Culici, ear eĭ n'au aretatu nici unu zapis de la Ionascu Stroici, eĭ numaĭ au arătat unu ispisoc de întăritură tatuluĭ lor luĭ Iurascu Draceĭ, de la Gaspar Vodă. Deci, Domnia mea, le-am pus ţi, ficiorilor Draciĭ, ca să se afle acel zapis, ear eĭ nu l'au aflatu că nu era de unde, şi nu le-am mai pusu lor ţi: deci, Domnia mea, asia am aflatu, că acel ispisoc nu este dreptu, căci nu este făcutŭ de cumpărătură de la Ionascu Stroici, ci este făcut de întăritură ; asia, Domnia mea le-am luatu ispisocul acela şi l'am datu în mănele Ponicestilor, şi a rudeniilor lui şi uricul ce au ficiorii Draciĭ încă am stersu, partea acea de ocină ; şi au remasu ficiorii Draceĭ din tótă legea ţăreĭ, pentru aceia de acum înainte, să nu mai aibă a se mai pîrî ficiorii Draceĭ, şi cu ficiorii luĭ Dobriţiă, şi cu aĭ luĭ Ilie din Volcinescĭ si Cărtĕnĭ, şi Minta, şi Patrascu, şi Holbinescul gi-

www.dacoromanica.ro

nerile luĭ Mușatu, și cu tóte rudeniile lor, cu Dumitru Ponici, și cu tóte rudeniile lor, pentru acele părți de ocină, nicĭ odinioară în veci.— Ear de s'ar ivi cândva a niscaĭva dresurĭ pe acele treĭ sate se nu se creadă, ci să se iea, și să se dee pe mâna Ponicestilor și la rudeniile lor; și alțiĭ să nu se maĭ amestice peste cartea nóstră.

Domnul au poroncitu·

Iași în 7147 (1639) sept. 3.

(L. P.).

NOĬ VASILE VOEVODU

Cu mila luĭ Dumnedeu, Domnu Moldoveĭ.

Iată că viindu înaintea noastră, și înaintea tuturor boerilor nostri mari și micĭ, boerul nostru Nacul Vornicu de *Gloate* și .... Chicghica .... Varticu, s'au judecat de față înaintea noastră pentru unu iazu, ce ḑice Varticu că are jumătate din acel iazu, și cum că ajunge hotarul Crăstinesciĭ, până la părăul Politinuluĭ. Decĭ, Domnia noastră, am trimis pe sluga nóstră Bolereanu Uricarul, ca stringênd ómenĭ bunĭ, să socotească pentru rândul aceluĭ eazu, si apoĭ socotind sluga nóstră de maĭ sus arătată, cu ómenĭ bunĭ, și au făcut numituluĭ de maĭ sus boieriuluĭ nostru mărturie înscrisu cătră Domnia nóstră; — după aceia, earăși, al doilea rându s'au judicatu

www.dacoromanica.ro

de faciă înaintea nóstră pentru acel eazu, am trimisu Domnia nóstră pe Gavrilas biv Logofătu, carĭ cercetându şi el cu alţĭ ómenĭ bunĭ, tot asemine au aflat, precum că Vartic nu are nici o treabă la acel eazu, şi earăşĭ au dat mărturie înscrisu şi acestuĭ boeriu, alu nostru, cătră Domnia nóstră.—După aceea éră alŭ treilea rându s'au judicatu faţă înaintea nóstră totu pentru acelŭ iazŭ şi pentru hotarulŭ satuluĭ Şirăuştiĭ.—şi amu trimesu Domnia nóstră pre boeriĭ nostrĭ Popescul parcalabŭ şi pe Balan comis, şi pre Trandafiru părcălabŭ şi pre Hăzdeu, şi aşia stringându eĭ óminĭ bunĭ aŭ cercetatu uriculŭ vechiu alŭ satului Crăstineştĭ în care scrie semnele, şi au găsitu că nu ajunge hotarulŭ Crăstineştilor, în semne. Boeriĭ nostri de maĭ susu arătaţĭ au pusŭ semne. Dreptŭ aceea de a cum înainte să aibă a ţine Crăstineştiĭ până unde le scrie uriculŭ celu vechiŭ în semne, éră boeriulŭ nostru Nacu Vornicu de Glótă să aibă a ţine până unde iau hotăritŭ boeriĭ nostrĭ de maĭ susŭ arataţĭ.—Şi să nu maĭ aibă a maĭ trage acéstă judecată nicĭ odată în veciŭ, preste acéstă carte a Domniei nóstre.

Scris de Pascu în Iasi, 7153 Aug. (1645.) 19,
Insusĭ Domnul au Poroncit.

(L. P.) *Todirascu* Vel Logofăt.

(Traducere de pe Sârbie.)

www.dacoromanica.ro

NOĬ VASILIE VOEVOD

Gospodar Zemli Moldavscoĭ.

Adică au venitu înaintea Domnieĭ Mele şi înaintea boerilor Domnieĭ Mele, a mari şi a mici, Ionaşcul Cărtian şi Dumitrascu Cărtian şi cumnatul lor Vasile Brăescul, şi s'au tocmitŭ de bună voea lor, de nimine nevoiţi ori asupriţi, cu cumnatulŭ Ionascul Postelnicŭ. de şi-au împărţitŭ tóte ocinile şi moşiile ce au avutŭ eĭ din preună, şi s'aŭ venitŭ în partea boieruluĭ nostru luĭ Ionascu Postel. tot satulŭ Lămaşeniĭ şi cu un vadŭ de móră pe apa Brădăţelului, care vadu este maĭ jos la impreunarea hotarelorŭ Rotôpănestilor cu Mihăestiĭ, şi jumătate de silisce de Pătrăuţĭ ce suntŭ la ţinutul Hotinuluĭ pe apa Prutuluĭ. — Aşijderea s'aŭ sculat Ionascul Cărtianŭ şi Dumitrascul Cărtianu şi cumnatul lor Vasile Brăescul, şi aŭ datŭ unŭ salaşu de ţiganĭ luĭ Ionaşcŭ Postel. pe désupra părţeĭ ocinilorŭ şi ţiganiloru, pentru care lucru căndu au datŭ Ionaşcŭ Postel. cele trei sute de *galbeni* datoriea lor de la Iordachi Visternicŭ Mare, şi ĭau dat eĭ cu toţiĭ satul Dămideniĭ. — Decĭ au socotitu eĭ cu toţiĭ fraţiĭ, cum că nu plătesce satul Dămideniĭ acele trei sute de galbenĭ. ce este maĭ prost, şi s'au sculat cu toţi fraţiĭ şi ĭaŭ maĭ datŭ unŭ sălaşŭ de ţiganĭ şi ĭau dat şi

www.dacoromanica.ro

şese ḑeci de leĭ, cum scrie şi în zapisele lor cele de împărţială.— Deci Domnia Mea dacă am vĕḑut tocmală de bună voie şi împărţială de bună voiea lor, Domniea Mea încă am dat şi am întărit boerului nostru ce maĭ sus scrie, luĭ Ionascul Postel, tot satul Lămăşeniĭ şi cu vadu de moară în apa Brădăţeluluĭ, ce este la ţinutul Sucevei, şi jumătate de silistea Pătrăuţiĭ, ce sunt la ţinutul Hotinuluĭ, şi unu şelaşu de ţiganĭ, care maĭ sus scrie, ca să fie şi de la Domnia Mea, dréptă ocină şi moşie, şi împărţire neclintită nicĭ odinioară în veci, şi nimine să nu se amestice la acéstă carte. Iassi, 7155. (1647.) mart. 13

Singur Domnul au Poroncit.

(L. P.) (iscălitu) Todirascu vel-Logofăt.

Hrisóvele de la pagina 157 şi pănă aice, le-am tinăritŭ, în astă a doua Ediţiune, dintr'o condică manuscrisă în românesce, latinesce şi rusesce, în care se află mai multe acte însemnate. Condica este în dispusiţiunea mea.

TRADUCŢIUNEA FIRMANULUI PENTRU MNASTIRILE MUNTENIEĬ.

Fiind că în anul 1237, tu Domnule alŭ Valahieĭ împreună cu vre o căţi-va boeri pintr'unŭ Argihalu al tău în feliulŭ Mahzaruluĭ, aĭ făcutŭ cunoscutu că în vremea Domnilor fanarioţi, unii din călugări vinduŭ la

www.dacoromanica.ro

monastirile lorŭ, aŭ îndrăḑnitŭ a petrece acolo, poroncindŭ a face şi feluri de răutăţi, şi teai rugatŭ a se isgoni toţĭ aceĭ călugări grecĭ, şi căndŭ trimiterea vre uneĭ dări anuale ale monastirilorŭ de acolea, la monastirile ce se află în înpărăteştile mele provinciĭ, să va prelungi, să nu se trimiţă acolea spre împlinirea ieĭ altŭ călugărŭ din partea patriarhieĭ, ci raportânduse una ca aceasta la înalta mea Pórtă, să se facă într'acest chipŭ împlinirea, şi trimiterea acestiĭ dărĭ anuale, prin capu chihaielele Valahiĭ. Cu tóte că după Împărătesculŭ meŭ sfântŭ Hatŭ, s'au datŭ o acestŭ felŭ de înaltă poroncă, dar vechiliĭ Patriarhieĭ Icrusalimuluĭ, a episcopeiĭ Sinaiŭ şi a Sfântuluĭ Munte, prin argihalul lor, acum arătîndŭ înalteĭ mele Porţi, că nu numai nu s'aŭ trimisu în vremea cea din vechime dare anuală a monastirilorŭ de acolea, cătră monastirile ce se află în reḑidenţa mea, dar că s'aŭ prăpăditŭ aceste în mâinele unuia şi a altuea, şi într'acestŭ chip s'aŭ pricinuitŭ mare pagubă şi lipsĕ la aceste monastiri, s'aŭ rugatŭ a mă îndura, şi a bine voi de a stăpîni eĭ, şi a cârmuĭ ca şi mai înainte monastirile de acolea cu acareturile lor. Aşa dar după inalta mea poroncă ce s'aŭ datŭ, trebuia în vreme a se da acest venitu prin capu-chehaiele Valahieĭ din rezidenţia mea, acestorŭ vechiliĭ,

www.dacoromanica.ro

de a nu se da, și a se prelungi până acumŭ dispută între ambele părți. Este adevăratŭ că se pricinuește pagubă acestorŭ monastiri, de aceia ca să lipsiască pe viitoriu această dispută, găsescŭ cu cale de a vă întórce stăpănirea, și cârmuirea acestorŭ monastirĭ în starea loru cea din tăiŭ, cu condiție de a se alege pe viitoriu călugări cinstiți, și credincioși; și să se trimiță acolea de către patriarhiĭ, și atât la chestia stăpînireĭ acestorŭ călugări, și cărmuireĭ monastirilor, și a acareturiloru, câtŭ și la aceĭa a daraverelor veniturilorŭ lor, se nu se amestice altŭ nimene și călugăriĭ ce se vor trimite să se pórte bine, și cînd se va ivi vre o aratare, saŭ reclamație, că vre unul din trânșiĭ aŭ călcat regula, unulu ca acela să se pedepsiască, și în locuĭ alegânduse altulŭ, credinciosŭ și cinstitŭ de către patriarhu, cu chezășié să se trimiță acolea. Către aceasta din călugăriĭ aceia cariĭ în trecuta întîmplată răzvrătire în Valahia, urmîndŭ și dându ajutorŭ revoluționariloru, s'aŭ arătatŭ de vinovați, nimene din asemenea pribegiți călugăriĭ, pe viitoriŭ să nu se primească la monastirile de acolea. La tóte acestea contribuindŭ împărătéasca mea voință și primire, s'aŭ trimisŭ această sfântă a mea poroncă. după sensulŭ căriea se va face urmarea fără de

www.dacoromanica.ro

a se întîmpla vre o mişcare împrotivită, şi s'aŭ scrisu pe la anulŭ 1242 (1826) pe la luna luĭ Zilhige.

DOCUMENTE ISTORICE

Corespondenţă diplomatică între boerii din Muntenia, cu guvernul rusescŭ (traducere).

Cătră Excel. Sa Feldmareşalulŭ, pentru voiă d'a se trămite din ţéră deputaţiune la Petresburgŭ.

1774 Maiŭ.

Interesulŭ ce ica Alteţa Vóstră pentru fericirea ţêreĭ nóstre, după atâtea bine faceri ce aţi arĕtatŭ şi în genere şi în parte cătră noĭ, ne îndémnă a vĕ propune respectuos prin presenta umilă carte, décă inalta-vĕ prudenţă crede că este in interesul ţăreĭ nóstre d'a trămîte duoĕ-treĭ persóne din boierĭ şi veri una din ale cleruluĭ ca deputaţĭ la tronul împărătescŭ, ca să propunemŭ şĭ să cerimŭ plecatŭ unica nóstră rugăciune şi dorinţă, confirmarea libertăţiĭ nóstre subŭ inţelépta cârmă şi puternica protecţiune a Majestăţiĭ Séle imperiale, să ne daţĭ voiă d'a face o asemene alegere intre noĭ; şi preparânduse să vină la Alteţa Vóstră ca să le daţĭ scrisorile necesariĭ, în care, indemnatŭ de bine-voinţa ce vĕ caracterisă, să recomandaţi ţéra nóstră, şi credinciosulŭ serviciu ce cu supunere aŭ făcutŭ învingătórelorŭ ostirĭ imperiale; căcĭ noĭ, prin o asemine încredinţare din partea Alteţeĭ Vóstre, sperămŭ să dobândimŭ realisarea dorinţeĭ nóstre. Decĭ, sperămŭ cu desevârşire în nobilulŭ vostru sentimentŭ de umanitate si ne lăsămŭ cu totulŭ înaltei vóstre înţelepciuni, precum asemine şi totŭ ceea ce póte fi spre folosulŭ patrieĭ nóstre

www.dacoromanica.ro

rugânduvă cu totŭ respectulŭ să bine voiţi a ne povăţuĭ Alteţa Vóstră, ca un părinte, pre care patria nóstră vĕ consideră de mêntuitorulŭ şi bine făcătorulŭ eĭ.

Respunsulă Feldmareşalului, prin care se dă voiă de a se trămite deputaţiunea la Petresburg.

Prea sănte Archiepiscopŭ şi Mitropolitŭ alŭ Ungro-Vlahieĭ, cu toţi prea cinstiţiĭ membri bisericescĭ şi mirenescĭ, din tóte treptele Principatuluĭ Valachieĭ.

Cu mulţămire amŭ priimitŭ scrisórea vóstră, priu Emin. Sa episcopulŭ de Buzeu şi prea reverendulŭ părinte Archimandritŭ Dositeiŭ, şi amŭ vĕdutŭ într'însa probe despre favórea bunelorŭ dispositiuni ce purtaţi pentru mine, şi la care vĕ respunzŭ cu deplină bucurie şi plăcere. Precumŭ până acum în totŭ timpulŭ v'am datŭ probe de o temeinică încredere din anima sinceră şi curată, asemine şi acumŭ repetŭ, că după atâtea dovedĭ de bine-voinţă şi de îndurare din partea Majestăţeĭ Séle Imperiale a Augusteĭ mele stăpâne către patria vóstră, trebue să vă întemeiaţi, fără nicĭ o îndoială speranţele în puternica protecţiune a Majestăţeĭ Sale, şi să asceptaţi confirmarea acesteĭ bine facerĭ către voĭ, de la a sa generósă apărare, fără a vă maĭ munci de temeri, care póte să vă măhnéscă în zadarŭ turburânduvă liniscea, pre care comuniĭ noştrĭ voitorĭ de rău şi ceĭ asemene lorŭ o jertfescŭ pentru a servi pre inamiculŭ nostru. Câtŭ pentru ceea ce se atinge de alegerea deputaţilorŭ între voĭ, şi trămiterea lorŭ la ilustrulŭ tronŭ alŭ Majestăţiĭ Sale imperiale, acésta o lasŭ la propria vóstră voinţă, asigurânduvă din parte-mĭ speranţa, că cu deosebită silinţă mă luptŭ de a contribui la folosulŭ şi la binele vostru.

www.dacoromanica.ro

Sum cu tótă sinceritatea şi cu respectulŭ, al vostru plecatŭ servŭ.

T. Romantzof.

1774, Maiu 18 No. 187.

Din Focşanĭ.

Cartea ce s'a scrisŭ Impărătesei, cu ducerea Banuluĭ Cantacuzino.

Prea îndurătóre Stăpână.

Mântuitorulŭ nostru, încredinţêndune, prin negreşita sa gură, în sinulŭ Evangeliuluĭ, cum că elŭ scie ceea ce ne trebuesce, nu poprescе ci comandă cererea, şi permite rugăciunea, ţicêndŭ: cereţĭ şi se va da vouĕ, bateţĭ şi se va deschide. După exemplulŭ dară al acestui împăratŭ alŭ împăraţilorŭ, şi multŭ îndurătorŭ Dumneţeŭ şi părinte, domnindŭ şi Majestatea Vóstră, prea milostivă mumă, a tótă chrestinătatea şi a nóstră ceĭ prea plecaţĭ supuşĭ, scie, negreşitŭ, ceea ce ne trebuesce; şi cum că imperiala sa Majestate a predestinatŭ mêntuirea nóstră, precum ne amŭ încredinţatŭ din chiară manifestele Împărăţieĭ Sale, şi ne amŭ informatŭ prin impĕrătescile scrisorĭ din urmă; că neadormitulŭ vostru ochiŭ prevede pentru libertatea tutorŭ creştinilorŭ şi a nóstrĕ, după chiarŭ adiveririle bravilorŭ Generali ai Majestăţiĭ vóstre, carĭ cunoscŭ dispositiunile suveraneĭ lorŭ, noĭ nu ne îndoimŭ nicĭ decumŭ despre aceste tóte. Cu tóte cestea noĭ, avemŭ de datorie a cere necontenitŭ favórea puterniciei vóstre, şi suntemŭ impinşi de nevoiă să batem fără pregetŭ la uşa îndurării vóstre.

Pentru acésta şi acum, profitêndŭ de favorabila ocasiune a prea cinstituluĭ boerŭ, Banulŭ Mihaiŭ Cantacuzino, care vine spre respectóse închinare înaintea puterniciei vóstre,

www.dacoromanica.ro

însărcinatŭ şi cu a nóstră prea supusă plecăciune, luămŭ curagiulŭ a cădea înaintea puterniculuĭ tronŭ alŭ Majestăţiĭ Vóstre, şi cu lacrămi ferbinţi ne rugămŭ să împliniţi împĕrătésca promisiune, economisându mântuirea nóstră, şi scăpându-ne de sub jugulŭ tirănieĭ. spre a se mări de tótă naţia nóstră prea ilustrulu nume alŭ împărăţieĭ vóstre în tótă eternitatea.

Subscrisă de mitropolitulŭ ţărei şi alţi câţi-va.

In Iunie 1774.

Cărţile rugătóre pentru ţéră, către Excel. lorŭ Feldmareşalulŭ Romantzof, către Oberscof şi Paninŭ, când s'aŭ respânditŭ faima biruinţelorŭ, şi că Turcii cereaŭ pacea.

Mulţămită luĭ Dumneḑeŭ că, dupe dorinţa prea puterniceĭ nóstre stăpâne, spre recompensa dreptăţiĭ sale, biruinduse cu desevêrşire vrăjmaşulŭ némuluĭ omenescŭ, cere umilitŭ pacea, precum a voitŭ Împărăţia sa.

Tótă ţéra nóstră inundată de o nespusă bucurie pentru aseminea fericitŭ resultatŭ. nu speră maĭ pucinŭ de câtŭ fericirea şi asigurarea sa. Pentru acésta, alergămŭ şi noĭ la Excel. V. rugânduvă ca ministru alŭ bine-facerilorŭ prea puterniceĭ nóstre stăpâne, în acéstă gloriósă epocă a împĕrăţieĭ sale, să contribuiţi, după bunătatea Excel. V. la întărirea liberăriĭ naţiuniĭ nóstre, şi nu vomŭ lipsi, d'a vă inscrie în recunoscinţa nóstră, ca mântuitorŭ şi bine-făcătorŭ în tótă eternitatea. 1774 Iuliu 10, Bucurescĭ.

Prea înălţate Feldmareşale.

Graţia Domnuluĭ că resbelulŭ a reeşitŭ după dorinţa generală şi că resultatulŭ fericitŭ este că Alteţa Vóstră aveţi partea cea maĭ avantagiósă, atâtŭ între ale resbeluluĭ

www.dacoromanica.ro

cum și la negoțiarea păceĭ; și câtŭ despre acésta, țéra nóstră Românéscă și-a depusŭ tótă speranța în voĭ, care, ca unulŭ care aț aparat'o și aț liberat'o până acumŭ cu vitejiă și generositate, avêndŭ și acum încă încungiurată puterea Sultanuluĭ, veț întemeia libertatea și fericirea eĭ, în modulŭ și în gradulŭ celŭ maĭ avantagiosŭ, pentru care și toț în genere învócă clemența Alteței V. ca să faceț ceea ce toț speră. Éră eŭ smeritulŭ lorŭ păstorŭ nu lipsescŭ de a'mĭ îndoi rugăciunile pentru turma mea trămițândŭ inadisŭ către Alteța V. pre fiulŭ meŭ întru Christosŭ Arhimandritulŭ Filaretŭ, cu care bine voindŭ a intra în vorbă, și alŭ asculta cu indulgență, Vă rogŭ respectuosŭ, să mĕ povĕțuiț ca un părinte și bine-lăcătorŭ alŭ Românieĭ la totŭ ce depindă de la mine și de turma mea, pentru dobêndirea fericiriĭ sale; căcĭ speranțele tuturorŭ, atâtŭ ale mele câtŭ și ale turmeĭ ce păstorescŭ, suntŭ că Alteța V. va face totŭ ce este în folosulŭ țăreĭ nóstre, și că va vorbi totŭ ce contribue la fericirea eĭ, conformŭ bunelorŭ dispositiunĭ ce aveț către țéra-Românéscă, pentru a căreia libertate și apĕrare aț luptatŭ și aț ostenitŭ așa de mult. Éră consolidarea libertățiĭ sale va rĕmânea ca un prețiosŭ și neperitorŭ monumentŭ râdicatŭ în animele tuturorŭ locuitorilorŭ Românieĭ, pentru tot-d'a-una.

Domnulŭ Dumneḑeŭ să păzască pre înălțimea vóstră în perfectă fericire.

Câtre Generalulŭ Obrescoŭ.

Prea fericita isbândă a resbeluluĭ și favórea Excel. V îmĭ dau cele maĭ sigure speranțe despre neapărata fericire a țărei nóstre. Decĭ, împreună cu comunele rugăciunĭ ce prin umilă scrisóre se adresă Excel. V. nu lipsescŭ și eŭ, ca smeritŭ alŭ lorŭ păstorŭ, a vĕ scrie în parte a-

www.dacoromanica.ro

céstă respectósă a mea carte, trămiţându pre fiulŭ meŭ întru Christosŭ Arhimandritulŭ Filaretŭ, şi rugându-vă să'i daţi o indulgentă ascultare şi creḑămêntŭ, la câte vă va spune din parte'mi despre turma ce păstorescŭ. Nu sum nicĭ cum la îndoélă, că, după fericitele împrejurări actuale, fericirea patrieĭ mele, va fi fórte stabile, şi plinŭ de acéstă speranţă, vă rogŭ ca prin clemenţa şi bunătatea vóstră, să lucraţĭ pentru binele uneĭ naţiunĭ întregĭ stabilinduĭ fericirea în modulŭ celŭ maĭ avantagiosŭ : şi afară de ceea ce depindă de la Excel. V. şi despre care sum sigurŭ că o veţi face. Vĕ mai rogŭ că, dacă credeţi că se maĭ cere şi altă-ceva din parte-mĭ saŭ din partea turmeĭ mele, să ne povăţuiţĭ ca să o facemŭ. Éră pentru binele ce veţĭ face turmeĭ şi patrieĭ mele, Dumneḑeu să vă dăruéscă, dreptŭ recompensă, tóte fericirile în acéstă viéţă şi în cea viitóre.

Câtre comtele Paninŭ

Prea înălţate Domnule.

Cu venirea banuluĭ Mihaiŭ Cantacuzino în Capitală nu lipsimŭ d'a oferi, prin presenta nóstră umilă carte, cuvenitele închinăciunĭ Alteţeĭ Vóstre, şi a vă supune cu respect plecatele rugăciunĭ din partea naţiuneĭ întregĭ, pentru confirmarea liberărieĭ ţăreĭ nóstre.

Nu suntemŭ la îndoélă că Înălţimea Vóstră, ca unŭ credinciosŭ executor alŭ marilorŭ şi mântuitórelor scopurĭ aĭ augusteĭ nóstre stăpâne, pentru némulŭ chrestinescŭ, nu suntemŭ la îndoélă, ḑicŭ, că îngrijiţĭ, cu neadormire pentru în deobsce folositóre, şi în parte, pentru ţéra nóstră care s'a arĕtatŭ ascultătóre numaĭ la vocea manifestuluĭ Imperiale, şi a servitŭ şi a folositŭ după putere şi pre câtŭ i'aŭ permisŭ împregiurările resbeluluĭ. Decĭ, devotându-ne cu multă speranţă şi recunoscinţă înalteĭ prudente şi

www.dacoromanica.ro

înţelepciuni, cum şi nemărginiteï bunătăţi Excel. V. toţi în genere mici şi mari, ne rugămŭ ca să fie neîntrerupte interesele reciproce ale miceï nóstre naţiuni, cu ilustrulŭ şi puterniculuï imperiu al Rusieï, cu care este legată prin sacrulŭ legământŭ alŭ religiuneï, prin ascultare, fidelitate şi serviciu, şi prin avantagiósa posiţiune a ţăreï spre peirea vrăjmaşuluï.

Rugândŭ pre a totŭ puterniculu Dumneḑeŭ de a vĕ conserva în perfectă sănătate şi viaţă indelungată cu tóte fericirile. — Suntemŭ cu cea maï respectósă supunere.

Aï înălţimeï Vóstre plecaţi servitoriï, (totŭ aceiaşi).

1774 Iunie 3, Bucurescï.

Către Generalulŭ Potemchin.

Excelenţă.

Sincera favóre şi bine-voinţă a Excel. V. pentru fericirea şi prosperarea ţăreï nóstre, ne îndatoréză de a vĕ fi recunoscătoriï, şi totŭ o-dată ne şi încuragiază a vă ruga plecatu, toţi în genere, cu venirea d-sale banuluï Cantacuzino, pentru liberarea şi fericirea ţăreï nóstre, la care acésta, cu atâtŭ maï multŭ sperămŭ, pre câtŭ influinţa şi favórea Excel. V. a crescutŭ pre lânga cea maï generósă şi maï bună de câtŭ toţi suveraniï. Pentru acésta toţi cu micï cu marï, plinï de confiinţă în puterniculŭ vostru concursŭ, rugămŭ pre prea puterniculŭ creatorŭ să vă păzască în perfectă sănĕtate şi fericire, ca pre unŭ doritorŭ şi făcĕtorŭ de binc alŭ patrieï nóstre, remânêndŭ cu cea maï respectósă supunere. 1774 Iunie 1. Bucurescï.

Către Principele Ortofŭ

Înălţime!

Profitândŭ de ocasiunea veniriï într'acolo a banuluï Cantacuzino, nu lipsimŭ d'a presenta Alteţeï Vóstre, prin

www.dacoromanica.ro

presenta plecată carte, cuvenitele închinăciuni din parte-ne, şi să mărturimŭ recunoscinţa ce vĕ datoréză ţéra nóstră, pentru favórea şi bine-voinţa ce aţĭ aratatŭ către dânsa la diferite ocasiunĭ, şi maĭ cu samă cândŭ a avutŭ norocire de a vĕ avea în sinulŭ săŭ.

Pentru acésta, ca către unŭ vechiu bine făcătorŭ, cădem la Înălţimea Vóstră şi plecatŭ Vă rugăm ca precum aţi fostŭ pĕnă acum, asemenea să fiţi şi pre viitorŭ puterniculŭ mediatorŭ, pre lângă tronulŭ imperiale, pentru liberarea şi fericirea patrieĭ nóstre. Şi fiindŭ despre acésta fórte siguri în speranţele nóstre, rugămŭ pre inaltulŭ creatorŭ pentru conservarea vieţeĭ Vóstre, în perfectă sănătate şi fericire, remânândŭ cu cea maĭ respectósă supunere. Iuniu 3, anul 1774, Bucurescĭ.

Către Comitele Cernişofŭ.

Prea înălţate Domnule.

Interesul ce dintru începutŭ aţĭ luatŭ pentru binele şi fericirea ţărei nóstre, ne obligă şi ne incuragiază a Vă importuna şi acum cu venirea Banuluĭ Cantacuzino, rugându-vă pentru confirmarca libertăţiĭ ţereĭ nóstre, ca o faptă demnă de clemenţa augusteĭ nóstre Împĕrătese. Nu suntem la îndoélă că înălţimea Vóstră se va ambiţiona să rădice unŭ neperitorŭ trofeŭ alŭ libertăţiĭ nóstre în chiarŭ locŭlŭ unde oştirile imperialĭ aŭ triumfatŭ de atâtea orĭ, şi în capulŭ cărora preséde cu atâta înţelepciune Înălţimea Vóstră. Decĭ, plini de recunoscinţă şi de speranţe, repetândŭ plecatele nóstre suplicări, rugămŭ pre înaltulŭ creatorŭ d'a Vă prelungi viéţa în perfectă sănătate şi fericire, rămânându cu tótă supunerea şi cu celŭ maĭ profundŭ respectŭ. 1774. luniŭ 3. Bucurescĭ.

www.dacoromanica.ro

O altă propunere către Comtele Romantzof.

Este cunoscută prea puternicei şi prea gloriósei Impĕraţii Rusesci, şi mai alesŭ Exel. V. infocatulŭ nostru zelŭ pentru Rusia, şi nemărginita aplicare şi dorinţă ce toţi locuitorii Valachiei avemŭ d'a vieţui atâtŭ cei de acum, câtŭ şi sucesorii şi urmaşii nostrii, sub immediată cârmă a ortodoxei şi prea puternicei Impĕraţii a Rusiei. Ĕră dacă, din impregiurâri necunoscute noă, arŭ intimpina vre o impedicare (ferésca Dumneḑeu) reeşirea acestei dorinţe, nu s'arŭ pute găsi óre vre unŭ miḑlocŭ in câtŭ cu mulţămirea comună a celorŭ contrarii libertâţii chreştinilor şă se pótă tămădui pedicele? Ore Valachia şi Moldova, şi orĭce altŭ, adăogându-se la Polonia (λεχία) cu privilegie şĭ immunităţi, precum suntŭ actualmente ale Curlandei, nu ar fi o îndeplinire îndestulătóre pentru căte s'au despărţitu şi mai potŭ fi încă despărţite de Polonia? Prin unŭ asemenea modu probabile mi se pare că nu numai lucrurile Poloniei, s'ar linisci, dară, încă într'unŭ cursŭ de 15 saŭ 20. de anĭ, se plătescŭ si cheltuelele Rusiei împreună şi cu dobănḑile loru Eară dacă şi la acésta se va întimpina vre-o dificultate, de vorŭ plăti aceste ţărĭ o sumă anuale vecinilorŭ,—ba încă—spre mulţămirea tutorŭ şi spre împucinarea gelosilor—şi Regeluĭ Prusiei, sub titlu de protecţiune, sau de comerciŭ întemeindu-se pre garanţia Rusiei, óre n'arŭ fi ele (ţêrile) capabile şi cheltuelile Rusiei să le plătească cu încetulŭ, şi cuvenita mulţămire să facă, şi pre toţi protectorii, să'i mulţămească, şi ast-felŭ, să servească ca o barieră între toţi, fiindŭ apărată şi protegiată de toţi, ca să dispară cu desevĕrşire tóte scandalile eventuali? Saŭ, în fine, dacă nu se vorŭ putea realisa cele-l-alte, să urmeze ca republica Raguzei, fără a mai

www.dacoromanica.ro

înterveni în ţara nóstră impilarea tiranuluĭ, apărându-ne dupe vechiul nostru privilegiŭ, precum se dovidesce autonomiea patrieĭ nóastre, chiar şi până în cele dinaintea acestuĭ resbelŭ Hatiserifurĭ şi firmanuri? Într'o vorbă, noĭ învocâm protegiarea Înălţimeĭ V. la orĭ-ce necesitate si nevoiă a nóstră, cerându adjutorŭ prin fapte şi prin poveţe, şi băsându-ne acésta cutezanţă, pre chiar promisiunea vóstră verbale, că pretutindeni v'aţĭ emulatŭ d'a lăsa eternŭ nume bunŭ, încredinţaţĭ fiindu încă şi maĭ multŭ şi prin Împĕrătescile promisiunĭ date noă înscrisŭ, şi acum de curêndu prin chiar gura Înălţimiĭ Vóstre, cum că şi voinţa augusteĭ nóstre Dómne este pentru a fi noĭ fericiţĭ; pentru acestea tóte, arĕtâmŭ cele de maĭ susŭ midlóce profundeĭ vóstre judecăţĭ, de şi suntemŭ convinşĭ că neasemănata vóstră înţelepciune póte să invente alte maĭ avantagióse, pre care slăbiciunea minţiĭ nóstre nu le póte nicĭ înţelege, şi că va întrebuinţa în totŭ chipulŭ înalta sa prudenţă spre a cununa numerósele lupte şi ostenele, depuse pentru aceste doue Principate, cu o eternă fericire spre nemuritórea gloriă, a numeluĭ Vostru.

Pentru acésta dupe Dumneđeŭ, ne lăsămŭ cu totul la a vóstră umană îngrijire, remânêndu prea plecaţĭ şi prea supuşi servitorĭ. 1776. Iuniŭ 13.

Către Impĕrătésa.

O ce glorie pentru unŭ poporŭ june, d'a se presenta înaintea unei stăpâne nuoe, Insă noĭ depărtaţĭ în patria nóstră, numĕrându şi admirându minunele sevĕrşite în tóte đilele, de neinvinsele oştirĭ; răpiţi, către acésta de bucuria celorŭ vĕđute, şi a celorŭ asceptate, sub puternicia Majestăţiĭ imperiale, amŭ întârđiatŭ pre nesimţite cu împlinirea datorieĭ unuĭ supusŭ.

www.dacoromanica.ro

Augustă Dómnă! pre cătu supusulu Vostru își plécă mai multu capulu pentru grandórea voastră, cu atâtu își înalță mai multu ochii câtre brațile vóstre materne! Eu, presentându-mĕ ca din partea Romănieĭ întrege, înaintea tronuluĭ imperiale, nu cutezu a vorbi multe, pentru că înalta Vóstră înțelepciune cunósce bine, dorința uneĭ țĕrĭ pre care Providența cerească a pus'o sub protecțiunea Vóstră.

Mĕ mărginescu dară numai de a declara că Țéra Romănéscă își epuiséză (sleește) tóte puterile spre a'si arĕta cele mai viue semne de recunoscință, pentru renascerea și reformarea ce puterniculu Vostru braciu a adusu stârcĭ sale.

Câtre Moștenitorulu.

Nemărginita bucurie ce a simțitu țeara nóstră, era unu motivu îndestulu de puternicu și cu totulu afară din datoria unuĭ supusu, spre a mĕ transporta de la marginile patrieĭ mele, și a mĕ aduce ca să vĕ exprimu mulțămirile ce toți adresâmu câtre providența cerească, că v'a alesu pre voi de adjutoru și tovarăsu potrivitu cu spiritulu și cu corpulu pentru faptele eroice.

Noi credem că o economiă divină a lucratu pentru libertatea noastră, prin o mumă umană, care ne a pregătitu pentru unu moștenitoru de aceleși sentimente și cugetărĭ, și eată că ea înseși ne veselesce acum, dându-ne uneĭ mosteniri aseminea eĭ, spre a ne bucura de binele ce ne asceaptă în viitoru. Mulțămimu, ție Impărate cerescu, pentru nemărginita ta bunătate și îngrijire câtre noi.

Anaforaua Mitropolitului țerei și a celorl-alți boerĭ pentru privilegie, câtre comtele Romantzof, dupe încheiera păceĭ 1774. Iulie 22.

Fiindu-că Excel. V. ați bine-voitu a ne spune prin

www.dacoromanica.ro

graiŭ, că în tractatulŭ de pace de curêndŭ încheiatŭ s'a pusŭ ca basă de fericire a ţêreĭ nostre, starea întru care se aflà ea, în ḑilele lui Sultan Mehmetŭ IV, plecatŭ ne rugămŭ Excel. Vós're d'a se face, prin deosebitŭ articulŭ, o desvoltare a acesteĭ stărĭ, încât să nu mai pótă fi primitóre de diferite esplicaţiunĭ.

Decĭ, maĭ înainte de toate, celŭ dintâiŭ privilegiŭ alŭ nostru era:

I. *Alegerea Domnilorŭ nostri în persóna unuĭ păménténu* (αὐτόχθονος) confirmatŭ de Pórtă, prin cererea cu anaforaoa noastră pre tótă viéţa; dovadă la acésta aducemŭ pre Domniĭ carĭ aŭ domnitu în ḑilele menţionatuluĭ Sultanŭ Mehmetŭ IV. şi anume:

Mateiŭ Basarabă, carĭ a domnit 21 anĭ, şi a muritŭ în scaun.

Costantin Cârnu, în urma luĭ la 1653.—Grigorie Ghica, la 1661.—Radŭ Leon, la 1664.—Antonie-Vodă la 1669. Şerban Cantacuzino la 1679.

Acésta ne rugămu să se facă şi acum, a se alege adică, Domnulŭ ţêreĭ din păméntenĭ, acésta fiindu basa privilegiilorŭ nóstre."

II. Priitindu-se tributulŭ (ὁ τζιζγὲς) Domnulŭ să remână nesupĕratŭ în stăpânirea şi administrarea ţâreĭ nóstre, fără a se amesteca nimenĭ la acésta, precum eraŭ Domniĭ în timpiĭ de maĭ'nainte, şi probă cum că eraŭ de sineşĭ stăpânitorĭ (αὐτεξούσιος) suntŭ resbelele ce aŭ avutŭ Domniĭ în timpulŭ luĭ Sultan Mehmet IV. cu Moldova, cu Transilvania, cu Polonia, şi în numele lorŭ şi ca aliaţi.

III. Fiindŭ-că tributulŭ a fostŭ de leĭ 125,000, să se lămurêscă si acésta şi se se stabilêscă acéstă sumă, fără d'a se mai cere vre o altă dare, precum era şi mai nainte.

IV La pricasŭ de judicată atâtŭ civile cătŭ şi criminale,

www.dacoromanica.ro

dintre chrestini cu turcĭ, şi vice versa, hotărârea Domnilorŭ se face în ţéră, fără apelŭ, (adică rĕmâne desevĕrşită), şi nicĭ o-dată nu puteau să rădice pre vre unulŭ spre a-lŭ judeca aiurea, ba încă se anulasă şi preţul sângeluĭ, (τὸ δεμέγαστ) ce se cerea pentru turciĭ omorâţĭ în ţéră.

V. Ţéra-Românéscă fiindŭ (μλούφεζουλ καλάμι) nicĭ unulŭ din aceĭ carĭ veneaŭ de prin alte locurĭ nu se maĭ cercaŭ de nimicŭ, éră Românii cari se înstrăinaŭ în Turcia, se bucuraŭ de drepturile lorŭ naţionalĭ, nefiindŭ datorĭ de a'şĭ schimba nici portulŭ.

VI. Neguţătoriĭ Turcĭ veneaŭ în ţéară cu doveḑi scrise din partea Paşilorŭ de prin pregiurŭ, şi orĭ vindeaŭ orĭ cumpĕraŭ marfă cu rădĭcata *numaĭ pre la bălciurĭ*, şi se înturnaŭ îndată.

VII. Neguţătoriĭ şi alţĭ Turcĭ, nu aveaŭ voiă să ea servitorĭ românĭ, femeiă şéŭ bărbatŭ, *precum nu putea asemenea* nicĭ casă, nicĭ prăvălie, nicĭ vite saŭ *proprietăţi* să dobândéscă *în ţéra-Românéscă*, séŭ d'a găti casă de închinăciune, séŭ *geamie*.

VIII. Nimine nu era liberŭ să trécă prin ţéra Românéscă, nicĭ paşa, nicĭ altuĭa, pentru care acésta, suntŭ şi firmane date anume.

IX. Ţéra Românéscă avea în trecutŭ schelă vechiulŭ „oraşŭ de Floci“ ; ceremŭ dară ca şi acuma să se facă aceeaşĭ schele în acelaşŭ locŭ, pentru înlesnirea negoţuluĭ ţârei.

X. Să fie liberĭ păméntenii de a visita alte ţărĭ pentru studiŭ şi învĕţătură, precum nu eraŭ şi în trecutŭ mărginiţĭ, numaĭ în patria lorŭ.

Aceste preespuse aŭ fostu vechile privilegii ale ţârei nóstre, care fiindŭ adiverite, în tractatul de acuma, ne rugămŭ a li se maĭ face şi o speciale desvoltare, precum

www.dacoromanica.ro

susŭ amŭ arêtatŭ, spre a nu se maĭ confunda şi calca prin abusurĭ. Ne maĭ rugămŭ către acésta, d'a se orănduĭ consulŭ la Bucurescĭ, şi unŭ vice-consul la Craĭova, cum şi pre la tóte oraşele de pre marginea Dunăriĭ, carĭ să corespundă cu celu din Bucurescĭ. Asemenea ne maĭ rugămu că fiindŭ obiceiŭ d'a avea Domniĭ ţăreĭ agentŭ la Varsavia, să se continue orănduirea luĭ ca maĭ'nainte décă nu este cu putinţă d'a se orănduĭ d'a dreptulŭ la Petresburgŭ.

Alte treĭ punturĭ adăogite în anaforalele către Majestatea sa Imperiale, şi către comtele Panin date prin Prinţulŭ Potemkin.

XI. Să se libereze toţĭ Românĭĭ: bărbaţĭ, femeĭ şi copiĭ, carĭ s'a robitŭ din ţéră şi se află în mâinele Turcilorŭ.

XII. Pre lângă capiĭ-Kehaiale (agenţĭ) la Constantinopole se fiă şi unulŭ păméntenŭ românŭ.

XIII. Ambasadorele Majestăţiĭ séle, ce se va afla dupe vremĭ la Constantinopole, să fie ascultatŭ şi liberŭ d'a apĕra şi susţine drepturile ţăreĭ nóstre, dupe tractate. Tóte acestea să se întărescă prin firmane, spre a se da în pĕstrare la arhiva Mitropolieĭ din ţéră.

(Din Trompeta Carpaţilor No. 764 anul 1869).

www.dacoromanica.ro

Acte oficiale de la Calimah Voevod.

No 88. Țidulă Domnéscă pentru a se face obștéscă socotință intru așaḑarea birului țereĭ.

NOĬ ALIXANDRU CALIMAHŬ VOEVODŬ,

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnu țereĭ Moldoveĭ

Alŭ nostru dohovnicescŭ părinte, preosfinția Ta Chir Veniaminŭ Mitropolitŭ.

Iubitorilorŭ de Dumneḑeŭ episcopĭ ai sfințelorŭ episcopiĭ. Sfinția ta Chir Gerasimŭ al Romanuluĭ. Sfinția ta Chir Meleție al Hușuluĭ.— Cinstiți și credincioșĭ Boerĭ domnieĭ mele. Domniea Vóstră Veliți Boerĭ aĭ divanuluĭ: Costachi Ghica biv vel-Logofătŭ, Iordachi Canta biv vel-Logofătŭ, Sandu Sturza biv vel-Visternicŭ, Grigoraș Sturza biv vel-Visternicŭ, Iordachi Rosetŭ biv vel-Visternicŭ. Vasile Costachĭ biv vel-Vornicŭ, Constantin Balșŭ biv vel-Vornicŭ. Manolachĭ Dimachi biv Vel-Vornic. Dimitrie Raletŭ biv vel-Vornicŭ. Grigori Ghica biv vel-Vornicŭ. Vasile Rosetŭ biv vel-Vornicŭ. Răducanu Roset Hatman. Iordachi Catargiu biv vel-Postelnicŭ.

După contenirea resboiuluĭ trecutŭ și încheierea păceĭ, între a nóstră preputernică otomanicéscă Pórtă și între curtea Rosieĭ, spre resuflarea locuitorilorŭ țereĭ aceștia, în loculuĭ greutățilorŭ ce s'aŭ suferitŭ și a struncinăreĭ ce li s'aŭ pricinuitŭ în curgerea resboiuluĭ, cu milostivire li s'aŭ dăruitŭ lorŭ vadea de doĭ anĭ, întru ertare de birŭ, éră de la ḑece a viitóreĭ luĭ Iunie anulŭ curgătoriŭ, acéstă vadea împlinindusă, nu numai spre intimpinarea netăgăduitelorŭ cheltuele următóre și cuviincióse, érăși spre buna ocrotire a locuitorilorŭ, ce maĭ alesŭ spre cea decuviință alcătuire a buneĭ rânduele, întru darea birului

www.dacoromanica.ro

și a tuturorŭ celorŭ alte căte urmédă spre întocmire, și alcătuescŭ buna petrecere linisce și acea de obște mulțămire, se cuvine a să face de obște socotință pentru ca și a biruluĭ așadare să se săvârșască cu dréptă cumpănire și tóte câte altele, cu urmarea resboiuluĭ s'aŭ smintitŭ, din drépta lorŭ rânduélă, să și dobândéscă cuviincióșă îndreptare, prin acele maĭ cu bună chibduire alcătuirĭ.

Dreptŭ aceea întru adunare la sfânta Mitropolie, după ce veți lua vrednice încredințărĭ de la Visterie pentru cercetările ce s'aŭ făcutŭ întru alcătuire de așadarea biruluĭ întru carele să alcătuesce estractŭ de numerulŭ locuitorilorŭ a fiesce căruĭ satŭ, și câte altele se cuvine spre deplina sciință de starea locuitorilorŭ, veți vedea și estractulŭ cu lămurire ce va arata Visteria pentru suma biruluĭ, care prin inalta poroncă cu socotința de obsce s'aŭ așadatŭ, de da locuitoriĭ din trépta biruluĭ, satele și toți aceĭ cu deosebitŭ birŭ așadați, madlilĭ, ruptașiĭ, ruptele Visterieĭ, jidovĭĭ și armenĭĭ la anulŭ 1804, și macar că după mărimea cheltuelelorŭ Domnieĭ mele, la cele neaparate trebuințe care suntŭ desăvârșitŭ cunoscute, și care și intru acéstă vreme acelésĭ cheltuele domnia le are încă cu sporire, dar și după însușĭ prețulŭ monedeĭ care întru acéstă vreme are îndestulă osebire cu suire multă preste prețul ce aŭ fostŭ în vremea aceleĭ așădărĭ. Cu tótă drépta cuvântare, se cădea a cere de la țară acea sumă așadată și legiuită cu poroncă prin obștéscă socotință, și încă óreși care sporire peste suma așădăreĭ de atuncĭ. Dar Domnia me ca un adevaratŭ obștescŭ părinte al patrieĭ acesteĭ pre-

www.dacoromanica.ro

cum întru tóte altele, aseminea şi întru acésta, după drépta iubire ce avemŭ cătră supuşiĭ noştrĭ voindŭ maĭ întâiŭ de câtŭ tóte altele prin câtŭ este cu putinţă uşurinţa locuitorilorŭ şi alcătuirea buneĭ veţniriĭ de obşte, după rugămintea ce ni s'aŭ făcutŭ şi de cătră o samă din Domnialorŭ veliţiĭ boerĭ, nu numaĭ dréptă cerire de sporire, o lăsămŭ, ce şi din suma acea aşadată la anulŭ 1804, primim să fie o măsurată scădere, prin câtŭ putinţa şi neaparatele cheltuele potŭ a ne face înlesnire, şi dar întru socotinţă dréptă la neaparatele cheltuele următóre pentru buna ocrotire a locuitorilorŭ ţereĭ, întru care şi cheltuéla pentru ţinerea menţălurilorŭ ţereĭ, cu bune şi drepte chibsuiriĭ socotindŭ, veţĭ alcătuĭ cele maĭ adevarate şi cuviincióse socotinţĭ, pentru cea neaparată sumă a birului, care se cuvine să se aşeţe atâtŭ asupra locuitorilorŭ a fie-sce căruĭ satŭ cum şi asupra tuturorŭ celorŭ alte trepte cu aceéşĭ alcătuire a şferturilorŭ, precumŭ s'aŭ urmatŭ pănă la 1806, socotindŭ cu luare aminte, pentru ca prin bună şi dréptă alcătuire, să pótă Visteria aşi întimpina neaparatele cheltuele, dar şi locuitoriĭ ţereĭ întru bună petrecere cu liniscire şi mulţămire să urmeţe împlinindŭ datoriile lor. Veţĭ cerceta aseminea şi pentru numărulŭ scutelnicilorŭ, al breslaşilorŭ şi al slugilorŭ care, după socotinţa de maĭ înainte, se cuvine a se da fiesce căruia din rangurile boereştĭ, şi la toţĭ alţiĭ care să cade să aibă întru acésta împărtăşire, şi intru socotinţă dréptă de urmarea acea alcătuită de maĭ înainte, dar şi de strâmtorirea întru care să află acum ţara, unindusă precum credem, fără îndoire, la părintésca nóstră plecare spre alcătuirea

www.dacoromanica.ro

uşurinţeĭ locuitorilorŭ şi a buneĭ vieţuiriĭ, veţĭ alcătuĭ aceéşĭ bună chibḑuire de rânduélă care şi întru acésta veţĭ găsi de cuviinţă, ca să se păḑască. Veţĭ urma asemene socotinţă şi pentru casa răsurilorŭ de unde, după rânduéla ce să păḑăsce dintru în vechime, să daŭ lefele rânduite la aciĭ ce slujăscŭ în trebuinţele pământuluĭ, şi după soma hotărită a lefelorŭ, ce să plătescŭ pre tótă luna, să faceţĭ potrivită alcătuire şi de venitulŭ cuviinciosŭ ce trebue să aibă casa acésta, pentru ca să pótă intimpina cu îndestulare şi fără lipsă plata lefelor rânduite, cercetându şi socotéla acesteĭ casă pre vremea trecută a curgătoriuluĭ anŭ, şi pănă la sfârşitulŭ viitóreĭ lunĭ Iunie, şi punându la cale şi lipsa ce are casa acésta pre acéstă vreme. Iar pre lângă aceste veţĭ alcătui asemenea dréptă socotinţă şi pentru menḑălurile ţereĭ, care neaparatŭ suntŭ cuviincióse a se afla, fiindŭ spre înlesnirea săvârşirelorŭ de poroncĭ impărăteştĭ. Dar întru alcătuirea lor cea pănă acumŭ fără îndoire şi pentru odihna de obşte, şi Domnia mea cu părintéscă plecare voindŭ şi întru acésta a se face locuitorilorŭ simţitóre uşurinţă, veţĭ face cele maĭ drepte alcătuirĭ, ca să să aşeḑe menḑălurile după a cea de a cumŭ trebuinţă şi cu vrednice chibḑuirĭ, pentru ca şi menḑălurile să pótă aşĭ ave buna starea lorŭ după cuviinţă, dar şi locuitoriĭ prin câtŭ se va putea maĭ multŭ să se uşureḑe şi se nu simtă greutate întru cele ce urméḑă a să da şi a să face de la dânşii pentru ţinerea menḑăluriloru, éră cheltuéla ţinereĭ acestorŭ menḑălurĭ, cu alcătuire precum au fostŭ de maĭ de nainte, să va da în domnésca nóstră Visterie, şi soma

www.dacoromanica.ro

acea care de la o vreme să orânduia a se lua întru strângerea slujbeĭ goştineĭ spre întimpinarea acesteĭ cheltueli a mendălurilorŭ, hotărâmŭ să rămâe a nu se maĭ întrebuinţa la acéstă săvârşire. Intru acestŭ chipŭ pentru tóte aceste căte maĭ susŭ s'aŭ cuprinsŭ, veţĭ pune la cale întru obştésca adunare, unde se va afla şi cinstitŭ credinciosulŭ boeriulu domnieĭ mele D-luĭ Costachi Negre vel-Postelnicŭ, ca să facă cunoscutŭ cele de cuviinţă şi neaparatele trebuinţe a domnieĭ întru ale ţereĭ datoriĭ, îngrijându-vă ca prin chibţuiri vrednice de laudă şi plăcute, tóte să dobândéscă buna alcătuire şi toţĭ de obştie să se îndestuleţă întru liniştire şi fericită petrecere. Şi pentru tóte cum veţĭ găsi maĭ decuviinţă, prin anafora să insciinţaţĭ pre domnia me, ca să'şi dea acea desevârşită hotărire fără maĭ multă prelungire; căcĭ vremea acestorŭ aşăţărĭ s'aŭ apropietŭ, şi după implinirea vadeleĭ de doĭ anĭ, să cuvine a să pune în lucrare alcătuirile ce se vor socoti vrednice a să aşaţa.

(L. P.) *1814 Maĭ 8.*

Acéstă Cedulă domnéscă, face parte din actele de la pagina 34; acum spre comptetarea lucrăreĭ, o am retipărito în acéstă a doua Ediţiune, dintr'o condică vechiŭ. Th. C.

No 82.—Anaforaua Boerilorŭ cătră Domnulŭ Scărlatŭ Alecsandru Calimahŭ Vodă, până a nu veni la scaunu, cuprinţătóre de socotinţa şi punerea la cale ce aŭ făcutŭ, a se strânge de la locuitoriĭ ţereĭ, în preună cu baniĭ răsurelorŭ şi baniĭ lipsa lefilorŭ şi baniĭ trebuincioşĭ pentru întocmirea Curţeĭ domnescĭ.—

www.dacoromanica.ro

Prea Inalţate Dómne.

Cuprinsŭ fiindŭ în obştésca anafora ce s'aŭ făcutŭ cătră inălţimea ta, ca ne ajungerea caseĭ răsurilorŭ, în sumă de 298,463 al unuĭ anŭ curgătoriŭ, să se ea cu dréptă analogie de la locuitoriĭ birnicĭ, sub numire de lipsa lefelorŭ, ca o îndatorire a ţereĭ a plăti celorŭ ce slujescŭ pentru ţară, étă viindŭ vremea cuviinciósă spre strângerea acésta, pentrn care şi adunândune după poronca înălţimeĭ tale, spre socotinţa acésta n'am lipsitŭ a nu neingriji, şi pentru cheltuelele ce trebuescŭ spre întocmirea ḑidireĭ curţeĭ pământescĭ, care aŭ priimitŭ stricăciune în vremea trecutului resboiŭ, locuindusă de spitalul oştenescŭ; ne rămânândŭ altă sălăşluire pentru domnie şi pentru dregătoriile şi pentru judecătoriile pământesci, fiindŭ întru tótă neodihnita petrecere şi supărătóre norodului. Dar apoĭ şi înşuşĭ înălţimeĭ tale stăpânitoriuluĭ ţereĭ, ca pentru unŭ lucru darŭ neaparatŭ şi din cele maĭ întâiu, a vede curtea domnéscă în stare de sălăşluirea stăpânitoriuiuĭ, luândŭ sama socotinţele ce s'aŭ făcutŭ cu tahmin pentru cheltuéla trebuinciósă, maĭ alesŭ după rânduiala D-sale Hatmanuluĭ Răducanu Rosetŭ, carele cu luare aminte aŭ şi făcutŭ înscrisŭ anume intru tóte, şi prin isvodŭ aŭ aratatŭ Adunareĭ obsteştĭ, că atâtŭ pentru cumpărătórea cherestelelorŭ câtŭ şi pentru tóte celelalte a plăţeĭ lucrătorilor petrarĭ, teslarĭ şi cumpărăturĭ de sobe, şi alte materialurĭ, spre intocmirea acelorŭ de susŭ, şi acelorŭ de josŭ ḑidirĭ, şi acelorŭ din ogradă, şi zugrăvitulŭ, trebuescŭ 115,690 leĭ cu tótă iconomia, afară însă,

www.dacoromanica.ro

de un lagum ce trebuesce neaparatŭ sub podŭ, şi afară de tótă îmbrăcămintea curţeĭ, Incredinţându-ne dar întru âcestaşĭ chipŭ, apoĭ întru socotinţa nóstră cea de obsce, găsim a fi de trebuinţă ca împreună cu strângerea baniloru lipseĭ caseĭ răsurilorŭ, să se stringă şi baniĭ cheltuelelorŭ intocmireĭ curţeĭ, care s'aŭ şi făcutu şi este datóre a se întocmi cu cheltuéla ţereĭ. Însă nefiind chipŭ, totŭ întru aceéşĭ vreme de odată a se strânge şi tótă lipsa caseĭ răsurilorŭ şi toţĭ baniĭ intocmireĭ curţeĭ, socotinţa prea plecatelorŭ slugĭ ale înălţ[illegible]eĭ tale urméţă, ca numaĭ jumătate din baniĭ neajungereĭ lefelorŭ, să se strângă acum în lunele Ghenarie Fevruarie şi Martie, adică 149,232 leĭ şi totŭ întru aceste lunĭ să se strângă şi baniĭ întocmireĭ curţeĭ 120,000 leĭ, strângându-să şi şfertulŭ răsurilorŭ cel obicinuitŭ, care să alcătuesce în 85,000 leĭ, care toţĭ baniĭ acestĭea ce alcătuescŭ peste totŭ 350,000 leĭ, analogisindu-să din Visterie pre ţinuturĭ, asupra birnicilorŭ, scutelnici şi breslaşĭ, fără osebire prin cea maĭ bună chibzuire şi fără însărcinare asupróre din partea dregătoriloru, ce vor strânge în lunele aceste, pentru că de la trepte, mahâli, ruptaşĭ şi târgurĭ, dar şi hrisovoliţi, Jidoviĭ, Armeni şi alţĭ, cu acestŭ chipŭ a se face strângere, fiindŭ însărcinaţĭ cu baniĭ menzăluriloru, darŭ nicĭ de la birnici nu încape maĭ multă strangere, acum fiindŭ eĭ strâmtoriţĭ cu impuţinarea alişverişuluĭ din lipsa monedeĭ, şi din stămpirea neguţitorieĭ lor, pre care liaŭ stânjânitŭ vremea resboiuluĭ, ér apoĭ în luna viitóre Iulie, atuncea se va strânge şi ceea laltă parte, în jumătatea lipseĭ caseĭ răsurilorŭ, se vorŭ strânge şi baniĭ

www.dacoromanica.ro

ce se vorŭ cheltuĭ maĭ multŭ intru întocmirea curţeĭ, impărtăşindusă întru acelŭ ajutoriŭ împreună cu locuitoriĭ şi treptele, căcĭ amândoue aceste suntŭ trebuinţe pământeştĭ, suntŭ datoriĭ ţereĭ şi ale obştieĭ.—

Prea înalţate Dómne, acésta este socotinţa nóstră ér hotărârea cea desăvărşită remâne la înalta înţelepciune a Mărieĭ tale. 1812 Decemb, 29.

Al înălţimeĭ Tale, smeritŭ rugătorŭ:

Veniamin Mitropolitu Moldoveĭ.

Prea plecate slugĭ:

Iordachi Canta Vel Logofătu. Constantinŭ Balşu Vel Logofătu. Dumitrachi Sturza vel Logofătŭ. Sandulachi Sturza Hatmanŭ. Grigoraşĭ Sturza Vel-Vist. Vasile Costachi vel-Vornicŭ. Constantinŭ Baluşŭ vel-Vornicŭ. Manolachi Dimachi vel-Vornicŭ. Vasile Rosetŭ vel Vornicŭ. Dumitrachi Bogdanŭ vel Vornicŭ. Neculaĭ Stratulatŭ Hatmanŭ. Alixandru Baluşŭ Visternicŭ. Iordachi Rosetŭ Visternicŭ.

No. 84. Anaforaua pentru cercetarea semelorŭ caseĭ răsurelorŭ şi a Visterieĭ, şi pentru baniĭ ce s'aŭ socotitŭ a se strânge din ţară spre împlinirea caseĭ resurelorŭ şi întimpinarea cheltuelelor Visterieĭ.

NOĬ SCARLAT ALECS. CALIMAH VVD.

Cu mila luĭ Dumneţeŭ Domnŭ ţăreĭ Moldoveĭ

Cetindusă înaintea nóstră anaforaua acésta a dohovnicesculuĭ nostru părinte Chir Veniamin Mitropolitul şi a cinstiţĭ şi credincioşĭ boe-

www.dacoromanica.ro

erii domnieĭ mele, cu sufletească mulţămire şi blândeţă am priimitŭ alcătuirea ce s'aŭ facutŭ spre nemăsuratele maĭ înainte făcute şi de acum următóre cheltuelele Vistieriei. Insă noi cu drépţă cunoştinţă judecându starea locuitorilor de acum, şi maĭ multŭ îngrijindune pentru uşurinţa locuitorilor, de cât pentru a domnieĭ nóstre greutăţi, redicăm asupra nóstră şi acésta, precum şi întru altele, adăogirea sarcineĭ acesteĭ greutăţi, şi hotărimŭ: ca din suma de 670,000 leĭ, să se iea acum din ţară numaĭ 500,000 leĭ, éră 170,000 leĭ, scăţându să dăruescŭ locuitorilor. Dreptŭ aceea poruncimŭ domnia me, D-tale vel Vist. ca după cuprinderea acesteĭ anaforale cu dreaptă analoghie şi cumpănire către toţi de obşte locuitoriĭ ţereĭ, să se facă împărţirea sumeĭ aratată de 500,000, leĭ, şi să se dea cuviincióselе porunci spre acésta, privighindŭ a se păţi cu neclintire dreapta cumpănire şi a nu se lua macar unu banŭ peste dreptul analogŭ ce se cuvine la fisce care satŭ şi treaptă. Iară pentru suma de 330,000 leĭ, ce se cuprinu în anafora a se lua de la ţară, în anul viitoru, pre lunele: Aprilie, Maiu şi Iunie, vor remânea a se lua la vremea aceea, şi atunci iarăşi pre cât va fi prin putinţă, vom căuta cu chipurĭ părintésca milostivire, spre uşurinţa locuitorilorŭ. Intărindusă anaforaua acésta cu pecetea domnieĭ mele.

1813 Octomb. 17.

(L. P.)

Prea Inălţate Dómne,

Intru adunarea nóstră la Postelnicie, după poruncă, prin luminata ţidulă a înălţimeĭ tale, din.... a curgătóreĭ luni,

www.dacoromanica.ro

am căutatŭ semele caseĭ resurelor şi ale Visterieĭ, amândoue aceste sămĭ pre unu anŭ de ḑile, dela ḑiua întâiŭ Octomb. 1812 şi până la sfârşitul luneĭ lui Septemb. 1813, şi rumpândusă la sama răsurelor ţidulele şi isvódele pentru lefele ce s'aŭ plătitŭ, şi sama Visterieĭ pecetluiturilor pentru banii ce s'aŭ cheltuitŭ la trebuinţele neaparate ale ţereĭ şi ale domnieĭ, s'aŭ iscălitŭ sămele amândoue şi se daŭ înălţimeĭ tale, ca să se pecetluéscă —Intru amândoue aceste sămĭ vedem, că la sama caseĭ răsurelor încărcândusă totŭ iratulŭ hotăritŭ al ave acéstă casă, şi încă 280,000 leĭ, care prin socotinţa nóstră cu anafora către înălţimea ta s'aŭ scosu, de s'aŭ datŭ locuitorilor ţereĭ în ajungerea la plata lefelorŭ, şi plătindusă lefile numaĭ acele de maĭ înainte hotărite, care după vremea de acum nicĭ suntŭ cu îndestulare, la aceĭ ce slujăscu în trebuinţele pământuluĭ şi ale tereĭ nu aŭ ajunsŭ. -Spre plata a tóte lefeloru, pre acestŭ anŭ 94,551 leĭ, şi la sama Visterieĭ érăşi după ce s'aŭ făcutŭ iratŭ, tóte pre câtŭ s'aŭ luatŭ încă, şi tóte rusumaturile şi s'aŭ iconomisitŭ şi cheltuelele încătŭ au fostŭ prin putinţa înălţimeĭ tale, rămâne Visteria datóre cu 816. 901 leĭ, alcătuindŭ amândoue aceste sume neajungerea caseĭ răsurelorŭ şi datoriea Visterieĭ suma de 941,412 leĭ, éară pre lângă acésta socotindŭ noĭ şi acea neapărată trebuinţă pre vremea viitóre în curgere de 9 lunĭ, până la viitórea lună Iulie a anulŭ viitoriŭ 1814. întru fără îndoire se cuvine punerea la cale, pentru ca şi casa răsurelorŭ, să pótă întimpina plata lefilorŭ, dar şi Visteria să pótă a se ajuta la următórele cheltueli.

Cu tótă luarea aminte şi prin acea mai bună chibḑuire alcătuindŭ socotinţă, vedemŭ fără îndoire că în socoteala caseĭ răsurelorŭ puindusă totul iratuluĭ până la viitóre

www.dacoromanica.ro

lună Iulie, cumŭ s'aŭ ḑisŭ maĭ susŭ, căndu este a se alcătuĭ asaḑarea Birului spre plata a tóte lefele, cumŭ s'aŭ plătitŭ pre anulŭ trecutŭ, nu vorŭ ajunge suma de 355,000 leĭ cu suma neajunsului pre anul trecutŭ.

Iar în socoteala Visterieĭ punăndusă iratul rusumaturilorŭ, érăsĭ pănă la aceeaşĭ vremea viitóreĭ luni Iulie, şi socotindusă unŭ ajutoriŭ cu deajunsŭ pentru cheltuelile cele următóre a Visterieĭ, nu vor ajunge spre întimpinarea celor neaparate cheltuele 645,000, leĭ, cu suma ce rămăne acum datóre la sama ce s'aŭ căutatŭ şi amăndouĕ aceste sumĭ a caseĭ răsureloru şi a Visterieĭ cuprindŭ 1,000,000 leĭ. Acéstă sumă după tótă chibsuirea şi socotinţa nóstră, fără îndoire să cunosce că este neaparată trebuinţă a se pune la cale şi a se înlesnĭ, căcĭ într'altŭ chipŭ, nicĭ casa răsurilorŭ, nicĭ Visterica prin orĭ care nevoinţă, nu vorŭ putea face vr'o întimpinare a datoriiloru sale, care neaparatu se cuvine a se urma, şi datorica ţereĭ fiindŭ a da întru acestea ajutoriŭ, că nicĭ lefele ce se daŭ de la casa răsurilor suntŭ şi să daŭ la ceĭ ce slujescŭ în trebuinţele pămăntuluĭ, şi spre ajutoriulŭ şi înlesnirea locuitorilorŭ şi cheltuelele Visterieĭ, érăşĭ asemenea întru cele neapărate trebuinţe pămăntestĭ, şi spre buna ocrotire şi liniştita petrecere ajutoriu de obşte locuitoriĭ acesteĭ ţări —Dreptŭ aceea fiindu că locuitoriĭ prin milostivnica ocrotirea înălţimeĭ tale, nu s'aŭ suparatu cu vre o dare pentru cheltueala Domnieĭ, precum într'altă vreme aŭ fostŭ obicinuitu, dar nicĭ cu cheltuele a conacelorŭ pentru turcii robĭ şi ruşĭ ce au trecutu, întămpinăndusă tóte aceste numaĭ de către înălţimea ta, cu milostivire pentru uşurinţa şi ne îngreuere, dară încă prin bună chipsuire a înălţimeĭ tale, cu milostivire aĭ lucratŭ de s'aŭ văndutu eĭ şi zaherelele

www.dacoromanica.ro

la capanlăĭ cu preţurĭ îndestulŭ de folositóre fără să fie siliţĭ, precumŭ întru altă vreme, îsĭ da zaherelele cu preciŭ mic prin fiatŭ. Socotinţa nóstră întru neîndoire, şi după tótă cuviinţa urmédă, ca suma acésta de 1,000,000 leĭ ce să alcătuesce spre neajungerea caseĭ rêsureloru, spre plata ce rămâne Visteria datóre, şi întimpinarea neaparatelor cheltuele ale Visterieĭ pană la viitórea lună Iulie 1814, să se ea din ţară cu drépta analogie, şi să se dea, la aceştĭ banĭ fără osăbire şi scutelnicĭ şi breslaşĭ, dară şi maşiliĭ, ruptaşĭ, şi ruptele Visterieĭ, Jidoviĭ, chrisovoliţiĭ, şi neguţitoriĭ chrisovoliţiĭ, remănându aparaţĭ de acéstă dare numaĭ slugele caseloră Boereşciĭ vorŭ prinde şi voru da cu toţiĭ la banĭ, aceştĭa cu dreaptă analogie, fiindŭ datorie neaparată a tuturorŭ de obşte, şi se vorŭ lua banĭ aceştĭa numaĭ suma hotărîtă, fără să se maĭ socotéscă pre aceştĭ banĭ şi răsură. Dar srpe maĭ multă înlesnire a locuitoriloră la plata acestorŭ banĭ, pentru ca să nu li se cadă cu vr'o îngreuere, să se ceară si să se ea suma acésta în doue rânduriĭ, adică 670,000 să se scótă acumŭ, socotindusă împlinirea loru prin bună cumpănire a locuitoriloru, în treĭ lunĭ Noemb. Decemb. şi Ghenarĭ, şi 330,000 să se scótă în anul viitoriŭ 1814, la luna luĭ Aprilu, socotindusă împlinirea lorŭ în treĭ lunĭ Aprilu, Maĭ şi Iunie.

Prea Inalţate Dómne. Noĭ după tótă chibzuirea ce amŭ făcutu, socotinţa pentru suma acésta ce alcătuimŭ a să lua din ţară, o avemŭ dréptă şi cuviinciósă, care şi neaparatu trebue să se rânduéscă a se lua din ţară, dar fiindu că noĭ prin faptă întru tóte amŭ văḑutŭ de nelinistită milostivire răvărsare către toţi deobşte şi asupra locuitoriloră înlesnire şi departare, prin cătu au fosŭ cu putinţă de greutăţile care urma să fie însărcinaţi, acéstane

www.dacoromanica.ro

îndeamnă a îndrăsni să rugămu pe prea înălțimea ta, ca și întru acésta, prin cătă putința va erta, să priimești a arata aceésĭ milostivire spre óreși care ușurință a lorŭ, cu chipul și înlesnirea ce milostivnica îndurare a înălțimeĭ tale, va găsi de cuviință, Aceste suntŭ drepte socotințele nóstre. Iară trebuința fiindu neurnită și neaparată, rămâne a i se da cea desevărșită hotărire, de la îndurarea și milostivirea înălțimeĭ tale. 1813.

Al Inălțimeĭ tale către Dumneḑeŭ smeritu rugătoriŭ:

Veniaminu Mitropolitulu Moldoveĭ

Prea plecate slugĭ.:

Costachi Ghica Logofătŭ. Iordachi Canta Logofătŭ. Constantinŭ Balșu Logofătŭ. Dimitrie Sturza vel Logofătu. Sandulachĭ Sturza Hatmanu. Iordachi Rosetu Visternicu. Alexandru Iancu-Lcu Vorn. Neculaĭ Strătulatu Hatmanu. Dumitrachi Ralet Vornicu. Răducanu Rosetu Hatmanu, Constantin Balușu vel-Vornicu. Manolachi Dimachi vel-Vornicu. Vasile Rosetu vel-Vornicu. Dimitrie Bogdanu vel-Vornicu.

86. Țidula Domnéscă pentru Vorniciea Obștieĭ.

NOĬ ALEXANDRU CALIMAHU VOEVODU

Cu mila lui Dumneḑeu Domnu Țereĭ Moldoveĭ.

Preosfinția sa Părintele Mitropolitu, DD. Veliții Boerĭ aĭ Divanuluĭ: Iordachi Ghica biv vel-Logofătŭ, Iordachi Canta, biv vel Logofătŭ, Dumitrachi Sturza biv vel-Logofătŭ, Costachi Rosetŭ, biv vel Visternicu.

Intru răvnitórea domneasca nóstră bună cuviință, ca o datorie socotindŭ cătră noi, îngrijirea pentru cele maĭ temeinice și vrednice alcă-

www.dacoromanica.ro

tuirĭ, care urmeadă impodobire şi lauda Patrieĭ, folosulu buneĭ vieţuirĭ şi buna ocrotire, cu odihna şi liniştirea de obşte, n'am contenitŭ nicĭ vomŭ conteni, din drépta cugetare, a cerca chipurĭ înlesnitóre si a pune în buna orănduială acele care să alcătuescu spre acestŭ bunŭ sfărsitŭ. Dreptŭ aceea privindu în ţara acésta multe din cele obşteştĭ şi folositóre care aŭ trebuinţă de grijire, prin deosăbită epistasie, pentru ca în vremea cuviinciósă fieşte care să arăte folosulŭ şi odihna de obşte, socotindu Domnia me spre purtarea de grijă a unora dintru acele obşteştĭ folosurĭ, cu dréptă alegere cumpănindu, amu alcătuitu unŭ rangŭ de boerie înadins spre, acesta, sub numire de vel-Vornicu de politie, carele are să fie socotitu în rândueala celorŭ-alţĭ vornicĭ aĭ divanuluĭ, şi rândulŭ saŭ siderea acesteĭ vornicii urmeadă întru aceste de maĭ joşŭ cuprinse: 1. Asupra ţidirilorŭ ce se facu aice în orasŭ nefiindŭ nicĭ o alcătuire de rândueală, pentru muşterii, lucrătorĭ, dar şi pentru aceĭ ce urmeadă alisverişurĭ cu facerĭ şi cărătură de materii la ţidirĭ, este fără îndoire păgubire, şi pătimire cătră aceĭ ce facŭ ţidirĭ, dintru care mulţĭ să face oprire improtivindusă facereĭ ţidirilorŭ care negresitu urmédă spre împodobirea orasuluĭ. Pentru acésta de cuviinţă fiindu a se asaţa o bună rândueală, ca să lipsască tótă aceea până acumŭ pătimire, va fi îngrijirea acésta asupra Domnieĭ sale vel Vornicu de politie alcătuinduse şi architectorŭ al orasuluĭ — şi avăndŭ sub epistasiea D. sale pre architectorulŭ, starostile de teslari, starostele de petrari şi starostele de cărămidarĭ cu toţĭ mesteriĭ lucrătorĭ. Orĭ-cine va voi a face

www.dacoromanica.ro

din noŭ, saŭ a prifface binale, tocmala cu mesterii lucrătorĭ, dar şi plata măestrieĭ să urmeḑe prin scirea D. sale vel. Vornicŭ, luăndusĭ acelu cu bineaua ḑapese încredinţate de cătră D-luĭ. Iéră Domnia sa să fie îndatoritu a păḑĭ întru acestia rănduéala aşaḑată, ca nicĭ unuia dintru aciĭ ce vor face binale să nu se pricinuească sminteală sau păgubire, ţinêndu la Vornicie condică de toţi meşterii lucrători, şi de tóte ḑapisele de tocmeală ce voĭ face.

2. Tóte hotăriturele de locurĭ aice în oraşŭ, să se rănduească numaĭ la D. sa vel-Vornicŭ alu politieĭ, pentru ca de Domniea Sa să se urmeḑă îndreptare a fiesce căriea pricinĭ de hotar ce va nasce, urmăndŭ hotăriturele întocmaĭ după rănduéla divanuluĭ şi priveghindu ne asuprire cătră ori cine întru hotărăre, éră spre înlesnirea acesteĭ săvărşirĭ căndu va cere trebuinţa, se va rărndui de cătră D. Sa vel Logofătu de ţara de josu, si din Vornicu de pórtă ce se afla în slujba Divanului

3. Fiindu că uliţele orasuluĭ întru ne privighere, cele maĭ multe cu binalele ce sunt la uliţĭ saŭ strămtoritu din cea adevarată fiinţă a lorŭ, D. vel-Vornicu, se va îngriji a nu îngădui maĭ multŭ strămtorirea uliţelorŭ, dar maĭ alesu întru prefacerea ce póte urma la aceste făcute bínale saŭ din vechimea lorŭ, saŭ din altă întămplătóre pricină, va fi cu purtare de grijă ca în fiesce care vreme şi la ori ce prifacere a binalelorŭ să şi pótă căstiga uliţele orasuluĭ, lărgimea fiinţeĭ lorŭ, cu dréptă linie care este cuviinciósă, şi ne aparatu de trebuinţă.

4. Fără îndoire, fiindu că din neîngrijire a se, afla în orasŭ curăţănie pre uliţe şi la mahalale, urmeaḑă maĭ de multe orĭ aprindere de boale. lipicióse, care pricinuesce locuitorilorŭ pătimire,

www.dacoromanica.ro

şi îngrijire, întru acésta fiindu neaparatu cuviinciósă D.luĭ vel Vornicu va ave asupră, acéstă îngrijire, şi cu osebită socotinţă prin împărţirea târgului, şi prin ómini rânduiţi înadinsŭ, va fi în tótă vremea cu purtare de grijă, a se afla orasulu întru curăţăniea cuviinciósă, pentru ca să lipsască tótă îngrijirea pătimireĭ ce urmeadă a fi dintru necurăţenie, alcătuindu punerea la cale prin ómini rânduiţi întru împărţirea târgurilorŭ, ca pre fiesce care ḑi să aibă vornicia însciinţare de bólele şi morţile ce urmeadă între orăşănĭ, pentru ca în tótă vremea să fie cea adevarată sciinţă si să urmeḑă socotinţa spre întâmpinarea curăţăniei bóleloru lipiciose căndu se va întâmpla.

Intru aceste se alcătuesee epistasiea vorniciei de politie, care nicĭ să se atingă de îndatorirele ce după vechiul obiceiŭ atărna la privigherea Hătmănieĭ şi Agieĭ şi întru acestŭ chipu adăogăndusă şi la Domnescul nostru Divan unŭ Vornic mare, va ave şi cuviinciósa léfă întocma cu acelorŭ alţi veliţi vornicĭ şi spre sevărsirea aceloru ce atărnă în epistasia acesteĭ vornicii, se voru alcătuĭ şi 30. slujitorĭ avĕndu şi un ḑapciŭ a lor sub nume de Capitanu, care vorŭ fi în tótă apărarea de tóte dările cu rănduélă şi aceloralţi slujitorĭ, şi aceste acumĭ hotărăndu, rănduimu ca întru adunare împreună la sfănta Mitropolie să socotiţĭ architectorulu care trebue să'lu asăḑă, dar şi tótă rănduеala care să se alcătuească întru săvărşirea lucrăreĭ binalelor, alcătuindŭ şi óresĭ care cuviincios venitu întru acésta, dintru care să pótă a se plăti léfa architectorului şi acelor care au a se afla lucrătorĭ întru păḑirea buneĭ rănduele, fiind alcătuirea D. vóstră cu bună chibḑuire şi cu ace-

www.dacoromanica.ro

le mai vrednice şi înlesnitóre chipurĭ, pentru ca şi cătră aceĭ ce zidescŭ binale dar şi cătră mesteriĭ lucrătorĭ, şi cătră acei ce urméză alisverişŭ cu facere şi cărătura de materie, să se alcătuéască o desăvărsită înlesnire şi odihnă, fără păgubire sau asuprire la vr'o parte. Veţĭ socoti aseminea şi pentru rănduéala care trebue, să se paḑască spre paḑa curăţăniei orasuluĭ, cumŭ trebue să se facă împărţire, spre maĭ multă înlesnire a paḑeĭ, căţĭ ómini potu să trebuească spre această săvărşire, şi ce altă încă veţĭ socoti cuviincĭosŭ întru aceasta si óminiĭ ce se vorŭ alcătui, ce rănduéală să paḑască, şi de unde să aibă mulţămita ostenelelorŭ loru, pentru privighere urmăndu alcătuirea spre îngrijire şi a fiesce cărui locuitoriu în orasu, pentru curăţăniea ce se cuvine să se paḑască, lipsindu tóte cele până acuma neîngrijiri care pricinuescŭ necurăţănie.

Aşa întru tóte urmăndu socotinţa D. vóstră prin buna chibḑuire, cu aḑăogire şi de ori-ce altă veţĭ maĭ socotĭ cuviinciosu şi folositoru de obsce, a să alcătuĭ la acéstă epistasie, precumu veţĭ socoti urmarea de acea mai cuviincióşă, alcătuire prin anafora veţĭ face Noue însciinţare, cu pre largŭ aratare, după care vomu aşaḑa întărirea acestorŭ bune rănduele şi prin Domnesculŭ nostru hrisovu.— *1813. Decemb 6.*

(L. P.) Procit. vel-Visternicu.

No. 87. Ţidulă de rânduirea Postel. Mavroghene la menḑăluri.

NOĬ ALIXANDRU CALIMAHU.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ ţereĭ Moldoveĭ.

Datoriea neapărată fiindŭ a obläduitorilorŭ

www.dacoromanica.ro

Domnĭ, îngrijire pentru vrednicele aşăḑărĭ, maĭ alesu întru cele obstestĭ care prin aşaḑarea cuviinciosă alcătuescu buna ocrotire cu depărtarea de asuprele şi linistită petrecere, cu odihna şi folosulu de obste. Domnia me pentru acéstă dréptă cugetare n'amŭ contenitŭ nicĭ vom conteni cercănd în tótă vremea tóte acele mai înlesnitóre chipurĭ, spre a se alcătuĭ cele mai cu folosŭ asăḑerĭ, care să ajungă la acestu bunŭ sfărsitu, cumŭ întru acésta prin faptă amŭ aratatu părintésca noastră bună voinţă întru tóte cele până acumŭ lucrărĭ.

Dreptŭ aceea, privindu că menḑilurile ţereĭ care suntu neapăratŭ de trebuinţe spre săvărşirea de poroncĭ împărătescĭ, şi înlesnire la săvărşirele pămănteşcĭ şi care întru alcătuirea lorŭ urméḑă spre usurinţa locuitorilorŭ, neavêndu aşaḑare de naḑiru, spre îngrijirea celor cuviinciósă săvărşirĭ întru acéasta, să aduce de multe orĭ menḑălurile întru slăbăciune, dar şi întru acele care ţara, este îndatorită a da spre ţinerea menḑălurilor urmăndusă de cătră ţiitorii menḑiluri-Căpitanĭ şi alţiĭ, chipurĭ de catachrisu, urméḑă cătră locuitorĭ greutăţi şi asuprele ; cu tótă cuviinţa socotindŭ Domnia me alcătuirea de îngrijire şi purtarea de grijă întru aceasta, amu alesŭ şi amŭ datu naḑiriea acésta asupra cinstituluĭ şi credinciosŭ boeriulŭ Domnieĭ mele D. sale Mihalachi Mavroghene biv vel Postelnicu, iar îngrijirea naḑărieĭ acesteĭa urmeaḑă întru aceste, maĭ josŭ cuprinse : I. De vorŭ fi menḑălurile saŭ întru vănḑare, să fie îngrijire şe afla prin menḑălurĭ deplinu suma cailorŭ hotă-

www.dacoromanica.ro

rită şi a surugiilorŭ, şi căruceri; éră Căpitaniĭ menḑilurilorŭ să fie cu purtare de grijă a se căuta caiĭ după cuviinciósa orănduéală, fiindu privighere fără contenire, ca să fie în tótă vremea, menḑilurile întru cea mai bună stare, pentru ca săvărşirea poroncelorŭ prin menḑăluri să urmeḑă fără vre unu cusurŭ, şi umblăturele prin menḑăluri să aibă tótă înlesnirea, dar şĭ locuitorilorŭ să nu vie silă a se supara cu luare de cai.

2-a Căpitaniĭ de pe la menḑăluri alegăndusă de către aciĭ ce vorŭ fi la casa menḑăluluĭ, să se cerceteḑă şi de către D-luĭ Boeriulŭ naḑărŭ, şi adeverindusă de óminiĭ vrednicĭ şi de credinţa, să li se dea la mănă cărţile D. sale de orănduire, în cuprindere cu ponturĭ hotărite, pentru urmarea datorieĭ lorŭ, şi acelŭ căpitanŭ, carele prin cercetare să va afla în urmă ne urmâtoriŭ datorieĭ sale, să se lipsască de slujbă şi să se pedepsască, şi érăsi prin asemenea alegere şi cercetare, să se rănduească pre altulŭ.

3. Fiindŭ că ţara este îndatorită a da spre ţinerea menḑălurilor surugiĭ, după trebuinţă şi căruceri, fănŭ pre suma cailorŭ ce se vorŭ aşaḑa şi o sumă de orḑŭ, din orḑulŭ trebuinciosŭ pentru hrana cailorŭ, aceste cu dréptă analoghie rănduindusă în ţara, de către D-luĭ vel Visternicŭ, cu cărţile Domnieĭ mele, D-luĭ boeriulu naḑărŭ va ave purtare de grijă, ca împlinirea acésta, să se urmeḑe fără cătŭ de puţină asuprire a locuitorilorŭ, îngrijindusă cu privigherea cuviinciósă, ca să nu se asuprească locuitoriĭ de către priimitoriĭ cu luare de vre unu ruşfertŭ, prin urmare de chipurĭ nedrepte, dară şi întru măsurătórea fănuluĭ şi a orḑuluĭ să nu

www.dacoromanica.ro

să facă locuitorilorŭ cătu de puțină asuprire, măsurăndusă fănulŭ cu stănjinŭ dreptŭ, și stogurile întocma la măsură, fără să fie îngăduire a se face maĭ mare, éră ordulŭ cu dimerliea acea dréptă, și întru măsurătóre după obicinuință, dăndŭ însusĭ D-luĭ Boerul Nazârŭ dimerlie dréptă, înferată cu bour la fiesce care postă, și privighiindŭ a nu se urma măsurătóre cu altă dimirlie mai mare—4. Facerea mențălhanalelorŭ și întocmirea lorŭ, D-luĭ Boeriulŭ Nadirŭ va ave purtare de grijă ca prin rănduire de cătră Visterie, să urmeță aceste numaĭ după trebuință, și fără însărcinare saŭ asuprire locuitorilorŭ.

5. Imașurile pentru caiĭ poștelorŭ fiindŭ a se da, de pe acele maĭ cu apropiere moșiĭ la fies care poștă, D-luĭ Boeriulu Nadirŭ va fi cu purtare de grijă a ave fiesce care mențălŭ imasulŭ după suma cailorŭ, și după trebuința a se da acelorŭ cu moșiile plata hotărita pentru imașuri, dar va ave privighere, dăndŭ îngrijire capitaniloru, ca nicĭ strimtorire cu pricina imasurilorŭ să nu se facă locuitorilorŭ, și nici stricăciune sau calcarea de fănațŭ cu caiĭ poștelorŭ.

6 Tóte acele căte se cuvine a da și a face Țara spre ținerea mențălurilorŭ, aceĭ ce vorŭ fi țiitorĭ de mențăluri, le vorŭ cere prin D-luĭ Boeriulŭ nadirŭ, după cuprinderea ponturilorŭ ce vorŭ ave cu pecetea Domnieĭ mele, întru alcătuire de ținerea mențălurilor, și D-luĭ Boeriul nadirŭ, va cere săvărșirea și împlinirea lorŭ de la Visteria Domnieĭ mele.—7. Tóte pricinele ce se vorŭ întămpla între căpitaniĭ, surugiĭ și alțĭ óminĭ aĭ mențălurilorŭ, de cătră D-luĭ Boerulŭ nadirŭ se voru cerceta, se vorŭ hotărĭ și se voru pune

www.dacoromanica.ro

la cale după cuviinţe, éră întru acela care din pricinile ce vorŭ nasce va cere trebuinţa, a să poronci de cătră dregătorĭ, va face D-luĭ Boeriul naḑiru arătare cătră D-luĭ vel-Visternicŭ şi de la Visteriea Domnieĭ mele voru urma poroncile cătră Dregătorĭ, sau unde va cere trebuinţa, afară din menzeluri.

8—Menḑilurile cu pecetea gospodu, după care urméḑă a da casa menḑăluriloru cai atătŭ la aciĭ cu plată din Vĭsterie, cumŭ şi la cursieri şi aciĭ cu plata dela sine, să fie iscălite de cătră Dluĭ boerulŭ naḑiru, ţinăndŭ şi condică şi privighindŭ în fiesce care vreme, a se da caĭ după greutate sau înlesnirea drumuluĭ, pentru ca nicĭ zăticnire la cele neapărate trebuinţe se nu să dee, dar şĭ starea cea bună a menḑăluriloru să se păḑască.

9. Socoteala cu casa menḑiluriloŭ pentru baniĭ ugerituluĭ ce va ave să plătească Visteria la acei ce vorŭ umbla întru săvărşire de poroncĭ, după inamurile ce se vorŭ da, să se caute de cătră D-luĭ boeriulŭ naḑirŭ la sfărşitulŭ fiesce căreĭ luni, căutăndŭ socoteala după inamurĭ şi după condica ce este îndatoritŭ D-luĭ boeriulu naḑiru a ţine, şi casa menḑiluluĭ după socoteală dréptă, luăndu-şĭ dela D.luĭ adeverinţa de suma baniloru ce are a lua, cu acele a diverinţe a D. sale va cere dela Visterie, şi făcăndusă de cătră Dlŭ vel-Visternicŭ pecetluitŭ domnescu după rănduială pre suma baniloru ce vorŭ cuprinde adeverinţele D. sale boeriulŭ naḑirŭ, va rănduĭ plata baniloru din Visterie întru cercetarea socoteleĭ şi de D-luĭ vel-Visternicu.

Acestea suntu îndatorirele D. sale boeruluĭ naḑirŭ şi spre îndestularea îngrijireĭ la acéstă

www.dacoromanica.ro

Naḑirie, va ave şi va trage D-luĭ iraturile care cu dréptă şi cumpănită socotinţă s'au hotărătŭ să aibă naḑiriea acésta; care iraturĭ suntu aceste de maĭ josŭ.

1. Toţĭ aciĭ ce vorŭ umbla prin menḑilurĭ pentru alorŭ ţrebuinţă cu plata dela sine, afară de 30. bani de calŭ pre unŭ ceasŭ, ugeretulŭ hotăritu pentru ţiitoriĭ posteloru, vorŭ maĭ da şi căte 9 banĭ de totŭ calulŭ pe unŭ césŭ, care baniĭ străngănduse la casa menḑiluluĭ, îi va trage D-lŭ boerulŭ naḑirŭ pe fiesce care lună, după dréptă socoteală pentru caiĭ ce se vorŭ da din fiesce care poştă.

2. Pre suma surugiilorŭ şi a cărucerilorŭ ce se vor hotări a se da din ţară spre ţinerea menḑilurilorŭ, după hotărirea ce se va da, decătră visteriea, de haculŭ saŭ leafa ce trebue să dea satele, la unŭ fiesce carele surugiŭ saŭ căruceriŭ din însuşi suma acea hotărită spre haculŭ saŭ leafa lorŭ, va lua D-lŭ boeriulŭ naḑărŭ căte doue parale de totŭ leulŭ care îĭ va trage Dlŭ de la casa menḑiluluĭ pre suma ceva cupinde haculŭ surugiiloru, şi casa menḑiluriloru întru aşaḑarea surugiiloru pre la menḑăluri, se va îngriji ca plătindŭ acestŭ avaetŭ din însuşi haculu sau leafa hotărătă de Visterie a da satele, să se aseḑe şi surugiĭ pe la menḑilurĭ dar şi căruceriĭ fără să fie silite satele a da unŭ banŭ maĭ multu macar peste hotărirea ce si vada din visterie.

3. Toţĭ căpitaniĭ în vreme ce se vorŭ asaḑa pre la menḑilurĭ, căndŭ vorŭ lua cărţile de rănduire, vorŭ da avaetulŭ D. sale boeruluĭ naḑirŭ căte 20 leĭ.—4. Ţiitoriĭ menḑilurilorŭ vorŭ da pre fiesce care anŭ avaetŭ D. sale boe-

www.dacoromanica.ro

rulu naḑirŭ căte 2000 leĭ, dăndŭ ţiitoriĭ postelorŭ de la sine pentru privighere ce Dlŭ boeriulu Nazir are întru cele ce urmeaḑă spre înlesnire şi folosulŭ loru la ţinerea menḑilurilor.

5. Aceste iraturĭ s'aŭ socotitŭ să aibă naḑiria acésta, vor urma fără strămutare, orĭ in ce chipŭ va fi ţinerea menḑilurilorŭ, adică saŭ în văn̑dare saŭ în credinţă.

Întru cu deplină arătare se alcătuesce naḑiriea D. sale Mihalaki Mavrogene biv vel-Postelnicŭ cuprinḑăndusă şi acele după cuviinţă iraturĭ, ce s'aŭ socotitŭ să aibă pentru osteneala purtărei sale de grijă, fiindŭ D-lŭ boeriulŭ naḑărŭ îndatoritŭ cu urmarea datorieĭ, fără cusurŭ, pentru a să păḑi menḑălurile întru cea maĭ bună stare şi a se departa cu totulu acele până acuma urmarĭ cu catachrisisu care pricinuea locuitorilorŭ îngreueriĭ şi asuprele, éră spre paḑa cu întemeere a buneĭ acesteĭ rănduele ce s'aŭ aşăḑatŭ cu acéstă naḑirie, s'aŭ datŭ ţidula acésta cu pecetea Domnieĭ mele, spre urmare fără strămutare Poroncimŭ D-lŭ vel-Visternicŭ ca să se treacă acéstă ţidulă şi în condica Visterieĭ cu tótă cuprinderea eĭ. (L. P.) 1814. Genar 1,

---

No. 91. Anafora pentru Nazăria menḑălurilorŭ.

NOĬ ALEXANDRU CALIMAHŬ VOEVODŬ

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnu Ţereĭ Moldoveĭ.

Înfăţoşindusă înaintea domnieĭ mele acéstă anaforă a dohovnicesculuĭ nostru părinte, Preosfinţia Sa Chir Veniaminŭ Mitropolitulŭ şi a cinstiţi şi credincioşi Boerii domnieĭ mele şi de

www.dacoromanica.ro

cuviinţă fiindŭ punerea la cale ce s'aŭ alcătuitŭ pentru naḑăria menḑălurilorŭ spre urmare întocmaĭ, s'aŭ întăritŭ şi cu a nóstră domnéscă pecete.— 1814 augustŭ 11.

(L. P.)

Prea înalţate Dómne.

Întru adunarea nóstră la şfânta Mitropolie după ţidula înălţimeĭ tale din 9 Iulie pentru naḑăria menḑălurilorŭ, care din nou s'aŭ hotărit de cătră înălţimea ta ca să fie urmare şi îndatorire acesteĭ naḑiriĭ, socotim să fie aceste:

1. Inamurile cu pecetea domnéscă după care urméḑă a se da caĭ de menḑilŭ, adică numaĭ pentru memurieturile ţereĭ şi ale domniceĭ şi ugeritul să plăteşte de cătră Visterie după ponturĭ, care inamurĭ maĭ inainte să iscălea de cătră D-luĭ vel-Post. acum socotim să se dea acestŭ dritŭ la D-luĭ naḑârulŭ menḑălurilorŭ, şi de cătră D-luĭ să se iscăléscă tóte inamurile, ţinândŭ şi condică pentru tóte aceste inamurĭ.—2. Ţiitoriĭ menḑălurilorŭ suntŭ volniciĭ a da caĭ cu plata ugeritului de la sine, orĭ la care va ave trebuinţă a umbla cu menḑălŭ aice in ţară, éră peste hotarulŭ ţereĭ nu aŭ voe ţiitoriĭ menḑăluluĭ a da cuiva caĭ de menḑălŭ, fără a ave menḑălŭ pecetluitŭ cu domnésca pecete.—3. Socotéla ugeritului pentru inamurile ce are să plătéscă Visteria, să se caute de cătră Boeriulu naḑărŭ la sfirşitulŭ fie-sce căriea luni, după inamurĭ şi intru cercetarea socotelei şi de cătră D-luĭ vel-Vist. pre soma baniloru ce vorŭ cuprinde inamurile, făcândusă pecetluire domnéscă, vă rândui Visteria plata sa ţiitorilorŭ menḑălurilor.—4. Afară de 2000 leĭ hotăriţi prin ponturile menḑăluluĭ care aŭ să'ĭ dea menḑălurile pre anŭ, avaetulŭ Boeriuluĭ naḑărŭ, vor maĭ da menḑălgii pre anŭ 10,000 leĭ pentru

www.dacoromanica.ro

cuvintulŭ acelorŭ treĭ parale ce suntŭ hotărite a se da peste 10 parale pre ceasŭ de unŭ calŭ, ugeritŭ aciĭ ce umblă cu caĭ de la menḑălŭ, cu plata de la sine, pentru trebuinţa lor, ca să lipsască prigonirea ce se póte nasce între ţiitoriĭ menḑiluriloru şi între boierulu Naziru, intru socoteala acelorŭ treĭ parale, cu care se facŭ pe anu 12000 leĭ.

Aceştĭ bani ĭ vorŭ da mendălgiĭ de la sine pre totŭ anul cu analoghie câte 1000 leĭ pre lună, câte treĭ parale, şi acele să vor strânge şi se vor lua de cătră ţiitoriĭ menḑălurilor, ne maĭ avândŭ asupra acesteĭ socoteli boeriulŭ nadăru nicĭ un amesticŭ, şi însciinţămŭ.— 1814 Iulie 30.

Al înălţimeĭ tale cătră Dumneḑeŭ smeritŭ rugătoriŭ
Veniamin Mitropolitulŭ Moldoveĭ.

Prea plecate slugĭ
Constantin Balşu vel-Logofătŭ, Iordachi Canta Logofătŭ, Sandu Sturza vel-Visternicŭ, Iordachi Rosetŭ Visternicŭ, Alexandru Iancu—Leu vel-Vornicŭ, Neculaĭ Stratulatŭ vel-Vornic, Constantinŭ Costachĭ vel-Vornicŭ.

No 92. Ţidula domnéscă pentru cercetarea şi adăogirea iratuluĭ caseĭ doftorilorŭ.

NOĬ ALEXANDRU CALIMAH VOEVODŬ

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domnu ţereĭ Moldoveĭ

Al nostru Duhovnicescŭ părinte, Preosfinţia ta chir Veniaminŭ Mitropolitulŭ. Cinstiţĭ şi credicioşi boerĭ domnieĭ mele Domnea Vóstră: Constantin Balşŭ biv vel-Logofătŭ, Iordachi Canta biv vel-Logofătŭ, Lupul Balşŭ biv vel-Logofătŭ, Sandu Sturza biv vel-Visternicŭ, Grigoraşĭ Sturza biv vel-Visternicŭ, Iordachi Rosetŭ biv vel-Visternicŭ, Constantinŭ Balşŭ biv vel-Vornicŭ, Alexandru Iancu-Leu, biv vel-Vornicŭ. Manolachi Dimachi biv vel-Vornicŭ.

www.dacoromanica.ro

In socotéla ce s'aŭ arătatŭ Domniei mele pentru iraturile caseĭ doftorilorŭ politieĭ, vedemŭ că pre anulŭ trecutŭ scăḑăndusă lefele se arată să aibă casa lipsă peste 8000 leĭ, éră pre anul curgătoriu, alcătuindusă iratul şi plata lefelor, fără să se pue léfa pentru gerahŭ, care neaparatŭ este să se aducă, şi fără să se incarce neajungerea acea de 8000 lei a trecutului anu, să arată lipsă peste 4000 lei. Dreptŭ aceea fiindŭ că acéstă casă obştéscă este cea maĭ intăiu de la care să ajută să se păḑăşte sanatate vieţeĭ de obste şi se cuvine neaparatŭ să'şi aibă iratulŭ, fără indoire şi după trebuinţă, pentru ca nu numai lipsă si nu se arăte, ce maĭ alesŭ spre tótă inlesnirea să aibă ceva prisosŭ; rânduim, domnia me ca intru adunare la Sf. Mitropolie, cercetândŭ socotelele acestei casă, să alcătuiţi cele maĭ vrednice socotinţĭ şi prin buna chibḑuire, ceea ce veţi găsi de cuviinţă şi de unde veţi găsi cu cale, să se facă adăogire de iratulŭ caseĭ acestei, intru socotinţă ca niciĭ de cum lipsă să nu pótă a mai ave, şi cu punere la cale, ca fără smintélă să se aducă şi un gerahŭ cuviinciosŭ, carele este neaparatŭ de trebuinţă şi de tótă chibḑuirea, socotinţa Domniei Vóstre prin anafora să avem scire.—(L. P.) *1814 augustŭ 26*

Vel-Visternicŭ

www.dacoromanica.ro

No 93. Anafora pentru venitulŭ vătăjâeĭ de harabagieĭ de la Galaţĭ care s'aŭ datŭ caseĭ doftorilorŭ.

NOĬ ALEXANDRU CALIMAHŬ VOEVODŬ

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domnu. ţereĭ Moldoveĭ.

Infăţioşinduse Domnieĭ mele anaforaoa acésta a cinstiţĭ şi credincioşĭ Boerĭĭ-domnieĭ mele D-lui Grigoraşŭ Sturza biv vel-Vist. Iordachi Rosetŭ biv vel-Vist. intru domnéscă şi părintéscă plecare a domnieĭ mele, a se intemeea o obştéscă casă a doftorilorŭ oraşuluĭ cu iraturi după cuviinţă, ca să pótă urma cu tótă ingrijirea folosului obştescu, dreptă şi cuviinciósă găsimu cererea ce o facŭ D.lorŭ Boeri epitropĭ a se da spre iratŭ la casa doftorilorŭ şi venitulŭ vătăjieĭ de harabajiĭ din tărgulŭ Galaţi. Dreptŭ aceea ca pentru unŭ venitŭ care pănă acumŭ nu este cuiva afierositŭ ce nu maĭ după obicinuinţă se lua decătră părcălabiea Gălaţiĭ. Iară casa acésta fiindŭ cea maĭ vrednică de ai se face asemene afierosire, căci intru intemeerea eĭ urméḑă obştescu folosŭ, care se atinge de sănătatea şi păḑirea vieţeĭ omenescĭ. Hotărimŭ ca venitulu acesta a vătăjieĭ de harabagiĭ din Galaţĭ să contenească a se lua de acumŭ înainte de cătră Părcalabiĭ de Galaţĭ, cea după aceia de maĭ nainte obicinuinţă şi cu urmare ce este şi aice in Iassĭ, puindulŭ la cale D lorŭ

www.dacoromanica.ro

boeri epitropi cu strângerea folositóre saŭ fără pagubire, dar cu departarea, şi de catahrisisu şi cu alcătuire indemănătóre şi pentru aciĭ care, vorŭ ave trebuinţă a tocmi trăsuri cu chirie, să fie venitŭ a caseĭ doftorilorŭ din oraşului Iassĭ, care cu dréptă legiuire ilu dăm şi il afierosim caseĭ acesteĭ, ca s'ăl aibă neclintitŭ şi fără strămutare, din preună cu alte iraturi ce suntŭ afierosite la casa acésta, éră spre statornica afierosirea acésta, pentru in tótă vremea, intărimŭ anaforaua cu a nóstră domnéscă iscălitură şi pecete *1814 Noemb. 10*

Noĭ Scarlatu Alesandru Calimah Voevod.

Prea inalţate Dómne

Din socotelile ce s'aŭ infăţioşatŭ inălţimei tale pentru iraturile casei doftorilorŭ, aĭ luatŭ Înălţimea ta incredinţare că acéstă casă după tótă sporira de iratu care de cătră În. Ta, sau făcutŭ. totŭ incă se află intru lipsă şi trebuinţă fiindŭ neaparatŭ a se implini poronca inălţimeĭ tale şi trebuinţa obştèscă ca să se aducă unŭ gerahŭ, a căruia lipsă urméză multă nevoinţă şi ne indestulare obştieĭ oraşului. Noĭ după părintésca plecare a inălţimeĭ tale, care prin faptă s'aŭ aratatŭ si să arată cu necontenire cătră tóte acele ce alcătuescŭ folosulŭ de obşte, indrăsnim a ruga pre inălţimea ta ca spre desăvărşita punere la cale a obşteştiĭ, acesteĭ casă cu iratŭ, spre indestularea caseĭ acestia şi venitulŭ vătăjieĭ de harabagiĭ, care după vechiul obiceiu să urméză a să lua la târgul Galaţĭ, intru aceésĭ obicinuinţă, ce s'aŭ urmatŭ strângerea acestui venitŭ şi

www.dacoromanica.ro

până acum, şi prin acéstă adăogire nadăjduimŭ că se va alcătui starea acesteĭ case vrednice ca să pótă intîmpina lefele hotărite, puindusă la cale după acésta şi aducerea de un gerahŭ după trebuinţă, şi va ramăne inălţimei Tale şi vecinică pomenire.— *1814 Octombre 23.*

Al Inălţimeĭ tale prea plecate slugĭ

Grigoraşĭ Sturza Vist. Iordachi Roset Vist.

N, 94. Anaforaua pentru cercetarea sămeĭ visterieĭ până la sfîrşitulŭ luniĭ luĭ Maĭ a anului curgătoriŭ, cum şi socotinţa de sporire ce să cuvine in iratulŭ visterieĭ şi a caseĭ răsurelorŭ.

NOĬ ALEXANDRU CALIMAH VOEVODŬ

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnu ţereĭ Moldoveĭ.

Luăndŭ in cea maĭ intăiu pătrunḑătóre socotinţă, tótă cuprinderea anaforaleĭ acesteĭ a Preosfinţieĭ Sale părintelui Mitropolitŭ al ţereĭ, şi a D-lorŭ cinstiţilor şi credincioşilor Boerĭ veliţi, ce este alcătuită asupra inchiereĭ sămeĭ Visterieĭ şi a răsurilorŭ, până la sfârşitulŭ trecuteĭ lunĭ Maiŭ a anuluĭ curgătoriŭ, şi văḑindŭ că intru dréptă giudecată a preosfinţieĭ sale şi a D-lorŭ, cunoscăndŭ şi privind, sarcina ce noĭ purtăm, spre a pute intîmpina atâtŭ mărimea cheltuelelorŭ Visterieĭ şi a cămereĭ, jărfindŭ şi punăndŭ in miḑlocŭ, până la inchierea acesteĭ sămĭ, insuşĭ rusumaturile, cămăreĭ ce nu s'aŭ obicinuitŭ a intra in cheltuelele Visterieĭ, găsescŭ cu cale a se mai adaoge iraturile, atâtŭ pentru óreşi care resuflare a cheltuelelorŭ Vistèrieĭ, câtŭ şi pentru agiutorulŭ caseĭ răsurelor, adică preuţul,

www.dacoromanica.ro

sărei și avaetulŭ horelciĭ ce vine de peste hotar in Moldova, să se indoiască făcândusă 5 leĭ suta de ocă de sare, pe locŭ la ocnă și treĭ leĭ pentru tótă vadra de horilcă ce va trece de peste hotarŭ, din care să se dea ḑăciuială la casa răsurilorŭ, maĭ adăogănduse intru acéstă casă la iraturĭ și la slujba desetineĭ (ce nu are nicĭ un feliŭ de legătură saŭ blăstămŭ opritoriu de vre o sporire după neaparată trebuinţă și intâmplăriĭ;) cincĭ banĭ de totŭ stupulŭ și rămătoriulŭ ca să se ea de la bucatele ţărănești; câte trei-ḑecĭ banĭ de stupŭ și rămătoriŭ, adecă 24 banĭ Visteriei și 6 banĭ aĭ caseĭ resurelorŭ cu un ban ce avea legiuitŭ maĭ inainte a se lua la acéstă casă, și de la bucatele maḑilești care după privilegiulŭ ce au avutŭ, plătescŭ cu osăbire, să se ea câte 18 banĭ noĭ, fără a se socotĭ vechitura ce se urma până acumŭ, din care 12 banĭ aĭ Visteriei și șese banĭ aĭ caseĭ resurelorŭ, acestŭ sporiŭ de iraturĭ pomenitŭ maĭ susŭ cunoscândulŭ după tótă pliroforia ce daŭ Preosfinţia sa părintele Mitropolitŭ și D-lorŭ veliţiĭ boerĭ, că nu este nicĭ priciuitoriŭ de impilarea locuitorilor, cum nicĭ vre un lucru nedreptŭ și fără care neputândusă nicĭ cum urmă greutatea cheltuelilorŭ următóre ale Visteriei, nicĭ iconomia caseĭ râsurilorŭ, ne unim in socotinţa D-lor

www.dacoromanica.ro

şi intărindŭ legiuim, atâtŭ preţul sărei câte 5 lei suta de ocă pe locu la ocnă, câtŭ şi a horilcei de peste hotarŭ câte 3 lei la vadră, aseminea şi a desetinei a se strânge câte 30 bani de stupu şi rămătoriŭ ţărăneşti, şi câte 15 bani de stupŭ şi rămătoriŭ maḑileşti, spre care poroncimŭ D-sale vel-Vist. ca să se trécă intocmaĭ şi in ponturile vânḑărei acestei slujbe; din care precum să ḑice maĭ sus, va lua casa răsurelorŭ din ocnă şi din horilcĭ ḑăcíueală, éră din slujba desetinei, afară de deciuiala ce lua pănă acum, să maĭ ea câte 6 banĭ de totŭ stupulŭ şi rămătoriulŭ, atâtŭ ţerenescŭ câtŭ şi maḑilescŭ, adică 5 bani aciĭ sporiţi acum şi un ban legiuitŭ de maĭ inainte, făcândusă acestea de acum inainte drepte iraturĭ a caseĭ răsurelorŭ şi dar pentru intocmaĭ urmare şi nes-rămutare s'aŭ intăritŭ anaforaua acésta cu insuşi iscălitura şi pecetea domniei mele.—

(L. P.) *1814 Decemb. 30.*

Noĭ Scarlat Alexandru Calimahŭ Vodă.

Prea inalţate Dómne.

După ţidula inălţimeĭ tale din 8 ale curgătóreĭ luni, adunândune am căutatŭ sama Visterieĭ, alcătuită cu iratulŭ şi cheltuelele până la sfârşitul trecuteĭ luni Maĭ, a anuluĭ curgătoriu, am cercetatŭcu luare aminte şi iraturlie şi căderile, şi iscălindusă de către noĭ sama, după rânduél

www.dacoromanica.ro

să înfăţioşadă înălţimeĭ tale ca să se pecetluéscă. Amŭ văḑutŭ cu lămurire, că şi la sama acésta s'aŭ făcutŭ iratu şi tóte rusumaturile care dintru invechime suntŭ legiuite a cămăreĭ Domneştĭ, şi neobicinuitŭ să intre in cheltuelele Visterieĭ, s'aŭ inţelesŭ fără de indoire şi prin căutarea acesteĭ sămĭ strâmtorirea Visterieĭ şi neajungerea saŭ nepotrivirea iraturilorŭ cu cheltuelele, şi să cunósce asemenea sarcină de greutate, care înălţimea ta aĭ asupra intru aceste neajunsuri, priivindŭ şi mărimea cheltuelelorŭ ce din vreme in vreme să adaogŭ, şi nu scimu cu care cuvinte maĭ nainte vom lăuda părintésca înălţimeĭ tale plecare, cu lucrărĭ in faptă la tóte cele, care urmédă spre buna vieţuire şi spre uşurinţa locuitorilorŭ ţereĭ, căcĭ că pre lângă tótă sarcina greutăţilorŭ care vederatŭ să alcătuesce că o aĭ înălţimea ta, dintru neajungerea iraturilor şi de la mărimea cheltuelelorŭ, vedem că şi intru strămtorirea ce are casa răsurilorŭ cu neajungerea iratuluĭ spre plata lefelorŭ hotărite, alcătuesce érăşi sarcina de greutate pentru înălţimea ta, hotărindŭ ca din suma isvoduluĭ lefelor să se scadă 6000 leĭ pre lună, adică 5000 leĭ léfa a luminaţilorŭ Beḑadele, care dintru invechime s'aŭ obicinuitŭ a se da de la casa răsurilorŭ, şi 1000 leĭ din asemenea léfa a Boerilorŭ capuchehaiale ale Ţarigraduluĭ, şi după tóte aceste greutăţĭ, carele rădici asupră, cerândŭ de la noĭ cu tótă dreptatea, socotinţa de óre-şi-care cuviincios ajutoriu, hotărăscĭ a fi acésta după putinţă şi intru păḑire, a nu urma insărcinare cătră locuitoriĭ ţereĭ.

Intru drépta cunoscinţa nóstră şi sufletéasca mulţiămire pentru părintésca Înălţimeĭ Tale îngrijire, şi cătră folosinţele stărilorŭ boerescĭ, găsimŭ de tótă cuvinţa a ne îngrijĭ spre uşurinţa sareineĭ, a greutăţeĭ şi a strămtoireĭ,

www.dacoromanica.ro

care Visterie a Înălțimeĭ Tale are de la neajungerea iraturilorŭ, dar după tótă chibzuirea întru potrivire cu însuși voința Înălțimeĭ tale, a nu să alcătui sarcină de greutate asupra locuitoriloru țereĭ, nicĭ de cumŭ nu găsimŭ vre o altă mijlocire, de cătŭ după nevoință spre ajutoriulŭ cheltuelilorŭ Visterieĭ, și asemenea cătŭ va fi prin putință agiutoriŭ și la casa răsureloru, s'ar pute socoti că în slujba ocneloru și în avaetulŭ obicinuitu a să lua de la horilca ce vine de peste hotaru, nu ar fi de asuprire a să face o cuviincioasă sporire, căcĭ prețulŭ săreĭ de la ocnă după acea până acumŭ obicinuință, fiindŭ doĭ leĭ, șese-deci bani suta de ocă, este cu totulŭ neanalogisită la prețulŭ săreĭ ocnelorŭ din Valachia, fiindu legiuitŭ acolo a să vinde sarea la ocnă cu 5 lei, 60 banĭ suta de ocă; în vreme cândŭ sarea aceea este multŭ maĭ próstă de cătŭ sarea ocnelorŭ Moldoveĭ, și horilca ce vine aice în țară, de peste hotarŭ, fiindŭ numaĭ pentru alișverișulŭ și negulitoria acelorŭ ce o aducŭ, după prețulŭ cu care o vândŭ iĭ aice, este asemine neanalogisită acea de maĭ înainte obicinuință a da avaetŭ numaĭ căte 60 parale de vadră.

Întru aceste doue slujbe de să va face sporire și la îndoitŭ preț ŭ ca să fie 5 leĭ, prețulŭ săreĭ la ocnă, și 3 leĭ, avaetulŭ pe vadra de horilcă ce va veni de peste hotarŭ, nu s'ar pute socoti nicĭ simțitóre, nicĭ asupritóre acéstă sporire, pentru că prețulŭ săreĭ totŭ rămâne să fie socotitu mult maĭ josŭ de cătŭ prețulŭ săreĭ din Valachia fiindu din însuși prețulŭ cu 20 parale la sută maĭ josŭ, și fiindu precumŭ s'aŭ ḑisu și sarea aceea multŭ maĭ próstă decătŭ a éstă de aice, și sporirea de horilcă nu rămâne a să socoti într'altŭ chipu de cătŭ că să dă din însuși acelu analoghisitŭ folosŭ ce'lŭ aŭ aciĭ care aducŭ horilca de peste hotarŭ, spre

www.dacoromanica.ro

vănțare. Aceste dacă de către înălțimea ta se vorŭ găsi cu cale, vei pune la cale urmarea spre uşurința sarcineĭ de greutatea ce are Visteria înălțimeĭ tale, prin care după părintească plecare a înălțimeĭ tale bine-voindu, veĭ priimi şi rugămintea nóstră, ca din sporirea ce se va face ocnelorŭ, dar şi din suma ce să va cuprinde avaetulŭ horilcelorŭ, cu sporirea ce să va face să se dea la casa răsurelorŭ la 10 leĭ unulŭ, cu acea de mai înainte obicinuință a să da ţăciuiala de rusumaturi, să va adăogi óreşi-care iratŭ simțitoriŭ şi la casa rĕsureloru.

Am întrat de isnoavă în cercetare şi pentru iraturile caseĭ răsurilor dela ţiua întâia Iunie, anul curgătoriŭ, şi vedem fără îndoire greutățĭ neurnite, căci a se întimpina plata lefilorŭ numaĭ cu iratulŭ alcătuitŭ de la aşaţarea birului este cu totulŭ peste putință şi a să scăde lefele legiuite la acĭi ce slujescŭ, érăşĭ urmează a să socoti către aciia cu totul neîndemanare, dar fără îndoire şi la săvĕrşărĭ sminteală şi la paza bunelorŭ rânduele scădere saŭ strămutare ;—aceste greutățĭ neurnite este datorie neapărată a să pune întru socotință, dară după tótă chibzuirea ce şi intru acésta s'aŭ făcutŭ de către noĭ, nicĭ-decumŭ numaĭ găsimu altă înlesnire, de cătŭ după *nevoințe* şi strămutorire, socotimŭ că nu ar fi cu asuprire a să maĭ spori pentru ajutoriulŭ caseĭ acestia, la slujba desetineĭ câte 5 banĭ de unŭ stupŭ şi rămătoriŭ, ca să aibă casa răsurelorŭ de la acestŭ rusumatŭ 6 banĭ de unŭ stupŭ şi rămătoru, cu banulŭ ce l'aŭ avutŭ legiuitŭ de maĭ înainte şi întru acestŭ chipu să alcătuesce ca să fie plata la acestŭ rusumatu de obştie la toţĭ locuitoriĭ ţereĭ câte 30 banĭ de unu stupŭ şi rămătorŭ, din care 24 banĭ aĭ Visterieĭ, şi 6 banĭ aĭ casa răsurelorŭ, şi câte 18 banĭ de unŭ stupŭ şi rămătorŭ. Mazilĭĭ şi rup-

www.dacoromanica.ro

taşiĭ întru hotărirea ponturilorŭ slujbeĭ a fi aceştia întru osebire de ceilalţi locuitorĭ, din care 12 banĭ a Visterieĭ şi 6 banĭ a caseĭ răsurelorŭ, şi fiindu că aceştia adică mazilii şi ruptaşii, după cuprinderea ponturilorŭ dintru învechime, urma obicinuinţă a plăti baniĭ desetineĭ sub numire de banĭ vechi şi sporire la 20 banĭ unul, care obicinuinţă pentru Visterie urmeadă unŭ fórte nesocotit folos, ćră către dănşiĭ alcătuesce a se face de către slujbaşi catachrisis şi asuprire.

Dacă de către înălţimea ta se va socoti să se rădice această obicinuinţă, remăindŭ ca şi acestia să plătească numaĭ baniĭ drepţi câte 18 banĭ de stupŭ şi rămătoriu fără vr'o sporire, acésta numaĭ şi pentru casa răsurelorŭ găsimŭ că póte a se maĭ face ajutoriŭ, iară întru pilda ce Înălţimea Ta singurŭ aĭ datŭ, a scóte din isvodulŭ lefelorŭ 6000 leĭ pe lună, cumŭ s'aŭ ţisŭ maĭ susŭ; cu luare aminte cercetândŭ noĭ isvodulŭ, şi puindu înainte strămtoririea şi nevoinţa care urmează, după tóte chibzuirile ce s'aŭ făcutŭ, nicĭ decumŭ nu este chip a urma plata lefelorŭ fără scăderea a unorŭ lefi din isvodŭ, şi fără unŭ puţinu analagonŭ din scăderĭ la unele din lefi. Dreptu aceea, precumŭ s'aŭ socotitŭ a să urma aceste cu alcătuirea lefelorŭ după iraturile ce alcătuesce, să aibă acéstă casă cu sporirile care maĭ susŭ s'aŭ ţisŭ, veĭ lua Înălţimea ta pliroforie din alăturata socoteală prin care desevărşitŭ să lămurescе, că de la ţiua întâia a trecuteĭ luniĭ Iunie anulŭ curgătoriŭ, casa răsurilor, şi după sporirile ce se socotescŭ, să maĭ aibă. nu póte a plăti maĭ multŭ lefi de cât. . .leĭ pre lună, şi întru acésta érăşĭ va ave óreşcare strămtorire cu pricina, că iraturile ce să socotescu spre adăugire au să urmeze a să strânge pre vremea viitóre, dar întru acésta socotimŭ că lipsa ce să va arata, să va vindeca la împlinirea anuluĭ, cu hotără-

www.dacoromanica.ro

rea acea de mai înainte a nu să plăti lefe pre o lună din anul acesta; — aceste suntŭ socotinţele nóstre potrivite cu buna voinţă şi părinteasca plecare a Înălţimeĭ tale, şi însciinţămŭ pre Înălţimea ta. — 1814. Octomb.

(Iscăliţi) *Preosfinţitulŭ Mitropolitŭ şi Boeriĭ toţi.*

N. 95, Cartea domnéscă pentru casa răsurelor, dănduse sub epitropia D-sale vel-Logofătŭ de ţara de josŭ Grigoraşŭ Sturza.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila lui Dumneḑeu Domnu ţereĭ Moldoveĭ.

Părintésca domnieĭ nóstre privighere şi ingrijire unită cu sufletéasca dorinţă, urmândŭ şi slujindŭ de a pururea, spre indreptarea şi buna rânduială a tuturorŭ lucrurilorŭ cuprinsuluĭ acestuĭ pământŭ al Moldoveĭ, atâtŭ de obşte câtŭ şi in parte, intru acésta luând socotinţă şi pentru casa răsurelorŭ, de unde să impartŭ lefele celorŭ ce suntŭ in totŭ feliulŭ de slujbe, ne-am incredinţatŭ că acéstă casă dintru inceputŭ aŭ fostŭ sub epitropia celuĭ după vreme boeriŭ vel-Logofăt de ţara de josŭ, éră după acésta din intâmplare deslipindusă, să da la unĭĭ şi alţiĭ din boeriĭ ceĭ marĭ pănă ce aŭ ajunsŭ acum instărşitŭ intru ingrijirea Visterieĭ, pricinuindŭ sarcină pre lângă alte multe drepte şi legiuite slujbe a le Visterieĭ. Dreptŭ aceea cu cuviinţă socotindŭ a împlini dreptatea nu-

www.dacoromanica.ro

mitului cinu, (ce este celŭ intăiu in patria acésta), mai alesŭ acum cândŭ să află pre urmările celui ispititŭ şi mărturisitŭ, atâtŭ de mai inainte câtŭ şi in epohi a Domniei nóstre, de barbatŭ imbunătăţitŭ cu dreptate şi plăcute fapte, dar şi sirguitoriŭ fără preget intru datoria sa, atâtŭ cătră stăpănire, câtŭ şi cătră patrie, al nostru cinstitŭ şi credinciosŭ boeriŭ D-lui Grigoraş Sturza vel Logofătŭ de ţara de josŭ; étă prin acéstă a nóstră domnéscă ţidulă numim şi rânduimŭ casa răsurelorŭ de astădi inainte érăşi sub epitropia D. sale Logofătului de ţara de josŭ, după vechea obicinuinţă cu hotărita şi legiuita leafă câte 1000 lei pe lună, pentru ingrijirea şi urmarea slujbei acestia, la care casă să vorŭ aduna de acum inainte toţi banii răsurelorŭ, ce să strângŭ din ţară şi din rusumaturi după aşadata rânduială, şi érăşi de la acéstă casă se vorŭ impărţi şi lefele rânduite, după isvodulŭ cu pecetea domnéscă, urmândŭ dregătorii a trimite şi table, pre fiesce-care ştertŭ la casă, după cum s'aŭ strânsŭ şi banii răsurelorŭ, ca cu acele table şi cu isvodulŭ sub pecetea domnéscă pentru darea lefelorŭ, să pótă alcătui şi a da samă stăpănirei epitropia acésta pre fiesce-care an după obiceiu. Poroncim şi D. sale vel-Visternicului, ca trecêndusă ţidula a-

www.dacoromanica.ro

césta in condica Visterieĭ, să se publicarisască şi cătră dregătoriĭ prin inadinsŭ cărţĭ domnescĭ, rânduirea şi aşaḑarea acésta a caseĭ răsurelor, spre tótă sciinţa şi urmarea.

1814 Decembre 1.

(L. P.)

N. 96. Anafora pentru punerea la cale a neajunsuluĭ caseĭ răsurelor până la sfrâşitulŭ luneĭ luĭ Noembre 1814.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila lui Dumneḑeu Domnu ţereĭ Moldoveĭ,

Infăţoşându-sŭ inaintea nóstră anaforaua acésta a D-lorŭ Boerilorŭ rânduiţĭ spre cercetarea şi nisamulŭ caseĭ răsurelorŭ, şi socótindŭ şi judecându-sŭ cu tótă luarea aminte cuprinderea eĭ, găsimŭ întru dréptă socotinţă şi chibḑuire s'aŭ alcătuitŭ atâtŭ iratulŭ caseĭ pe anulŭ viitoriŭ şi inainte, câtŭ şi mijloculŭ implinireĭ lipseĭ caseĭ răsurelorŭ după socotéla căutată până la sfârşitulŭ luĭ Noemb. — Dreptŭ aceea maĭ intâiŭ intărim şi legiuim aşaḑarea venitului acesteĭ case de la anulŭ viitoriu şi înainte, spre a se urma nestrămutatŭ cu luare pre lângă altele şi a ḑăciueliĭ, din suma vânḑăreĭ ocnelor, a vămeĭ şi a horilcelorŭ, după alcătuirea ce s'aŭ făcutŭ acum, spre care poroncimŭ domnieĭ vóstre vel-Visternicŭ ca pentru maĭ

www.dacoromanica.ro

temelnică statornicie şi nestrămutare acestei alcătuiri să se facă şi osebitu hrisovu al domniei mele, aseminea şi pentru împlinirea lipsei acestei casă a răsurelorŭ, pănă la sfărşitulŭ trecutei luni Noemb. De vreme ce după tótă socotinţa nici intr'un feliu nu s'aŭ găsitŭ altŭ chipŭ spre vindecarea acésta, de cătŭ mizlocului acesta a sporirei goştinei ce s'aŭ obicinuitŭ de o vreme incóce şi pănă acumŭ, a se lua căte 3 parale şi 2 bani de tótă óea, peste 4 parale şi unŭ banŭ legiuitu a goştinei, care întru strămutarea hotăririi dată prin obştească anafora şi intărită de Domniea me, în vremea aşăḑărei birului spre a nu se strânge mai multŭ acestŭ sporiŭ a goştinei de cătŭ numai că neajunsulŭ pomenitŭ al casei răsurelorŭ să trăgănéză încă de mai înaintea aşăḑărei birului, pănă ce au agiunsŭ intru ne-iconomie, la socotéla căutată pănă la sfirşitulŭ trecutei luni Noemvre. Hotărim şi rânduimŭ ca să se facă împlinirea acestui sporiŭ numai odată la goştina viitóre, ce urméză in trimisia lui Aprilŭ, Maiŭ şi Iunie a anului 1815, spre istovirea acestui neajunsŭ al casei răsurelor, éră după acésta înainte să contenéscă de veci implinirea acestui sporiŭ, rămănăndŭ strângerea goştinei numai in 4 parale şi

www.dacoromanica.ro

un ban după vechiulŭ obiceiŭ, pentru care după istovire, precum să ḑice maĭ susŭ in goştina viitóre, să va intări neaparatŭ şi prin osebitŭ hrisov, al domnieĭ mele cu legăturĭ de blăstăm, mijlocindusă intărirea blăstămuluĭ şi de la Patriarchia Bisericeĭ ceĭ marĭ a Răsăritului, spre necutezarea şi cugetarea împlinireĭ acestuĭ sporiŭ maĭ multŭ nicĭ o-dinióră, sub nicĭ un feliŭ de cuvântŭ, spre care s'aŭ intăritŭ anaforaua acésta cu insuşi pecetea domnieĭ mele, spre întocmaĭ urmare.

1814 Decemvre 23.

Scarlatiŭ Alexandru Calimahŭ Voevod.

(L. P.)

Prea înalţate Dómne.

Următorĭ fiindŭ luminatei poroncĭ cuprinsă prin ţidula insemnată din *16* a acesteĭ luni, ne-amŭ adunatŭ la Visterie, în trebuinţa caseĭ răsurilorŭ, şi cercetândŭ maĭ intăĭ socotéla acesteĭ casă până la slărşitulŭ trecuteĭ luni Noemb. găsindŭ cu incredinţare, că după tótă iconomia scădererorŭ ce s'aŭ făcutŭ, atâtŭ de obşte cu analoghie din lefele fiesce căruea, cătŭ şi in parte cu scòterea de istov din isvodŭ a o sumă de lefe, lipsăscŭ încă suma de 9420 leĭ, ce neaparatŭ urméză a să împlini; pentru care punândŭ inainte totŭ feliulŭ de socotinţă şi chibzuinţă intru păḑirea ne împilăriĭ locuitorilorŭ birniceĭ după neputinţa lor, nu s'aŭ găsitŭ altŭ chipŭ spre împlinirea acesteĭ lipse, de cătŭ mijlocultŭ sporireĭ goştineĭ, ce s'aŭ urmatŭ de la o vreme incóce până acum, câte 3 parale şi 2 banĭ de óie, peste 4

www.dacoromanica.ro

parale şi 1 banŭ legiuitŭ a goştineĭ, care de va fi stăpânésca socotinţă a înălţimeĭ tale, a să urma şi la goştina viitóre ce să strânge in trimisia luĭ April, Maĭ şi Iunie a anuluĭ 1815, apoĭ după socotéla ce am făcutŭ de ceea ce póte prinde sporiulŭ acesta, numaĭ in goştina viitóre, să îmbrace lipsa caseĭ acestia, până la sfărşitul luĭ Noem., pomenită maĭ sus ;-acésta nu intru calcarea saŭ smintirea sfinţenieĭ hotărireĭ date prin Anaforaoa din 15 Maĭ a acestuĭ anŭ (intru alcătuirea aşăḑăreĭ biruluĭ), spre a conteni strângerea maĭ mult a acestuĭ sporiŭ din goştină, ce numaĭ pentru că neagiungerea caseĭ să trăgănéză incă din vremea de maĭ inainte a aşăḑăreĭ biruluĭ, şi nu să póte iconomisi nicĭ din iraturile cele alcătuite dela aşeḑarea birului încóce, cum nicĭ din vr'unŭ altŭ chipŭ după tótă socotinţa ce s'aŭ făcutŭ, éră după săvârşirea împlinireĭ acestia, numaĭ odată în goştina viitóre să contenească de vecĭ strângerea acestuĭ sporiŭ, rămânându goştina dréptă câte 4 parale şi un banŭ de tótă óea, care să intemeează mai cu dédinsulŭ prin osăbitŭ luminatŭ hrisovŭ cu legătură de blăstămŭ pentru necutezarea împlinireĭ acestuĭ sporiŭ de goştină de la goştina viitóre şi înainte, bine voindŭ înălţimea Vóstră a mijloci întărirea blestemuluĭ şi de la biserica nóstră cea mare a Răsăritului. Amŭ văḑutŭ, amŭ cercetatŭ cu luarea aminte şi alcătuirea iraturilorŭ acesteĭ casă a răsurelorŭ, incepându de la ḑiua intâĭa a acesteĭ luni Decemb. şi împlinindusă la iulŭ luĭ Noemvre 1815. din care ne-amŭ pliroforisitŭ. că neplătindusă numaĭ in Decemvre lefele pământeni ilŭ şi a altora, după cuprinderea pitaculuĭ înălţimeĭ tale ce alcătuescŭ soma de 22,010 leĭ, apoĭ cu iraturile ce s'aŭ alcătuitŭ. să iconomisăscŭ, atâtŭ cusurulŭ luĭ Decemb. ce este neaparatŭ a să plăti, cătŭ şi lefele deplinŭ pre celelalte luni, fără a

www.dacoromanica.ro

mai urma lipsa şi pătimirea ce aŭ fostŭ până acum, care alcătuire cunoscându-se bine socotită şi chibzuită mărturisimŭ şi întru acésta, părintésca înălţimei tale îngrijire şi iconomie, urmându a se statornici iraturile socotite ale acestei case atâtŭ pe anulŭ viitoriŭ câtu şi înainte; şi fiindŭ că întru acestŭ iratŭ să cuprinde şi dăciuéla ce acumŭ din nou s'aŭ rânduitŭ a să lua la acéstă casă, din vânzarea ocnelorŭ şi a venituluĭ horilcei ce trece de peste hotarŭ în Moldova, să va legiui prin luminatŭ hrisovŭ a se lua de apururea acéstă dăciuélă la casa răsurelorŭ, fiindŭ sciutŭ înălţimei tale, că întru socotinţa îndoireĭ preţuluĭ sărei şi venituluĭ horilcei de la anulŭ viitoriŭ pentru strâmtorirea şi nedestoinicia întimpinăreĭ cheltueleĭ umuruluĭ domnieĭ, s'aŭ cuprinsŭ şi iconomia neagiunsuluĭ caseĭ răsurelorŭ, pentru care înălţimea Vóstră, întru păzirea şi iubirea dreptăţei, rânduesce dăciuéla la casa răsurelorŭ atâtŭ dintrn amândoue aceste slujbe, câtŭ şi dăciuéla ce s'aŭ obicinuitŭ a se lua de cătră Camara domnéscă din vamă, şi înscinţămŭ, atârnându tótă hotărirea la inalta înţelepciune a înălţimei tale. 1814 Decemb. 15

Pre plecate slugĭ.

Iordachi Canta Logofătŭ. Constantin Balşŭ Logofătŭ. Grigoraşŭ Sturza Logofătŭ. Sandu Sturza Visternicŭ. Iordachi Rosetŭ Vist.

N. 97. Carte domnéscă ce s'aŭ datŭ Caminariuluĭ Ciurea pentru lucrarea huscăĭ, a deschide fabrică.—1815

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila luĭ Dumneđeŭ Domnŭ ţereĭ Moldoveĭ.

Fiindŭ că hrisovulŭ pentru fabrica de huscă, ce s'aŭ hotăritŭ a se face aice în

www.dacoromanica.ro

Moldova, care s'aŭ afierositŭ caseĭ Doftorilor se cuprinde, că compania ce aŭ luatŭ asupră acéstă fabrică să alcătuească fabrica la locul ce vorŭ afla maĭ de îndemănare prin învoire şi cu stăpânulŭ moşieĭ, şi fiindŭ că de cătră D-lorŭ boeriĭ epitropiĭ aĭ caseĭ doftorilorŭ, ni s'aŭ făcutŭ arătare, că compania ce are asupraĭ fabrica, cercândŭ fântânile cu slatină, aŭ aflatŭ doue fântânĭ cu slatină pre moşia Mă năstireĭ Râsca, una la Tărdăĭ lângă moşia ce să ḑice Slâtióra, şi alta maĭ în munţĭ la un loc ce se numesce Lipoveniĭ, care făcândule cercare s'aŭ aflatŭ bune şi locŭlŭ îndemănaticŭ pentru fabrică, cu pădure îndestulă pentru trebuinţa fabriceĭ; după care aŭ şi făcutŭ aşaḑare cu mănăstirea, fiindŭ cu priimirea preosfinţitulŭĭ Mitropolitŭ, hotărindusă a se face fabrică la acelaşŭ locŭ pe moşia mănăstireĭ Râşca.

Dreptŭ aceea prin cartea acésta a domnieĭ mele, imputernicim pre D-luĭ Căminarĭulŭ Theodorachi Ciurea, ce este din partea companieĭ acestia, asupra alcătuireĭ fabriceĭ, ca în locŭlŭ aratatŭ unde aŭ aflatŭ fântânile cu slatină, dupăînvoirea cu mănăstirea, să facă fabrică în cuviinciósa rânduélă, iar intru neîndestularea apeĭ de la acele fântânĭ, póte a deschide şi altele saŭ a trage apă la fabrică, de unde va afla chipŭ maĭ îndemanaticŭ,

www.dacoromanica.ro

fiindŭ supusă fabrica la învoirea cu stăpânii de moşie, numai pentru locului unde să va aşaḍa fabrica şi pentru lemnele trebuinciósă la fabrică; pentru care poroncimŭ şi Domniilor Vóstre dregătorĭ aĭ ţinutului, ca D-sale Caminarului Theodorachi Ciurea, spre alcătuirea acesteĭ fabrice, să'ĭ daţĭ trebuinciosul ajutoriŭ, pentru ca să pótă statornici fabrica fără vr'o improtivire de cătră cineva, ca o lucrare ce s'aŭ alcătuitŭ să fie spre folosulŭ de obştie. 1815 Ianuar 18.

Vel-Visternicŭ (L. P.)

N. 98. Hrisovŭ pentru îndoirea preţuluĭ săreĭ şi a horilcei ce s'aŭ datŭ caseĭ răsurelorŭ.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila luĭ Dumneḍeŭ Domnŭ ţereĭ Moldoveĭ.

Prin acestŭ al nostru domnescŭ hrisovŭ să face cunoscutŭ, că intru obştéscă socotinţă şi hotărire de a se spori preţulŭ săreĭ şi a avaetului horilceĭ ce trece de preste hotarŭ în Moldova, cu îndoirea de aceea ce până acumŭ aŭ urmatŭ, spre óreşĭ care ajutoriŭ a intimpinăreĭ cheltuelelorŭ următóre, atâtŭ a Visterieĭ câtŭ şi a Cămăreĭ domneşti, s'aŭ socotitŭ, ca dintru acéstă sporire să aibă impărtăşire şi casa răsurelorŭ de unde să impartŭ lefile, care érăşĭ dintru împuţinarea iraturilortŭ să află întru ne destoinicie a in-

www.dacoromanica.ro

timpinărilorŭ lefilorŭ celorŭ neaparate, hotărindusă că atâtŭ din ocnă câtŭ şi din venitul horilcei, aseminea şi din vamă pe suma vânḑărei, sa să dea ḑăciuélă la casa răsurilórŭ pre fiesce-care anŭ, urmândŭ ḑăciueala acésta, iratŭ nesmintitŭ alŭ acestei case, precum prin anaforaua obştéscă, întărită de domnia me din 23 Decemb. a anului 1814 anume se arată; după care de la ḑiua întăiea a lunei aceştiea ghenarŭ, s'aŭ şi pusŭ în lucrare, atâtŭ vânḑarea sărei cu 5 lei suta de ocă, şi a venitului horilcei câte 3 lei de tótă vadra, câtŭ şi darea ḑăciueliĭ mai sus pomenită la casa răsurelorŭ. Dreptŭ aceea întărimu şi legiuimŭ iratulŭ acesta alcătuitŭ al caseĭ răsurelorŭ, a lua ḑăciuéla atâtŭ din ocnă i din venitulŭ horilcei, câtŭ şi din vamă pre fiesce care anŭ, orĭ în vânḑare de vorŭ fi slujbele aceste, saŭ în credinţă, spre care ca să se păzască întocmai de apurure urmare fără strămutare saŭ scădere, s'aŭ întăritŭ hrisovulŭ acesta cu a nóstră domnéscă iscălitură şi pecete. S'aŭ scrisŭ hrisovul acesta la scaunul domniei mele în oraşulŭ Iaşiĭ întru a doua Domnie a nóstră la Moldova, în anul al treilea.—1815 Ghenarŭ 30.

Scarlatŭ Alexandru Calimah Voevodŭ.

(L. P.)

www.dacoromanica.ro

N. 99, Firman ce s'au trimes Mărieĭ Sale Scarlatŭ Calimahŭ Voevodŭ la anulŭ 1815 şi s'aŭ cetitŭ marţi 27 în ḑiua de duminică.

Intăiule între Domniĭ neamuluĭ luĭ Mesia, Fiiule al Domnuluĭ Calimah Scarlatŭ, cela ce acum eştĭ Domŭ Moldoveĭ, sfărşiturile tale să să încheie cu bine.

Prin acéstă a noastră împărătéscă poroncă, facemŭ sciutŭ că Tu, pomenitule domnŭ, hrănindute întru facerele de bine a vecinicĕĭ nóstre pre puternice impărăţiĭ, slugă şi fiiŭ adevaratŭ, cu fapta făcândute a slugeĭ nóstre tatăluĭ tău, din tânăra vrâsta ta, tóte lucrările şi faptele tale le-aĭ arătatŭ alcătuite cu bunulŭ sfatŭ al impărăţieĭ mele, şi te aĭ sîrguitŭ înblând cu plăcere pre calea credinţeĭ, încâtŭ şi întru slujba ce ţi-aŭ fostŭ maĭ înainte încredinţată a Dragomanieĭ impărătescului nostru Divanŭ, cândŭ aĭ avutŭ întru cunoscinţă acele negrăite şi tainice lucrări a împărăţieĭ nóstre, ca prin mehenghiŭ s'aŭ ispititŭ credinciósele şi dreptele tale fapte, dar şi din vremea ce aĭ fost alesŭ din ceĭ asemenea şi de o stare cu tine, şi aşadatŭ la domnia moscenitóreĭ nóstre eparhie a Moldovei, după bogata nóstră milă, cu firésca ta înţelegere şi dréptă credinţă, bine alcătuindŭ pricinele supuşilorŭ nostri, spre îndreptarea şi statornicirea ţăreĭ, umbreştĭ pe locuitoriĭ eĭ împlinindŭ încă şi cu fapta inaltele nóstre impărăteştĭ poroncĭ, cu triimiterea la impărăteştele cetăţĭ cele de trebuinţă cherestele şi lucrătorĭ spre facerea lorŭ, éră la fericita nóstră cetate oĭ şi totŭ feliulŭ de hrănitóre zaherele, şi în sfărşitŭ câte pricinĭ atârnă de a ta ocârmuire şi câte altele deosebitŭ

www.dacoromanica.ro

ţi s'aŭ încredinţatŭ, cu râvna înţelepteĭ tale iconomiĭ, tóte după plăcere le săvărşeştĭ. Acéstă dar ata întru priinţă şi mulţămire aratată sirguinţă şi credinţă, neascundîndusă de cunoscinţa impărăţieĭ nóstre, şi plăcute fiindune tóte cele până *acum bune şi* credinciósele slujbele tale, laudă îţĭ facem, dânduţi de acum putere slobodă spre îndreptarea lucrurilorŭ de acolo, (şi să te videm) pre care trimeţinduţi acésta cu dinadinsulŭ a nóstră volnică inaltă poroncă, de sloboḑenia stăpănireĭ tale, împărăteşte îţĭ poroncim ca şi de acum înainte şi după netăgăduita ta datorie şi după sloboḑenia stăpănireĭ ce ţi se dă întru dreptate, să te sileştĭ întru unirea impărăteştiĭ nóstre bune-voinţi şi a impregiurărilorŭ, ca să aducĭ pământulŭ în bună stare, umbrindŭ pre locuitorĭ şi în vreme îngrijindute pentru lucrătoriĭ trebuincioşĭ, cherestele şi care şi celealte următóre, la impărăteştele nóstre cetăţĭ, ca să se trimită la aciĭ ce li s'aŭ încredinţatŭ facerea lorŭ, să te sirgueştĭ ca să întimpinĭ tóte câte să cerŭ spre maĭ grabnică a lorŭ săvărşire, precum şi ca să triimiţĭ în vreme la împărătésca nóstră cetate oile trebuincióse şi alte zaherele; éră maĭ întâĭ de tóte să cauţĭ cu iubire pre aciĭ câţĭ din boeriĭ pământeştĭ şi din ceilalţĭ locuitorĭ, urmândŭ datorieĭ lorŭ întru supunerea voinţeĭ tale, către împlinirea impărăteştelorŭ nóstre poroncĭ să vor sirguĭ spre lucrarea lorŭ, precum şi pre ceĭ ce vorŭ păşĭ împrotivă să'ĭ aduceţi la cunoscinţă şi să'ĭ pedepsiţĭ urmândŭ fiesce-căruie răsplătirea neascultăreĭ, şi aşa implinindŭ înalta poroncă să te nevoeştĭ a aduce în stare pre locuitorĭ, ca să pótă fi rugătorĭ pentru noĭ. — Dreptŭ aceea întru

www.dacoromanica.ro

hrana buneĭ cugetări pentru tine împărăteşte îţĭ scriemŭ pentru căte până acum împărăteştĭ ceriri cu bună plăcere aĭ săvărşitŭ, ca şi de acumŭ asemenea îngrijândute să adaogĭ către cele de maĭ înainte slujbe a tale altele asemine. Aceste darŭ bine înţelegândule şi ca cela ce aĭ acum slobodă putere ca un credinciosŭ şi dreptŭ, sileştete încă maĭ multŭ de acum înainte, prin înţeleptele tale, precum am dişŭ, slujbe şi credincióse fapte, a cresce a nóstră către tine singură stăpânitóre iubire, depărtândute de totŭ ori ce este improtiva acestora ; aceste le cunósce şi te nădăjduesce în sfântulŭ nostru semnŭ.

S'aŭ datŭ la mijlocŭlŭ lumineĭ Rebâulŭ-Ahir la anulŭ 1230.

---

105. Anaforaua Boeriloru pentru 36000 podele ce aŭ găsitŭ cu cale D-luĭ Vorniculu Şarbanŭ Negelŭ să cumpere pentru facerea podurilorŭ.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ Ţereĭ Moldoveĭ.

Infăţoşindusă anaforaua acésta a Preosfinţitului Mitropolitŭ şi a cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ noştri Boeri, şi văḑindŭ şi socotindŭ cuprinderea eĭ, găsimŭ cu cuviinţă schepsis şi chibzuinţa făcută de către D-lorŭ pentru buna orănduealĕ şi facerea podurilorŭ oraşuluĭ Iassĭ, şi aşa rănduimŭ, maĭ întâiŭ să se întărească anaforaua D. sale biv vel Vornicŭ Şarbanŭ Negelŭ, epitropulu podurilorŭ oraşuluĭ Iassĭ, de urmare şi cuviinciosulŭ nisamŭ întru ţinerea lorŭ, cu aşaḑare şi a negu-

www.dacoromanica.ro

ţitorilorŭ casierĭ cea de cătră breasla neguţitorească, din poronca nóstră să vorŭ alege, statornicindusă tóte acelea cuprinse prin acea anafora şi cu însuşĭ domnescului nostru hrisovŭ, pentru nestrămutata şi de apururea urmare întocmaĭ; éră după acésta pentru baniĭ trebuincioşĭ spre cumpăratulŭ a 36,000 podele cuviincióse, facereĭ a 600 stănjinĭ domnescĭ pe la locurile celemaĭ de trebuinţe, care adunarea D-lorŭ Boerilorŭ, aŭ socotitŭ aĭ plătĭ tóte stările locuitoare din oraşulŭ Iassĭ;—să vor face poroncele cuviincióse cătră Hatmanulŭ şi D-luĭ vel Aga spre urmarea catagrafieĭ aflăreĭ tuturorŭ celorŭ sălăşluiţĭ prin uliţile şi mahalalele oraşuluĭ Iassĭ, de tóte stările, ca după săvărsirea aceleĭ catagrafiĭ întru de isnoavă schepsis ce are să să facă, să să hotărască şi chipulŭ împliniree baniloru cumpărăturei de 36,000 podele, care strângere odată numaĭ are să fie şi nu maĭ multŭ. de vreme ce cusurulŭ podurilorŭ să vorŭ face din podele vechi, êră meremetulŭ şi ţinerea tuturoru podurilorŭ pre anii viitorĭ să va întimpina din iratulŭ ce cu hrisovŭ Domnescu are casa podurilorŭ; într'acestaşĭ chipŭ alcătuindusă lucrarea, s'aŭ întăritŭ anaforaua acésta cu însuşĭ a nóstră Domnéscă Pecete. (L. P.) 1815 Octomb. 18.

Prea Înalţate Dómne.

Din luminată poronca Înălţimeĭ tale adunându-ne la Sfânta Mitropolie, amŭ luatŭ sama socotinţeĭ făcute cătră Înălţimea ta înscrisŭ, prin anafora de cătră D-luĭ Vornicul Şarbanŭ Negel, epitropulŭ poduriloru oraşuluĭ Iassĭ, şi întru tóte s'aŭ cunoscutŭ urmată cu totă rândueala pentru folosulŭ şi odihna de obştie, pentru care de cătră noĭ aşa

www.dacoromanica.ro

să socotesce că întru tóte să se întărească acea anafora şi spre vecinică şi întocmaĭ urmare cu nestrămutare să să facă şi hrisovulŭ Înălţimeĭ talĕ; earŭ pentru înlesnirea de a să cumpara 36,000 podele spre facerea a 3,600, stănjinĭ podu noŭ, din 6000 stănjinĭ ce suntŭ tóte uliţile, care neaparatŭ trebuescŭ maĭ îngrabă a să face pre acele locurĭ ce suntŭ cu totulŭ putrede, şi prelungire nu értă a să face, fiindu-că casa podurilorŭ chipŭ nu are; de cătră noĭ aşa s'aŭ găsitu cu cale, ca atătŭ din partea Hătmănieĭ cătŭ şi din partea Agieĭ împreună cu omulŭ D. sale epitropului podurilorŭ, să se rănducască vrednicĭ ómінĭ ca să se facă o catagrafie de tóte stările şi locuitoriĭ oraşuluĭ lassĭ, atătŭ acelorŭ ce suntŭ la uliţĭ i la dosurĭ, cătu şi acelorŭ ce locuescŭ la mahalale, fără deosebire de orĭ-ce nume saŭ stare de orăşănĭ, căcĭ metahirisindŭ vr'unŭ vicleşugŭ însuşĭ aciĭ rănduiţĭ, să fie în respundere în locululŭ acelorŭ doşiţĭ, care catagrafie aducănduo D-luĭ epitropulŭ podurilorŭ, vomŭ face atuncea schepsis căţĭ bani trebuescu la cumpararea someĭ podelelorŭ şi căte cătŭ să dea fie-sce-care stare şi locuitoriu, şi făcăndusă acele poduri cu podele maĭ susŭ ţise din noŭ, apoĭ cu podelele acele vechĭ să potŭ meremetisi şi cele-alte poduri fórte bine şi în urmă cu baniĭ căţĭ să vorŭ strănge pre fieste care au la casa podurilor din iraturile cele după hrisov, să vorŭ pute ţine podurile în starea cea maĭ bună în fie-sce-care vreme, precumu ne amŭ încredinţatu de la însuşĭ D-luĭ Vornicululŭ Şarbanŭ, epitropulŭ podurilorŭ fără să maĭ fie trebuinţă a se maĭ face aseminea sinisfora de dare nicĭ odinióră;—nu lipşimŭ a ţice şi pentru locuitoriĭ mahalalelorŭ, că nicĭ iĭ nu potŭ să se depărteze din acéstă socotinţă. a nu da analoghiea ce va ajunge, ca

www.dacoromanica.ro

unii ce şi ii să folosescŭ cu cumpararea lucrurilorŭ ce vin în oraşŭ, şi mai alesŭ că tóţi aciia ce vinŭ la tărgŭ orĭ cu ce lucru, întâiŭ ii să folosescŭ, mahalagiii, ca unii ce trecerea lorŭ li este prin mahala, şi îşi facŭ şi interesurile lor cu ceea ce aŭ de vănţare, aducându la târgu, avându şi ii locuitorii mahalalelorŭ crăcime şi dughene din acărora venitŭ să folosescŭ. Deosebitŭ şi pentru neguţitorii casieri, să să facă o ţidulă către toţi neguţitorii oraşuluĭ şi însuşi ii să'şi alégă doi casieri pre care ii vorŭ socoti vrednici şi cinstiţi care să păzască întocmai, pre cumŭ la anaforaua D. sale epitropuluĭ podurilor se arată, şi pentru care nu lipsimŭ a înscinţa. 1815 Septemb. 24.

Al Înălţimei Tale, Smeritu Rugătoriu

Veniamin Mitropolitu Moldoveĭ.

Plecate Slugi

Constantinŭ Balşŭ Logofătŭ, Iordachi Canta Logofătŭ, Grigorasŭ Sturza vel-Logofătŭ, Constantinŭ Balşŭ vel-Logofătŭ, Dimitrie Sturza Logofătŭ, Manolachi Dimachi Vornicŭ, Dimitrie Raletŭ vel Vornic, Neculaĭ Strătulat vel-Vornicŭ.

N 106. Ţidulă Domnească către Hătmănia şi Agia, pentru facerea catagrafieĭ tuturorŭ stărilorŭ afară de Boerĭ, spre rănduirea împliniribanilorŭ şi facerea podurilorŭ din aceste 36000 podele, ce aŭ să se cumpere, fiindŭ Hatmanŭ D-luĭ Constantiu Paladi, eră Agă D-luĭ Nicolaĭ Rosetŭ.

NOI SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ Ţereĭ Moldoveĭ.

Intru socotinţa şi chibzuirea cuviincióşă a nisamuluĭ podurilorŭ oraşuluĭ Iassĭ, prin

www.dacoromanica.ro

obștească adunare a D-lorŭ Boerilorŭ și anaforaua cea către noĭ a acestei adunărĭ. pre lângă alte bune și plăcute alcătuirĭ către acestu nisamŭ, găsimu de cuviință și facerea din noŭ a podurilorŭ celorŭ maĭ trebuincióse din orașŭ, precumŭ și prin facerea celorŭ-alte cu podele vechĭ. ca întru întemeerea facerei tuturorŭ podurilorŭ din orașŭ să urmeze odihnă și mulțemire obștieĭ, spre care întrebuințare pentru nedestoinicia caseĭ podurilorŭ cu iraturile sale. s'aŭ socotitŭ și s'aŭ hotăritu ca cu obștească sinisfora a tuturorŭ stărilorŭ locuite întru acestŭ orașŭ să se urmeze cu cumparatulŭ a 36,000, podele trebuincióse, neaparatŭ, spre facerea podurilorŭ celorŭ din noŭ. Așa dar maĭ întâiŭ trebuindŭ a să face catagrafie de totŭ numerulŭ lăcuitŭ în Iassĭ, cu aratare de starea fie-sce căruia, mâna întâia, a doua, a treia, și a patra, creștinĭ, armeni, jidovĭ și de la ori-ce lege, raele și sudițĭ; cu osebire arătarea sudiților a ori și a căreĭ stăpânirĭ, afară de Boerĭ, a cărora și numerulŭ și starea este sciută Visterieĭ, ca după acea catagrafie să se facă și îmbracarea banilorŭ trebuincioșĭ spre cumpărătórea someĭ de 36,000 podele, cu drépta cumpănire după stărĭ și în urma împlinireĭ. Urmându acésta numaĭ odată acumŭ și nu maĭ multŭ, pentru ca în urmă după vreme

www.dacoromanica.ro

tótă întrebuinţarea podurilorŭ este însărcinată asupra caseĭ, ca să se facă din iraturile sale; dreptu aceea catagrafia mahalalelorŭ ce suntŭ supuse Hătmănieĭ, o însărcinămu D. sale, (éră la ţidula Agieĭ s'aŭ ḑisŭ catagrafia uliţelorŭ ce suntŭ supuse Agieĭ,) spre care să rănduesţe îndată, (la Hătmănie s'aŭ ḑişŭ), pre vel-Căpitanŭ de Leficiĭ şi pe Porusnicŭlŭ, (éră la Agie s'aŭ ḑisŭ) pre Polcovnicu şi pre başŭ Ceausŭ agescŭ, ca împreună cu vătăjaiĭ ce suntŭ prin mahalale, (éră la Agie), a uliţelorŭ se urmeză cu tótă silinţa şi credinţa unde unŭ omŭ să nu rămăe nescris şi nedositŭ, căcĭ după cercarea ce are să se facă prin înadinşĭ ômenĭ a Curţiĭ, nu numaĭ că analogosul acelorŭ dositĭ, sau neaflaţi ilŭ vorŭ plăti zapciĭ pomeniţi maĭ susŭ, dară vorŭ lua şi certare pentru neurmarea poroncieĭ;—şi dar începăndusă îndată catagrafia, să fie îngrijirea D. sale a să săvărşi cătu de curăndu, fiindu trebuinciósă să fie la facerea catagrafieĭ şi omulŭ caseĭ podurilorŭ.— 1815. Octomb. 18. (L. P.)

N. 107. Hrisov dom. pentru oprirea uneĭ parale la slujba Vădrăritului.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAHŬ VOEVOD·

Cu mila lui Dumneḑeu Domnu Ţereĭ Moldoveĭ.

Stăpăneasca şi părintească nóstră îngrijire întru ighemonicească datorie, fiindu fără

www.dacoromanica.ro

pregetŭ cătră tóte bunele alcătuirĭ şi uşurinţa ţereĭ, de cătră nedreptele împliniriĭ cele după vreme şi întâmplăriĭ întrebuinţate întru lucrare, pe lângă altele cele ce din ceasulŭ încredinţăreĭ nouă a acesteĭ ţeri cu milostivire, amŭ rădicatu şi amŭ îndreptatu, luându în socotinţă şi pentru sporiulŭ ce s'aŭ fostŭ începutŭ a se lua la slujba vădrăritului, căte una para de tótă vadra, peste treĭ parale si unŭ banu, legiuitŭ a vădrăritului cu banulŭ mileĭ ca, adică acéstă luare de sporiŭ, fiindu nu numaĭ, neobicinuitu, da opritŭ din învechime a nu să urma, de cuviinţă este a se rădica cu totulŭ; aşa dar din poronca nóstră, urmându-să obştească adunare şi schepsis întru acésta, prin anaforaua ce facŭ cătră noĭ D-lor Boeriĭ din 20 a trecuteĭ luni Iulie, găsindusă cu cuviinţă că nu mai în vădrăritulŭ anuluĭ următoriŭ să se strângă sporiulŭ aceleĭ parale pentru lipsa Caseĭ răsurilorŭ, după sama ce s'aŭ căutatŭ, negăsindusă chipŭ spre împlinirea aceleĭ lipsă, ne amŭ unitŭ cu socotinţa D-lor sale, întărindusă acea anafora spre urmarea strângereĭ acestuĭ sporiŭ numaĭ în vădrăritulŭ anului următoriu şi nu maĭ multŭ, precumŭ prin acea anafora pe largŭ se arată;-dar pentru maĭ cu dinadinsulŭ temeiŭ a acesteĭ conteniri, étă prin acestu alŭ nostru Domnescu hrisovu, hotă-

www.dacoromanica.ro

rinmŭ, ca de astăḑĭ înainte şi în veci strângerea sporiuluĭ acesteĭ parale la vădrăritŭ să nu se maĭ urmeze, rămânândŭ baniĭ vădrărituluĭ în drépta vechea obicinuinţă şi legiuirea lorŭ căte treĭ parale şi unŭ banu de vadră, şi banulŭ mileĭ pentru toţĭ aciia ce suntŭ supuşĭ a plăti vădrăritu. fără sporire de unŭ banu macar maĭ multu, sub niciŭ unŭ feliŭ de cuvântŭ saŭ întâmplare, spre care să întăresce hrisovulŭ cu însuşi a nóstră iscălitură şi pecete; întru credinţa şi a cinstiţilorŭ nostri veliţĭ Boerĭ ce mai josu-suntŭ iscăliţi, rănduindu ca pentru tótă necutezarea ce după vreme a smintirei acestei hotăriri şi legiuiri de veciu, a baniloru vădrărituluĭ, în treĭ parale, şi unu banu de vadră, după vechea obicinuinţă. Să se lege hrisovul acesta şi cu blăstămŭ de cătră Preosfinţitul Mitropolitŭ şi Episcopiĭ ţerei aĭ căriea întărire va urma şi biserica nóstră cea mare a Răsăritului, şi atâtu hrisovulu cu legătura blestemului maĭ susu pomenitu, cum şi întăritura acestuĭ blăstămu, ce urmează a veni de la prea sântul Patriarchu a tótă lumea, vor sta pastrate la sf. Mitropolie a ţereĭ întru totdéuna.

1815 Noemvrie 1.

Noi Scarlatu Alecsandru Calimachĭ Voevodă.

(L. P.)

www.dacoromanica.ro

No. 108. Arzulŭ ce s'au făcutu către pre Măritul Viziriu.

Prea înalţate, prea milostive şi al nostru multu făcătoriu de bine stăpânu, Epitropu al pre puternicei şi hrănitórei nóstre impĕrăţii, cu lacrimi alergămu noi pre plecatele slugi: Mitropolitulŭ, Episcopii, Archimandriţii şi Egumenii Mănăstiriloru celoru de locu şi celor străine a sântului Mormântu, a Sinaiului, a Sfetagorei şi a Antiohiei, i boerii mari şi mici, şi de tótă starea, credincioasă raea, care locuim în Memlechetul Moldovei. Prin alu nostru prea plecatu Magzaru, glasuri de rugăciune dintru adâncul inimei întindem către sfântul Dumneḑeu, ca să inalţă braţulu celu puternicu al pre bunului nostru Impĕratu, să supue sub piciórele lui pre totu vraşmaşulu şi improtivnicul şi să dăruéscă putere înaltului Dovletu şi milostivului nostru stăpânu, viaţă îndelungată şi slavă nesfârşită. — Părinţii şi strămoşii noştri din nenumeraţi ani, şi noi după urmarea necontenitŭ hrănindune cu milele pre puterniculuĭ şi iubitoriuluĭ de ómeni Imparatu alu nostru, amu fostu de apururea slugi şi raele pre credincióse, şi cu tóte păgubirele şi stricăciunele sau stăngele, cĕ amu suferitŭ după vreme intru imprejurări de resbóie perḑătóre, călcăndune de némuri protivnice, nici odată din supunerea nóstră nu am slăbitu nici ne-amu abătutu, dar nici socotiţe streine sau neasamanate cu ale luminaţiloru nostriĭ domni nu am cugetatu, am păzitu adevĕrată dreptate şi sadacatu şi cu răvnă ferbinte am slujitu la impĕrătescele înaltele poronci, mărturisimu dar milele pre puterniculuĭ nostru imparatu, nu ascundemu facerele de bine, propoveduimu dăruirea păḑirei vechilor nóstre obiceiuri şi urmarea aşeḑământului legei şi a credinţei nóstre. Pre bunulu Dumneḑeu earăşi ne-au dăruitu noă vé-

www.dacoromanica.ro

culu acelu de auru cu dulcea stăpânire a hrănitóreĭ nóstre împărăţii, dar pentru că am vĕḑutu cum că moşiele hranei nóstre au remasu in partea de peste Prutu, amu năḑuitu mai inainte la Domnulu nostru, carele din strămoşasca moscenire este credinciósă slugă a impărăţieĭ, l'amu rugatu de obşte şi cu deadinsul a mijloci la mila luminaţiloru nostri Domni să se indure spre noĭ, ca prin puterniculu Başŭ, să lucreḑie ca să putemu stăpâni acele strămoşesci moşiĭ, aducându hrana vieţii nóstre de acolo, şi hrănindune aice sub umbrirea şi vieţuitórea roă a sântului Dovletu. petrecându viaţa părinţiloru şi a strămoşilor nostri. Fără de nădejde am vĕḑutŭ porunca Domnului nostru, că această voe nu ni să dă, ce încă din impotrivă, ne îndatoria din poroncă, a vinde tóte cele de peste Prutŭ moşiĭ şi a ne desface cu totulŭ de dânsele în vremea vadeleĭ. Tótă poronca prea înalţatului Dovletu şi a rânduituluĭ nostru Domnu este la noi pravelă necalcată, şi ca nisce slugi credincióse, pre plecaţiĭ supuşi impilându grumaḑulu supunerei, nu avem nimica a ḑice improtivă. Cunoscându însă milostivirea prea bunuluĭ nostru imparatu, după asămănarea Dumneḑeuluĭ cerescu, îndrăsnimŭ către pământesculu nostru Dumneḑeu, şi către tine prea milostivulua, şi noă multu făcătoriu de bine stăpânu a înfăţoşa cu lacrimi din sufletu, stăngerea şi perderea, ce ne să pricinuesce dintru acésta la atâtea familii, la atâtea suflete, la atâtea neamuri şi la atâtea locaşuri a credinţei nóstre, care au acolo moşiĭ, vacufuri strămoşeşti şi vecinice, cea mai întâiu desevârşită căḑere şi struncinare socotindu a ne lipsi de pământul strămosescu şi a nu trăi sub umbrirea vieţuitoriului Dovletu, de vreme ce suntem frământătură hrănită de la strămoşi, cu milele prea puterniculuĭ nostru impăratu şi a milostiviloru nostri stăpâni.

www.dacoromanica.ro

Din aceste moşii ale nóstre, este hrana nóstră, acolo este câmpul semănăturiloru nóstre, acolo este câmpul hraneĭ dobitócelor noastre, în partea acésta a ţereĭ, cei mai mulţi nu avem fără numai părintesci şi strămoşesci ţidiri ale caselor nóstre, şi lacaşurile credinţeĭ nóstre, a cărora fiinţă şi statornicie erau aceste moşii, vacufuri, a câmpului acestuia. De ne vom lipsi de dânsele, urmează a se pustii atâtea locaşurĭ ale legeĭ nóstre, şi a se stânge atâtea familii credincióse din neamu, în neamu, acărora nădejdea vieţuirei de acolo era, nicĭ avemu la cine le vinde, pentru că toţi credincioşi, racle ale vechilor hanidanii a Moldovei, au năţuitu şi au remasu precum strămoşii noştri, sub umbrirea pre puternicului Dovletu (a căruia slavă să fie vecinică). Alegemu maĭ vârtosu nenorocirea de cătu departarea de patrie şi abaterea de credinţă. Lipsirea acéstă a moşieloru nu este numai nenorocire, ce şi strâmtorire a insuşi vieţei nóstre, lipsindune de hrana cea de tóte ţilele, pre care o cerem de la pre bunul nostru imparatu, prin mijlocirea ta, pre inaltate stăpânu, strigămŭ cu lacrimĭ, indurăte, spre viaţa nóstră, mijlocesce şi dăne nouă pânea cea de tóte ţilele, prin stăpânirea strămoşesceloru nóstre moşii, de la care aducemu zaherelele hranei nóstre. Vom aduce de acolo zaherele, nu vomu da, căci cii de acolo nu au aice de cât până la 4 sau 5 cinci moşii dintru acele mai mici. Să nu vedem aceea ce din veacŭ nu am văţutu, adică pustiirea locaşuriloru credinţei nóstre, lipsa hranei nevinovaţilor nostrii fiĭ. Milostiveştete spre lacrimile acelora, şi după chipurile cu care stăpânim moşiele din cordunulu nemţescu, să stăpânimu şi pre aceste. Cu plângere ne rugămu milostivule alu nostru stăpânu, milostiveştete a mijloci, ca să dobândească priimire şi milostivnica ascultare

www.dacoromanica.ro

trea plecatul nostru magzar, prin care ceremu indurare și milă întru numele lui Dumnedeu, de la pre bunulu nostru imparatu și de la luminații noștri domni.

Toți boerii iscăliți.

No. 110. Anaforaua Boeriloru pentru banii ce s'au socotitu a se strânge de la negutitori in trebuința lazaretelor până la sfârsitul lui Decemb. 1815.

NOI SCARLATU ALEX. CALIMAHU VVD,

Cu mila lui Dumnedeu Domnu Terei Moldovei.

Infățoșându-se acéstă a doua obștească anafora, în madeaua bólei ciumei, și din cuprinderea ei cunoscându cu cuviință, socotința D-lor sale boerilor, spre a da si tagma negutitorească sălăsluiți aice în Iași, crestini armeni, jidovi, raele și sudiți, analogonu ce s'au urmatu în anulu trecutu, pentru lazaretele păzei bólei ciumei pe trei luni: Octomb. Noem. și Decem. afară de analogonul ce au datu tagma boerească, pre celelalte de mai înainte trei luni, ca pentru unu lucru ce slujesce spre apararea obștiei de focului acesta, rânduimu strângerea acestoru bani, prin mijlocirea Visteriei de la tótă obștia negutitorésca din orașulu Iașii, întocma după isvodulu și rândueala anului trecutu, spre care urmează întărirea anaforalei cu insuși a nóstră domnească pecete.

Vel-visternicu. (L. P.) *1815 Decemb. 20.*

www.dacoromanica.ro

Prea Inalţate Dómne.

Intru necontenirea bóleĭ ciumeĭ ce s'aŭ începutŭ de la Galaţĭ, în cuprinsulŭ acestuĭ pământŭ, şi întâmplătórea lăţire a acesteĭ bóle, şi la Tecuciŭ, Fălciiŭ şi Bacăŭ, neputându-să întimpina lefele şi cheltuelele următóre, spre ţinerea lazareturilorŭ şi a străjilorŭ, alcătuite pentru paza cuviinciósă a acesteĭ bóle, numaĭ cu suma ce tagma boerésc㠎 datŭ întru acésta, cu analogonŭ după trepte fisce-care, precum prin plecata nóstră anafora din 20 a trecuteĭ lunĭ septemb. anume se arată, ne-amu adunatŭ de isnóvă la Visterie, pentru schepsisulŭ cuviinciosŭ şi a întâmplăreĭ cusuruluĭ banilorŭ trebuincioşĭ, spre ţinerea acestorŭ lazareturĭ şi străjĭ, până la sfărşitulŭ viitóreĭ lunĭ Decemb. pe cândŭ nădăjduim în mila luĭ Dumneḑeŭ, că cu frigulŭ ernеĭ să contenéscă; şi aşa luându-maĭ întâiu socotéla de ceea ce s'aŭ cheltuitŭ până la ḑi întâĭ a acesteĭ lunĭ Noembrie, cum şi de ceea ce cu tahminurĭ urmézĭ a se maĭ cheltui pre Noemb. şi Dechemb. până la 1. Ghenar, trebuescŭ peste tot cu ceĭ cheltuiţĭ, şi cu ceĭ ce aŭ să se maĭ cheltuéscă 23,070 leĭ, din care scăḑindusă suma ce aŭ datŭ tagma boerésc㠎, maĭ trebuescŭ 12,000 leĭ pentru tóte lefile şi cheltuelele lazareturilorŭ, a străjilorŭ, până la întâiŭ Ghenarŭ. Acestŭ, neajunsŭ după însеşĭ cuprinderea, şi hotărirea anaforaleĭ pomenite maĭ susŭ din 20 septemb. ce este întărită şi de către înălţimea ta, urmându-ŭ a se aduna de la stările neguţitoreştĭ ale Oraşuluĭ Iaşĭ, creştinĭ, armenĭ, jidovĭ şi alte legĭ, raele şi sudiţĭ, ca pentru o întrebuinţare ce slujăsce spre paza şi ferirea de acestŭ focŭ a tuturorŭ de obşte, găsiinŭ de cuviinţă, ca adunarea sumeĭ acestia de la tótă obştia neguţitorésc㠎 a acestuĭ oraşŭ, să se urmeze întocma după isvodul sinisforaleĭ ce aŭ făcutŭ între dânşiĭ în anul 1813

www.dacoromanica.ro

cuprinḍătoriŭ anume de ceea ce are să dea fisce-care, începându de la starea întâĭa şi până la a cincea, fiindŭ iscălitŭ acelŭ isvodŭ atâtŭ de D-luĭ Kirŭ Andreĭ Pavlu, câtŭ şi de alţiĭ din ceĭ maĭ aleşĭ neguţitorĭ, care isvodŭ de şi cuprinde 19,044 leĭ, adică cu şepte miĭ patru-deciĭ şi patru leĭ maĭ multŭ, de câtŭ suma neajunsuluĭ, cu tahminŭ până la întâiŭ Ghenar, dar fiindŭ că din condeie potŭ să ésă rĕle, precumŭ şi în anulŭ aratatŭ nu s'aŭ pututŭ împlini deplinŭ; saŭ cheltuelele lazareturilorŭ potŭ să aibă vr'o sporire, după întâmplarea ce va maĭ fi, urmarea strângereĭ să fie întocma după acelŭ isvodŭ, pentru nestrămutarea alcătuireĭ, şi Visteria va fi îndatorită la sfârşitul luĭ Decemvrie, a da socotélă peste totŭ de ceea ce aŭ priimitŭ şi ceea ce s'aŭ cheltuitŭ cu ţinerea lazareturilorŭ şi a străjilorŭ. Strângerea însă a acestorŭ baniĭ după isvod, se va urma de la Jidoviĭ prin epitropiĭ toţĭ cu ciauşiĭ lorŭ, uniĭ cu zapciulŭ cămărieĭ, ĕră de la toţĭ ceilalţĭ neguţitorĭ prin ciauşiĭ lorŭ, uniĭ cu omulŭ Visterieĭ, şi fiindŭ că suma de 19,044 leĭ cuprinsă din isvodul din anul 1813 este socotită pre treĭ luniĭ, aşa se va alcătui şi acum, adică pre Octomb· Noemb. şi Decemvre, hotărindusă împlinirea lorŭ giumatate suma până la sfârşitulŭ luneĭ luĭ Novembre. ĕră ceelaltă giumatate, adică istovulŭ până la sfârşitulŭ luĭ Decembre.-Dreptŭ accea însciinţămŭ, rămăindŭ la hotărirea Înălţimeĭ tale.— 1815 Noemb. 13.

Al Înălţimeĭ tale smeritŭ rugătoriŭ

Veniamin Mitropolitulŭ Moldoveĭ.

Plecate Slugĭ

Constantinŭ Balşŭ Logofătŭ, Iordachi Canta Logofătŭ, Grigori Sturza vel-Logofătŭ, Manolachi Dimachi Vornicŭ, Grigorie Ghica Vornicŭ, Iord. Catargiu vel-Vorn. Nec. Stratulatŭ vel-Vornicŭ.

www.dacoromanica.ro

No. 111. Ţidulă Domnéscă pentru rânduirea D-sale vorniculuĭ Grigorie Ghica, a fi nazărŭ, asupra menzălurilorŭ ţereĭ, arătându-să în ponturĭ urmarea ce are a păḑi.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domnu Moldoveĭ.

Intru păḑirea sfinţenieĭ, neapărateĭ nóstre datoriĭ, cătră tóte cele spre odihna şi mulţămirea prea inalţatuluĭ Dovletŭ, care din dumneḑeésca pronie ne-aŭ miluitŭ, şi ne-aŭ încredinţatŭ cu ocărmuirea pământuluĭ acestuia a Moldoveĭ, fiind una din cele maĭ delicate memurieturĭ şi madeua menzălurilorŭ ţereĭ, poroncelorŭ prin care să pórtă feliurĭ de triimişĭ a însuşĭ Dovletuluĭ, spre săvărşire noă date, nu ne-amŭ odihnitŭ pre lângă alte bune alcătuirĭ ce am întrebuinţatŭ în totŭ feliulŭ, din césulŭ însărcinăreĭ nóstre cu acéstă oblăduire, precum de obştie suntŭ cunoscute, a nu urma socotinţeĭ şi pentru bunulŭ nisam, acesteĭ madele cu . . . sub îngrijire de nazărŭ din boeriĭ protis-pentadosŭ, ş persónă ispitită şi întru deplină destoinicie în trebuinţele uneĭ aşa delicate madele; aşa dar socotindŭ de vredniculŭ şi cuviincios acesteĭ nazirĭĭ, pre al nostru cinstitŭ şi credincioşŭ boeriŭ D-luĭ Grigorie Ghica biv vel-Vornicŭ, încredinţăm pre urmările sale, pomenita maĭ susŭ nazărie, a menzălurilor cu unire şi a tuturorŭ vătăjăilorŭ arabagieştĭ de prin târgurile ţereĭ (afară de cele ce suntŭ date în mile prin hrisóve domneştĭ), ca unele ce şi aceştĭ vătăjăĭ fiindŭ până acum întru neorânduéla, pricinuea atâtŭ asuprire şi păgubire chiragiilorŭ, câtŭ şi smintele neguţitorilorŭ întru îndatorirea urmăreĭ maĭ josŭ însemnate prin ponturĭ.

www.dacoromanica.ro

1. Tóte menzălurile inamurĭ, acelor ce umblă cu feliurĭ de memurieturĭ şi săvărşirĭ, darŭ numaĭ puţinŭ şi acele particulare, ce voescŭ a trece peste hotarŭ în alte ţărĭ, se vorŭ da prin D-luĭ boeriulŭ nazărŭ, după care va sloboḑi casa menzăluluĭ darea cailorŭ cu surugii trebuincioşĭ, întru luare de chizăşiea cuviincóse la acéstă nazirie, de la aceştĭ ce vor merge peste hotarŭ.

2, Socotéla ugeretuluĭ inamŭ cu casa menzăluluĭ să însărcinéză a o căuta érăşĭ D-luĭ boeriul nazărŭ, cu tótă scumpătatea, după însuşĭ ravaşele de la menzălŭ, sloboḑite şi după teorisirea socoteleĭ pre fiesce-care lună, şi datornica sa aretăre cătră noĭ, se va face peciŭ domnescŭ ca să se plătéscă baniĭ aceluĭ ugeretŭ din Visterie.

3. Va ave fără pregetu îngrijire, atâtŭ spre a fi numerulŭ cailorŭ deplinŭ de la poşte cu surugiĭ. hamurĭ şi căruţe, câtŭ şi ca să nu se ea de cătră ţiitoriĭ poştelorŭ ugeretŭ pre maĭ multe césurĭ, de la nimene decâtŭ cuprinderea mersrutuluĭ cu pecetea domnieĭ mele, precum asemine şi pentru ori-ce altŭ catahrisis, peste hotărirea ponturilorŭ ţinereĭ menzăluluĭ.

4. Se îndatorescе casa menzăluluĭ ca pre fiesce-care ḑi să dea raportŭ D-sale nazăruluĭ de poşte de ceĭ ce esă şi întră în Iaşĭ cu menzăluĭ, ca şi D-luĭ nazărul să raporteze, cătră Domnia me.

5. Marginea Prutuluĭ de peste stăpânirea Rosieĭ, să dă érăşĭ asupra dumisale cu îndatorire de a rândui căpitanŭ: omŭ vredníckŭ şi credinciosŭ următoriu ponturilorŭ, ce prin cartea domnéscă să cuprinde, pentru tótă paza şi datoria sa(ca una ce căpitănia acesteĭ margine n'aŭ fostŭ unită până acum Hătmăndeĭ, precum celelalte căpitănii)

www.dacoromanica.ro

şi de vreme ce îngrijirea acesteĭ margine precum să ḑice maĭ susŭ, spănḑură de D-luĭ boeriulŭ nazărŭ, apoĭ şi paşporturile celorŭ ce vorŭ trece peste hotarŭ pe la acea graniţă urméză a să da prin acéstă nazărie, după doveḑile şi chizăşluirile ce vorŭ ave.

6. Toţĭ vătăjăiĭ de harabagiĭ, atâtŭ din Iaşĭ câtŭ şi de pe la alte târgurĭ, afară de târgurile date cu hrisóve, să se rânduéscă de cătră acéstă nazirie, ómini vrednicĭ şi de ispravă, cu îndatorire prin ponturile ce să vorŭ da de cătră Visterie întru tótă urmarea lorŭ, éră apoĭ şi tóte pricinile atingătóre de aceştĭ vătăjăĭ, să se caute numaĭ la acéstă nazirie, fără a se amesteca dregătoriĭ saŭ alţiĭ.

7. Venitulŭ acesteĭ nazirii pentru ostenelele şi jărtfirele sale va fi pe fiesce-care anŭ acesta, adică léfa căte 500 leĭ pre tótă luna, să aibă a lua de la casa menzălurilorŭ; 2,000 leĭ pre totŭ anulŭ de la casa menzăluluĭ, acii hotăriţĭ prin ponturĭ câte 5 parale de calŭ pre césŭ, i să rânduéşte a lua de la toţĭ acii ce umblă prin menzălŭ pentru a lorŭ trebuinţă, afară de ceĭ cu inamŭ, cu memurieturĭ peste 10 parale rânduite şi legiuite de maĭ înainte, éră doue s'aŭ adaos acumŭ după osebită a nóstră domnéscă ţidulă ce s'aŭ datŭ cătră casa menzăluluĭ, care prisos de ugeret a acestorŭ cincĭ parale, de totŭ calul pre fiesce-care césŭ, este slobodŭ D-luĭ naḑărul, orĭ a rândui om în casa menzăluluĭ să'lŭ strângă, saŭ a se alcătui cu casa menzăluluĭ pentru strângerea sa;—avaetulŭ rânduireĭ căpitanieĭ marginiĭ Sculenilorŭ de la Prutŭ, i avaetulŭ rânduireĭ vatavuluĭ de arabagiĭ, érăşĭ de acolo, şi aceluĭ de

www.dacoromanica.ro

Iaşĭ şi a vătăjăilorŭ de arabagiĭ acelorŭ alte târguri, afară de cele cu hrisóve date de maĭ înainte, va fi iratŭ nestrămutatŭ a acesteĭ nazăriĭ.

Întru aceste şepte ponturi alcătuindusă atât tótă îngrijirea şi slujba acesteĭ naziriĭ, câtŭ şi iratul eĭ pre fiesce-care anŭ, se va păḑi întocma urmare fără cea maĭ mică strămutare saŭ abatere din cele cuprinse prin aratatele ponturi; îndatorindusă pre D-luĭ boeriulŭ nazârŭ, ca să întrebuinţeze tótă sirguinţa spre a fi în cea maĭ bună rânduélă şi stare poştele ţereĭ, şi nepricinuire aceleĭ maĭ micĭ zeticniri a memurieturilor împărăteştĭ şi domnescĭ; precumŭ asemenea şi a madeleĭ arabagieşti cu nepăgubirea chiragiilor şi nezăticnirea negutitorilorŭ drumeţĭ, ca să aibă tótă liniscea, în destularea, darŭ nu maĭ puţinŭ şi întru a le pazeĭ marginеĭ Prutuluĭ, spre a ne aduce aceste tótă odihna şi mulţămirea.

1815 Decembre 7.

(L. P.)

N. 113. Ţidulă domnéscă pentru rândnirea D.sale Boeriuluĭ Vasile Rosetŭ asupra năzărieĭ menzălurilorŭ, numindusă Hatmanŭ de menzăluri.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ Ţereĭ Moldoveĭ

Datoria neaparată a oblăduitorilorŭ cărora din pronia Dumneḑeéscă s'aŭ încredinţatŭ stepena ocărmuireĭ uneĭ ţerĭ, fiindŭ îngrjirea şi privighere a a aşaza orânduelele trebuincióse spre întimpinarea asuprirelorŭ, pentru odihna şi îndemănarea norodului, darŭ şi de a ocroti în parte pe aciĭ din supuşĭ care prin slujbe cu credinţă aŭ do-

www.dacoromanica.ro

veditŭ ale lorŭ imbunătăţite fapte, n'am contenit pentru acéstă dréptă cugetare, nici vom conteni, orânduindŭ priincióselе aşăḑărĭ spre aceste dorite şi bune sfârşiturĭ. Dreptŭ aceea priivind Domnia me, că menzălurile ţereĭ care întru alcătuirea lorŭ urméză spre uşurinţa locuitorilor şi suntŭ unulŭ din cele maĭ delicate memurieturĭ, ca să se pórte feliurĭ de triimişĭ a insuşĭ pre înaltuluĭ Dovletŭ, şi înlesnitoriŭ pentru poroncile ce să triimitŭ în ţară, la săvârşirele pământeşti, neavândŭ aşaḑare de nazîrŭ, spre îngrijirea celorŭ cuviincióse, să pricinuea zăticnire menzălurilor şi asuprire drumeţilorŭ cu cerere de ugeretŭ, pre maĭ multe césurĭ de câtŭ cuprinderea marşrutuluĭ cu pecetea domnieĭ mele, precumŭ şi alte catahrise să făcea, peste hotărirea ponturilorŭ ţinereĭ menzălurilorŭ, orânduisem prin ţidulele domnieĭ mele de la 1814 Ianuarŭ 1 şi de la 1815 Decemb. 7, boerĭ privighitorĭ spre acéstă îngrijire, sub nume de naziriĭ aĭ menzălurilorŭ.

Fiindŭ însă că şi în Valachia astă nazirie s'aŭ numitŭ Hătmănia de menzăluri, şi de învechime menzălurile în pământulŭ acesta aŭ fostŭ sub privigherea aceluĭ după vreme hatman, am socotitŭ şi am hotăritŭ, ca boeriulŭ rânduit întru acésta să aibă rangulŭ hătmănieĭ, numindusă Hatmanŭ al menzălurilorŭ, spre osăbire de ceea altă hătmănie. Aşa dar cu tótă cuviinţa socotindŭ domnia me, orânduimŭ Hatmanŭ de menzăluri, pre al nostru cinstitŭ şi credinciosŭ boeriŭ, D-luĭ Vasile Rosetŭ biv vel-Vornicŭ, carele nu numaĭ prin aĭ părinţilorŭ şi aĭ moşilor seĭ către patrie, vrednice slujbe întru îndelungată curgere de aniĭ, dar. şi prin însuşĭ a sale lăudate

www.dacoromanica.ro

purtări şi vrednice isprăvi, în tótă vremea aŭ dobânditŭ dreptăţi, de a fi unulŭ din ceĭ maĭ aleşi între patrioţiĭ seĭ, şi de a ave cătră ceĭ după vreme domnĭ aĭ ţereĭ acestia, drituri întemeéte pre a le sale slujbe cu credinţă, de care au datŭ în faptă doveḑi şi cătră domnia mea.

Dreptŭ aceea numitulŭ boeriŭ, socotindusă de cătră domnia mea, destoinicŭ şi vrednicŭ, s'aŭ alesŭ şi i s'aŭ încredinţatŭ acestŭ cin cu iraturile şi îndatoririle de maĭ josŭ prin ponturĭ însemnate.

(Maĭ departe urmează cele şepte ponturi, tipărite la pagina 247 şi fiind-că ele sunt întocmaĭ nu s'aŭ maĭ trecutŭ aice.)

Intru aceste şepte ponturĭ alcătuindusă atâtŭ tótă îngrijirea şi slujba acesteĭ hătmănii, câtŭ şi iratulŭ eĭ pe fie-care anŭ, se va păḑi întocma urmare fără cea maĭ mică strămutare saŭ abatere din cele cuprinse prin aratatele ponturĭ, îndatorinduse pre D-luĭ Hatmanulŭ menzălurilorŭ ca să întrebuinţeze tótă sirguinţa spre a fi în cea maĭ bună rânduială şi stare poştele ţereĭ, şi nepricinuire de cea maĭ mică zăticnire a memurieturilorŭ împărătescĭ şi domnescĭ, precumŭ asemine şi a madeleĭ arabagiescĭ, cu nepăgubirea chirigiilorŭ, şi nezăticnirea neguţitorilor drumeţĭ, ca să aibă tótă liniscea şi îndestularea. Dar numaĭ puţinŭ şi întru a le pazeĭ margineĭ Prutuluĭ, spre a ni aduce acestea tóte, odihnă şi mulţemire.

(L. P.) 1818 Ianuarie 1.

No. 125. Regule de la S. A. Calimahŭ Vodă pentru urmarea fie-căruia Dregătoriu în slujba sa.

1. Să aibă de apururea uşa deschisă, a primi cu blăndeţă pre toţĭ locuitoriĭ ce vorŭ veni la Isprăvnicie cu orĭ-ce fe-

www.dacoromanica.ro

leiŭ de jalbă şi pricină, ascultând cu mare luare aminte plângerea fie-sce-căruia şi cercetându totŭ feliulŭ de pricini fără să se îngreueze câtŭ de puţinŭ, a se zăbăví spre ascultarea şi cercetarea jalobelorŭ, ca nicí decumŭ să stea saracii locuitorí aşteptându şi perdinduşí vremea şi făcând cheltuélă din pricina lenevireí dregătorilorŭ.

2. Să păḑască dreapta cumpănire, atâtŭ la darea biruluí cătŭ şi la tóte rânduelele ce să vorŭ face in ţinutŭ, din poroncă după starea şi putinţa fie-căruia satŭ; ne lăsându, pre unele sate maí uşorŭ, pentru interesŭ saŭ hatârŭ, şi pre altele însărcinându-le maí multŭ de cătŭ le cade dreptŭ analogonŭ, fiindŭ acéstă urmare cu totulŭ împrotiva dreptăţií, şi cea maí întâiŭ pricină de stricăciunea unora din sate, ce să vădŭ asuprite şi nu potŭ a priivi pre megieşií lorŭ uşuraţí, şi ií cu partea acelora însărcinaţí.

3. Zapciií ce să rânduescŭ pre la ocóle spre implinirea biruluí şi săvârşirea tuturorŭ rânduelelorŭ şi a havalelelor, să fie din mazilií şi ruptaşií şi alte trepte de ale ţinutuluí, éră nu din oamenií dregătoriuluí care să fie poronciţí şi închiḑăşluiţí a să mulţămí pentru ostenéla lorŭ, numaí cu simbriea ce prin isvóde cu pecetea domnéscă să hotărăşte a lua de la unŭ satŭ, pentru un şfertŭ, fără a să abate la vre o luare nedréptă, atâtŭ peste isvódele rânduite de a împlini, cătŭ şi în orí-ce, şi orí cumŭ, că unŭ zapciu ca acela să va pedepsi straşnicŭ, şi dregătoriulŭ va fi supusŭ respunderei pentru neingrijire. Să dee ţidule satelorŭ de tótă împlinirea ce va ave să facă, fără să ie unŭ banŭ macarŭ pre acele ţidule, să se ferésca a pricinui satelorŭ vre o cheltuélă cu cerere necuviinciósă pentru ale mâncăreí, întru umblarea săvârşirelorŭ însărcinate ocolaşuluí, mulţămindusă cŭ însuşí mâncarea ce să hrănescŭ locuitoriĭ.

www.dacoromanica.ro

4. Căpitanii de mazâlî ce s'aŭ obicinuitŭ a să face de la o vreme, fiindŭ că nu suntŭ pentru altă trébă, ce numaĭ câtŭ să jăcuéscă pe mazilî şi ruptaşî, cu totulŭ să lipséscă, să nu să maĭ afle căpitanî de mazilî nicĭ dintru aciĭ făcuţî până acumŭ, nicĭ alţiĭ de acumŭ înainte, să nu să maĭ facă, ce la poroncele ce vor fi, să se săvârşiască cu mazilii i ruptaşii. Însuşî ispravnicii să'i orânduéscă, păzândule rândurile cu bună dreptate, şi ţinândŭ condică pentru fie-care mazâlŭ saŭ ruptaşŭ, la ce poroncă s'au rânduitŭ şi în ce vreme.

5. Pripasurile ce să vorŭ prinde orĭ la ce satŭ saŭ târgŭ, să nu fie slobodŭ nicĭ dregătorilor, nicĭ căpitanilor, nicĭ vornicilorŭ satelorŭ, a le vinde saŭ a-le priface în pripă ca un lucru strâmbătăţitoriŭ stăpânuluĭ pripasuluĭ, ce după vechea obicinuinţă ţinândusă un an deplinŭ, în care vreme să se publicarisască în totŭ ţinutulŭ şi la tóte ţilele de târgŭ, totŭ numerulŭ acelorŭ pripasurĭ cu semnele lorŭ; de să va găsi stăpânulŭ lorŭ să lĭ se dea fără nicĭ o impedecare, luândusă colaculŭ obicinuitŭ câte 200 banĭ de vită, la acele ce să vorŭ afla in pripă, éră la cele ce le vorŭ şi erna, să plătéscă pe lângă colacŭ şi ernaticul, lucru dreptŭ şi măsuratŭ fără cea maĭ mică asuprire păgubaşuluĭ. Çândŭ însă şi la împlinirea unuĭ anŭ, nu să vorŭ maĭ afla stăpânii pripasurilorŭ, atunce remânŭ pripasurile drepte ale dregătorilor, ca să le vândă şi să facă ce vor voi cu dânsele.

6. Treĭ condicĭ se aibă fie-care dregătoriu, şi într una să treacă tóte pricinele ce voru căuta şi vorŭ judeca; în alta să treacă tóte rânduelile ce vorŭ face în ţinutu pentru ori ce made; éră într'altă să treacă tóte cărţile ce voru scrie către Visterie, şi acele condici să fie în tótă vremea statornice la ispravnicĭ, şi fie care pricină sa se treacă

www.dacoromanica.ro

cu veleatulŭ şi luna, şi cândŭ ispravniciĭ se vor schimba, să fie datoriŭ a face teslim acele condice în mâna ispravnicilorŭ noĭ, împreună cu tóte cărţile de poronci, ce le vorŭ fi mersŭ, cătŭ aŭ fostŭ în treabă ispravniciĭ.

7. Pentru orĭ-ce rândueală vorŭ face ispravniciĭ în ţinuturĭ din poroncă, datoriŭ să fie a trimite tăbliţă iscălită la Visterie întocmaĭ după cum să va face împlinirea in ţinutŭ, cumŭ şi satelorŭ să le dee ţidule iscalite pentru orĭ-ce rândueală vorŭ da cătŭ de mică.

8. Pentru cărţĭ de judecată, răvaşe de sorocŭ şi alte pricinĭ ce se vorŭ scrie la sămeşie, din poronca ispravnicilorŭ, după jalbile locuitorilorŭ, să nu îndrăsnéscă a lua unŭ banŭ macarŭ maĭ multŭ, de cătŭ hotărârea însemnată maĭ josŭ, adică: 3 leĭ de cartea de judecată, ce vor face pentru pricinĭ maĭ marĭ, care vorŭ fi scrise pe o cólă de hârtie în 2 feţe; 1. leŭ 20 parale de cartea de judecată pentru pricinĭ maĭ micĭ ce vorŭ fi scrise într-o cólă de hârtie numaĭ pe o faţă; 5 parale de ravaşŭ de sorocŭ şi de scădere de birŭ saŭ de alte dărĭ, de ravaşe de drumŭ şi pentru orĭ-ce alte pricinĭ, va scrie după jaloba locuitorilor; 30 parale pentru mărturiea ce va face din partea isprăvnicieĭ cătră Visterie, ficiorilorŭ de mazilĭ şi ruptaşi, care vorŭ fi să se aşeţe la dajdie, rânduindusă de cătră Visterie ca să cerceteze ispravniciĭ de suntŭ adevaraţĭ ficiorĭ de mazilĭ saŭ ruptaşĭ, să le deie mărturie; 16 parale de la mazili şi ruptaşĭ care vorŭ cere uşurinţă din dajdie şi să vorŭ rêndui de cătră Visterie în cercetarea isprăvnicieĭ spre a le da mărturie de starea lorŭ.

9. Ispravniciĭ cândŭ vorŭ umbla prin ţinutŭ, cumŭ şi ómeniĭ ispravnicilorŭ ce să vorŭ trimite prin ţinutŭ orĭ cu ce trebĭ, să nu aibă voe a lua caĭ de pe la locuitorĭ, ce fie care să umble cu caĭ seĭ.

www.dacoromanica.ro

10. In vremea arăturilor de primavară, şi în vremea săcereĭ şi a cóseĭ vara, cumŭ şi în vremea culesuluĭ de popuşoĭ şi de viĭ, să nu să tragă locuitoriĭ în pricinĭ de judecăţĭ, precumŭ nicĭ în cele 12 ţile ale Crăciunuluĭ, nicĭ în sĕptămâna cea din tăiŭ a postuluĭ mare, nicĭ în sĕptămâna patimilorŭ, nicĭ în săptămâna cea luminată, ce încă întru aceste ţile, adică ale patimilorŭ şi a le săptămâneĭ luminate, nicĭ cu ceriri de banĭ saŭ alte havalele să nu să supere locuitoriĭ; ér talhariĭ şi făcătoriĭ de rele în tótă vremea şi însuşĭ întru aceste ţile numite, să se cerceteze ne opritŭ.

11. Cândŭ trebuinţa va cere a să schimba vornicĭĭ, de prin sate, să nu li să ea nicĭ de cumŭ nimic de către ispravnicĭ saŭ de către logofeţiĭ, ori de către ocolaşiĭ, fiind că ceea ce s'aŭ socotitŭ cu cale să dea vornicĭĭ, s'aŭ aşazatŭ să deie la cutia mililorŭ.

12. Pentru făcătoriĭ de rĕle, talharĭ, să fie dregătoriĭ cu mare privighere şi silinţă, pentru prinderea şi desrădăcinarea lorŭ, după cumŭ şi prin ponturĭ osebite, poronci domneşti ce aŭ, pe lângă care să se îngrijască şi pentru necuviinciósele urmărĭ şi prin feliurĭ de chipurĭ tălhuşaguri a ţiganilorŭ lăeşĭ, ce să află prin ţară, ca să le curme şi să le desrădăcineze.

13. Pe lângă sporiulŭ lefelorŭ dregătoreştĭ ce s'aŭ făcut încă din vremea D-luĭ Moruzŭ, peste câtŭ ave până atuncĭ, socotindusă de cuviinţă după starea lucrurilorŭ de acumŭ, a să maĭ agiuta de către stăpânire pre dregătorĭ peste léfa şi împlinelele legiuite, pentru iconomia şi mulţămirea lorŭ, spre a nu să abate la cea maĭ mică luare nedréptă, atâtŭ întru cele rânduite din Visterie, câtŭ şi în ori-ce, cu lipsirea şi de a clăcilorŭ ce catahristicosŭ să urma de la o

www.dacoromanica.ro

vreme încóce de către dregătorĭ, s'ăŭ hotăritŭ a li să maĭ slobozĭ fânulŭ şi orzulŭ trebuinciosŭ, cu preţulŭ fânuluĭ şi a orzuluĭ grajdiuluĭ domnescŭ, cumŭ şi satŭ în scutélă de havalele pentru casnica iconomie, arătândusă anume prin osebitele cărţile Domnieĭ mele, câte câtŭ de fie-care ţinutŭ şi suma fânuluĭ cu orzulŭ, darŭ şi a număruluĭ de ómenĭ aĭ satuluĭ scutitŭ, şi aşa se va şi urma, éră cândŭ şi după acésta să va dovedi cutezarea dregătorilorŭ la celŭ maĭ micŭ lucru improtivă, atuncea unŭ dregătoriŭ ca acela scoţindusă îndată din slujbă şi întorcândŭ îndoitŭ inapoĭ tótă luarea nedréptă, să fie supus urgieĭ stăpâneştĭ.

14. Paŭţirii ispravnicieĭ să vorŭ împărţi în treĭ cete, éră nu maĭ multŭ, spre a nu li să pricinuĭ impilare, care afară de slujba cea din a treia săptămână întru săvârşirea poruncii, cu nimica altă nu să vorŭ supara de către dregătorĭ, de câtŭ întru iconomia fânuluĭ trebuinciosŭ dregătorilorŭ, să facă până la un stogŭ fânŭ, după cumŭ din invechime s'ăŭ obicinuitŭ.

15 Căpitaniĭ prin târguri, adică strângătorii de biru şi cu celelalte îngrijirĭ, să vorŭ rândui numai de către dregători ómini vrednici şi de credinţă întru chizăşluirea de a nu face cel mai micŭ catahrisis locuitorilor târgoveţi căci şi căpitaniĭ se vor pedepsi dar şi dregătoriulu va fi în respundere;—aceasta însă afară de târgurile ce este legiuire aĭ căpitani hătmăneşti, pre unde apoi dregătoriĭ voru rândui numai strângătorĭ de baniĭ birului.

---

126. Regulare pentru óre care agiutoriu ce să cuvine diregătorilorŭ peste leafă.

Suceava. Pentru amândoĭ Ispravnicii: 3 stoguri fânu, cu plata ce să dă pentru fânulŭ grajdiuluĭ domnescu. 40

www.dacoromanica.ro

chile orzu, asemenea. Unu satu cu unu numeru de 150 liuzi, saŭ doue mai micĭ, totu de numerulŭ acesta, aparaţi de havalele.

Neamţu. Trei stoguri fănŭ cu plata grajdiului Domnescu. 40. chile orzu, asemenea; unu satu cu numeru de 150 liuzi, sau doue mai micĭ, totu în numerulŭ acesta, aparaţi de havalele.

Romanu. Doue stoguri fănu. 30 chile orzu. unu satu, de 80 liuzi, totu după rândueala de mai susu.

Bacău. Trei stoguri fănu, 40 chile orzu, unu satu de 150 liuzi. Tóte cu rândueală de mai susŭ.

Putna. Trei stoguri fănu, 40 chile orzu, unu satu de 150 liuzi.

Tecuciu. Doue stoguri fănu, 30 chile orzu, unu satŭ de 80 liuzi.

Covurluiu. 5 stoguri fânu, 50 chile orzu, nnu satu cu 150 liuzi.

Tutova. Doue stoguri fănu, 30 chile orzu. unu satu cu 80 liuzi.

Vasluiu. Doue stoguri fănu, 20 chile orzu, unu satu cu 50 liuzi.

Fălciu. Trei stoguri fănu, 30 chile orzu, unu satu de 80 liuzi.

Herţa. Un stog fănu, 15 chile orzu, unu satu de 30 liuzi.

Dorohoiu Doue stoguri fănu, 25 chile orzu, unu satu cu 50 liuzi.

Botoşani. Doue stoguri fănu, 30 chile orzu, unu satu cu 60 liuzi,

Hărlău. Doue stoguri fănu, 20 chile orzu, unu satu cu 40 liuzi.

Cărligătura. unu stogu fănu, 20 chile orzu, unu satu de 40 liuzi.

www.dacoromanica.ro

Iasii. Trei stoguri fănu, 40 chile orzu, unu satu de 100 liuzi.

Si afară de aceste mai susu însemnate, leafa şi legiuitele împlinele, să nu cuteză a lua din ţinutu, nimica mai multu, nici a clăcui pentru sămănăturĭ ce vor vra să facă, remăindu a severşi aceia cu claca putinciósă de la panţirii ţinutului, împrotiva adică a fănului ce eĭ făceaŭ maĭ înainte, rămăind ca fănul să'l facă cu ţinutul precum s'au regulatu mai susu.

(L. P.)

N 131. Poroncă către Locuitori.

Către mazilii ruptaşi i vornicii şi către toţĭ locuitorii de la ţinutulu . . . . .vi să dă în scire, că socotindu domnia me la ţinutulŭ acela de la . . . . . s'au rănduitu pre D-luĭ . . . . . în loculu D. sale . . . . . ca să fie din împreună cu D-luĭ . . . . . carele după poronca şi povăţuirea Domnieĭ mele, şi după legătura hrisovuluĭ şi alcătuirea prin ponturĭ, ce suntu pentru urmarea ispravniciloru, suntu îndatoriţi a ave cea mai fatăiu îngrijire pentru buna statorniciea vóstră, ascultăndu în tótă vremea jalobele şi cerirele vóstre, şi înlesninduvă pre fie care cu căzutele dreptăţi, fără să vi se pricinuească cea mai puţină asuprire sau strămbătate. Să mergeţĭ cu slobodenie să le faceţi arătare pentru pricinele vóstre, şi D-lorŭ după datorie nu vorŭ lipsi de a vă face întru tóte punerea la cale, să vă arătaţi însăşi voĭ cu tótă supunerea şi ascultarea către D-lorŭ, la cele ce din poronca Domnieĭ mele, vor ave a săvârşi la ţinutulŭ acela, spre a nu se da vr'unu cusurŭ, sciutŭ fiinduvă că pre aciĭ ce să vorŭ arata cu nesupunere şi împrotivă următorĭ, aŭ voe D-lorŭ, de vorŭ fi din

www.dacoromanica.ro

randueala mazililoru, să'ĭ pue în butuci şi să'ĭ trimită aice cu însciinţarea D-lorŭ sale spre aşĭ lua căzuta certare, ĕră pre ruptaşi şi alţiĭ să'ĭ certe acolo după vina lorŭ spre pilda şi a altora, şi dacă veţi cunósce despre D-lorŭ dregătoriĭ saŭ despre óminiĭ D-lorŭ sale vr'o strâmbătate saŭ asuprire, să veniţĭ îndată aice să daţĭ jalbă Domnieĭ mele, şi veţĭ dobândi tótă îndestularea dreptăţiĭ.

(L. P.)

No. 132. Anafora pentru închipuitul schimbu de moşie, cu Vartolomeiu.

Prea Înălţate Dómne!

Fie-care ţară şi eparchie ce este locuită de omenirea acea închinătóre dumnedeireĭ, întru cea mai întâiŭ datornică cinstire a ziditoruluĭ omenireĭ, este întemeerea sfintelor dumnedeesci locaşurĭ, întru care rădămă credinţa şi fiinţa lor, prin împuternicirea păstorieĭ legiĭ, a mitropolituluĭ şi a episcopilor eparhiei lor. Firește în tóte norodele sălăsluesce rîvna întemeereĭ acelor sfinte locaşurĭ, păzitóre şi îndreptătóre a legeĭ, rugătóre către D-ḑeu, pentru mântuirea sufleteloru şi pentru reversarea indurăreĭ celeĭ sfinte; căcĭ fără de aceste, suntu surpate tóte nădejdele credincioşiloru. Întru acestu chipu şi acéstă de Dumnedeŭ păḑită creştinească eparhie, de la închegarea locuinţeĭ sale, aŭ întemeiatu păstorescele a legeĭ sfinte locaşurĭ, a mitropolitului şi a episcopiloru, înḑăstrându-să aceste de către prea credincioşiĭ Domnĭ, procatohiĭ aĭ înălţimeĭ tale, dintru ale pământuluĭ hărăḑirĭ cu moşiĭ statornice, dară numaĭ puţinŭ şi de către credincioşiĭ supuşĭ boeri pravoslavnicĭ, şi alte trepte din simpatrioţiĭ creştini Moldoveni, cu aĭerosirĭ din drepte averele lorŭ, pământuri şi alte acaretnrĭ, spre podóba cea neclintită a locaşurilor dom-

www.dacoromanica.ro

neđeeștĭ și a caselor acestor obștescĭ, și spre pomenirea sufletelor și lucrarea celor plăcute ziditoriuluĭ, însĕ aceste sfinte afierosirĭ fără tăgăduire s'au adus la îndurătoriulŭ D-đeŭ, éră nu la particularnica si vremelnicésca singură voință a aceluia după vreme păstoriu, a căruia chiriarchie este numai întru aducerea jărfelor celor mai pre sus de câtu omenirea, numindusă întru acele de Dumneđeŭ alesŭ; éră apoi întru păđirea inzestrărei caselor eparchielor pământesci, care altulu de câtu Domnulu, acelu legiuitu al țerei, împreunat cu mitropolitulu și episcopiĭ țereĭ, și cu sistima politicească a veliților boerĭ, toțĭ uniți împreună ca niște adevărați patrioți, și toțĭ numiți moștenitorĭ aceloru ce au făcutu inzăstrările, potŭ să misce și să prifacă?—dar și atuncea nu îĭ slobođescŭ pravilele de cătŭ cu simțitóre priință, și mare folosință a dumneđeescilor lacașuri, căcĭ cele ce s'ați pus odată înaintea luĭ Dumneđeŭ, suntŭ după legiuirea tuturorŭ noródelorŭ, neclintite și nerășluite in vecĭ.—O străină întâmplare din epoha păceĭ acesteĭ mai de pe urmă, care s'au închiet la Bucureștĭ, între pre puternica împărăție, și între curtea Rosieĭ, adică o nedumerire întru înțelegerile tractaturiloru imperătescĭ a închiereĭ acesteĭ păcĭ, ați adusŭ ca Mitropolitulŭ Moldoveĭ, era aprópe să pérdă nedreptu treĭ din acele marĭ moșiĭ, ce suntŭ afierosite acestuĭ sfântŭ lăcașŭ, de strămoșiĭ noștrĭĭ simpatrioți, fără închipuirea sfatuluĭ obștescŭ al fireștilor epitrop a sistemiĭ boerilorŭ veliți, pre care și firea și legea ĭi îndatorește a stălpi ochiĭ asupra întemeereĭ caselorŭ obștești, a păstorieĭ credințeĭ si însuși temătoriulu de Dumneđeŭ Preosfințitul dohovnicescul nostru părinte Mitropolitulŭ Chir Veniamin, cu împleticirile vicleniei și cu sila grăbireĭ, de s'ați și alunecatŭ la unŭ păgubitoriŭ schimbŭ,

www.dacoromanica.ro

dar în sine ca unu precuviosŭ păstoriŭ s'au amăgitu de către voitoriulŭ asuprirei, prin făgăduinţile cele prin viŭ graiŭ, că schimbulŭ acesta va remâne ca o hârtie nescrisă, în economie urmatu, pentru câtăva vreme, îngrijindusă Mitropolitul, că va pierde după protezmie, averea sa aceea, şi o va lua cu confiscarisire hazneaua împărăţieĭ Rosieĭ, după îngrozirele ce urmaŭ;—apoĭ nu póte fi nici de atingerea cuvântuluĭ străbătutu cu cugetare, căcĭ întru altŭ chipŭ nu au datŭ deplinŭ sfârşitŭ plenipotenţieĭ, au sciutŭ că nu are în prilacere şi scăderea lucrurilor caseĭ sfânteĭ Mitropoliĭ a Moldavieĭ, care este vecinică, éră nu vremelnică ca păstoriul.—Pentru aceasta noĭ toţĭ boeriĭ pământuluĭ, epitropiĭ ceĭ fireştĭ a Mitropolieĭ, intrând întru mai adâncă cercetare, protestăm din partea tuturor patrioţilor nostriĭ moldovenĭ, îndreptăm această pre plecată a nóstră anafora, către legiuitul nostru Domnŭ şi stăpânitoriŭ, care este astă-ḑĭ norocita ocârmuire a înălţimeĭ tale.—Este de toţi cunoscutŭ că ocârmuirea de aice îndată după săvârşirea păceĭ de la Bucurescĭ, cu străşnicie aŭ poroncitŭ tuturor supuşilor prea puterniceĭ împărăţiĭ, să se desfacă ĭi de tóte pământurile ce vor ave în partea stângă a Prutului, sub temeiul că acesta este neschimbata hotărîre a tractaturilor între amândoue puterile, şi sub îngrijirea că ar fi şi împărătescŭ firmanŭ ne aratatŭ în ivealâ, şi înfricoşare, că după împlinirea protezmieĭ acelei de optu-spreḑece lunĭ, câte lucruriĭ se vorŭ găsi a nóstre a supuşilor pre puternicii Împărăţiĭ, tóte se vor confiscarisi de către împărăţia Rosieĭ.—Intru adevĕru acéstă isvodire aŭ întins'o voitoriĭ rĕuluĭ câscigŭ, şi Moldovenii din partea dreaptă a Prutuluĭ s'aŭ nevoitŭ a vinde averile lor cu o simţitóre lipsă din preţul lor, şi mulţĭ neputându nici acésta a să-

www.dacoromanica.ro

vărşi, au fostŭ siliţi a face cu acii de acolo iconomicóse schimburi, dăndule hărtiĭ că sunt moşiele a lor, vêndute de vecĭ; *mulţămindusă a nu lua din mânile lor arătări* ca sub acéstă iconomie să întimpine înfricoşarea confiscarisireĭ şi să se arete împlinitorĭ poroncii, precum şi părintele archipăstoriul nostru asemene s'aŭ nevoitŭ a face aflăndŭ pre unulu din slujitorii ceĭ vechi aĭ Mitropolituluĭ carele atuncea veţuia în Iaşi anume: Sardariulŭ Iordachi Vartolomeu, alcătuindŭ acesta în ivală contractŭ cu Pre osfinţitul Mitropolit, pentru moşia Mărceştiĭ, a caseĭ aceştia *ce să află în stânga Prutuluĭ, aprópe de Chişănăŭ*, şi împrotivă să deie o prea mică parte de pământ a sa anume: Stolniceniĭ, şi cinci miĭ leĭ în banĭ, şi cu făgăduinţă sufletească prin viŭ graiŭ, că rădicănduse îngrijirea confiscarisireĭ. va remăne fără putere contractulŭ, şi aşa s'aŭ iscălitŭ de cătră Pre osfinţitulŭ Mitropolitŭ la anulŭ 1813 Noemb. 12, şi după doue-ţecĭ ţile adică la 3 Decembre 1813 s'aŭ mai închipuit şi un al doile asemene schimb, rădămătoriŭ érăşi pre cugetul sufletescŭ al acestuĭ slujitoriŭ a Mitropolituluĭ, Sardariulŭ Vartolomeiŭ, pentru alte doue moşiĭ marĭ a sfintei casă, cu pământurĭ late şi roditóre şi cu sate lângă Nistru şi cu trecere de podurĭ pre acéstă apă, anume: Buciuşca, şi Crăulenii, dăndŭ sardariulŭ împotrivă unŭ hanu de lemnŭ cu patru odăĭ şi o pivniţă earăşĭ acoperită cu lemnŭ, şi douĕ ţecĭ miĭ leĭ în banĭ gata, şi acestŭ contractŭ iconomicosŭ iscălitŭ de pre osfinţia sa, numitulŭ Sardariŭ aŭ mijlocitŭ alŭ iscăli şi de comitetulŭ rănduitŭ atuncea pentru pricinile streine, şi în parte şi de unii din boerĭ din slujbă, éră obştiea adică episcopiĭ ţereĭ şi bătrâniĭ veliţi, închipuitoriĭ representaţieĭ pământescĭ, şi cunoscătoriĭ drepturilor caselorŭ bisericeştĭ a pământuluĭ

www.dacoromanica.ro

nu au avutŭ sciinţă. A doua ţi însă mergêndŭ numitulŭ şi la consulat ca să întărească schimbul acesta, Escelentia sa Dlŭ general consul Pininŭ aŭ fost priimitŭ atuncea însciinţare de la ocărmuitoriul politicescŭ al Basarabieĭ Escelenţia Sa D-lŭ generalŭ Gartingŭ, prin care îĭ făcea cunoscut, să oprească schimbările moşielor bisericeştĭ, după nalta voinţă, şi atunce deşteptăndusă asupriţii moldoveni din dreapta Prutului, şi archipăstoriul nostru, şi liniscindusă că nu maĭ aŭ trebuinţă nici de o iconomie, îndată Preosfinţia Sa au dat înapoĭ şi baniĭ, şi nu aŭ priimit nicĭ hanul de lemnŭ, împreună cu aciĭ 5000 leĭ a schimbuluĭ întâiŭ, şi cu bucăţica de pămêntŭ, cea netrebnică a sa, supuindule la consulatŭ in depositŭ, ca de acolo să le priimiască supusulŭ rosienescŭ acesta. Acéstă însciinţare cătră consulatŭ, de la politicesculŭ ocărmuitoriu al Basarabieĭ D-lŭ Generalŭ Gartingŭ nu este unŭ actŭ de la sine, ce este a însuşĭ împărăteştiĭ curţi a Rosieĭ, care stăpânesce pămêntul acela, de pre care actŭ, ca nisce epitropĭ fireşti aĭ Mitropolitului şi aĭ episcopilor patrieĭ nóstre, am vĕdutŭ copiile de la sfânta Mitropolie, întâiu a uneĭ cărţĭ a strălucitului Grafŭ Romanţovŭ, marele cancelarŭ scrisă la 31 Ianuarie a anuluĭ 1814, cătră Escelenţia sa D-lŭ generalŭ Garting, ocărmuitoriul Basarabieĭ, spre rĕspunsŭ că pre puterniculŭ monarchŭ al Rosieĭ i aduce mulţămire pentru îngrijirea ce aŭ avutŭ Escelenţia sa de a opri vanzările şi schimburile acelorŭ nemişcătóre moşiĭ bisericeştĭ din Moldova, care să află în ocărmuirea Basarabieĭ şi că acéstă punere la cale este cu înţelepciune săvârşită, şi că pentru acésta aŭ priimitŭ marele Cancelariŭ şi însciinţare de la Generalŭ—Consulatŭ din Iassĭ că aŭ datŭ notă cătră divanulŭ Moldoveĭ.—Al doilea am vĕdutŭ copia noteĭ

www.dacoromanica.ro

ce aŭ datŭ D-luĭ Generalulŭ Pinin la anulŭ 1813 decemb. 15, întru care aratŭ că după sciinţa ce s'aŭ priimitŭ la consulatŭ, că Igumenii monastirilorŭ Moldoveĭ şi a altorŭ sfinte lacaşurĭ, aŭ începutŭ a vindè şi a schimba moşiele bisericeştĭ din Basarabia, se face cunoscutŭ de obştie că nu suntŭ supuse la nevoia disfacereĭ acele moşiĭ, fiind-că capulŭ al 7 lea al tractaturilorŭ, să tălmăceşte a fi numaĭ pentru aciĭ ce să strămută de la unu locŭ la altulŭ, şi că tóte schimburile făcute in protizmia de 18 lunĭ, şi după acésta, nu vorŭ ave putere, lăsăndusă în aşteptarea respunsuluĭ (de maĭ susŭ) dela D-luĭ marele Cancelariu Grafŭ Romanţov.

Apoĭ dară dacă acéstă notă este a Consulatului impărătesc, şi dacă respunsul este al mareluĭ cancelar impărătesc, că este voinţa monarchuluĭ Rosieĭ, sosite tóte aceste maĭ înainte şi de priimirea în stăpănire a schimbuluĭ iconomicosŭ, de către Sardariulŭ Vartolomeiŭ, óre nu este desăvărşită deslegare prin acéstă de mare cuviinţă dovadă, a hotărireĭ înalteĭ stăpăniriĭ;—după aceste este o dovadă temelnică, că Mitropolituluĭ ţereĭ nóstre i s'aŭ datŭ în stăpănire atunce moşiele aceste treĭ din Basarabia, la care étă şi cartea în originalŭ a ocărmuitoriuluĭ Basarabieĭ D-lŭ Generalŭ Gartingŭ scrisă din 7 octomb. a anuluĭ 1815 către Pre-osfinţitulŭ archipăstoriulŭ nostru Mitropolitŭ Chirŭ Veniamin, înscinţăndŭ pre preosfinţia Sa, că aŭ datŭ poroncă la departamentulŭ întăiŭ al ocărmuireĭ Basarabieĭ, ca să se întórcă Mitropolituluĭ Moldoveĭ documenturile schimbuluĭ acestuĭ anerisitŭ, şi că aŭ poftoritŭ şi cu adoua poroncă ca în grabă sa implinéscă acésta.—Aceste patru documente cu iubire de dreptate şi de omenire, ne-aŭ liniscitŭ pre noĭ epitropiĭ ceĭ fireştĭ aĭ sfintelorŭ case a patrieĭ nóstre, a nu porni jalbă şi protestulŭ nostru pentru

www.dacoromanica.ro

un schimbŭ ne pomenitŭ ca acesta, fără sfatulŭ obştescŭ, fără cumpănirea lucrurilorŭ, silnicitŭ şi în viclenie respunsulŭ din partea priimitoriului ; acum însă căndŭ ne am încredinţatŭ că numitulŭ Sardariŭ Vartolomeĭ, supusulŭ rosienescŭ, aŭ isprăvitŭ a lua în stăpănirea sa acele treĭ pămănturĭ marĭ şi moşiĭ, luĭ Dumneḑeŭ afierosite de strămoşiĭ noştri, şi de 8 anĭ prin judeceăile curţeĭ Basarabieĭ, stăpăneşte, priimindŭ de la 20 până la 35 miĭ leĭ pre tot anulŭ, venitŭ dreptŭ al sfinteĭ Mitropoliĭ, socotindusă aprópe de 200 miĭ leĭ, că aŭ răpitŭ din venitulŭ bisericescŭ a pămăntuluĭ nostru, neimputernicindulŭ pre numitulŭ nicĭ cătŭ de puţinŭ iscălitura cea silnică şi protestuită a preosfinţitului păstoriŭ, fără obştésca socotinţă a sistemeĭ boereşiĭ din tótă Moldova. Cererea nóstră cea umilită este ca vechiliĭ rănduiţĭ până acumŭ din partea numaĭ a Preosfinţituluĭ Mitropolitŭ, neavăndŭ plenipotenţă, Preosfinţia sa singurŭ să se îmbrace acum şi cu dreptăţile cele legiuite a totŭ sfatuluĭ nostru boerilorŭ pămăntuluĭ Moldoveĭ, şi cu însuşi mijlocitóre ocrotire a înălţimeĭ tale stăpănitoriuluĭ nostru Domnu, şi ne rugămŭ pre înalţate Dómne, să ajungă protestul nostru la cele maĭ înalte locurĭ ale stăpănireĭ. Şi dacă nu suntŭ îndestule aceste de maĭ sus acturi şi documenturĭ, care suntŭ în mănele vechililorŭ, prin care şi pre cuviosulŭ nostru părinte archipăstoriulŭ să luminéză, că de s'aŭ şi amăgitŭ din silă, darŭ protestândŭ aŭ datŭ sfărşitŭ, şi înţelepciunea înaltelorŭ ocărmuirĭ aŭ anerisitŭ.

Apoĭ noĭ într'un cuvănt din partea a tot pămăntul ḑicem : că fără lucrarea obştéscă a epitropiĭ nóstre, însemnéză nimică cele făcute de numitulŭ Sardariŭ, pentru cutezarea sa de a dishraca mitropolia ; — alŭ doilea ḑicemŭ : că este de faţă hrisovulŭ ce s'aŭ tipăritŭ la anulŭ

www.dacoromanica.ro

1785 prin sobornicească socotință a clirosului bisericescŭ și politicescŭ din tótă Moldova, prin care la fila 27 a schimburilorŭ, arată anume pentru schimburile monastirilorŭ, ca să se oprească, să nu instrăineze nimene moșiile mănăstirești, oprit fiind și de cătră sf. pravile, dicênd acésta: că dacă va fi nevoe și trebuință a se face schimbul cu moșii mănăstirescĭ, să nu să facă cu nimică altă de cătŭ érăși cu moșii, dacă se va păre a fi acelŭ schimb mai cu cuviință și mai cu priință la mănăstire, și acésta arătată prin vederată cercetare, și prin privigherea divanuluĭ și a Mitropolituluĭ țereĭ. éră întru altŭ chipŭ să nu se socotiască întru nimica. Decĭ pentru monastirĭ, étă și pontul tipăritŭ pravilicescŭ ca o lege pământească, éră pentru casele pământescĭ nicĭ voe, nicĭ slobozenie, nicĭ priimită strămutare, pentru că îngrijirea este a obștieĭ și a fireștilorŭ epitropĭ, și însuși după acestŭ articolŭ de se va pune și sórta întâmplăriĭ Mitropolituluĭ Moldovii; apoi étă deslegarea, întâiŭ: care aŭ fost puterea Mitropolituluĭ de a înstrăina treĭ mosiĭ marĭ?-însuși nedumerirea tractaturilor și sila îngrijireĭ, care s'aŭ tăcut cu luminarea noteĭ generalu consululuĭ;—al doilea, pentru ce împotiva legiuireĭ pământuluĭ, să nu fie pământŭ cu pământŭ, și pentru ce să nu fie cu dovedite încredințărĭ de multă folosință pentru sfântul lăcașŭ. și pentru ce nu prin cercetarea obștesculuĭ sfat? étă cu totul să obóră;—dar apoi care pravile din lume slobodŭ unŭ schimbŭ necumpănitŭ, și priimescŭ unulŭ dreptŭ dece, și mai alesu din lucrurile cele afierosite bisericeĭ dumnezeescĭ.-Acéstă Mitropolie să instrăinează de treĭ moșiĭ socotite în prețŭ de optŭ sute miĭ leĭ, éră în venitŭ pe anŭ de la treĭ deci până la 40 miĭ de leĭ, precum acum este, și schimbătoriulŭ cutează a lasa Mitropolieĭ o părticică de moșie, prețuită în dece miĭ leĭ, în cea de istovŭ

www.dacoromanica.ro

vândare; unŭ hanŭ de lemnŭ preţuitŭ în 4 mii leĭ şi banĭ douĕ-ţecĭ şi cinci mii lei, care tóte alcătuiescŭ o sumă de treĭ ţecĭ şi nouă miĭ leĭ, adică potrivitŭ cu venitulŭ a unuĭ anŭ al lucrurilorŭ ctitoriceştĭ a caseĭ Mitropolieĭ, care nu potŭ fi nicĭ vêndute, nicĭ schimbate în vecĭ, ĕră venitulŭ anuluĭ acestor micĭ lucrurĭ, şi netrebnice de schimbŭ aprópe de 4000 leĭ, în locŭ de 40,000 leĭ.

Prea înalţate Dómne! Nu se încape după legiuirea ţerei pentru lucrurile Mitropolieĭ nóstre, aceste asămănărĭ cu a monastirilor celor multe şi osebite, căcĭ Mitropolia şi Episcopia, când aŭ nevoĭ şi datoriĭ, şi viderate cheltuele, a tótă obştiea pământuluĭ, năduindŭ la epitropiĭ cei fireştĭ. şi acestia cu o sufleţire la stăpânitoriulŭ celŭ legiuitŭ, să ajută din ţară, ĕră nu prin vândărĭ saŭ schimburĭ cu banĭ, care de s'aŭ însemnatu vr'o dată catahrisŭ saŭ pentru vre un micşuratŭ lucru ce s'aŭ instrăinat (şi prin sfatŭ), nu póte fi pildă a se desbraca acumŭ pe Mitropolie de venitŭ de 40,000 leĭ pre anŭ, şi de venitu ctitoricescŭ. a strămoşilor, căcĭ neincetatu vomu striga cătră înălţimea ta stăpânitoriulŭ nostru şi ceremŭ ocrotirea dreptăţeĭ. Ĕră pentru ca să închiemŭ prelungita nóstră plecată anafora, din durere şi răvnă pornită din nesuferita instrămbătăţire a bisericeĭ nóstre, arătămŭ numaĭ şi acéstă pildă: că pământulŭ nostru, în însuşi epoha resboiuluĭ acestui mai de pe urmă, cercetândŭ pentru datoriile Mitropolitului, aŭ îmbrăţoşatŭ datornica răvnă a epitropieĭ pământeştĭ sistima boerescă, şi prin raportŭ cătră inalta ocărmuire rosienească, au aratatŭ că casa acésta fiind obsteaşcă, să cuvine să se ajute mai multŭ de cât cu 120 miĭ leĭ, din sinisforaua ce obştească a vădrărituluĭ, si primită fiind buna voinţă a obştieĭ, s'aŭ făcutu şi maĭ multŭ decâtŭ aratata sumă, vădindŭ fie-sa-care din simpatrioţĭ

www.dacoromanica.ro

spre uşurinţa sarcineĭ datorieĭ.—Şi dar ca epitropĭ, ne-amu aratatŭ noĭ ceĭ firesti, rĕspunzătóre ţerea, pravelele dumneḑeeştĭ oprescŭ instrăinarea, pravelele pământeştĭ legiuescu folosinţa şi neschimbulŭ, intru altŭ feliŭ de cătŭ cu multă priinţă şi cu cercetare obştească; pravelile tuturorŭ norodelorŭ anerisescŭ schimbulŭ celu înşălătoriŭ şi păgubitoriŭ, până şi intre proştiĭ lucrătoriĭ.—Ocărmuirea Rosieĭ dă documentŭ ca aciĭ care in protesmie aŭ schimbatŭ cu lucruriĭ nemişcătóre bisericeştĭ, nu potŭ ave imputernicită ţinere de samă, obştia n'aŭ făcutŭ socotinţa şi hotărirea sa, schimbulŭ potrivitŭ cu una la ḑece, nepriimitŭ de ori-ce pravile.—Părătulŭ Vartolomeiŭ aŭ bagatu pre sfăntul locaşŭ a uneĭ eparchiĭ, pre Mitropolitulŭ unuĭ norodŭ pravoslavicĕŭ intru unŭ . . . . . de impleticirĭ spre intunecarea dreptăţeĭ; rămâne numaĭ a ne imputernici cu înţelepciunea înălţimeĭ tale, care să mijlocească la pre Puternica împărăţie şi la Înaltele locurĭ unde se află supusă judecătoria Basarabieĭ, pentru că pre lângă asuprire, urmează cu necontenire şi o de isnóvă păgubire a caseĭ acestia, cu cele nesfărşite judecăţĭ şi apelaţiĭ, fără de niciĭ unŭ rodŭ şi indestulare; de s'aŭ şi datŭ precum ne amŭ înscinţatŭ, o poroncă de către inalta ocărmuire a Rusieĭ pentru invoire, acéstă sfântă casă ar fi mulţămită a pierde din venitulŭ de 8 ani partea cătŭ făcea tótă averea, ce cugetează să dee schimbŭ părâtul, şi ăncă şi maĭ mult, ca sa'şĭ cĭe pământurile in stăpănire, şi părâtulŭ să'şĭ eie de sub depositu ale sale, fiind că Mitropolitulŭ n'aŭ luatŭ nimica, niciĭ stăpănesce dintru ale sale. Tóte aceste lăsăndusă la pre inalta şi pătrunzătórea înţelepciune a mărieĭ Tale.

Alŭ Înălţimeĭ Tale către Dumneḑeŭ smeritŭ rugătoriŭ.

Prea plecate slugĭ. *1820 Noemvrie 6.*

www.dacoromanica.ro

Notă. Tóte actele şi hrisòvele tipărite de la pagina 185 până aice, le-am publicatŭ dintr'o condică vechiă care se află în dispositiunea mea. Tóte aceste documente nu sunt cuprinse în ediţiunea dintĕea a volumenuluĭ I. tipărită în anul 1852. Acum cu ocasiunea ediţiunei a II-a am socotitŭ de cuviinţă, a înavuţi volumenul I din Uricariu cu acéstă bogată colecţiune. Tot în condica citată mai susu, am aflatŭ câte-va date statistice, scrise în limba grecéscă. În interesul sciinţeĭ am creḑutu că este bine a le înşira mai josu, ca basă de comparaţiune financiară din acea epohă. T. C.

Notiune Statisticâ.

Sama unui milionŭ de leĭ, analogisitu pe ţeară, după chibzuirea pe ţinutŭ, în care se socóte şi soma banilor ce au a primi locuitoriĭ din fie-care ţinutŭ, de pe: zaherele, cărămiḑi, fânŭ şi orḑŭ pentru grajdiul domnescŭ, cum şi pentru menzil saŭ poste. Restul de datoriea fie-căriea ţinutŭ, în urma scăderei analoghieĭ din ceia ce are a luà. Soma ce mai datorescu unele ţinuturi pentru generala achitare către ţeară; asemine şi cele datorite către fiscŭ, după plăţile urmate a îndeplinirei Milionuluĭ. După acéstă samă s'aŭ regulatŭ *cifra incassărei* pe fie-care ţinutŭ în 1818, spre a se face plata datorieĭ către locuitoriĭ, cum şi aceia ce eĭ datorescu Visterieĭ.

www.dacoromanica.ro

Modulŭ Încăssereĭ Milionuluĭ pe ţinuturi, privitóre pe birnici şi breslaşĭ.				Somele ce aŭ a primi locuitorii din ţinuturi pe productele ce aŭ datŭ, pe optŭ lunĭ din 1817 şi pe întregu anul 1818.						Somele ce mai datorescŭ a plătĭ ţinutu-rile, dupŭ scădereа kŭ-timeĭ ce exe aŭ a lua.	Somele ce aŭ a primi ţinu-turile pentru achitareа some-lor ce li se cuvine, dupŭ ce mai ĭtrŭĭ se va opri dato-rieа veкŭ
Ţinutu-rile	Coma vinilor de la birnicĭ dupre tabelele Vistereĭ.	Idem a bres-laşilorŭ dupŭ analogica de atunce.	Coma întregŭ sŭ-derea datorieĭ birnicilorŭ şi a breslaşilor.	Coma pentru фънзаре şi прѣпъдиреа граждиле domneşc.	Coma pentru oprire şi фъпъ la Poste	Coma keresteĭ datŭ pe anĭĭ trekuţi.	Restulŭ pentru plata kŭ-рmizilor adesc.	Plata pe za-heреoa a doi ani, afarŭ de cеia ce s'aŭ şi plătit pe patru ani.	Coma totalŭ de vinĭ ce aŭ a lua koksi-torii.		
	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.
Sucéva.	84,864	8,259	93,123	310	3,677	6,642	2,700	—	13,329	79,794	—
Némţul,	73,764	10,193	83,957	100	3,169	7,195	5,800	—	16,264	67,693	—
Romanul,	48,803	8,484	57,287	326	370	2,122	—	—	2,818	54,469	—
Bacăŭ,	95,709	7,417	103,126	—	4,985	3,615	1,000	—	9,600	93,526	—
Putna,	118,521	5,040	123,561	—	5,701	3,716	900	24,759	35,076	88,485	—
Tecuciŭ,	81,240	11,190	92,430	—	6,649	2,288	750	96,137	105,824	—	13,394
Covurluiŭ	64,230	10,266	74,496	448	4,418	1,700	500	304,636	311,703	—	237,207
Tutova,	52,638	14,895	67,533	1,280	200	1,613	550	24,770	28,413	39,120	—
Vasluiŭ,	34,355	7,676	42,031	332	580	507	130	—	1,549	40,482	—
Galaţi,	56,721	21,598	78,319	672	1,510	2,575	450	178,447	183,654	—	105,335
Herţa,	14,989	6,154	21,143	—	834	—	—	—	834	20,309	—
Dorohoiŭ,	46,941	3,363	50,304	2,723	822	—	—	—	3,545	46,759	—
Botoşanĭ,	44,917	12,640	57,557	1,720	1,022	—	—	—	2,742	54,815	—
Hârleŭ,	38,708	2,693	41,401	870	—	—	—	—	870	40,531	—
Cărligătura,	11,828	2,268	14,096	29	15	—	—	—	44	14,052	—
Iassi,	42,544	4,805	47,349	439	312	—	—	—	751	46,598	—
Negust. Eşănĭ,	5,912	15,892	21,804	—	—	—	—	—	—	21,804	—
De la zapciĭ,	—	—	4,010	—	—	—	—	—	—	4,010	—
	916,684	152,833	1,073,517	7,249	34,264	39,973	12,780	628,749	717,016	712,447	355,936

www.dacoromanica.ro

NOI GRIGORIE ALESANDRU GHICA VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domnŭ Ţereĭ Moldoveĭ.

După cum soarele, între celelalte tóte luminatele stele fără de asemănare, si fără deosebire este maĭ arătos după cele strălucitoare, şi foarte luminoasele luĭ raze din care tóte se înveţuescŭ, într'acestas chipu şi luminarea minţiĭ ominestĭ care purcede din silinţa, şi învăţătura sciinţilor şi se împărtăşeste şi sufletul, întrece pe tóte altele pre lăudate darurĭ, care după fire le are omul. Şi aceasta de demult, cu prisosinţe de slavă, la neamul nostru strălucea, prin silinţa care se punea ca să isvorlască această podoabă a învaţăturiĭ, şi adăpa atuncea ca un dulce curgătoriŭ isvoru, cu pre îndestulate apĭ a bunelor obiceiurĭ, numumaĭ pre ale sale odrasle adecă pe neamul nostru, ce şi pre celelalte neamurĭ, cu isvoarele înţelepciuneĭ a lumina. Iar acum cu lenevirea şi lipsa învăţăturеĭ acestiĭ au rămas cu totul gol, de bunele obiceiurĭ, şi de cea desevărsită mesteşugire a stiinţelor, în năuntru un teatronŭ de sălbătăcie, şi deplină vărvărie şi ticălósie. şi aceasta este cunoscută, cătu că, după cum ochiul fără de raza soarelui, nu vede unde merge, asemine şi sufletul cănduŭ se lipseste de agiutoriul învăţăturiĭ, nu scie unde se miscă, şi ce lucrează. Căcĭ că învăţetura

www.dacoromanica.ro

sciinţelor, împodobeste pre omŭ, desteaptă, şi luminează mintea lui, âl hărăzeste cu multă ispitire, şi cu îndestularea cuvântului, se face podoabă în vremi de fericire, adăpostirea în vreme de norocire, şi mângăerea a multe scărbe. Şi înscurt cuvânt învăţetura face pe om, care om, şi până într'atăta, cătŭ printr aceasta numai, omul învaţă ce este Dumneḑeŭ, ce este credinţa, ce'i omul. Şi întru aceeasi vreme, care este datoriea ce omul are către Făcătoriul lui, către vecini, şi către sine însuşi. De vreme că darul învăţăturii, este atăta şi atăta, şi ca un adevărat Dumneḑeescŭ şi ceresc harŭ luminează întru acestas chipŭ pre om, şi numele lui nu numai în vieaţa aceasta fericit âl păzeste, ce şi după moarte înluminat şi vecinicŭ âl ţine.

Am socotit cu Dumneḑeească răvnă şi cu cea din inimă dragoste şi domniea me, de când cu Dumneḑeească pronie ni s'au încredinţatŭ în mână cărma ôblăduirii, strămoşescului domnescului acestuea scaun al Moldovei, către alte sevărsite lucrări, încât s'aŭ putut să aducem la mai bine, şi stare şi sporire acelor după adivăr sfinte purtări de grije a elinestii limbi, mai desevărsită procopsală şi învăţătura sciinţelor. Deci după noua aşezare ce amŭ făcutŭ domniea mea pentru scoalele elinesti aicea în orasul Iaşului în sfân-

www.dacoromanica.ro

ta Mitropolie, prin al nostru domnescu hrisovŭ n'am lipsîtŭ: (prin îndemnarea şi rugămintea neguţitorilor de Galaţi), ca cu neadormiţi ochi se ne nevoim, avăndu Dumnezească răvnă, să se facă şi să se aşeză, şi acolo la oraşul Gălaţilor o elinească scoală, care pentru mai multă luminare, scoala elinească să fie adunată şi cu grecească. La care această folositóre de suflet şi vrednică de iubire faptă dumnedeeaşcă, amŭ avutŭ domniea me îndemnătoriŭ cu fierbinte sîrgueală, şi pe présfinţitulŭ Mitropolitŭ al ţerii Cair Gavriil, cu acăruea blagoslovenie sfănta mănăstire din Galaţi Mavromolul, ce era mai naiute vreme supusă, la o mănăstire de la Ţarigradŭ, ce s'aŭ pustietŭ, care se chiema iarăş Mavromolul, după a căriea pustuire, aŭ fostŭ rămasŭ suptu ascultarea şi chidemoniea Mitropoliei. Această mănăstire s'aŭ afierositŭ, ca să rămăe spre folosul oraşului Galaţilor cu titlu, şi cu numirea de scoală elinească, şi acum, şi în vremile cele viitóre, nestrămutată, şi neclătită cu toate veniturile ei ce va avea, şi de astăḑi în nainte se fie, şi să se numiască fără strămutare, scoală elinească. La care scoală orănduim domniea me si epitropŭ purtătoriŭ de grijă pre credinciosŭ boeriul domniei mele Dumnealui Neculachi Birantŭ biv vel Camaras, i Păr-

www.dacoromanica.ro

călabŭ de Galaţi, împreună şi cu D-lor neguţitorii cei mai aleşi din Galaţi, anume: Dineah Iani. Alisandri, i Costantin Docuzluoglŭ şi Parescheva. Şi de vreme că Egumenul acestei sfinte mănăstiri a Mavromolului anume Antonentŭ, se află la această mănăstire Egumen aprópe de 30 de ani, chivernisitoriŭ, şi purtătoriŭ de grijă, şi fiindŭ om cuviinciosŭ aducăndul şi înaintea domniei mele, aŭ primitŭ cu tótă sufletesca lui bucurie, acestu sufletescŭ lucru, care este spe folosul obstiei. şi adăparea norodului. Carele până la sevărşirea vieţii lui, se fie şi el împreună cu epitropii de mai sus arătaţi chivernisitoriŭ, şi purtătoriŭ de grijă scoalei elinesti, ce se va aşăza. Dăndŭ domniea me şi acéstă voe epitropilor ca să pue tot chipul de silinţă, să găsiască dascal elinescŭ, se fie procopsit la învăţătură, pre carele să'l şi aşăze la scoala elinească. Care dascal să pue toată epimeliea, şi osirdiea spre procopsala şi învăţătura ucenicilor, şi se fie şi irodidascal, şi preoţi cinstiţi, de treabă şi cu evlavie, care se fie şi pentru slujba sfintei biserici, şi pentru ca să înveţe pe copii Chinagramată şi apoi din veniturile acestŭ mănăstirŭ să se dea deapururea, atăt plată preuţilor şi măncarea lor, căt şi măncarea dascalului. Iar cele ce vor prisosi să fe suptŭ

www.dacoromanica.ro

iconomiea numiților epitropi, ca să aibă purtare de grijă deapururea și în toată vremea spre folosul, și întemeerea acestei scoale elinești și grecești; însă dascalul cel elinescŭ să fie nesupus și întru a sa stăpănire, cu sprijineala și apărarea epitropilor de acolo. Și leafa lui nestrămutată să o eie de la epitropii ce vom orănduĭ domniea me la scoalele din Iași, pe lună căte 15 lei 70 bani, care facŭ pe an : doue-sute leĭ ; așijderea m'am milostivit domniea mea, și am făcut ca să aibă această scólă, și o pivniță care să fie scutită de camănă, de bezmăn, de bour, de braniște, de cepăritŭ, de pivniceritŭ, de loc țigescŭ, și de toate dările și angăriele, orĭ căte ar fi pe alte crăcime, dar acéstă crăcimă de tóte să fie în pace și nesupărată, și poroncim domniea me tuturor ce aŭ fi cu slujbele arătate mai sus. pe alte crăcime, să aveți a urma la toate după cum arătăm și hotărim mai sus. Ce dar pentru aceste tóte ce amŭ hotărătŭ domniea me, prin acestŭ hrisov al domnieĭ mele de acum înainte așa să se ție, și așa să se păzască și poftim și frățeste îndemnăm, și pre aĭ nostri iubiți frați Domni, ce vor fi după Noĭ la această domnească oblăduire și stăpănire, a saunului țerii acestie a Moldovei ca să nu treacă cu viderea această așăzata stare ce

www.dacoromanica.ro

s'aŭ făcut acesteĭ scole elinestĭ şi grecestĭ din Galaţi. Ce maĭ vărtos spre maĭ bună stare, prin domnestile lor hrisoave, să întărească ca să aibă starea lor de apururea neclintită, şi nestrămutată, ca prin această faptă plăcută luĭ Dumneḑeŭ, şi folositoare de suflete, să căstigăm şi noĭ în ceriurĭ lacaşurile cele înnalte şi luminóse, spre sufleteasca noastră bucurie, veselie, şi odihnă.

Pentru aceasta s'aŭ scris şi acestŭ hrisovŭ al domnieĭ mele, care s'aŭ întărit cu anóstră domnească iscălitură şi pecete, şi s'aŭ datŭ spre nestrămutarea acestiĭ scóle elinestĭ. — Scrisusaŭ hrisovul acesta de mine Antohie Logofăt Zadovanŭ.

(Iscălit) Grigorie A. Ghica VVD. (L. P.)

Veleat 1765 August 13.

NOĬ ALESANDRU CONST. MORUZ VVD.

Cu mĭla luĭ Dumneḑeu Domn Ţereĭ Moldoveĭ

Nostimu lucru şi pricinuitoriŭ de bucurie ḑicŭ că făcea Egipteniĭ căud cu glas rădica în puternicie pe Stăpănitoriul, căci luând pe cel ce se hotăria spre stăpănire, şi e obstie cu toţĭ petrecăndul îl aducea la căupu, şi acolo în loc deschis împărăteste puiḑulu în scaunŭ, îl întreba stăndŭ cu sieĭă pe lăngă dănsul, de cinsteste Dumneḑeiua

www.dacoromanica.ro

şi de se închină ei; atuncea dară el rădicăndu-şi mănele spre ceriŭ prin faptă încredinţa şi dovidea întrebarea; după aceasta se întreba de al doilea, de era şi drept, şi atunce el scoţindu-şi sabiea o apropica de gătul seŭ, şi atingea cătinel cu dănsa grumaziĭ seĭ arătăndŭ însuşi cum că şi pe sine vor omori de ar face strămbătăţi; şi earăşi se întreba de al treile de este şi darnicŭ, atunce el cu amăndoă mănele împrăstiea aur şi argint la norodŭ; şi la cea de pe urmă întrebăndusă de este muncitoriŭ, el îndată sculăndusă apuca plugulŭ ce i se aducea şi îl trăgea ca şi căndŭ ar tăea brazde din ţarină, şi de acolo se aduce în cetate cu huite, şi cu laude petrecăndusă, şi aşa dar fiindu pre deplin, se încorona stăpănitoriul. Căcĭ cu cale este întru adevăr ca acel ce se află cu credinţă dreaptă şi urmează dreptăţiĭ; fiindŭ darnicŭ şi muncitoriŭ, ca unul ce este împodobit cu cele maĭ frumóse şi maĭ împărătestĭ fapte, să se socotească stăpănitoriŭ pe deplin. Dar accasta nu este aşa cu adivărat, de vom lua sama stăpănitoriuluĭ din sfărşitul pentru care se face, căcĭ după cumŭ este treaba comedianuluĭ, nu este asemine şi a stăpănitoriuluĭ, a arăta numaĭ pe dênsul făcêndŭ cele cu cale, ci după cum pe sine, asemine şi pe su-

www.dacoromanica.ro

pușiĭ luĭ să'i arăte cu fapte bune, decĭ nicĭ a Egiptenilor ar pute se fie, nicĭ să se numească adivărat pe deplin stăpănitoriŭ, ce acela eare scie și chip și are cunostința acelui prin care și supușiĭ se facŭ bine credincĭoșĭ și drepți și darnici și muncitorĭ; dar care sunt aceste, nu suntŭ canoane de pravile, nicĭ orănduelĭ de pedepse, nicĭ foc, nicĭ her, ce pesne și cuvinte a muzelor, de la Pelion izvorul calului de la Olimpoŭ cel prea sfăntŭ, cu dulceață într'un loc unindusă care și decăt hierul fiindŭ mai tăiósă firea omenească, ceea ce se îndărătniceste și se sălbătăceste, cu lenevire îmblănzinduo, cu bună înțelegere a întórce spre tóte faptele cele bune. Așa dar se cuvine ca stăpănitoriul se fie fórte nemeritoriŭ și lucrătoriŭ a tuturor celorlalte mai din tăiŭ fapte bune, așijderea pentru ca să fie după cuviință pe cea deplinŭ, trebue se fie și iubitoriŭ de învățăturĭ și se îndemne pe supușĭ la procopsală, ca de la dănsa povățuindusă și suindusă în vărful faptelor bune, orașulŭ se ocărmuească bine, și vieață bună să trăească, făcănduse fericițĭ. Asemenea dar și noi chipu de stăpănitoriŭ, puindŭ înaintea nóstră și după chipul acesta avăndŭ răvnă spre a stăpăni, și poftindŭ să închipuimŭ, asemine și pe supuși; în vreme căndŭ de acum scoala Eșului adu-

www.dacoromanica.ro

cănduo prin cătu s'aŭ putut la mai bună orînduealâ, cu obstescŭ al nostru domnescŭ hrisovŭ am cinstîto. După aceasta întorcăndune spre târgurile de afară, ne silim să sămănămŭ cuvântŭ pretutindene ca grăul.

Deci dar: A.) aşăzăm domniea me în târgul Galaţiĭ scólă de limba elinească şi moldovînească, pe care voim să fie în mănăstirea Mavromolului, precum aŭ fostŭ şi mai înainte, şi mănăstirea se fie supusă epitropiea scólii, iar sama venitului şi a cheltuelilor să aibă Egumenul mănăstirii a o da la sănta Mitropolie, unde este închinată. B.) Poroncim şi orănduim boerĭ epitropĭ şi neguţitorĭ, spre purtare de grijă a scólei din târgul Galaţii, după cum mai înainte prin al nostru domnescŭ hrisovŭ s'aŭ poroncit, adecă pe credincioşiĭ boerii patrii: D. Neculaĭ Lengiŭ biv vel Sard. D. Coste Vasiliŭ biv vel Jigniceru, şi din neguţitorii pe Feodor Caracadan, Georgie Lepădatŭ, i Ioan Popa-Georgiŭ, G.) Pentru lefile amănduror, orănduim 750 leĭ, din cele deobstie venit al scólilor, care să se dee pe tot anul, în doă rănduri la fieste care şese luni, dup cum se daŭ şi la ceelalţĭ dascalĭ, şi de nu vor agiunge acestĭ banĭ, lipsa să se împlinească de la târgoveţĭ a cărora copiĭ vor învaţa în scoală,—D.) Poroncim epitropilor ca la di întâiŭ a fieste

www.dacoromanica.ro

căriea lună, adunânduse la scólă, să cerceteze pe dascalĭ de păzescŭ cuviinţa lor, iar de nu, se facă arătare la epitropiĭ obstestĭ, ca lipsindŭ pe aceĭea să pue pe alţiĭ în locul lor.—E.) Nu dăm voe dascalilor, niciŭ ucinicilor să se lasă înzadarnu de învăţăturile lor, ce numaĭ Duminicile şi la praznicile împărătestĭ şi la Canicule.—G.) Voim ca dascaliĭ limbiĭ moldovenestĭ se fie scriitorĭ şi căntăreţĭ ca şi ucinicii să înveţe de aceste.—Z.) Cînstim pe dascalĭ cu ertare de bir şi apărarea de orĭ ce obstestĭ întămplătóre dărĭcare şi prin celu obstescŭ de maĭ înainte al nostru domnescŭ hrisovŭ s'aŭ arătat.—I.) Dascaliĭ căndŭ vor greşi să se giudece de către epitropĭ, ieră nu de D. Părcălabŭ.

Aceste pentu cele maĭ susu aratate hotărănduse de către domniea me s'aŭ dat Gălăţănilor acest al nostru domnescu hrisovŭ întăritu cu a nóstră domnească iscălitură şi pecete. Poftimŭ pe luminaţiĭ domnĭ ce şe vor învrednicĭ în urma nóstră la domniea acestiĭ ţărĭ, ca întărind aceste de maĭ sus aratate, se maĭ adaogă fiindu folositóre obstieĭ, atăt la stăpănitorĭ căt şi la supuşĭ, şi spre aceasta este credinţa a însumi domnieĭ mele de maĭ sus scris, Noĭ Alesandru Costandin Moruzĭ VVD. şi credinţa a preiubiţĭ fiilor domnieĭ mele Costandin VVD.

www.dacoromanica.ro

Dimitrie VVD. şi Neculaĭ VVD. şi credinţa a treĭ Arhiereĭ aĭ ţăriĭ: Preosfinţiea sa Chir Veniamin Mitropolit Moldoveĭ, iubitoriĭ de Dumnezeŭ Episcopĭ de pe la Scaune: Chir Gerasim Episcopu Romanuluĭ, Chir Meletie Episcopu Huşuluĭ, şi credinţa a cinstiţĭ şi credincioşĭ boerĭ divanuluĭ domnieĭ mele Dumnealor: Costantin Baloş vel Logofăt de ţara de jos, Mihaiŭ Sturza vel Logofăt de ţara de sus, Feodor Balos biv vel Vornic de ţara de joş, Epistat Agieĭ, Vasile Costachĭ vel Vornic de ţara de jos, Costantin Baloş vel Vornic de ţara de jos, Costantin Palaḍi vel Vornic de ţara de sus, Lupu Baloş vel Vornic de ţara de sus, Manolachi Dimachĭ, vel Vornic aĭ obstieĭ, Dimitriĭ Manul vel Post. Sandu Sturza vel Vist. Raducanu Roset Hatman, i Părcălabŭ Sucevschie, Costachi Sturza vel Vornic za Aprozi, Alecsandru Caragea vel Spatar, Dimitrachi Ghica vel Comis, Alesandru Mavrocordat vel Camaraş, Manolachi Vardalah vel Caminar, şi credinţa tuturor boerilor domnieĭ mele a mariĭ şi a micĭ.

Scrisusaŭ hrisovul acesta la scaunul domnieĭ mele în oraşul Eşiĭ, întru a doua domnie a nóstră la Moldaviea, de credincios boeriul nostru Şerban Botescu biv vel Sulger, lo-

www.dacoromanica.ro

gofăt de taĭnă, în cursul anilor de la Mântuitorul Hristos 1803, Mai 29.

(Iscălit). *Alesandru Constantin Moruzi Voevod,*
Constandin Baloș vel Logofătŭ.
(L. P.)

Aceste doue hrisóve pentru scóla din Galați s'aŭ găsit în hărtiile răposatului Spatariŭ Conștantin Vasiliu, ce s'aŭ luatŭ la Eforia de Galați, de pe care scoțindu-se copii legalizate cu No. 868 și 869 din 8 Maiŭ 1850 s'aŭ trimesŭ la Depart. Averelor Bisericeșcĭ și al Invĕțăturilorŭ.

T. C,

NOĬ MIHAIL COSTANTIN SUȚU VVD.

Boj. Milost. Gospodar Zemlii Moldavscoĭ

Înșciințare se face prin acestŭ hrisovŭ al domnieĭ mele, tuturòr cui se cuvine a și, că după ce din Dumneḑeeasca Pronie și milostivire, ni-am așeḑatŭ la al nostru domnescŭ scaunŭ, al aceștiĭ de Dumneḑeŭ păzite țeri a Moldavieĭ, tot scoposul nostru fiindŭ ca să punem la bună orânduială și așăḑare tótă starea supușilorŭ noștriĭ. Și între altele luatam domnia me aminte, și pentru țiganiĭ domnești lingurarĭ și ursarĭ, care suntŭ din vechiŭ birnicĭ la camara Gospojdiĭ, că prin jaloba ce au datŭ domnieĭ mele, bulubașiĭ și giuzii și toțĭ țiganiĭ cetași aĭ acestor douĕ bresle cu plângere, s'aŭ jăluitŭ că eĭ dintru începutŭ aŭ fost trăitorĭ statornicițĭ în țara aceasta, purtândŭ dăjdele lor deapururea ca nisce locuitorĭ ai pămêntuluĭ, care maĭ înainte aŭ fost mulțĭ la numĕrŭ, pentru că

www.dacoromanica.ro

din neamul acestora din vechiŭ danie pe la mănăstirĭ şĭ pe la boerĭ au s'aŭ datŭ, păzinduse privilegiile ce aŭ avutŭ prin domneştile hrisóve, cu legătură ca să nu se deie danie dintre dânşiĭ.

Dar apoĭ în aniĭ trecuţĭ rătăcinduse hrisóvele acele de la mâna lor, s'aŭ fost datŭ mulţĭ dintre dânşiĭ danie cu hrisóve, întru care vreme câţi aŭ remas nedaţĭ, fiind cuprinşĭ de frica daniilor, pe de altă parte geremetisiţĭ de către zapciiĭ lor, cu chipŭ ca să-i scape să nu se dea danie, aŭ remas cu totul fără de nedejde, şi temânduse ca nu cumva se cadă şi eĭ în robie pe la boerĭ, aŭ fugitŭ de aice în Cordonul Nemţescŭ, şi într'alte părţi streine unde ceĭ mai mulţĭ dintre dânşiĭ şi până acum se află, şi din pricina aceasta pre puţinĭ ţiganĭ aŭ remas aice în ţară, cărora macar că mai pe urmă, de la luminaţiĭ domnĭ hrisóve li s'aŭ fostu datŭ cum că nu se vor maĭ da danie, dar acele hrisóve fiind fără de legătură de blăstăm arhieresc, pe urmă tot nu s'aŭ ţinutŭ în samă, şi eĭ aŭ remasŭ petrecândŭ cu multă fricĭ, şi deapururea ca o rană în inima lor locueşte frica daniilor.

Pentru care cu lacrimĭ s'aŭ rugatŭ nouĕ ca să'ĭ punem la cale cu odihna lor, şi să le dăm hrisovu cu legătură de arhieriescŭ blăstămŭ ca să le iasă din inimĭ frica aceasta, şi să se statornicească maĭ cu temeiŭ, adunânduse şi ceĭ fugiţĭ de pintr'alte părţĭ de locŭ. A cărora jalobă cercetându-o însumĭ domnia me cu multă luare aminte, s'aŭ aflatŭ adevĕrată: Întâiŭ, pentru împuţinarea numĕruluĭ lor ne-am pliroforisitŭ domniea me, din tabla Visterieĭ, că prea puţinĭ domneştĭ ţiganĭ aŭ remasŭ în ţara aceasta, şci-

www.dacoromanica.ro

utŭ fiind de noĭ maĭ din nainte câtă sumă de ţiganĭ lingurarĭ şi ursarĭ, avea domnia Moldavieĭ. Al doile pentru că cu adevĕratŭ s'aŭ fostŭ dat danie dintre dânşiĭ, ne-am adeveritŭ din condicile Divanuluĭ, după care împrăştiindusă eĭ, Visterieĭ Domnilor ce maĭ pe urmă aŭ domnitu în ţara aceasta, s'aŭ pricinuitŭ multă strâmbătate şi păgubire, care acum numaĭ puţinŭ şi domnia me o suferim.

Decĭ dar vrândŭ domnia me a ne încredinţa de aŭ avutŭ eĭ hrisóve domneştĭ, ca se nu se dea danie precum aŭ arĕtatŭ eĭ, cercetânduse s'aŭ găsitŭ la domneştele condice ale Divanuluĭ:

Întâĭ unu hrisovŭ de la răposatul Domn Grigorie Alecsandru Ghica VVD, din aniĭ 1776, Noemvrie 29, întru care arată că lingurariĭ aceştia aŭ fost avutŭ şi altŭ hrisovŭ dintru cea dintâĭ domnie a sa, ca se nu se dea danie nemăruĭ, şi prăpădinduse la vremea răzmiriţiĭ, domnia sa prin acel al doile hrisovu, aseminea aŭ întăritŭ hotărândŭ tot aşa să se urmeze.

Al doile hrisovŭ, de la reposatul Domnŭ Constantin Dimitrie Moruz VVD. din 1781, Ghenar, 22, întru care arată că aşa s'aŭ adeveritŭ domnia sa, precum ţiganiĭ lingurarĭ din vechiŭ, au avutŭ obiceiŭ ca se nu se dea danie de cătră Domnĭ nimăruĭ, şi asemine aŭ întăritŭ, cu hotărîre ca nici odată ţiganiĭ lingurarĭ, danie să nu se dea; nicĭ la mănăstirĭ, nicĭ la boerĭ, nicĭ la altă parte.

Al treile hrisovŭ, de la domnia sa Alesandru Constantin Mavrocordat VVD. din letul 1782 Decembr. 2. întru care arată că şi Domnia sa adeverindusă că ţiganiĭ domneştĭ lingurarĭ şi

www.dacoromanica.ro

rudarĭ, din vechiŭ aŭ avutŭ obiceiŭ, că nicĭ odată domniĭ danie dintre dânşiĭ n'aŭ datŭ, asemine şi Domnia sa prin acelŭ hrisovŭ, aŭ întăritŭ, hotărândŭ să se păzască nestrămutatŭ.

Al patrule hrisovŭ, de la domnia sa Alesandru Costantin Moruz VVD, din anul trecutŭ, 1792 Octomvrie 8, întru care şi domnia sa hotăreşte ca nici odinióră ţiganiĭ domneştĭ lingurarĭ şi ursarĭ, danie să nu se dee, hotărândŭ încă şi altele multe spre buna întemeere şi folosul lor, cum pre largu se cuprindŭ la acelaşŭ hrisovŭ, care s'aŭ vĕdut de domnia me, întăritŭ cu iscălitura şi pecetea domnieĭ sale.

După care încredinţindune domnia me că cu adevăratŭ aŭ avut acestŭ pronomion hotărâtŭ prin domneştele hrisóve, carele fiind cu legătură de blăstăm, tot nu s'aŭ ţinutŭ în samă, pentru că din vreme în vreme, uniĭ găsindŭ chipurĭ şi mijlociri, aŭ luatŭ din neamul acestora mulţi ţiganĭ danie cu hrisóve Gospod, din care pricină ceĭ maĭ mulţi ţiganĭ domneştĭ ce remăsăseră aŭ fugitŭ în părţi streine, iar mai alesŭ ţiganĭ rudarĭ numaĭ nouă crucĭ s'aŭ vĕdutŭ la tabla Visterieĭ, c'aŭ remas nedaţi, şi socotindŭ domnia me ca nu cumva după urmarea domnieĭ nóstre, cu asemine chipu să se împuţineze cu totul acest neamŭ, şi să se întâmple asemine păgubirĭ şi la urmaşiĭ noştri, iată cu hotărîre desăvârşitŭ prin acestu al nostru domnescŭ hrisov hotărîm şi legăm, ca de acum înainte ţiganiĭ lingurarĭ şi ursarĭ, danie de către Domnĭ să nu'i maĭ dea, macar la orĭ ce obrazŭ ar fi, cum şi câţi vor fi avândŭ hrisóve pe acestŭ feliŭ de ţiganĭ şi n'or fi apucatŭ aĭ redica pă-

www.dacoromanica.ro

nă acum din ţiganiĭ domneşti, să nu li se dee în stăpânire, ce să remăe drepţi ţiganĭ domneştĭ, căcĭ şi domnia sa Alesandru Costantin Moruz VVD, cunoscându că cu greşală s'aŭ fost datŭ atâţa ţiganĭ danie, aŭ rescumpăratŭ de la robie pe 20 selaşe lingurarĭ ce era daţi danie însuş dómniĭ frăţieĭ sale, şi luminata Dómnă iaŭ fost datŭ D-sale Comisuluĭ Raducanu Roset, în locul cărora au datŭ alţi ţiganĭ domneştĭ streinĭ, cum pre larg arată hrisovul domnieĭ sale din trecutulŭ anŭ 1792.

Al doile şi orĭ câţi alţiĭ vorŭ ave înpărţile cu domniea, şi după ce va face cercetare prin boeriĭ ce vor fi rânduiţi cu ţidulă Gospod, fiindŭ faţă Vornicul de ţiganĭ şi bulŭbaşiĭ şi giuziĭ de ţiganiĭ Gospod, câte suflete de ţiganĭ ursarĭ saŭ lingurarĭ, va rămâne să eia, orĭ cine să nu se dea nimăruĭ dintr'aceste doue némurĭ, ce să aĭbă a da domnia dintr'altŭ neamŭ de ţiganĭ domneştĭ ce vor fi în Moldova, întărindŭ aceluia stăpânire cu hrisovŭ Gospod.

Al treile orĭ care pe supt cumpătŭ fără şcirea domnieĭ, ar cununa vre unŭ ţigan al seŭ cu ţigancă domnească, saŭ ţigancă a sa cu ţiganŭ domnescŭ, ca pe urmă se pótă, a cere şi a lua în stăpânire ţiganiĭ domneştĭ, ori cândŭ vor dovedi pe acela epistaţiĭ şi vornicĭi de ţiganĭ domneştĭ, că aŭ săvârşitŭ asemine chipŭ de vicleşugŭ spre păgubirea Visterieĭ, atuncĭ partea cea streină, ţiganŭ saŭ ţigancă de va fi, să se ieа cu totul în stăpânirea domnească, şi să se treacă la tablă păgubind uniĭ ca aceea partea lor ca unŭ streafŭ spre pilda altora.

Al patrule, orĭ ce primă de judecăţi şi de

www.dacromanica.ro

împlinele vor fi între dânșiĭ cu orĭ cine, numai epistaţiĭ şi vorniciĭ lor să le caute cu dreptate după vechiulŭ lor obiceiu, iar Ispravnicii saŭ alţi dregători să nu se amestece cât de puţinŭ, fără numaĭ când s'a întêmpla mórte de om. Şi pentru ca să se păzească acestŭ aşeḑământŭ statornicŭ şi neclintitŭ în veci, şi ca să contenéscă acésta rea urmare ce au fostŭ asupra ţiganilorŭ cu nepăḑirea pronomiilor lor, hotărîm domnia me, ca Preosfinţia sa părintele Mitropolitulu ţerii aceştia Chir Iacob, şi iubitorii de Dumneḑeŭ Episcopi, al Romanuluĭ şi al Huşuluĭ, să legaţi şi să puneţi Arhierescŭ blăstăm, asupra a orĭ cuĭ a cuteza să strămute aşeḑarea aceasta, şi asupra ori cuĭ ar îndrăzni prin mijlocire să ceie danie de la domnie, din neamu ŭ ţiganilor lingurarĭ şi ursarĭ, scriind maĭ jos într'acestŭ hrisovŭ, şi iscălinduvă, si apoi să se dee şi în tipar spre înştiinţarea tuturor ca să se ferească fieşte cine de a urma împrotivă.

Şi spre acésta este credinţa a însumĭ domniei mele *Noi Mihail Constantin Suţu Voevod*, şi credinţa a pre iubiţi fiilor domnieĭ mele: *Ión Voevod*, *Grigorie Voevod*, *Alecsandru Voevod*. Şi credinţa a cinstiţi şi credincioşi Boerii Divanuluĭ domniei mele: D-luĭ Ión Cantacuzino vel Logofăt, i D-lui Lascarachi Roset vel Vist, i D-luĭ Constantin Paladi vel Vornic, i D-lui Depaste vel Vornic, i D-lui Neculai Roset vel Vornic, i D-luĭ Constantin Baloş vel Vornicŭ, i D-luĭ Grigoraş Balasachi Hatman, i Părcălabu Sucevschi, i D-lui Alecsandru Suţu vel Post, i D-luĭ Anastasachi vel Agă, i D-luĭ Iordachi Roset vel Spat, i D-luĭ Grigoraşŭ Ventura vel

www.dacoromanica.ro

Comis, i D-luí Iacovachi Arghiropolo vel Camaraşŭ, i D-lui Iordachi Mavro, vel Caminar, i D-luĭ Şerban Canano, vel pahar, i D-lui Ión Roset vel Sărd, i D-luĭ Andreĭ Milo vel Stolnic, şi credinţa a tuturor Boerilor domnieĭ mele a marĭ şi a micĭ.

Scrisusaĭ hrisovul acesta la scaunul Domnieĭ mele în oraşul Iaşiĭ, întru cea dintâiu domnie a nóstră la Moldaviea în anul dintâiu, de credincios boeriul nostru Şerban biv vel Sulger.

1793 Mart 25.

Noi Mihail Suţu VVD.

(L. P.) *I. Canta. Vel Logofăt Procitoh.*

De vreme ce dreptŭ şi cu iubire de ómeni aŭ socotitŭ pre înălţatul Domnul nostru, pentru ţiganiĭ lingurarĭ, şi ursari a cămăriĭ cei domneştĭ, care pentru ca se nu se împraştie, despărţinduse de neamurile sale, şi să se dea de obşte danĭ împotriva iubireĭ de ómenĭ, şi a dreptuluĭ şi luminatuluĭ domnescŭ hrisov, acésta bine aŭ socotitŭ, dreptŭ aceea şi Smereniea Nóstră împreună cu iubitoriĭ de Dumneḑeŭ Episcopiĭ ce se află aicea, pre toţi aciea cariĭ s'ar ispiti vre odată a pune la cale, saŭ a sfătui saŭ de tot a strica, aceasta prin domnescul hrisov, aşăḑată dreaptă şi cu iubire de ómenĭ hotărîre, iĭ supunem sub biserice ştele blăstămuriĭ şi canóne, şi uniĭ ca acica cariĭ s'ar ispiti vre odată a pune vre o stăpânire nedreaptă asupra acelor ţiganĭ să fie supt straşnicul blăstăm şi în vecĭ neertaţi, avându asupra lor, blăstămul şi acelor 318, Sfinţi părinţi de la Soborul Nichieĭ, procopsala în vieaţa lor să nu vaḑă, ostenelele şi sudorile lor să fie spre pierḑare, fierul, pietrele se putrezască şi să se răsipească, iar trupurile lor după mórte să stee întregĭ şi nedeslega-

www.dacoromanica.ro

te, încă și de către smereniile noastre să fie blăstămați, iar carii vor urma dreptății, și întocma după hotărîrea acestui luminatu domnescu hrisovu, să fie ertați și blagosloviți, Amin.

(*L. P.*) *Iacob Mitropolit Moldovei.*

(*L. P.*) *Antonii Episcopu Romanului.*

(*L. P.*) *Veniamin Episcopu Huşului.*

Iordachi treti Logofăt Procitelnom.

S'au trecut asemine în condica Divanului.

Matei Costin Condicar.

Hrisovul acesta se află pe pergamentu, scrisu prea bine, la care este aninata o pecete mare de argintu, și în mărime de 1 ½ cot. Acestu hrisovu este harăzit de mine Arhiveĭ Statului T. C.

NOĬ GRIGORIE IOAN CALIMAH VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domn ţereĭ Moldoviĭ.

Facem şcire printr'acestu Domnescu al nostru hrisovu, de vreme că datoriea domnilor, a stăpânilorŭ, ce aŭ subŭ stăpânirea lor supuse noróde pururea, trebue cu mare răvnă, și totŭ deauna în cugetulŭ inimiĭ lor să fie. A socoti și a lua sama ca să alle și să găsésca chipurĭ, cu carele să aducă ţĭrele spre maĭ bună înţemeere, și pre supușiĭ seĭ la fericire și odihnă. Mare datorie le este aceasta. Fiindŭ că din Proniea luĭ Dumneḑeŭ s aŭ alesŭ Domn și li s'aŭ încredinţatŭ povăţuirea de noróde, se cade dară după datoria ce aŭ, a da acea către Dumneḑeŭ mulţămită pentru marĭ milele sale, ce are de către eĭ, precum și eĭ asemene datorĭ suntŭ către supușiĭ seĭ a fi cu mare osărdie și silinţă ca și cum

www.dacoromanica.ro

ar putea să găsască cele mai bune chipuri, şi la acele să urmeze, şi unora ca acelora va fi de mare slavă, şi de multă laudă pomenirea lor.

După altele aŭ şi acéstă datorie a lua aminte, şi a socoti, şi pentru cele trecute vremi, cum s'aŭ purtatŭ lucrurile, şi cu ce rândueală, şi ce temelie aŭ arătatŭ a fieşe căruea sfârşitŭ. Şi din cele trecute poate fieşte cine a lua luminare şi pildă de învăţătură, şi pentru acele ce întru acea vreme curgŭ, şi cele viitóre. Şi aşa mai cu lesnire va pute să pue la cea mai bună cale Stăpânitoriul povăţuirea şi orânduéla supuşilorŭ seĭ, ca să aducă starea lorŭ la întemeere. Decĭ de vreme că nemărginita bunătate a totŭ Ţiitoriuluĭ şi Stăpânitoriuluĭ cerescŭ Dumneḑeŭ, bine aŭ voitŭ şi ne-aŭ rânduitŭ şi pre noĭ cu a sa Sfântă pronie la domniea Moldovii, la patriea părintesculuĭ nostru scaun, şi dintru acea sfântă pronie luminându-ne cunoşcinţa, cum că cu faptele cele bune să căştigă totŭ binele sufletescŭ şi lumescŭ. După cuvântulŭ Zlataustuluĭ ce ḑice, că făcătoriĭ de fapte bune vorŭ dobândi bunătăţile cereştĭ, lucrul cel nemuritoriŭ şi vecinicŭ. Decĭ şi domnia me cu ajutoriul cerescului Dumneḑeŭ, iubitam şi am voitŭ din totŭ sufletulŭ si cugetul nostru ca să urmăm faptelorŭ celorŭ bune, iară cele răle şi aducătóre de stricăciune, silindune cum s'arŭ pute a le stânge şi să le disrădăcinămŭ şi mai vârtosŭ din ţara aceasta: unde din darul luĭ Dumneḑeŭ ne aflăm Domn si povăţuitoriŭ, şi este şi patriea nóstră.

Şi din ḑiua ce ne-am îmbracatŭ cu luminata haină a domnieĭ, n'am pregetatŭ, nicĭ am contenitŭ puindŭ tot chipul de silinţă, şi cu nea-

www.dacoromanica.ro

dormiţi ochi a privi şi a lua sama tuturor lucrurilor şi a obiceiurilor ţăreĭ aceştiea. Poftind cu mare bucurie să le alegemŭ cele maĭ bune, şi să curăţim cele rele şi aducătóre de stricăciune obştieĭ. Iară pre cele bune şi folositoare să le aşăzăm cu întemeere, între care văḑând domnia me şi asupra dajdiĭ vinuluĭ, nişte obiceiurĭ rele şi de mare stricăciune obştieĭ: întâiŭ că maĭ înainte vreme era obiceiŭ de se lua şi pogonăritŭ pe viĭ, lucru cu năpaste şi peste dreptatea luĭ Dumneḑeŭ, şi se scotea în toţi anii de plătea şi pământulŭ, şi apoĭ şi pe roada ce eşiea vinŭ, maĭ plătea şi vădrăritŭ; care acésta socotinduo şi alţi luminaţi domnĭ de maĭ nainte, şi găsinduo fără de nicĭ o cale şi dreptate, aŭ legato prin hrisóvele domneştĭ, şi cu mare blăstămŭ ca să nu maĭ fie pogonăritŭ de viĭ nicĭ odată. Precum şi însumĭ domniea me asemenea o legăm şi o întărim ca să se păzască legătura acésta în veciĭ.

Deosebitŭ de acésta am maĭ văḑutŭ domnia mea un lucru şi maĭ răŭ şi maĭ urâtŭ, carele din pricinele vremilorŭ apucasă spre stare de întemeere, ca un chipŭ de obiceiŭ, de punea năpaste la slujba vădrăritului, ḑicândŭ că aşa s'aŭ obicinuitŭ ca să pue vădrariĭ năpaste, la ḑece vedre, doue. Care lucru fórte nemărginită răutate are: una săracilorŭ păgubire să plătéscă ce nu aŭ; al doilea, hulă celorŭ ce suntŭ cu slujba aceea; al treilea şi domnia, de unde aştéptă toţi săraciĭ să ea mângăere şi să afle dreptatea lorŭ, cum póte să poroncéscă să se ea năpaste? Dar ochiul luĭ Dumneḑeŭ ne priveşte; şi încă în politiea unuĭ divan domnescŭ, cum

www.dacoromanica.ro

póte şi ce gură să se cuvinteză, că este obiceiŭ a se lua năpaste. Adevărulŭ şi mare păcatŭ este, dar şi nemărginită ruşine tuturorŭ.

Pentru care, de unŭ lucru ca acesta urâtŭ şi luĭ Dumneḑeŭ, şi de hulă în tótă lumea, înşciinţindusă şi luminaţiĭ domnĭ ce aŭ fostŭ maĭ nainte, aŭ legatŭ prin hrisóvele domniilor sale, întărindŭ şi cu straşnicŭ blăstăm al Arhiereilorŭ ţăriĭ, ca să nu se maĭ iea, şi nicĭ să se maĭ pomenéscă năpastea acésta nicĭ odată. Şi bine plăcândŭ domnieĭ mele o faptă bună, şi o legătură ca acésta, iată că o întărim şi prin domnesculŭ nostru hrisovŭ, ca să se păzască legătura acésta nestrămutată în vecĭ.

Deosebitŭ de acestea socotind domniea me pentru cel maĭ bun folosŭ al tuturorŭ de obştie, care şcie Dumneḑeu Sfântulŭ, că din tot sufletul nostru poftim stare, şi ce maĭ bună odihnă şi dreptatea tuturor şi după multa privighere ce este în gândul nostru deapururea, am văḑutŭ, şi am cunoscut şi pentru slujba vădrăritului, că ne fiindŭ la orânduială ca să şcie şi săracĭĭ ce se dea ; mulţi din locuitorĭ, ş'aŭ părăsitŭ viile lorŭ, temândusă că de multe orĭ se scotea şi adăoşagurĭ, care cu banĭĭ vădrăritului, şi adăoşagul acela, şi că póte maĭ punea şi vădrariĭ năpaste, şi cu aceste pricinĭ fiindŭ, adevărulŭ că era săracilorŭ ca unŭ jacŭ, ca nu să se dobândéscă saŭ să se îndulcéscă şi eĭ ceva din munca lorŭ de un an. Ce toţĭ banĭĭ, preţulŭ ce lua pe vin, nu le agiungea să dee numaĭ la vădrarĭ, ĭară munca săracilorŭ, tótă o pierdea. Care unele ca acestea lucrurĭ fără de cale şi peste dreptate, n'am pututŭ domniea mea nicĭ de cum ale suferĭ.

www.dacoromanica.ro

Ce sfătuindune cu Preaosfinţiea sa de Dumneḑeŭ alesŭ, şi al nostru duhovnicescŭ Părinte şi Mitropolitŭ a tótă Moldova, Chir Gavriil, şi cu iubitorii de Dumneḑeŭ Episcopi, sfinţiea sa Chir Ioanichie Episcopul Romanuluĭ, şi sfinţiea sa Chir Dosofteŭ Episcopul Rădăuţuluĭ, şi sfinţia sa Chir Inocentie Episcopul Huşuluĭ, şi cu îndemnarea şi silinţa şi multa osârdie a D-sale cinstitŭ credincioşŭ al domnieĭ mele boeriŭ Alecsandru Ipsilante biv vel Postelnicŭ, şi Sfatul a dumnélorŭ cinstiţi credincioşi, tótă Boerimea, şi s'aŭ găsitŭ lucrul cel maĭ bunŭ şi cu dreptate şi după a nóstră plăcere, şi aşa cu sfatulŭ tuturorŭ de obştie s'aŭ hotărâtŭ, de acum înainte vădrăritul să se ea de la toţi locuitoriĭ câte optŭ banĭ vechi de vadră, iară maĭ multŭ nu, nicĭ adăosagŭ macarŭ un banŭ nicĭ odată să nu se maĭ scoată. Nicĭ năpaste, vădrariĭ macarŭ o vadră, nimănuĭ să nu se maĭ ea, ce vădrăritulŭ de acum înainte să se măsóre tóte vasele şi marĭ şi micĭ, cu cotul de fier carele este la amândoue capetele cu boure domneştĭ, şi este făcutŭ de pe măsura cotuluĭ muntenescŭ, şi nu îĭ aruncă năpaste.

Şi încă amŭ poroncitŭ domniea me D-sale Filipŭ Catargiŭ vel Visternicŭ, de aŭ făcutŭ un cotŭ de fierŭ ca acela fórte dreptŭ, şi legându-l cu unŭ lanţŭ de fierŭ să se bată în păretele Visterieĭ domneştĭ să stea acolo neclătitŭ nicĭ odată. Pentru ca şi cându se vorŭ face coturile ca să se dea vădrarilorŭ, de pe acela cotŭ să se ea măsura, şi să se facă asemene tocma ca acela: cum şi cându se va întâmpla să jăluéscă cineva din locuitorĭ că le-aŭ pusŭ vădrariĭ năpaste,

www.dacoromanica.ro

iarăşi după cotulŭ acesta să se cerce, şi să se îndrepteze. Şi deosebitŭ am mai poroncitŭ ca să dea în tipariŭ şi câteva ponturi, şi să le pecetluéscă cu pecetea domnéscă, în carele arată tótă poronca vădrarilorŭ în ce chipŭ vorŭ urma, şi vorŭ măsura cu cotul cel de fierŭ.

Ce dară orĭ în credinţă de va fi slujba acésta a vădrărituluĭ, orĭ cumpărătură, totŭ aşa să se urmeze pre cum arătăm maĭ susŭ, şi să se păzască nestrămutată. După tóte acestea, ne-am înşciinţat domniea me, şi pentru vadra domnéscă. şi stărostească ce era obiceiŭ, de se lua de cramă de pe la locuitorĭ. Insă vadra domnéscă, numaĭ de la Odobeştĭ; iară vadra stărostéscă, se lua şi de la Odobeştĭ, şi pănă la Trotuşŭ.

Iară de la o vreme în cóce, se întinsăse acel obiceiŭ de lua vadra stărostéscă din totŭ ţinutul Putniĭ, şi încă Starostiĭ de Putna, cum şi ceĭ ce se rânduea de la domnie de strângea vadra domnéscă, făcea măsura vedrilorŭ câtŭ le era voea lorŭ de mare. Pentru care. iată acum s'aŭ hotăritŭ şi pentru vadra acéstă domnéscă, şi pentru vadra stărostéscă, ca să se ea după vechiul obiceiŭ. Adecă vadrea domnéscă, numaĭ de la Odobeştĭ să se ea, iară vadra stărostéscă, să se ea şi pănă în Trotuşi, iară de pe aiurea din ţinutulŭ Putniĭ să nu se maĭ ea

Cum şi pentru măsura vedrilorŭ acestora de acum înainte să le facă boeriĭ ce se vorŭ tâmpla să fie cu slujba vădrărituluĭ la Odobeştĭ, ca să fie drepte, vadra de ţeçe ocă, iară maĭ mare macarŭ o litră, se nu fie, şi cu aceea măsură să se strângă şi vadra domnéscă şi cea starostéscă, iară maĭ multŭ să nu supere pe nimene.

www.dacoromanica.ro

Ne am maĭ înşciinţat domniea me cum că starostiĭ de Putna, vadra acésta de vinu ce o iaŭ de pe la locuitorĭ, şi deosebitŭ maĭ cumpără şi eĭ vinŭ câtŭ le este voea şi trebuinţa lor. si acel vinŭ une orĭ cu şcirea domnieĭ, alte orĭ şi fără de şcirea domnieĭ, prinzândŭ ca unŭ chipŭ de obiceiŭ, îl împartŭ totŭ vinul acela pe la cărcîmele de pre la târgurĭ, şi pre la sate, şi pe la toţĭ locuitoriĭ din ţinutŭ, de'l vândŭ, şi cu preţu, atâta de mare cum le este voea lorŭ, şi acésta nu numaĭ starostiĭ de Putna o făcea, ce se obĭcinuisă şi alţĭ dregătorĭ şi Ispravnicĭ de pre alte ţinuturĭ. Care pricina acésta cădea locuitorilorŭ maĭ cu greutate şi maĭ cu suparare de câtŭ unŭ birŭ, că adevărulŭ ca un jacŭ era asupra lorŭ.

Şi iată că s'aŭ hotărâtŭ şi acésta. de acumŭ înainte, nicĭ starostele de Putna, nicĭ altŭ dregătoriŭ de la vre o margene, si nicĭ un Ispravnicŭ al ţinuturilorŭ din tótă ţara, macarŭ cu poroncă domnéscă, saŭ fără de poroncă, nicĭ decum să nu maĭ împartă vinŭ pre la târgurĭ, saŭ pe la sate, saŭ orĭ la cine. Ce toţĭ locuitoriĭ ţărĭĭ să aibă pace şi odihnă de acéstă suparare a vânzărĭĭ vinuluĭ.—Decĭ dar la une lucrurĭ bune ca acestea, plăcute şi luĭ Dumneḑeŭ, şi folositóre obştiĭ, carele cu a nóstră domnéscă buna voinţă, şi cu sfatulŭ a tuturorŭ de obştie, s'aŭ hotărâtŭ :

Întâĭ pentru pogonăritul de vii să nu maĭ fie, ce să fie legatŭ. Al doilea năpastea la slujba vădrărituluĭ asemenea să fie legată. Aşijderea şi slujba vădrărituluĭ, să se ea numaĭ optŭ banĭ vechĭ de vadră, iară maĭ multŭ nu, nicĭ adăosagŭ macar

www.dacoromanica.ro

un banŭ, şi nicĭ odată să nu maĭ fie. Şi vadra domnéscă şi stărostéscă, să se urmeze precumŭ arătăm maĭ susŭ. Iară vânzarea vinuluĭ a dregătorilorŭ de pre le ţinuturĭ, din tótă ţara să lipsască, să nu maĭ fie. Pentru aceea poftimŭ domniea me şi pe alţĭ luminaţĭ domnĭ, orĭ din fiĭ noştrĭ, orĭ din neamulŭ nostru, orĭ dintre alţiĭ streinĭ, pre cariĭ după noĭ îĭ va alege şi'ĭ va rânduĭ Dumnezeeasca Pronie, la scaunulŭ acesta al Moldovii, ca să păzească şi să întărească aceste bune şi folositóre hotărâri, pentru a domniilorŭ sale vecĭnice pomeniri cu laude, iară să nu strice saŭ să nu păzască aceste bune şi folositóre hotărârĭ, aşedate maĭ susŭ.—Pentru ca nu cumva să auze glasulŭ celŭ straşnicŭ, ce ţice: vrednicŭ îţĭ este fiiule săcerişul, amărăciune aĭ sămănatŭ, seceră pre dânsa răutate. N'aĭ iubitŭ a face fapte bune, găsăşte, ce aĭ făcutŭ. Macarŭ că socotescŭ cu ajutoriulŭ lui Dumneţeu că nicĭ unul nu va ajunge să cadă la această înşălăciune şi lăcomie.

Iară pentru aciea ce orĭ la ce vreme vorŭ fi, şi se vorŭ sili, orŭ din voea lorŭ, saŭ din îndemnarea a vre unuĭ obrazŭ de cinste bisericescŭ saŭ politicescŭ, saŭ pentru aceia ce vorŭ fi cu slujbele acestea, şi pentru lăcomiea, saŭ altŭ înteres al lorŭ, vorŭ pune năpaste saŭ vor face strâmbătate; pentru toţĭ aceştiea, şi orĭ cariĭ vor umbla spre stricăciunea acestorŭ bune hotărâri ce se cuprindŭ în hrisovulŭ acesta, pentru uniĭ ca aceia am pohtitŭ pe preasfinţiea sa Mitropolitulŭ ţărĭĭ şi pre Arhiereĭ de pre la scaune, prin darul şi puterea Duhuluĭ Sfântŭ ce li s'aŭ datŭ de la Domnulŭ Iisusŭ Hristosŭ şi de la

www.dacoromanica.ro

Sfinţii Apostoli, ca să întărească şi cu blăstămŭ, pentru ca să nu cuteze cineva a strămuta cât de puţinŭ. Ce tot deauna să se păzească pe deplin şi de cătră toţi acéstă bunătate.— Şi la acésta fiind credinţa şi bună voirea domniei mele, însumi cu mâna me am iscălitŭ şi am pusŭ şi domnéscă a nóstră pecete.—

Şi hrisovulŭ acesta s'aŭ scrisŭ în oraşulŭ Iaşii de Procopie Dascalul ot Mitropolie, prin alcătuirea luĭ Stefan Bosie, biv vel Jicniceriŭ, în cursulŭ anilorŭ de la zidirea Lumeĭ. anulŭ 7272 (1764.)

(Subscrisŭ) *Noĭ Grigorie Ioan VVD.*

(L P.)

(Urmează maĭ în giosŭ legătura arhierească spre ţinerea cu sfinţenie acelorŭ cuprinse în hrisovulŭ acesta.)

De vreme că iubitorul de Dumneḑeŭ şi al nostru milostivŭ domnŭ stăpânŭ. măria sa Ion Grigorie Vvd. fiind cu mare râvnă şi cu multă bunătate şi iubire asupra folosuluĭ ţării nóstre, şi poftind a face aceste mile şi bunătăţi întru stăpânirea mărieĭ sale, precum pre largŭ le arată a mărieĭ sale domnescŭ şi luminat hrisov, ĭară cele rĕle şi urâte obiceiurĭ ce era cu nemărginită răutate spre stricăciunea săracilor, vrândŭ ale stinge de tot şi a le dizrădăcina deasupra bieţilor locuitorĭ, întru adevăr am cunoscutŭ o bunătate desăvârşită a înălţimiĭ sale, şi o profimie fórte multă, silind ca prin milostivirea sa, cu ce roduri maĭ bune să îndulcească ţara aceasta ;—ce dar şi noĭ după datoriea ce ni se cade ca cătră unŭ adevĕratu stă-

www.dacoromanica.ro

pânŭ bunŭ şi milostivu, aşa cu un glasŭ am proslăvitŭ pre Dumneḑeŭ.

Al doile am datŭ şi măriei sale mulţămită, şi fiindŭ că poronca şi vrerea măriei sale este, precum şi a nóstră a tuturor aŭ fost, pentru aceste de maĭ sus pomenite ce se cuprindŭ prin hrisovulŭ măriei sale, ca după cum s'aŭ hotărâtŭ cu bunătatea şi milostivirea măriei sale, şi prin sfatul de obştie, aşa să se şi păzască în vecĭ nestrămutate, şi pentru aceasta iată că ne apucămŭ şi încredinţămŭ şi noĭ cu toată putinţa noastră, şi la tóte vremile vom sta, ca nicĭ odată să nu se strămute, nicĭ să se strice o prea bună şi folositóre hotărâre ca acésta.

Iară pentru aceia carii vor fi împrotiva Dumneḑeescii porunci, adecă poftitorĭ de răutate asupra săracilor, şi vor lepăda binele şi milostivirea deasupra lor, şi atâta pentru ceĭ ce vor fi îmbrăcaţi cu putere, cum şi ceĭ ce vor îndemna saŭ ceĭ ce vor arăta alte chipurĭ rĕle, saŭ ceĭ ce pentru lăcomia saŭ altŭ interes a lor, vor pune năpaste saŭ vor face strâmbătate la tóte aceste arătate maĭ sus bunătăţi, orĭ din pământenii noştrii, orĭ din boerii grecĭ ce se află lângă domnŭ, orĭ însuşi noĭ Arhiereii ţării, saŭ alţi Arhierei streinĭ, carii ar dezlega spre stricăciune şi deosebitŭ atâtŭ partea bisericească cum şi politicească toată boerimea care n'ar sta şi cu toată putinţa lor şi orĭ la ce vreme ca să se păzească aceste arătate maĭ sus toate, pentru unii ca aceia aŭ poftitŭ toţi, ca să se întărească aceasta şi cu blăstămul al sfinteĭ Biserici.

Dreptŭ aceia pentru aceia ce vor fi împrotivitorĭ aceştii bunătăţi şi n'or păḑi aceste hotărâte de maĭ sus toate, ce vor fi pricinuitorĭ de stricăciune şi nepază, unul ca acela orĭ cine va fi şi orĭ cu ce chipŭ, iată căĭ legăm şi cu straşnicŭ

www.dacoromanica.ro

blăstăm într'acestaș chip: înfricoșata giudecata a luĭ Dumneḑeŭ pe unĭĭ ca aceia cu urgie să'ĭ giudece și săgeḑele cele veninate ale nevăḑutuluĭ Dumneḑeŭ să fie asupra luĭ, și asupra caseĭ luĭ și să fie și sulletesce și trupesce, desbinațĭ de Dumneḑeŭ puternicul, și să aĭbă protivnicŭ pre Dumneḑeŭ în tóte ḑilele viețiĭ luĭ, și puterile cerescĭ să fie deapururea cu sabia asupra luĭ, să'ĭ scurteze Dumneḑeŭ vieața și cu sunet să se stingă pomenirea luĭ;—iară de la smerenia nóstră să fie legațĭ și afurisițĭ în vecĭ, și neertare și procopsală să nu maĭ aĭbă, ca niște răvnitorĭ de stricăciune și poftitorĭ de răutate și silitorĭ de urâte obiceiurĭ a patrieĭ lor, și maĭ alesŭ a fraților noștrĭĭ a creștinilor, iară carele se va sili spre cele bune și maĭ vârtos spre întărirea și paza acestor bunătățĭ, pe unĭĭ ca aceia Dumneḑeŭ sfântul și puternicul să'ĭ procopsască și să'ĭ blagoslovească și mulțĭ anĭ, și cu tóte ale lor, să le lungească Dumneḑeŭ aniĭ viețiĭ, și cu bună stare a dregătoriilor sale să'ĭ încoroneḑe, și de la smerenia noastră prin darul ce ni s'aŭ datŭ de la Domnul Hr. și de sînțiĭ Apostolĭ le poftim și le dămŭ toată blagosloveniea.

Gavriil Mitropolitŭ Moldoviĭ.

Ioanichie Episcopŭ Romanuluĭ. Dosoftei Episcopu Rădăuțuluĭ. Inochentie Episcopŭ Hușuluĭ.

Filipŭ Catargiu vel Vist. V. Roset Hat.

. . . *Hat. D. Donicĭ Spat.—S. Canta Ban.*

Hrisovulŭ acesta este scrisŭ pe pergamentŭ curatŭ și lămuritŭ și cu frumóse arabescurĭ din giur impregiurŭ, în mărime de doĭ coțĭ. Acestŭ hrisovŭ l'am hărăzitŭ Arhiveĭ Statuluĭ

T. C.

---

www.dacoromanica.ro

NOĬ ALEXAND. NECULAĬ SUŢU VVD.

Cu mila lui Dḑeu. Domn Moldoveĭ şĭ Valahieĭ.

După ce dumneḑeeasca Pronie, ne aŭ încoronat cu stema acestiĭ bine credincĭoase ţerĭ, şĭ ne-am suit la al nostru domnescŭ scaun, dataŭ jalobă domnieĭ mele bulubaşiĭ şi giuḑiĭ de ţiganiĭ domnestĭ: lingurarĭ şi ursarĭ, cu arătare că eĭ din vechiŭ aŭ fost mulţĭ la număr, şi era Visteriea folosită cu soma dăjdieĭ lor ce da, pentru că din neamul lor, n'aŭ fost obiceiŭ ca să se deĭe danie pe la mănăstirĭ şi pe la boerĭ.

Păḑindse atunce privilegiile ce eĭ aŭ avut prin domnestele hrisóve, iară în aniĭ trecuţĭ după ce s'aŭ rătăcit de la mâna lor hrisóvele ce aŭ avut, mulţĭ din trânşiĭ s'aŭ datu danie cu hrisóve, iar, ciĭ maĭ mulţi vḑând acésta, şi spăimântânduse, ca să nu cadă şi eĭ la robie, aŭ fugit în ţărĭ străine, şi eĭ aŭ rămas fórte puţinĭ la număr; —pentru care după deosebită jalobă ce aŭ fostŭ dat la domniea sa Mihail Costantin Suţul VVD, căndu făcăndusă cercetare şi aflânduse jaloba lor adevărată, li s'aŭ dat hrisovu cu vesnică legătură, ca din neamul lor nimăruĭ danie se nu se dea, macarorĭ ce obrazŭ ar fi, cum şi ori cine va fi avut hrisóve maĭ de nainte pe nume de ţiganĭ lingurarĭ şi ursarĭ, şi n'aŭ apucat aĭ rădica din ţigănimea Gospod, să nu li se deĭe în stăpânire, ce se rămâe drepţi ţiganĭ domnestĭ, —care acel hrisovŭ s'aŭ făcut şi cu legătură de strașnic arhieresc̆ blăstemŭ şi s'aŭ şi păzit întocma după a sa cuprindere.

Iară în anul trecut, orĭ din nesciinţa dregă-

www.dacoromanica.ro

torilor, ce aŭ fostŭ rănduiţi asupra ţiganilor Gospod, ori din vre un interes deosebit, s'aŭ călcat blăstămul şi hotărârea ce se cuprinde printr'acel hrisovŭ, că s'aŭ luat dintre dănşiĭ ţigani şi ţigance, supt nume că aŭ fostŭ maĭ de nainte daţi danie, din care pricină cuprinzinduĭ iarăşĭ frica cea dintăĭ, mulţi dintrînşiĭ aŭ fugit în Cordun şi în Raea, şi în ţara Românească, pentru care s'aŭ rugat domnieĭ mele ca să li se întărească hrisovul acela, cu adăogire pentru oprirea a multe nedreptăţi, ce pătimescŭ.

Al doilea ăŭ jăluit că şi de către Nazirii ţiganilor Gospod, ce aŭ stătut în urmă, aŭ fostŭ siliţi de aŭ dat căte ḑece leĭ de tot numele supt nume că li s'ar fi întărit hrisoavele, şi după hrisoavile acele eĭ nicĭ o odihnă nu aŭ aflat, şi cu lacrămĭ s'aŭ rugat domnieĭ mele, ca să se rădice acest obiceiŭ de dare, de asupra lor.

Al treile că aŭ fost siliţi a lucra cenuşa pentru treaba fabriceĭ de steclărie, la care unii perzănduşi vremea lucruluĭ, s'aŭ sărăcit, alţiĭ ne avînd boĭ, pentru căratul lemnilor, la steclărie, aŭ fostu siliţi a se îndatorĭ cu dobănzĭ, şi a plăti la osebiţi cărăusĭ moldoveni de aŭ rădicat nevoia ce era asupra lor, din care pricină mulţi dintrănşiĭ aŭ trecut în Cordunŭ Nemţescŭ ca se scape de havaleoa aceasta.

Al patrule că Ispravniciĭ de pe la ţinuturĭ, nemesniciĭ, şi căpitaniĭ îĭ gîudecă la ţară şi'i supun a plăti, pentru baniĭ ce se întămplă de se înprumutează dobănḑi, peste dobănḑi.

Al cincele că stăpănii moşiilor pe unde ernează îĭ supune de li lucrează ḑile de boirescŭ, şi daŭ căte doĭ leĭ de bordeiŭ, ca şi căud ar

www.dacoromanica.ro

fi peste tot anul trăitor. care tóte aceste, după ce cu mare luare aminte s'aŭ cercetat de către însuşi domniea me s'aŭ aflatu adivărate, şi după datoriea domnestii nóstre stăpăniri ne putănduse suferi unele ca aceste şi văzindusă, însuşi hrisovul pomenitului mai sus domnŭ Mihail Costantin Sutul VVD, aşa întocma cuprinzetoriŭ, întru care după legătura de arhierescŭ blestăm ci s'aŭ făcut atunce, asupra acelor ce ar strămuta acel aşăzămănt, şi s'ar ispiti a lua ţigani domnestĭ lingurari şi ursari danie, s'aŭ văḑut întărit blăstămul şi prin însuşi isc'ăliturile şi punerea peceţilor atăt a Preosfinţiei sale Părint. Mitrop. ţărei Chir Iacob, şi ale Episcopilor de pe la scaune. Iată şi domniea me prin acest al nostru domnescŭ hrisov întărim, şi poroncim ca întocma să se urmeze, adecă de acum înainte ţiganiĭ lingurari şi ursari danie de către domni se nu se mai deie macar ori la ce obrzŭ ar fi, cum şi căţi vor fi avĕnd hrisoave pe astfeliu de ţigani, şi nu vor fi apucat ai rădica până acuma din ţiganiĭ domnestĭ, să nu li se deie în stăpănire, ce se rămăe drepţi ţigani domnestĭ;—căci şi domniea sa Alesandru Costantin Moruz VVD. cunoscănd că cu gresală s'aŭ fost dat atăţa ţigani. danie, aŭ rescumpărat de la robie 20 selaşe lingurari ce era daţi danie însuşi doamnei frăţiei sale, şi luminata Doamnă iaŭ fostu dat D-sale Post: Răducanu Roset, în locul cărora aŭ dat alţi ţigani domnestĭ străini, cum pre larg arată hrisovul domniei sale din anul 1792, Noembrie 8.

Al doilea şi ori căţi alţiĭ vor ave împăreţele cu domniea, şi după ce se va face cercetarea prin boeriĭ ce vor fi rănduiţi cu ţidulă Gospod,

www.dacoromanica.ro

fiind faţă Vornicul de ţigani şi bulubaşi şi giuđii de ţiganii Gospod, căte suflete de ţigani ursari saŭ lingurari va rămăne se ea orĭ cine, se nu se deĭe nimăruĭ, ce se aĭbă a da domniea dintr alt neam de ţigani domnestĭ ce vor fi în Moldova, întărind aceluea stăpănirea cu hrisovulŭ Gospod.

Al treile orĭ care pe supt cumpăt fără scirea domnieĭ ar cununa vre un ţiganu al seu cu ţigancă domnească saŭ ţigancă a sa cu ţigan domnescŭ, ca pe urmă să poată a cere şi a lua în stăpănire ţigani domnestĭ, orĭ căndu vor dovedi pe acela Epistaţiĭ şi Vornicu de ţigani domnestĭ că aŭ sevărşit asemine chip de vicleşug spre păgubirea Visterieĭ, atunce partea cea străină ţigan saŭ ţigancă de va fi, să să eĭa cu totul în stăpănirea domnească, şi să se treacă la tablă păgubind, unii ca aceia partea lor, ca un streaf spre pilda multora.

Al patrule orĭ ce pricină de giudecăţi şi de împlinire vor fi între dănşiĭ, cu orĭ cine, numaĭ epistaţiĭ şi Vorc: lor să le caute cu dreptate după vechiul obiceiŭ, iar Ispravniciĭ saŭ alţĭ dregătorĭ să nu se amestece căt de puţin, fără numaĭ căndu se va întămpla moarte de om, şi atuncea cu vina lor înscris să'ĭ trimeată la Divan. Apoĭ cu hotărăre de istovu poroncim domniea me ca de acum înnainte cu plata înnoiriĭ hrisovuluĭ, să nu maĭ fie supăraţi, nicĭ hrisóvele lor să nu se maĭ înnoească, ce tóte împreună cu acesta să se deĭe la sfan. Mĭtropolie ca să stee păzăte împreună cu altele ale ţăriĭ, adică al văcăritului ĭ al ertăriĭ Vecĭnilor, şi al peceţilor care se păzescŭ şi acum nestrămutatu; iar darea birului

www.dacoromanica.ro

lor se fie la camera Gospojde, după cărţile de poroncă ce se vor da de la Visterie, aşijderea şi stăpăniĭ moşiilor pe unde vor erna ţiganiĭ domnestĭ ursarĭ şi lingurarĭ, se nu cuteze ale lua macar un banu, pentru că ernează cu bordeile pe moşiile acelora, fără nu maĭ de vor face fănŭ saŭ alte sămănăturĭ, în locul ce fac şi locuitoriĭ ţăriĭ, să aibă a da dejma obicinuită ca şi ţăraniĭ, cum şi din vasele ce vor face din pădurile orĭ cuĭ, se dea obicinuita zăcineală, cum şi pentru un mascur doĭ ce va ave fieste care ţigan lingurarĭ şi ursarĭ, se nu se supere a plăti desătenă, după vechiul obiceiŭ.

Deosebit poroncim domniea me ca nicĭ odată se nu fie eĭ supăraţi cu caĭ de olac, cum şi pentru lucrarea cenuşiĭ la fabrica de steclărie, nicĭ decum să nu fie supăraţi a lucra, nicĭ la salahorie, macar şi cu plată, ce să fie deapururea slobozĭ a se hrăni fieste care cu dreptate şi cu mesteşugul lor, nepăgubind pe nimine de nimică, căcĭ orĭ care din Ispravnicĭ, saŭ căpitanĭ, saŭ namesnicĭ, saŭ alţĭ zapciĭ, se vor amesteca în giudecăţile, şi în pricinile lor, se vor pedepsi de către domniea me, căcĭ toate pricinile de globire şi de împlinire, de limbĭ strămbe şi de alte pricinĭ, sunt rănduiţĭ a se căuta numaĭ de boeriĭ Naziri, şi de Vornicul de ţiganiĭ Gospod, iară alţiĭ nimine să nu se amestice.—Şi spre aceasta, este credinţa a însumĭ domnieĭ mele, NOĬ ALESANDRU NICOLAĬ SUŢUL VVD, şi credinţa a pre iubiţĭ fiilor domnieĭ mele, NECULAĬ VVD. I GEORGIE VVD. şi credinţa a treĭ Arhiereĭ aĭ ţăreĭ acestiea Preaosfinţiea sa părintele Mitropolitul Moldoviĭ şi Esarhul Plailor Chir

www.dacoromanica.ro

Iacov, iubitorii de Dumneḑeŭ sfinţiea sa Chir Veniamin Episcop Romanuluĭ, i sfinţiea sa Chir Gerasim Episcop Huşuluĭ, şi credinţa a cinstiţĭ şi credincĭoşi boerii Divanuluĭ domnieĭ mele: D-luĭ Neculaĭ Roset biv vel Logofăt, D-luĭ Iordachi Cantacuzino vel Logofăt de ţara de jos, D-luĭ Iancul Razu vel Logofăt, de ţara de susu, D-luĭ Manolachi Conachi vel Vornic, de ţara de jos, i D-luĭ Neculaĭ Baloş vel Vornic, de ţara de jos, D-luĭ Alecsandru Iancu-Leu vel Vornic, de ţara de sus, D-luĭ Lupul Baloş vel Vonic, de ţara de sus, D-luĭ Iordachi Suţul Hat. i Părcălabŭ Sucevscĭi, i D-luĭ Costachi Haret, vel Post, D-luĭ Grigorie Sturza vel Vist, D-luĭ Costachi Racoviţă vel Spat, D-luĭ Alesandru Ghica vel Vornic, za Aprozĭ, i D-luĭ Grigorie Başotă vel Ban, i D-luĭ Georgie Vlahuţi vel Comis, i D-luĭ Iordachi Fetala vel Camaraş, i D-luĭ Enacachi Pruncul vel Caminar, i D-luĭ Constantin Neculcea vel Pahar, i D-luĭ .... vel Sard, D-luĭ Dimitrachi Beldiman vel Stolnic, şi credinţia a cinstiţĭ şi credincĭoşi boerii Divanuluĭ domnieĭ mele a marí şi a micĭ.

Scrisus'aŭ Hrisovul acesta la scaunul domnieĭ mele în oraşul Eşiĭ, întru cea dintăiŭ domnie a noastră la Moldaviea, i ţara Românească, în anul dintăiŭ, în cursul anilor de la Măntuitoriul Hristos, de sluga noastră Tudurachi Pogor Logofătul, Epistăţieĭ ţiganilor Gospod.

1802, Iunie 20.

NOI ALICSANDRU SUTIU VVD.

(L. P.) *Procitoh vel Hat.*

www.dacoromanica.ro

S'aŭ alcătuitŭ de mine Epistalul ţiganilor Gospod, după luminata poroncă.

Şerban Sluger.

S'aŭ trecutŭ în Condica Divanuluĭ.

Mateiŭ Costin Condicar.

Hrisovul acesta este scrisŭ bine pe hărtie în lungime maĭ de doĭ coţĭ, de o parte a titlului este capŭ de boŭ, iară de ceealaltă corbul, marca ţării Românescĭ. Acest hrisovŭ este hărăzitŭ de mine Arhivei Statului.

T. C.

NOĬ GRIGORIE ALEXANDRU GHICA VVD

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnu ţerii Moldovii.

Aceea ce tóte, cu purtarea de grijă, şi cu mare înţălepciune Dumnezeésca Pronie, bine aŭ orânduitŭ pre om din trup văḑutŭ, şi împreună cu sufletŭ nevĕḑutŭ, şi cuvântătoriŭ, ca un dobitoc în doue firĭ împreunatŭ, spre îndoitŭ sfârşitŭ, adecă, unulŭ spre cele trecătóre şi lumeştĭ, iară altul spre vecínică dobândire, şi maĭ pre susŭ de lume. Aciea bine aŭ voitŭ din ceputŭ, de s'aŭ hotărâtŭ şi pravile îndoite, spre iconomia amânduror, a petrecerii şi a sfârşituluĭ folositóre omuluĭ, şi capete ca nişte vârfurĭ, pusaŭ preste el, spre paza şi ocârmuirea, a acestorŭ pravile, pre unii însă spre lucrurile, cele politiceştĭ aŭ râdicatŭ ca să fie, ighimoniĭ, şi boeri, şi purtătoriĭ de grije; darŭ pre alţiĭ spre cele bisericeştĭ iaŭ învrednicitŭ, pre fieşte carele după starea sa.

La acestĭ politiceştĭ şi bisericeştĭ despărţire fiindŭ între dânşii, iaŭ adunatŭ ca în chipŭ să se păzască neturburate amăndoue stările, hotarele

www.dacoromanica.ro

dreptăţilorŭ; acea bisericéscă stăpânire, şi înălţimea, starea minţiĭ avêndŭ, să giudece, şi să orânduéscă cele spre mântuirea şi folosinţa norodului. Iară cea politicéscă domnie, şi mărire, ca ochiulŭ cel degrabă privitorŭ, neadormitŭ fiindŭ spre cele necuvióse ce curgŭ, şi ca o puternică mână, şi degrabă lucrătóre, agiutorindŭ pre cele cu legea, şi poprindŭ totŭ chipul nelegiuirilorŭ, amândoue una cu alta, agiutorindŭ vorŭ lucra, şi vorŭ săvârşi tóte cele spre împlinirea a Dumnezeeştilorŭ poronci şi pravile, după cum de obştie, şi sufletulŭ şi trupulŭ împreunate fiindŭ, totŭ într'unŭ locŭ răsuflă, spre starea şi spre împlinirea a unuĭ dobitocŭ, omuluĭ cuvântătoriŭ.

Pentru aceia darŭ dintr'unŭ ceputŭ, şi legea cea firéscă: pe preoţie, împreună şi pe împărăţie, totŭ la unulŭ, şi la acestŭ omŭ, aŭ adunatŭ, şi aŭ înălţatŭ, şi după aceea şi acea scrisă lege, aduna, şi împreună, pre ighimonĭ, pre oşteni, şi pre giudecătoriĭ norodului Izrailtenescŭ, cu arhiereĭ spre buna şi săvârşita unire. Şi împăraţiĭ Iudeĭ ceĭ maĭ aleşĭ: Davidŭ, şi Iosie şi Ezechie, nu numaĭ şi aceştiea, căuta spre iconomiea şi purtarea de grije lucrurilorŭ scaunuluĭ lorŭ, ce şi ale cortuluĭ, şi ale bisericiĭ spre mare silinţă, şi râvnă se nevoea.

Şi cea maĭ după urmă şi împăraţiĭ noştri ceĭ credincioşĭ şi iubitorĭ de Hs. de la Constandinŭ cel mare şi întâiŭ, până la Costandinŭ cel după urmă, purtândŭ grije de ale împărăţieĭ, nu se lenivea, nicĭ de ale bisericiĭ, ce încă şi sobóre adunândŭ de cuviioşĭ părinţĭ, la acele întrebărĭ, socotinţe, şi judecăţĭ bisericeştĭ ce odrăslia, avea

www.dacoromanica.ro

cea mai înaltă şedere, şi lăcaşuri sfinte, spre a lui Dumneḑeŭ închinare ridecândŭ şi cu împărăteşti afierosiri, şi odóră îmbogăţindule, şi hotare căḑute, şi tomuri, şi poroncĭ, şi nearale, spre împodobirea şi înfrumuseţarea, şi starea cătră ceĭ legiuitorĭ, adese dândŭ, aŭ lăsatŭ pildă Dumneḑeească, şi credincĭósă cătră toţi ighimonii a pravoslavnicilorŭ creştini.

Căcĭ şi la aceştia este necurmată datorie, ca să pronoisască, după puterea lorŭ, şi să pórte de grije pentru buna păstorie, şi împodobirea a stării sfinteĭ biserici împreună făcătoriŭ făcândusă, (după cum ḑice Apostolul) a păstoririlorŭ celorŭ duhovniceştĭ, iară lucrătorĭ şi răsplatitorĭ, cu cuţitulŭ acela de la Dumneḑeŭ pórtă spre tăerea şi spre răsipirea acelorŭ ce aŭ cu lenevire, aŭ cu imbolditurĭ, şi meşterşuguri răle a viclénuluĭ aŭ încăputŭ ca să strice, să strămute, şi să prifacă hotarăle, poroncile şi legiuirile a credincióseĭ şi Dumneḑeeştiĭ nóstre legiuirĭ.

Pentru aceste darŭ şi domniea me, cu mila luĭ Dumneḑeŭ, învrednicindune a fi domnŭ, oblăduitoriŭ, şi ocârmuitoriŭ, strămoşesculuĭ scaunŭ al ighimoniĭ acestiea a Moldoveĭ, dintr'un ceputulŭ domnieĭ mele îndată bine am voitŭ, pentru dréptă legiuitóre, şi folositórea stare, şi îndreptarea a supusuluĭ acestuea norodŭ: ce ni s'aŭ încredinţatŭ nouă, şi lângă aceste politiceştĭ, şi cele din afară, necontenite supărări şi purtărĭ de grije, întru care ne aflămŭ învăluiţĭ, şi cuprinşĭ, întorsamŭ cu neadormire după datoriea nóstră, şi ochiĭ noştrĭ ceĭ sufleteştĭ, şi la aceste lucrurĭ ale maiciĭ nóstre, a bisericiĭ, şi văḑêndŭ multe strămutărĭ, şi fără de cuviinţă lucrurĭ,

www.dacoromanica.ro

fapte şi necuvióse stări, şi orânduele, care vremea şi lenevirea, şi acea de către cele Dumneḍeeşti răcélă, nesocotinţă, şi nebăgarea de samă, ce din puţinŭ, în puţinŭ aŭ adusŭ biserica la o vedere, şi la o tînguită aflare ca acésta, care nu cu puţină durere şi tănguire a inimíi nóstre, am vrutŭ ca să o aducemŭ spre tămăduirea şi îndreptarea cea puternică. şi căḍută, avêndŭ următoriŭ, şi răvnitoriŭ, la acestŭ credincioşŭ şi Dumneḍeescŭ cugetulŭ nostru, şi pe Préosfinţitul Mitropolit al Moldo-Vlahieĭ, al nostru părinte întru Hs, Chir Gavriilŭ.

Ce darŭ întâĭ şi acel maĭ mare din lucrurile cele necuviióse şi necăḍute ce s'aŭ înmulţitŭ, după cumŭ s'aŭ ḍis la biserică, socotitamŭ că este înmulţirea preuţilorŭ, dintru care se află fórte puţinĭ la numărŭ, care după cum să cade întră prin uşă în staulul acesta, iară ceĭ maĭ mulţi, suntŭ aceĭ ce se sue pe aiurea şi tălhăreşte, din carii pre uniĭ îi îndémnă nevredniciea, ticăloşiea şi lenevirea, ca să răpască şi să apuce darulŭ preoţieĭ, a cărora róḍă este neaverea, sărăciea, şi supărarea, neavêndŭ de aiurea altŭ venitŭ de chivernisală al căstiga maĭ lesne şi fără de ostenélă, fără numaĭ pe Biserică, şi pe Oltariŭ, iară pre alţiĭ îĭ învitéză iubirea de argintŭ, şi nesăţiósa avere, din care fără de lege şi fără de credinţă, neguţitorindŭ cele Dumnezeeşti, şi ca Simonŭ vrăjitoriulŭ, întâiŭ cumpărând aceste Dumnezeeşti de la aceĭ ce le vând, după aceea vânḍândule către ceĭ ce le cumpără cu multe feliurĭ, şi chipurĭ diavoleşti şi amăgitóre, şi vrăjitóre, căştigă şi dobândescŭ venitŭ, din pricina necunoştinţiĭ, a sufletelorŭ acelorŭ proştĭ,

www.dacoromanica.ro

şi lesne creḍătorĭ, nesocotindŭ nicĭ de cum aceştia cu acestŭ chipŭ preoţiţi că suntŭ, ce cu adevăratŭ nepreoţiţi, după-al 29 canonŭ al sfinţilor Apostolĭ ce ḍice într'acestŭ chipŭ :

Că orĭ care Episcopŭ va lua şi va câsciga vredniciea, şi darul acesta pre banĭ, saŭ preotŭ saŭ diacon, şi acel ce aŭ hirotonisitŭ şi acelŭ ce s'aŭ hirotonisitŭ, să fie caterisiţi şi de tóte să fie lipsitŭ, şi depărtatŭ de adunarea ca Simon vrăjitoriul, şi după cum ḍice şi capul al 22 de la Soborul al şesele : Că ceĭ ce pre banĭ se hirotonisescŭ, caterisiţi să fie şi o parte şi alta. Aşijderea şi Vasilie cel Mare, şi Ghenadie, şi Tarasie, Patriearşii Ţarigraduluĭ, ḍicu, că maĭ suferitŭ este Machedonie, şi necredinciosiĭ, eresuluĭ pnevmatomahilor, de cât aceĭ ce cutează de cumpără darul Duhuluĭ Sfântŭ.

Şi aceste (vaĭ) nicĭ de cum ne gândindŭ şi nesocotindŭ, îndată facŭ pre dânşiĭ sloboḍi eşindŭ de sub stăpânirea mireniei, şi de ḍajdia cea legiuită, care este a se plăti cu datornică datorie la Visteriea cea domnească, cu care chipŭ amăgindŭ lumea, nu socotescŭ că i-aŭ în râsŭ, şi cum că hulescŭ maĭ nainte multŭ pe acestŭ neamăgitŭ Dumneḍeŭ, şi arătându-să că cârmuescŭ starea bisericiĭ, şi slujescŭ taĭnele cele înfricoşate ;—eĭ sunt aceĭ maĭ mulţĭ omenaşĭ urâţĭ, şi pângăriţĭ după fire, şi de tot nesocotiţĭ, şi netrebnicĭ, şi de nimică vredniciĭ, fiindŭ de tot lipsiţĭ de minte, şi de crieri, varvarĭ cu totul. şi neînvăţaţĭ, nu numaĭ la credinţă, ce nicĭ la propoveduire, după cum poroncesce al 58, canonŭ al Apostolilor, nici cunoscându ce va să ḍică credinţa, nicĭ aducându-şĭ aminte de cele

www.dacoromanica.ro

căḑute, după cum hotăresce al 18, canonŭ de la soborul Catarghenii, ce încă nesciindŭ ce suntŭ soboarele, şi câte sunt şi după cum hotăresce al 19, canonŭ din Trula, nu numaĭ că nu arată cu învăţătură, şi propoveduire în Duminecele din sfânta şi Dumneḑeeasca scriptură, ce încă se află lipsiţi de toată priceperea a sfintelor acestora scripturĭ, şi cel desăvârşitŭ, nesciindŭ a ceti şi cele proaste, a rânduelii bisericescĭ, nu cunoscŭ starea şi slujba sfinteĭ Liturgiĭ, şi a Sfintelor Taĭne, de care grăşescŭ, cu vărvăriea şi cu neînvăţătura lor, şi la acele maĭ tăĭnuite, şi necuprinse de minte molitfe a sfinteĭ Liturghiĭ, şi bajocurescŭ (vaĭ), şi hulescŭ şi blastămă fără de Dumneḑeească credinţă, şi către aceste pre înfricoşate, şi maĭ pre sus de fire taĭne, şi dogme, din care se strămută legiuirea şi batjocoresce Dumneḑeeasca curata şi neîntinata credinţă;—pentru aceea dar spre împrotivirea a unora ca acestora preoţi cu adevărat aĭ ruşineĭ, puţină aŭ fost râvna Proroculuĭ Ilie înarmată cu cuţitul.

Deci spre poprirea, şi îndreptarea a acestuĭ cumplitŭ lucru, poroncimŭ si hotărâmŭ ca de acum înainte, aceĭ ce vor vrea să fie preoţi, întâiŭ să se cerceteze fórte cu silinţă, şi cu privighere, de singurŭ Mitropolitulŭ saŭ de episcopulŭ seŭ, iară pentru ceĭ streinĭ, şi dintr'alte părţi de locurĭ şi eparhiĭ, ce vinŭ ca să iea preoţia, să aducă fiesce carele de la Mitropolitul seŭ, saŭ de la Episcopul seŭ mărturie încredinţată a veţuiriĭ, şi a petrecerii firilor luĭ, şi într'acestŭ chipŭ făcândusă de la Arhiereŭ **anafora către domnia me:**

www.dacoromanica.ro

Întâiŭ acel ce va să se hirotoniseaseă, să se deosebească de stăpânirea politicească, şi să se scótă şi din catastivul Visterieĭ domnescĭ, şi aşa după aceasta prin cartea domnieĭ mele se va trimite cătră arhiereul cel ce va să'l hirotonisască, şi se va învrednici la starea şi clirosulŭ bisericescŭ, şi aceĭ ce din pământeniĭ, cariĭ aice neputându-să ca să se învrednicească pentru vre o pricină, şă iea darul preoţieĭ, şi vor vrea ca să meargă la alte eparhiĭ streine ca se fure, pe supt cumpătŭ, darul sfinteĭ preoţiĭ, unul ca aceia aflându-se pe urmă, orĭ de Mitropolitul, orĭ de episcopul, ca pe unŭ furŭ de cele sfinte, după hotărârea al 54, canonŭ de la soborul Cartaghenii: că episcopiĭ aceĭ ce vor priimi dintr'alte eparhiĭ clericĭ, şi vor hirotonisi la supusele lor bisericĭ, pre aciea îĭ hotăresce să fie lepădaţi, şi de tot darul preoţescŭ înstreinaţi, şi supuşi blăstămuluĭ anatemiĭ, căcĭ să dice, pre aceĭ ce vor veni dintr'altă parte, nicĭ de cum se nu'ĭ hirotonisască, fiindŭ de totŭ necuviosĭ şi fără de lege, ce numaĭ pre aceia să hirotonisiască care'ĭ suntŭ dintru a sa eparhie, precum poroncescŭ şi hotărescŭ Dumneţeescele canóne a sfinţilor Apostolĭ, şi a soboruluĭ;—iar care se vor hirotonisi cu acestŭ chipŭ să se caterisască, şi apoĭ să se dea la politicească pedeapsă şi aceste;—pentru aceĭ ce vor voi de acum înainte să se hirotonisască, poroncim, şi hotărâm.

Al doilea nesocoteală, şi nerânduială numaĭ mică, şi maĭ puţină de cât cea de sus, am aflatŭ că curgea despre ţidirea bisericilor ce se ţidescŭ aşa fiesce cum şi unde vor, fără trebu-

www.dacoromanica.ro

inţă, cu repeḑirea nesocotită, şi cu cugetu fără de treabă, şi necuvăntătoriŭ a multor creştinĭ, din care unii dintr'aciea din mândrie, şi de deşartă slăvire umflândusă, şi de fantasie biruindusă, poftescŭ cu acestŭ chipŭ. ca să câscige laudă vecinică, şi în viaţă şi după mórtea lor, şi ceru maĭ multŭ slava lor, şi de cât slava luĭ Dumneḑeŭ; iar alţiĭ din nesocotită râvna lor, saŭ din sfatul celor neînvăţaţi, şi fără de minte, şi cu adevĕratŭ orbĭ, îndemnându-l agiungŭ la ipolipsis, greşite şi vătămătóre de suflet, socotindusă, nu cu cuviinţă, şi cu evlavie, ce cu necuviinţă, cum că atâta numaĭ ajungea ca să se învrednicească spre ertarea păcatelor lor, cele grele care aŭ lucratŭ, şi ca să se întraripeze, să meargă dreptŭ fără de ostenélă la cele cereştĭ, de vorŭ zidĭ pre pământŭ, un lacaşŭ făcutŭ cu mâna, nesocotindŭ câtŭ de puţinŭ, pentru a lor lăcaşŭ, adecă pentru a lorŭ sufletŭ, din care se pricinueşte, de se înmulţăscŭ bisericile, şi paraclisurile cele próste, şi la acele de obştie lăcaşurĭ nu se face acea de obştie adunare a norodului, ce este rugă unită a creştinilorŭ şi luĭ Dumneḑeŭ plăcută şi priimită, fiindŭ că unde este adunarea la biserică, póte să ḑică fieşte care din creştinĭ, cu proroculŭ şi împăratu: În mijlocul multuluĭ norodŭ te voiŭ lăuda Dómne.

Iară înmulţirea bisericilorŭ pricinuescŭ ca să se pustiéscă acele vechĭ bisericĭ, şi să rămâe lăcaşuri drumeţilorŭ, saŭ a talharilorŭ, saŭ cuiburĭ dobitócelorŭ, până când din vreme în vreme lenevindusă grija lorŭ, vorŭ agiunge şi acele noue făcute spre pustiire, din care curge şi înputinare afierosirilorŭ, odórălorŭ şi veşmintelorŭ

www.dacoromanica.ro

celorŭ sfinte, ce se daŭ cătră Dumneḑeŭ, cu care se împodobescŭ bisericile, şi milosteniea cea de cătră săraciĭ preoţi, în multe părţi împărţinduse.

Pentru aceste darŭ nesocotite şi pricinuitóre de stricăciune, şi de vătămarea celor cătră Dumneḑeŭ lăcaşurĭ, nesuferindŭ domniea me, şi urmándŭ, după canonulŭ al cincele al soboruluĭ de la Gangra, şi după canonulŭ al 25 de la Odichea, (ce ḑice:) unde agiungea unŭ preutŭ, Episcopŭ să nu să facă, şi unde suntŭ biserici de ajunsŭ, biserică nouă să nu se zidéscă, ca să nu se micşureze a bisericiĭ adunare şi nume. Iată voimŭ şi pentru acésta şi poroncimŭ, şi hotărâmŭ de acumŭ înainte nicĭ unuiŭ să nu cuteze să zidéscă din temelie biserică nouă fără de şcirea şi voea Mitropolituluĭ, căcĭ întru acestŭ chipŭ şi canonulŭ al 4 al soboruluĭ a tótă lumea aevea hotărăste şi ḑice: Nicĭ unuiŭ să nu zidéscă la vre un locŭ lăcaşŭ fără de şcirea şi voĭea Episcopuluĭ.

Însă aceste se cade să fie, şi în purtarea de grijă a arhiereuluĭ, ca să nu se deie voe, să zidéscă fieşte cine bisericĭ, şi aceĭ ce n'aŭ putere ca să înzăstreze biserica cu cele trebuincióse venituri, şi sfinte odóră ce suntŭ spre înpodobirea caseĭ luĭ Dumneḑeŭ, şi spre chivernisala la ace din tóte ḑilele a preoţilorŭ, şi a slujitorilorŭ ce se află în trânsa; după al 17 canon al 7 soborŭ ce ḑice: Acel ce va să zidéscă mănăstire, aşijdere şi biserică, de nu va ave tóte cele trebuinciose, spre întemeerea lorŭ, să se poprésc de Episcopĭ. Aceste darŭ şi pentru bisericĭ, şi pentru zidirea lorŭ hotărâm.

Iar al treilea nesocotitŭ, şi fără de cale lucru,

www.dacoromanica.ro

aflatamŭ că se pricinuesce de cătră cele ce se dau luĭ Dumneḑeŭ afierosirĭ, la mănăstirĭ şi biserică, fiindŭ că puţinĭ suntŭ ceĭ ce aducŭ jărtfe, desăvârşitŭ bune, şi luĭ Dumneḑeŭ plăcute, ca Avel, iarŭ ceĭ maĭ mulţĭ suntŭ carĭĭ urmézăluĭ Cainŭ, şi maĭ multŭ de câtŭ Cainŭ, de vreme că cu nedreptate eĭ aducŭ daruri, şi pentru ca să ea plată, eĭ să însărcinează cu fórte greŭ păcatŭ, urâţĭ şi goniţĭ făcândusă de cătră Dumneḑeŭ, căcĭ că unĭĭ pentru pizmă, şi pătimitoarea vrăjmăşie ce aŭ, cătră ceĭ cu lege aĭ lorŭ drepţĭ clironomĭ, afierosescŭ parte din averea lorŭ, pentru ca să rămâe lipsiţĭ, aceĭ ce după pravilă suntŭ clironomĭ, şi dăruescŭ luĭ Dumneḑeŭ cu un chipŭ ca acesta, ca să dizbrace şi să goléscă pre aĭ lor moştenitorĭ, ce aŭ cătră el pizmă şi vrăjmăşie. Darŭ alţiĭ iarăşi cu viclesugŭ, şi cu rea socotinţă, dăruescŭ la biserică, nu alese ale lorŭ şciute, ce acele ce suntŭ cu pricină de giudecăţĭ, ca să lipsască eĭ din giudecăţĭ, şi cu óre care vedere a evlavieĭ să facă strâmbătate celuĭ de aprópele seŭ, dintru care să pricinuescŭ multe feliurĭ şi necontenite, şi necurmate judecăţĭ necunoscândŭ, şi neşciindŭ judecătoriĭ ce să facă din doue, adecă. să păzască dreptatea, şi să le întórcă, acele ce răŭ s'aŭ afierositŭ, cătră sfintele mănăstirĭ, (care după cumŭ se vede este fără de cale) şi pricină de scandalŭ ca să ea înapoĭ cele ce s'aŭ afierositŭ luĭ Dumneḑeŭ, s'aŭ lenevindusă şi lăsândŭ dreptate pentru voea mănăstirilorŭ să facă strâmbătate la judecata dreptăţiĭ, care şi acésta este vătămătóre şi prăpăditóre sufletuluĭ, şi de tot stricătóre poroncilorŭ celorŭ Dumneḑeeştĭ şi omeneştĭ.

www.dacoromanica.ro

Ce darŭ pentru aceste tóte necuviósе afierosîrî, hotărâmŭ şi poroncimŭ de acumŭ înainte, să n'aibă nici unulŭ voe ca să afierosască ceva la sfintele mănăstirî, şi biserică fără şcirea domnieĭ mele, pentru ca întâĭ să se cerceteze de către domnia me, şi de va fi afierosirea aceea după pravile dréptă, cuviinciósă şi luĭ Dumnezeŭ plăcută, şi bine priimită, atuncea să se afierosască. Şi aceste tóte de maĭ susŭ numite, şi arătate spre paza şi nestrămutată întărirea a Dumneḑeeştilorŭ pravile, şi a bunieĭ şi dreptеĭ orânduele, s'aŭ hotărâtŭ spre împrotivirea către acelorŭ ce până acumŭ fără de cale, fără dreptate, şi maĭ vărtosŭ fără de credinţă s'aŭ lucratŭ ; iarŭ care se va arăta împrotivnicŭ, către aceste ce bine şi cu legiuire s'aŭ orânduitŭ, şi s'aŭ hotărâtŭ de către domnia me, acela ce va fi din catalogulŭ preoţăscŭ, după sfânta pravilă, să se caterisască, şi de totŭ să se gonéscă de adunarea bisericéscă ; iarŭ de va fi mirénŭ şi la starea vredniciеĭ, acela să se înstreineze de cinstea luĭ, şi să se cobóre la starea proştilorŭ, ca un vrăjmasŭ al adevăruluĭ, al pravilelorŭ, şi al dreptăţiĭ.

Acésta facem şcire. 1764. Iulie 15.

Noĭ Grigorie·Ghica VVD.

(L. P.) Vel Vist. Procitelnomŭ.

S'aŭ trecut la condica Visterieĭ.

Mihalachĭ Condicarŭ.

Urisovulă aecsta este scrisŭ pe hârtie cu scrisóre veche şi camŭ încurcată, în lungime de doĭ coţĭ şi ceva. Originalul este la Arhiva Statuluĭ hărăzitu de subscrisul.

T. C.

www.dacoromanica.ro

NOÍ ALEX. COSTANDIN MORUZ VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnu Ţereĭ Moldoveĭ.

Între alte îmbunătăţite folosirĭ, şi podoabe, care cu neîncetare prin milostivitóre sirguinţă am pus la cale pentru supuşiĭ nostri, din ceasul ce am priimit frăile ocărmuireĭ acestiĭ de Dumneḑeŭ păzite domniĭ a Moldoveĭ, luatam sama, cu răvnă crestinească socotindŭ, şi pentru sprijinirea şi ocrotirea copiilor săracĭ fără de părinţĭ, şi am hotărât, punerea la cale, şi înlesnirea maĭ întâĭ de a se face un orfanotrofion, adecă: casă hrănitóre acelor copiĭ. săracĭ de părinţĭ pentru care şi osebindŭ din însuşi veniturile domnestiĭ Visteriĭ căte patru miĭ leĭ, pe tot anul. Iată prin acest hrisov al domnieĭ mele rănduim şi hotărăm, ca baniĭ acestiea să se dea nestrămutatŭ la boeriĭ Epitropĭ rănduiţĭ, numărăndusă căte o a patra parte pe tot cifertul după cum prelargu se cuprinde întru a nóstră domnească întăritură a anaforaliĭ obstestĭ pentru birul ţăreĭ.

Iară epitropĭ, desevărsitŭ, aĭ acestuĭ obstescu bine, rănduim pe Preaosfinţitulu Mitropolitu al ţăriĭ, Chirio Chir Veniamin, şi pe cinstiţĭ şi credincĭoşĭ boeriĭ domnieĭ mele: D-luĭ Costachi Ghica vel Logofăt, D-luĭ, Iordachi Balóş, biv vel Vist, D-luĭ, Sandul

www.dacoromanica.ro

Sturza biv vel Vist, D-lui Iordachi Roset vel Vist, pe care îl îndatorim, nu numai a lua și a strânge rânduita sumă a banilor din Visteriea domniei mele, dar și ai înmulți, dându cu dobândă la locuri statornice și fără îngrijire de vre o întâmplătóre pagubă. Iară după aceasta să se îngrijască D-lor: cu osebită crestinească răvnă, îndată ce se vor strânge banii în număr îndestul să pue în lucrare zidirea orfanotrofiei, primirea, crestirea, și cântarea copiilor săraci, ca să se împărtășască pentru aceasta de răsplătirea cea milostivitóre, și dreaptă a dătătoriului de bunătăți, Dumnedeului nostru cătră care vor fi îndatoriți a da respunsu pentru cea mai mică neprivighere. Iar după acésta, dacă va prisosi venitul peste trebuința ḑidirei, și a cheltuelilor, orfanotrófiei pe tot anul, atunci din prisosul acela, póte să se facă și vre un spitalu obstescŭ, trebuincios pentru năprasnica bólă a ciumii, și nici odineóră la alte trebuinți să nu se pótă cheltui, saŭ să se dea vre un ban, dintru acestiea.

Poroncim dar domniea me și Dumitale vel Vist, nestrămutatu să se dea din domneasca nóstră Visterie, acesti căte patru mii lei, pe tot anul, la D-lor numiții boeri epitropi, începându de la cifertul întâi, după hotărârea întăriturei anaforalii birului. Aces-

www.dacoromanica.ro

tea hotărândusă de cătră domniea me, s'aŭ dat şĭ acestu al nostru domnescu hrisovu, întărindusă cu a nóstră domnească iscălitură şi pecete; cu credinţa pre iubiţilor nostrĭ luminatelor Beĭzadele: Constantin VVD, Dimitrie VVD, şi Neculae VVD, şi mărturiea, Preaosfinţitului Mitropolit al Moldavieĭ Chirio Chir Veniamin, şi a iubitorilor de Dumneḑeu Chir Gerasim Episcop Romanuluĭ, Chir Meletie Episcopu Huşuluĭ, şi a cinstiţĭ şi credincioşĭ boerilor, Divanuluĭ domnieĭ mele: D-luĭ Costachi Ghica vel Logofăt de ţara de jos, Iancul Raḑu vel Logofăt de ţara de sus, Necolae Baloş vel Vorc. de ţara de jos, Alecsandru Iancu-Leu vel Vornic de ţara de jos. Gavriil Conachi vel Vornic de ţara de sus. Dimitrie Sturḑa vel Vornic de ţara de sus, Dimirie Ghica vel Vornic al obstieĭ, Lucachi Argiropulo vel Post. Alecsandru Mavrocordat Hatman, Nicolae.... biv vel Post. Epistat cămărieĭ, Iordachi Roset vel Vist, Alecsandru Baloş vel Agă; Grigorie Ghica vel Vornicu de Aproḑĭ, Dimitrie Bogdan biv vel Spat, Epistat Comisieĭ, Niculae Baloş vel Spat. Vasile Roset vel Ban, Nicolae Dimachi vel Caminariŭ, şi a tuturor boerilor, domnieĭ mele marĭ şi micĭ, şi poftim domniea me, frăţăste şi pe alţĭ luminaţĭ domnĭ pe care Proniea, îĭ va

www.dacoromanica.ro

rănduĭ în urma nóstră, nu numaĭ să nu surpe acestu obstescu bine, ce maĭ alesu să'l adaogă şi să'l întărească, şi întru bună săvărşire să'l aducă pentru a domniilor sale slavă şi vecinică pomenire.

Scrisus'au hrisovul acesta la scaunul domniei mele în oraşul Eşĭ, întru a doua domnie a noastră la Moldaviea în anul al treile; iară de la Mântuitoriul, Hs. o mie-optu-sute-patru, în luna lui . . . . .

Noĭ Alecsandru Constandin Moruz VVD.

(L. P.)

Iordachi Roset, vel Vist. Procitoh.

Acestu hrisovu este scrisu frumosu pe hărtie, în mărime de unu cotu şi ceva, cu marca ţărei, în arabescurĭ. Originalul este în dispoḑiţia Arhiveĭ Statuluĭ, unde l'am depusŭ spre conservare.

T. C.

Anaforaoa Sfatuluĭ ţăreĭ din Arhieriĭ, Egumenĭ şi Veliţi boerĭ, ce s'aŭ făcutŭ pentru măritişul ţiganilorŭ.

Prea Înalţate Dómue.

Din luminată poronca Înălţimiĭ tale fiindŭ noĭ rânduiţĭ prin ţi iulă Gospodŭ, ne-am adunatŭ la sfânta Mitropolie, de am făcutŭ cercetare asupra pricineĭ împărţelelorŭ de ţiganĭ ce s'aŭ obicinuitŭ până acumŭ aicea în ţară, câtŭ şi pentru partea moldovenéscă, ce s'aŭ amestecatŭ prin însurări şi măritări cu némulŭ ţigănescŭ, asupra cărora

www.dacoromanica.ro

pricini măcarŭ că sunt făcute, întâi: de la răposatul domnŭ Grigorie Ghica Vodă bătrânulŭ, óre care hotărâri prin domnescŭ hrisovŭ, şi al doilea rândŭ, mai pe largŭ şi mai cu dédinsulŭ s'aŭ făcutŭ hotărâre prin 10 ponturi în domniea din tăi aicea în Moldova, a răposatului domnŭ Grigorie Alecsandru Ghica VDD.

Aceste ponturi din poronca măriei sale, cu adunare de soborŭ a Arhiereilorŭ ţării, şi a Veliţilorŭ boeri, prin anafora s'aŭ aratatŭ către măricа sa, şi s'aŭ adeveritŭ atâtŭ prin întărirea anaforalii cu iscălitura şi pecetea Gospodŭ, câtŭ şi prin osăbitŭ hrisovulŭ mărie sale s'aŭ întăritŭ. Darŭ pentru că n'ar fi fostŭ deplinŭ întocmire şi potrivire rămăindŭ de nu s'aŭ urmatŭ până acumŭ deplinŭ, după numitele hotărâri, şi pentru ca să se aşeze cumŭ arŭ fi mai cuviinciosŭ şi fără vătămare şi dreptu a se urma la o pricină ca acésta, atâtŭ din partea celorŭ cu pricina, câtŭ şi din partea judecăţei, se poronceşte de către Înălţimea ta, ca să se facă o deplină îndreptare şi desăvârşită hotărâre, după care deapururea şi în viitórele vremi nestrămutatŭ să se urmeze, şi să se păzască ca o pravilă.

Darŭ fiindŭ că precumŭ arătămŭ mai susŭ, hotărârea cea mai pe largŭ şi mai cu dédinsulŭ asupra acestorŭ pricini este acea din vremea pomenitului domnŭ Grigorie Alecsandru Ghica VVD, noi acum după luminată poronca înălţimii tale, făcândŭ socotélă cu cea mai mare luare aminte în frica luĭ Dumneţeŭ, asupra acelorŭ arătate ţece ponturi, la cele ce am cunoscutŭ că s'aŭ hotăritŭ atuncea cu cale şi cu dreptate, n'am făcutŭ nicĭ o stramutare, şi cele ce ni s'aŭ părutŭ a fi nepotrivitŭ deplinŭ asupra dreptăţii le-am îndreptatŭ, precum am socotitŭ a fi mai cu dreptul, şi mai cu cale, asijderea şi cele ce am cunoscutŭ

www.dacoromanica.ro

a fi lipsă spre îndestularea dreptăţii de îmbe părţile, le am adaosŭ şi le am aşăzatŭ precumŭ am găsitŭ cu cale, care de tóte arătămŭ pe largŭ prin ponturile ce se urmeză în josŭ.

A). Dacă ţiganulŭ domnescŭ, orĭ boerescŭ, orĭ mănăstirescŭ, saŭ orĭ a cuĭ, va lua ţigancă domnéscă, boerésca, mănăstirésca, saŭ orĭ a cuĭ va fi, pentru ca să nu rămâe pe urmă să se facă împărţală copiilorŭ, să fie datorĭ stăpânulŭ ţiganuluĭ a da altă ţigancă în locŭlŭ ceelalte părţi. ca să rămâe la stăpânirea luĭ selaşulŭ întregŭ, iar cândŭ stăpânulŭ ţiganuluĭ nu va avea ţigancă să deie, să fie volnicŭ stăpânulŭ ţigancii să dea ţiganŭ pentru ţiganŭ şi să ea sălaşulŭ, şi cândŭ nu va avea nicĭ acelŭ cu ţiganul să dea altă ţigancă, nicĭ acel cu ţiganca să dea altŭ ţigan, atuncea să fie volnicŭ stăpânulŭ ţiganuluĭ să dea 50 leĭ preţul ţigancii, iarŭ de nu va vrea să dea, să fie volnicŭ stăpânulŭ ţigancei, se dea péntru ţigan 7) leĭ, şi partea la care va rămâne vânzarea, să ea zapisŭ încredinţatŭ de la mâna vânzătoriuluĭ.

B). De se va întâmpla ţiganulŭ saŭ ţiganca cu vre unŭ meşteşugŭ, şi stăpânii lorŭ nu se vorŭ pute învoĭ pentru pricina meşteşuguluĭ, atuncea să margă înaintea judecăţiĭ, şi judecata va hotărâ ce preţŭ să dea acela la care va rămâne sălaşulŭ, pentru meşteşugulŭ ţiganuluĭ saŭ al ţigancii, afară din preţulŭ ce s'aŭ socotitŭ pentru sufletŭ, însă pentru meşteşugul lăutărieĭ, a cobzărieĭ saŭ al altorŭ zicăturĭ, să nu se hotărască nicĭ să se dea preţiŭ osăbitŭ.

C). Cândŭ se va întâmpla vre un ţiganŭ să ea vre o ţigancă a cuiva neştiută, cum şi ţiganca să iea ţiganulŭ cuiva neştiutŭ, şi trecând anĭ la mijlocŭ, de vorŭ fi apucat a face şi copiĭ, aflândŭ dovadă stăpânulŭ părţiĭ ceĭ per-

www.dacoromanica.ro

dute că este ţiganulŭ saŭ ţiganca a luĭ, să fie volnicŭ stăpânulŭ ţiganuluĭ a da altă ţigancă de măritatŭ în locul ţigancii, saŭ stăpanulŭ ţiganceĭ să dea altŭ ţiganŭ de însuratŭ, în loculiŭ ţiganuluĭ ca să rămâe sălaşulŭ întregŭ la o parte. însă protia volnicieĭ a lua saŭ a da schimbŭ, sa se dea la stăpânul parţiĭ ceĭ perdute, iarŭ pentru partea de copiĭ ce se va cădea a se da, (pentru ca să nu se facă despărţire copiilorŭ de părinţi), să se dea banĭ, însă preţul copiiloru de la 16 anĭ în giosŭ să fie pe jumătate, adecă, feciorulŭ 35 leĭ şi fata 25 leĭ, iarŭ aceloru de vrâstă de la 16 anĭ în susŭ, va fi preţulŭ întregŭ cum s'aŭ arătatŭ la pontulŭ întâiŭ, adecă 70 leĭ, ţiganulŭ, şi 50 leĭ ţiganca. Iarŭ de se va întâmpla aflarea acelorŭ ţiganĭ, de câtră stăpânii lorŭ după îndelungată vreme încâtŭ şi copiiĭ ţiganilorŭ să fie însuraţi şi să aibă copiĭ, atunce acela ce va avea a da, (neprimindŭ banĭ, cela ce va ave a lua), pentru câte suflete va avea să dea, să fie îndatoritŭ să deie sălaşe întregi, iarŭ pentru câte suflete nu va avea sălaşŭ întregŭ de potrivă ca să dea, să aibă voe a da banĭ după preţulŭ rânduitŭ, ca să nu se facă despărţire din sălaşe.

D.) Să se dea publicaţiĭ şi poroncĭ de obşe, în tótă ţara, ca nicĭ unulŭ din Protopopĭ saŭ preoţi, să nu fie volnicĭ a cununa ţigam cu ţigance, fără ştirea stăpânilorŭ lorŭ, şi până nu vorŭ lua scrisorĭ de la aceĭ stăpânĭ, saŭ de la vechiliĭ lorŭ, că adecă (de va fi altul stăpânul ţiganului, şi altulŭ stăpânulŭ ţigancii), cu învoirea şi primirea lorŭ să volnicescŭ aceĭ ţiganĭ a se cununa, saŭ de vorŭ fi şi ţiganŭ şi ţiganca totŭ a unuĭ stăpân, se scrie că suntŭ amândoĭ drepţi robĭ aĭ săĭ şi că cu ştirea şi voea sa, vorŭ să se cunune, şi într'acesta chipŭ cununânduiŭ să fie da-

www.dacoromanica.ro

torĭ preoţiĭ a ţinea la sine şi a păzi scrisorile acelea, ca dacă va naşte vre o pricină şi se vorŭ întreba, să le scótă de faţă, ca să'şĭ dea sama, să nu rămâe suptŭ vinovăţie; iarŭ care preotŭ se va arăta prin şciinţă nesupusŭ poroncei şi nu va urma, hotărâreĭ aceştia, ce va cununa vre unŭ ţiganŭ, saŭ ţigancă, a cuiva fără ştirea şi voea stăpânuluĭ. acela preotŭ osebitŭ de pedépsa canonuluĭ bisericescŭ, ce i se va rândui, încă să fie îndatoritŭ a da glóbă, preţulŭ rânduitŭ al ţiganuluĭ s'aŭ al ţigancĭĭ ce va cununa, fără ştirea stăpânuluĭ. la acelaşŭ stăpânŭ, cum şi orĭ carele din ceĭ ce aŭ ţiganĭ, va lua cu ţiganulŭ saŭ cu ţiganca sa prin cununie cu înşălăciune, ţiganŭ saŭ ţigancă a altuea fără ştirea şi voea aceluea, asemenea să fie îndatoritŭ, după ce se va afla, să dea glóbă preţulŭ ţiganuluĭ saŭ al ţigancĭĭ ce va lua, la stăpânulŭ a căruea să vorŭ afla.

E.) Ţiganiĭ domnestĭ, boerestĭ, mănăstirestĭ, sau orĭ a cuĭ vor fi, ce umblă cu şătre prin ţară, şi sunt, obicinuiţĭ, a fura fete, de ţiganŭ sau ţigance, de le ţin fără cununie, dicăndŭ că sunt cununaţĭ cu dănsele, pentru aceasta să se dea tare poroncă la judĭ, ca de acum înnainte nicĭ de cum unele ca aceste să nu se facă, iar dovidinduse că aŭ urmat înprotivă, atăt judele ceteĭ la care se va tămpla, căt şi ţiganul acela, să se pedepsască cu mare pedcapsă, iară ţiganca cu toţĭ copiiĭ ce va avea să se dea la stăpânul eĭ, de va fi al altuĭ stăpân.—F.) Stăpânul vre unuĭ ţigan, de va îndemna pe ţiganul său să fure vre o ţigancă din casă boerească, mănăstirească, maĭlească, neguţitorească, sau orĭ a cuĭ, şi cu chipŭ de înşelăciune prin a luĭ mărturie se vor cununa, fiindu că a se despărţi nu sloboade pravila, şi stăpânul ţigancĭĭ a se păgubi de slujba eĭ,

www.dacoromanica.ro

nu este cu dreptate, s'au socotitŭ, când să va dovedi că stăpânul ţiganuluĭ au făcut un lucru ca acesta cu îndemnarea şi mijlocirea sa, să rămâne ţiganul suptu stăpânirea stăpânuluĭ ţigancĭĭ împreună cu ţiganca, dănduĭse şi carte Gospod de stăpânire, iară când ţiganul va face un lucru ca acesta fără stirea stăpânuluĭ seu, să se socotească cu divanul Gospod, pedeapsa ţiganuluĭ, şi perdarea slujbei a stăpânuluĭ ţigancĭĭ. G.) Un ţigan ce de copil mic îl va lua stăpânul seu, în casa luĭ, şi va sluji cu credinţă şi dreptate până va veni la vrăstă, apoĭ stăpânul luĭ pentru acea cu credinţă şi cu dreptate slujbă, ce au avut de la dânsul într'atâţa anĭ, se va milostivi asupra luĭ, şi'l va erta de robie, dănduĭ şi carte la mână iscălită de dânsul, precum că l'aŭ ertat. Unul ca acela se fie slobod de robie, în toată vieaţa luĭ, şi nicĭ domniea, nicĭ fecorii stăpânuluĭ seu, nicĭ altă rudenie, să n'aibă voĭe al trage la robie, aseminea să urméze şi la partea femeească, însă nicĭ ţiganul nicĭ ţigancă ce vor fi ertaţĭ, să nu fie volnicĭ a se cununa cu partea moldovenească, şi numaĭ copiiĭ ce vor veni în partea lor vor fi sloboḑĭ de robie. H.) Un Moldovan de va vre să ea ţigancă, sau ţigan să ea moldovancă precum până acum fără cale se obicĭnuisă, a se lua, rămâindŭ cu această pricină în robie partea cea slobodă, şi fiindu acesta lucru împrotiva a tótă dreptatea şi pravila, am socotit, ca de astăḑĭ înnainte nici de cum, moldovan ţigancă să nu ea, nicĭ ţigan moldovancă, ce acest fel de însoţire şi cununiĭ să fie de istov cu hotărâre oprite. Iar de se vor cununa prin greşală şi prin nestiinţă, îndată ce se vor afla să se despartă, căcĭ şi pravila Costandin Armenopul cartea 4. titul 12 fila 341. hotărăste, aşa: „De se va dovedĭ după facerea nunţiĭ, că unul din casnicĭ este

www.dacoromanica.ro

rob. se despărţeste nunta îndată, ca şi când s'ar fi întâmplat moarte.“ Pentru care să se dea înştiinţări şi tare poroncĭ către preoţii de pre la toate satele şi oraşele ţării, ca nicĭ de cum să nu îndrăsnească a cununa pe uniĭ ca acestie, şi ori care preot prin ştiinţă nu va urma poroncii şi hotărireĭ acesticа, să se catehisască de darul preoţieĭ şi să se facă birnicŭ Visterieĭ domnestĭ. Iară când vre un moldovanŭ se va îngurluĭ cu vr'o ţigancă, sau moldovancă cu vre un ţigan, cerând cu deadinsul amândoă părţile ca să se însoţească prin cununie, şi stăpânul părţiĭ ţigăneştĭ va face căduta silinţă, şi nu va putea să'ĭ desbăreze, şi ea încă vĕdêndŭ că nu li se dă voie luă cererea lorŭ, vor fugi împreună şi vor trece peste hotarŭ într'altă ţeră, şi se vor cununa, şi pe urmă se vorŭ întórce eară'şĭ la locŭlŭ lorŭ, orĭ unde, şi când se vor afla şi se vorŭ prinde, să se desparţă, şi copiiĭ să rămâe toţĭ în partea ţigănească. Iarŭ cândŭ stăpânulŭ vre unuĭ ţiganŭ saŭ ţigancă, pentru lăcomie de interesŭ prin a sa voinţă va îndemna, saŭ va mijloci cu chipurĭ de meşteşugŭ, ca să se cunune ţiganu saŭ ţiganca luĭ, cu partea moldovinéscă, dovedindu-se o faptă ca acésta, eară'şĭ să se despartă, şi copiiĭ toţĭ se remăe în partea ţigănéscă, eară stăpânulŭ părţiĭ ţigănescĭ se fie îndatoritŭ a rămâne păgubaşŭ de robulŭ saŭ róba sa, vĕnd̆indu-se la mezatŭ ţiganul saŭ ţiganca ce se vorŭ cununa cu acestŭ chipŭ, dinpreună cu toţĭ copiiĭ, şi bani câţĭ vor cuprinde, să se dea la facerea podurilorŭ; earŭ preotulŭ ce va face acestŭ felŭ de cununie, dovedindu-se că aŭ ştiutŭ pricina şi aŭ cununatŭ împrotiva hotărăreĭ, să se canonisască cu lipsire din vrednicica preoţieĭ, precumŭ maĭ susŭ s'aŭ arătatŭ.

I.) Pentru impărţelele de ţiganĭ ce s'aŭ făcutŭ până a-

www.dacoromanica.ro

cumŭ la hotărârea acésta, după obiceiulŭ ce s'aŭ urmatŭ din vechĭu, cumŭ şi pentru partea moldovinească, ce s'aŭ însoţitŭ până acum prin cununiĭ cu partea ţigănéscă, fiind şi hotărâtĭ prin hrisóve Gospod, că unŭ moldovanŭ de va primi să ea ţigancă saŭ moldovancă ţiganŭ, se rămâe robĭ ca niştе ţiganĭ, la care de vreme că până acum aşa s'aŭ urmatŭ, întru aceeaşĭ hotărâre şi orânduială găsimŭ cu cale ca să rămâe atât împărţelele ce aŭ apucatŭ a se face până acum, cât şi însoţirile părţeĭ moldovineştĭ cu partea moldovinéscă ce s'au făcutŭ până la acestă hotărare. Iar de acumu înainte tote să se păzască şi să se urmeze, fără strămutare de-apururea, dupa chipurile ce s'aŭ arătatŭ şi s'au hotăritŭ maĭ susu.

Prea înălţate domne! dupa cumu aŭ luminatŭ Slàvitulŭ Dumneḑeu cugetul nostru la acéslă aşeḑare, ce s'aŭ făcut cu sfatu de obştie, aşa amu socotitŭ că este cu cale a se ţinea şi a se păzi de către toţĭ, care fiindu pentru odihna şi îndestularea dreptăţiĭ tuturorŭ, să rămâe ca o pravilă statornică şi nestrămutată. Iarŭ hotărârea cea desăvârşitu rămâne la înalta înţelepciune a măriеĭ tale.

1785 Septemvrie 12.

Ai înălţimii tale către Dumneḑeŭ smeriţi rugători: Gavrilŭ Mitropolitŭ Moldoveĭ, Leon Episcopu Romanuluĭ, Iacob Episcopu Huşului.

Egumenii: a Treĭ Erarhilor, u Dobrovăţului, a Bărboiului şi a Sf. Ioan.

Urméză şi iscăliturile a 20 boerĭ marĭ.

(Pe această Anafora s'aŭ pusŭ în susulŭ eĭ, următórea aprobaţiune domnească, spre întocmaĭ urmare:)

www.dacoromanica.ro

NOĬ ALESANSRU IÓN MAVROCORDAT VVD

Boj, Milost, Gospodar Zemliĭ Moldavscoĭ.

După ce s'aŭ cetitŭ anaforaua aceasta, stătutam şi însumĭ domuia me de amŭ făcutŭ cercetare pe amăruntul, cu cea maĭ mate luare aminte tuturor punturilor ce se arată pre largŭ maĭ jos, şi aflânduse socotinţa de obştie a Preaosfinţieĭ sale părintelui Mitropolitul, i a celorlalţĭ sfinţĭ Arhiereĭ, i Arhimandriţi, Egumenĭ, cum şi a tuturor D-lor sale Veliţilor boerĭ, cu toată dreptatea şi buna orânduială, aşeḑată spre odihna tuturor la pricinile ţiganilor, pentru aceea iată dar domnia me întărim tóte punturile aceste, şi hotărîm ca să se urmeze de cătră toţĭ de obştie în ţara acésta, după punturile ce sumtŭ scrise maĭ jos, la tóte pe deplin, păzinduse ca o pravilă, şi nestrămutatŭ în vecĭ; întărinduse anaforaua aceasta cu a noastră domnească iscălitură şi pecete. 1785. Noemvrie 10.

(*iscălitŭ*) *Noĭ Alicsandru Ioan Mavrocordat Voevod.*

(*L. P.*)

Procitohŭ vel Clucerĭu.

S'aŭ trecutŭ la condica Divanuluĭ.

Andreĭ Izbaş Condicar.

Această Anafora este scrisă pe hărtie în lungime de unŭ cotŭ, şi deasupra eĭ se află încuviinţarea domnéscă. Originalul l'am dat Arhivei Statuluĭ spre păstrare.

T. C.

www.dacoromanica.ro

NOĬ MATEĬ GHICA VOEVOD.

Boj. Milost. Gospodar Zemliĭ Moldavscoĭ.

Insciinţăm domnia me, cu acestŭ hrisovŭ al domnieĭ mele tuturor cuĭ se cade a şti, că însciinţindune domnia noastră de la sfinţiea sa Preaosfinţitul Mitropolitŭ al ţăreĭ Chir Iacovŭ, al nostru prea cinstitŭ părinte duhovnicescŭ şi de la toţĭ Veliţiĭ boerĭ, precum că aice într'această ţară s'aŭ obicinuitŭ, atâtŭ partea politicească cât şi partea bisericească, la toate tocmelele ce facŭ unĭĭ cu alţiĭ, cât şi slugele, năimiţiĭ, păstoriĭ, când îĭ tocmescŭ cu simbrie, şi alte pricinĭ ca aceste tóte le facŭ fără de scrisóre şi fără de marturĭ, şi când se întâmplă între unĭĭ ca aceştia vre o pricină de giudecată, n'aŭ cu ce a se dovedi unul cu altul, şi judecătoriĭ încă n'aŭ de unde se lumina nefiindŭ nicĭ scrisóre, nicĭ marturĭ, pentru care cele maĭ multe giudecăţĭ nu se potŭ îndrepta într'altŭ chip, fără numaĭ cu jurământŭ, orĭ cu cărţĭ de blăstăm, şi aşa pe toate ḑilele pieru multe suflete după cum se vădŭ, că ţinterimurile bisericilor se află pline tot de oameni afurisiţĭ, căcĭ unĭĭ pentru săracie, iar alţiĭ nesciindŭ ce este jurământul îndrăznescŭ de giură, şi aşa unĭĭ de la alţiĭ se îndeamnă a împlini acestŭ păcatŭ al jurământuluĭ care

www.dacoromanica.ro

este lepădare de Dumneḑeŭ, care pentru aceasta dacă ne-am înscliinţatŭ domnia noastră, n'am suferitŭ a se mai urma de acum înnainte aceasta cu jurământu.

După cum şi alte lucrurĭ multe şi bune le-am pusŭ la bună rânduială şi îndreptare, aşa şi pentru tocmelele între ómenĭ, într'acest chipu am făcutŭ hotărâre dinpreună cu Preaosfinţitul Mitropolitŭ şi cu tot sfatul Veliţilor boerĭ cum vom arăta mai jos; de acum înnainte orĭ cine, ar ave a face tocmală cu altŭ omu. orĭ parte bisericească orĭ boerĭ, orĭ neguţitorĭ saŭ orĭ cine, saŭ banĭ în datorie să deie, datorĭ să fie tocmala ce va face saŭ cu slugile lor, saŭ cu argaţiĭ lor, saŭ cu nainiţiĭ lor, saŭ cu păstoriĭ lor să o facă cu zapise, şi încredinţate zapisele cu 2, 3. marturĭ, de la orĭ care lucru mare. până la cel mai micŭ.

Pentru ca să lipsiască jurământurile şi cărţile de blăstămŭ, şi pierderea cea de suflete. şi de vreme că toţĭ năimiţiĭ şi mai vârtosŭ, argaţiĭ, păstoriĭ, sunt oamenĭ proştĭ şi nu sciŭ cum să facă aşăḑărĭ şi tocmele ca aceste cu scrisorĭ, şi cu marturĭ, datorĭ să fie mai multŭ stăpâniĭ acelór slugĭ, a face zapise cu rânduială şi cu marturĭ. Iară fără de zapis, hotărîmu nicĭ o tocmală să nu se mai facă, dar de ar îndrăzni cineva,

www.dacoromanica.ro

a face tocmele fără zapise şi s'ar întâmpla să iasă la vr'o judecată să nu i se ţie în samă, şi să se şi pedepsască pe unii ca aciea ;—şi pentru ca să fie şciută hotărârea aceasta de toţi, s'aŭ scrisŭ osebite cărţi şi pe la Ispravnicii de pre la ţinuturi se dete a înţălege ca fiesce care parte, aşa să urmeḑe.

Şi s'aŭ scrisŭ hrisovul acesta şi s'aŭ datŭ să stee la sfânta Mitropolie ;—şi care aceasta este credinţa domniei mele de mai sus scrisă: *Ion Matei Ghica Voevod*, şi credinţa a pré iubiţi fii domniei mele, *Grigorie Voevod*, şi *Gheorghie Voevod*, şi *Neculai Voevod*, şi credinţa a cinstiţi şi credincioşi boerilor domniei mele cei mari, D-lor Ioan Bogdan vel Logăfătŭ, Manolachi Costachi vel vornicŭ de ţara de jos, i Mihalachi Sturza vel Vornicŭ de ţara de sus, i Enachie Suţu Hat. i Părcălabŭ Sucevei, i Alecsandru Suţu vel Post. i Ion Paladi vel Spat. i Vasilie Roset vel Vist. i Ion Cantacuzino vel Ban, i Costantin vel Căminar, i Ilie Costachi vel Pah. i Stefan Sturza vel Stolnicŭ, i Iordachi Hrisoscul-Leo vel Comis, şi credinţa tuturor boerilorŭ mari şi mici. Şi s'aŭ scrisŭ hrisovul acesta întru al triele an al domniei mele. 7263 luna August 1.

Ion Matei Ghica Voevod.

(L. P.) *Procit. Iordachi Bogdan vel Logofăt.*

S'aŭ trecutŭ la condică de al 3-le Logofăt.

www.dacoromanica.ro

Acestŭ Așeḑământŭ in original scrisŭ pe hărtie mare groasă, l'am hărăzit Arhiveĭ Statuluĭ. *T. C.*

NOĬ SCARLATŬ ALECS. CALIMAH VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domn Ţeriĭ Moldoviĭ.

Nu numaĭ întru neapărata datorie a oblâduiriĭ. darŭ maĭ cu deadinsulŭ din însuș a nóstră sufletéscă râvnă, din césulŭ ce prin Dumnezeeasca Pronie ni s'aŭ încredinţatŭ acum de al doile ocârmuirea ţăriĭ aceștiea a Moldavieĭ, ne-am sirguitŭ a aduce în cea maĭ bună rânduélă tóte acele prin care urméză folosulŭ obșieĭ, și a dizrădăcina cu totulŭ cele care din întâmplarea vremilorŭ aŭ ajunsŭ a se urma cu asuprire și neodihna supușilorŭ, jărtfindŭ fără pregetŭ tótă socotinţa, și dreptele măsurĭ întru acésta, precum aevea s'aŭ văḑutŭ.

Așa darŭ pe lângă altele, luândŭ în socotinţă și pentru slujba goștiniĭ, una din rusumaturile ţăriĭ cuviinciósă domnieĭ, că din vechime fiind legiuită prin hrisóve Gospod, cu legăturĭ de blăstămŭ, a se strânge numaĭ câte patru parale și un ban de óe, de la toţĭ locuitoriĭ ţăriĭ, ce suntŭ supușĭ plăţiĭ acestuĭ rusumatŭ a goștiniĭ. Dapă vreme adecă din epoha răzmeriţiĭ trecute, prin

www.dacoromanica.ro

dezlegarea acelui blăstămŭ de cătră Mitropolitulŭ şi clirosulŭ de atuncea, suptŭ cuvântulŭ neapăratelorŭ trebuinţe obşteşti, precum ţinerea menzelurilorŭ ţăriĭ, s'aŭ sporitŭ de cătră ocârmuirea acei vremi, baniĭ goştiniĭ, încă cu treĭ parale şi doĭ baniĭ de óe, peste patru parale şi un banŭ, legiuiţi de maĭ înainte, făcânduse strângerea goştiniĭ câte optŭ parale de tótă óca, şi urmâudŭ acésta pănă la aşăzarea birului ce s'ŭ făcutŭ ţăriĭ în luna trecută Iunie 1814, pentru ne aflarea altei mijlociri întru întimpinarea trebuinţelorŭ. spre care slujia stringerea acestui sporiŭ de goştină.

Iarŭ de la epoha aceştiĭ aşăzăriĭ, neputândŭ fi priimitŭ cugetului nostru a legiui strângerea maĭ multŭ acestui sporiŭ, ca un lucru împrotiva vechiĭ obicinuinţi ce aŭ fostŭ legiuită prin hrisóve cu legăturĭ de blestem, şi asupritoriŭ locuitorilorŭ ţăriĭ. Am hotărâtŭ contenirea acesteĭ urmăriĭ, precumŭ prin obştésca anafora a aşăzăriĭ birului întărită de domniea me, pre largŭ se arată. După care rămăindŭ întru neîmplinire numaĭ obştésca casa răsurilorŭ de unde se împartŭ lefile tuturorŭ celorŭ ce se află în slujba pământului. Din domnésca nóstră poroncă cu adunarea d-lorsale boerilorŭ ţăriĭ, luândusă sama şi acesteĭ casă şi făcândusă socotinţi alcătuitóre

www.dacoromanica.ro

și pentru buna rânduélă și urmarea ei, s'aŭ găsitŭ suma neagiunsă după iraturile aceștiĭ casă, cele până la sfârșitulŭ lui Noemvre anuluĭ 1814.

Acestŭ neajuns fiindŭ neaparatŭ a se plăti, și alt chipu neputândusă găsi de întâmpinare, după tótă socotința și chibzuința d-lorsale boerilorŭ, de câtŭ numaĭ mijlocului acestuĭ sporiŭ de goștină a se strânge, adecă numaĭ odată în goștina anuluĭ următoriŭ 1815, precumŭ iarăși prin anaforaoa d-lorsale din 23 Decev. anuluĭ 1814, prelargŭ se arată. Aŭ trebuitŭ a uni hotărârea nóstră cu socotința d-lorsale boerilorŭ spre vindecarea neagiunsuluĭ aceștiĭ casă, atâtŭ ca pentru un lucru obștescŭ și neapăratŭ trebuincios, câtŭ și pentru că acestŭ neajunsŭ urmează încă din vremea de maĭ înnainte a așăzăriĭ birului, și așa s'aŭ și urmatŭ.

Acum darŭ de vreme ce cu strângerea sporiuluĭ pomenitŭ de goștină a anuluĭ curgătorŭ s'aŭ împlinitŭ și neagiunsul pomenitŭ a caseĭ răsurilorŭ de plinŭ, (care casă apoĭ pentru vremea viitóre este pusă în rânduélă întru potrivirea iratuluĭ cu mastrafu) închizindusă de acum înainte de istovŭ drumul strângeriĭ acestuĭ sporiŭ. Iată prin acestŭ al nostru domnescŭ hrisov întărim hotărârea nóstră cea încă din vremea așăzăriĭ birului,

www.dacoromanica.ro

ca de astăḑi înainte şi în veci, adăogirea ce s'aŭ urmat la goştină câte trei parale şi doi banĭ de óe, peste patru parale şi un ban legiuiţi aĭ goştinii, să contenéscă şi să lipséscă cu totulŭ, neîmplinindusă maĭ multŭ suptŭ nicĭ un felĭu de cuvântŭ, saŭ întâmplare; ce banii goştinii să fie numaĭ patru parale şi un ban de óe, precum din vechime aŭ fostŭ legiuiţi fără cea maĭ mică sporire

Şi spre tótă tăriea şi întocmaĭ urmare, s'aŭ înputernicitŭ hrisovulŭ acesta, cu însuşi a nóstră iscălitură şi pecete, întru care rânduimu ca Preosfinţiea sa părintele Mitropolitul, cu iubitoriĭ de Dumneḑeŭ Episcopiĭ ţăriĭ să lege maĭ josŭ cu straşnicŭ blestăm curmarea împliniriĭ acestuĭ sporiŭ de veci, şi legiuire a rămâne strângerea baniloru gostinii, în patru parale şi un banŭ de óe, precum din învechime s'aŭ obicinuitŭ, care legătură de blestămŭ prin lucrarea nóstră se va întări şi de cătră însuşi biserica cea mare a Răsăritului, prin osăbită scrisóre a presfântului Patriarhŭ, a tótă lumea. împreună cu soborulŭ. Şi atâtŭ hrisovulŭ acesta cu legătura Arhiereiloru ţerii, cum şi întăritura blestămului, de la biserica nóstră cea mare a Răsăritului, să stee deapururea la sfânta Mitropolic a Moldavieĭ, pentru cea nestrămutată în veci urmare întru acésta.

www.dacoromanica.ro

S'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta la scaunulŭ Domniei mele în oraşulŭ Iaşiĭ, întru cea de adoua domnie a nóstră la Moldaviea, în anulŭ al treile. 1815 Iunie 20.

Noi Scarlatŭ Alecsandru Calimah Voevod.

(L. P.)

(*Urmézĕ şi iscăliturile a 17 óoerĭ mari. din care Iordachi Rosetŭ vel Vistŭ. procitoh.*)

(*Iată maĭ în giosŭ şi legătura arhierésc spre ţinerea cu sfinţenie acelorŭ cuprinse în hrisovulŭ acesta.*)

De vreme ce dreptŭ şi cu iubirea de ómenĭ pentru binele de obştie, aŭ socotitŭ prea înalţatulŭ nostru domnŭ împreună cu totŭ sfatul, în pricina adaosuluĭ ce s'aŭ fostŭ făcutŭ în vremea trecutuluĭ rezboiŭ la slujba goştiniĭ, peste aşăzământulŭ ce aŭ fostŭ din vechiŭ, legatŭ cu blăstăm, ca iarăşĭ să se păzască acea din vechiŭ luare a banilorŭ goştiniĭ de la aceĭ ce plătescŭ, fără adăogire vre o dată nici macarŭ de un ban, suptŭ nicĭ un cuvântŭ. Care spre a se păzĭ cu nestrămutare, s'aŭ şi înoitŭ vechiulŭ acela aşăzământŭ prin acestŭ luminatŭ hrisovŭ al înălţimiĭ sale. În care pricină s'aŭ adusŭ de le Présfântulŭ a tótă lumea Patriarhŭ şi osăbită soborcicéscă carte cu legătură de blăstăm precum maĭ susŭ se cuprinde.

Iată că şi smereniea nóstră împreună cu prea iubiţĭ în Hs. fraţĭ Episcopiĭ aĭ ţăriĭ, pre toţĭ aciea cariĭ s'arŭ ispitĭ vre odată a pune la cale, saŭ a sfătui saŭ de totŭ a strica acéstă prin domnescŭlŭ hrisovŭ aşăzată dréptă şi cu iubire de ómenĭ hotărâre, orĭ ce ipochimen arŭ fi, saŭ din ceĭ bisericeştĭ saŭ din ceĭ politiceştĭ, pecetluim : şi cu înfricoşatŭ blăstemŭ îĭ legămŭ şi ţicemŭ : ca pe unĭĭ ca aciea întunericul să'ĭ acopere, săgeţĭ cumplite să între

www.dacoromanica.ro

în inimile lorŭ, obrazăle lorŭ să se umple de necinste, averea lorŭ să fie spre cea desăvârşitŭ pierdare şi peire, lipsindusă de totŭ feliulŭ de procopsală, şi ţilele lorŭ să fie cu totulŭ întru împuţinare, de tóte ale lorŭ cele văḑute, ca de averea dreptuluĭ lovŭ diavolul să se atingă, oftândŭ şi tremurândŭ târândusă pre pământŭ; ca Cainŭ să fie în tótă viéţa lorŭ, moştenindŭ şi bubele luĭ Giezĭ; femeile lor să rămâe văduve, şi copiiĭ lorŭ săracĭ şi cerşătorĭ şi lipsiţĭ de totŭ feliulŭ de procopsele în tótă vieaţa lorŭ, şi în grabă judecata luĭ Dumneḑeŭ să'ĭ ajungă la cele văḑute de ochiĭ lorŭ.

Iarŭ carii vorŭ păzi cu dreptate pentru acestŭ bine de obştie, hotărârea acésta ce se cuprinde maĭ susŭ, prin acestŭ luminatŭ hrisovŭ, care cu bună rânduélă şi aşăzământŭ s'aŭ făcutŭ, ne atingândusă şi ne ispitindusă întru câtŭ de puţinŭ a strica, ce maĭ vârtosŭ a sta, spre a se păzi cu nestrămutare, uniĭ ca aciea nu numaĭ cu cele drepte şi orânduite venituri, cu care aŭ să se împărtăşască spre răsplătirea ostenelilorŭ sale, să se învrednicéscă a se folosi spre buna întemeere şi sporirea caselorŭ sale, ce să fie şi ertaţĭ de Domnulŭ Dumneḑeŭ învrednicinduĭ cu îndurările sale cele bogate de amândoue fericirile, şi de smereniea nóstră blagoslovitĭ în vecĭ, amin.

1816. Aprilie, 30.

(L. P.)

(*iscăliţĭ*:) *Veniamin Mitropolitŭ Moldoveĭ. Gherasimŭ Episcopŭ Romanuluĭ. Meletie Episcopŭ Huşuluĭ.*

Hrisovulŭ acesta este scrisŭ pe hârtie în mărime de unŭ cotŭ şi ceva. Originalulŭ l'am dăruitŭ Arhiveĭ Statuluĭ. T. C.

www.dacoromanica.ro

NOĬ GRIGORIE IOAN CALIMAH VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ ţerĭĭ Moldoveĭ.

Precum soarele răsărindŭ luminează pre toţĭ, şi cu razile sale cele strălucitóre ce sunt spre deosebirea altor luminĭ a crugulŭĭ cerescŭ, isvorăsce şi dărnesce tuturor celor de supt dânsul, împlinirea bunătăţilor ce sunt spre îndestularea şi înfrumuseţarea a tót lucrul; aşa şi domniĭ încredinţându-se cu oblăduirea, datorĭ sunt a creşce cele folositoare şi a întemeea pre supuşiĭ seĭ întru bună petrecerea obiceiurilor bune, şi spre folosul obştieĭ, şi asupra buneĭ orănduele ce va aşeḑa să întăréscă ca o pravilă nestrămutată a se păzi, şi a se urma întocma pururea, atâtŭ de însuşĭ orănduitoriulŭ ce aŭ aşezatŭ, cât şi de ceĭ ce după vremĭ vorŭ ajunge la stema ocărmuireĭ noródelor aceluĭ locŭ în urma sa, şi spre a face să fie statornicĭ, trebueşte să păzască dreptatea cătră toţĭ supuşiĭ sĕĭ, care este temeiul buneĭ ocărmuirĭ, precum este însuşĭ de sine poroncă Dumneḑeească, cătră ceĭ ce i'aŭ alesŭ Proniea Sfinţieĭ sale a fi stăpânitorĭ de noróde.

Deci dar vedem pre toţĭ câţĭ din ocărmuitorĭĭ de noróde aŭ păzitŭ acéstă sfântă dumne-

www.dacoromanica.ro

ḑească poroncă, că s'aŭ silitŭ a afla tóte chipurile dreptăţiĭ, şi la fieşte ce pricină, şi le-aŭ întăritŭ cu pravilă nestrămutată, lăsândŭ ca o oglindă urmaşilorŭ sĕĭ, faptele cele bune şi dreptatea ce aŭ păzitŭ în vremea stăpăniriĭ lorŭ, cu care aŭ adusŭ pre supuşiĭ sĕĭ la vârvulŭ fericiriĭ cu bună petrecere. Indemnându-se şi alte némurĭ a veni spre locuinţa acelĭ patriĭ, întru atâta cât şi cele maĭ selbatece locurĭ ale ţĕriĭ le aŭ domesnicitŭ cu locuinţă de familiĭ, nu numaĭ a ţĕrilor ce se megieşescŭ, ce şi acelor maĭ depărtate, şi unul altuea răvnindŭ s'aŭ împodobitŭ acea patrie întru atâta cât de unde era sălaşŭ fiecărorŭ selbatece, s'aŭ făcutŭ sate, târgurĭ, şi oraşe, spre locuinţa şi desfătarea ómenilorŭ.

Acestora dorindŭ şi domniea me a urma, din césulŭ ce Sfântulŭ Dumneḑeŭ aŭ bine voitŭ a ne alege cu a sa sfântă Pronie ca să fimŭ aşeḑaţĭ éră'şĭ la scaunulŭ domnieĭ aceştiĭ de Dumneḑeŭ păzită creştinéscă ţéră, şi a nóstră părinţască patrie. Cugetul nostru aŭ fostŭ ca să aducemŭ starea eĭ la cea maĭ desăvărşită întemeere şi fericire, şi n'amŭ pregetatŭ a pune tótă silinţa nóstră ca să disrădăcinămŭ obiceiurile cele rele şi netrebnice şi păgubitóre de obştie ce se urma; şi chemândŭ ajutorul Présfântuluĭ Dumne-

www.dacoromanica.ro

ţeŭ, d'intru adâncul inimiĭ nóstre şi cu norocirea îmmulţituluĭ întru anĭ, prea înaltuluĭ, preslăvituluĭ şi preputerniculuĭ nostru împăratŭ; amŭ aşeţatŭ obiceiurĭ bune şi folositóre de obştie, poftind din totŭ sufletul nostru ca să vedemŭ starea ţĕriĭ şi a locuitorilorŭ eĭ ajunsă întru tótà fericirea şi mulţămirea, care nădăjduimŭ cu ajutorulŭ luĭ Dumneţeŭ să vedem, şi rodurile silinţiĭ nóstre precum ne făgăduescŏŭ semnele începăturiĭ ce s'aŭ făcutŭ cu venirea spre locuinţa aceştiĭ ţĕrĭ, câte-va familiĭ de strĕinĭ, aşeţându-se cu tótă odihna şi întemeerea lorŭ; şi încă ne-putêndu-se odihni inima nóstră cu milele ce amŭ arătatŭ, pus'amŭ domniea mea tótă silinta ca să aflămŭ ce chipŭ de supărare arŭ fi maĭ remasŭ, care să nu fie pusă la bună orînduĭală cu odihna şi mulţămirea tuturorŭ de obştie, şi cu neadormiţi ochi fiindŭ asupra aceştiĭ cercetărĭ, amŭ aflatŭ slujba goştiniĭ care se obicinuise de mulţi anĭ, de se urma, câte 5 parale vechĭ de oae, cu care somă pricinuia împiedecare la mulţi din ceĭ ce le era voinţa a ţine acestŭ felŭ de bucate, socotindŭ o greutate ca şi slujbele ce se urma maĭ înnainte cu nume de văcăritŭ;—cum şi mulţi din ceĭ streinĭ ce le este hrana cu acestŭ felŭ de bucate a oilorŭ, care doresc̆ŭ a veni

www.dacoromanica.ro

cu locuinţa în pământulŭ acesta. (Unde se păzesce dreptatea şi milostivirea.) Şi cu pricina someĭ ce era la goştină se împedeca din gândulŭ şi voinţa lorŭ.

Pentru acésta dar n'am putut suferi maĭ mult să se urmeze acéstă slujbă, cu suma ce s'aŭ arătatŭ că se urma de mulţĭ anĭ, şi maĭ vârtosŭ une orĭ şi cu adaosŭ, ce precumŭ alte rânduelĭ ale dăjdilor, prin osteneala ce amŭ pusŭ s'aŭ aşedatŭ, de se urmează cu odihna şi mulţămirea tuturorŭ de obştie. Iată s'aŭ hotăritŭ şi s'aŭ aşedatŭ, să fie şi slujba goştiniĭ câte ḑece banĭ nuoĭ de oae, şi ca să fie păzită şi ne-strămutată deasupra ţĕriĭ mila acésta, s'aŭ întăritŭ cu hrisovul acesta. Prin care poftimŭ domniea me şi pre alţĭ luminaţĭ domnĭ, pre care îĭ va milui Dumneḑeŭ cu domniea ţĕriĭ aceştiea în urma nóstră, ca să nu strice, nicĭ să strămute acéstă milă, ce maĭ susŭ se arată, care este spre întemeerea, împodobirea, şi înmulţirea locuitorilor ţĕriĭ aceştiea, ce maĭ vârtosŭ să întăréscă pentru a Domniilor sale vecĭnică pomenire. 1768. Ghenar.

Noĭ Grigorie Calimah Voevod.

(L. P.)

Procit Constantin Sturza vel-Vist.

Hrisovulŭ acesta este cu scrisóre veche, dară lămurită pe hârtie, în mărime de unŭ cotŭ şi ceva. Originalulŭ se păstréză în Arhiva Statului, unde l'am depusŭ. T. C.

www.dacoromanica.ro

NOĬ ALESANDRU IÓN CALIMAH VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domn ţeriĭ Moldoviĭ.

Din césul ce din Dumneḑeésca Pronie ne'am orânduitŭ domn şi oblăduitoriŭ ţĕriĭ aceştiea a Moldoviĭ, socotindŭ neaparata datorie ce are un stăpănitoriŭ a preveghe spre cele de trebuinţa obştiĭ, totŭ scopulŭ şi cugetul domnieĭ mele aŭ fostŭ şi este să ne silimu cu tótă vărtutea, nu numaĭ ca unŭ domnŭ şi stăpânŭ, ce şi ca unŭ părinte aceştiĭ patriĭ, ca prin ajutoriul milostivuluĭ Dumneḑeŭ după râvna ce avem, să aducem la bună stare tóte acele ce întâmplarea aŭ adusŭ a se afla întru neplăcută rânduélă şi pricinuitóre de supărare şi neodihna obştiĭ, care după ce cu vrerea luĭ Dumneḑeŭ amŭ venitŭ la părintesculŭ şi domnesculŭ nostru scaun, între altele luatam sama că nicĭ curţĭ pentru şederea domnilorŭ nu se află, fiindŭ că din întâmplare aŭ arsŭ şi s'aŭ stricatŭ cu totul, şi nu puţină supărare se pricinueşce boerilor, şi altora luându-lise casele pentru şăderea Domnilorŭ, neavându unde eĭ să şadă.

Decĭ socotindŭ domniea me că acésta este cea maĭ întâĭ trebuinţă de a se pune la cale, pentru ca şi Domniĭ să aibă unde se şază, şi supărarea a se lua casele unora şi altora pentru şâderea domnieĭ să lipsască, n'amŭ lăsatŭ a nu cerca tóte chipurile ce s'arŭ pute afla maĭ lesnitóre spre punerea la cale a aceştiĭ neurnite trebuinţă, şi după tóte cercările ce s'aŭ făcutŭ, fiindŭ că a se face la locŭ curţile vechi, trebuea o mare cheltuélă ;—altŭ maĭ lesnitoriŭ chipŭ nu s'aŭ găsitŭ fără numaĭ cu bună învoélă s'aŭ cumpăratŭ de la al nostru cinstitŭ şi credinciosŭ boeriŭ

www.dacoromanica.ro

D-luĭ Costachi Ghica Hat: casele D-sale cu locul lorŭ de lângă sfântulŭ Spiridonŭ, şi s'aŭ maĭ cumpăratŭ şi de la al nostru cinstitŭ şi credinciosŭ boeriŭ D-luĭ Lupul Balş biv vel Spat. casele D-sale cu locul celor ce sunt alăturea cu casele D-sale Hat. şi nefiindŭ din destul numaĭ odăile ce se află într'acéstă casă spre a şăde cu odihnă, s'aŭ mai făcutŭ şi alte case alăturea cu aceste, şi s'aŭ maĭ cheltuitŭ şi cu meremetulŭ celorŭ cumpărate nu puţinĭ banĭ, care casă s'aŭ socotitŭ şi s'aŭ hotărâtŭ ca să rămâe de acumŭ înainte de apururea curţi domneştĭ.

Insă după ce s'aŭ găsitŭ chipulŭ acesta şi s'aŭ pusŭ la cale într'acestŭ chipŭ, cercândusă şi chipulu spre plata acestorŭ banĭ, macarŭ că la o trebuinţă ca acésta este datorie a tuturorŭ locuitorilorŭ ţerii, care trebuea să ésă o dare pe ţară, darŭ fiindŭ că ţara în vremea acésta se află însărcinată cu multe şi grele havalele, spre săvârşirea împărăteştilorŭ poroncĭ, nu s'aŭ pututŭ a se maĭ însărcina iarăşĭ ţara, şi cu plata acestorŭ banĭ, ce cu sfatulŭ de obştie s'aŭ socotitŭ ca acumŭ la slujba vădrărituluĭ anuluĭ acestuea 1795, afară de optŭ banĭ vechi, obicinuitulŭ vădrăritŭ, şi afară de câte un banŭ noŭ de vadră, banulŭ miliĭ, să se maĭ ĭea încă, câte doĭ banĭ nuoĭ de tótă vadra, pe totŭ vinul ce se ea vădrăritŭ, cu care banĭ ce se vorŭ stringe să se plătéscă casele ce s'aŭ cumpăratŭ, şi casele ce s'aŭ făcutŭ, şi meremetulŭ ce aŭ fostŭ trebuitoriŭ la casele cumpărate, şi iarăşĭ le dăruimŭ ţăriĭ pentru ca se fie de apururea curţi domneştĭ, fiindŭ pentru odihna şi celora

www.dacoromanica.ro

din urma noastră luminaţi domni. Însă aceştĭ câte doĭ banĭ la vadră să se ea numaĭ acumŭ într'acestŭ anŭ, pentru că trebuinţa aŭ silitŭ a se lua, ne găsindusă altŭ chipŭ maĭ lesnitoriŭ; iară de acumŭ înainte nicĭ în vremea domnieĭ noastre, nicĭ în urma nóstră, în vremea altorŭ luminaţi domnĭ, să nu se maĭ ea, ca un lucru ce este peste vechiulŭ obiceiŭ, şi videratŭ că póte să aducă şi păgubire Visterieĭ, căcĭ adăogândusă plata vădrăritului, apoĭ ceĭ cu viile ne cunoscândŭ folosŭ, trebuea să le lasă nelucrate, şi ceĭ care vorŭ ave scoposŭ de a maĭ face vie să continéscă, şi în locŭ de folosŭ Visterieĭ, se va pricinuĭ maĭ multă scădere.

De care poftim domniea me şi pe alţĭ fraţĭ luminaţi domnĭ, pe carii Sfântul D-ḑeŭ îĭ va orândui în urma nóstră la domniea aceştiĭ ţărĭ, ca să nu socotéscă ca un obicinuitŭ lucru luarea acestorŭ câte doĭ banĭ, căcĭ de cătră Noĭ nu pentru altŭ sfârşitŭ s'aŭ luatŭ, ce numaĭ pentru arătata de susŭ trebuinţă, care cu altŭ chipŭ nu s'aŭ pututŭ pune la cale, întâmplânduse într'o vreme ce era atâtea havalele şi poroncĭ împărăteştĭ şi lipsă în ţară.—Scrisus'aŭ hrisovulŭ acesta la scaunul domnieĭ mele, în oraşulŭ Eaşiĭ, întru cea din tăĭ domnie a nóstră la Moldaviea în anul din tăiu. La letŭ 1795. Sept 3.

Noĭ Alexandru Iónŭ Calimahŭ Voevodŭ

(L. P.)

Iordachi . . . . vel-logofătŭ Procitoh.
Iordachi Roset vel Vistŭ Procitoh,

S'aŭ trecutŭ la condica Visterieĭ: Costantinŭ Burchi Cluc.

Hrisovulŭ acesta este scrisŭ lămuritŭ pe hârtie de un cotŭ. Originalulŭ este datŭ de mine Arhiveĭ Statuluĭ. T. C.

www.dacoromanica.ro

NOĬ ALEXAN. CONST. MORUZ VVD.

Boj Milost. Gospodar Zemlĭ Moldavscoĭ.

Cercetănduse de cătră însumĭ Domniea me această sobornicească hotărire, s'au aflat că este pre cu cale, şi cu dreptate, văḑinduse că priveste, numaĭ şi numaĭ la folosul patrieĭ, şi la îndămăna şi înlesnirea aflăreĭ trebuincioaseĭ cherestele pe la sarhaturĭ şi la Ţarigrad, cum şi la împlinirea dreptăţiĭ ce trebuea să aibă ceĭ ce au moşiĭ cu păḑurĭ, să'şĭ ea dreptul venit, precum aseminea ĭau şi ceĭ ce au mosiĭ la cămpu; deci dar ca pe o dreaptă aşeḑare hotărăm domniea me întocma aseminea să urmeḑe, cum pre larg maĭ jos în anaforaoa aceasta se cuprinde, păḑindusă nestrămutat în veci, ca o folositoare si dreaptă pravilă a pămăntuluĭ la care poroncim domniea me, D-lor voastre veliţi Logofeţi, îndată să se scrie cărţile domnieĭ mele pe la toate ţinuturile spre înstiinţarea şi păḑirea de obstie a acestiĭ folositoare pravilĭ, pe lăngă care cărţi să se deie şi osebite cărţile domnieĭ mele, la măna celor ce vor ave păḑurĭ pe moşiile lor, ca după hotărirea aceasta, să se urmeḑe nestrămutat;— iar care din locuitorĭ, ar urma împrotivă, să se pedepsască spre pilda altora. Deci s'au întărit anaforaoa aceasta cu a noastră dom-

www.dacoromanica.ro

nească iscălitură şi pecete. 1792. Noemb. 28.

(Iscălit.) Noi Alecsandru Cost. Moruz Voevod.

(L. P.)

Prea Înalţate Doamne.

Prin domnească ţidulă ni se poronceste ca adunăndune la un loc să socotim în ce chipu să se urmeţe, pentru codrii întregi i luncî i dumbrăvî şi rădiurî, adică căte căt să aibă a da cei ce iau chereste la stăpănii mosiilor, socotind ca nicî stăpănii se nu se păgubească de venitul moşilor, dar nicî locuitorii să nu se supere, sau să se asuprească peste dreptate, cu cerire fără rănduelă, ce şi o parte şi alta-să rămăe mulţămiţi, pentru ca să poată locuitorii a nu se lipsă pentru trebuinţa lemnelor.

Si după socoteala ce vom face în ce chipu vom găsi cu cale, pre largu să instiinţăm pe înălţimea ta.—După a înălţimeî tale poroncă adunăndune, am stătut a socoti pricina aceasta cu amăruntul şi cu toată luarea aminte, şi măcar că prin condica Visterieî se hotărăste ca numaî rediurile şi dumbrăvile se fie oprite şi apărate, iar luncile şi pădurile meree, adecă codriî, să fie neapăraţi şi sloboţî a tăea fieste cine orî ce felîu de lemnu ar vre.

Si maî ales lunca Prutuluî până acuma n'au fost poprită nicî odată, dar fiind că dintru inceput era păduri şi luncî maî multe de căt acum (după cum este stiut); la facerea condicilor nu s'au fost socotit bine cătă stricăciune de obstie au putut să pricinuiască în vremea viitóre, nepaţa şi neapărarea pădurilor, care păduri şi luncî în toată vremea fiind trebuincioasă şi de folosul obstii, se cădea să se fi pus la cale de afi şi acestea supt paţă şi apărare, a nu se strica fără de cale de cătră norod; ca în vremea

www.dacoromanica.ro

ce va ave cineva trebuință de chereste, orĭ pentru casă, sau orĭ pentru care alt lucru, să găsĭască pin pădurile de pe aproape maĭ cu eftin preţu. Iar nu după cum se urmeadă în vremea de acum : a se cumpăra cheresteaoa podurilor laşiĭ, şi altor trebuinţă cu preţu mare, afară de rănduealĕ, care scumpete nu urmeadă dintr'altă, fără numaĭ din depărtarea pădurilor, din care rea urmare ce au fost în pămăntul acesta, de a nu fi păduite pădurile, după cum pintr'alte ţerĭ, s'a i suit preţul cherestelĭĭ atăta de mare ca şi cum ar venĭ dintre'alte ţărĭ străine şi departate, care aceasta este un lucru foarte vrednicŭ de socotinţă, cum că se cade a se aşeda la o bună rănduealĕ şi padă, ca atăt în vremea de acum căt mai ales şi în vremea viitoare, să se folosască obstea cu îndestularea şi eftinatatea cherestelĭĭ prĭn aflarea cea lesnită, atăt fieste care pentru a sa trebuinţă, căt ca şi orĭ în ce vreme s'ar cere chereste, atăt aice căt şi la Ţarigrad, şi pe la sarhaturĭ; după cum împrotivă căndu nu să va face padă şi apărare pădurilor, se pricinueste greutate şi supărare obstieĭ, pentru pricinĭ ca acestea.

Întăĭ, că prin păduri se află mulţime de lemne oborăte jos de putredescu înzedar, dar locuitorii ce aduc lemne pentru arsu în foc de vănzare, ne fiind pădurile poprite caută care copaciu este maĭ bun şi maĭ dreptu şi'l tae pentru lemne de foc, despicăndul să arăte frumoase ca să poată lua preţul cel maĭ bun ; (după cum şi eu) iar nu caută să'şi încarce carăle din lemnele cele uscate ce suntu oborăte la pămăntu, fiind şi maĭ bune de arsu, dar maĭ nearătoasă, şi maĭ ales unĭĭ oboară copaci din ceĭ marĭ şi numaĭ crengile le încarcă în cară şi le aducu de le vănd în târgu ca lemne de arsu în foc, iar tulpina rămăne de putredăste în pădure înzadar, carĭĭ dint'ro tulpină ca acelea

www.dacoromanica.ro

poate să încarce 10 şi 20 care,-dar pentru ca să nu se ostinească îşi încarcă carăle numaĭ din crengĭ.

Al doilea, pentru tăetul cheresteleĭ, ce vându locuitoriĭ în târguri şi fac plute de vând la corăbiĭ, aceĭ locuitorĭ ce vând acea chereste, tae câte 10 sau şi 15 copacĭ până află un lemnu bun de le vine la măsura ce au trebuinţă, şi pentru un lemnu strică 10 şi 15, şi acele lemne ce rămânu oborâte jos, putrediescu şi se pierdu.

Al treilea de multe ori locnitoriĭ ce sunt trăitori pe lângă pădurĭ nu poartă de grijă să'şi facă fân de cu vară, şi earna îşĭ erneadă cerediĭ de vite, numaĭ cu pădurea, de rămânu copaciĭ ceĭ maĭ de treabă şi dumbrăvile, care şi acestica nu puţină stricăciune fac pădurilor, şi osăbit de acésta fac păgubire celor cu dumbrăvile, că aciea copacĭ dărmatĭ până în 20 sau 30 de anĭ nu facă ghindă cu care se hrănescu oile şi mascurii, care pe acea ghindă stăpâniĭ moşiilor în toţĭ anĭĭ ar pute lua venit de la neguţitoriĭ, ce facu turme de neguţitorie, şi într'atâta sumă de anĭ, rămânŭ stăpâniĭ păgubaşi de acel venit, ce potŭ a ave de pe ghindă.

Al patrule, mulţĭ din locuitorĭ, obicinuescu de fac curăturĭ pentru aratu şi pentru cosit fân, tăind dearândulŭ copaciĭ din pădure meree, de o facu câmpu, care acésta s'au obicinuitu peste tot lucrul, de strică pădurele numaĭ pentru că nu vor să margă la câmpŭ pentru depărtarea loculuĭ.—Maĭ sunt şi alte îndrădnele a locuitorilor de strică pometiĭ şi liveḑile, pricinuindusă tot din nepadă, care nefiindŭ voe şi poroncă de la domnie, nu s'aŭ urmatŭ până acum ; şi cu această pricină multe dumbrăvĭ şi pădurĭ şi codri mereo, aŭ rămasŭ maĭ câmpu, precum este scutŭ şi văḑutŭ de toţĭ ; că întâiŭ la ţinutul Sorocăĭ aŭ fost nisce dumbrăvĭ ca nisce codriĭ, şi

www.dacoromanica.ro

acum mai nici se cunoscŭ unde aŭ fostŭ; asemenea şi la ţinutul Covurluiului, aŭ fost căţi-va codri merci, care era fórte de trebuinţă, căci cândŭ era vre o poroncă vrednică de grăbire ca să se dea din ţara aceasta chereste pentru trebuinţa Ţarigradului, saŭ pe la sarhaturi, acolo se găsia, şi pre cu lesnire se pogora la schele, iar acum aŭ rămas câmpŭ, numai abia se cunoscŭ ciriteii, şi asemenea aŭ remasŭ şi alte păduri mari, şi lunci de pre la ţinuturi, şi de nu se va face căḑuta poprire, cu vreme nu se va afla, nici va rămâne în păduri lemnŭ trebuincios, mai ales chereste mare pentru trebuinţa Ţarigradului, şi altor Sarhaturi. Deci la o pricină ca aceasta, de cătră noi aceste chipuri de îndreptare s'aŭ găsit cu cale. precum arătăm în jos. Adecă: 1.-Se fie propire a nu se strica rediurile şi dumbrăvile supt nici unu fel de nume, ci stăpânii moşiilorŭ să le apere şi să le păḑască, şi jirul ce se face pin dumbrăvi, stăpânii aciea se fie volnici al vinde cu preţulŭ ce se vor pute învoi, la neguţitorii, şi la alţii ce facŭ turme de mascuri, iar fără de învoiala stăpânului moşiei, de va cuteḑa cineva să mănânce jirul cu mascurii, saŭ cu oile luĭ, saŭ să taie copaci ce potŭ fi trebuincioşi pentru chereste, să se pedepsiască;—cum şi pe ciubucile ce tae din pădure cibucciĭ, să dea ḑăciuială la stăpânulŭ moşiei din ḑece unul;—asemenea şi din haragii pentru vii, din beţele pentru cercuri şi din pari, încă să dea ḑăciuială din ḑece unulŭ, cum şi din nuele să dee din ḑece braţuri unulŭ, iar banii să nu eie stăpânii pentru acea ḑăciuială. pentru că precum iaŭ stăpânii moşiilor dejmuri de pe moşiile ce aŭ la câmpŭ; aşa se cade a lua si ceĭ ce aŭ moşii cu păduri; iar din copaciĭ ce vor fi căḑuţi la pământŭ, se nu fie nimene opriţi a lua lemne pentru foc, fără a nu da nici o ḑeciuială.

www.dacoromanica.ro

2. Lunca Prutuluĭ, i a Siretuluĭ, i alte luncĭ şi păduri să fie poprite de a nu se strica, după obiceiul norodului celuĭ prostŭ, ce cei ce vor avea să tae lemne pentru focŭ să nu aĭbă voe a tăea copacĭ marĭ şi să ea numaĭ crengile, ce se-şĭ încarce carăle cu lemne de cele ce suntŭ oborâte la pământŭ, căcĭ acele lemne sunt şi bune de ars în focŭ, iar copaciĭ de fagŭ, nefiindŭ atâta de trebuincioşĭ să aĭbă voe a tăea pentru lemne de focŭ, şi când nu vor găsi nicĭ copacĭ de fagŭ nicĭ alte lemne din cele oborâte jos, atuncĭa să taie şi din copaciĭ ceĭ reĭ ce nu suntŭ de trebuinţă, ferind copaciĭ ceĭ bunĭ;—aşijderea şi chereste de casă saŭ de vânzare, de va ave să taie cineva, întâiŭ să se învoiască cu stăpânul, şi dând dăciuiala din dăce lemne unul, să fie volnicĭ a tăea, iar de va îndrăzni se tae fără de învoială, să se pedepsĭască;—dar pe lemnile pentru foc se nu se dé nimică dăciuială.—3. Pădurile şi codri mereĭ, pe unde vor fi, să aibă datorie neapărată stăpânii moşiilor a pune păzitorĭ, ca aseminea ca şi luncile se fie apărate, şi orĭ cine va tăea chereste, orĭ de ce feliŭ, să dee dăciuiala moşieĭ de dăce lemne unulŭ, iar care va îndrăzni să tae fără învoiala stăpânuluĭ moşieĭ să se pedepsĭască. Fără numaĭ de pe cheresteaoa ce se va tăe cu rânduială, din poroncă domnească şi pe cheresteaoa ce se va tăe pentru biserică, şi pe cea care îşĭ vor tăe locuitoriĭ, ce vor fi şădătorĭ pe ace moşie, să'şĭ facă loruşi case, să nu deie dăciuială, cumŭ şi pentru lemnile de ars în focŭ, din cele oborâte jos, saŭ cândŭ nu vor fi de acele, din copaciĭ de fagŭ saŭ dintr'alţĭ copacĭ netrebuincioşĭ, cum s'a arătatŭ maĭ sus, să nu fie popriţĭ, nicĭ locuitoriĭ ce vor şede pe acele moşiĭ, nicĭ alţiĭ de pe aiurea, ce se fie volnicĭ a lua, după această rânduială ne dându nicĭ o dăciuială.

www.dacoromanica.ro

4. Orĭ carele volnicŭ să nu fie a tăe pomĭ pentru lemne de focŭ, saŭ orĭ pentru ce trebuinţă alta.

5. Spinĭ, porumbreĭ, cătinĭ şi alţĭ spinĭ, se nu fie opriţĭ, ce fiesce cine să taie fără a nu da nicĭ o ţăciuială stăpânuluĭ moşieĭ.

6. Orĭ cine va îndrăţni şi va urma împrotiva aceştiĭ hotărârĭ, nu numaĭ să dee hotărâta ţăciuială, ce să se şi pedepsască spre pilda şi altora, pentru că cu acésta nu se vor strica rediurile, i dumbrăvile, i luncile şi codriĭ în ţadar, cum şi stăpâniĭ moşiilor ce vor ave pădurĭ vor căşciga dreptatea lor, luânduşĭ hotărîta ţăciuială a moşiilorŭ, precum iaŭ ceĭ cu moşiile ce aŭ la câmpŭ, şi se face o dreaptă cumpănire de obscie. Iar acelor ce aŭ să tae orĭ ce feliu de lemnŭ, (afară din cele arătate pe care nu aŭ să dee ţeciuială). nu li se face nicĭ o strâmbătate pentru că vor da ţăciuiala moşieĭ, căcĭ locuitoriĭ vând cheresteaoa cu îndestulŭ preţŭ, precum aceasta şi de către înălţimea ta e sciută, şi trebue să dee venitul moşiilor, numaĭ şi stăpâniĭ să nu cuteţe a pricinui supărare şi asupreală ca să'şĭ tragă zăciuială pentru unu feliŭ de chereste dintr'alt feliu ; ce osăbĭ din tot feliul să aîbâ aş luə ţăciuiala, cum nicĭ se supere a lua banĭ pentru ţăciuială, căcĭ carĭĭ vor cuteţa cu urmarea împrotiva aceştiĭ hotărârĭ, nu numaĭ se păgubiască ace ţăciuială, dar încă să se şi pedepsască. Osebitŭ maĭ socotimŭ, însă de se va găsi şi de către înălţimea ta cu cale, ca în vremea tomnilor, după ce îşĭ ridică locuitoriĭ tot lucrul pământuluĭ, pe la locurile unde este lipsă de lemne, stăpâniĭ aceĭ ce vor ave moşiĭ fără pădure, se vie să arăte la domnie, cerêndŭ unu ajutoriŭ în chipŭ de clacă, de la locuitoriĭ ce vor fi şăţătorĭ pe acele moşiĭ, ca să iasă într'o ţi, saŭ în câte se va

www.dacoromanica.ro

socoti cu plugurile să are şi să samene ghindă, iar pe unde vor fi ciriteĭ să'ĭ curăţiască ca să se înlesnească spre creştere de a se face copacĭ marĭ, şi domnia poroncindŭ dregătorilor de pe la ţinuturile unde vor fi acele moşiĭ, vor pune în lucare, şi cu chipul acesta s'ar spori dumbrăvilę şi pe acolo unde acum este cu totul lipsă, şi nicĭ locuitorilor nu le-ar cădea cu greutate ace clăcuire, ce ar da spre folosul obştieĭ. Prea înălţate dómne! noĭ într'acestŭ chipŭ am găsitŭ cu cale a se urma, şi înştiinţăm, iar hotărârea rămâne la Înalta înţălepciune a înălţimiĭ tale. 1792. Oct. 16.

Aĭ înălţimiĭ tale pre plecate slugĭ.

(*Urmează şi iscăliturile a 10 boerĭ marĭ.*)

S'aŭ trecutŭ în condica de Anaforale.

Mateĭ Costin Condicar.

Anaforaua aceasta cu redoluţia domnească în frunte, este scrisă pe hârtie îndoită. Originalul este în Arhiva Statului depusŭ de subscrisul *Th. C.*

NOĬ CONST. MIH. CEHAN RACOVIŢĂ VVD

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domn ţereĭ Moldoveĭ.

Datoriea domnilorŭ, a stăpânilorŭ acelorŭ ce stăpânescŭ ţărĭ şi povăţuescŭ noróde deapururea este a lua sama, a cerceta lucrurile cele trecute cum s'aŭ purtatŭ, cum s'aŭ chivernisitŭ, şi care ce sfârşitŭ aŭ arătatŭ, şi din cele trecute póte lua lumină pentru cele viitóre, să cunóscă care aŭ adusŭ stricăciune, şi cu ce chipŭ trebue să se prifacă din răutate la fericire. Cumŭ şi cele

www.dacoromanica.ro

bune cu ce chipŭ de tărie să se întemeeză spre pază de starea bună, fiindŭ cea mai mare fericire şi laudă la un povăţuitorŭ ca acela. Care va aduce aceste chipurĭ de róde ale bunătăţiĭ, şi maĭ cu deadinsul la patriea şi moştenirea sa, căştigândŭ şĭ de la Dumneḑeŭ adăogirea daruluĭ, şi de la politie laudă, şi de la norodulŭ seŭ mulţămită, şi pomenirea vecĭnică de bunătate. Dreptŭ aceea dar socotind domniea me şi pentru starea ţerĭĭ aceştiea, unde din darulŭ luĭ Dumneḑeŭ, şi din mila puternicĭĭ împărăţiĭ ne aflăm domnŭ şi povăţuitorŭ.

Cercetat'am prin mulţĭ şi cu multe chipurĭ de întrebărĭ, din ce pricină în ţara acésta suntŭ prin multe locurĭ lipsă de ómenĭ şi siliştiĭ pustiĭ de multă vreme, la altele de nicĭ aŭ apucatŭ cineva să locuéscă ómenĭ pe dânsăle, unele nicĭ stăpîniĭ moşieĭ cine sunt nu se şcie, şi ne-aŭ arătatŭ uniĭ un felŭ de chipurĭ, alţiĭ altele, la care n'am pututŭ da credinţă întru adevărŭ. Ne'aŭ arătatŭ şi acésta că în vechile vremĭ, cum la răposatulŭ domnŭ Vasile Voevodŭ, şi la alţiĭ maĭ înainte, cum şi maĭ încóce, s'aŭ tâmplatŭ de multe orĭ vremĭ turburate şi prăzĭ în ţara acésta, de aŭ pustiitŭ locurile, póte că s'arŭ fi întâmplatŭ şi aceasta. Darŭ şi de cândŭ s'aŭ alinatŭ lucrurile, şi s'aŭ făcut pacea, cum de n'aŭ maĭ venitŭ şi ţara iarŭ la starea eĭ. Ne'aŭ arătatŭ că şi din pricina biruluĭ fiindŭ cu asuprélă peste putinţa locuitorilorŭ, le'aŭ datŭ pricină de stricăciune, şi la acésta trebueşte să se socotéscă, căcĭ póte s'arŭ fi tâmplatŭ a face, şi lucrurĭ ca de aceste, supărare fără de dreptate şi peste putinţă. Darŭ maĭ de multe orĭ s'aŭ

www.dacoromanica.ro

tâmplatŭ şi domnĭ bunĭ, şi poftitorĭ a face bunătate de întemeere, si iarŭ nu s'aŭ pututŭ ca să se maĭ întemeeze cu mulţimea de norodŭ ţara acésta.

Amŭ cercetatŭ şi pentru părţile străine cu care se megieşeşte ţara aceasta, cumŭ şi în ce chipŭ se află pentru mulţimea de noróde, şi am aflatŭ adevărulŭ că, în tóte părţile mulţime de noroade se află, şi moldovenĭ fórte mulţĭ. Sfătuitune'amŭ cu al nostru cinstitŭ şi duhovnicescŭ părinte Sfinţiea sa Chirŭ Iacovŭ Mitropolitul ţăreĭ, şi cu toţĭ Arhiereĭ, Episcopiĭ de pre la scaune, de pre afară din ţara acésta, şi cu tótă boerimea nóstră, ce vom face ca să putemŭ afla adevărulŭ, şi să putemŭ găsi vre un chipŭ de îndreptare bună. Şi s'aŭ pusŭ la cale de s'aŭ trimisŭ acolo la dânşiĭ ca să vie câţva dintre dânşiĭ aice să se întrebe, să cercetămŭ lucrul acesta, să putem cunóşte adivărul, care s'aŭ şi făcutŭ. Şi iată aŭ venitŭ aicea doĭ treĭ preoţĭ, şi patru cincĭ ómenĭ din ceĭ maĭ de ispravă, şi scoţinduĭ însuşĭ înaintea domnieĭ mele şi a tótă boerimea, s'aŭ întrebatŭ să arăte, totŭ adivărul din ce pricină s'aŭ stricatŭ, s'aŭ dusŭ de aice din pământulŭ Moldoviĭ în părţĭ streine, într'alte ţărĭ, şi lângă altele ce aŭ arătatŭ totŭ temeiulŭ stricăciuniĭ lorŭ, l'aŭ arătatŭ că este din pricina vremelniciĭ nestărĭ, adecă neştiindŭ şi nefiindŭ hotărâtŭ ce se deie birŭ pre anŭ, şi acésta i'aŭ strămutatŭ de s'aŭ dusŭ în ţărĭ străine, şi s'aŭ cunoscutŭ a fi óre cum adivărul, şi aŭ datŭ pricină şi ţăriĭ aceştie de lipsă de ómenĭ, darŭ şi lorŭ câtă răutate, că lângă alte nevoĭ ce tragŭ acolo, pre mulţĭ i'aŭ întunecatŭ

www.dacoromanica.ro

şi de la strămoşasca a lorŭ credinţă, alţii carii totŭ îşi defendivsescŭ strămoşesculŭ lorŭ ritŭ, însă numaĭ cu numile; din care pricină maĭ pe multe locurĭ lipsăscŭ de n'aŭ niciĭ preuţi, unde aŭ şi preuţi, n'aŭ biserici, şi ceĭ maĭ mulţi în vieaţa lorŭ niciĭ la biserică nu maĭ mergŭ, şi maĭ la toţi mórtea lorŭ le este fără de niciĭ o grijă de gătirea morţiĭ, şi altele ca de acestea şi maĭ multe, cu lacrimĭ le'aŭ arătatŭ şi le'aŭ jăluitŭ aceştĭ de maĭ susŭ arătaţi, ce aŭ venitŭ de acolo înaintea domnieĭ mele, şi înaintea a tótă boerimea divanuluĭ nostru.

Care rugăminte a lorŭ n'am pututŭ domniea me a o trece cu viderea, şi amŭ vrutŭ şi amŭ poftitŭ cu toată voea noastră a le face milă de bună aşezare, şi întemeetă stare, şi iată prin acestŭ cinstitŭ hrisovŭ al domnieĭ mele arătăm tótá aşezarea ce li s'aŭ făcutŭ.—Fieşte care din zioa ce va veni aice în ţară, să aibă odihnă, nesupărându-să oriĭ câtŭ de puţinŭ, şesă lunĭ, şi după aceea să între la aşezare, adecă: de totŭ omulŭ căsasŭ să deie într'un an câte ₫ece leĭ, şi de holteiulŭ de vârstă câte cinciĭ leĭ într'un an. Şi aceştĭ banĭ se'ĭ deie pe patru cĭferturĭ într'un an, iarŭ vornicelul satuluĭ şi vătămanul să fie scutiţi de birŭ şi de desătina pe tóte bucatele lorŭ, ce vorŭ ave, stupĭ saŭ mascurĭ, să deie pe ₫ece bucate un leŭ după cum daŭ boeriĭ. Şi goştina pe oile ce vorŭ ave pe drepte bucatele lorŭ să deie câte două parale de óe, şi văcăritŭ încă vorŭ da, darŭ numaĭ odată într'un an iarna, şi câte un leŭ de tótă vita, iarŭ de s'arŭ tâmpla pentru vre o trebuinţă a domnieĭ, saŭ a ţării să se scótă vre o dată cu-

www.dacoromanica.ro

niţă pe vite vara, saŭ vre un adăoşagŭ pe alte slujbe, eĭ cu de aceste măcarŭ cu unŭ ban maĭ multŭ, şi nicĭ o dată să nu fie supăraţĭ. Aşezarea lorŭ să fie pe moşie, orĭ a cuĭ, şi unde le va plăce, locul să fie de trebuinţa şi hrana lorŭ, şi aceluea ce va fi stăpânŭ moşieĭ să deie dejma obicinuită din ţarină şi din fânaţă, iarŭ din grădinile de pe a casă nimică sĭ nu le eie, nicĭ de boerescŭ nimicŭ să nu lucreze, nicĭ cu clăcĭ să nu'ĭ supere nime, atâtŭ stăpâniĭ moşiĭlorŭ, câtŭ şi dregătoriĭ ţinutuluĭ.

Numaĭ pentru boeresculŭ stăpânuluĭ moşieĭ să deie de tótă casa într'un an, câte şesă potronicĭ, însă treĭ potronicĭ la Sf. Dimitrie, şi treĭ potronicĭ la Sf. Gheorghie. Numaĭ şi eĭ toţĭ să se feréscă, ómenĭ de ţară pintre dânşiĭ să nu priimască, cum şi niscaiva bucate a ómenĭ de ţară să nu mistuească, nicĭ unŭ felŭ, nicĭ la o slujbă, că apoĭ nu numaĭ că după dreptate vor pierde mila şi buna aşezare ce li s'aŭ făcutŭ, ce încă se vorŭ şi pedepsi cu urgie domnéscă.

Şi pentru ca să nu aibă vre o călcare saŭ să'ĭ supere vre uniĭ din dregătorĭ cu glóbe, hotărîm şi acésta că, după ce se vorŭ strânge mulţĭ, aceştĭ străinĭ să'şĭ alégă pre unul dintre dânşiĭ, care a fi maĭ cu socoteală, şi să se facă judecătorĭ între dânşiĭ, să caute pricinĭ ce vorŭ ave maĭ micĭ, iarŭ lucrurĭ maĭ marĭ ce vorŭ ave, să li se caute judecata cu divanulŭ domnescŭ.

Şi aşa la tóte să se urmeze după hotărârea, şi pentru ca să fie păzită şi nestrămutată şi totŭ de-a-una stătătóre aşezarea acésta; iată cu sfatulŭ d-lorŭ sale toţĭ Veliţiĭ boerĭ, s'aŭ poftitŭ şi Préosfinţia sa părintele Mitropolitŭ,

www.dacoromanica.ro

şi cu toţi Arhiereï ţăreï, să întăréscă şi cu mare blăstămŭ lucrulŭ acesta, să ne fi păzitŭ pre deplinŭ, şi la tóte după cum arată maï susŭ, şi să nu se strămute macarŭ la una, şi nicï odată; şi spre acésta încredinţămŭ prin hrisovul domnieï mele acesta, în carele însuşi domniea me amŭ iscălitŭ, şi am pusŭ pecetea.

Velét. 7264. Luna.

(Iscălitŭ) Noï Constantin Voevoda.

(L. P.)

(Urméză şi iscăliturile a 12 boerï marï)

(Iatâ maï în josŭ şi legătura arhiereéscă spre ţinerea cu sfinţenie acelorŭ cuprinse în hrisovulŭ acesta.)

De vreme că iubitoriul de Dumneḑeu al nostru milostivu domnu şi stăpânu, cu iubirea măriei sale cea multă, poftind a face acéstă multă milă, şi facere de bine către aceï înstreinaţi şi răsipiţi de pe la locurile lor într'alte ţerï streine, (după cum maï pre larg arată al măriei sale luminat hrisov.) şi poftind atât noï Arhiereii ţereï câtu şi toţi dumnealor Veliţii boerï, una ca aceasta a se face, şi ai doïle a se păḑi, şi toţi şi cu toată putinţa noastră, şi la tote vremile apucându-ne, că vom sta, să nu se strice această bună aşăḑare, nicï odată, ce să se păḑască nestrămutat.

Iară carele s'ar afla să îndemne, orï să arăte alte chipuri, carele după vremï se va afla în cinste la domnï, şi în trecire, orï din boeriï ce sunt iscăliţi în hrisovul acesta, orï din ceï ce nu vorŭ fi iscăliţi, şi ori din pământeniï noştrï, orï din boeriï greci ce se află lângă domnï, saŭ orï carele a fi în rânduela boerieï, saŭ la vr'un sfatŭ, şi vă da împotivă sfatŭ reŭ de stricăciune, saŭ de n'a sta

www.dacoromanica.ro

orĭ carele şi cu tótă putinţa luĭ, să se păzască aşezarea acésta nestrămutatŭ, saŭ Arhiereulŭ carele a dizlega spre stricăciune, toţĭ cu mare râvnă am cerşutŭ să se întăréscă lucrulŭ acesta cu blăstămulŭ sfinteĭ bisericĭ.

Pentru aceea darŭ, ceĭ ce vor fi împrotivitorĭ spre stricăciune, iată căĭ legăm cu jurămàntŭ, într'acestŭ chipŭ înfricoşata judecata luĭ Dumneḑeŭ cu urgie pe unĭi ca aciea să'ĭ judece, şi săgeţile cele veninate ale nevăzutuluĭ Dumneḑeŭ, să fie asupra luĭ, şi asupra caseĭ luĭ, şi să'ĭ scurteză Dumneḑeŭ viaţa, şi cu sunetŭ să se stingă pomenirea luĭ, şi ertare să nu afle, nicĭ procopsală să nu aibă, ea niştе răvnitorĭ de stricăciunea patrieĭ lorŭ; iară carele se va sili spre cele bune, şi maĭ vârtos spre întărirea şi paza aceştiĭ buneĭ tocmele, să fie blagosloviţĭ, şi să le înmulţască Dumneḑeŭ aniĭ vieţiĭ şi starea dregătorieĭ sale. Velétŭ 7264. (1756) Luna. . . .

(*L. P.*) *Iacob Mitropolitŭ Moldoviĭ.*

(*L. P.*) *Ionichie Episcopŭ Romanuluĭ.*

(*L. P.*) *Dósifteĭu Episcopŭ Rădăuţuluĭ.*

(*L. P.*) *Ionichentie Episcopŭ Huşuluĭ.*

Originalul acestuĭ hrisovŭ s'aŭ dăruitŭ de subscrisul Arhiveĭ Statuluĭ. *T. C.*

NOĬ GRIGORIE GHICA VOEVOD

Bojio Milostivo Gospodar Zemliĭ Moldavscoĭ.

Facemŭ şcire cu această carte a nóstră tuturor cuĭ se cade a şci.—Iată după datoriea domnilor ce se cade a socoti deapururea pentru starea şi chivernisala supuşilor sĕĭ, şi domnia me socotindŭ am cunoscutŭ pentru goştina lo-

www.dacoromanica.ro

cuitorilor prostimiĭ, care până acum aŭ datŭ gostină de 15 oĭ doĭ leĭ, că cu asupreală le-aŭ fostŭ fórte, din care obiceiŭ n'aŭ pututŭ locuitoriĭ a'şĭ înmulți acestŭ felŭ de bucate. Pentru care după cum şi alte câteva obiceiurĭ, care am cunoscutŭ că suntŭ de stricăciune, şi supărare locuitorilor, domnia mea le-am aşedatŭ, precum arată testamenturile fieşte căruea obiceiŭ deosebit.

Aşa dar şi pentrn goştina locuitorilor prostimiĭ ţăreĭ nóstre, am făcutŭ milă şi i-am aşedatŭ să deie goştină de ḑece bucate un leŭ. Şi de acum înainte aşa vor plăti goştina toţĭ, după cum scrie acestŭ testamentŭ.

Şi după a nóstră viaţă şi domnie, pe cine Dumneḑeŭ va alege, orĭ din fiiĭ noştriĭ, orĭ dintr'altŭ neamŭ, a fi domnŭ aceştiĭ ţărĭ, poftim ca să nu strice, ce să întărească testamentul acesta; şi făcătorilor de bine ţeriĭ aceştia, rugăm mila luĭ Dumneḑeŭ deasupra lor să nu lipsască; iară care s'ar ispiti a afla mijlocire saŭ prĭcinĭ, ca să strice aseḑarea şi testamentul acesta, să fie blăstămaţĭ de Dumneḑeŭ, ce aŭ făcutŭ ceriulŭ şi pământul, şi de Precurata Fecioră Mariea, şi de toate sfintele sobóre, să fie afurisiţĭ şi anafima, să aĭbă parte cu toţĭ împrotivĭtoriĭ luĭ Hristosŭ, si el şi neamul luĭ procopsală să n'aĭbă nicĭ odinióră; aşijderea şi care arŭ îndemna şi arŭ sfătui, să fie părtaşĭ blăstămuluĭ ce scrie maĭ sus. Aceasta scriem.

Iaşiĭ. Veleat. 7240. Ghenar 20.

(Iscălit) Noĭ Grigorie Ghica Voevod.

(L. P.)

(L. P.) Ghedeon Mitropolit Moldovii.

(Urmeaḑă şi iscăliturile a 12 boerĭ marĭ.)

Tanasie diaconulu am scrisŭ.

www.dacoromanica.ro

De şi tecstul acestuĭ hrisovŭ este puţinŭ, totuşĭ el este scrisŭ pe hărtie mare şi în lungime de unŭ cotŭ. Originalul se află în Arhiva Statuluĭ depusŭ de subscrisul.

T. C.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domn ţereĭ Moldoveĭ.

Se face scire cu acest hrisovŭ al domnieĭ mele pentru sfănta Mitropolie din Iaşĭ, că arătăndune al nostru cinstit şi dohovnicesc părinte Preaosfinţiea sa Chirio Chir Veniamin Mitropolitul ţăreĭ, precum că are hrisoave de miluire de la ceĭ maĭ înainte de noĭ luminaţĭ domnĭ. ca venitul de dejmă ce esă de pe moşiile Mitropolieĭ să'l scutească de vădrărit, asemine şi din vama Gospod, de a lua pe tot anul căte dou sute leĭ, au făcut cerire ca şi de cătră domniea me să se întărească asemine. Deci cercetănd domniea me şi văḑăndusă hrisoavele altora luminaţĭ domnĭ de maĭ înainte, şi socotind că se cade a fi înpărtăşită sfănta Mitropolie şi de cătră domniea me cu aceste mile, prin acest hrisov al domnieĭ mele, asemine întărim şi hotărim, ca la slujba vădrărituluĭ, tot vinul ce va eşĭ de dejmă de pe moşiile Mitropolieĭ, Vlădiceniĭ ot ţinut. Eşiĭ, şi Iuganiĭ ot Tutova, să fie scutite de vădrărit, nimăruĭ nimică să nu deie.

Şi osebit să aibă a lua sfănta Mitropolie din vama Gospod, pe tot anul căte două sute leĭ, care banĭ, să se deie de cătră vameşĭ, orĭ în vănḑare de va fi slujba vămiĭ, sau în credinţă de se va căuta, în două rănduri pe an, adecă jumătate la ḑiua Nasteriĭ Domnuluĭ Nostru Is. Hs. şi jumătate

www.dacoromanica.ro

la ḑiua Sfinteĭ Învieriĭ. Drept aceia poroncim domnieа me Dv. boeriĭ vădrariĭ, D-tale vel vameşu de Carvasara, de cătră toţiĭ să se păzască întocma precum maĭ sus se cuprinde prin hrisovul acesta. Poftim dar domnieа me şi pe alţiĭ fraţiĭ luminaţiĭ domniĭ, pre cariĭ Sfăntul Dumneḑeu îĭ va· orăndui în urma noastră la domnieа acesteĭ ţărĭ, să nu strice această milă, ce maĭ vărtos să adaogă, şi să întărească pentru a domniilor sale vecinică pomenire.—Scrisus'au hrisovul acesta la scaunul domnieĭ mele, în oraşul Eşiĭ, intru a doa domnie a noastră la Moldaviea în anul din tăĭu. Veleat 1813. Iunie 13.

(Iscălit) Noi Scarlat Alecsandru Calimah VVD.

(L. P.)

Sturḑa Vel Vist procitoh.

(Iscălit greceste.) Dimitrie Plagino.

S'au trecutu în condica Visterieĭ de hrisoave

Constantin Veisa.

Originalul acestuĭ hrisovu este depusŭ în Arhiva Statuluĭ de cătră subscrisulŭ. T. C.

NOĬ ALEX. COSTANTIN MORUZ VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domn ţereĭ Moldoveĭ.

După neapărata datorie cu care stăpănitoriĭ şi oblăduitoriĭ de noróde suntŭ însărcinaţiĭ a se afla pururea cu părintéscă îngrijire şi a privighe cu neadormire, pentru odihna şi fericirea tuturorŭ supuşilorŭ, a întemeea şi a statornicĭ cu cea maĭ

www.dacoromanica.ro

bună rânduéla toate acele prin care urméză folosul de obştie; a dizrădăcina cu totul acele care din întâmplarea vremilorŭ aŭ ajunsŭ a se urma cu asuprire şi neodihna supuşilorŭ.

Din césul ce prin Dumneḑeésca Pronie acum de al doile, ni s'aŭ încredinţatŭ oblăduirea ţării aceştiea a Moldavieĭ, cea maĭ întâĭe cugetare şi râvnă a nóstră aŭ răzămatŭ la acésta, ca prin ajutoriul milostivuluĭ Dumneḑeŭ, nu numaĭ a se îndrepta şi a se pune la cea maĭ bună orânduélă toate acele care întâmplarea vremilorŭ trecute le'aŭ adusŭ în struncinare, ce încă şi spre adăogire cu întemeiere la deosăbite lăudate rânduele, să ne sirguim pentru a obştieĭ folosŭ şi fericire. Şi întru acestŭ bunu cugetŭ aflându-ne, între altele am aflatŭ şi pentru o rea obicinuinţă ce dregătoriĭ ţinuturilorŭ în vremea trecută aŭ urmatŭ, abătându-sŭ în totŭ chipulŭ la nedrepte căştigurĭ, cu însărcinărĭ şi asuprele săracilorŭ locuitorĭ, atâtŭ intru acele rânduite ce s'aŭ cerşut din ţară, din poronca împărătéscă şi domnéscă, cum şi în orĭ ce altele aŭ pututŭ găsi prilejŭ şi lesnire.

Şi fiindŭ acéstă obicinuinţă cu totul împrotiva dreptăţiĭ şi a omenireĭ şi a legiĭ, şi domnieĭ mele neplăcută şi nesuferită, după ce îndată cu straşnice poronci, şi alte cuviincióse chipurĭ am opritŭ acéstă defăimată urmare, şi aŭ simţitŭ ţara nu puţină resuflare; socotindŭ şi pentru dregătoriĭ ţinuturilorŭ că după vremea de acum nu se potŭ cuprinde cu léfa ce o aŭ, maĭ de înainte rânduită, şi că se cuvine aĭ pune la cale cu adăogire de léfă, pentru ca nu cumva ne îndestularea lefii, să'ĭ siléscă a se abate după

www.dacoromanica.ro

vreme, iarăşi la acelŭ urâtŭ căştigŭ. Şi maĭ alesŭ în totŭ chipul voindŭ ca şi în urmă, rămăindŭ statornicită cu întemeere oprirea ce domniea me amŭ făcutŭ acelorŭ cu apucăturĭ şi asuprele căştiguri, să se facă spre acésta o de istovŭ dizrădăcinare, ca nici de cumŭ să nu se maĭ urmeză nicĭ odinióră.

Am orânduitŭ la Preosfinţitulŭ Mitropolitŭ şi iubitoriĭ de Dumneḑeŭ Episcopĭ şi la toţĭ de obştie cinstiţi şi credincioşĭ boeriĭ domnieĭ mele, ca să se adune să socotéscă punerea la cale ce domniea me am hotăritŭ a se face, care după poronca domnieĭ mele adunândusă, şi cu toţiĭ împreună socotindŭ prin obştească anafora, ce ne-aŭ datŭ din velétŭ 1804. Ghenarŭ 5. ne arată de obştie mulţămire, şi bucurândusă de buna voinţă a domnieĭ mele, atâtŭ spre adăogirea lefilorŭ la Ispravnicĭ, cum şi spre întărire cu întemiere a opririeĭ dregătorilorŭ de la obicinuitele rele căştiguri, ce maĭ înainte aŭ avutŭ, ne facŭ rugăminte ca să punemŭ la cale întărindŭ aceste cu acele maĭ cuviincióse chipurĭ, pentru ca în tótă vremea se rămâe întru nestrămutare şi statornicie, adăogândŭ a face cerire spre a se rândui şi pedépsă pentru aceĭ dregătorĭ, care şi după acéstă punere la cale, se vor aluneca câtŭ de puţinŭ la niscaiva împrotivă urmărĭ, cum şi ca să rămâe întru cea desăvârşitŭ statornicie, punerea la cale ce s'aŭ făcutŭ, ca sameşiĭ ţinuturilorŭ să fie orânduiţi de cătră Visterie.

Şi după multa râvnă şi voinţă a domnieĭ mele, şi după socotinţa şi rugămintea de obştie, s'aŭ întăritu anaforaoa de cătră domniea me, cu ho-

www.dacoromanica.ro

tărâre ca spre întemeerea şi statorniciea acestora, să se facă şi hrisovul domnieĭ mele, care să fie iscălitŭ şi de către Preosfinţitulŭ Mitropolitŭ al ţării, şi iubitorii de Dumneḑeŭ Episcopi, după obiceiul ce s'aŭ urmatŭ şi într'alte vremi, cârdŭ s'aŭ opritŭ asemine urmări pricinuitóre de strunciinarea obştieĭ.

Pentru aceasta dară priu hrisovul acesta, hotărimŭ ca după punerea la cale ce s'aŭ făcut, toţi dregătorii de pe la tóte ţinuturile să aibă a'şi lua leafa rânduită pe fieşte care lună, cu adăogirea ce acum s'aŭ făcut, şi pe lângă leafă, mai luând şi acele drepte venituri, care după condica Visterieĭ sunt orânduite Ispravnicilor, de mai înainte;—legăm şi întărim oprirea ce s'aŭ făcut dregătorilor de la aceste urâte şi nedrepte căstiguri, să se păzască cu nestrămutare fără cea mai mică prifacere în tótă vremea. Şi fiind că adăogirea lefilor la Isprăvniciĭ, cu bună chibḑuire socotindusă s'au făcut spre desăvârşita mulţemirea dregătorilor, şi nu le rămâne cât de puţin cuvêntŭ a se mai abate la cele de mai înainte obicinuite răle căstiguri.

Toţi dregătorii ţinuturilor, păḑindŭ dreapta cumpănire şi buna ocrotire a locuitorilor ţării, la tóte dările şi rânduelile ce se vor cere din poroncă, şi cercetând tóte jalobile lor cu mare luare aminte, fără lenevire ca să'şi afle fieşte care, căḑuta luĭ dreptate. şi pentru oamenii ce'i vor rândui pintre lăcuitori, a nu se abate nici aciea la cea mai mică asupreală, să se păzască întru tóte şi cu tot chipul, numai singură dreptatea, fără a se urma alunecare cu luare de cel mai puţin lucru, cu nedreptate şi asuprire, şi în tótă

www.dacoromanica.ro

vremea neadormit, privighindusă urmările dregătorilor. Când pe vre unul din dregătorĭ se va afla că au urmat cât de puţin asupririĭ, abătându-dusă la nedrepte căstigurĭ, acel dregătoriu socotindusă ca un pricinuitoriu de struncinarea bunelor rânduele a pământuluĭ, neurmatoriu datorieĭ sale, şi într'un cuvânt răpitoriu dreptăţiĭ, şi struncinătoriu de liniştita petrecire a obştieĭ, neapărat să fie supus la pedeapsă, macar din ori ce stare va fi, şi scoţindusă din slujbă, nu numaĭ să întórcă înapoĭ îndoit asuprelile ce se vor dovidi, ce să i se scótă din cataştihul Visterieĭ, şi scutelniciĭ ranguluĭ boerieĭ sale, şi nicĭ odată să nu se maĭ pótă învrednici cu căstigarea de scutelnicĭ, nici să pótă a se maĭ afla vre odinióră în slujbă domnească. Cum şi sameşiĭ ţinuturilor, care iarăşi spre oprirea asupritórelor chipurĭ, s'aŭ socotit şi s'aŭ hotărit să se orânduească de cătră Visterie, după cuprinderea hrisovuluĭ domnieĭ mele, ce maĭ înainte s'au făcut pentru aceasta, prin care pre larg se arată. maĭ întărim şi acum ca să se păzască tóte acele cuprinse prin hrisovu, deapururea fără cât de puţină strămutare.

Si spre maĭ multă întărire şi paḑa acelor maĭ sus arătate, întru tótă vremea cu desăvărşită statornicie şi fără strămutare, întărindu-se hrisovul acesta cu a nóstră domnească iscălitură şi pecete, după cuprinderea noimiĭ cu care s'aŭ întărit şi obştească anafora, supt legătură cu blăstăm, s'au iscălit şi de cătră cinstiţĭ dohovnicestiĭ nostri părinţĭ: Preosfinţitul Mitropolit Chirio Chir Veniamin, şi iubitoriĭ de Dumneḑeu Chir Gherasim Episcop Romanuluĭ, şi Chir Meletie Episcop

www.dacoromanica.ro

Huşuluĭ, care spre vecĭnica păzire, va sta la sf. Mitropolie. Poftim cu dragoste domniea me şi pe alţĭ fraţĭ luminaţĭ domnĭ, care din Proniea Dumneḑeească se vor orândui în urma nóstră la domnia aceştiĭ ţărĭ, să nu îngăduiască a se sminti aceste punerĭ la cale, ce s'aŭ făcut spre obştescul folosŭ. Ce maĭ alesŭ să întărească a se păzi cu nestrămutare, pentru a domniilor sale laudă şi fericire.

Şi spre aceasta este credinţa a însumĭ domnieĭ mele Noĭ Alecşandru Constantin Moruz Voevod, şi credinţa a pre iubiţĭ fiilor domnieĭ mele: Constantin Voevod, Dimitrie Voevod, şi Neculaĭ Voevod, şi credinţa a cinstiţĭ şi credincioşĭ boerĭĭ divanuluĭ domnieĭ mele, dumnealor: Costachi Ghiça vel Logofătŭ de ţara de jos, i Iancul Raḑu vel Logofăt de ţara de sus, i Neculaĭ Balos, vel Vornicŭ de ţara de jos, i Alecsandru Iancu-Leo vel Vornicŭ de ţara de jos, i Gavriil Conachi vel Vornicŭ de ţara de sus, i Dimitrie Sturza vel Vornicŭ de ţara de sus, i Dimitrie Ghica vel Vornicŭ al obştieĭ, i Lucachi Arghiropul vel Post. i Alesandru Mavrocordatŭ Hatman şi Părcălab Sucevĭĭ, i Neculaĭ biv vel Post. ipistatŭ Cămărăşieĭ, i Iordachi Roset vel Vist. i Alecsandru Balş vel Agă. i Grigorie Ghica vel Vornic de Aproḑĭ, i Neculaĭ Balş vel Spatar, i Dimitrie Bogdan biv vel Spatar ipistat Comisieĭ, i Vasilie Roset vel Ban, i Neculaĭ Dimachi vel Caminar, şi credinţa a tuturor boerilor divanuluĭ domnieĭ mele a marĭ şi micĭ.

Scrisus'aŭ hrisovul acesta la scaunul domnieĭ mele în oraşul Eşiĭ întru a doua domnie a nóstră

www.dacoromanica.ro

la Moldaviea în anul al doile. 1804. Ghenar 18.

(Iscălit) Noi Alecsandru Constantin Moruz Voevod.

(L. P.)

Costandin Ghica vel Log. Procit. Iordachi Roset. vel Vist.

(Iată și legătura arhierească pentru păzirea întocmaĭ a acestuĭ hrisovŭ.)

Ce dar de vreme că Proniea cea prea Inaltă Dumneḑeească, după nespusa a sa bunătate și nemărginita milostivire, aŭ bine voitŭ a se ivi dintru Înălțimea sa cea cerésca, privindŭ cu ochiĭ săĭ ceĭ milostivniciĭ, asupra țăriĭ și patrieĭ nóstre aceștiea a Moldoveĭ, și asupra suspinurilorŭ săracilorŭ, și a rândui domnŭ și oblăduitoriŭ, milostivŭ stăpân și adevăratŭ părinte asupra eĭ, pe prea înalțatŭ măriea sa domnul nostru Alecsandru Constandin Moruz Voevodŭ, a căruea milostivul Dumneḑeŭ să adaogă aniĭ vieții întru tótă fericirea și întru neclătita starea domnieĭ: carele cu adevăratŭ de părintésca râvnă și iubirea ce are asupra obștieĭ a țăriĭ aceștiea, îndemnânduse spre facerea de bine, spre milostivire, și spre ocrotirea săracilorŭ, și spre izgonirea și cea de istovŭ dizrădăcinare a răleloră și defăimatelorŭ obiceiurĭ, ce până acum s'aŭ fostŭ săvârșitŭ în țara acésta, făcânduse asupritórele, asupra bieților lăcuitorĭ, peste putința lorŭ, și peste cele rânduite de cătră împărăție, și de cătră domnie: ceriri de cătră dregătoriĭ și nuturilorŭ de banĭ și de altele, în care putea găsi prilejŭ și lesnire.

Și prin vrerea și mila măriei sale, și prin sfatul nostru al Arhiereilorŭ, ce prin darulŭ luĭ Dumneḑeŭ ne aflămŭ acum purtândŭ cărma sfinteĭ bisericiĭ luĭ Dumneḑeŭ, și a D-lorsale tuturorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ și celorŭ micĭ a

www.dacoromanica.ro

patrieĭ, şi rugămintea a tótă obştiea locuitorilorŭ a ţărieĭ, oprinduse şi depărtândusă cu totulŭ acele rĕle obicinuinţe, ce cu nedreptate se asuprea locuitorieĭ spre cel cu vicleşugŭ, şi cu răpirea următoriŭ căştigŭ a dregătorilorŭ: s'aŭ aşăzatŭ şi s'aŭ hotăritŭ această bună şi plăcută luĭ Dumneḑeŭ şi oamenilorŭ urmare, după cumŭ maĭ susŭ, într'acestŭ luminatŭ hrisovŭ al mărieĭ sale, pre largŭ se arată, ca de istovŭ să lipsască de astăḑi înainte şi în vecĭ să nu maĭ fie.

Drept aceia pentru ca să se şi păzască acéstă hotărire şi buna orânduélă prea deplin şi năstrămutat în vecĭ vecilor. Iată că noĭ arhiereiĭ aĭ patrieĭ pecetluimŭ şi cu înfricoşatŭ blăstăm, şi legăm, ca orĭ carele ispravnicŭ saŭ pământénŭ saŭ străinŭ, şi orĭ ce obrazŭ arŭ fi orânduitŭ într'această dregătorie, de nu va fi întocmaĭ următoriŭ aceştiĭ puneri la cale ce s'aŭ făcutŭ, şĭ va îndrăzni a se abate la cea maĭ mică asuprélă, pre uniĭ ca aciea ca pre niște vrăjmaşĭ aĭ creştinilorŭ luĭ Hs: a patrioţilorŭ săĭ, ca pre niște întunecaţi,orbiţi. şi îmbrăcaţi în haina strămbătăţeĭ, şi vânzători de fraţiĭ lorŭ. ḑicem: întunericul se'ĭ acopere, sâgeţĭ cumplite să între în inimile lorŭ, obrazele lorŭ să se umple de necinste, averea lorŭ să fie spre cea desăvârşitŭ pierḑare şi peire, lipsindusă de totŭ feliulŭ de procopsele, şi ḑilile lorŭ să fie cu totulŭ întru înputinare; iarŭ carii vor urma dreptăţiĭ pentru binele şi folosulŭ obştieĭ, ne ating'îndusă şi ne ispitindusă a strica acéstă bună orânduélă şi aşăzare, ce s'aŭ făcutŭ prin acestŭ luminatŭ hrisovŭ de folosulŭ patrieĭ. Uniĭ ca aciea nu numaĭ cu cele drepte şi orânduite venituri, cu care aŭ să se împărtăşască spre răsplătirea ostenelelorŭ sale, să se învrednicéscă a se folosi, spre sporirea şi întemeerea caselorŭ sale, ce să fie şi ertaţĭ şi

www.dacoromanica.ro

blagosloviţi în veci. Amin. Velét. 1804. Ghenarie 15.

(*L. P.*) *Veniamin Mitropolitu Moldovei.*

(*L. P.*) *Gherasimu Episcopu Romanului.*

(*L. P.*) *Meletie Episcopu Huşului.*

S'au trecut la condica Visteriei: Constantin Veisa Me telu.

Hrisovul acesta este scris pe pergamentu, înornatu cu arabescuri frumóse, şi în lungime de doi coţi; originalul l'am dănnitu Arhivei Statului.

T. C.

Cartea de la boerii, divanului Moldovei, către locuitorii de la ţiuutulu Sucevei.

Către Mazilii, Ruptaşii, Vorniceii şi către toţi locuitorii de la ţinutul Sucevei.—Inştiinţare vi se face, că iată Divanul au socotitu şi au rânduitu Ispravnici la acel ţinutu, pe D. Grigoraş Sturza biv vel Spat. i D. Ştefan Catargiu biv vel Ban; cărora îndestulu şi pre largu, li s'au datu învăţătură ca pentru rânduelele ce se vor trimete la ţinutu, să le facă cu bună cumpănélă şi dreptate după starea şi putinţa fieşte căruea, neasuprindu pe nimine mai multu peste dreptate, şi să păzaşcă odihna vóstră Deci vi se porunceşte ca pentru poroncele ce se triimetu de la Divanu, şi se cerú săvărşirea loru de la ţinutul acela, îndată să purcedeţi, şi să puneţi silinţă ale săvârşi, după urmarea şi povăţuirea ce vi s'a da de către Ispravnicii voştrii, căci carele se va arata cu împrotivire urmare, li s'au dat voe, pe unii ca acia, de va fi din rânduéla mazililoru, să'l pue în butuci, şi să'l trimită aice ca să se pedepsască, iară de va fi ruptaşu sau

www.dacoromanica.ro

vornicel, să'l certe D-lorŭ acolo, spre pilda şi altora; iară cândŭ despre însuşĭ Ispravnicii veţĭ ave vre o strămbătate, să veniţĭ, să jăluiţĭ Divanuluĭ, şi veţĭ afla dreptatea vóstră.

1788. Sept. 26.

Stefan Sturza Logofăt, Iordachi Sturza Vornic, Costin Catargiu Vornic, Nec. Roset, Vist. Mateĭ Canta Vist. Costachi Ghica Hatman, Despati Vornicŭ.

Scósă de pe original.

NOĬ MIHAĬ RACOVIŢĂ VOEVOD.

Boj. Milostivo Gospodar Zemlii Moldavscoĭ.

Facem scire cu această carte a Domnieĭ mele tuturor cuĭ se cade a şti, pentru credinciosŭ Boierul nostru D. Stati, uşerul celŭ mare, carele slujîndŭ Domnieĭ mele şi ţereĭ cu dreaptă credinţă, m'am milostivitŭ Domniea me dintr'a nóstră osebită milă, şi l'am miluitŭ cu o bucată de locŭ, din hotarul Domnescŭ, de la Ţuţora, pe apa Prutuluĭ, la ţinutul Eşilor, care se hotăresce cu moşiea luĭ Caragia Caminaru, şi cu a Şatraruluĭ Ioan, carele aŭ fost şi acele părţĭ totŭ din hotarulŭ Ţuţoriĭ, date şi lor totŭ de Domniĭ ce aŭ fost maĭ înainte de noĭ. Decĭ Domnia me întâiŭ am trimesŭ pe Boierul nostru Toader, armaşul al doile, ca să o hotărască această parte de cătră alte părţĭ

www.dacoromanica.ro

ale altor boeri, și așa ne-au adusu mărturie Boerul nostru Toader Armașu, scriindu: cum că au mersu cu ómeni buni pe poronca Domniei Mele, și au începutu a măsura cu o funie de 27 stânjeni, din coada văei lui Chionaș, din hotarul Șatrariului Ioan, și acolo au aflatu 24 de funii, carii facu 648 de stânjeni, și de acolo în sus pe de ceia parte de Prutu în curmezișu până în marginea drumului Rădinii, în șanțu, până în hotarul Camin. Caragia, și de acolo loveșce chezăși, pe din jos de movila lui Brahă, și taie pământurile chezăși peste șleahul cel mare, pe din josu lui Brahă, până unde să împreună cu hotarul Caminarului și a lui Ioan Șatraru, și acole au măsuratu în curmezișu și au aflatu 3 funii, care facu 81 de stânjeni, și de acolo merge în lungu spre Prutu, și au aflatu până în apa Prutului 61 funii, care facu 1647 de stânjeni, și de acolo trece peste Prutu din coace, și au aflatu până în hotarul Goléii iarăși 61 funii, care facu 1647 de stânjâni, și acole măsurându șăsul în frunte din hotarul Cam, Caragea până în hotarul Șatr. Ioan și au aflatu 83 funii, care facu 2241 st. Atâtai tot hotarulu aceștii părți de locu. Pentru aceia ca să'i fie de la Domnia me dreaptă ocină și moșie D-sale și cuconilor D-sale și ne-

www.dacoromanica.ro

poţilor şi strănepoţilorŭ, neclătită şi nerăşluită nicĭ odinióră în vecĭ. Aşişderea şi în urma noastră pe cine va milui Dumneḑeŭ cu Domnia ţereĭ noastre a Moldoveĭ, orĭ din fiiĭ noştriĭ saŭ din altŭ neam străinŭ, poftim să nu strice a nóstră miluire, precum nicĭ noĭ n'am stricatŭ miluirele altor Domnĭ, ce aŭ dat şi au miluitŭ maĭ înainte de Noĭ, ci maĭ vârtos să aibă a da şi a întări pentru a sa vecinică pomenire. Aceasta scris'am.

Iaşĭ 7228 (1720) Octom. 26.

(Iscălit) Noĭ Mihaĭ Racoviţă Voevod.

Hrisovul acesta l'am reprodusŭ din broşura: Holboca şi Ţuţora, publicatŭ, de prinţul Gheorghie Cantacuzin

T. C.

NOĬ IOAN SANDULŬ STURZA VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domn ţăreĭ Moldoveĭ.

Infăţoşindusă Anaforaoa acésta a duhovnicescului nostru părinte, preasfinţitul Mitropolit al ţăriĭ, împreună cu iubitoriĭ de Dumneḑeŭ Episcopĭ al Romanuluĭ, şi al Huşuluĭ, şi pătrunḑându-ne de cunoştinţa, şi glăsuirea eĭ, cea întru nizamulŭ mănăstirilorŭ de aice din cuprinsul Moldavieĭ, celorŭ închinate, la mănăstirile din jos. Lăudăm chibzuinţa cea înţăléptă în totulŭ a aceştiĭ alcătuirĭ, prin

www.dacoromanica.ro

care pre lângă altele aŭ aratatŭ mai cu înadinsulŭ râvna cea duiósă, a présfinţiilorŭ sale potrivitŭ cu gradul lucrului. Lăudăm aseminea şi alegirea Igumenilorŭ, i a Iconomilorŭ socotiţi a se rândui. Şi unindune întru acésta, slobozim rânduirea lorŭ întocma după izvodul cuprinsŭ prin anafora, cu osăbite a nóstre cărţi cuprinzătóre de îndatoririle unei asemine însărcinări.

Ne unimŭ iarăşi şi întru suma de una sută mii lei socotită, şi chibzuită a se da pe fieşte care an de la comitetul moşiilorŭ mănăstireşti, pentru ţinerea pomenitelorŭ mănăstiri, acum numai într'aceşti doi ani până la Sfântulŭ Gheorghie 1828, până cândŭ adecă se înplineşte profezmiea obştestii anaforale a dispăgubirii domniei, macarŭ de şi în suma acésta este sporiŭ, de 42,080 lei într'amândoi anii, peste câtŭ se lăsa prin acea anafora pentru ţinerea acestorŭ mănăstiri în aceşti doi ani, rămăindŭ ca pentru sporiulŭ acesta să se facă în urmă osebitŭ schepsis a despăgubirii. Iar după împlinirea acestorŭ doi ani, adecă de la 1828, şi înainte va sluji de urmare acea câte o atriea parte hotărâtă din totŭ venitul moşiilorŭ, şi a acareturilorŭ acestorŭ mănăstiri, pentru ţinerea lorŭ cu celelalte de cuviinţă, şi de trebuinţă întrebuinţări.

www.dacoromanica.ro

Puindusă totŭ atuncea la cale şi pentru robiĭ mănăstirilorŭ de a se lăsa căţi vorŭ fi de trebuinţa slujbeĭ fără niciŏ plată de dajdie, şi a se supune dajdieĭ, toţi cialalţi ţigani peste ceĭ neapăratŭ trebuincioşi aĭ slujbeĭ mănăstirilorŭ, întru îndatorire însă, ca atâtŭ pe aceştĭ doĭ anĭ, ce numaĭ un analogŭ, de cheltueala mănăstirilorŭ li se dă, câtŭ şi după întrarea în priimirea aceĭ câte o atriea parte din totŭ venitul, să dea samă, Igumeniĭ şi Iconomiĭ, fieşte căriea mănăstirĭ prin sf. Mitropolie, de tóte luaturile şi daturile pe totŭ anulŭ, ca niştе supuşi, şi daţi în cârmuirea sfinteĭ Mitropoliĭ. Ne unimŭ însfârşitŭ şi întru celelate lucrărĭ, a cuprinderiĭ aceĭ anaforale prin drumulŭ cuviinţiĭ sale, adecă a puntuluĭ datoriilorŭ acestorŭ mănăstirĭ, făcute de Igumeniĭ Greci, i a meremeturilorŭ ce neapăratŭ trebuescŭ maĭ la tóte mănăstirile, care amândoă pănă vorŭ lua sfârşitŭ, niciŏ cu un chipŭ nu se potŭ iconómisi, cu acea a triea parte lasată lorŭ din venituri peste cheltuelile ţinerii lorŭ în tótă buna orânduélă, precum cere creştinésca pravoslavnica nóstră lege. Câtŭ şi întru a putea rămăne mănăstirea Floreştiĭ din ţinutul Tutoviĭ, spre sălăşluirea maicelorŭ călugăriţe, celorŭ ne încăpute în Varaticŭ, şi Agapiea, în însuşi noĭma anaforaliĭ cuprinse

www.dacoromanica.ro

mai josŭ prin acestŭ puntŭ, ca să se pótă aduce în sfârşitulŭ doritŭ şi cerşutŭ.

După care va urma atunci şi cele întru punerea la cale acestor amăndoă punturi în tótă buna şi plăcuta rânduială. Iar până atunci, lucrarea întocmelelor, şi a meremeturilor acestor mănăstiri, ne putând sta pentru cuvintele cele încungiurătoere, a datoriei crestinesti, către sfintele lăcasuri, le vor urma Igumenii, şi Iconomii, rânduiţi prin împrumutare de sinetnri, adiverite de către sfânta Mitropolie, până se va pune la cale tragerea şi plata acelor împrumutări cu dodăndile lor.

Drept aceia spre a ave tótă tăriea şi lucrarea, această anafora să întăreste cu însuşi a noastră domnească iscălitură, şi pecete. Poroncind şi D-sale vel Vist. ca să se sloboadă îndată domnească ţidulă către comitet pentru respunderea acelor căte una sută mie lei pe an la sfânta Mitropolie în doi ani, arătaţi mai sus cu doă vadele, adecă 50. mii lei la Sf. Georghie, şi 50 mii la Sf. Dimitrhie, fără nici o zăbavă, saŭ cutedare de vre o împiedecare, supt nici un felŭ de închipuire. După cum aseminea şi de la epohi de doi ani înainte, acea căte o a triea parte hotărâtă din tot venitul fieşte căriea mănăstiri pe tot anul, depărtând amestecarea

www.dacoromanica.ro

acestor banĭ, de orĭ ce alte socotelĭ, şi întrebuinţărĭ ne priimite, şi neertate, şi luăndusă măsurĭ în pricină ca să nu fie comitetul supus răspunderiĭ întru pricinuire de vre o sminteală a uneĭ aşa mare, şi sfinte alcătuirĭ şi aşăḑământ.

Iar anaforaoa aceasta rămăind a sta pentru tot deauna în Sf. Mitropolie, să se opreascĕ copie, adeverită de preosfinţitul Mitropolit, care trecăndusă în condica Visteriei, să ni se aducă apoĭ însuşi nouă copiea aceia. 1826.

(Iscălit) Noĭ Ioan Sandul Sturḑa Voevod.

(L. P.)

Alecu Aslan vtori Logofăt. Procitoh.

(Iată cuprinsul aceleĭ anaforale.)

Prea Înălţate Doamne.

În urmarea poroncĭĭ înălţimiĭ voastre cătră noĭ, prin luminată ţidulă din 10. a trecuteĭ lunĭ Ghenarie anuluĭ curgătoriu, adunăndune la un loc şi cetind cu luare aminte cele cuprinse, am luat la înţălegere hotăritoarea voastră alcătuire şi aşăḑământ, întru rănduirea de Igumenĭ, pe la sfintele lăcaşurĭ cele închinate la monastirile din jos, din care căt pentru cele din oraşul Eşiĭ şi acelorlalte tărgurĭ, de pe afară ca niştе enoriĭ, ce ar fi acum de familiĭ cu femeĭ şi copiĭ, maĭ potrivitŭ ar fi să se rănduiască de acum preoţĭ

www.dacoromanica.ro

de mirn cu cinuri de Iconomi, în locul călugărilor Igumeni, iar la mănăstirile şi schiturile cele de pe afară, păḑindusă tot acelŭ din început vechiŭ asăḑământ, să se rănduească părinţi călugări pământeni, nu streini.

Însercinănd înălţimea vóstră, acéstă chibzuire asupra nóstră, spre alegerea de părinţi călugări persóne cuvióse, şi de Iconomi prezviteri, cucernici, ca toţi să fie împlinitori lucrărilor ce atărnă de datoriea uneĭ asemine a rănduirĭ, după cum asemine şi de a ţine în toată vremea încuviinţarea sfintelor lăcaşurĭ, cu slujitorii trebuincĭoşi, şi în cea maĭ bună şi plăcută rănduealĕ, care rănduiţii Igumeni şi Iconomi, să aibă aşi priimi din veniturile fieşte căriea monăstirĭ, acea o a triea parte hotărită pentru dănsele, avăndu'şi începutul pe asemine temeĭ, de la Sf. Gheorghie 1828, şi înainte până căndu adică se împlineşte profeḑmiea obşteştii anaforale, ceĭ dispăgubitoare domnieĭ, iar până atunci, pe următoriĭ doĭ anĭ, aŭ a li se da numaĭ căte una sută miĭ leĭ pe fieşte care an, dintr'acé o a treiea parte hotărită în trebuinţa acestor monastirĭ, cu oare care adică sporiŭ, ce aţi bine voit a face peste acea ce prin pomenita obştescă anafora, s'au lăsat pentru aceştĭ doĭ anĭ în trebuinţa ḑiselor monastirĭ, după care apoĭ în începutul tragerii deplin a aciea o a treiea parte, de la epoha ḑisă maĭ sus şi înainte, prisosul peste cheltuelile următoare, întru ţinerea monastirilor, să se deie pe tot anul, în plata datoriilor şi a dobăndilor acestor Monastirĭ, cu chipul ce maĭ pre largŭ, se arată prin aceiaşi luminată ţidulă.

Următorĭ dar fiind luminateĭ voastre poroncĭ,

www.dacoromanica.ro

am analogisit mai întâiŭ baniĭ hotăriţi pentru ţinerea acestor sfinte lăcasurĭ, în următoriĭ doĭ anĭ, pe însuşĭ suma venitului fieşte căriea monăstirĭ, ca să se ştie ce se cuvine, a lua pe tot anul, şi apoĭ am chibzuit şi rânduirea pomeniţilor Igumenĭ, şi Iconomĭ, cu alegire atât din tagma călugărească pe cei maĭ cuviĭoşi şi trebnicĭ călugărĭ pământenĭ, cât şi din preoţiĭ de mir pe ceĭ maĭ cucernicĭ, şi destoĭnicĭ, precum maĭ jos anume se arată, adecă:

La Monastirile de pe afară.

„Galata cu Hadâmbul — — — Sofronie Irodidascal.
„Cetăţuea cu Hlincea — — — Protosingelul Nectarie.
„Frumoasa — — — — — Varnava Ieromonah.
„Bărnova — — — — — Arhidiaconu Veniamin.
„Aron Vodă — — — — Neonil Ieromonah.
„Popăuţiĭ ot Botoşaniĭ — — — Iliupolios Ienochentie.
„Bistriţa — — — — — Macarie Ierodiacon.
„Făstăciĭ — — — — — Gerasim Ieromonah.
„Răchitoasa — — — — Dosifteŭ.
„Mira — — — — — Ghenadie Protosinghel.
„Dobrovăţul cu Lipovăţul — — Ignatie.
„Caşinu — — — — — — Feofilact Iromonah.
„Pobrota — — — — — Sofronie Arhimandrit.
„Tazlău — — — — — — Isaie Ieromo. şi duhov.
„Berzunţul — — — — — Costandie Ieromonah.
„Soveja cu Vizantie — — — Filaret Ieromanah.
„Schitul Frumoasa — — — Protosinghel Gherasim.
„Buhalniţa — — — — — Aftanasie Arhimandrit.
„Feodoreni sau Burdujeni — — Ieromonahul Samuil.
„Floreştiĭ — — — — — p. monahiile din Varatic.

www.dacoromanica.ro

La Monastirile din oraşulŭ Eşiĭ şi a celoralalte de pe afară oraşe.

„Goliea — — — — — — Icon. Nicolaĭ (Platon).
„Treĭ Ierarhĭ — — — — — Iconomul Antonie.
„Sf. Sava — — — — — Iconomul Feodor.
„Barnovschi — — — — — Iconomul Grigorie.
„Bărboiul — — — — — — Iconomul Meftodie.
„Dancul — — — — — — Sechelarie Gheorghie.
„Sf. Ioan — — — — — — Iconomul Calinic.
„Sf. Proroc Ilie — — — — Iconomu Filip, care ca pentru ţinerea bisericiĭ în toată buna rănduealŭ, urmeaţă datoriea breslii blanarilor după hrisovul ce aŭ, iar pentru cheltueala şi osteneala Iconomuluĭ rânduit la această Monast. orĭ se va pune la cale cu breasla, ca trăgând brésla venitul acareturilor din ograda bisericiĭ, să plăteascŭ osteneala şi cheltueala Iconomuluĭ, orĭ sŭ'şĭ tragă însuşĭ din chiriea acelor binale.

„La Nicoriţă — — — — — Sechelariŭ Gheorghie.
„Precista din Bacăŭ — — — Iconomu Ioan.
„Precista ot Ocna — — — Iconomu Mihail.
„Precista ot Focşanĭ — — — Iconomu Apostol.
„Precista din Galaţĭ — — —
„St. Georghie ot. — — — } Proto-prezviterul din
„Sf. Dimitrie ot. — — — — } Galaţĭ Petru.
„Sf. Necolaĭ ot. — — — —

Cărora se vor da şi Instrucţiile cuviincioase de urmarea datoriilor ce aŭ a păţi în totul a acestiĭ însercinărĭ, cu ne contenirea sfintelor slujbe, curăţăniea sfintelor aceste lăcaşurĭ deapururea în bună şi plăcută stare şi rănduealŭ, căndşi darea banilor rănduiţĭ, spre ţinerea acestor monastirĭ se vor respunde, de cătră comitet în

www.dacoromanica.ro

vreme fără cea mai mică prelungire sau sminteală de care nu ne rămâne îndoeală, că după buna voastră plecare către acest sfârşit, plăcut şi luĭ Dumneḑeu şi oaminilor se va face toată închizăşluirea, nezeticnĭriĭ saŭ a prelungirii, în cât fără a trece cât de puţin peste ḑioa însemnată a căştiurilor, să se teslimarisască banii, în numărătoare la sf. Mitropolie, fiind însă că pe la unile dintre aceste monastiri, n'au rămas nici casă pentru şedere sau ogrăḑi, şi pe la care sunt se află în proastă stare, şi cere trebuinţa de un grabnic meremet, şi pe la unele şi o din nou zidire, spre a nu veni în cea de istov dărmare, care meremet şi lucrare singur înţelepciunea înălţimii voastre poate giudeca că nu are de unde să se întimpene din puţina cheltueală, ce se lasă acum Igumenilor pe acestĭ doi anĭ.

Rămâne a se socoti şĭ a se chibḑui iarăşĭ de către Înălţimea voastră, cum şi în ce chip să se întimpene ;—iar apoĭ pentru puntul datoriilor acestor monastiri, lesne fiind de socotit că peste povoara sumeĭ capetelor, împrumutărilor făcute de Igumeniĭ Greci, maĭ adăogăndusă şi dobânda vremeĭ trecereĭ de atâţa ani, negreşit pe la unile vor covărşi şi peste venitul lor, şi să vie lucru în urmă întru dărămare nevindecată, şi iarăşĭ maĭ unindusă către aceasta şi condeiul meremeturilor şi a întocmirilor ḑise maĭ sus, de sine se înţălege, şi noĭ nu vom pute ḑice altŭ feliu de cât dacă se va găsi de cuviinţă şi de către înălţimea voastră, să se oprească plata de ceialaltă o a triea parte, acea adecă care cu nume de embatic s'au hotărit a se da la mănăstirile din jos, unde sunt închinate aceste de

www.dacoromanica.ro

aice pe totŭ anulŭ, saŭ parte din trănsa pănă se vor desface datoriile, făcute de Igumenii Grecĭ, precum si pănă se vor isprăvi şi meremeturile, sau întocmirile ḑise maĭ sus, pe cuvênt de tótă dreptatea, atăt pentru că acele datoriĭ de rănduiţiĭ Proestoşĭ a lor şi întru a lor socoteală, sunt făcute, căt şi pentru pilduirea vremiĭ trecute. că pentru aseminea meremeturĭ saŭ din noŭ zidirĭ, oprea Iguminiĭ Grecĭ, trimeterea embaticuluĭ pănă se despăgube de ace cheltueală, precum pentru totul a acestuĭ embatic, se vorbeşte şi maĭ pre larg prin osebită a nóstră de maĭ înainte obştească anafora, ce'şĭ are începutul tocma de la temeliea lucruluĭ, adică de la glăsuirea hogeturilor adevăraţilor pămănteni simpatrioţi aĭ nostri, ce aŭ zidit din noŭ şi aŭ înzăstrat ḑisele maĭ sus sfinte lăcaşuri închinate la Monastirile din jos.

Osebit de trebuinţă fiind a se lua ceva în băgare de samă, şi pentru tagma maĭcelor călugăriţe, ce aŭ trebuinţă în tot feliul de agiutoriul, şi drit ca niște fiice de Moldoveni pămănteni, urmaşe ale acelor ctitorĭ ale sfintelor maĭ sus ḑisă lăcaşurĭ, şi după mulţimea număruluĭ lor cel din vreme în vreme, ne maĭ avănd încăperea vieţuiriĭ tuturor, numaĭ într'acele doue monastiri lăsate pentru dănsele, adecă: Varaticul şi Agapiea, se socoteşte de cuviinţă, dacă va fi şi unirea înălţimiĭ voastre, a li se maĭ adăogi şi monastirea Florestiĭ de la Tutova, tot dintr'aceste închinate la cele din jos, ca osăbindusă cele ce nu'şi aŭ încăperea lor, la pomenitele maĭ sus doue monastirĭ, să se şi mute la această mănăstire a Florestilor, pentru acărora purtare de

www.dacoromanica.ro

grijă, acum pe aceştĭ doĭ anĭ următorĭ, să li se deie numaĭ analogiea ce se vine pe venitul acestiĭ monastirĭ din una sută miĭ leĭ, hotărîţĭ pentru ţênerea tuturor monastirilor închinate în jos, până la anul 1828, şi de acolo înainte scoţîndusă cu totul moşiile acestiĭ monastirĭ, din izvodul comitetuluĭ, să rămăe de istov ale mănăstiriĭ, pentru purtarea de grijă a călugăriţelor, aşedate acolo. Venitul lor însă să se vêndă prin mezat de cătră Mitropolie şi Episcopĭ, şi numaĭ atăta căt a fi de trebuinţa hraniĭ acelor călugăriţe şi de alte neapărate nevoĭ, să se deie prin stariţa lor, iar prisosul să rămăe iarăşi în socoteala venituluĭ celoralalte mănăstirĭ, pentru care acésta şi umilit rugăm, ca să fie îndurarea voastră a se aduce în împlinire, şi domnească întărire, spre vecînica voastră pomenire.

Pe lîngă aceasta maĭ fiind în Galaţĭ patru biserică dintr'a monastirilor, închinate în jos, adecă, Precista, Sfîntul Gheorghie, Sfîntul Dimitrie, şi Sfîntul Necolaĭ, care ne avînd osăbit venit al lor, afară de o moşioară a Precestiĭ, şi întru nică o purtare de grijă, se află în foarte proastă stare, unile şi descoperite, altele fără cele de pin prejur, şi altele şi fără cele pe din lăuntruĭ şi neputînd închipui ceva maĭ simţitoriŭ lucru acum de odată, de cătŭ venitul cantariuluĭ din Galaţĭ ce'l şi avea maĭ înainte, fie milostivirea voastră a se şi sloboḑi acest venit în priimirea Protopopuluĭ din Galaţĭ Petru, asupra cărue s'aŭ însărcinat purtarea de grijă a căte patru acele biserică, ca prin închipuirile sale cele povăţuitoare, de smeritul vostru rugătoriŭ Episcopul de Roman, ca unele ce sunt în a sa eparhie, să se în-

www.dacoromanica.ro

deletnicească a întimpina cele mai de trebuință pentru urmarea Sfintelor slujbe, și prin cetul ale aduce în starea ce s'ar pute mai bună și plăcută.

Într'acestași chip urmând toată lucrarea și punerea la cale a noastră încunjurătoare, însuși luminateï voastre țidule sloboțite spre acésta, nu lipsimŭ prin plecata noastră această anafora, a vi le face cunoscute, spre domneasca și stăpăneasca hotărire; rămăind —1826 Martie 22. A înălțimiï vóstre către Dum.țeŭ smeriți rugători:

Veniamin Mitropolit Moldaviei, Gherasim Episcop Romanului. Meletie, Episcop Husului.

Anaforaoa aceasta este scrisă pe hărtie îndoită mare, a căriea original stă în Arhiva Statulnï, depusă de mine. T. C.

NOÏ SCARLAT ALECS. CALIMAH VOEVOD.

Cu mila luï Dumnețeŭ domn țeriï Moldoveï.

Stăpâneasca și părinteasca nóstra îngrijire, întru igheмonicеasca datorie, fiind fără preget către toate bunele alcătuiri și ușurinți ale țării, de către nedreptele împliniri cele după vreme, și întâmplări întrebuințate întru lucrare. Pe lângă altele cele ce din ceasul încredințării Noue aceștiï țări, cu milostivire am rădicatŭ și am îndreptatŭ. Luând în socotință și pentru sporiul ce s'aŭ fostŭ începutŭ a se lua la slujba vădrăritul, câte una para de toată vadra, peste treï parale și unŭ ban, legiuiți a vădrăritului, cu

www.dacoromanica.ro

banul milii, că adecă: această luare de sporiu fiind nu numai neobicinuită, dar şi oprită din învechime a nu se urma, de cuviinţă este a se rădica cu totul.

Aşa dar din poronca nóstră urmândusă obştească Adunare şi schepesis întru aceasta, prin anaforaoa ce facŭ cătră noi d-lor boerii din 20 a trecutei luni Iulie, găsindŭ de cuviinţă, ca numai în vădrăritul anului următoriŭ, să se strângă sporiul aceleĭ parale, pentru lipsa caseĭ răsurilor, după sama ce s'aŭ căutat, negăsindusă altŭ chipu împliniriĭ aceleĭ lipsi. Ne-am unit cu socotinţa d-lor sale întărindusă acea anafora, spre urmarea strângeriĭ acestuĭ sporiŭ, numaĭ în vădrăritul anuluĭ următoriu şi nu mai mult, precum prin ace anafora pre largŭ se arată. Dar pentru cu dinadinsul temeiŭ a aceştiĭ conteniri, iată prin acestŭ al nostru domnescŭ hrisovŭ hotărâm: ca de astăḑi înainte şi în veci stringerea sporiuluĭ aceştiĭ parale, la vădrăritu să nu se maĭ urmeḑe, rămâindŭ banii vădrăritului în dreaptă veche obicinuinţă, şi legiuirea lor câte treĭ parale şi unŭ ban de vadră, cu banul milii, pentru toţi aceĭ ce sunt supuşi a plăti vădrăritŭ, fără sporire de unŭ banŭ macar maĭ multŭ, supt niciĭ unŭ fel de cuvântŭ saŭ întâmplare.

Spre care se întăresce hrisovul cu însuşi

www.dacoromanica.ro

a nóstră iscălitură şi pecete, întru credinţa şi a cinstiţilor noştriĭ veliţi boerĭ ce maĭ jos se iscălescŭ, rânduindŭ ca pentru tótă necutezarea, cea după vreme a smintireĭ aceştiĭ hotărîrĭ şi legiuire de veci, a banilor vădrăritului, în treĭ parale şi unŭ banu de vadră, după vechia obicinuinţă, să se lege hrisovul acesta şi cu blăstămŭ de cătră Pre osfinţitul Mitropolitŭ şi Episcopiĭ ţeriĭ, a căruia întărire va urma şi biserica nóstră cea mare a Răsăritului. Şi atât hrisovul cu legătura blăstămului maĭ sus pomenitŭ, cât şi întăritura a acestuĭ blăstăm, ce urmează a veni de la Preasfântul Patriarh a tótă lumea, vor sta păstrate la sfânta Mitropolie a ţeriĭ, pentrŭ totdeauna.

1815. Noemvrie 1.

(*Iscălit.*) *Noĭ Scarlat Alecsandru Calimah Voevod.*

(L. P.)

(*Urmează şi iscăliturile a 11 boerĭ marĭ.*)

Iordachi Roset vel Vist. Procitoh.

(*Iată maĭ în jos urmează şi legătura arhierească spre ţinerea cu sfinţenie acelor cuprinse în hrisovul acesta.*)

De vreme ce dreptŭ şi cu iubirea de ómeniĭ pentru binele de obştie, aŭ socotitŭ prea înalţatul nostru domnŭ împreună cu tot sfatul, în pricina adaosuluĭ ce s'aŭ fost făcut în vremea trecutuluĭ răsboiŭ la slujba vădrăritului, peste aşeḑământulŭ ce aŭ fost din vechiŭ legat cu blăstăm: ca iarăşi să se pazască acea din vechiu luare a banilor vădră-

www.dacoromanica.ro

rituluí de la aceĭ ce plătescŭ fără adăogire vre odată, nicĭ macar de un ban, supt nicĭ un cuvântŭ. Care spre a se păzi cu nestrămutare, s'aŭ şi înoitŭ vechiul acela aşăḑământŭ, prin acest luminatŭ hrisovŭ al înălţimiĭ sale, în care pricină, s'aŭ adusŭ de la prea Sfântul a tòtă lumea Patriarhŭ, şi osăbită sobornicească carte cu legătură de blăstămŭ, precum maĭ sus se cuprinde.

Iată că şi smerenia nóstră împreună cu prea iubiţiĭ în Hr. fraţi Episcopĭ aĭ ţerii, pre toţi aceia carii s'ar ispiti vre odată a pune la cale, saŭ a sfătui, saŭ de totŭ a strica, această prin domnescul hrisovŭ, aşăḑată dreaptă şi cu iubirea de ómenĭ hotărire, orĭ ce ipochimen ar fi, saŭ din ceĭ bisericeştĭ saŭ din ceĭ politiceştĭ; pecetluim şi cu înfricoşatŭ blestăm îĭ legăm şi ḑicem: că pe uniĭ ca aceia, întunericul să'ĭ acopere, săgeţi cumplite să înţre în inimile lor, obrazele lor să se umple de necinste, averea lor sa fie spre cea desăvârşită perḑare şi peire, lipsinduse de tot feliul de procopsală, şi ḑilele lor să fie cu totul întru împuţinare, de toate ale lor cele văḑute, ca de averea dreptuluĭ Iov, diavolul să se atingă, oftându şi tremurându tărândusă pre pământŭ ca Cain, să fie în toată vieaţa lor, moştenindŭ şi bubele luĭ Ghieḑi, femeile lor să rămăe văduve, şi copiĭ lor săracĭ cerşitorĭ, şi lipsiţĭ de tot feliulŭ de procopsele, în toată vieaţa lor, şi în grabă gîndecata luĭ Dumneḑeŭ să'ĭ agîungă la cele văḑute de ochiĭ lor. Iar cariĭ vor păzi cu dreptate pentru acest bine de obştie, hotărirea aceasta, ce se cuprinde maĭ sus prin acest luminat hrisov, care cu bună rânduială şi aşăḑământŭ s'aŭ făcutŭ, neatingându şi neispitindusă întru cât de puţinŭ a strica, ce maĭ vărtosŭ a sta spre a se păzi cu nestrămutare, uniĭ ca aceia nu numaĭ cu cele drepte şi orăn-

www.dacoromanica.ro

duite venituri, cu care aŭ să se împărtăşască spre resplătirea ostenelelor sale, să'l învrednicească a se folosi, spre bună întemeerea şi sporirea caselor sale, ce să fie şi ertaţi de Domnul Dumneḑeŭ, învrednicinduĭ cu îndurările sale cele bogate de amândouă fericirile, şi de smerenia nóstră blagosloviţi în veci, Amin.

1816 April 30.

(*L. P.*) *Veniamin Mitropolitŭ Moldoveĭ.*
Gherasim Episcopŭ Romanuluĭ.
Meletie Episcopŭ Huşuluĭ.

Hrisovul acesta este scrisŭ pe hărtie marę îndoită. Originalul este depusŭ de mine în Arhiva Statului. T. C.

NOĬ MIHAIL GRIGOR. STURZA VOIVOD,

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ Ţeriĭ Moldoveĭ.

Înfăţoşindunisă această anafora a clirosuluĭ bisericesc, şi a DD. boerilor, am cetit cu mulţămitoare cunoscinţă cuprinderea eĭ; actul acesta aevea rosteşte sentimentele cu care s'aŭ întovărăşit suirea noastră pe scaunul domnieĭ acesteĭ ţerĭ; însă precum fiinţa politicească a patrieĭ, aŭ răsărit din înalta buna voinţă a amănduror prea puternicĭ Suveranĭ, apoĭ lor se şi cuvine toată lauda şi mulţămirea, a lor pomenire va trece prin vecurĭ până la acea maĭ depărtată moştenire, şi spre a sta în ivală aceste simţirĭ de care toţĭ ne aflăm pătrunşi, înălţăse monumen-

www.dacoromanica.ro

tul, nu Noă, ce în strălucita memorie a înduraţilor Monarhi, carii pe temeiuri sfinte aŭ statornicit binele tuturor stărilor acestei ţări. Măriréi lor începănd de la Domnul, se cuvine slava şi mulţămirea.

Iar a noastră carieră avănd drept singur pravăţŭ împlinirea înaltelor bune voinţi, iubim a nădăjdui că vom afla pe viitorime în inimile urmaşilor, monumentul unei plăcute pomeniri.

No. 18. Iaşii, 8 Noemvrie. 1834.

(*Iscălit.*) *Mihail Grigoriu Sturza Voivod.*

(L. P.)

Lupu Baloş vel Logofăt. Procitoh

Prea Înălţate Doamne.

Suirea înălţimei voastre pe tronul Moldovii, este începutul unei epohe de fericire neamului nostru, carele vede astăzi înfiinţată acea de vecuri dorinţă, de a se pute aşeda soarta patriei, pe temeiuri statornice şi sub umbrirea unor drepte legiuiri.

Proniea îndurătoare aŭ ales de organ al facerilor de bine ce acuma răvarsă asupra noastră, pe înălţimea voastră, carele cu aleasă înţelepciune şi înaltele simţiri, înzăstrat prin neincetate ostenele, aŭ pregătit acestui pămănt o viitorime strălucită.

Asemine împregiurări, cé umple toate inimile naţiei cu sentimenturi de măndrie, şi cu céle mai întémeiate nădejdi, alcătuesc în istoriea patriei o epohă însemnată, care prin lucrări pacinice va înfiinţa a ei înflorire.

Dorindŭ a însămna ţiua, in care Proniea ne-aŭ dăruitŭ

www.dacoromanica.ro

pe înălțimea voastră de Domnitoriŭ, înaltul cliros și nobleța Moldoviĭ, roagă cu supunere să bine voiți a primi să se înalțe în piața grădiniĭ publice din Eași, un monumentŭ †) spre aducerea aminte din ziua a 26 Avgust a

†) In 8 Noemvrie 1834, Preosfinția Sa Proin-Mitropolitulŭ Veniamin, în ființa unuĭ mare număr de boerĭ, aŭ sfințitŭ piatra temelieĭ în care s'aŭ pus în metal sepată Anaforaoa sus înscmnată și reḑoluția M. Sale.

Pe unŭ postamentŭ ce măsură în cvadratŭ 18 palme, și este 7 palme înaltŭ, sunt așeḑațĭ patru leĭ bronḑuiți, simbolul tărieĭ și a marceĭ familieĭ Sturza, culcați fiindŭ, iĭ măsură până la creștetŭ 4 ½ palme. Pe spetele acestora raḑămă piedestalul obeliscului de 6 palme. Acest piedestal este din o singură bucată piatră de Șchee și trage 10,000 ocă. Obeliscul cu baza sa măsură 30 palme înălțime, în cât de la pămêntŭ până la vârfŭ, monumentulŭ este de 47 ½ palme înaltŭ. Doue façade lăturale a piedestaluluĭ pórtă: una, Stema țerii Moldoveĭ, ear alta, a M. Sale Prințuluĭ M. Sturza. Pe celelalte doue suntŭ în metalŭ vărsatŭ următórele inscripții:

Augustis Monarchis,
Qui anno MDCCCXXXII
Moldaviæ novas politicas institutiones dedere,
MICHAELIS GRIGORIU STURZA
Princeps Regnans
Una cum principatus Clero ac nobilitate,
Hoc Monumentum erexit
Anno salutis MDCCCXXXIV Novembris die VIII.
Augustilor Monarhĭ,
Carĭ
aŭ datŭ Moldoveĭ, noul Așeḑământŭ
introdusŭ la anul 1832.
MIHAIL GRIGORIU STURZA VVD.
Împreună cu clerul și boerimea principatului, aŭ înălțatŭ acestŭ Monumentŭ, la
8 Noemvrie 1834.

www.dacoromanica.ro

acestuĭ an, cándŭ noĭ împreună cu tóte treptele de lăcuitorĭ amŭ uratŭ pe înălţimea vóstră de alŭ nostru domnŭ şi părinte, pentru ca acestŭ monumentŭ să fie urmaşilorŭ noştri şi streinilorŭ de mărturie a credinţeĭ, a dragosteĭ şi al adânculuĭ respectŭ, cu carele suntem:

Aĭ înălţimeĭ vóstre cătră Dumneḑeŭ smeriţĭ rugătorĭ:

Veniamin Mitropolitŭ Moldavieĭ.

Meletie Episcopŭ Romanuluĭ.

Şi pre plecate slugĭ:

Iordachi Roset Vist. Grigori Ghica Vornic. I. Catargiŭ Logofăt. Raducanu Roset Hatman. Dimitrie Sturză Logofătŭ. Teodorŭ Balşŭ Logofătŭ. C. Conachi Logofătŭ i Cavalerŭ. Costachi Canta Logofătŭ. Alecsandru Ghica Logofăt. A. Sturza Vist. Iún Luca Vornicŭ. Manolachi Manu Hatman. Costachi Balşŭ Hatman. Iordachi Balşŭ Vornicŭ. Ale. Mavrocordat Hat. Scârlatŭ Miclescu Agă. T. Silion Spat. Dimitrie Florea Cam. Gheorghe Sturza Vornicŭ. Stefan Catargiu Vornic. G. Sturza Vornicŭ. St. Catargiu Vornic. Mihalachi Canta Spat. Iordachĭ Roset Post. Scărlat Crupenschĭ Spat. Alecsandru Vărnav Spat. G. Iamandĭ Spat. Alecu Ghica Agă. Gheorghie Hermeziŭ Agă. Colonelul Costachĭ. Manolachi Radu Agă. Lupu Balşŭ Vornicŭ A. Calimahŭ Vornicŭ, Iordachi Darie Vornicŭ. Dimitrie Canta Spat, Spĭridonŭ A. Pavlu. N. Ventura Spatar. Todiraşcŭ Sturza Hatmanŭ. Vornicŭ I. Cantacuzinŭ. Iordachi Racoviţă Post. N. Miilu Spat. G. Asachi Agă. D. Bran Ban. A. Balşŭ Agă. Mihăiţă Veisa Agă. C. Sturza Agă. Alecsandru Roset Agă. M. Bogdan Agă.

În giurul monumentuluĭ suntŭ optŭ pilastri legaţĭ între sine cu aliside de fieru vărsatŭ.

Planul Monumentuluĭ, ideatŭ de D. Post. G. Asachi, s'aŭ esecutatŭ sub direcţia D. Colonelul Sungurovŭ.

www.dacoromanica.ro

Neculaĭ Ranetŭ Spat. V. Beldiman Spat. Iacovachi Paladi. Vas. Alecsandri Spat. Enacachi Gherghel Ban. Lascar Cantacuzin Vorn. Ión Casul Pahar. Procopie Florescu Cavaler.

Anaforaoa acésta este scrisă pe pergamentă. Originalul se află hărazitŭ de mine Arhivelĭ Statuluĭ. T. C.

NOŢIUNĬ DE HOTĂRNICIE.

Însemnări aflate de Logofătul Costachi Conachi în practica hotăriturilor şi a cercetărilorŭ de scrisorĭ, şi pe care le-aŭ supusŭ la cercetarea Obşteştiĭ Adunărĭ ca, dacă le va cunóşte de adevărate să servéscă de regulă Comisarilor ce s'aŭ rânduitŭ în dishaterĕ hotărâturilor de moşiĭ, îndată după introducerea Regulamentului Organicŭ.

Opcină este acea care desparte obărşiile apelor curgĕtoare, unele din faţă cătră o apă mare, şi altele din cealaltă faţă cătră altă apă mare, spre pildă: *opcină între Prutŭ şi Bârladŭ*, suntu vărfurile ce se vădu despărţitoare obărşiilor, din părae curgătóre despre răsăritŭ cătră Prutŭ, şi despre apusŭ cătră Bârladŭ, care *opcine* despartŭ hotare de moşiĭ la cele maĭ multe locurĭ.

Culme de deal suntŭ vârfurile care despartŭ părae, cu osebire numaĭ că, acele pururea curgŭ şi se varsă totŭ în aceéşĭ apă mare, şi că *culmele* suntŭ pururea pornite din *opcină*.

Obărşie este începerea de unde se pornescŭ cele întâĭ isvóre ale unuĭ părăŭ; iar cuvântul în vârful *obărşiilorŭ*: (verhpotoca) cuprinde şi scursurile din vărful dealuluĭ cătră acel părăŭ.

De multe orĭ prin ispisóce vechĭ se ḑice; cutare moşie la *obărşiea cutăriea ape*, şi moşiea este depărtată de adevăratele obărşiĭ, atunce însă acea moşie trebue să fie pe unu părăŭ îndelungŭ, care trece pe maĭ multe moşiĭ.

Zăpodie este o faţă întinsă pe deal mare saŭ micŭ.

www.dacoromanica.ro

Curmătură este acolo, unde vârful unuĭ délŭ se curmă de vre o vălce, saŭ de vre o săpătură făcută din vreme în vreme.

Răsăritul şi *Apusul*, *Meaḑă-ḑi* şi *Meaḑă-nópte*, prin unile din ispisóce şi scrisorĭ vechĭ, suntŭ totŭ intervalul de la un punctŭ către altul, din aceste patru puncturĭ; pentru că din vechime în Moldaviea nu se servea de busolă. În *susŭ* şi în *giosŭ*, de multe orĭ să găsăşte prin ispisóce după *cursul apelorŭ* şi după *starea dealurilor*. Aşa dară la întâmplare cândŭ din acestă feliŭ de prelungire s'arŭ ivi acum, după hărţile geometriceştĭ, nu trebue a ne lua după ḑiceriĭ, şi a strămuta moşiile, ce trebue să ne povăţuim de starea moşiilorŭ alăturate şi de semnele statornice de pe pământŭ ce s'arŭ arăta prin scrisori.

De multe orĭ prin ispisóce vechĭ; *întórcerea la capetele moşieĭ* nu se rosteşte cu altă de cât cu cuvântul, *iar de acolo*, fără a maĭ ḑice: să *întórce hotarul*, aşa dar la acestŭ feliŭ de prilejurĭ, trebue să ne povăţuimŭ de alăturatele moşiĭ, dacă adecă maĭ staŭ şi altele în acelŭ capătŭ. Cuvântulŭ *deci*, saŭ de *acea*, în multe ispisóce vechĭ, se întrebuinţază, în locŭ de cuvântul de: *acole înainte*.

Din învechime *rădicăturile la morĭ* eraŭ micĭ ca la nişte făcliĭ, iar nu precum se află acum; pentru acésta nu trebue să se numere rădicăturile de acumŭ, pe numărulŭ vadurilorŭ vechĭ, nicĭ suptŭ acestŭ cuvântŭ, să se facă întindere de hotare la moşiĭ, la apă mare. *Vadurile* arătate prin scrisorĭ în lipsă de alte semne dovezĭ, saŭ de măsurĭ, potŭ servi la analogisirea întrupăreĭ moşiilorŭ, ḑicândŭ: cu *vadŭ de móră* în cutare

www.dacoromanica.ro

apă saŭ pârâŭ, însemnează că, acea moşie are dreptate a prinde fără oprire iazul de celalaltŭ mal al moşiei de dincolo, dară nu că póte să oprésckă de la adăpătóre.

Cuvântul *satu* prin scrisorile vechĭ era ceia ce ḑicem acumŭ o moşie, iar cuvântulŭ *moşiea* (ce vine din cuvântulŭ moşĭ) prin scrisorile vechĭ, este *ocină* şi *avere*.—Când se ḑice prin vechile scrisorĭ, o *sileşte* anume *cutare*, este pururea un trupŭ de locŭ încăpătoriŭ de unŭ satŭ, în care aŭ fostŭ odinióră locuinţĭ.

Moşie fără apă saŭ isvoare în lăuntru, saŭ la unulŭ din capete nu se găseşte, căcĭ acele locurĭ prin ispisoace se numescŭ *din pustie*, pentru acésta, şi la aşa întâmplare de stare de locŭ, fără apă, totŭ loculŭ dintre doue ape se găseşte datŭ în două moşiĭ, fie câtŭ de lungĭ; precumŭ moşiile de pe Bârladŭ, se lovescŭ în capete cu moşiile de pe Gerul, în depărtare de treĭ şi patru óre; moşiile de pe Prut, se lovescŭ în capate cu acele ce vin de pe Sohul şi Lozovŭ, în depărtare de şese şi optŭ óre; aşa dar lungimea acea de la acestŭ feliŭ de locurĭ, nu póte servi dreptŭ pilduire moşiilorŭ celorŭ care arŭ ave apă, şi s'arŭ găsi maĭ scurte, dacă nu aŭ doveḑĭ de înscrisurĭ saŭ de stăpânire stălpită.

Dovedită împreunare a treĭ moşiĭ într'unŭ colţŭ, firește trage şi pe a 4 moşie; în lipsă de alte doveḑĭ temeĭnice arătătóre de semne saŭ măsorişte.

Prin ispisoace şi documenturĭ vechĭ, *heleştee* suntŭ acele făcute de ómenĭ, care acum se ḑicŭ *Iazurĭ*, iar *Iazărie* şi *Bălţi* suntŭ acele din fire; multe din ezerile şi bălţile de prin şăsurĭ de

www.dacoromanica.ro

ape, s'aŭ prefăcutŭ în pămîntŭ roditoriŭ; dovadă suntu bălţile de la gura Geruluĭ, şi de la morile Boţirlăuluĭ, pomenite prin scrisorĭ, unde din vechime umbla năvoade, şi acum ară şi cosăscŭ oamenii; aşa dar la acestu feliŭ de însămnatŭ dovedite locurĭ, nu trebue să ceremŭ numaĭ de cătŭ bălţĭ, dacă acum nu se găsescŭ.

Însorărirea între doue saŭ maĭ multe mosiĭ, este o legiuire pe care s'aŭ întemeetŭ pururea giudecăţile în Moldova, în lipsă de scrisorĭ vechĭ arătătoare de semne saŭ de măsurătoare; la aşa întămplare se pomăzuescŭ hotăririle în latŭ după numărul siliştilor, iară lungul după graniţa însorăritelor moşiĭ, dacă dovadă de scurtarea lor nu este saŭ prin scrisóri, saŭ prin stăpănire stălpită şi pacinică.

Mărimea siliştilor nu este de o potrivă, numaĭ puţinŭ în lipsă de doveḑĭ saŭ de o stăpănire învechită şi pacinică, se poate îngrădi în analogie cu altă silişte alăturată. Multe din moşiĭ (maĭ vărtosŭ acele răzăşăştĭ) împărţindusă între neamurĭ, şi acestiea locuindŭ părticelile lor şaŭ schimbatŭ numele pe poreclele lor, şi şaŭ făcutu întăritură pe dănsele. Aşa dar, la analogia siliştilor, trebue bine cercetatu şi luatŭ aminte, nu cumva unele sunt din trupul căpitelniciĭ moşiĭ, răşluite vre uneĭ cimotiĭ de răzăşĭ. Moşiile date din locurĭ domneştĭ nu sunt supuse la regulele moşiilor de a ave lăţimea şi lungimea, nicĭ la ale însorărirĭlor, pentru că aceste fiind bucăţĭ de ţocŭ, rupte din locurile domneştĭ, potŭ fi şi rotunde şi în maĭ multe colţurĭ, precum aŭ vroitu ale da.

Cuvăntul prin scrisorĭ vechĭ *suptu ascultarea cutăruea ocolŭ, ţinutŭ şi tărgŭ*, însemnează că o-

www.dacoromanica.ro

dinioară aŭ fostu în trupul aceluĭ ocolŭ, ţinutŭ şi tărgŭ.

Când mergirea înainte, saŭ la dealŭ, saŭ la vale, nu este rostită cătră unŭ semnu cunoscutŭ, trebue să servească dreptu povăţuire, liniea din urmă spre dovedirea mergereĭ înainte, iar când şi această din urmă lipseste, atuncea suirea se face dreptŭ la dealŭ, fără cătu de puţină abatere, cătră o parte saŭ alta pe costişurĭ.

Spre a se dovedi drumurile, maĭ vechĭ, nu este unŭ maĭ înlesniciosŭ chipŭ, dacă alte lumine lipsescŭ, de cătu a căuta pe la petrişurĭ şi şuişurĭ săpăturĭ, căcĭ unde aŭ fostŭ drumŭ mare vechiŭ, trebue să fie de acestŭ feliu de semne.

Spre a dovedi unde aŭ fostŭ moara veche (când tărăşiĭ nu se găsescŭ), să se eie sama, că din josŭ de unde aŭ fostŭ moara, matca este maĭ largă, iar la apele cu prundişu, trebue să fie şi scruntărire, dinaintea morilor.

Pământurile prin hotarnice nu suntu de o potrivă la toate moşiile, ce după raclele lor, dacă dar-raclele se vor fi disfiinţatŭ, apoĭ atuncea în lipsă de alte luminĭ doveditoare mărginilor, s'aŭ obicĭnuitŭ a se lua măsurĭ din alăturatile moşiĭ, dacă suntŭ arătătoare de pământurĭ saŭ de racle.

Locurĭ de prisacă suntŭ şi marĭ şi micĭ, iar poeana în care staŭ stupiĭ se măsoară cătu aru zvărli cu barda, din mijlocul eĭ împrejurŭ.

Însemnare de câteva cuvinte cuprinse în Anaforalele şi Hrisoavele din acestŭ Uricariŭ.

Răsurile. Dare legiuită ce se lua de la tóte clasele

www.dacoromanica.ro

birnice, şi care se socotia adaosŭ peste birŭ, aşa la 1804 ea s'aŭ suitŭ până la 15 parale de leŭ, şi din totalulŭ acesteĭ some, se plătia lefele tuturor ampiegaţilor Statuluĭ şi svita Domnuluĭ.

Rusumaturĭ. Cuvêntŭ turcescŭ, însamnă dare indirectă, precum: goştina, vădrăritul, şi desătina. Dările acestea eraŭ venitul luĭ Vodă; din învechime ele se strângiaŭ de cătră oamenĭ domneştĭ, iară maĭ în urmă se da în *antrepridă*.

Menḑilurile. Cuvântŭ turcescŭ, însamnă poştele.

Menḑelhanele. Staţiile poştelor.

Agiangiile. Cheltuiala ţinereĭ Domnuluĭ, cuvânt turcesc.

Metahurile. Productele locale ale uneĭ ţerĭ. Cuvântŭ turcescŭ.

Treapta Mazilească. Clasă dajnică, osăbitŭ de locuitoriĭ birnicĭ, de la cuvântulŭ turcescŭ mazil, trasŭ din funcţie, demisionatŭ, pentru că din vechime boeriĭ ţereĭ şi ceilalţĭ ampiegaţĭ numaĭ pe timpul câtŭ se afla în serviţiŭ activŭ al Statuluĭ eraŭ apăraţĭ de contribuţie, precum se vede din hrisovul dom. Grigorie Ghica Vvod. publicat la faţa 50 a acestuĭ Uricariŭ, iară după eşirea din serviţie se aşeḑa în darea mazilească, care din timpŭ în timpu, s'aŭ suitŭ pe la 1804 până la 11 leĭ pe an.

Ruptaşiĭ. Acestĭa din învechime eraŭ o clasă de ómenĭ streinĭ sloboḑĭ, care pentru a pitrece în pace în ţeră făcea ruptóre cu Visteria, adecă alcătuire de voe-de'ĭ plătia darea ca şi mazilĭĭ, iară acum în acéstă rânduială se aşaḑă ficiorii de preoţi şi aĭ treptelorŭ priviligiete.

Baniĭ Imdatuluĭ. De la cuvântulŭ turcescŭ Imdatŭ, ajutoriŭ; acéstă dare estraordinară aŭ aruncato Turciea asupra Principatelor, ca un ajutoriŭ la cheltuelele oştirilor

www.dacoromanica.ro

trimise în România cându s'ău resbeluitu cu Pasvan-Oglu ce se resculasă asupra Turcieĭ.

Căştiul Ghevmeĭ. Desfacerea socotelilorŭ la scóterea unuĭ Domn din domnie, care urma între Visterie cu Caimacamiĭ Domnuluĭ noŭ.

Ajutorinţa de iarnă. Birul ţereĭ din învechime, se aduna de doue orĭ pe anŭ, sub numire de ajutorinţa de vară, şi ajutorinţa de iarnă; maĭ în urmă se regulasă de se aduna pe tótă luna, iară de la 1804 s'ău aşeḑatŭ pe trilunie.

Cruce. O familie unită la o singură dare, şi acésta numaĭ la dajdia mazililorŭ, a ruptaşilor, adecă, se unia la o dare, doĭ fraţĭ, părintele cu fiiul, socrul cu ginerile ş. a.

Ugeritul. Plata progonuluĭ.

Goştina. Dare pe oĭ.

Desetina. Dare pe mascurĭ şi stupĭ.

Vădrăritŭ. Dare pe vin la culesul viilorŭ.

Ţimiraşĭ. Curierĭ aĭ statuluĭ în lăuntrul ţăreĭ.

Liude. Locuitoriŭ birnicŭ, cuvântŭ slavinescŭ.

Ughĭ vechĭ. Monedă ungară de aurŭ în valora unuĭ galbănŭ.

40 banĭ vechi. Facŭ 20 parale.

6 banĭ noĭ. Facŭ doue parale.

Potronicŭ. Monedă leşaşcă de argintŭ în valoră de 15 parale şi în vechime se socotea 20 potronicĭ dreptŭ unŭ galbănŭ.

Lăturaşĭ. Oamenĭ, streinĭ de adunătură, fără căpătăiŭ ce se adăpostia prin sate.

Venitul Caminеĭ. O dare ce se lua odată pe an de la tóte crăşmele din ţèră, şi era un venitŭ al aceluia ce era în servinţia de vel-caminariŭ.

Plata Cuniţeĭ. O dare ce se lua de pe oĭ, caĭ, şi

www.dacoromanica.ro

alte vite ce aduceaŭ streinii de peste hotarŭ la ernaticŭ în Moldova.

FACTE ISTORICE ALE BISERICEÏ ROMÂNE*)

I

„Pentru sfinţirea Bisericiï ce se numesce acum monastirea Neamţuluï, (dupre numele riuluï) a căriea hramŭ este Înălţarea Domnuluï Dumneḑeu şi Mântuitoriuluï nostru Is. Hs. ce s'aŭ sfinţit de preosfinţitul Mitropolit al Sucevii, Chir Teoctistŭ şi care aŭ fost şi Igumen sfântuluï lăcaşuluï acestuea, al Neamţuluï, pe când s'aŭ zidit sfânta biserica aceasta, cu cheltueala bine credinciosuluï şi de Hs. iubitoriuluï domnu al pământuluï Moldavieï, Stefan Voevod cel Mare, fiiul luï Bogdan Voevod.

„Întru acea vreme aŭ venit Albert Craiul Leşăsc cu resboiŭ asupra luï Stefan Voevod, cu multă putere, şi mult bătând asupra cetăţiï Suceveï, n'aŭ putut să o ea: şi s'aŭ întors fără de ispravă. Iară Stefan Voevod s'aŭ dus după dânsul cu putere, cu ostaşiï sĕï, şi agiungându-l la codriï Cozminuluï l'aŭ bătut, sfărmându'ï, puterile luï în anul, 1497 Octomvrie 26, în ḑiua stântuluï mareluï mucenic Dimitrie, întru al 11 anŭ al domnieï sale. Apoï întorcânduse de la rezboiŭ cu mare biruinţă la scaunul sĕŭ la Suceava, tot întru acelaşŭ anŭ aŭ mers la Monastirea Neamţuluï, împreună cu preosfinţitul Mitropolit Chir Teoctist, de aŭ sfinţit biserica, la

*) Într'o carte tipărită în monastirea Némţuluï, cuprinḑĕtóre vieţeï cuviosuluï Paisie, se află însămnările istorice, de mai sus numite, pre care am socotitŭ de cuviinţă ale retipări în Uricariulŭ de faţă, şi aceésta numaï în interesulŭ istorieï bisericane. T. C.

www.dacoromanica.ro

Noemvrie 14. ḑile; pentru care singuru Mitropolitul Teoctist ḑice: că şi singur s'aŭ ostenit împreună cu casniciĭ luĭ Ştefan Voevod, şi cu fraţiĭ ce s'aŭ aflat atuncea la acest sfănt lăcaşŭ.

„Această Istorie s'aŭ aflat întru o sfăntă Evangelie Sărbească, scrisă cu măna, pre pergament, ce este şi până astăḑĭ întru această sfăntă monastire a Neamţuluĭ.“

II

Însemnare pentru prea sfănta Icóná a prea Sfinteĭ Stăpăneĭ nóstre Născătoareĭ de Dumneḑeŭ, şi pururea Feceoreĭ Marieĭ, ce s'aŭ aflat în scrisorile sfinteĭ Mitropoliĭ a Moldaveĭ, scrisă de preaosfinţitul Georghie Mitropolitul Moldovieĭ la anu 1723

Înstiinţare facem pentru obiceiul pămăntuluĭ Moldavieĭ, că întămplănduse, aicea Domnŭ măriea sa Alesandru Voevod, şi Mitropolit Preasfinţitul Chir Iosif, carele aŭ fost şi la soborul al optulea (a) şi cu părintele Iromonahul Georghie Ţamblac, fiind mare Teologu, (care s'aŭ şi săvărşit la Moscva,) înaintea aceluĭ sobor, fiind la Constantinopoli, Împărat creştinescu Manuil Paleologul, iară fiiul luĭ Ioan Paleologu era la Viena, fiind că era ginere Cesaruluĭ de Beciŭ (Viena). În timpul bătrîneţilor luĭ, Manuil Paleologul aŭ trimis la Beciŭ la fiiul săŭ Ioan chemăndu'l să meargă la Constantinopoli, să fie Împărat în locul luĭ. Mergănd spre Constantinopoli, Ioan Paleologul, aŭ venit pe la ţéra Moldavieĭ, şi aŭ eşit întru întimpinarea luĭ fericitulŭ Alecsandru Voevod cu tot senatul; asemne şi Preaosfinţitul Mitropolit Chir Iosif, cu

(a) Florenţa.

www.dacoromanica.ro

tot clirosul bisericesc după cum se cuvenea unuĭ Împărat crestinesc, şi l'au petrecut până la cetatea Chiliea la Dunăre. Iară Împăratul Ioan Paleologul vĕdênd ţĕră ca aceasta, şi poporu înţeleptŭ şi Ortodŏcsu, şi Arhiereu şi clirosŭ învăţat şi împodobit cu toate obiceiurile crestinestĭ ale bisericeĭ Constantinopoleĭ, s'aŭ prea minunat, şi aŭ dat laudă luĭ Dumnedeu ḑicênd cum că ţĕră ca aceasta cu toate darurile şi rodurile pămăntuluĭ, şi obiceiurile, şi înţelepcĭunea, şi iubirea de străinĭ, nu aŭ vĕḑut.

Şi întrebând pre Alesandru Voevod la care Împărăţie saŭ crăie este închinată, Măriea sa aŭ respuns: „Că îşĭ stăpănesce ţara cu sabiea despre toţĭ megieşiĭ, şi despre toţĭ neprietenii" şi întrebând şi pre Preosfinţitul Mitropolit Chir Iosif, la care Patriearhie este închinat, Preaosfinţia sa aŭ respuns, cum că este închinat la Ohrida, şi s'aŭ făgăduit luminatul Împărat, cum că dăcă va merge la Constantinopoli, va face Moldaviea ca şi Ohridul şi Chiprul, să fie ne supusă şi ne plecată nicĭ uneĭ eparhiĭ.—Agiungândŭ la Constantinopolĭ el aŭ luat Împărăţiea, iar Manoil Împăratul, tatăl luĭ Ión, s'aŭ călugăritŭ. Şi strângândŭ soborŭ cu patru Patriarhĭ, şi cu toţĭ Mitropoliţiĭ aŭ rădicatŭ Mitropolia Moldavieĭ de supt ascultarea Ohriduluĭ, şi aŭ aşăzat'o să fie ca un Patriarh, precum este Ohridul, şi Chiprul, aşa şi Moldaviea, şi acele sobornicestĭ cărţĭ leaŭ trimis de la Constantinopoli la Alecsandru Voevod, şi la Preaosfinţitul Mitropolitŭ Chir Iosif, şĭ aceste diplome aŭ fost la monastirea Némţului, pe care eŭ smeritulŭ Gheorghie, cu mila luĭ Dumnedeŭ Mitropolitŭ Moldavieĭ, mărturisescŭ

www.dacoromanica.ro

cu giurământu, că le-am vĕḑutŭ cu ochiĭ meĭ, şi s'aŭ păstratŭ până la stricarea şi răsipirea ţăriĭ, ce s'aŭ întâmplatŭ în domniea luĭ Dumitraşcŭ Voevodŭ.

Şi acele scrisorĭ soborniceşţĭ eraŭ scrisă pe pergamentŭ, cu pecete pajură împărătéscă în argint, şi cu iscăliturile Patriarhilorŭ şi a căţiva Arhiereĭ; şi de împreună cu aceste maĭ susŭ pomenite, aŭ trimisŭ Imparatul Ión Paleologul fericitului Alexandru Voevodŭ corónă împărătéscă şi Alurgidă, care acel portŭ l'aŭ ţinutŭ toţĭ domniĭ, până la domniea luĭ Alexandru Voevod Lăpuşnénul; şi aŭ maĭ triimesŭ Împăratul Ión Paleologul darŭ Preosfinţitului părinte Chir Iosif Mitropolitulŭ, o sfântă Icónă făcătóre de minunĭ cu doue feţe, de o parte Prea sfânta curata Născătóre de Dumneḑeŭ, şi de altă parte sfântul marele mucenicŭ Gheorghie, care până astăḑĭ se află în monastirea Neamţuluĭ; şi din preună cu acestea aŭ trimisŭ şi Mitră şi Sacos, căcĭ maĭ înainte Mitropoliţii Moldavieĭ slujeau Sfânta Liturghie numaĭ cu felonŭ.

Iară maica Împăratuluĭ Ión Paleologul, anume Ana, încă aŭ trimesŭ dar Aneĭ dómneĭ fericitului Alexandru Voevodŭ, Icónă sfânta Ana, maica Prea curateĭ Stăpâneĭ noastre născătoareĭ de Dumneḑeŭ, iarăşŭ făcătóre de minunĭ, ferecată şi împodobită împărăteşte, şi Măriea sa doamna aŭ dat'o darŭ monastireĭ Bistriţeĭ, făcută fiind acéstă monastire de fericitul Alecsandru Voevodŭ, şi de doamna Ana. Această Icoană a sfinteĭ Ana, la vreme de neploare, scoţindu-se cu litanie afară de monastire, îndată ploua, de nu preste totŭ, dară cât ţine hotarul monastireĭ, negreşitŭ ploua.

www.dacoromanica.ro

„În ḑilile luĭ Stefan Gheorghĭe Voevod, s'aŭ întâmplatŭ de aŭ mersŭ la monastirea Némţuluĭ, şi Nicolae Gramaticulŭ, fratele luĭ Postolache Milcul, căruea iaŭ tăiatŭ nasul Stefan Voevodŭ; carele aŭ tălmăcitŭ şi bibliea din limba Elinéscă pre limba Românéscă, cândŭ aŭ fostŭ la Constantinopoli Capukihaia luĭ Grigorie Vvod domnuluĭ ţăriĭ Româneştĭ, pre care scriere au dat'o şi în tipar Şerban Voevod Cantacuzino, domnul ţăriĭ Româneştĭ. Şi acelŭ Nicolae Gramaticulŭ (în ḑilile luĭ Stefan Gheorghie Voevodŭ, 1655, Fevr. 17.) aŭ cetitŭ acele hrisóve împărăteştĭ şi Patriarhiceştĭ, cum şi pentru sfânta Icónă de la monastirea Némţuluĭ că este făcătóre de minunĭ, aseminea şi pentru sfânta Ana de la monastirea Bistriţiĭ.

„Aşa dară Mitropoliea Moldavieĭ nu este plecată nicĭ unuĭ Patriarh, şi nu precum arată sf. pravilă cea mare, de la fila 402. şi 403. (+) căcĭ de şi ḑicŭ Româniĭ din ţara Românéscă, cum că eĭ nu ştiu de unde aŭ luatŭ Moldovenĭĭ acéstă putere de nu se pleacă nicĭ Ohriduluĭ, nicĭ Constantinopoluluĭ, iară noĭ ştim. Acéstă Istorie o am scrisŭ eŭ Gheorghie smeritŭ Mitropolitŭ al Moldavieĭ cu mâna mea.“

---

†) Aflăse scrisu în Pravila lui Matei Vlastari „cum si Moldo-Vlahia au fostu supusa Ohrideanıloru, iar acum nici Ohrideaniloru se pleaca, nici Tiarigradeanului, si nu scim de unde au luat aceasta putere.“

Aceasta am scos'o din *Nomocaonul* lui Alecsie Aristin, talmacitu de Daniil M. Panoncanul si indreptatu de Ieromonahul Ignatie Petritiă, tiparitu cu cheltuiala Mitropolitului Stefan, intitulânduse romaneste: Îndreptarea legii, la 1652 în Târgoveste. Aceasta carte în folio de atuncea nu s'au mai retiparitu. T. C.

www.dacoromanica.ro

Lista materiiloru cuprinse în partea întaia a Uricariului, dupa data chronologica.

Pagina.

1714. Decemv. 20. 7222. Hrisov de la Domnul Neculaĭ Alecsandru Vvod, pentru pogonăritul viilorŭ. 47.

1728. Iulie. 30. 7236. Hrisovulŭ Domnuluĭ Grigorie Ghica Vvod, pentru desetină cum să se plătească. 50.

1732. Ghenarŭ. 20. 7240. Hrisovŭ de la Domnul Grigorie Ghica Voevodŭ, hotărătoriŭ câtŭ să plătéscă goştină locuitoriĭ, în dispoziţiea ţăreĭ. 358.

1743. April. 20. 7251. Hrisovŭ de la Constantin Neculai Voevodŭ, pentru miluire cătră mănăstirile închinate la Sf. Mormântŭ. 54.

1744. Noemv. 30. 7252. Hrisovul Domnuluĭ Ioan Neculaĭ Voevodŭ, întăritoriŭ altuĭ hrisovŭ de miluire, ce s'aŭ datŭ mănăstirilorŭ închinate la Sf. Mormântŭ. 59.

1748. Decemv. 25. 7256. Hrisovŭ de la Domnul Grigorie Ghica Vvod, pentru scóle. 62.

1755. Ghenar. 20. 7263. Hrisovul Domnuluĭ Mateĭ Ghica Voevodŭ pentru venitulŭ cupărieĭ. 79.

1755. Avgustŭ. 1. 7263. Hrisovul Domnuluĭ

www.dacoromanica.ro

Pagina.

Matei Ghica Voevod, ca nici o tocmală să nu se facă fără de zapisŭ înscrisŭ. 329.

1756. — — 7264. Hrisovulŭ Domnului Constantin Mihail Gehan Racoviță Voevod, pentru împoporarea locurilorŭ pustiete, chemarea îndărăptŭ a patrioților înstrăinați, și așăzămîntŭ în ce chipŭ să se plătească birul; urmatŭ și de afuriseniea arhierească pentru nestrămutarea lui. 352.

1764. Iulie 15. — — Hrisovulŭ Domnului Grigorie Alecsandru Ghica Voevodŭ, prin care face o așăzare pentru preoți și biserici. 306.

1764. — — 7272 Hrisovul Domnului Grigorie Ioan Voevod, pentru pogonăritŭ și vădrăritŭ, urmatŭ de blăstem arhieresc. 289.

1765. Avgust. 13. — — Hrisov de la Domnul Grigorie Alecsandru Ghica Voevod, pentru așăzarea unei scóle în mănăstirea Mavromolŭ din Galați. 271.

1768. Ghenar. — — — Hrisov de la Domnul Grigorie Ioan Calimahŭ Vvod, pentru slujba goștinei și împoporarea țărei. 338.

1774. Iulie. 28. — — Scrisórea Grafului Romanțov cătră Mitropolitul țărei pentru pace. 81.

1775 Noev. 15. — Hrisovŭ pentru scóle a Domnului Grigorie Alecsandru Ghica Voevod. 74.

1785. Septv. 12. Anaforaoa Sfatului țărei din Arhierei, Egumeni și Veliți Boeri pentru măritișul țiganilor, cuprindĕtoriŭ de nouă punturi. 161

—Noemv. 10. — Hrisovul Domnului Alecșandru Ioan Mavrocordatŭ, întăritoriŭ aceștiea. 328.

1788. Sept. 26. Cartea boerilorŭ Divanului

www.dacoromanica.ro

Pagina.

Moldaviei către locuitorii din ținutul Sucevei, înștiințătóre de rânduirea Ispravnicilorŭ 369.

1792. Oct. 16. — Anaforaoa boerilorŭ țărei în 6 puncturi, în ce chipŭ să se urmeze cu tăerea padurilor, și dejma din ele, cum să se eie. 346.

1792. Noemv. 28. — Hotărârea Domnului Alecsandru Costantin Moruz Voevod, întăritóre aceștii anaforale. 345.

1793. Mart. 25. — Hrisovul Domnului Mihail Constantin Suțu Voevod prin care așază țiganii domnești, legându a nu se mai da danie pe la boeri; acest hrisov este urmatŭ și de blestemul arhieresculŭ. 282.

— — — — — — Hrisovulŭ Domnului Ión Feodor Voevod, pentru scóle. 67.

1795. Septemv. 3. — Hrisovulŭ Domnului Alecsandru Ión Calimah Voevod, pentru cumpărarea caselor domnești și afierosirea lor Statului. 342.

1799. Decemv. 10. — Hrisovulŭ Domnului Constantin Alecsandru Ipsilantŭ Voevod, pentru veniturile Sf. Spiridon și așăzarea pentru Spital. 84.

1802 Iunie. 20 — Hrisovŭ de la Domnulŭ Alecsandru Necolae Suțul Voevod, cu așăzământŭ pentru țiganii domnești, întăritoriŭ altor hrisoave. 800.

1802. Noemv. 16. — Anaforaoa cu No. 56, ce s'aŭ făcut de D-lor boerii pentru așăzarea birului țărei, până a nu veni măriea sa Alecsandru Moruzŭ Voevodŭ. 7.

1802. — — — — Adoua Anafora cu N. 57 ce s'aŭ făcutŭ pentru așaḑarea birului țărei. 10.

www.dacoromanica.ro

Pagina

1803. Ghenar, 1. — Ţidulă Gospod a mărieĭ sale Alecsandru Moruz Voevod, ce s'aŭ scris Vorniculuĭ Dimachi când s'aŭ orânduit Vornic de obştie. 123.

1803. Maĭ 29. — Hrisovŭ de la Domnulŭ Alecsandru Constantin Moruz Voevod, pentru scoala din mănăstirea Mavromolŭ la Galaţĭ 276.

1804. Ghenar. 16. — Hrisov de la Domnul Alecsandru Costantin Moruz Vvod. prin care opreşte jacurile ispravnicilor de pe la ţinuturi, făcândule lefi, aseminea orândueşte şi Sameşi; elu este urmatŭ de blestăm arhieresc spre ţinerea luĭ cu sfinţenie. 361

1804 Iulie — — — Hotărîrea ce s'aŭ făcut pentru aşăzarea biruluĭ ţăreĭ prin hrisovulŭ Domnuluĭ Alecsandru Constantin Moruz Voevod. 14.

1804 Iulie 5. — Anaforaoa boerilorŭ ţăreĭ pentru acésta în 8 punturĭ. 21.

1804. — — — — Hrisovul Domnuluĭ Alecsandru Constantin Moruz Vvod. pentru înfiinţarea uneĭ orfanotrofiĭ. 317.

1813. Iulie 13. — Hrisovul Domnuluĭ Scărlatŭ Alecsandru Calimahŭ Voevod, sloboditŭ Mitropolieĭ, prin care ĭi scutesce doue moşiĭ de vădrăritŭ şi ĭi face şi miluire cu 200 lei din vama Gospod. 360.

1814. — Maĭŭ. Hotărârea prin hrisovŭ a Domnuluĭ Scărlatŭ Alecsandru Calimah Voevod, pentru aşeḑarea biruluĭ ţereĭ Moldoveĭ. 34.

1814. Maĭ 15. Anaforaoa boerilor ţărei pentru aceasta. 38.

www.dacoromanica.ro

Pagina.

1815. Iunie 20. — — Hrisov de la Domnul Scărlat Alecsandru Calimah Voevod, pentru adaosulŭ ce s'aŭ făcutŭ la slujba goştineĭ, urmatŭ de blestămul arhierescŭ. 332.

1815. Noemv. 1. — Hrisov totŭ de la Domnul Scărlat Alecsandru Calimah Voevod, pentru slujba vădrăritului, aseminea urmatŭ de blestăm arhierescŭ. 383.

1815 Fev. 9. Întăritura Domnuluĭ Scarlat Alecsandru Calimah asupra Anaforaleĭ Veliţilor boerĭ, atingătóre de redicarea protimisuluĭ orăndilor. 122.

1819. Ghenar. — — Regularea împărătească pentru aşăḑarea celor patru familiĭ Greceştĭ ce aŭ a domni pe rândŭ la Moldo-Romăniea. 126.

1826. — — — — Hotărârea domnuluĭ Ión Sandu Sturza Voevod, întăritóre Anaforaliĭ Mitropolituluĭ şi Episcopilor, pentru orânduirea de călugărĭ şi Iconomĭ pământenĭ, Egumenĭ la monastirile închinate. 372.

1826. Martie 22. Anaforaoa pentru aceasta, cu lista Egumenilor ce aŭ a se orândui la fie care mănăstire. 376.

1834. Noemv. 8. — Întăritura Domnuluĭ Mihail Grigoriu Sturza Voevod, asupra Anaforaleĭ boerilor pentru redicarea unuĭ monumentŭ la grădina publică, din Iaşĭ, în memoria Curţilor Împărătescĭ Suzerană şi Protectóre. 387.

1834. — - - — — Anaforaoa pentru ucestŭ monumentŭ întru amintirea ţileĭ întronăreĭ Domnuluĭ Mihail Sturza Voevod. 388.

www.dacoromanica.ro

Pagina.

Însemnări de unele cuvinte descoperite în Ispisoacele de moşii cum ar trebui să se înţeleagă. 391.

Însemnare de câteva cuvinte cuprinse în Anaforalele şi Hrisoavele din acestŭ Uricarŭ. 395.

Facte Istorice pentru Istoria bisericană a Moldoveĭ. 398.

Suplementu,

de materiile ce s'aŭ adaosŭ în aceasta a doua Ediţiune a Volumenuluĭ I, din Uricariŭ, după data chronologică.

1526 Sept. 20. — 7035. Hrisovŭ de la Ştefan VVD. pentru Târgul Vasluiŭ. 139.

1528 Martie 4. 7036. Uricŭ de la Petru Rareş VVD. pentru satul Piticeniĭ de la ţinutulŭ Bacăuluĭ. 149.

1528 Martie 28. 7036. Uricŭ tot de la Petru Rareşŭ VVD. pentru Piticeni. 150.

1548 Martie 23. 7056. Uricŭ de la Iliaşŭ VVD. tot pentru Piticeni. 153.

1599 Iunie 9. 7107. Uricŭ de la Irimia Movilă VVD. pentru Satul Dumeniĭ din ţinutul Hotinuluĭ. 157.

1603 Maĭ 21. 7111. Cartea Şoltuţuluĭ cu 12 părgariĭ din târgul Hotinuluĭ. 157.

1605 April 2. 7113. Uricŭ de la Irimia Movilă VVD, datŭ fiilor logofătuluĭ Bârlădeanu. 158.

1606 April 6. 7114. Uricŭ de la Irimĭea

www.dacoromanica.ro

Pagina.

Movilă VVD. dată lui Dumitru Poniciu. 160

1617 Ian. 30. 7125. Uricŭ de la Radu VVD. dat fetei lui Isaacŭ pentru satul Ionăşenii. 161.

1631 April 21. 7139. Uricŭ de la Moïsi Movilă VVD. datŭ preotului Avram din Piticeni. 151.

1639 Septemb. 3. 7114. Uricŭ de la Vasile Lupu VVD. datŭ familiei Poniciŭ. 162.

1645 August 19. 7153. Uricŭ de la Vasile VVD. datŭ lui Nacu vornicŭ de glótă. 165.

1647 Mart 13. 7155. Uricŭ de la Vasile VVD. datŭ lui Ionascŭ Post. pentru satul Lămăşenii pre apa Drădăţălului în ţinutulŭ Sucevei. 167.

1657 Maï 10. 7165. Hrisovŭ de la Gheorghie Ghica VVD. pentru Vasluiŭ. 143.

1667 Maï 3. 7185. Hrisovŭ de la Antonie Roset VVD. hărăzitoriŭ Monastirei Bârnova, de óre care scutiri. 132.

1685 Ian. 13. 7193. Unŭ actŭ de la Şerban VVD al Muntenieï, cuprinzĕtoriŭ de maï multe dări fiscale. 137

1720 Octomb. 26. 7228. Hrisovŭ de la Mihai Racoviţă VVD pentru moşia Ţuţora. 370.

1745 Septemb. 21. 7254. Pórta unuï ceaslovŭ tipăritŭ în Rădăuţi. 156.

1773 Corespondenţă diplomatică între boeriï din Muntenia cu Guvernulŭ rusŭ 171.

1775. April 14. Anafora pentru vecinï şi nunca boeresculuï. 133.

1784. Noemb. 11. Adiverinţă pentru moşia de la Ocnele Marï din Muntenia. 136.

1785 Aug. Hrisovŭ de la Alecsandru Ión Ma-

www.dacoromanica.ro

Pagina.

vrocordatŭ regulătoriu aşăţĕmântului spitalului Sf. Spiridon din Iaşi, urmatŭ de blĕstămul Patriarchului de Constantinopole. 104.

1787 Inscripţiune în Biserica Precista Mare din Roman. 136.

1795 April 2. Hrisovŭ de la Mihaĭ Constantin Suţu VVD. prin care se hărăţesce târgulŭ Vasluiŭ, D-sale Hatm. Cost. Ghica. 144.

1797. Protestaţia târgoveţilorŭ din Vasluiŭ, contra hărăţireĭ făcute de Domnulŭ Mihail Constantinŭ Suţu VVD. 146.

1805 Maĭ 22. Actŭ de la Alesandru Constantin Moruzu VVD. pentru venitŭrile târguluĭ Vasluiŭ. 148.

1812 Decemb. 29. Anafora pentru baniĭ trebuinciosĭ în întocmirea curţeĭ domnescĭ. 189.

1813 Octomb. 17. Anafora pentru cercetarea semelor Visterieĭ cu întăritura domnească. 192.

1813. Decemb. 6 Ţidulă domnească pentru vornicia obştieĭ. 197.

1814 Ian. 1. Ţidulă domniască de rânduirea Post. Mavrogheni la Menţălurĭ. 201.

1814 Maĭ 8· Ţidulă domnească pentru a să face obştească socotinţă întru aşaţarea birulaĭ ţereĭ. 185.

1814 Iulie 30. Anafora pentru naţiriea menţălurilorŭ cu întăritura domnească 207.

1814 August 26. Ţidulă domnească pentru cercetarea şi adăogirea casseĭ doftorilor. 209.

1814 Noemb. 10 Anafora pentru venitulŭ

www.dacoromanica.ro

Pagina.

vătăjiei de la Galaţi, care s'aŭ datŭ caseĭ doftorilor, cu întăritură domnească. 211.

1814. Decemb. 1. Cartea domneasca pentru casa răsurelor. 220.

1814 Decemb. 23. Anafora pentru neajunsul caseĭ răsurelor, cu întăritura domnească. 222.

1814 Decemb. 30. Anafora pentru sporirea în iratulŭ Visterieĭ şi a caseĭ răsurilor cu întăritura domnească. 213.

1815. Ian. 18. Carte domnească ce s'aŭ datŭ caminariuluĭ Ciurea pentru fabrica de huscă. 226.

1815 Ian. 30. Hrisovŭ pentru îndoirea preţuluĭ săreĭ şi a horilceĭ. 228.

1815. Firman cătră Scarlatŭ Alesandru Calimahŭ VVD. 230.

1815 Octomb. 18. Anafora pentru 36,000 podele în facerea podurilor din Iaşi cu întăritura domnească. 232.

1815. Octomb. 18. Ţidulă domnească cătră Hătmănie şi Agie pentru facerea catagrafieĭ. 235.

1815 Novemb. 1. Hrisovu pentru oprirea a uneĭ parale la slujba vădrăritului. 237.

— — — — Arzul cătră marele Vizir. 240.

1815 Decemb. 20. Anafora pentru baniĭ lazaretuluĭ, cu întăritură domnească. 243.

1815 Decemb. 7. Ţidulă domnească pentru naşirie. 246.

1818 Ian. 1. Ţidulă domnească pentru mendăluri. 249.

— — — Regule de la Calimah VVD. pen-

www.dacoromanica.ro

Pagina.

tru urmarea fie-căruia dregătoriŭ în slujba sa. 251.

— — — — Regule pentru óre care ajutoriŭ ce se cuvine dregătorilor peste leafă. 256.

— — — — Poroncă către locuitorĭ. 258.

1818. — Noţiune statistică 269.

1820 Novemb. 6. Anafora pentru închipuitul schimbŭ de moşie cu Varlolomeiŭ. 259.

1826. Traducţiunea Firmanuluĭ pentru monastirile închinâte din Muntenia. 168.

Finitul volumenului 1-iu.

www.dacoromanica.ro